

VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO
REPUBLIKE SLOVENIJE

SKUPNO POROČILO

O DELU DRŽAVNIH TOŽILSTEV ZA LETO

2023

SKUPNO POROČILO O DELU DRŽAVNIH TOŽILSTEV ZA LETO 2023

Ljubljana, april 2024

KAZALO VSEBINE

PREGOVOR	1
SPLOŠNI STATISTIČNI DEL	3
1 PREDSTAVITEV DRŽAVNEGA TOŽILSTVA	3
1.1 ORGANIGRAM DRŽAVNEGA TOŽILSTVA	3
1.2 PRIPRAVA LETNEGA POROČILA (OBLIKA IN STATISTIČNI PODATKI)	4
2 SISTEMIZACIJA IN ZASEDENOST NA DRŽAVNIH TOŽILSTVIH	5
2.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELO DRŽAVNEGA TOŽILSTVA.....	5
2.2 KADROVSKE PODLAGE.....	6
2.3 FINANČNE IN MATERIALNO-TEHNIČNE PODLAGE	10
3 GIBANJE ZADEV IN MERILO UČINKOVITOSTI	11
3.1 KAZENSKÉ OVADBE	11
3.1.1 UVODNO POJASNILO	11
3.1.2 OVADENI STORILCI KAZNIVIH DEJANJ.....	12
3.1.3 REŠEVANJE OVADB	16
3.1.4 STANJE GLEDE NEREŠENIH OVADB	19
3.1.5 DOPOLNJEVANJE OVADB	21
3.1.6 NAČIN REŠEVANJA OVADB.....	24
3.1.7 ZAVRŽENJE OVADB (RAZLOGI ZA ZAVRAČANJE PREGONA).....	27
3.2 KAZENSKI PREGON	31
3.2.1 UVODNA POJASNILA	31
3.2.2 ODLOČITVE PO PREISKAVI (DELEŽ OPUSTITVE PREGONA)	32
3.2.3 OBTOŽNI AKTI (DELEŽ OBTOŽEVANJA)	34
3.2.4 SODBE (USPEŠNOST OBTOŽEVANJA)	37
3.2.5 IZREČENE KAZENSKÉ SANKCIJE (DELEŽ KAZNOVANJA)	40
3.2.6 PREVERITEV, PRIMERJAVA, ANALIZA IN OCENA PODATKOV.....	46
3.3 INSTITUT PRIZNANJA KRIVDE	49
3.3.1 UVODNO POJASNILO	49
3.3.2 SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVDE.....	50
3.3.3 PREDOBRAVNAVNI NAROK IN NAROK ZA IZREK KAZENSKÉ SANKCIJE	51
3.4 ALTERNATIVNE OBLIKE KAZENSKÉGA PREGONA IN DRUGE POENOSTAVITVE KAZENSKÉGA POSTOPKA	51
3.4.1 UVODNO POJASNILO	51
3.4.2 OBSEG IN USPEŠNOST UPORABE INSTITUTA ALTERNATIVNEGA PREGONA.....	52
3.4.3 ODLOŽENI KAZENSKI PREGON	53

3.4.4	PORAVNAVANJE.....	56
3.4.5	KAZNOVALNI NALOG.....	61
3.5	PRITOŽBENI POSTOPEK.....	62
3.5.1	UVODNO POJASNILO	62
3.5.2	PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA.....	63
3.5.3	PRIPORNE ZADEVE	64
3.5.4	PRITOŽBE OBDOLŽENCEV IN NJIHOVIH ZAGOVORNIKOV	64
3.5.5	PRITOŽBE OŠKODOVANCEV	65
3.5.6	PRITOŽBENI POSTOPKI V MLADOLETNIŠKIH ZADEVAH	65
3.5.7	UDELEŽBA NA SEJAH	66
3.6	ODVEZA NADALJNEGA DELA IN PREVZEM ZADEV	66
4	TRAJANJE POSTOPKOV	68
4.1	UVODNO POJASNILO	68
5	SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE.....	74
5.1	UVODNO POJASNILO	74
5.2	SODELOVANJE DRŽAVNEGA TOŽILSTVA	75
5.2.1	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI	75
5.2.1.1	SODELOVANJE S POLICIJO IN MINISTRSTVOM ZA NOTRANJE ZADEVE.....	75
5.2.1.2	SODELOVANJE S SODIŠČI.....	75
5.2.1.3	SODELOVANJE S CENTRI ZA SOCIALNO DELO	76
5.2.1.4	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI	77
5.2.2	PREVZEM PREGONA OD OŠKODOVANCEV KOT TOŽILCEV	78
5.2.3	SODELOVANJE Z MEDSEBOJNIM OBVEŠČANJEM, USMERJANJEM DELA POLICISTOV TER DRUGIH PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANOV IN INSTITUCIJ.....	79
5.2.3.1	SODELOVANJE S POLICIJO	79
5.2.3.2	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI	80
5.2.4	SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI INSTITUCIJAMI NA PODROČJU ODKRIVANJA IN PREGONA	81
5.2.4.1	EVROPSKA UNIJA.....	81
5.2.4.2	EUROJUST.....	83
5.2.4.3	OECD	85
5.2.4.4	SVET EVROPE.....	85
5.2.4.5	OBISKI IZ TUJINE.....	86
5.2.4.6	OBISKI V TUJINI	86
5.2.4.7	DRUGE DEJAVNOSTI.....	86
5.2.5	MEDNARODNA PRAVNA POMOČ	89
5.2.6	MEDNARODNO (DVOSTRANSKO) STROKOVNO SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE	93
5.3	AKTIVNOSTI NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA	94
5.3.1	IZOBRAŽEVANJE DRŽAVNIH TOŽILCEV IN DRŽAVNOTOŽILSKEGA OSEBJA	94
6	DRŽAVNOTOŽILSKA IN PRAVOSODNA UPRAVA	97

6.1	UVODNO POJASNILO	97
6.2	PROBLEMATIKA S PODROČJA IZVAJANJA ZADEV DRŽAVNOTOŽILSKE IN PRAVOSODNE UPRAVE	98
6.3	PROBLEMATIKA S PODROČJA PRORAČUNSKEGA FINANCIRANJA	99
6.4	PROBLEMATIKA PRI IZVAJANJU ZAKONODAJE	99
6.5	DRŽAVNOTOŽILSKI NADZOR IN USMERJANJE	100
6.5.1	UVODNA POJASNILA	100
6.5.2	SPLOŠNI STROKOVNI PREGLEDI	102
6.5.3	DELNI STROKOVNI PREGLEDI ZA OCENO KAKOVOSTI DELA IN USPEŠNOSTI PREGONA V POSAMEZNIH VRSTAH ZADEV ALI ZA ANALIZO IZVAJANJA OZIROMA PRIPRAVO ZAKONOV ALI DRUGIH PREDPISOV (USMERJENI STROKOVNI PREGLEDI)	104
6.5.4	DELNI STROKOVNI PREGLEDI	105
6.5.5	NADZORSTVENE PRITOŽBE IN POSAMEZNI NADZORSTVENI PREGLEDI	107
6.5.6	NADZOR DRŽAVNOTOŽILSKE UPRAVE	109
6.6	RAZVOJNE AKTIVNOSTI V LETU 2023	112
7	PREGLED POSTOPKOV PO POSAMEZNIH SKLOPIH KAZNIVIH DEJANJ	113
7.1	UVODNO POJASNILO	113
7.2	RAZVOJ KRIMINALITETE NA DOLOČENEM PODROČJU	113
7.2.1	GOSPODARSKA KRIMINALITETA	113
7.2.1.1	<i>BORZNA KRIMINALITETA</i>	<i>121</i>
7.2.2	KORUPCIJSKA KRIMINALITETA	122
7.2.3	ORGANIZIRANA KRIMINALITETA	127
7.2.4	KAZNIVA DEJANJA ZOPER OKOLJE IN PROSTOR	131
7.2.5	HUDA NASILNA KAZNIVA DEJANJA	134
7.2.6	KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO ŽRTVE OTROCI IN MLADOLETNIKI	135
7.2.7	KAZNIVA DEJANJA Z ZELO HUDIMI POSLEDICAMI	140
7.2.8	KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO HUDO KRŠENE PRAVICE DELAVCEV IN RANLIVIH SKUPIN LJUDI	142
7.2.9	KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO STORILCI NOSILCI JAVNIH FUNKCIJ	145
7.2.10	VZROKI IN OKOLIŠČINE ZA NASTANEK, POVEČANJE, SPREMINJANJE ALI RAZVOJ KRIMINALITETE NA PODROČJU PRIMEROV, KJER SO IZKAZANI POGOJI ZA ZAČASNO ZAVAROVANJE IN ODVZEM PREMOŽENJA NEZAKONITEGA IZVORA	147
7.2.11	KAZNIVO DEJANJE JAVNEGA SPODBUJANJA SOVRAŠTVA, NASILJA ALI NESTRPNOSTI	148
7.3	STAREJŠE NEREŠENE ZADEVE	158
7.3.1	RAZLOGI ZA DOLGOTRAJNOST POSTOPKOV	159
7.3.2	SPREJETI DODATNI UKREPI ZA POSPEŠITEV REŠEVANJA STAREJŠIH NEREŠENIH ZADEV	159

IZVRŠEVANJE PRISTOJNOSTI VRHOVNEGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA V SODNIH POSTOPKIH	161
8 IZREDNA PRAVNA SREDSTVA NA PODROČJU KAZNOVALNEGA PRAVA	161
8.1 UVODNA POJASNILA.....	161
8.2 IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V KAZENSKIH POSTOPKIH	163
8.3 IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V POSTOPKU O PREKRŠKU	164
9 CIVILNE IN UPRAVNE DRŽAVNOTOŽILSKE PRISTOJNOSTI	166
9.1 UVODNA POJASNILA.....	166
9.1.1 ZAHTEVA ZA VARSTVO ZAKONITOSTI V CIVILNIH POSTOPKIH	166
9.1.2 DRUGE PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA V CIVILNIH POSTOPKIH	167
9.1.3 PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA NA UPRAVNEM PODROČJU	167
9.2 PRIPAD IN REŠEVANJE ZADEV	168
ANALITIČNI DEL.....	172
10 ANALIZA POSLOVANJA IN OCENA DOSEGANJA CILJEV	172
10.1 OCENJEVANJE POSLOVANJA TOŽILSTVA.....	172
10.2 GIBANJE ŠTEVILA ZADEV IN TRAJANJE POSTOPKOV.....	173
10.2.1 PRIPAD OVADB.....	173
10.2.2 REŠEVANJE OVADB	178
10.2.3 UDELEŽBA NA NAROKIH.....	182
10.2.4 TRAJANJE POSTOPKOV.....	185
10.3 VIRI, UČINKOVITOST IN GOSPODARNOST.....	203
10.3.1 VIRI	203
10.3.2 UČINKOVITOST.....	209
10.3.3 GOSPODARNOST.....	211
10.4 IZVAJANJE POLITIKE PREGONA.....	213
10.4.1 ODLOČITVE O PREGONU	214
10.4.2 ZAVRAČANJE PREGONA	218
10.4.3 OBTOŽEVANJE IN ALTERNATIVE OBTOŽBI	225
10.4.4 USPEŠNOST OBTOŽEVANJA IN STOPNJA OBSODILNOSTI	230
10.4.5 KAZNOVALNA POLITIKA	236
10.5 IZVAJANJE LETNIH PROGRAMOV DELA.....	239
10.6 SKLEP	243

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 0: Izjeme za računanje časov	5
Preglednica 1: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnih tožilcev na dan 31. 12. preteklega leta	7
Preglednica 2: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnotožilskega osebja na dan 31. 12. preteklega leta	8
Preglednica 3: Seznam načrtovanih in zasedenih mest policistov začasno premeščenih na delovna mesta v Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili posebni na dan 31. 12. preteklega leta	8
Preglednica 3 a: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci.....	9
Preglednica 4: Ovadeni znani storilci kaznivih dejanj v zadnjih petih letih	12
Preglednica 5: Ovadeni znani in neznani storilci kaznivih dejanj (in naknadno odkriti storilci) v zadnjih petih letih	13
Preglednica 6(p): Vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper polnoletne storilce	14
Preglednica 6(m): Vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper mladoletnike	14
Preglednica 6(po): Vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper pravne osebe	15
Preglednica 7(p): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce	16
Preglednica 7(m): Prejete, rešene in nerešene ovadbe proti mladoletnikom.....	17
Preglednica 7(po): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper pravne osebe	17
Preglednica 8(p): Nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce (na dan 31. 12. prejšnjega leta)	19
Preglednica 8(m): Nerešene ovadbe proti mladoletnikom (na dan 31. 12. prejšnjega leta) ..	19
Preglednica 8(po): Nerešene ovadbe zoper pravne osebe (na dan 31. 12. prejšnjega leta)...	20
Preglednica 9(p): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper polnoletne storilce	22
Preglednica 9(m): Zahteve za dopolnitev ovadb proti mladoletnikom	23
Preglednica 9(po): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper pravne osebe.....	23
Preglednica 10(p): Odločitve o ovadbah zoper polnoletne storilce	24
Preglednica 10(m): Odločitve o ovadbah proti mladoletnikom.....	26
Preglednica 10(po): Odločitve o ovadbah zoper pravne osebe	27
Preglednica 11(p): Zavrženje ovadb zoper polnoletne storilce	28
Preglednica 11(m): Zavrženje ovadb proti mladoletnikom.....	28
Preglednica 11(po): Zavrženje ovadb zoper pravne osebe	29
Preglednica 12: Obvestila pristojnemu prekrškovnemu organu in obdolžilni predlogi v primerih, ko hitri prekrškovni postopek ni dovoljen	31
Preglednica 13(p): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper polnoletne storilce	32
Preglednica 13(m): Odločitve po opravljenem pripravljalnem postopku proti mladoletnikom	33
Preglednica 13(po): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper pravne osebe.....	34
Preglednica 14(p): Delež obtoževanja zoper polnoletne storilce	35
Preglednica 14(m): Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije za mladoletnike	36
Preglednica 14(po): Delež obtoževanja zoper pravne osebe.....	36
Preglednica 15(p): Uspešnost obtoževanja zoper polnoletne storilce	37
Preglednica 15(m): Delež izrečenih vzgojnih ukrepov in drugih sankcij mladoletnikom	38

Preglednica 15(po): Uspešnost obtoževanja zoper pravne osebe.....	39
Preglednica 15 a: Alternativni načini izvršitve kazni zapora	40
Preglednica 16(p): Izrečene kazenske sankcije polnoletnim storilcem	41
Preglednica 16(m): Izrečene kazenske sankcije in vzgojni ukrepi mladoletnikom	42
Preglednica 16(po): Izrečene kazenske sankcije pravnim osebam	43
Preglednica 17: Odvzem premoženjske koristi in odvzem premoženja v kazenskem postopku	44
Preglednica 21: Sporazum o priznanju krivde in predobravnavni narok oziroma narok za izrek kazenske sankcije	50
Preglednica 22: Obseg in uspešnost alternativnega pregona.....	52
Preglednica 23(p): Odloženi kazenski pregon zoper polnoletne storilce	53
Preglednica 23(m): Odloženi kazenski pregon proti mladoletnikom.....	54
Preglednica 24(p): Pregled nalog pri odloženem pregonu zoper polnoletne storilce	54
Preglednica 24(m): Pregled nalog pri odloženem pregonu proti mladoletnikom	55
Preglednica 25: Skupna višina vplačil pri odloženem pregonu	56
Preglednica 26(p): Uspešnost poravnavanja v postopkih zoper polnoletne storilce	56
Preglednica 26(m): Uspešnost poravnavanja v postopkih proti mladoletnikom	57
Preglednica 27(p): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih zoper polnoletne storilce	58
Preglednica 27(m): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih proti mladoletnikom... ..	59
Preglednica 28(p): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih zoper polnoletne storilce ..	59
Preglednica 28(m): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih proti mladoletnikom	60
Preglednica 29: Pregled skupnih in povprečnih stroškov za delo poravnalcev po okrožnih državnih tožilstvih	60
Preglednica 30: Kaznovalni nalogi.....	61
Preglednica 31: Pritožbe v letu poročanja	62
Preglednica 32: Uspešnosti pritožb državnih tožilcev v letu poročanja	63
Preglednica 33: Pritožbe v zadevah, v katerih so bili obdolženci ob izreku sodbe v priporu ..	64
Preglednica 34: Pritožbe v postopkih proti mladoletnikom v letu poročanja	65
Preglednica 35: Pregled dela pred pritožbenim sodiščem.....	66
Preglednica 36: Pregled zadev, v katerih je prišlo do odveze nadaljnega dela in prevzema zadeve	67
Preglednica 37: Dejanski čas trajanja postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj.....	69
Preglednica 38: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do zavrženja ovadbe ..	70
Preglednica 39: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja	71
Preglednica 40: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta	71
Preglednica 41: Dejanski čas trajanja postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta.....	72
Preglednica 42: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativnih oblik kazenskega pregona (odloženi pregon in poravnavanje)	72
Preglednica 43: Število vseh zadev, ki jih v letu poročanja niso rešili v pričakovanem času glede na časovni standard, in seštevek vseh dni prekoračitve.....	73
Preglednica 43 a: Prevzem pregona od oškodovanca s strani državnega tožilca	79

Preglednica 43 b: Pregled prejetih ovadb in odločitev	149
Preglednica 45: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – zahteve	163
Preglednica 46: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – pobude	163
Preglednica 47: Izredna pravna sredstva v postopku o prekršku	164
Preglednica 48: Izredna pravna sredstva v civilnih in gospodarskih zadevah	168
Preglednica A1: Sprememba v številu prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta, obvladovanje pripada in pričakovani čas rešitve, po tožilstvih	178
Kazalnik 1: Število nerešenih zadev na koncu obdobja, primerjava po času (NkL/NkL-1) ...	179
Kazalnik 1a: Število nerešenih zadev na koncu obdobja, primerjava po času (NkL/NkL-1)...	180
Kazalnik 2: Stopnja obvladovanja pripada	180
Kazalnik 2a: Stopnja obvladovanja pripada	181
Kazalnik 3: Pričakovani čas rešitve	181
Kazalnik 3a: Pričakovani čas rešitve	182
Preglednica A2: Spremembe v številu narokov za glavne obravnave po tožilstvih	183
Preglednica A2: Pričakovano in prejeta število ovadb, ocena doseganja načrtovanega števila rešenih ovadb in pričakovanega časa rešitve, po tožilstvih	240
Preglednica A3: Ocena doseganja dejanskega trajanja od pripada do rešitve zadeve, po tožilstvih	241
Preglednica A4: Ocena doseganja načrtovanega trajanja postopka za značilna procesna dejanja, po tožilstvih	241
Preglednica A5: Ocena doseganja načrtovane učinkovitosti, po tožilstvih	242
Preglednica A6: Ocena doseganja načrtovane gospodarnosti, po tožilstvih	243

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Število zasedenih mest državnotožilskega osebja in državnih tožilcev (na dan 31. 12. 2021)	9
Graf 2: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci (dejanska zasedenost na dan 31. 12. 2021)	9
Graf 3: Delež vloženih ZVZ od prejetih pobud v zadevah o prekrških	165
Graf 4: Delež vloženih ZVZ od prejetih pobud v civilnih in gospodarskih zadevah	170
Graf A1: Gibanje števila prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta za znane storilce po letih za vsa tožilstva v Republiki Sloveniji skupaj za obdobje od 2019 do 2023.	174
Graf A2: Gibanje števila prejetih ovadb za znane storilce po letih in skupinah tožilstev po merilih za obdobje 2019–2023	175
Graf A3: Struktura prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilstev po merilih za leto 2023	176
Graf A4: Gibanje deležev prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilstev po merilih in po letih za obdobje 2019–2023	177
Graf A8: Spremembe v številu narokov za glavno obravnavo po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	183
Graf A9: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj, skupaj	185
Graf A10: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe, skupaj	186
Graf A11: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja, skupaj	187

Graf A12: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta, skupaj	187
Graf A13: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta, skupaj	188
Graf A14: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativ kazenskemu pregonu (odloženi pregon in poravnavanje), skupaj.....	189
Graf A15: Povprečni čas trajanja postopka, skupaj.....	189
Graf A16: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	190
Graf A17: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	191
Graf A17: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	193
Graf A18: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih) ..	195
Graf A19: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	197
Graf A20: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	199
Graf A21: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o odloženem pregonu, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	201
Graf A22: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o poravnavanju, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	202
Graf A23: Zasedena mesta državnih tožilcev, število predvidenih mest državnih tožilcev po kadrovskem načrtu na dan 31. december	204
Graf A24: Odprti postopki za imenovanje državnih tožilcev na dan 31. december	204
Graf A25: Gibanje zasedenosti državnotožilskih mest po tožilstvih	205
Graf A26: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti, skupaj	206
Graf A27: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti po tožilstvih.....	207
Graf A28: Zasedena mesta državnotožilskega osebja, skupaj	208
Graf A29: Zasedena mesta državnotožilskega osebja, po tožilstvih	208
Graf A31_x: Razmerje doseganja kazalnika učinkovitosti po primerljivih tožilstvih.....	210
Graf A31: Razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo državnih tožilcev po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih) v obdobju 2019–2023	211
Graf A32: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilcev, skupno (brez sredstev v povezavi s covidom-19)	212
Graf A33: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilcev, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih) (brez sredstev v povezavi s covidom-19)	212
Graf A35: Trend gibanja skupnega števila sprejetih odločitev o pregonu po vrstah odločitev za obdobje 2019–2023	214
Graf A37: Deleži odločitev o pregonu, skupaj	215
Graf A37_1: Deleži zavrženih ovadb in deleži pregona, skupaj za vsa tožilstva	215
Graf A38: Deleži odločitev o pregonu, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	216
Graf A39: Deleži zavrženj, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	217

Graf A40: Deleži razlogov za zavrženje, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	219
Graf A41: Delež zavrženih ovadb po odloženem pregonu in poravnavanju, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	221
Graf A42: Delež zavrženih ovadb zaradi nesorazmernosti, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	222
Graf A43: Delež zavrženih ovadb zaradi umikov, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	223
Graf A44: Število aktov pregona, skupaj	225
Graf A45: Struktura obtožnih aktov, skupaj.....	226
Graf A46: Deleži obtožnih predlogov s kaznovalnim nalogom od vseh vloženih obtožnih predlogov in delež pravnomočnih kaznovalnih nalogov od vseh vloženih obtožnih predlogov, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	226
Graf A47: Deleži obtožnih aktov, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	228
Graf A48: Delež obsodilnih sodb, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	230
Graf A48_O: Delež oprostilnih sodb, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	232
Graf A48_Z: Delež Zavrnilnih sodb, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	233
Graf A49: Primerjava deležev alternative kazenskemu pregonu med letoma 2019 in 2023, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)	234
Graf A50: Število kazenskih sankcij, skupaj.....	237
Graf A51: Deleži kazenskih sankcij, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih).....	237
Graf A52: Deleži kazenskih sankcij	238
Graf A58 Ovadbe in priporne zadeve za kaznivo dejanje po 308. členu KZ-1 in delež pripornih zadev od prejetih ovadb.....	244
Graf A59 Delež pripornih zadev zaradi kaznivega dejanja po 308. Členu KZ-1 glede na vse priporne zadeve	245
Graf A60 Ovadbe zoper mladoletnike.....	245

PREDGOVOR

Državno tožilstvo Republike Slovenije v svojem skupnem letnem poročilu, sestavljenem na podlagi 150. člena in drugega odstavka 241. člena Zakona o državnem tožilstvu ter Pravilnika o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva, prikazuje uspešnost, učinkovitost in gospodarnost državnotožilske organizacije v letu 2023. Poročilo tudi letos temelji na statističnih podatkih in vsebinskih analizah, ki so jih za področja svojega dela pripravili oddelki VDT RS, Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (SDT RS) z Oddelkom za preiskovanje in pregon oseb s posebnimi pooblastili, posamezna državna tožilstva in slovensko predstavništvo v Eurojustu.

V letu 2023 smo na državnih tožilstvih zaznali povečan pripad kazenskih ovadb, saj so jih na vseh državnih tožilstvih skupaj prejeli kar za 10 odstotkov več kot prejšnje leto, prav tako se je povečalo število vloženih obtožnih aktov. Kljub še vedno perečemu kadrovskemu primanjkljaju so državni tožilci rešili več kazenskih ovadb, kot so jih v letu pred tem, tožilstvo pa je bilo uspešno tudi pri deležu obsodilnih sodb.

V letu 2023 je treba izpostaviti predvsem povečani pregon storilcev kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1 tako na največjem državnem tožilstvu v državi kot tudi na državnih tožilstvih, ki mejijo s sosednjimi državami. Nekateri vodje državnih tožilstev so večkrat v letu poročali o izjemno povečanem pripadu teh zadev v dežurni službi, kar je vplivalo tudi na drugo delo državnih tožilcev na teh državnih tožilstvih.

Zaznavali smo povečanje števila kaznivih dejanj z elementi nasilja, tudi med družinskimi člani, še posebej nad ženskami; tudi medvrstniškega nasilja je čedalje več; prav tako je zaznati več organiziranega kriminala, veliko več obsežnejših in zahtevnejših zadev, in sicer tako na okrožnih državnih tožilstvih kot tudi na Specializiranem državnem tožilstvu. Državni tožilci specializiranega državnega tožilstva so med drugim v letu 2023 v izjemno zahtevnih zadevah bančne kriminalitete dosegli obsodilne sodbe, v več zadevah so bile vložene zahteve za preiskavo in tudi obtožnice, nekatere obtožnice so tudi že pravnomočne. V letu 2022 je bil v eni izmed zahtevnih zadev na Specializiranem državnem tožilstvu podpisan sporazum o priznanju krivde, v katerem je bila določena tudi stranska kazen v višini 23 milijonov evrov, ki je bila v letu 2023 tudi plačana.

Uporabljeni se je začel portal za pripravo in elektronsko izmenjavo evropskega preiskovalnega naloga in zahtevkov za mednarodno pravno pomoč. V sklopu dogovorov z Generalno policijsko upravo smo pričakovali prvo testiranje elektronskega prejema velikih datotek – prilog k ovadbam, hkrati tečejo intenzivni pogovori o načinu elektronskega izmenjevanja dokumentov v kazenskih zadevah tudi s sodišči. V letu 2023 smo nadaljevali aktivnosti tudi na področju poenotenja predlaganja kazenskih sankcij.

Leto 2023 je bilo leto kadrovskih sprememb v celotni državnotožilski organizaciji. Kot zelo pozitivno lahko ocenimo, da Vlada Republike Slovenije upošteva izražene kadrovske potrebe državnega tožilstva in razpise za nova državnotožilska mesta ter redno in ažurno izvede imenovanja državnih tožilcev po končanih izbirnih postopkih. V številu imenovanih državnih tožilcev so zajeta tudi napredovanja na višje državno tožilsko mesto, kar pomeni, da število imenovanj na vladi ne pomeni tudi številčne okrepitve državnih tožilstev. V letu 2023 se je zato število vseh državnih tožilcev dejansko povečalo le za tri nove kolege oziroma kolegice, čeprav je v letu 2023 teklo kar 70 različnih postopkov za imenovanja na državnotožilska mesta. V letu 2023 se je upokojilo šest državnih tožilcev (od leta 2022 enajst državnih tožilcev), trem državnim tožilcem pa je funkcija prenehala zaradi odhoda na drugo delovno mesto. Zaradi tega je bilo število državnih tožilcev na dan 31. december 2023 manjše, kot je bilo na dan 31. december 2022, vendar pa se je na začetku leta 2024 končalo več postopkov iz leta 2023, zato se je zdaj dejansko začelo število državnih tožilcev povečevati. Imenovanja (novih) državnih tožilcev so nujno potrebna tudi glede na dolgoletno kadrovsko izčrpanje državnih tožilstev in so v skladu s

priporočili Evropske komisije, (pre)počasno zapolnjevanje izpraznjenih tožilskih mest pa negativno vpliva tako na kakovost kot tudi količino opravljenega dela na državnih tožilstvih.

Na mednarodnem področju je treba posebej izpostaviti stike z generalnima državnima tožilcema sosednjih držav Avstrije in Hrvaške. Generalni državni tožilec se je udeležil konference generalnih državnih tožilcev držav Zahodnega Balkana v Črni gori, v sklopu katere je bil podpisan Memorandum o sodelovanju na področju odnosov z javnostmi. Predstavnik tožilstva pa je kot član delegacije sodeloval na Diplomatski konferenci za sprejetje Konvencije o mednarodnem sodelovanju pri preiskavah in pregonu genocida, hudodelstev zoper človečnost, vojnih hudodelstev in drugih mednarodnih hudodelstev.

Ne nazadnje je treba poudariti tudi prizadevanja državnih tožilcev v letu 2023 na področju ureditve plačnih nesorazmerij, pri katerem je državno tožilstvo aktivno sodelovalo tudi celo leto 2023.

Iz poročila Evropske komisije izhaja, da sta zagotavljanje privlačnosti pravosodnih poklicev, tudi z ustreznim plačilom in povečevanjem števila prostih mest za sodnike, državne tožilce in sodno osebje, ustrezna načina za zagotavljanje dolgoročne odpornosti pravosodnega sistema. Kot pomembno torej izpostavljajo ustrezno zagotovitev materialne neodvisnosti sodnikov in tožilcev. Hkrati ugotavljajo, da je v Sloveniji višina prejemkov sodnikov in državnih tožilcev ostala skoraj nespremenjena od leta 2012, kar vzbuja zaskrbljenost, ustavno sodišče pa je to dejstvo na podlagi ustavne pobude Sodnega sveta razglasilo za neustavno. Ugotovilo namreč je, da je ureditev osnovnih plač sodnikov v neskladju z ustavnim načelom sodniške neodvisnosti zaradi nespoštovanja ustavne zahteve po stabilnosti sodniških plač, saj so te v dvanajstih letih, ko se niso usklajevale, občutno izgubile realno vrednost.

Vlada Republike Slovenije je v prejšnjem letu za dva plačna razreda zvišala plačo (vsem) zaposlenim v javnem sektorju, uskladila prejemke funkcionarjev za prehrano, vožnjo in še nekatere druge s prejemki javnih uslužbencev, saj so izplačila funkcionarjem na tem področju že vsaj od leta 2012 zaostajala za njimi. Državni tožilci smo dobili povrnjen del plač, ki nam je bil neutemeljeno odvzet v letu 2020. V več let trajajočem usklajevanju sodniške in tožilske posvetovalne skupine s predstavniki vlade pa še vedno niso odpravljena plačna nesorazmerja, sodniki in državni tožilci pa še vedno niso uvrščeni v ustrezno visoke plačne razrede ne glede na odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije 1. junija 2023, ki je vladi ter državnemu zboru naložila, da to neustavnost odpravi najpozneje do 3. januarja 2024. Prizadevanja državnih tožilcev se bodo v tem delu nadaljevala tudi v prihodnje.

Z aktivnim, strokovnim in na Ustavi Republike Slovenije ter zakonih temelječim delom pa si bodo državna tožilstva kot doslej tudi v prihodnje prizadevala za zagotavljanje pravne varnosti in prispevala h krepitvi zaupanja v pravno državo.

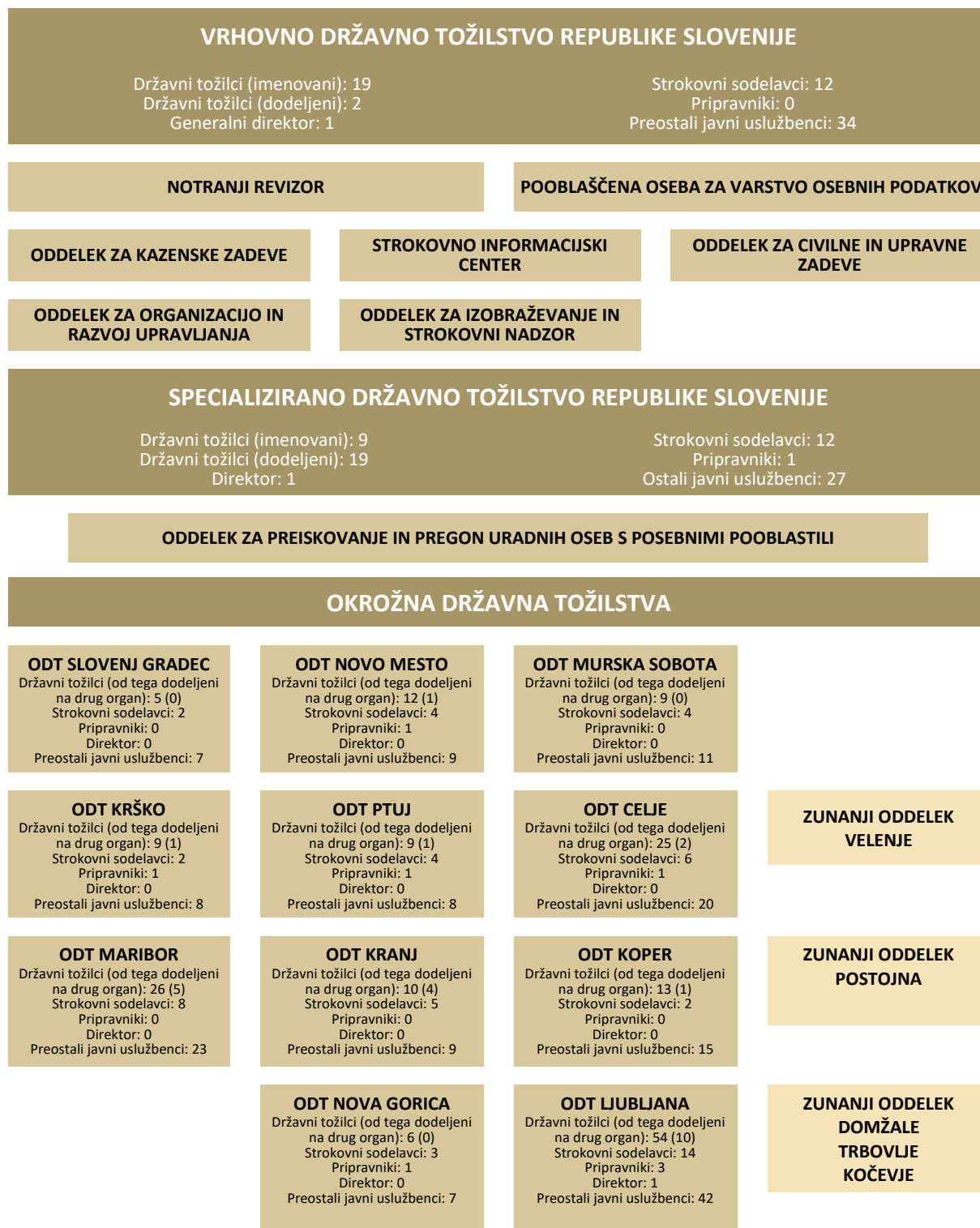
dr. Katarina Bergant
generalna državna tožilka Republike Slovenije

SPLOŠNI STATISTIČNI DEL

1 PREDSTAVITEV DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

1.1 ORGANIGRAM DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

Območja državnih tožilstev

1.2 PRIPRAVA LETNEGA POROČILA (OBLIKA IN STATISTIČNI PODATKI)

Skupno letno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2023 (v nadaljevanju: poročilo) je pripravljeno v skladu s 150. členom Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11 in naslednji, v nadaljevanju: ZDT-1). Poročilo temelji na zbranih statističnih podatkih iz informacijskega sistema državnega tožilstva in na poročilih posameznih okrožnih državnih tožilstev, Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije (v nadaljevanju: SDT RS) z Oddelkom za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljevanju: Posebni oddelek) ter Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije (v nadaljevanju: VDT RS). Poročila posameznih okrožnih državnih tožilstev vključujejo poročila in podatke za zunanje oddelke teh tožilstev.

Vsebino letnih poročil državnih tožilstev podrobno določa Pravilnik o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva (Uradni list RS, št. 88/15, v nadaljevanju: pravilnik). Menimo, da je pravilnik preveč omejujoč in bi ga bilo smiselno spremeniti. Zaradi velikega števila predpisanih podatkov, ki jih je treba vključiti v poročilo, je poročilo preobsežno, po drugi strani pa je zaradi normativnih omejitev vanj težko vključiti podatke o oblikah kriminalitete, ki vanj niso zajete, a bi jih bilo smiselno navesti.

Podatke za poročilo črpamo zlasti iz informacijskega sistema državnega tožilstva »vpisniki«, ki je osnovno delovno orodje državnega tožilstva. V vpisnikih se vodijo vse evidence in podatki, ki nastajajo ob izvajanju nalog državnega tožilstva. Oblikovanje preglednic in seznamov ter prikazov podatkov na pregleden in uporabniku prijazen način, torej vse delo v zvezi z evidencami in podatki, pridobljenimi iz vpisnikov, opravlja analitični oddelek Strokovno informacijskega centra (v nadaljevanju: SIC).

Kot v prejšnjih letih, tudi tokrat poudarjamo, da popolna primerljivost statističnih podatkov v tem poročilu s podatki v poročilih za prejšnja leta ni mogoča. Razlogi za razlike so lahko: sprememba kaznivega dejanja zaradi prekvalifikacije; sprememba kaznivega dejanja zaradi združevanja ali razdruževanja spisov; urejanje statističnih podatkov in morebitni napačni vnosi.

Ob morebitni primerjavi podatkov tožilstva, Policije in sodne statistike je treba upoštevati, da Policija praviloma šteje število naznanjenih ali odkritih kaznivih dejanj, na tožilstvu pa statistiko vodimo po osebah. Sodna statistika praviloma poroča o številu zadev, pri čemer je v eni zadevi lahko združenih tudi več obdolžencev in dejanj, zato se taki številčni podatki lahko pomembno razlikujejo od državnotožilskih.

V tem poročilu so podatki praviloma navedeni ločeno za polnoletne storilce (z označeno številko preglednice in črko »p« v oklepajih), mladoletnike (z označeno številko preglednice in črko »m« v oklepajih) ter za pravne osebe (z označeno številko preglednice in črkama »po« v oklepajih). Kjer takšne oznake naslova preglednice ni, je podatek obdelan za vse vrste storilcev skupaj.

V tem poročilu se praviloma v vseh preglednicah statistični dogodki vodijo po ovadenih, obdolženih oziroma obsojenih osebah, pri tem pa je podatek vezan na glavno kaznivo dejanje na obdolženca. Glavno kaznivo dejanje na obdolžencu je tisto, za katerega je predpisana najhujša kazen. V preglednicah, kjer se računa čas, je ta izračunan po metodi »bruto«, kar pomeni, da se upošteva tudi čas, ko so spisi na Policiji, sodišču in podobno.

Izjeme od teh pravil so povzete v spodnji razpredelnici.

Preglednica 0: Izjeme za računanje časov

Preglednica	Uporabljeni način štetja
Preglednica 12	Dogodek na ravni spisa.
Preglednica 17	Dogodek na ravni obdolženca.
Preglednica 18	Prvi trije stolpci: dogodek na ravni spisa. Stolpci z odrejenimi ukrepi: kadar se ukrepi knjižijo na ravni spisa, štejemo dogodke na ravni spisa (na primer odredbe banki), kadar pa na ravni obdolženca, pa dogodke na ravni obdolženca (na primer prisluhi). Udeležbe na narokih: dogodki na ravni spisa.
Preglednica 19	Dogodek na ravni spisa.
Preglednica 20	Prva dva stolpca: dogodki na ravni spisa. Preostali stolpci: dogodki na ravni obdolženca.
Preglednica 21	Prvi trije stolpci: glavno kaznivo dejanje na ravni obdolženca. Preostali stolpci: dogodki na ravni spisa.
Preglednica 31 (smiselno enako velja za preglednice 32, 33 in 34)	Dogodki na ravni glavnega kaznivega dejanja (vendar se v prvem stolpcu spis upošteva le enkrat; v drugem stolpcu pa se v primeru več pritožb za istega obdolženca obdolženec upošteva enkrat).
Preglednica 37	Dogodek na ravni procesne verige v spisu (čas se računa za vsak ukrep posebej, tudi če jih je v istem spisu več). Kadar se tožilski predlogi knjižijo na ravni spisa, dogodke štejemo na ravni spisa (na primer odredbe banki), kadar pa na ravni obdolženca, pa dogodke na ravni obdolženca (na primer prisluhi).
Preglednica 43	V prvih petih vrsticah se šteje čas po sistemu »od zadnje bremenitve do tožilske odločitve«. V zadnjih dveh vrsticah se šteje čas po sistemu »bruto« od zadnje vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta.
Preglednica 44	Dogodki na ravni glavnega kaznivega dejanja v spisu.
Preglednica 44	Dogodek na ravni kaznivega dejanja.
Preglednice v poglavju 8 in 9	Dogodek na ravni spisa.

2 SISTEMIZACIJA IN ZASEDENOST NA DRŽAVNIH TOŽILSTVIH

2.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELO DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: URS) v 135. členu določa, da državni tožilec vlaga in zastopa kazenske obtožbe ter ima druge z zakonom

določene pristojnosti. Ureditev in pristojnosti državnih tožilcev določa zakon. Temeljni zakon, ki ureja državno tožilstvo, je Zakon o državnem tožilstvu (ZDT-1). Državna tožilstva so kot del pravosodja samostojni državni organi. V Republiki Sloveniji so Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije (VDT RS), Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (SDT) ter Okrožno državno tožilstvo (ODT) v Celju, Kopru, Kranju, Krškem, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu, na Ptujju ter v Slovenj Gradcu. Na podzakonski ravni poslovanje državnih tožilcev ureja Državnotožilski red (Uradni list RS, št. 7/12 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: DTR).

Pri opravljanju svoje funkcije delujejo državni tožilci v kazenskih zadevah na podlagi Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: KZ-1), Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Uradni list RS, št. 59/99 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZOPOKD), Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 63/94 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZKP) in Zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 48/13 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZSKZDČEU-1) ter Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS, št. 91/11 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZOPNI).

Pri izvajanju kazenskega pregona državni tožilci upoštevajo splošna navodila, ki jih je izdal generalni državni tožilec v skladu z ZDT-1 in ki urejajo posamezne vsebinske sklope kazenskega pregona (na primer postopek odloženega kazenskega pregona in pogajanj ter predlaganje sankcij v primeru priznanja krivde in sporazuma o krivdi, o predlaganju vrste in višine kazni in podobno).

Poslovanje in upravljanje državnega tožilstva urejajo številni zakoni in podzakonski akti s področja zaposlovanja, kadrovskega poslovanja in usposabljanja zaposlenih (Zakon o javnih uslužbcih, Zakon o sistemu plač v javnem sektorju, Zakon o delovnih razmerjih itd.), predpisi s področja finančnega poslovanja (Zakon o javnih financah, Zakon o izvrševanju proračuna, Zakon o javnih naročilih, Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti itd.) kakor tudi predpisi, ki urejajo posamezna področja upravljanja tožilstva (Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, Zakon o varstvu osebnih podatkov, Zakon o tajnih podatkih itd.).

2.2 KADROVSKE PODLAGE

Število mest državnih tožilcev določa Odredba o številu mest državnih tožilcev (Uradni list RS, št. 76/11 in naslednji), ki določa skupno 268 mest državnotožilskih funkcionarjev (18 vrhovnih, 36 višjih, 141 okrožnih in 73 okrajnih državnih tožilcev).

Na dan 31. december 2023 je v Sloveniji opravljal funkcijo 208 državnih tožilcev. V letu 2023 so postopki imenovanja državnih tožilcev na Vladi Republike Slovenije ažurno potekali, prav tako so redno potekale prisega novih državnih tožilcev. V letu 2023 je odšlo sedem državnih tožilcev, od tega se jih je pet upokojilo, dva pa sta prenehala opravljati to funkcijo.

Pričakujemo, da se bo število državnih tožilcev v letu 2024 začelo postopno povečevati, saj je v kadrovskih načrtih državnih tožilcev in Državnotožilskega sveta načrtovana zasedenost vseh 268 mest državnih tožilcev, v letu 2023 pa je bilo v teku kar 70 postopkov za prosta mesta državnih tožilcev (nekateri so bili začeti že v letu 2022, a v letu 2023 še niso bili končani). V 32 postopkih so bile v letu 2023 že izdane odločbe Vlade Republike Slovenije o imenovanju državnih tožilcev.

Postopki imenovanja državnih tožilcev so zelo dolgotrajni, velika ovira hitrejšemu zapolnjevanju državnotožilskih mest je zlasti zakonska zahteva, da se na višje državnotožilsko mesto napreduje po postopku za novo imenovanje. Prav tako se občasno v tem postopku opravi imenovanje na prosto mesto, ki pa je dejansko le premestitev z enega na drugo državno tožilstvo. V praksi so v razpisih za okrožne državne tožilce pogosto izbrani kandidati, ki že opravljajo državnotožilsko funkcijo kot okrajni državni tožilci (ali na drugem državnem tožilstvu v nazivu okrožni državni tožilec), saj so glede na svoje

znanje in izkušnje izbrani kot najustreznejši kandidati. Zato takšno imenovanje okrožnega državnega tožilca ne pomeni večjega števila državnih tožilcev, saj se izpraznijo mesta okrajnega državnega tožilca. Za povečanje števila državnih tožilcev pri posameznem državnem tožilstvu je tako treba po končanem postopku imenovanja okrožnih državnih tožilcev sprožiti še nov postopek imenovanja okrajnih državnih tožilcev. Pogosto sta torej izvedena dva zelo dolgotrajna postopka, da pridobimo enega novega državnega tožilca. To pa ne pomeni tudi celovitega izboljšanja kadrovskega stanja, saj so za okrajne državne tožilce pogosto izbrani strokovni sodelavci, zaposleni na državnem tožilstvu, ki so zaradi svojega znanja in izkušenj na državnem tožilstvu najboljši kandidati za mesta okrajnih državnih tožilcev.

V letu 2023 smo se še pogosteje kot v letu 2022 spoprijemali z zelo resnimi težavami pri zaposlovanju novih strokovnih sodelavcev in državnotožilskih pripravnikov, takšne težave pričakujemo tudi v letu 2024. Na razpisana prosta mesta strokovnih sodelavcev ni prijav ali pa jih je zelo malo. Več državnih tožilstev (Ljubljana, Koper, Celje, Krško) je v letu 2023 večkrat zapored neuspešno ponovilo razpis za prosta mesta strokovnih sodelavcev. Kljub ponovitvam prijav ni bilo. Med diplomanti prava ni niti interesa za pripravništvo po zakonu, ki ureja pravniški državni izpit.

V letu 2023 so na več državnih tožilstvih ponovno poročali o več dolgotrajnih bolniških odsotnostih, delno tudi zaradi starostne strukture državnih tožilcev.

Za državnotožilsko osebje je bilo s kadrovskim načrtom v letu 2023 dovoljenih 371 zaposlitev, na dan 31. december 2023 pa je bilo zaposlenih 315 javnih uslužbencev, kar pomeni 84-odstotno zasedenost. Državnotožilsko osebje pomembno prispeva k doseganju ciljev državnega tožilstva, tako tistih, ki so povezani z izvajanjem temeljnih nalog državnega tožilstva, kot tudi tistih, povezanih z izvajanjem državnotožilske uprave. Opazno je manjše zanimanje za razpisana delovna mesta, zato se je težko približati polni zasedenosti delovnih mest državnotožilskega osebja.

Preglednica 1: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnih tožilcev na dan 31. 12. preteklega leta

Državno tožilstvo	Št. skupaj zasedenih mest državnih tožilcev	Št. skupaj načrtovanih mest državnih tožilcev	Državni tožilci											Deljanska skupna prisotnost na delovnem mestu v koledarskem letu po dnevih	
			okrajni			okrožni			višji			vrhovni			
			načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba		
ODT CE	23	29	10	6	1	17	15	1	2	2	0	0	0	0	4.488
ODT KK	8	11	4	3	1	4	1	0	3	4	0	0	0	0	1.576
ODT KP	12	16	3	1	0	11	9	1	2	2	0	0	0	0	2.154
ODT KR	10	17	6	5	0	9	4	3	2	1	1	0	0	0	1.857
ODT LJ	44	71	26	13	0	42	26	8	3	5	2	0	0	0	8.393
ODT MB	21	31	10	6	2	17	11	3	4	4	0	0	0	0	3.953
ODT MS	9	10	2	1	0	6	6	0	2	2	0	0	0	0	1.614
ODT NG	6	9	0	0	0	7	3	0	2	3	0	0	0	0	1.190
ODT NM	11	14	6	5	1	6	4	0	2	2	0	0	0	0	2.052
ODT PT	8	10	3	2	1	5	4	0	2	2	0	0	0	0	1.559
ODT SG	5	6	1	1	0	3	2	0	2	2	0	0	0	0	950
OPP	4	0	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0	737
SDT	24	20	2	5	0	14	11	0	4	8	0	0	0	0	4.694

Državno tožilstvo	Št. skupaj zasedenih mest državnih tožilcev	Št. skupaj načrtovanih mest državnih tožilcev	Državni tožilci											Dejanska skupna prisotnost na delovnem mestu v koledarskem letu po dnevih	
			okrajni			okrožni			višji			vrhovni			
			načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba		dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ
VDT	22	24	0	1	0	0	1	1	6	3	1	18	15	0	4.262
Skupaj	207	268	73	49	6	141	100	17	36	41	4	18	15	0	34.785
Povprečje ODT	14,3	20,4	6,5	3,9	0,5	11,5	7,7	1,5	2,4	2,6	0,3	0	0	0	2.707,79
Povprečje ODT STD OPP	14,2	18,8	5,6	3,7	0,5	10,8	7,6	1,2	2,3	2,9	0,2	0	0	0	2.543,56

Preglednica 2: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnotožilskega osebja na dan 31. 12. preteklega leta

Državno tožilstvo	Zasedba Skupaj	Načrt Skupaj	Generalni direktor oz. direktor		Strokovni sodelavci		Državnotožilski pripravniki				Drugo osebje	
			načrt	zasedba	načrt	zasedba	zaposleni		volonterji		načrt	zasedba
							načrt	zasedba	načrt	zasedba		
ODT CE	27	33	0	0	9	6	1	1	0	0	23	20
ODT KK	11	13	0	0	4	2	1	1	0	0	8	8
ODT KP	17	19	0	0	4	2	0	0	0	0	15	15
ODT KR	14	15	0	0	5	5	0	0	0	0	10	9
ODT LJ	60	76	1	1	20	14	6	3	0	0	49	42
ODT MB	31	39	1	0	9	8	2	0	0	0	27	23
ODT MS	16	17	0	0	4	4	1	0	0	0	12	12
ODT NG	11	12	0	0	4	3	1	1	0	0	7	7
ODT NM	14	15	0	0	4	4	1	1	0	0	10	9
ODT PT	13	13	0	0	4	4	1	1	0	0	8	8
ODT SG	9	9	0	0	2	2	0	0	0	0	7	7
OPP	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3
SDT	29	42	1	1	18	12	2	1	0	0	21	15
VDT	47	50	1	1	12	12	0	0	0	0	37	34
Skupaj	302	357	4	3	99	78	16	9	0	0	238	212
Povprečje ODT	20,3	23,7	0,2	0,1	6,3	4,9	1,3	0,7	0,0	0,0	16,0	14,5
Povprečje ODT STD OPP	19,6	23,6	0,2	0,2	6,7	5,1	1,2	0,7	0,0	0,0	15,5	13,7

Preglednica 3: Seznam načrtovanih in zasedenih mest policistov začasno premeščenih na delovna mesta v Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili posebni na dan 31. 12. preteklega leta

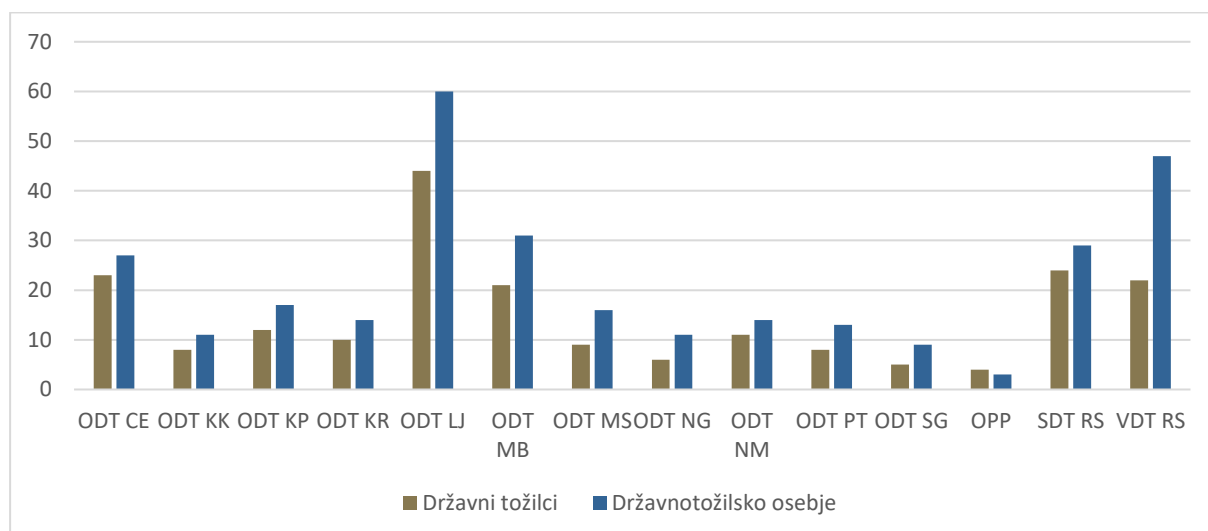
Državno tožilstvo	Začasno premeščeni policisti	
	načrt	zasedba
OPP	9	9
Skupaj	9	9

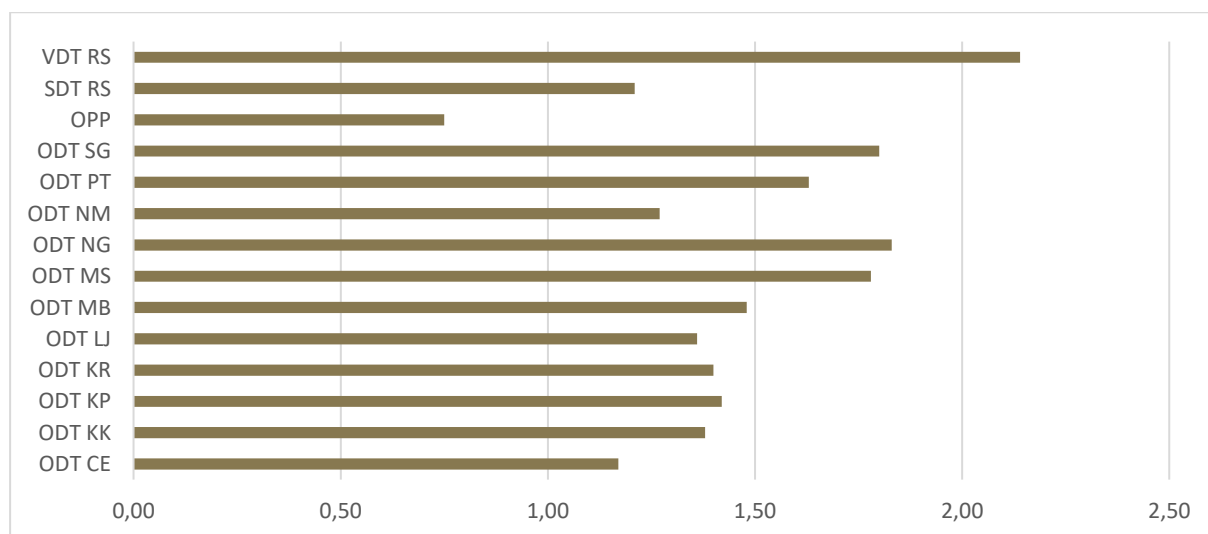
Preglednica 3 a: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci

Državno tožilstvo	Državni tožilci	Državnotožilsko osebje	Razmerje
ODT CE	23	27	1,17
ODT KK	8	11	1,38
ODT KP	12	17	1,42
ODT KR	10	14	1,40
ODT LJ	44	60	1,36
ODT MB	21	31	1,48
ODT MS	9	16	1,78
ODT NG	6	11	1,83
ODT NM	11	14	1,27
ODT PT	8	13	1,63
ODT SG	5	9	1,80
OPP	4	3	0,75
SDT RS	24	29	1,21
VDT RS	22	47	2,14

Graf 1: Število zasedenih mest državnotožilskega osebja in državnih tožilcev (na dan 31. 12. 2021)

Graf 2: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci (dejanska zasedenost na dan 31. 12. 2021)

2.3 FINANČNE IN MATERIALNO-TEHNIČNE PODLAGE

Državna tožilstva so v celoti financirana iz proračuna Republike Slovenije. Vsako državno tožilstvo je samostojni proračunski uporabnik, skupni finančni načrt za vsa državna tožilstva, v katerega je vključen tudi Državnotožilski svet kot samostojni državni organ, v skladu z Zakonom o javnih financah pripravlja VDT RS. Velika večina proračuna državnega tožilstva je namenjena plačam in fiksnim stroškom, kot so stroški varovanja, čiščenja, elektrike, telefonije in podobno.

VDT med letom zagotavlja potrebne prerazporeditve sredstev med proračunskimi postavkami posameznih državnih tožilstev in Državnotožilskega sveta. Pri izvajanju proračuna namreč pogosto nastanejo nepredvideni izdatki, za katere sredstva niso bila načrtovana ob pripravi finančnega načrta. Tak primer so stroški prevodov, ki so posebna težava pri načrtovanju sredstev. O porabi sredstev za prevode poroča čedalje več državnih tožilstev (na primer Kranj, Krško, Maribor, Nova Gorica, Ptuj). Težko je načrtovati tudi potrebna sredstva za zagotavljanje strokovne pomoči s področja davčne, finančne, računovodske in drugih strok, ki so potrebna za strokovno in učinkovito delovanje državnih tožilcev pri usmerjanju odkrivanja in pregonu storilcev kaznivih dejanj, saj je tudi to odvisno od zadev, ki jih tožilstva obravnavajo.

Za leto 2023 je bil za državna tožilstva in DTS sprejet proračun v višini, kot je predlagal VDT RS. Načrtovana sredstva niso bila v celoti porabljena. Največji prihranki so bili na postavkah plač, za kar je še vedno glavni razlog nezasedenost mest, predvsem tožilskih, za katera so bila načrtovana sredstva za plače že v letu 2023. Precejšnji prihranki so tudi zaradi več daljših odsotnosti z dela iz zdravstvenih razlogov, saj je te odsotnosti refundiral Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Proračun državnih tožilstev za leto 2023 je bil sprejet v višini 27.155.580 evrov. Po pripravljenih načrtih državnih tožilstev so bila sredstva načrtovana po teh postavkah:

- sredstva za plače v višini 23.997.021 evrov,
- sredstva za materialne stroške v višini 2.819.059 evrov,
- sredstva za male investicije v višini 56.500 evrov,
- sredstva za alternativno reševanje sporov v višini 123.000 evrov,
- sredstva za izvrševanje ZOPNI v višini 110.000 evrov in
- sredstva za zagotavljanje strokovne pomoči državnim tožilstvom v višini 50.000 evrov.

Državna tožilstva so večino sredstev porabila v skladu s sprejetimi načrti. Za izvedbo nalog, ki so bile izvedene v drugačnem obsegu od načrtovanega, smo v skladu s 24., 25. in 28. členom Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 zagotovili sredstva s prerazporeditvami med proračunskimi postavkami državnih tožilstev. Med letom smo pridobili dodatna sredstva v višini 7.150 evrov zaradi prodaje odpisanih osnovnih sredstev. Tako je bilo na dan 31. december 2023 končno stanje proračuna 27.162.730 evrov na postavkah:

- sredstva za plače v višini 23.771.852 evrov,
- sredstva za materialne stroške v višini 3.180.479 evrov,
- sredstva za male investicije v višini 51.999 evrov,
- sredstva za alternativno reševanje sporov v višini 129.402 evrov,
- sredstva za izvrševanje ZOPNI v višini 1.783 evrov in
- sredstva za zagotavljanje strokovne pomoči državnim tožilstvom v višini 27.215 evrov.

Poraba sredstev po proračunskih postavkah državnih tožilstev v letu 2023 je bila 26.349.230 evrov oziroma 97,01 odstotka, od tega:

- sredstva za plače v višini 23.071.644 evrov,
- sredstva za materialne stroške v višini 3.089.758 evrov,

- sredstva za male investicije v višini 36.453 evrov,
- sredstva za alternativno reševanje sporov v višini 122.913 evrov,
- sredstva za izvrševanje ZOPNI v višini 1.783 evrov in
- sredstva za zagotavljanje strokovne pomoči državnim tožilstvom v višini 26.679 evrov.

Povzetek finančnega poslovanja za leto 2023 je, da smo dosegli zastavljene cilje, razen glede izpolnjevanja kadrovskega načrta, na kar pa ima državno tožilstvo zelo malo vpliva. V letu 2023 je bila poraba sredstev za plače na državnih tožilstvih večja zaradi povračila neustavno znižanih plač državnim tožilcem v letu 2020. Plačilo je bilo izvedeno po Odločbi Ustavnega sodišča številka U-I-432/20-10 z dne 2. 2. 2023, izdani glede znižanja plač državnim tožilcem za čas od 11. aprila 2020 do 31. maja 2020, skupaj z zamudnimi obrestmi. Znižanje je bilo (neustavno) izvedeno na podlagi 69. člena Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20).

Večina odobrenih proračunskih sredstev državnih tožilstev je namenjena zagotavljanju zakonsko določenih obveznosti, predvsem za plače (približno 88 odstotkov vseh sredstev državnega tožilstva). To pomeni, da je možnosti za načrtovanje potrebnih vzdrževalnih del in posodobitve malo. Državno tožilstvo je za vsa večja financiranja, vzdrževanja, obnove in izboljšave odvisno od načrtov in pripravljenosti ter zmožnosti sodelovanja pristojnega ministrstva.

3 GIBANJE ZADEV IN MERILO UČINKOVITOSTI

3.1 KAZENSKE OVADBE

3.1.1 UVODNO POJASNILO

Državni tožilci so si tudi leta 2023 prizadevali dosegati cilje na področju kazenskega pregona s pregonom storilcev pomembnejših kaznivih dejanj in izvajanjem institutov odvratanja kazenskega pregona v čim večjem obsegu.

Na podlagi Politike pregona Državnega tožilstva Republike Slovenije so državni tožilci v letu 2023 prednostno obravnavali v nadaljevanju navedena področja kriminalitete. Na prvem mestu so kazniva dejanja s področja gospodarske in korupcijske kriminalitete ter organiziranega kriminala, nato huda nasilna kazniva dejanja in kazniva dejanja, povezana s terorizmom, kazniva dejanja, katerih žrtve so ranljive osebe, kazniva dejanja, pri katerih so hudo kršene pravice delavcev, in kazniva dejanja, pri katerih so storilci nosilci javnih funkcij. Politika pregona Državnega tožilstva Republike Slovenije posebej poudarja prednostno obravnavo tudi na področju kaznivih dejanj kibernetikega kriminala, javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti, kaznivih dejanj, v katerih so izkazani pogoji za začasno zavarovanje in odvzem premoženja nezakonitega izvora, ter starejših nerešenih zadev. Tudi ta kazniva dejanja so bila obravnavana prednostno.

Prednostna obravnava je zajemala celovito in kakovostno obravnavanje zadev v čim krajših rokih, zgodnje in aktivno sodelovanje z organi odkrivanja ter spodbujanje oblikovanja specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin. Kot izhaja iz podatkov v nadaljevanju, so državna tožilstva uspešno dosegla cilje, postavljene v letu 2023.

Dinamika pripada in reševanja zadev je v tem poglavju prikazana v statističnih preglednicah, v katerih podatki prikazujejo število oseb, ki so ustrezno razvrščene po pravnih subjektih in starosti fizičnih oseb (polnoletni storilci – p, mladoletniki – m in pravne osebe – po), v preglednici 4 pa so polnoletni storilci dodatno razporejeni v šest starostnih skupin. Opisana razvrstitev ni uporabljena le pri prikazu podatkov

o številu neznanih storilcev (preglednica 5). Tu so prikazani podatki o številu kazenskih ovadb oziroma kaznivih dejanj, saj v teh primerih število oseb, ki so sodelovale pri storitvi teh kaznivih dejanj, ni znano.

Državno tožilstvo vodi vpisnike po zadevah, kar pomeni, da se kazenske ovadbe, ki jih prejme zoper znane storilce: fizične (polnoletne in mladoletne) osebe in pravne osebe, vpišejo v vpisnik klasifikacijskega znaka Kt, kazenske ovadbe zoper neznanе storilce pa v vpisnik klasifikacijskega znaka Ktn. Vsaka zadeva (spis) se oštevilči s svojo opravilno številko. Kazenska ovadba je lahko vložena zoper več storilcev kaznivih dejanj, zaradi česar se statistični kazalci po zadevah in storilcih kaznivih dejanj razlikujejo.

3.1.2 OVADENI STORILCI KAZNIVIH DEJANJ

Leta 2023 je bilo na državna tožilstva vloženi 27.498 kazenskih ovadb zoper znane storilce. V preglednici 4 so prikazani podatki glede na starostno sestavo polnoletnih storilcev, polnoletni storilci pa so dodatno razporejeni v šest starostnih skupin, in sicer v skupine od 18 do 24 let, od 24 do 34 let, od 34 do 44 let, od 44 do 54 let, od 54 do 64 let in nad 64 let. V vseh primerih podatki o starosti ovadenih oseb ni znan (kazenska ovadba ni vsebovala datuma rojstva), zaradi česar so razlike med seštevkom ovadenih polnoletnih, mladoletnih in pravnih oseb ter skupnim številom ovadenih znanih storilcev. Razlog za odstopanje je tudi v tem, da se postopek proti mladoletnikom vodi ne le proti osebam, mlajšim od 18 let, temveč tudi zoper osebe, ki so že dopolnile 18 let, dejanja pa so storile kot mladoletne.

Preglednica 4: Ovadeni znani storilci kaznivih dejanj v zadnjih petih letih

Leto	Polnoletne osebe (po starosti)						Mladoletniki	Pravne osebe	Skupaj ovadeni znani storilci	Indeks glede na prejšnje leto	Indeks glede na izhodiščno leto (X - 4)
	od 18 do 24 let	od 24 do 34 let	od 34 do 44 let	od 44 do 54 let	od 54 do 64 let	64 in več let					
2023	2.691	5.208	6.642	4.620	2.453	1.736	2.070	796	27.498	112	98
2022	2.457	4.792	6.000	4.013	2.283	1.523	1.512	829	24.540	100	87
2021	2.271	4.621	6.151	4.105	2.286	1.493	1.095	976	24.452	89	87
2020	2.582	5.514	6.950	4.420	2.621	1.567	1.405	1.054	27.409	98	98
2019	2.831	5.668	6.944	4.584	2.666	1.583	1.453	1.151	28.089	0	100

Iz podatkov je razvidno, da so bile kazenske ovadbe vložene zoper 24.632 polnoletnih storilcev, kar pomeni 89,6 odstotka skupaj ovadenih znanih storilcev. Ovadenih mladoletnikov je bilo 2.070 (7,5 odstotka), ovadenih pravnih oseb pa 796 (2,9 odstotka). Kot je razvidno iz preglednice 4, je v primerjavi s prejšnjim letom poročanja zaznati povečanje števila ovadb zoper polnoletne storilce in proti mladoletnikom, pri čemer je opazno zmanjšanje števila vloženi ovadb zoper pravne osebe. To se v zadnjih letih poročanja stalno zmanjšuje in je za skoraj tretjino manjše od pripada v letu 2019.

Povečanje pripada ovadb zoper polnoletne storilce je pripisati vstopu Republike Hrvaške v schengensko območje in obravnavi večjega števila kaznivih dejanj, povezanih z nezakonitimi migracijami, po odpravi schengenske meje ter sprostitvi virov policije po koncu slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije. Razlog za povečanje pripada na področju mladoletniške kriminalitete je predvsem normalizacija javnega življenja po koncu epidemije covid-19. Zmanjšanje pripada v sklopu pravnih oseb pa je v letu poročanja še vedno odraz zmanjševanja števila kaznivih dejanj na področju gospodarske kriminalitete zaradi konca gospodarske in finančne krize, izboljšanja plačilne discipline in povečanja izvensodnih rešitev sporov. Manjši pripad ovadb zoper pravne osebe je tudi posledica prenehanja obstoja pravnih oseb ob odsotnosti pravnega naslednika, zoper katerega bi bilo mogoče začeti kazenskega postopka.

Skupno število ovadenih znanih storilcev je v primerjavi z letom 2022 tako večje za 12 odstotkov in kaže, da se je vrnilo na raven let 2020 in 2019 pred epidemijo covid-19. Indeks za leto poročanja je od izhodiščnega primerjalnega leta 2019 namreč nižji le za dve odstotni točki in je enak indeksu v letu 2020.

Kot je bilo že pojasnjeno, državno tožilstvo kazenske ovadbe proti pravnim osebam in znanim storilcem vpiše v vpisnik Kt, kazenske ovadbe proti neznanim storilcem pa v vpisnik Ktn. V preglednici 5 rubrika Naknadno odkriti storilci prikazuje število spisov Ktn, ki so bili iz vpisnika Ktn preneseni v vpisnik Kt.

Preglednica 5: Ovadeni znani in neznan storilci kaznivih dejanj (in naknadno odkriti storilci) v zadnjih petih letih

Leto	Ovadeni neznan storilci	Ovadeni znani storilci	Naknadno odkriti storilci	Skupaj odkriti storilci	Odstotek ovadenih znanih storilcev	Odstotek ovadenih znanih in naknadno odkritih storilcev
2023	34.324	26.137	1.361	27.498	42	44
2022	30.740	23.420	1.120	24.540	42	44
2021	27.185	23.180	1.272	24.452	45	47
2020	34.007	25.872	1.537	27.409	42	45
2019	35.817	26.712	1.377	28.089	42	44

V primerjavi s podatki iz leta 2022 se je leta 2023 povečalo število ovadenih neznanih storilcev. Državna tožilstva so v tem letu prejela ovadbe zoper 34.324 neznanih storilcev, kar je 11,6-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022. Kljub zaznanemu povečanju v zadnjih dveh letih poročanja pa je tudi število ovadenih neznanih storilcev znova na ravni pred epidemijo covid-19 in je tako popolnoma primerljivo z letoma 2020 in 2019.

Od skupno 27.498 odkritih storilcev je bilo ovadenih 26.137 znanih storilcev, kar je s 95-odstotnim deležem enako deležu iz leta 2022. Naknadno je bilo odkritih 1.361 storilcev, kar sta s 4,9 odstotka glede na vse odkrite (znane) storilce oziroma s 3,9 odstotka glede na vse ovadene neznanne storilce nekoliko višja deleža kot v letu 2022 (4,5 odstotka glede na vse odkrite storilce oziroma 3,6 odstotka glede na vse ovadene neznanne storilce). Delež ovadenih znanih storilcev je z 42 odstotki popolnoma primerljiv s prejšnjim letom poročanja. Prav tako na stopnji primerljivih letnih nihanj iz prejšnjih let ostaja delež ovadenih znanih in naknadno odkritih storilcev, ki je v letu poročanja znašal 44 odstotkov.

V preglednicah 6(p), 6(m) in 6(po) so statistični podatki prikazani glede na skupine ovaditeljev. Podatki med državnimi tožilstvi niso popolnoma primerljivi zaradi različnega vnašanja podatkov v informacijski sistem, saj nekatera tožilstva vsako ovadbo, prejeto od policije, štejejo za ovadbo tega organa, nekatera tožilstva pa kot ovadbo oškodovanca, če je ta naznanil kaznivo dejanje policiji in prvi podal ovadbo ali predlog za pregon na policijo. Podatki tako za policijo kakor tudi ovaditeljico in oškodovance kot ovaditelje ne kažejo dejansko opravljenega dela policije.

Iz preglednic 6(p), 6(m) in 6(po) izhaja, da drugi državni organi ovadbe vložijo zelo redko, kar pa ni odraz dejanskega stanja. Pri razlagi podatkov o ovadbah, ki jih vložijo drugi državni organi, je treba upoštevati, da so v rubriki Drugi državni organi upoštevane le ovadbe različnih inšpekcij, državnega odvetništva ali sodišča in da so kazenske ovadbe, ki jih podajo Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS), Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja, Komisija za preprečevanje korupcije Republike Slovenije, razna ministrstva in drugi državni organi, glede na informacijski sistem statistično prikazane v rubriki Drugo ali pa so prikazane v podatkih o ovadbah policije.

V rubriki Drugo so v preglednicah upoštevane tudi ovadbe, ki jih vložijo fizični in pravni subjekti na področju zasebnega varovanja, ki jih oškodovani gospodarski subjekti pooblastijo za vložitev kazenske

ovadbe (na primer trgovski centri), ter ovadbe, ki jo vloži fizična ali pravna oseba, ki policiji naznani kaznivo dejanje, a sama ni oškodovana s kaznivim dejanjem.

Ob upoštevanju pravkar opisanega stanja pri prikazu statističnih podatkov je iz preglednic 6(p), 6(m) in 6(po) razvidno, da največ kazenskih ovadb vložijo oškodovanci. Tako so oškodovanci vložili 80 odstotkov vseh ovadb zoper polnoletne storilce, 88 odstotkov vseh ovadb proti mladoletnikom in 74 odstotkov vseh ovadb zoper pravne osebe. Policija je vložila 9 odstotkov vseh ovadb zoper polnoletne storilce, 3 odstotke vseh ovadb proti mladoletnikom in 6 odstotkov vseh ovadb zoper pravne osebe. Primerjava statističnih podatkov s prejšnjimi leti kaže podobno razmerje ovaditeljev med oškodovanci in policijo zoper posamezne skupine storilcev.

Preglednica 6(p): Vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
ODT CE	211	2.680	14	191	23
ODT KK	430	721	2	17	0
ODT KP	316	1.375	3	132	3
ODT KR	136	1.076	16	196	1
ODT LJ	171	6.604	15	285	157
ODT MB	115	2.098	12	648	129
ODT MS	152	1.018	16	93	0
ODT NG	32	895	2	23	7
ODT NM	230	1.426	14	208	1
ODT PT	96	629	1	119	7
ODT SG	34	413	7	64	0
OPP	17	352	0	74	1
SDT	109	64	0	748	3
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	2.049	19.351	102	2.798	332
Povprečje ODT	174,82	1.721,36	9,27	179,64	29,82
Povprečje ODT STD OPP	157,62	1.488,54	7,85	215,23	25,54

Preglednica 6(m): Vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper mladoletnike

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
ODT CE	15	254	2	15	1
ODT KK	1	167	0	1	0
ODT KP	14	101	0	10	0
ODT KR	7	151	0	22	0
ODT LJ	6	619	0	23	3
ODT MB	9	154	0	56	1
ODT MS	2	35	0	3	0
ODT NG	2	72	0	0	1
ODT NM	8	190	0	34	0
ODT PT	4	42	0	9	0
ODT SG	1	30	0	0	0

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
OPP	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	5	0
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	69	1.815	2	178	6
Povprečje ODT	6,27	165	0,18	15,73	0,55
Povprečje ODT STD OPP	5,31	139,62	0,15	13,69	0,46

Preglednica 6(po): Vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
ODT CE	3	97	11	18	5
ODT KK	10	20	0	2	0
ODT KP	3	45	0	4	0
ODT KR	7	22	9	1	0
ODT LJ	4	223	0	11	8
ODT MB	5	74	1	31	16
ODT MS	10	35	2	2	0
ODT NG	0	14	0	1	0
ODT NM	1	21	1	5	0
ODT PT	0	21	1	3	0
ODT SG	2	19	3	2	0
OPP	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	23	0
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	45	591	28	103	29
Povprečje ODT	4,09	53,73	2,55	7,27	2,64
Povprečje ODT STD OPP	3,46	45,46	2,15	7,92	2,23

Razmerje med ovadbami, ki so jih vložili policija in oškodovanci, je na skupni ravni vseh državnih tožilstev 1 proti 10. Od tega razmerja najbolj odstopata ODT v Krškem z razmerjem 1 proti 1,7 in ODT v Kopru, kjer navedeno razmerje znaša 1 proti 4,4. V drugo stran odstopata ODT v Ljubljani in ODT v Mariboru, kjer je razmerje med ovadbami, ki so jih vložili policija in oškodovanci, 1 proti 38,6 oziroma 1 proti 18,2, ter Posebni oddelek, kjer je navedeno razmerje 1 proti 20,7. Glede na statistične podatke z razmerjem 1 proti 28 odstopa tudi ODT v Novi Gorici, vendar le zaradi knjiženja oškodovanca kot ovaditelja tudi v primerih, ko je vložil kazensko ovadbo na zapisnik pri policiji.

Na ODT v Krškem je bilo zaradi bližine državne meje in večjega števila uradno pregonljivih kaznivih dejanj, odkritih na državni meji, razmerje kazenskih ovadb, ki jih vložijo policija, v primerjavi z oškodovanci že prejšnja leta drugačno, kakor je v drugih delih države. Zaradi večje pojavnosti kaznivih dejanj z obmejno problematiko je tako tudi na ODT v Kopru.

V letu 2024 podatki za SDT RS ponovno kažejo obratno kakor glede drugih državnih tožilstev. Policija je vložila približno enkrat več kazenskih ovadb kot oškodovanci, kar je ob upoštevanju stvarne pristojnosti tega tožilstva (pregon storilcev kaznivih dejanj na področju organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih kaznivih dejanj) razumljivo.

Enako kot v prejšnjih letih pa je razlika med ovadbami, ki jih vložijo policija, in ovadbami, ki jih vložijo oškodovanci, največja na ODT v Ljubljani in ODT v Mariboru. To gibanje je enako kot v prejšnjih letih, iz česar izhaja, da se število ovadb, ki jih vložijo oškodovanci, ujema z velikostjo mest oziroma številom prebivalcev mest, na območju katerih delujejo ta državna tožilstva. Razmerje Posebnega oddelka med ovadbami, ki jih vložijo policija in oškodovanci, pa je posledica stvarne pristojnosti in vsebine pripadlih zadev Posebnega oddelka (obravnavajo kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe s policijskimi pooblastili), saj veliko večino kazenskih ovadb vložijo oškodovanci.

Enako kot pri polnoletnih storilcih lahko na podlagi primerjave statističnih podatkov z letom 2022 ugotovimo zelo podobno razmerje med ovaditelji tudi pri mladoletnikih in pravnih osebah.

3.1.3 REŠEVANJE OVADB

Obremenitev državnih tožilstev s pripadom zadev in njihova uspešnost pri reševanju zadev sta razvidni iz preglednic 7 (p), 7 (m) in 7 (po). Te preglednice prikazujejo tudi podatke o skupnem številu ovadb, ki se obravnavajo na posameznem državnem tožilstvu. Seštevek podatkov, ki se nanašajo na prenesene nerešene ovadbe, prejete ovadbe in poznejše odločitve, se ne ujema s podatki o številu ovadb iz rubrike Vse v delu, saj so kazenske ovadbe lahko predmet prenosa med različnimi državnimi tožilstvi, večkrat tudi zaporednih odstopov. Dodati je treba, da podatki iz rubrike Vse v delu zajemajo primere, ko je bil spis kadar koli v letu poročanja na tožilstvu, ovadba za kaznivo dejanje pa ni bila rešena. V rubriki Poznejše odločitve so upošteevane rešitve ovadb, ki niso prve za posamezno kaznivo dejanje (na primer obtožni akt oziroma zahteva za preiskavo, potem ko je že bil sprejet sklep o zavrženju ovadbe).

Preglednica 7(p): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Poznejše odločitve	Skupaj v delu	Rešene ovadbe	Nerešene ovadbe na dan 31. 12. prejšnjega leta	Odstotek rešenih	Kazalec učinkovitosti glede na rešene zadeve na dan 31. 12. iz prejšnjega leta
ODT CE	1.509	3.119	6	4.781	2.959	1.582	62	60
ODT KK	219	1.170	8	1.429	1.128	226	79	59
ODT KP	875	1.829	20	2.798	1.836	837	66	63
ODT KR	381	1.425	8	1.885	1.340	509	71	56
ODT LJ	3.166	7.232	23	10.719	6.804	3.269	63	66
ODT MB	1.166	3.002	26	4.330	2.847	1.424	66	55
ODT MS	435	1.279	4	1.837	1.256	548	68	50
ODT NG	379	959	7	1.458	930	509	64	55
ODT NM	937	1.879	6	2.947	1.800	1.051	61	72
ODT PT	470	852	7	1.470	1.004	473	68	48
ODT SG	226	518	3	895	632	256	71	47
OPP	250	444	1	722	547	174	76	84
SDT	549	924	0	1.471	367	1.002	25	7
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	10.562	24.632	119	36.742	23.450	11.860	64	46
Povpreč je ODT	887,55	2.114,91	10,73	3.140,82	2.048,73	971,27	67,18	57,36
Povpreč je ODT STD OPP	812,46	1.894,77	9,15	2.826,31	1.803,85	912,31	64,62	55,54

Preglednica 7(m): Prejete, rešene in nerešene ovadbe proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Poznejše odločitve	Skupaj v delu	Rešene ovadbe	Nerešene ovadbe na dan 31. 12. iz prejšnjega leta	Odstotek rešenih	Kazalec učinkovitosti glede na rešene zadeve na dan 31. 12. iz prejšnjega leta
ODT CE	62	287	2	377	220	131	58	4
ODT KK	19	169	0	212	166	17	78	9
ODT KP	38	125	3	182	135	33	74	5
ODT KR	12	180	0	213	169	35	79	7
ODT LJ	118	651	3	832	623	118	75	6
ODT MB	63	220	1	293	182	99	62	4
ODT MS	10	40	0	58	41	9	71	2
ODT NG	4	75	2	84	61	22	73	4
ODT NM	47	232	1	310	210	83	68	8
ODT PT	16	55	2	86	63	18	73	3
ODT SG	8	31	0	44	36	6	82	3
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	5	0	5	0	3	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	397	2.070	14	2.696	1.906	574	71	4
Povpreč je ODT	36,09	187,73	1,27	244,64	173,27	51,91	72,09	5
Povpreč je ODT STD OPP	30,54	159,23	1,08	207,38	146,62	44,15	61	4,23

Preglednica 7(po): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Poznejše odločitve	Skupaj v delu	Rešene ovadbe	Nerešene ovadbe na dan 31. 12. iz prejšnjega leta	Odstotek rešenih	Kazalec učinkovitosti glede na rešene zadeve na dan 31. 12. iz prejšnjega leta
ODT CE	102	134	0	251	123	114	49	3
ODT KK	26	32	0	67	28	29	42	1
ODT KP	54	52	0	112	49	53	44	2
ODT KR	34	39	0	77	34	38	44	1
ODT LJ	417	246	0	691	240	326	35	2
ODT MB	97	127	1	238	128	106	54	2
ODT MS	42	49	1	108	55	52	51	2
ODT NG	39	15	0	64	23	40	36	1
ODT NM	42	28	0	79	30	39	38	1
ODT PT	42	25	1	79	38	44	48	2
ODT SG	25	26	0	63	30	30	48	2
OPP	0	0	0	1	0	1	0	0
SDT	69	23	1	92	33	59	36	1
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	989	796	4	1.922	811	931	42	2
Povpreč je ODT	83,64	70,27	0,27	166,27	70,73	79,18	44,45	1,73
Povpreč je ODT STD OPP	76,08	61,23	0,31	147,85	62,38	71,62	40,38	1,54

Leta 2023 so državna tožilstva zoper polnoletne osebe, proti mladoletnikom in zoper pravne osebe prejela skupno 27.498 kazenskih ovadb. V istem obdobju so rešila 26.167 kazenskih ovadb. To pomeni, da so državna tožilstva rešila skupno 1.331 ovadb manj, kot so jih prejela, kar je 95,2-odstotna stopnja obvladovanja pripada. Razlog za takšno stopnjo obvladovanja pripada je zlasti povečanje števila vloženih ovadb v primerjavi s prejšnjim letom poročanja, ko je bilo skupaj prejetih 24.815 ovadb, rešenih pa 24.475 ovadb, kar je pomenilo 98,8-stopnjo obvladovanje pripada. Kljub temu je treba poudariti, da so državni tožilci v letu 2023 s 26.167 rešenimi ovadbami rešili več ovadb kot leto prej.

Ob večjem pripadu je na učinkovitost dela v letu poročanja vplivala tudi manjša zasedenost državnotožilskih mest. Kljub ažurnemu izvajanju postopkov imenovanj in napredovanj so bila pretežni del novo zasedenih državnotožilskih mest napredovanja na višje državnotožilsko mesto, ko je prosto mesto zasedel državni tožilec, ki je imel prej nižji naziv. V takšnem primeru je treba po končanem postopku izvesti nov postopek za prosto mesto državnega tožilca, ki je v prvem postopku napredoval, in sta tako potrebna dva zelo dolgotrajna postopka, da se dejansko število poveča le za enega državnega tožilca.

Delež rešenih ovadb zoper polnoletne storilce se v zadnjih petih letih giblje od 66 do 69 odstotkov. Leta 2023 je znašal 66 odstotkov, kar je primerljivo ravni v prejšnjih letih. Od navedenega povprečja najbolj odstopata ODT v Krškem, na katerem delež rešenih ovadb znaša 79 odstotkov, ter SDT RS, kjer so enako kot v prejšnjem letu poročanja rešili 25 odstotkov ovadb. Leta 2023 je SDT RS prejelo 924 kazenskih ovadb in v istem času rešilo 367 kazenskih ovadb, kar je sicer več kot v prejšnjem letu, ko jih je bilo rešenih 182. Nižji odstotek rešenih ovadb glede na državno povprečje je treba pripisati povečanju zahtevnosti in zapletenosti novoprejetih kazenskih ovadb. Zadeve, ki jih obravnavajo državni tožilci na SDT RS, so pogosto izjemno obsežne in strokovno zahtevne ter praviloma z mednarodnim elementom, zaradi česar državni tožilci pričakovano rešijo manj zadev, čas reševanja posamezne zadeve pa je praviloma daljši. Na reševanje kazenskih ovadb v poročevalskem letu pa vplivajo tudi kadrovske težave policije, kar podaljšuje dopolnjevanje kazenskih ovadb, pri čemer na delo policije kljub pisnim usmeritvam, koordinacijskim sestankom in posredovanju za pospešitev reševanja zadev državni tožilci nimajo vpliva.

V postopkih proti mladoletnikom je bilo rešenih 71 odstotkov ovadb, kar je enako kot leta 2022. Državna tožilstva pa so bila nekoliko manj uspešna pri obravnavi ovadb zoper pravne osebe. Rešenih je bilo 42 odstotkov ovadb, kar je za 5 odstotkov manj kot v letu 2022, vendar delež ostaja na stopnji primerljivih letnih nihanj v prejšnjih letih.

Državna tožilstva so imela na dan 31. 12. 2023 nerešenih 13.365 ovadb zoper fizične in pravne osebe. Glede na podatke iz prejšnjega leta (12.024) se je število nerešenih ovadb leta 2023 povečalo za 11 odstotkov.

Kazalnik učinkovitosti glede na rešene zadeve na dan 31. 12. 2023 je v skladu s pravilnikom izračunan kot količnik med številom rešenih zadev in skupnim številom zasedenih mest državnih tožilcev in tožilskega osebja. Pri številu zasedenih mest pa se ne upošteva začasna odsotnost državnega tožilca in tožilskega osebja (na primer zaradi bolniške odsotnosti, odsotnosti zaradi starševskega dopusta, skrajšanega delovnega časa, dodelitve na druge organe javne uprave in podobno).

Iz preglednic razvidni kazalniki učinkovitosti so precej nižji pri ovadbah proti mladoletnikom in zoper pravne osebe. Nižji kazalniki pa ne pomenijo slabše učinkovitosti državnih tožilstev na tem področju, temveč je podatek ustrezen glede na manjše število kazenskih ovadb pri navedenih dveh skupinah storilcev kaznivih dejanj.

3.1.4 STANJE GLEDE NEREŠENIH OVADB

Zbrani statistični podatki v preglednici 8 prikazujejo število nerešenih ovadb po posameznih državnih tožilstvih glede na mesto nahajanja na dan 31. 12. 2023. Ob upoštevanju, da posamezne ovadbe lahko obravnavajo različni organi (policija, sodišče, državno tožilstvo), se podatek o vseh nerešenih ovadbah ne ujema s seštevkom ovadb, navedenim pri posameznih organih v teh preglednicah. Iz podatka, ki prikazuje število nerešenih ovadb pri tožilcu, ni mogoče sklepati na nedejavnost tožilca v posamezni zadevi, saj se mednje uvrščajo tudi ovadbe, ki so v postopku odloženega pregona ali poravnavanja.

Za pravilno razumevanje podatka o številu nerešenih ovadb pri državnem tožilcu je treba upoštevati, da so vključene tudi ovadbe, ki jih državni tožilec prejme v obravnavo ob koncu leta (decembra je tudi sicer povečan pripad zadev), in ovadbe, pri katerih gre za vsebinsko zahtevne zadeve, ki zahtevajo daljšo proučitev. Ne glede na navedeno je bila večina ovadb rešena ob upoštevanju 90-dnevnega roka od prejema zadeve oziroma so bila procesna opravila opravljena v enakem roku od zadnje bremenitve državnega tožilca. Izjeme so primeri, ko se je ta rok na podlagi dovoljenja vodje državnega tožilstva podaljšal (več obdolženih, več kaznivih dejanj v isti zadevi, posebej obsežno procesno gradivo, prikriti preiskovalni ukrepi, posebej zahtevna dejanska in pravna vprašanja ter drugi upravičeni primeri).

Preglednica 8(p): Nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce (na dan 31. 12. prejšnjega leta)

Državno tožilstvo	Nerešene skupaj	Pri sodišču	Pri policiji	Pri drugih organih	Pri državnem tožilcu	Odstotek nerešenih pri državnem tožilcu
ODT CE	1.582	186	317	44	1.036	65
ODT KK	226	23	76	20	111	49
ODT KP	837	85	282	57	451	54
ODT KR	509	37	151	28	295	58
ODT LJ	3.269	206	992	173	1.944	59
ODT MB	1.424	243	350	101	777	55
ODT MS	548	30	140	19	365	67
ODT NG	509	89	111	44	275	54
ODT NM	1.051	265	130	64	604	57
ODT PT	473	87	103	14	270	57
ODT SG	256	27	50	20	163	64
OPP	174	5	79	8	82	47
SDT	1.002	18	93	129	810	81
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	11.860	1.301	2.874	721	7.183	61
Povprečje ODT	971,27	116,18	245,64	53,09	571,91	58,09
Povprečje ODT STD OPP	912,31	100,08	221,08	55,46	552,54	59

Iz preglednice 8 (p) je razvidno, da je bilo na zadnji dan leta 2023 nerešenih ovadb zoper 11.860 polnoletnih storilcev, od tega so bile ovadbe zoper 7.183 storilcev pri državnih tožilstvih, kar je s 60 odstotki nerešenih ovadb primerljivo s prejšnjim letom poročanja.

Preglednica 8(m): Nerešene ovadbe proti mladoletnikom (na dan 31. 12. prejšnjega leta)

Državno tožilstvo	Nerešene skupaj	Pri policiji	Pri drugih organih	Pri državnem tožilcu	Odstotek nerešenih pri državnem tožilcu
ODT CE	131	14	8	109	83
ODT KK	17	2	3	12	71
ODT KP	33	6	3	24	73

ODT KR	35	11	2	23	66
ODT LJ	118	29	15	73	62
ODT MB	99	19	9	72	73
ODT MS	9	1	1	7	78
ODT NG	22	3	0	19	86
ODT NM	83	12	1	70	84
ODT PT	18	2	2	9	50
ODT SG	6	1	1	4	67
OPP	0	0	0	0	0
SDT	3	0	0	3	100
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	574	100	45	425	74
Povprečje ODT	51,91	9,09	4,09	38,36	72,09
Povprečje ODT STD OPP	44,15	7,69	3,46	32,69	68,69

Nerešenih je bilo 574 ovadb proti mladoletnikom, od tega so bile ovadbe proti 425 oziroma 74 odstotkov mladoletnikom pri državnih tožilcih, kar v primerjavi s prejšnjim letom pomeni izboljšanje za 15 odstotnih točk. To je mogoče pripisati zlasti spremembi trendov v mladoletniški kriminaliteti in manjšemu izvrševanju lažjih kaznivih dejanj, za katera je primernejša uporaba alternativnih metod reševanja, ki obravnavanje zadeve praviloma podaljša. Sicer pa delež nerešenih ovadb pri državnem tožilcu ne pomeni nujno tudi pasivnosti tožilstva, saj so v navedene številke, kot v uvodu že pojasnjeno, zajete tudi odločitve za alternativne postopke in zadeve v pripravljanih postopkih pred sodiščem.

Preglednica 8(po): Nerešene ovadbe zoper pravne osebe (na dan 31. 12. prejšnjega leta)

Državno tožilstvo	Nerešene skupaj	Pri sodišču	Pri policiji	Pri drugih organih	Pri državnem tožilcu	Odstotek nerešenih pri državnem tožilcu
ODT CE	114	4	58	2	50	44
ODT KK	29	0	20	5	6	21
ODT KP	53	0	31	5	18	34
ODT KR	38	1	17	7	14	37
ODT LJ	326	10	135	26	162	50
ODT MB	106	4	41	6	58	55
ODT MS	52	1	20	0	31	60
ODT NG	40	0	17	4	20	50
ODT NM	39	4	6	7	23	59
ODT PT	44	6	19	0	19	43
ODT SG	30	1	16	0	13	43
OPP	1	0	1	0	0	0
SDT	59	0	21	22	23	39
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	931	31	402	84	437	47
Povprečje ODT	79,18	2,82	34,55	5,64	37,64	45,09
Povprečje ODT STD OPP	71,62	2,38	30,92	6,46	33,62	41,15

Nerešenih ovadb je bilo zoper 931 pravnih oseb, od tega je bilo ovadb zoper 437 pravnih oseb pri državnih tožilcih, kar je 47 odstotkov nerešenih zadev in je primerljivo s prejšnjim letom poročanja. K

temu je treba dodati, da gre pri pravnih osebah v večini primerov za gospodarsko kriminaliteto in obsežnejše predkazenske postopke, zato je dopolnjevanje kazenskih ovadb počasnejše. Praviloma tudi nobena ovadba ni vložena samo zoper pravno osebo, temveč tudi zoper fizične osebe, zoper katere tožilci zahtevajo uvedbo kazenskega postopka in nato z odločitvijo o pravni osebi počakajo na prejem spisa po končani preiskavi zoper fizične osebe.

3.1.5 DOPOLNJEVANJE OVADB

Državni tožilci lahko hitreje in učinkoviteje opravljajo temeljno nalogo na podlagi kakovostnih in popolnih kazenskih ovadb. Zato pri oceni učinkovitosti in hitrosti dela državnih tožilcev niso zanemarljivi podatki o številu primerov, v katerih je bilo treba vložene ovadbe dopolniti.

Visoka raven kakovosti ovadbe državnemu tožilcu omogoči hitro, pravilno in strokovno odločitev o vsebini in načinu pregona domnevnih storilcev kaznivih dejanj oziroma zavrženju vložene ovadbe, kadar očitki niso dokazno podkrepjeni. Preverjanje posameznih navedb v prejetih ovadbah in zagotavljanje ustreznega dokaznega standarda sta najpogosteje razloga, da državni tožilci zahtevajo dopolnitev ovadb (bodisi pri policiji bodisi pri drugem organu). Pri dopolnitvah, zahtevanih od drugih organov (na primer od ministrstva za finance, FURS, računskega sodišča, urada za preprečevanje pranja denarja, komisije za preprečevanje korupcije in podobno), običajno ne gre za vsebinsko dopolnjevanje ovadbe, temveč za opravljanje poizvedb z namenom zbiranja dodatne dokazne dokumentacije (na primer preverjanje podatkov o premoženjskem stanju storilcev, stanju povezanih prekrškovnih in upravnih postopkov, stanju sodnih postopkov v tujini in tako dalje). Velik obseg ovadb, ki zahtevajo dopolnitev, so tudi ovadbe oškodovancev, vložene neposredno pri tožilstvu, saj te pogosto ne vsebujejo dovolj podatkov in dokumentacije, potrebne za takojšnjo odločitev, po naravi stvari pa niti ne vsebujejo zbranih obvestil oziroma zaslišanj osumljencev.

Za uspešno delo državnih tožilcev sta zelo pomembna celovita preiskava pomembnih dejstev in okoliščin določenega kaznivega dejanja ter kakovost dokaznega gradiva. Kazenska ovadba, ki vsebuje celovit opis kaznivega dejanja in s tem zahtevane zakonske znake tega kaznivega dejanja, dejansko stanje pa je podprto s predloženimi dokazi, pripomore k skrajšanju kazenskega postopka, saj državni tožilec v takšnih primerih lahko vložijo neposredni obtožni akt.

Iz letnih poročil posameznih državnih tožilstev je razvidno, da tudi roki za končanje primera na policiji vplivajo na to, da policija včasih vložijo ovadbo pri državnem tožilstvu, čeprav stopnja raziskanosti obravnavane zadeve še ne omogoča sprejetja državnotožilske odločitve. V praksi se dogaja tudi, da policija državnemu tožilstvu (do tedaj) zbrano gradivo o zadevi pošlje z najavo, da bo preostalo poslano naknadno, česar pa ne stori v razumnem času, zato mora državni tožilec zahtevati dopolnitev (nepopolne) ovadbe.

Na splošno lahko ugotovimo, da državna tožilstva, ki veliko vlagajo v intenzivno sodelovanje s policijo tako s skupnim analiziranjem napak v ovadbah, pogostejšimi delovnimi sestanki kot tudi z medsebojnimi izobraževanji, poročajo o bolj kakovostno sestavljenih ovadbah in nižjih odstotkih dopolnjevanja ovadb.

V zadevah, v katerih državni tožilec usmerja policijo pri odkrivanju kaznivih dejanj in storilcev, ob kakovostnem usmerjanju praviloma ni potrebe po dopolnjevanju kazenske ovadbe. V zvezi s tem pa je treba poudariti, da je usmerjanje predkazenskega postopka strokovno zahtevno opravilo, ki ga lahko učinkovito in uspešno opravi predvsem izkušen in strokovno usposobljen državni tožilec, ki mu tudi policijsko delo in njeno delovanje nista tuja.

Vsaka zahteva državnega tožilca za dopolnitev ovadbe ne pomeni slabega dela policije ali slabega dela državnega tožilca. Pri obravnavanju zadeve se lahko pokažejo tudi novi vidiki, drugačna presoja ugotovljenih dejstev in zbranih dokazov, ki zahtevajo dejanski in pravni preizkus obravnavanega

primera še v drugi smeri ali širše, kar upravičeno zahteva dopolnitev ovadbe z dopolnjeno ali novo nalogo organu odkrivanja in preiskovanja.

Dodatni razlog za dopolnjevanje ovadb je zagotovo tudi v kadrovskem primanjkljaju policije oziroma posameznih policijskih enot ter v premajhnem številu ustrezno usposobljenih in izkušenih preiskovalcev.

Preobremenjenost obstoječih kadrovskih virov se kaže v oviranosti organa odkrivanja pri hitrem, učinkovitem in kakovostnem opravljanju njegovih nalog. V praksi zato nastajajo velike zamude in zastoji pri preiskovanju zadev, pogosto tistih, ki so najbolj strokovno zahtevne in obsežne.

V priloženih preglednicah so prikazani podatki o zahtevah za dopolnitev ovadb po posameznih državnih tožilstvih. Pri tem je treba upoštevati, da je v statističnih podatkih ne glede na število dopolnitev ovadb v posamezni zadevi prikazana le ena oziroma prva dopolnitev ovadbe.

Preglednica 9(p): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev	Predlagana preiskovalna dejanja	Odstotek preiskovalnih dejanj	Skupaj zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj	Odstotek zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj
ODT CE	4.781	1.153	24	344	7	1.497	31
ODT KK	1.429	274	19	58	4	332	23
ODT KP	2.798	747	27	155	6	902	32
ODT KR	1.885	665	35	44	2	709	38
ODT LJ	10.719	2.670	25	245	2	2.915	27
ODT MB	4.330	1.012	23	412	10	1.424	33
ODT MS	1.837	505	27	58	3	563	31
ODT NG	1.458	366	25	101	7	467	32
ODT NM	2.947	642	22	343	12	985	33
ODT PT	1.470	394	27	148	10	542	37
ODT SG	895	250	28	62	7	312	35
OPP	722	319	44	9	1	328	45
SDT	1.471	182	12	22	1	204	14
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	36.742	9.179	25	2.001	5	11.180	30
Povprečje ODT	3.140,82	788,91	25,64	179,09	6,36	968	32
Povprečje ODT STD OPP	2.826,31	706,08	26	153,92	5,54	860	31,62

Zbrani podatki v preglednici 9 (p) kažejo, da je bilo treba v zadevah za skupno 36.742 ovadenih polnoletnih storilcev dopolniti kazensko ovadbo za 9.179 oseb, ker tožilec na podlagi prejetega gradiva iz kazenske ovadbe ni mogel sprejeti končne odločitve. Delež dopolnitev je znašal 25 odstotkov in je v zadnjih štirih letih poročanja na tej ravni ustaljen.

Iz prikazanih podatkov izhaja, da so državna tožilstva odstotek dopolnitev ovadb proti polnoletnim storilcem ohranila na ravni, primerljivi s prejšnjimi leti. Razlog je predvsem izboljšanje kakovosti kazenskih ovadb. Navedeno je bilo doseženo z učinkovitejšim sodelovanjem državnih tožilstev s policijo. To potrjuje tudi dejstvo, da je pri odkrivanju zahtevnejših oblik kaznivih dejanj zahtevanih dopolnitev že ves čas manj, saj v takih zadevah policija o svojih aktivnostih običajno sproti obvešča državne tožilce. To pa pripomore, da dopolnjevanja ovadb praviloma ni in so kakovostni dokazi sproti pridobljeni v predkazenskem postopku, še preden policija poda formalno ovadbo pri tožilstvu.

Preglednica 9(m): Zahteve za dopolnitev ovadb proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev
ODT CE	377	62	16
ODT KK	212	31	15
ODT KP	182	30	16
ODT KR	213	31	15
ODT LJ	832	124	15
ODT MB	293	55	19
ODT MS	58	13	22
ODT NG	84	17	20
ODT NM	310	58	19
ODT PT	86	14	16
ODT SG	44	12	27
OPP	0	0	0
SDT	5	0	0
VDT	0	0	0
Skupaj	2.696	447	17
Povprečje ODT	244,64	40,64	18,18
Povprečje ODT STD OPP	207,38	34,38	15,38

V zadevah proti mladoletnikom je za leto 2023 razviden 17-odstotni delež ovadb, ki so bile dane v dopolnitev, kar v primerjavi z letom 2022 poročanja pomeni povečanje za šest odstotnih točk. To je logična posledica povečanja pripada mladoletniških zadev kot tudi okoliščine obravnave večjega števila pravno in dejansko kompleksnejših zadev.

Preglednica 9(po): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev	Predlagana preiskovalna dejanja	Odstotek preiskovalnih dejanj	Skupaj zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj	Odstotek zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj
ODT CE	251	93	37	9	4	102	41
ODT KK	67	20	30	0	0	20	30
ODT KP	112	48	43	0	0	48	43
ODT KR	77	31	40	1	1	32	42
ODT LJ	691	254	37	10	1	264	38
ODT MB	238	78	33	12	5	90	38
ODT MS	108	41	38	3	3	44	41
ODT NG	64	33	52	0	0	33	52
ODT NM	79	35	44	4	5	39	49
ODT PT	79	36	46	7	9	43	54
ODT SG	63	31	49	2	3	33	52
OPP	1	1	100	0	0	1	100
SDT	92	35	38	0	0	35	38
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.922	736	38	48	2	784	41
Povprečje ODT	166,27	63,64	40,82	4,36	2,82	68	43,64
Povprečje ODT STD OPP	147,85	56,62	45,15	3,69	2,38	60,31	47,54

Kot vsa leta prej je delež ovadb, ki so bile dane v dopolnitev, največji v zadevah zoper pravne osebe. V letu 2023 je znašal 38 odstotkov in se od leta 2020, ko je znašal 42 odstotkov, postopno zmanjšuje.

Skoraj enak kot leto prej je delež primerov, v katerih so bila predlagana posamezna preiskovalna dejanja pri pristojnem sodišču, in sicer predvsem zaradi izvedbe ali zavarovanja dokazov v ustrezni procesni obliki. Ovadb, pri katerih so bila predlagana posamezna preiskovalna dejanja, ni mogoče samodejno šteti za slabe, saj gre lahko za pridobivanje določenih dokazov, ki so pridržani sodišču, na primer postavitev izvedencev prometne stroke, zdravnika travmatologa, psihiatra, psihologa in tako dalje, česar z enakovredno dokazno vrednostjo policija v predkazenskem postopku ne more opraviti. Leta 2023 so bila preiskovalna dejanja predlagana zoper 2.001 polnoletnega storilca oziroma 5 odstotkov, kar je primerljivo odstotku iz leta 2022 (6 odstotkov), in zoper 48 pravnih oseb oziroma 2 odstotka, kar je prav tako primerljivo z ravno leto prej (3 odstotki). Leta 2023 je bilo zahtevanih dopolnitev ovadb in predlaganih posameznih preiskovalnih dejanj zoper skupno 11.180 polnoletnih oseb, kar znaša 30 odstotkov (leta 2022 32 odstotkov), in zoper 784 pravnih oseb, kar znaša 41 odstotkov (leta 2022 42 odstotkov). Deleži so torej popolnoma primerljivi s tistimi v statističnem letu 2022.

3.1.6 NAČIN REŠEVANJA OVADB

Tožilska odločitev o vloženi kazenski ovadbi je tudi kazalnik politike pregona, ki jo uveljavlja državno tožilstvo. S tega vidika se zlasti poudarjajo primeri zavrženja ovadb zaradi nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon, ter z uporabo institutov odloženega pregona in poravnavanja. Odločanje državnih tožilcev o kazenskih ovadbah je pomemben mehanizem za razbremenitev kazenskih sodišč, saj na podlagi ustreznih procesnih in materialnoprvnih institutov izloči več kot polovico vseh obravnavanih zadev (63 odstotkov leta 2023). Gre za zadeve manjšega pomena, za katere se v zelo velikem deležu uveljavijo tudi alternative kazenskemu pregonu, kar pomeni, da so storilci še vedno ustrezno kazenskoopravno obravnavani.

Poudarjamo, da je treba statistične podatke o zavrženju kazenskih ovadb presojeti na podlagi razlogov za tako odločitev državnih tožilcev. Primerov, ki so bili rešeni z uporabo alternativ kazenskemu pregonu, nikakor ni mogoče enačiti in jih uvrščati med primere, v katerih pregon zaradi vsebinskih ali formalnih razlogov sploh ni bil mogoč ali je bil opuščen. V vseh zadevah, pri katerih je bil postopek odloženega pregona ali poravnavanja uspešen (podpoglavje 3.4), so se uporabile oziroma izvršile ustrezne sankcije oziroma naloge.

Natančnejši podatki o odločitvah tožilcev na posameznih okrožnih državnih tožilstvih, SDT RS in Posebnem oddelku so razvidni iz preglednice 10, podatki o deležu zavrženj kazenskih ovadb leta 2023 pa se ne razlikujejo veliko od podatkov za prejšnja leta.

Preglednica 10(p): Odločitve o ovadbah zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za preiskavo	Odstotek zahtev za preiskavo	Neposredne obtožbe in obtožni predlogi	Odstotek obtoženih	Umik obtožnega akta		Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
								Obtožnica	Obtožni predlog		
ODT CE	2.959	1.971	67	294	10	687	23	19	39	7	0
ODT KK	1.128	479	42	162	14	487	43	4	29	0	0
ODT KP	1.836	1.084	59	134	7	605	33	13	23	13	1
ODT KR	1.340	796	59	154	11	380	28	6	17	10	1
ODT LJ	6.804	4.513	66	782	11	1.496	22	75	116	13	0
ODT MB	2.847	1.896	67	367	13	562	20	9	41	22	1
ODT MS	1.256	723	58	201	16	332	26	1	21	0	0

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za preiskavo	Odstotek zahtev za preiskavo	Neposredne obtožbe in obtožni predlogi	Odstotek obtoženih	Umik obtožnega akta		Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
								Obtožnica	Obtožni predlog		
ODT NG	930	625	67	124	13	170	18	6	9	11	1
ODT NM	1.800	972	54	215	12	612	34	22	18	1	0
ODT PT	1.004	649	65	101	10	233	23	5	27	21	2
ODT SG	632	401	63	68	11	162	26	11	12	1	0
OPP	547	520	95	9	2	18	3	3	1	0	0
SDT	367	134	37	222	60	2	1	8	0	9	2
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	23.450	14.763	63	2.833	12	5.746	25	182	353	108	0
Povprečje ODT	2.048,73	1.282,64	60,64	236,55	11,64	520,55	26,91	15,55	32	9	0,55
Povprečje ODT STD OPP	1.803,85	1.135,62	61,46	217,92	14,62	442	23,08	14	27,15	8,31	0,62

Skupno povprečje zavrženih ovadb zoper polnoletne osebe leta 2023 znaša 63 odstotkov in se tako giblje v okviru iz prejšnjih petih let, ki je med 61 in 64 odstotki. Delež zavrženj bi bil manjši, če bi se dekriminalizirala bagatelna kazniva dejanja (na primer majhne tatvine in zatajitve). Več tožilstev namreč predlaga, da bi se bagatelna premoženjska kazniva dejanja opredelila za prekrške, za katere bi se globe izrekale na kraju ugotovljenega prekrška. Normativne spremembe na tem področju bi prispevale k učinkovitejšemu koriščenju virov tako organov pregona kot tudi državnih tožilstev za obravnavo zahtevnejših zadev.

Od ugotovljenega povprečja vsako leto navzdol odstopa delež zavrženih ovadb zoper polnoletne storilce na ODT v Krškem. Razlog za to je večje število uradno pregonljivih dejanj v povezavi z državno mejo, ki jih ni mogoče rešiti z zavrženji. Enako ponovno velja tudi za ODT v Novem mestu, ki se spoprijema s podobno obmejno problematiko. V nasprotju z državnim povprečjem pa ima Posebni oddelek velik delež zavrženj (95 odstotkov). Tako odstopanje je zaradi obsežnega števila ovadb oškodovancev, pri katerih se je ugotovilo, da dejansko stanje ne dosega standarda utemeljenega suma, da je storilec storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Iz statističnih podatkov izhaja tudi, da je bila glede na preostale rešene kazenske ovadbe zoper 2.833 (12 odstotkov) polnoletnih oseb zahtevana preiskava, zoper 5.746 (25 odstotkov) polnoletnih oseb je bil vložen neposredni obtožni akt, zoper 108 (manj kot 1 odstotek) polnoletnih oseb pa so bile ovadbe rešene drugače (na primer odstop drugi državi). Deleži zahtev za preiskavo in vloženih neposrednih obtožnih aktov so primerljivi z deleži v prejšnjih letih in po posameznih tožilstvih (razen Posebnega oddelka) ter ne odstopajo veliko od državnega povprečja.

Glede vloženih zahtev za preiskavo od povprečja preostalih državnih tožilstev s 60 odstotki zahtevanih preiskav ponovno odstopa SDT RS. Razlog je v tem, da SDT RS obravnava najzahtevnejša kazniva dejanja, za katera je praviloma predvidena okrožna pristojnost. Za vložitev neposredne obtožnice za kaznivo dejanje, za katero je zagrožena kazen zapora osem let ali več, je treba pridobiti soglasje preiskovalnega sodnika. Praksa kaže, da državni tožilci SDT RS obtožni akt največkrat vložijo po končani preiskavi.

Na Posebnem oddelku je delež neposredno vloženih obtožnih aktov za 22 odstotnih točk manjši od skupnega povprečja, prav tako je za deset odstotnih točk manjši delež vloženih zahtev za preiskavo. Razlog za to je predvsem velik delež (95 odstotkov) zavrženih ovadb.

Preglednica 10(m): Odločitve o ovadbah proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za pripravljalni postopek	Odstotek zahtev za pripravljalni postopek	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	220	177	80	42	19	1	0
ODT KK	166	51	31	115	69	0	0
ODT KP	135	79	59	43	32	13	10
ODT KR	169	131	78	38	22	0	0
ODT LJ	623	379	61	223	36	21	3
ODT MB	182	108	59	71	39	3	2
ODT MS	41	25	61	15	37	1	2
ODT NG	61	43	70	16	26	2	3
ODT NM	210	80	38	129	61	1	0
ODT PT	63	29	46	33	52	1	2
ODT SG	36	23	64	13	36	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.906	1.125	59	738	39	43	2
Povprečje ODT	173,27	102,27	58,82	67,09	39	3,91	2
Povprečje ODT STD OPP	146,62	86,54	49,77	56,77	33	3,31	1,69

Razlog za zavrženje ovadb proti mladoletnikom je nesorazmernost med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon, torej v primerih bagatelne kriminalitete. Državni tožilci se pri ovadbah, vloženih proti mladoletnikom, kadar so izpolnjeni pogoji iz 466. člena ZKP, pogosto odločijo, da ne uvedejo postopka proti mladoletniku iz razloga smotrnosti. Posebej je treba poudariti, da se odločitve o ovadbah proti mladoletnikom na državni ravni razlikujejo in so odvisne od vseh okoliščin, ki so povezane z osebnimi lastnostmi mladoletnika, njegovim odraščanjem in razmerami, v katerih živi. Odstopanja so zato odraz mladoletniške kriminalitete in ustreznosti ukrepov pristojnih služb ob njenem pojavu, ki se med tožilstvi razlikuje.

Za leto 2023 je skupno povprečje zavrženih ovadb proti mladoletnikom 59 odstotkov, kar je za devet odstotnih točk manj kot v prejšnjem letu poročanja (68 odstotkov leta 2021 in 61 odstotkov leta 2020). Razlog za manjše število zavrženih ovadb proti mladoletnikom v primerjavi s prejšnjimi leti je zlasti v večjem številu težjih kaznivih dejanj, izvršenih s strani mladoletnikov, ki zahtevajo vložitev zahteve za pripravljalni postopek. Z manjšim deležem zavrženj pa zaradi posebnosti mladoletniške kriminalitete na njunih območjih ponovno odstopata ODT v Krškem in ODT v Novem mestu.

Pri mladoletnikih je delež zahtevanih pripravljalnih postopkov večji, kot je bil leta 2022, in sicer so bili pripravljalni postopki zahtevani proti 738 mladoletnikom (39 odstotkov), kar je za osem odstotnih točk več kot leta 2022. Opaziti je, da je taka razlika povezana z zmanjšanjem števila zavrženih ovadb za podoben odstotni delež. Ovadbe proti 43 mladoletnikom (2 odstotka) pa so bile rešene drugače, kar je primerljivo z ravno v prejšnjih letih poročanja (1 odstotek leta 2022 in 3 odstotki leta 2021). Sicer pa zaradi posebnosti mladoletniške kriminalitete brez vsebinske analize obravnavanih kaznivih dejanj navedene primerjave ni mogoče popolnoma vsebinsko vrednotiti le na podlagi številčnih podatkov.

Preglednica 10(po): Odločitve o ovadbah zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za preiskavo	Odstotek zahtev za preiskavo	Neposredne obtožbe in obtožni predlogi	Odstotek obtoženih	Umik obtožnega akta		Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
								Obtožnica	Obtožni predlog		
ODT CE	123	98	80	10	8	15	12	1	0	0	0
ODT KK	28	28	100	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	49	49	100	0	0	0	0	0	1	0	0
ODT KR	34	31	91	0	0	3	9	1	0	0	0
ODT LJ	240	215	90	15	6	9	4	2	8	1	0
ODT MB	128	119	93	4	3	5	4	3	3	0	0
ODT MS	55	38	69	12	22	5	9	0	1	0	0
ODT NG	23	19	83	2	9	1	4	1	0	1	4
ODT NM	30	20	67	9	30	1	3	0	0	0	0
ODT PT	38	30	79	3	8	4	11	1	0	1	3
ODT SG	30	25	83	3	10	2	7	0	1	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	33	23	70	7	21	3	9	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	811	695	86	65	8	48	6	9	14	3	0
Povprečje ODT	70,73	61,09	85	5,27	8,73	4,09	5,73	0,82	1,27	0,27	0,64
Povprečje ODT STD OPP	62,38	53,46	77,31	5	9	3,69	5,54	0,69	1,08	0,23	0,54

Leta 2023 so državni tožilci zavržli ovadbe zoper 695 pravnih oseb, kar je s 86-odstotnim deležem primerljivo deležu iz leta 2022. Delež zavrženih ovadb je pri pravnih osebah največji, kar je največkrat posledica prenehanja pravnih oseb med postopkom, izbriša pravnih oseb iz sodnega registra oziroma kadar okoliščine primera kažejo, da to ne bi bilo primerno. V navedenih položajih zato državni tožilci uporabljajo oportunitetno načelo v skladu z Zakonom o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (28. člen).

Statistično glede reševanja kazenskih ovadb zoper pravne osebe v letu 2023 v drugih delih prav tako ni zaznati bistvenih sprememb glede na leto 2022. Državna tožilstva so vložila zahtevo za preiskavo zoper 65 pravnih oseb oziroma 8 odstotkov, zoper 48 pravnih oseb ali 6 odstotkov pa so vložila neposredni obtožni akt, pri čemer so na drugačen način rešila 3 zadeve (manj kot 1 odstotek), kar vse ostaja na ravni, primerljivi z letom 2022.

3.1.7 ZAVRŽENJE OVADB (RAZLOGI ZA ZAVRAČANJE PREGONA)

Državni tožilec na podlagi 161. člena ZKP zavrže kazensko ovadbo, če iz nje izhaja, da naznanjeno dejanje ni kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pregon zastaran ali je dejanje obseženo z amnestijo oziroma pomilostitvijo, ali če obstajajo druge okoliščine, ki izključujejo pregon, če ni utemeljenega suma, da je osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje, ali če gre za nesorazmernost med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon.

Na delež posameznih razlogov za zavrženje ovadbe vpliva tudi Politika pregona Državnega tožilstva Republike Slovenije. Odstotek zavrženja poudarja tudi razlog nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon. Pri obravnavi statističnih podatkov je treba opozoriti, da se med ovadbe, zavržene iz drugih razlogov, uvrščajo

predvsem ovadbe, ki so zavržene zaradi nezadostne podlage za utemeljeni sum, da je storilec storil naznanjeno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, ker dejanje iz ovadbe ni kaznivo dejanje, ali zaradi drugih okoliščin, ki izključujejo kazenski pregon.

Pri razlagi odstotkov zavrženj iz navedenih razlogov oziroma pri primerjavi državnega povprečja z deleži po posameznih tožilstvih je nujno treba upoštevati tudi dejstvo, da se lahko zaradi majhnega absolutnega števila zadev delež odstotkov glede na prejšnje leto zelo hitro poveča oziroma zmanjša.

V preglednicah 11 (p), 11 (m) in 11(po) prikazani statistični podatki se ustrezno dopolnjujejo s podatki o zavrženju ovadb na podlagi opravljenega postopka alternativnega pregona, ki so navedeni v podpoglavju 3.4 tega poročila.

Preglednica 11(p): Zavrženje ovadb zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Zavržene ovadbe skupaj	Zavrženja po poravnavanju ali odloženem pregonu	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi majhnega pomena in načela sorazmernosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi umika predloga oškodovanca	Odstotek od zavrženih	Zavrženo zaradi zastaranja	Odstotek od zavrženih	Zavrženo iz drugih razlogov	Odstotek od zavrženih
ODT CE	1.971	232	12	240	12	370	19	6	0	1.123	57
ODT KK	479	33	7	56	12	69	14	0	0	321	67
ODT KP	1.084	95	9	76	7	108	10	0	0	805	74
ODT KR	796	125	16	119	15	154	19	4	1	394	49
ODT LJ	4.513	285	6	1.248	28	589	13	29	1	2.362	52
ODT MB	1.896	154	8	285	15	391	21	9	0	1.057	56
ODT MS	723	133	18	117	16	170	24	6	1	297	41
ODT NG	625	60	10	110	18	182	29	1	0	272	44
ODT NM	972	68	7	111	11	67	7	0	0	726	75
ODT PT	649	64	10	58	9	170	26	8	1	349	54
ODT SG	401	57	14	51	13	56	14	0	0	237	59
OPP	520	6	1	9	2	0	0	3	1	502	97
SDT	134	0	0	0	0	0	0	0	0	134	100
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	14.763	1.312	9	2.480	17	2.326	16	66	0	8.579	58
Povprečje ODT	1.282,64	118,73	10,64	224,64	14,18	211,45	17,82	5,73	0,36	722,09	57,09
Povprečje ODT STD OPP	1.135,62	100,92	9,08	190,77	12,15	178,92	15,08	5,08	0,38	659,92	63,46

Preglednica 11(m): Zavrženje ovadb proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Zavržene ovadbe skupaj	Zavrženja po poravnavanju ali odloženem pregonu	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi majhnega pomena in načela sorazmernosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženje zaradi smotnosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi umika predloga oškodovanca	Odstotek od zavrženih	Zavrženo zaradi zastaranja	Odstotek od zavrženih	Zavrženo iz drugih razlogov	Odstotek od zavrženih
ODT CE	177	29	16	12	7	3	2	41	23	0	0	92	52
ODT KK	51	8	16	12	24	2	4	6	12	0	0	23	45
ODT KP	79	6	8	18	23	1	1	8	10	0	0	46	58
ODT KR	131	20	15	37	28	3	2	15	11	1	1	55	42
ODT LJ	379	18	5	145	38	20	5	138	36	1	0	57	15

Državno tožilstvo	Zavržene ovadbe skupaj	Zavrženja po poravnavanju ali odloženem pregonu	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi majhnega pomena in načela sorazmernosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženje zaradi smotnosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi umika predloga oškodovanca	Odstotek od zavrženih	Zavrženo zaradi zastaranja	Odstotek od zavrženih	Zavrženo iz drugih razlogov	Odstotek od zavrženih
ODT MB	108	13	12	19	18	0	0	35	32	0	0	41	38
ODT MS	25	6	24	4	16	3	12	7	28	1	4	4	16
ODT NG	43	3	7	7	16	1	2	30	70	0	0	2	5
ODT NM	80	3	4	35	44	5	6	6	8	0	0	31	39
ODT PT	29	0	0	7	24	1	3	12	41	0	0	9	31
ODT SG	23	9	39	4	17	1	4	5	22	0	0	4	17
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.125	115	10	300	27	40	4	303	27	3	0	364	32
Povprečje ODT	102,27	10,45	13,27	27,27	23,18	3,64	3,73	27,55	26,64	0,27	0,45	33,09	32,55
Povprečje ODT STD OPP	86,54	8,85	11,23	23,08	19,62	3,08	3,15	23,31	22,54	0,23	0,38	28	27,54

Preglednica 11(po): Zavrženje ovadb zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Zavržene ovadbe skupaj	Zavrženja po poravnavanju ali odloženem pregonu	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi majhnega pomena in načela sorazmernosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi umika predloga oškodovanca	Odstotek od zavrženih	Zavrženo zaradi zastaranja	Odstotek od zavrženih	Zavrženo iz drugih razlogov	Odstotek od zavrženih
ODT CE	98	2	2	10	10	3	3	0	0	83	85
ODT KK	28	0	0	6	21	0	0	0	0	22	79
ODT KP	49	1	2	5	10	0	0	0	0	43	88
ODT KR	31	1	3	3	10	0	0	0	0	27	87
ODT LJ	215	6	3	17	8	2	1	0	0	190	88
ODT MB	119	3	3	32	27	1	1	1	1	82	69
ODT MS	38	4	11	5	13	0	0	2	5	27	71
ODT NG	19	0	0	3	16	0	0	0	0	16	84
ODT NM	20	2	10	1	5	0	0	0	0	17	85
ODT PT	30	1	3	3	10	4	13	0	0	22	73
ODT SG	25	2	8	5	20	0	0	0	0	18	72
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	23	0	0	0	0	0	0	0	0	23	100
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	695	22	3	90	13	10	1	3	0	570	82
Povprečje ODT	61,09	2	4,09	8,18	13,64	0,91	1,64	0,27	0,55	49,73	80,09
Povprečje ODT STD OPP	53,46	1,69	3,46	6,92	11,54	0,77	1,38	0,23	0,46	43,85	75,46

Zbrani statistični podatki kažejo, da je bilo po poravnavanju ali odloženem pregonu zavrženih ovadb zoper 1.312 oziroma 9 odstotkov polnoletnih storilcev, kar je primerljivo z ravno zadnjih let poročanj. Podatki kažejo tudi, da je bilo v letu 2023 z uporabo alternativnih oblik kazenskega pregona zavrženih

ovadb proti 115 (10 odstotkov) mladoletnikom in ovadb zoper 22 (3 odstotki) pravnih oseb ter gre za deleža na stopnji primerljivih letnih nihanj iz prejšnjih let.

Državni tožilci so zoper 2.480 (17 odstotkov) polnoletnih storilcev zavrgli ovadbe zaradi majhnega pomena dejanja in uporabe načela sorazmernosti, kar je za tri odstotne točke več kot v letu 2022 (15 odstotkov). Iz enakega razloga je bilo zavrženih 300 ovadb proti mladoletnikom (27 odstotkov; 30 odstotkov leta 2022) in 90 zoper pravne osebe (13 odstotkov; 16 odstotkov leta 2022). V primerjavi s prejšnjimi leti deleži zavrženih ovadb zaradi majhnega pomena dejanja in uporabe načela sorazmernosti tako ostajajo na primerljivi ravni ter jih je mogoče oceniti kot primerne glede na sestavo in stopnjo nevarnosti obravnavane kriminalitete, v kateri ima osrednje mesto premoženjska kriminaliteta, v njenem okviru pa prevladujejo kazniva dejanja bagatelne narave.

Zaradi umika predloga oškodovanca za kazniva dejanja, ki se preganjajo na predlog, so državni tožilci leta 2023 zavrgli ovadbe zoper 2.326 ali 16 odstotkov polnoletnih oseb (14 odstotkov leta 2022) in zoper deset ali 1 odstotek pravnih oseb (manj kot 1 odstotek leta 2022). Iz enakega razloga je bilo zavrženih ovadb proti 303 mladoletnikom ali 27 odstotkov, kar pomeni rahlo zmanjšanje v primerjavi s prejšnjim letom poročanja (30 odstotkov leta 2022). Umik predloga za pregon s strani oškodovanca pomeni procesno predpostavko, na katero tožilec pri odločanju nima vpliva. Poudariti je treba, da je, kadar oškodovanec umakne predlog, vse predhodno delo policije, tožilstva in drugih organov odvečno in nepotrebno.

Državni tožilec lahko (ob upoštevanju okoliščin posameznega primera) glede kaznivih dejanj, za katera je predpisana kazen zapora do treh let ali denarna kazen, zaradi smotrnosti odloči, da ne bo zahteval uvedbe kazenskega postopka proti mladoletniku. Iz tega razloga je bilo leta 2023 zavrženih 40 ovadb proti mladoletnikom (32 leta 2022), kar pomeni 4 odstotke zavrženih ovadb in gre za delež, primerljiv z deležem v letu 2022.

Razlog za najmanjši delež zavrženja ovadb je zastaranje, saj znaša delež pri polnoletnih storilcih, mladoletnikih in pravnih osebah manj kot odstotek. Gre za popolnoma primerljiva razmerja kot v prejšnjih letih, pri čemer je treba upoštevati, da razlogi za zastaranje praviloma ne nastanejo v tožilskem postopku. Kazenski pregon v večini takih primerov zastara že pred vložitvijo kazenske ovadbe.

Državni tožilci so v največjem deležu zavrgli ovadbe iz drugih razlogov. Državna tožilstva poročajo, da je največ zavrženj zato, ker ni utemeljenega suma, da je osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje. Državni tožilec vedno stremi k temu, da se dejansko stanje vsestransko in skrbno razišče ter popolno in pravilno ugotovi, da lahko odloči o ovadbi. Seveda pa kakovost ovadb lahko vpliva na odločitev državnega tožilca, saj je pomanjkanje dokazov ali neizkaznost ustreznega dokaznega standarda (neobstoj utemeljenega suma) razlog za zavrženje, to pa je lahko tudi posledica neuspešnega dopolnjevanja ovadb.

Državna tožilstva poročajo, da so ovadbe iz drugih razlogov pogosto zavrgli, kadar je policija na podlagi desetega odstavka 148. člena ZKP državnemu tožilcu poslala poročilo, saj na podlagi zbranih obvestil ni bilo podlage za kazensko ovadbo. V takšnih primerih je treba kljub vsemu odločiti o kazenski ovadbi oškodovanca. Neutemeljene ovadbe in naznanila, ki se zavračajo iz drugih razlogov, so neredko tudi posledica odškodninskih in drugih spornih civilnopravnih razmerij, ko posamezniki skušajo doseči poplačilo svojih terjatev ali povrnitev nastale škode v kazenskih postopkih, vendar za uvedbo pregona niso izpolnjeni zakonski pogoji.

Kot kažejo preglednice 11 (p), 11 (m) in 11 (po), so državni tožilci leta 2023 iz drugih razlogov zavrgli ovadbe zoper 8.579 polnoletnih storilcev (58 odstotkov), kar je primerljivo z ravnjo iz leta 2022 (60 odstotkov). Tako zavrženih ovadb proti mladoletnikom je bilo 364 ali 32 odstotkov (25 odstotkov leta 2022) in 570 ali 82 odstotkov zoper pravne osebe (81 odstotkov leta 2022). Delež zavrženih ovadb

zoper pravne osebe je bistveno večji kot pri fizičnih osebah zaradi posebnosti v zvezi s prenehanjem pravnih oseb med postopkom.

V nadaljevanju je prikazano tudi število obvestil pristojnemu prekrškovnemu organu in obdolžilnih predlogov, kadar hitri prekrškovni postopek ni dovoljen.

Preglednica 12: Obvestila pristojnemu prekrškovnemu organu in obdolžilni predlogi v primerih, ko hitri prekrškovni postopek ni dovoljen

Državno tožilstvo	Število obvestil, ko gre za prekršek, o katerem se odloča v hitrem prekrškovnem postopku 11.a člen ZP-1	Število obdolžilnih predlogov 103. členu ZP-1
ODT CE	3	1
ODT KK	0	0
ODT KP	0	2
ODT KR	9	0
ODT LJ	8	2
ODT MB	1	0
ODT MS	0	7
ODT NG	0	4
ODT NM	0	0
ODT PT	0	0
ODT SG	0	0
OPP	0	0
SDT	0	0
VDT	0	0
Skupaj	21	16
Povprečje ODT	1,91	1,45
Povprečje ODT STD OPP	1,62	1,23

Leta 2023 so državna tožilstva pri prekrškovnih organih oziroma sodiščih vložila 21 obvestil, ko je šlo za prekršek, o katerem se odloča v hitrem postopku po 11.a členu Zakona o prekrških (ZP-1). Primerjava s prejšnjim petletnim obdobjem kaže, da so državna tožilstva v poročevalskem letu vložila precej manj obvestil pri prekrškovnih organih oziroma sodiščih kot v prejšnjih letih, vendar se število obvestil še vedno giblje v okviru zadnjih poročevalskih let. Število obvestil se v posameznih poročevalskih letih na splošno precej razlikuje (31 leta 2019, 44 leta 2020, 47 leta 2021 in 33 leta 2022). Nekoliko manjša, vendar še vedno opazna so nihanja v številu vloženih obdolžilnih predlogov po 103. členu ZP-1, in sicer so državna tožilstva leta 2023 vložila 16 obdolžilnih predlogov, kar je dva več kot leta 2022.

3.2 KAZENSKI PREGON

3.2.1 UVODNA POJASNILA

Poglavitna naloga državnega tožilca je preganjanje storilcev kaznivih dejanj. Za kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, se kazenski postopek začne na zahtevo državnega tožilca. Državni tožilec mora, razen če zakon določa drugače, začeti kazenski pregon, če je podan utemeljen sum, da je storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. Kadar državni tožilec oceni, da je podan utemeljen sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, lahko zahteva, da se opravi preiskava, ali pa kazenski pregon začne z neposredno vložitvijo obtožnega akta: pred okrožnim sodiščem obtožnice, pred okrajnim sodiščem pa obtožnega predloga. Za kazniva dejanja, ki

se obravnavajo v skrajšanem postopku, lahko državni tožilec pred vložitvijo obtožnega predloga sodniku predlaga izvedbo posameznih preiskovalnih dejanj. Kazenski postopek proti mladoletnikom se uvede za vsa kazniva dejanja, tudi tista, ki se ne preganjajo po uradni dolžnosti, in sicer na zahtevo državnega tožilca.

Ob upoštevanju navedenega so v nadaljevanju povzeti in pojasnjeni statistični podatki o kazenskih postopkih, ki so po prvotni odločitvi državnega tožilca prešli v fazo kazenskega pregona pred sodiščem.

3.2.2 ODLOČITVE PO PREISKAVI (DELEŽ OPUSTITVE PREGONA)

Preiskava se začne zoper določeno osebo, če je podan utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje. Preiskava je kot faza kazenskega postopka namenjena zbiranju dokazov in podatkov, ki so potrebni za odločitev, ali naj se vloži obtožnica, ali naj se ustavi postopek, dokazov, za katere obstaja nevarnost, da jih na glavni obravnavi ne bo mogoče ponoviti ali da bi bila njihova izvedba povezana s težavami, in drugih dokazov, ki utegnejo biti koristni za postopek in je glede na okoliščine primera smotno, da se izvedejo. Državni tožilec se za zahtevo za preiskavo odloči v zadevah iz rednega postopka, sicer pa lahko namesto zahteve za preiskavo vloži tudi neposredno obtožnico. Za kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen zapora nad osem let, sme vložiti neposredno obtožnico samo s soglasjem preiskovalnega sodnika po predhodnem zaslišanju osumljenca ali kadar je z obdolžencem sklenil sporazum o priznanju krivde. Po končani preiskavi državni tožilec sprejme odločitev o nadaljevanju kazenskega pregona zoper določeno osebo.

Preglednica 13(p): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Prejete zadeve po preiskavi	Odstop od pregona	Odstotek odstopa od pregona	Vložena obtožba	Odstotek obtoženih	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	248	53	21	195	79	0	0
ODT KK	159	27	17	132	83	0	0
ODT KP	117	30	26	87	74	0	0
ODT KR	156	40	26	116	74	0	0
ODT LJ	740	166	22	574	78	0	0
ODT MB	280	74	26	206	74	0	0
ODT MS	175	43	25	132	75	0	0
ODT NG	118	26	22	92	78	0	0
ODT NM	268	66	25	202	75	0	0
ODT PT	143	46	32	97	68	0	0
ODT SG	63	19	30	44	70	0	0
OPP	15	8	53	7	47	0	0
SDT	130	30	23	100	77	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	2.612	628	24	1.984	76	0	0
Povprečje ODT	224,27	53,64	24,73	170,64	75,27	0	0
Povprečje ODT STD OPP	200,92	48,31	26,77	152,62	73,23	0	0

Leta 2023 so državna tožilstva prejela zadeve po končani preiskavi zoper 2.612 polnoletnih obdolžencev, kar je za 1 odstotek manj kot leta 2022 (zoper 2.647 polnoletnih obdolžencev).

Delež prejetih zadev po preiskavi v primerjavi s prejšnjim letom vidneje odstopa navzdol na ODT v Kopru (za 39 odstotkov manj zadev), ODT v Ljubljani (za 15 odstotkov manj zadev) in na Posebnem

oddelku (za 60 odstotkov manj zadev). Iz Posebnega oddelka poročajo, da je razlog za to dlje trajajoča sodna preiskava, ki po njihovi oceni traja približno eno leto.

Število prejetih zadev po preiskavi se je v primerjavi z letom 2022 opazno povečalo na SDT RS (za 116 odstotkov več zadev), in sicer po njihovem poročanju zaradi odprave omejitev ukrepov povezanih s pandemijo, na ODT v Krškem (za 22 odstotkov več zadev), po poročanju katerega bi bilo navedeno število še večje, če ne bi v 240 pripornih zadevah vložili neposredne obtožnice, na ODT v Novem mestu (za 42 odstotkov več zadev) in na ODT Ptuj za 39 odstotkov več zadev.

Glede na rahlo zmanjšanje števila prejetih zadev po preiskavi se je tudi število vloženih obtožb zmanjšalo za manj kot 1 odstotek, prav tako je mogoče zaznati rahlo zmanjšanje odstopov od pregona (za 3 odstotke). Delež vloženih obtožb po preiskavi (76 odstotkov) je popolnoma primerljiv z lanskoletnim deležem in tako ostaja od leta 2016 skoraj nespremenjen, kar kaže na dolgoletno nepretrgano delo na tem področju.

Leta 2023 so posamezna državna tožilstva glede na delež vloženih obtožb po preiskavi od povprečja odstopala za največ 8 odstotkov, pri čemer je najvišji odstotek vloženih obtožb po preiskavi dosegel ODT v Krškem, ki je po preiskavi vložil 83 odstotkov obtožb, nato ODT v Celju z 79 odstotki ter ODT v Novi Gorici in Ljubljani, ki sta vložila 78 odstotkov obtožb po opravljeni preiskavi. Ob tem velja poudariti, da je z razliko od leta 2022 v lanskem letu Posebni oddelek vložil polovico manj obtožb v primerjavi z letom 2022, saj je bila večina obravnavanih kaznivih dejanj v okrajni pristojnosti, kjer preiskave ni.

Skupno število zadev, rešenih na drug način, se je že leta 2019 glede na leto 2018 prepolovilo in delež teh zadev ni več dosegel niti 1 odstotka vseh prejetih zadev po preiskavi. Tako v letu 2022 kot tudi v letu 2023 nobena zadeva po preiskavi ni bila rešena na drug način.

Preglednica 13(m): Odločitve po opravljenem pripravljalnem postopku proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Prejete zadeve po pripravljalnem postopku	Predlog za ustavitev	Odstotek ustavitve postopka	Vloženi predlogi za izrek ukrepa in kaznovanje	Odstotek predlogov	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	35	14	40	21	60	0	0
ODT KK	63	26	41	37	59	0	0
ODT KP	37	7	19	30	81	0	0
ODT KR	20	6	30	14	70	0	0
ODT LJ	187	45	24	142	76	0	0
ODT MB	56	16	29	40	71	0	0
ODT MS	14	0	0	14	100	0	0
ODT NG	10	7	70	3	30	0	0
ODT NM	88	41	47	47	53	0	0
ODT PT	21	7	33	14	67	0	0
ODT SG	11	3	27	8	73	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	542	172	32	370	68	0	0
Povprečje ODT	49,27	15,64	32,73	33,64	67,27	0	0
Povprečje ODT STD OPP	41,69	13,23	27,69	28,46	56,92	0	0

Število skupno prejetih zadev po pripravljalnem postopku v zadevah proti mladoletnikom se je leta 2023 glede na leto 2022 povečalo za skoraj 10 odstotkov, in sicer s 493 na 542. V primerjavi z letom 2022 se je leta 2023 za skoraj 30 odstotkov povečalo število predlogov za izrek ukrepa ali kaznovanja, število predlogov za ustavitev postopka pa zmanjšalo za skoraj 21 odstotkov.

Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kaznovanje se je tako v primerjavi z letom 2022 (58 odstotkov) povečal za deset odstotnih točk na skupno 68 odstotkov, kar je primerljivo s prejšnjimi leti (64 odstotkov leta 2016, 69 odstotkov leta 2017, 61 odstotkov leta 2018, 63 odstotkov leta 2019 in 72 odstotkov leta 2020). Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kaznovanje od povprečja najbolj odstopa na ODT v Murski Soboti, saj znaša 100 odstotkov vseh prejetih zadev po pripravljalnem postopku.

Preglednica 13(po): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Prejete zadeve po preiskavi	Odstop od pregona	Odstotek odstopa od pregona	Vložena obtožba	Odstotek obtoženih	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	6	1	17	5	83	0	0
ODT KK	4	1	25	3	75	0	0
ODT KP	2	0	0	2	100	0	0
ODT KR	0	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	9	0	0	9	100	0	0
ODT MB	12	5	42	7	58	0	0
ODT MS	6	4	67	2	33	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	3	2	67	1	33	0	0
ODT PT	2	2	100	0	0	0	0
ODT SG	3	2	67	1	33	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	11	5	45	6	55	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	58	22	38	36	62	0	0
Povprečje ODT	4,27	1,55	35	2,73	46,82	0	0
Povprečje ODT STD OPP	4,46	1,69	33,08	2,77	43,85	0	0

Število prejetih zadev po preiskavi zoper pravne osebe se je v primerjavi z letom 2022 nekoliko zmanjšalo, in sicer za 13 odstotkov. Delež obtoženih pravnih oseb je leta 2023 znašal 62 odstotkov, kar je primerljiv odstotek glede na prejšnja leta (47 odstotkov leta 2021, 63 odstotkov leta 2021, 44 odstotkov leta 2020, 49 odstotkov leta 2019, 45 odstotkov leta 2018, 54 odstotkov leta 2017 in 56 odstotkov leta 2016).

3.2.3 OBTOŽNI AKTI (DELEŽ OBTOŽEVANJA)

Po končani preiskavi oziroma v primeru izpolnitve zakonskih pogojev za vložitev neposredne obtožnice državni tožilec vloži obtožnico pri okrožnem sodišču, v skrajšanem postopku pa obtožni predlog pri okrajnem sodišču. Pri mladoletnih storilcih kaznivih dejanj državni tožilec pri sodišču ne vloga obtožnega akta, temveč predlog za izrek vzgojnega ukrepa ali predlog za kaznovanje.

Delež obtožnih aktov v razmerju do vseh (tudi na drug način) rešenih zadev, pri katerih je bila sprejeta končna državnotožilska odločitev (delež obtoževanja), je podlaga za oceno kakovosti odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, oceno kakovosti kazenskih ovadb in oceno politike kazenskega pregona.

Preglednica 14(p): Delež obtoževanja zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Vloženi obtožni predlogi	Vložene neposredne obtožnice	Vložene obtožnice po preiskavi	Skupaj obtoženih	Skupno število končnih odločitev	Odstotek obtoženih glede na skupno število končnih odločitev
ODT CE	633	54	195	882	2.906	30
ODT KK	247	240	132	619	1.125	55
ODT KP	441	164	87	692	1.806	38
ODT KR	344	36	116	496	1.332	37
ODT LJ	1.391	105	574	2.070	6.749	31
ODT MB	514	48	206	768	2.738	28
ODT MS	324	8	132	464	1.230	38
ODT NG	158	12	92	262	913	29
ODT NM	588	24	202	814	1.852	44
ODT PT	190	43	97	330	1.025	32
ODT SG	137	25	44	206	626	33
OPP	12	6	7	25	553	5
SDT	0	2	100	102	266	38
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	4.979	767	1.984	7.730	23.121	33
Povprečje ODT	451,55	69	170,64	691,18	2.027,45	35,91
Povprečje ODT STD OPP	383	59	152,62	594,62	1.778,54	33,69

Leta 2023 je bilo zoper polnoletne storilce kaznivih dejanj vloženi 7.730 obtožnih aktov, kar pomeni 3-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022. Lanskoletni podatek je mogoče primerjati tudi s podatkom iz let 2021 in 2020, kar pomeni, da ostaja delež obtoževanja v državi ustaljen, in sicer na približno eni tretjini vseh končnih odločitev državnih tožilcev.

Od skupnega deleža obtoževanja tako kot v letu 2022 odstopata navzgor ODT v Krškem (55 odstotkov) in ODT v Novem mestu (44 odstotkov).

Iz poročila ODT v Krškem izhaja, da delež obtoževanja leta 2023 sicer ni povsem primerljiv s podatki za več prejšnjih let. V primerjavi z drugimi državnimi tožilstvi gre še vedno za najvišji odstotek v državi, in sicer posebnosti lege ob državni meji ter večjega števila kaznivih dejanj povezanih z njo zaradi obeh največjih mednarodnih mejnih prehodov v državi.

Najmanjši odstotek obtoženih polnoletnih storilcev glede na skupno število končnih odločitev ima tako kot leta 2022 Posebni oddelek (5 odstotkov), prav tako zaradi posebne sestave kaznivih dejanj, za katere je pristojno. Najpogostejše kaznivo dejanje, ki ga obravnava ta oddelek, je namreč zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1 iz okrajne pristojnosti. To kaznivo dejanje je težko dokazljivo, saj je bilo pred spremembo KZ-1E treba dokazati tudi obarvani naklep storilca. Poleg tega so kazenske ovadbe proti uradnim osebam s posebnimi pooblastili zaradi kaznivega dejanja po 257. členu KZ-1 velikokrat vložene zaradi nestrinjanja z odločitvijo uradnih oseb. Take ovadbe so dokazno nepodprte in so zato po izvedenih obsežnih predkazenskih postopkih relativno pogosto zavržene. Eden od razlogov za manjši delež obtoženih je tudi, da je kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja ali pravic po prvem odstavku 257. člena KZ-1 kaznivo le, če nastane predpisana prepovedana posledica.

Po poročanju Posebnega oddelka se je od leta 2016 do leta 2022 zmanjšal delež obtoženih in se hkrati povečeval delež obsojenih, v letu 2022 pa se je povečal delež obtoženih in zmanjšal delež obsojenih, v letu 2023 pa se je trend ponovno obrnil, kar pomeni, da večji delež obtoženih ne vodi nujno v večji delež obsojenih in da je velik delež zavrženih ovadb utemeljen.

Preglednica 14(m): Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije za mladoletnike

Državno tožilstvo	Vloženi predlogi za izrek ukrepa in kaznovanje	Skupno število končnih odločitev	Odstotek obtoženih glede na skupno število končnih odločitev
ODT CE	21	212	10
ODT KK	37	114	32
ODT KP	30	116	26
ODT KR	14	151	9
ODT LJ	142	566	25
ODT MB	40	164	24
ODT MS	14	39	36
ODT NG	3	53	6
ODT NM	47	168	28
ODT PT	14	50	28
ODT SG	8	34	24
OPP	0	0	0
SDT	0	0	0
VDT	0	0	0
Skupaj	370	1.667	22
Povprečje ODT	33,64	151,55	22,55
Povprečje ODT STD OPP	28,46	128,23	19,08

Leta 2023 se je skupno število končnih odločitev državnih tožilcev v mladoletniških zadevah glede na prejšnje leto povečalo za 15 odstotkov. V primerjavi z letom 2022 se je povečal tudi delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije, in sicer za 2 odstotka, in je zdaj 22 odstotkov (leta 2021 je znašal 28 odstotkov, leta 2020 29 odstotkov, leta 2019 pa 24 odstotkov).

Preglednica 14(po): Delež obtoževanja zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Vloženi obtožni predlogi	Vložene neposredne obtožnice	Vložene obtožnice po preiskavi	Skupaj obtoženih	Skupno število končnih odločitev	Odstotek obtoženih glede na skupno število končnih odločitev
ODT CE	15	0	5	20	119	17
ODT KK	0	0	3	3	32	9
ODT KP	0	0	2	2	51	4
ODT KR	1	2	0	3	34	9
ODT LJ	8	1	9	18	233	8
ODT MB	5	0	7	12	136	9
ODT MS	5	0	2	7	49	14
ODT NG	1	0	0	1	20	5
ODT NM	1	0	1	2	24	8
ODT PT	4	0	0	4	36	11
ODT SG	0	2	1	3	30	10
OPP	0	0	0	0	0	0
SDT	0	3	6	9	37	24

Državno tožilstvo	Vloženi obtožni predlogi	Vložene neposredne obtožnice	Vložene obtožnice po preiskavi	Skupaj obtoženih	Skupno število končnih odločitev	Odstotek obtoženih glede na skupno število končnih odločitev
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	40	8	36	84	801	10
Povprečje ODT	3,64	0,45	2,73	6,82	69,45	9,45
Povprečje ODT STD OPP	3,08	0,62	2,77	6,46	61,62	9,85

Leta 2023 je bilo obtoženih 84 pravnih oseb, kar je za 6 odstotkov več kot leto prej. Delež obtoževanja je z 10 odstotki primerljiv z deležem iz leta 2022 (8 odstotkov) in iz leta 2021 (9 odstotkov), je pa v primerjavi z deležem obtoževanja proti fizičnim osebam manjši, ker pravne osebe v fazi preiskave ali pozneje pogosto že prenehajo obstajati ali so v stečajnem postopku oziroma nimajo premoženja, zato njihov pregon ni mogoč ali smiseln.

Iz preglednic 14(p), 14(m) in 14(po) izhajata tudi sestava obtožnih aktov. Delež obtožnih predlogov je bil leta 2023 s 64 odstotki pri polnoletnih storilcih kaznivih dejanj primerljiv z deleži iz prejšnjih let (66 odstotkov leta 2022, 67 odstotkov leta 2021 in 2020, 66 odstotkov leta 2019, pred tem se je gibal okoli 63 odstotkov). Delež obtožnic po preiskavi zoper polnoletne storilce je v letu poročanja znašal dobrih 25 odstotkov, kar je dve odstotni točki manj kot v letih 2022 in 2021. Pred letom 2019 se je ta delež gibal okoli 29 odstotkov. Delež vloženi neposredni obtožnic je bil leta 2023 z 10 odstotki za dve odstotni točki večji kot prejšnje leto.

Delež vloženi obtožni predlogov pri pravnih osebah je bil leta 2023 manjši kot pri polnoletnih storilcih (pri pravnih osebah je znašal 47 odstotkov), delež vloženi neposredni obtožnic zoper pravne osebe pa je primerljiv z deležem vloženi neposredni obtožnic zoper polnoletne storilce kaznivih dejanj, saj prvi znaša 9 odstotkov, drugi pa 10 odstotkov.

3.2.4 SODBE (USPEŠNOST OBTOŽEVANJA)

Pri oceni uspešnosti obtoževanja državno tožilstvo upošteva izid kazenskih postopkov na prvi stopnji, ki so se leta 2023 končali s sodbo. Uspešnost obtoževanja izkazuje delež obsodilnih sodb glede na vse sodbe, ki so bile izdane tega leta.

Preglednica 15(p): Uspešnost obtoževanja zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Odstotek obsodilnih sodb glede na vse sodbe
ODT CE	680	623	24	33	92
ODT KK	437	396	8	33	91
ODT KP	593	537	35	21	91
ODT KR	501	477	12	12	95
ODT LJ	1.771	1.535	71	165	87
ODT MB	641	544	53	44	85
ODT MS	418	386	9	23	92
ODT NG	236	204	17	15	86
ODT NM	705	617	50	38	88
ODT PT	294	253	16	25	86
ODT SG	162	148	2	12	91
OPP	38	30	4	4	79
SDT	109	63	45	1	58
VDT	0	0	0	0	0

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Odstotek obsodilnih sodb glede na vse sodbe
Skupaj	6.585	5.813	346	426	88
Povprečje ODT	585,27	520	27	38,27	89,45
Povprečje ODT STD OPP	506,54	447,15	26,62	32,77	86,23

Državna tožilstva so leta 2023 prejela 6.585 sodnih odločb, kar je za 1 odstotek manj kot leta 2022. Sodišča so leta 2023 izrekla obsodilne sodbe 5.813 polnoletnim obdolžencem (88 odstotkov), kar je primerljivo z deležem iz leta 2022 (89 odstotkov). Delež obsodilnih sodb je s tem večji kot prejšnja leta, ko se je gibal v okviru razlike ene odstotne točke med 86 in 87 odstotki.

Od skupnega deleža uspešnosti obtoževanja državnih tožilstev najbolj odstopajo na ODT v Kranju s 95 odstotki ter na ODT v Celju in ODT v Murski Soboti z 92 odstotki obsodilnih sodb, kar je enako odstotnih točk kot leta 2022.

Od skupnega deleža uspešnosti obtoževanja na ravni države odstopa tudi SDT RS z 58-odstotno uspešnostjo obtoževanja. Iz poročila SDT RS izhaja, da je v prejšnjih letih večino obsodilnih sodb doseglo zoper storilce organiziranega kriminala, v letu poročanja pa je enako kot v prejšnjem letu opaziti povečanje števila obsodilnih sodb na področju gospodarske kriminalitete (predvsem kazniva dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti). Ob tem SDT RS poudarja, da v primerjavi s kaznivimi dejanji s področja organiziranega kriminala kazenski postopki proti storilcem gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj trajajo dlje in so veliko zahtevnejši. Kljub izjemni zahtevnosti in posebnostim teh kazenskih postopkov pa državni tožilci SDT RS uspešno dosegajo tudi čedalje več obsodb storilcev gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj.

Iz poročila SDT RS izhaja tudi, da se je na podlagi strokovnega in prizadevnega dela državnih tožilcev začela ustvarjati nova sodna praksa tudi na področju najzahtevnejših gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj (na primer bančna kriminaliteta, korupcija v zdravstvu), saj so sodišča v obdobju od leta 2016 do leta 2023 na tem področju izrekla bistveno več obsodilnih sodb kot na področju klasičnega organiziranega kriminala. Državni tožilci SDT RS tudi v letu poročanja zaznavajo pomembne spremembe v sodni praksi sodišč na prvi stopnji. Predvsem v sodnih postopkih, v katerih sodišča obravnavajo najzahtevnejša gospodarska in korupcijska kazniva dejanja, je bilo zaznano zvišanje dokaznih standardov za doseg obsodilne sodbe.

Uspešnost obtoževanja na Posebnem oddelku se je od leta 2013, ko je znašala 53 odstotkov, do leta 2019 povečevala, leta 2019 je bila spet nekoliko manjša (52 odstotkov), leta 2020 je znašala 75 odstotkov, leta 2021 89 odstotkov, v letu 2022 76 odstotkov, v letu poročanja pa se je vnovič nekoliko povečala, in sicer na 79 odstotkov.

Preglednica 15(m): Delež izrečenih vzgojnih ukrepov in drugih sankcij mladoletnikom

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečenih sankcijah	Sklep o ustavitvi postopka	Odstotek izrečenih sklepov in sodb glede na vse odločbe
ODT CE	21	18	0	3	86
ODT KK	54	20	0	34	37
ODT KP	17	12	0	5	71
ODT KR	11	10	0	1	91
ODT LJ	108	54	2	51	52
ODT MB	40	35	0	5	88
ODT MS	14	12	0	2	86
ODT NG	5	2	0	3	40

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečeni sankciji	Sklep o ustavitvi postopka	Odstotek izrečenih sklepov in sodb glede na vse odločbe
ODT NM	52	39	0	13	75
ODT PT	4	2	0	2	50
ODT SG	10	7	1	2	80
OPP	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	336	211	3	121	64
Povprečje ODT	30,55	19,18	0,27	11	68,73
Povprečje ODT STD OPP	25,85	16,23	0,23	9,31	58,15

Število prejetih sodb v postopkih proti mladoletnikom se je leta 2023 (336 prejetih sodb) v primerjavi z letom 2022 (333 prejetih sodb) povečalo za 1 odstotek, kar je vnovič nekoliko večje število prejetih sodb, saj je bilo njihovo število v prejšnjih letih nekoliko manjše (274 prejetih sodb v letu 2020, 315 prejetih sodb leta 2019 in 283 leta 2018).

V kazenskih postopkih proti mladoletnikom je leta 2023 delež sklepov o izrečenem vzgojnem ukrepu in sodb o izrečeni sankciji znašal 64 odstotkov (leta 2022 56 odstotkov). V deležu negativno najbolj izstopa ODT v Krškem (37 odstotkov), ki je od 54 prejetih sodnih odločb prejelo 34 sklepov o ustavitvi postopka.

V skladu s poročanjem ODT v Krškem je do velikega števila ustavitvev prihajalo predvsem zaradi povratništva, v teh primerih je sodišče ocenilo, da ne bi bilo smiselno tistim mladoletnikom, ki jim je že bil izrečen vzgojni ukrep, tega izrekat ponovno, in je zaradi smotrnosti druge postopke proti njim ustavilo.

Preglednica 15(po): Uspešnost obtoževanja zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Odstotek obsodilnih sodb glede na vse sodbe
ODT CE	11	11	0	0	100
ODT KK	0	0	0	0	0
ODT KP	1	1	0	0	100
ODT KR	3	3	0	0	100
ODT LJ	14	11	0	3	79
ODT MB	5	3	0	2	60
ODT MS	2	2	0	0	100
ODT NG	2	0	2	0	0
ODT NM	5	3	1	1	60
ODT PT	3	2	0	1	67
ODT SG	2	2	0	0	100
OPP	0	0	0	0	0
SDT	3	2	1	0	67
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	51	40	4	7	78
Povprečje ODT	4,36	3,45	0,27	0,64	69,64
Povprečje ODT STD OPP	3,92	3,08	0,31	0,54	64,08

Leta 2023 so bile obsodilne sodbe izrečene 40 pravnim osebam, kar pomeni kar 78-odstotno uspešnost obtoževanja, ki je najvišji odstotek doslej v primerjavi s prejšnjimi leti (58-odstotna uspešnost leta 2022, 69-odstotna uspešnost leta 2021, 55-odstotna uspešnost leta 2020).

V letu poročanja je kar pet državnih tožilstev prejelo le obsodilne obsodbe, in sicer ODT v Celju, ODT v Kopru, ODT v Kranju, ODT v Murski Soboti in ODT v Slovenj Gradcu, vendar ob tem ne gre spregledati dejstva, da so razen ODT v Celju državna tožilstva prejela relativno majhno število zadev. Ob tem ne gre spregledati tudi velikega, 79-odstotnega deleža obsodilnih sodb na ODT v Ljubljani.

3.2.5 IZREČENE KAZENSKÉ SANKCIJE (DELEŽ KAZNOVANJA)

Za oceno končnega izida postopka po obtožbi državnega tožilca je pomembna tudi sestava izrečenih kazenskih sankcij. Državni tožilec lahko vpliva na kaznovalno politiko sodišča le v vrsti in višini kazenske sankcije na naroku za izrek kazenske sankcije, v postopku pogajanj, ki se končajo s sklenitvijo sporazuma o priznanju krivde, s predlogom o vrsti in višini kazenske sankcije v zaključni besedi, s predlogom o vrsti in višini kazenske sankcije v predlogu za izdajo kaznovalnega naloga in z možnostjo pritožbe zoper odločbo o kazenski sankciji.

Pri analizi podatkov je treba upoštevati, da seštevek kazenskih sankcij lahko presega število izrečenih obsodilnih sodb, saj lahko sodišče v posamezni obsodilni sodbi osebi izreče več kazni (na primer zaporno kazen kot glavno kazen in denarno kazen kot stransko kazen). Med kazenske sankcije spadajo tudi varnostni ukrepi, ki se statistično, kot je to prikazano v tabeli 16(p), uvrščajo v rubriko Drugo.

Med statistične podatke o zapornih kaznih od leta 2018 v skupnem letnem poročilu uvrščamo tudi podatke o alternativnih načinih izvršitve zaporne kazni, ki jih ureja 86. člen KZ-1 (zapor ob prostih dneh – »vikend zapor«, hišni zapor, delo v splošno korist).

Preglednica 15 a: Alternativni načini izvršitve kazni zopora

OE	Izrečene zaporne kazni	Od tega vikend zapor	Od tega hišni zapor	Od tega delo v splošno korist	Skupaj alternativnih izvršitev	Odstotek alternativnih izvršitev
ODT CE	124	0	1	24	25	20
ODT KK	146	0	0	6	6	4
ODT KP	181	0	0	20	20	11
ODT KR	76	0	0	9	9	12
ODT LJ	421	1	2	100	103	24
ODT MB	142	0	3	61	64	45
ODT MS	70	1	2	15	18	26
ODT NG	43	0	0	17	17	40
ODT NM	177	0	2	34	36	20
ODT PT	46	0	1	9	10	22
ODT SG	41	0	0	7	7	17
OPP	2	0	0	2	2	100
SDT	36	0	1	0	1	3
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.505	2	12	304	318	21
Povprečje ODT	133,36	0,18	1	27,45	28,64	21,91
Povprečje ODT STD OPP	115,77	0,15	0,92	23,38	24,46	26,46

Leta 2023 je delež izrečenih kazni, ki so bile izvršene na alternativni način, znašal 21 odstotkov, kar je eno odstotno točko manj kot v letih 2022 (22 odstotkov) in 2021 (21 odstotkov) in dve odstotni točki

več kot leta 2020 (20 odstotkov). Skupno število na alternativni način izvršenih kazni je bilo leta 2023 (318 alternativno izvršenih kazni) nekoliko večje kot leta 2022 (299) in leta 2021 (304). Leta 2023 sta se izvrševala dva »vikend zapora«, kar je eden manj kot prejšnje leto (3) in precej manj kot leta 2021 (11). Število hišnih zaporov se je nekoliko povečalo, in sicer z 11 na 12, prav tako je bilo v primerjavi z letom 2022 (285) nekoliko več izvršenega dela v splošno korist, in sicer 304 (leta 2021 276, leta 2020 pa 247).

Deleži na alternativni način izvršenih kazni zapora se med državnimi tožilstvi razlikujejo in tako največji delež dosega ODT v Mariboru, ki ima 45 odstotkov alternativno izvršenih kazni zapora, najmanjši delež pa imata SDT RS (3 odstotke) in ODT v Krškem (4 odstotke).

Iz podatkov ni mogoče neposredno ugotoviti, kako pogosto državni tožilci v svojem predlogu za izrek kazenske sankcije sami predlagajo, naj se kazen zapora izvrši na alternativni način, saj tako možnost predlagajo predvsem obsojenci sami. Hkrati obstaja tudi možnost, da sodišče o izvršitvi zaporne kazni na alternativni način ne odloči že v sodbi, temveč šele pozneje z izdajo posebnega sklepa.

Preglednica 16(p): Izrečene kazenske sankcije polnoletnim storilcem

Državno tožilstvo	Obsodilne sodbe	Zapor	Odstotek kazni zapora	Denarna kazen	Odstotek denarnih kazni	Pogojna obsodba	Odstotek pogojnih obsodb	Sodni opomin	Drugo
ODT CE	623	124	20	105	17	421	68	0	114
ODT KK	396	146	37	215	54	216	55	0	184
ODT KP	537	176	33	154	29	312	58	2	193
ODT KR	477	75	16	89	19	300	63	3	69
ODT LJ	1.535	420	27	108	7	1.060	69	5	159
ODT MB	544	142	26	63	12	339	62	2	63
ODT MS	386	70	18	78	20	273	71	1	102
ODT NG	204	43	21	20	10	135	66	9	31
ODT NM	617	177	29	58	9	401	65	0	40
ODT PT	253	46	18	47	19	183	72	0	76
ODT SG	148	41	28	31	21	80	54	2	11
OPP	30	2	7	9	30	24	80	0	1
SDT	63	36	57	24	38	27	43	0	10
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	5.813	1.498	26	1.001	17	3.771	65	24	1.053
Povprečje ODT	520	132,73	24,82	88	19,73	338,18	63,91	2,18	94,73
Povprečje ODT STD OPP	447,15	115,23	25,92	77	21,92	290,08	63,54	1,85	81

Število prejetih obsodilnih sodb se je leta 2023 glede na prejšnje leto zmanjšalo za tri odstotke, in sicer s 5.924 na 5.813. Med izrečenimi obsodilnimi sodbami zoper polnoletne storilce je sicer še vedno največ izrečenih sankcij opominjevalne narave, in sicer je bila pogojna obsodba izrečena v 65 odstotkih. Delež izrečenih pogojnih obsodb je v sestavi izrečenih kazenskih sankcij primerljiv z deležem v zadnjih šestih letih. Število izrečenih sodnih opominov, ki v sestavi izrečenih kazenskih sankcij ne sestavljajo niti enega odstotka, je bilo glede na prejšnje leto nekoliko večje (24 leta 2023, 21 leta 2022, 30 leta 2021 in 25 leta 2020).

Sodišča so leta 2023 izrekla 1.498 kazni zapora, kar je skoraj 26-odstotni delež, to je tri odstotke več kot prejšnje poročevalsko leto ter štiri odstotke več kot v poročevalskih letih 2021 in 2022. Največji delež zapornih kazni ima SDT RS (57 odstotkov), med okrožnimi državnimi tožilstvi pa ODT v Krškem (37 odstotkov) in ODT v Kopru (33 odstotkov). Statistika tudi v letu 2023 kaže, da državna tožilstva, katerih

območja obsegajo tudi slovensko-hrvaško mejo (in zato obravnavajo večje število kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1), dosegajo ali presegajo povprečni delež zapornih kazni na ravni države.

Največji delež zapornih kazni v Sloveniji ima SDT RS s 57 odstotki. Ta delež je malenkost večji od lanskega, ki je bil 56 odstotkov (pred tem je bil najmanjši leta 2020 z 48 odstotki in največji leta 2018 s 67 odstotki) in od povprečja zadnjih sedmih let bistveno ne odstopa. SDT RS sicer predvsem zaradi kaznivih dejanj, za katera je pristojno, ni popolnoma primerljivo z okrožnimi državnimi tožilstvi.

Za razliko od naraščajočega trenda prejšnjih poročevalskih let (13 odstotkov leta 2021 in 19 odstotkov leta 2022) je leta 2023 na Posebnem oddelku odstotek izrečenih zapornih znatno nižji, in sicer samo 7 odstotkov. Razlog za velik delež pogojnih obsodb na Posebnem oddelku je, da za kazniva dejanja zoper uradno dolžnost niso predpisane visoke zaporne kazni, sodišča pa se praviloma odločajo za izrekanje pogojnih obsodb in denarnih kazni.

Statistična obravnava podatkov o številu izrečenih denarnih kazni šteje vse denarne kazni, torej tako tiste, ki so bile izrečene kot glavne kazni, kot tudi stranske denarne kazni. Državni tožilci si prizadevajo za izrek denarne kazni namesto izreka opozorilne sankcije, kadar je to dopustno glede na zakonske določbe in primerno glede na okoliščine posameznega primera. Leta 2023 je bila skupaj izrečena 1.001 denarna kazen (17 odstotkov), kar je štiri odstotne točke več kot leta 2022, ko je ta delež znašal 13 odstotkov. Do leta 2021, ko se je delež prvič zmanjšal za eno odstotno točko, leta 2022 pa za dve, se je sicer delež izrečenih denarnih kazni stalno povečeval.

Mogoče je torej skleniti, da državna tožilstva uspešno vplivajo na kaznovalno politiko, kot je predvidena v Politiki pregona Državnega tožilstva Republike Slovenije, in sicer s prizadevanjem, da se v večjem obsegu izrekajo denarne kazni, s katerimi se skuša doseči namen sankcioniranja.

V zvezi s tem je treba pohvaliti prakso na ODT v Krškem in ODT v Kopru, ki s 54 odstotki in 29 odstotki izrečenih denarnih kazni precej presegata povprečje vseh okrožnih državnih tožilstev. Obe državni tožilstvi to pripisujeta predvsem kaznovalni politiki v zvezi s kaznivim dejanjem prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1, storilcem katerega se ob glavni zaporni kazni praviloma izrečeta še stranska denarna kazen in stranska kazen izгона tujca iz države. Pozitivno odstopa tudi SDT RS (38 odstotkov izrečenih denarnih kazni). Ob tem je treba poudariti posebnost pripada zadev, ki ga obravnava to državno tožilstvo. Za SDT RS je dodatno značilno, da za storilce kaznivih dejanj iz svoje pristojnosti praviloma predlaga tako izrek glavne kazni zopora kot tudi stranske denarne kazni. Ponovno pozitivno izstopa tudi Posebni oddelek (30 odstotkov izrečenih denarnih kazni), ki v letu 2022 sicer ni izrekel nobene denarne kazni.

Med okrožnimi državnimi tožilstvi imata najmanjši delež denarnih kazni ODT v Ljubljani (7 odstotkov) in ODT v Novem mestu (9 odstotkov). ODT v Ljubljani je glede tega poročalo, da gre predvsem za posebnosti kaznovalne politike ljubljanskega okrožnega in okrajnega sodišča, saj je bilo izrečenih denarnih kazni bistveno manj, kot so jih državni tožilci predlagali.

V rubriko Drugo spadajo vse sankcije, ki niso navedene v drugih stolpcih (zlasti varnostni ukrepi). Število drugih sankcij se je v zadnjih petih letih pred letom 2020 stalno povečevalo (najvišje je bilo leta 2019, in sicer 1.022), leta 2020 se je to število zmanjšalo na 814, v letu 2021 se je število ponovno povečalo na 825, v letu 2022 znova zmanjšalo na 823, leta 2023 pa ponovno povečalo na 1.053.

Preglednica 16(m): Izrečene kazenske sankcije in vzgojni ukrepi mladoletnikom

Državno tožilstvo	Skupaj odločbe sodišča	Kazen	Odstotek kazni	Zavodski ukrepi	Odstotek zavodskih ukrepov	Izvenzavodski ukrep	Odstotek izvenzavodskih ukrepov	Drugo
ODT CE	18	0	0	0	0	33	183	1
ODT KK	20	0	0	1	5	22	110	0

Državno tožilstvo	Skupaj odločbe sodišča	Kazen	Odstotek kazni	Zavodski ukrepi	Odstotek zavodskih ukrepov	Izvenzavodski ukrep	Odstotek izvenzavodskih ukrepov	Drugo
ODT KP	12	0	0	2	17	14	117	2
ODT KR	10	0	0	2	20	11	110	0
ODT LJ	56	3	5	0	0	66	118	1
ODT MB	35	0	0	6	17	40	114	0
ODT MS	12	0	0	0	0	21	175	0
ODT NG	2	0	0	0	0	2	100	0
ODT NM	39	0	0	2	5	37	95	0
ODT PT	2	0	0	0	0	3	150	0
ODT SG	8	1	12	0	0	11	138	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	214	4	2	13	6	260	121	4
Povprečje ODT	19,45	0,36	1,55	1,18	5,82	23,64	128,18	0,36
Povprečje ODT STD OPP	16,46	0,31	1,31	1	4,92	20	108,46	0,31

Skupno število izrečenih kazenskih sankcij in vzgojnih ukrepov mladoletnikom se je leta 2023 glede na leto 2022 povečalo za 14 odstotkov, in sicer na 214. Število izrečenih kazni pa se je v primerjavi z letom 2023 zmanjšalo za 36 odstotkov, in sicer z 11 na 4. Glede na leto 2022 se je nekoliko zvišal odstotek zavodskih ukrepov (s 5 odstotkov na 6 odstotkov), rahlo pa se je povečal tudi delež izvenzavodskih ukrepov (s 118 odstotkov na 121 odstotkov). Znatno večji delež zavodskih ukrepov od skupnega povprečja je v letu 2023 mogoče zaznati na ODT v Kopru, Kranju in Mariboru.

Preglednica 16(po): Izrečene kazenske sankcije pravnim osebam

Državno tožilstvo	Obsodilne sodbe	Denarna kazen	Odstotek denarnih kazni	Pogojna obsodba	Odstotek pogojnih obsodb	Odvzem premoženja	Prenehanje pravne osebe
ODT CE	11	6	55	4	36	0	0
ODT KK	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	1	1	100	0	0	0	0
ODT KR	3	1	33	2	67	0	0
ODT LJ	11	3	27	8	73	0	0
ODT MB	3	0	0	3	100	0	0
ODT MS	2	0	0	2	100	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	3	0	0	2	67	0	0
ODT PT	2	1	50	1	50	0	0
ODT SG	2	2	100	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	2	2	100	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	40	16	40	22	55	0	0
Povprečje ODT	3,45	1,27	33,18	2	44,82	0	0
Povprečje ODT STD OPP	3,08	1,23	35,77	1,69	37,92	0	0

Skupno število izrečenih obsodilnih sodb pravnim osebam se je leta 2023 glede na prejšnje leto povečalo, in sicer s 30 na 40. Po številu obsodilnih sodb leta 2022 od povprečja znatno odstopata ODT Ljubljani in ODT v Celju. Delež izrečenih denarnih kazni se je leta 2023 povečal s 30 odstotkov na 40 odstotkov. Pri pravnih osebah je delež denarnih kazni v sestavi kazenskih sankcij v primerjavi s fizičnimi osebami precej večji, kar je v skladu s Politiko pregona Državnega tožilstva Republike Slovenije.

Preglednica 17: Odvzem premoženjske koristi in odvzem premoženja v kazenskem postopku

Državno tožilstvo	Število pobud policije za odvzem premoženjske koristi	Število vloženih predlogov za odvzem premoženjske koristi	Število sodnih odločb o začasnem zavarovanju zahtevka za odvzem premoženjske koristi (brez podaljšanja)	Število pravnomočnih sodnih odločb o odvzemu premoženjske koristi	Pravnomočna sodna odločba o odvzemu premoženja po 77.a členu KZ-1B	Pravnomočna sodna odločba o odvzemu premoženja po 77.b členu KZ-1B
ODT CE	34	10	10	15	0	0
ODT KK	0	0	0	0	0	0
ODT KP	6	3	1	4	0	0
ODT KR	20	8	3	2	0	0
ODT LJ	32	18	17	7	0	0
ODT MB	55	30	30	11	0	3
ODT MS	26	8	8	2	0	0
ODT NG	6	6	5	6	0	0
ODT NM	23	36	36	0	0	0
ODT PT	6	4	4	2	0	0
ODT SG	7	1	1	0	0	0
OPP	0	0	0	1	0	1
SDT	9	10	10	6	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	224	134	125	56	0	4
Povprečje ODT	19,55	11,27	10,45	4,45	0	0,27
Povprečje ODT STD OPP	17,23	10,31	9,62	4,31	0	0,31

V skladu s 74. členom Kazenskega zakonika KZ-1 nihče ne more obdržati premoženjske koristi, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega. Storilcu ali drugemu prejemniku koristi se odvzamejo denar, dragocenosti in vsaka druga premoženjska korist, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, če pa mu jih ni mogoče odvzeti, se mu odvzame premoženje, ki ustreza premoženjski koristi.

Ko je v kazenskem postopku predviden odvzem premoženjske koristi in obstaja nevarnost, da bi obdolženec sam ali preko drugih oseb to korist uporabil za nadaljnjo kriminalno dejavnost ali da bi jo skrnil, odtujil, uničil ali kako drugače razpolagal z njo, tako da bi onemogočil ali precej otežil njen odvzem po končanem kazenskem postopku, lahko sodišče med postopkom na predlog državnega tožilca odredi začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi. Namen tovrstnega zavarovanja je preprečitev nadaljnje kriminalne dejavnosti oziroma zagotovitev učinkovitosti odvzema, ki ga sodišče utegne izreči na koncu kazenskega postopka. Zavarovanje lahko sodišče odredi tudi v predkazenskem postopku, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, s katerim ali zaradi katerega je bila pridobljena premoženjska korist, ali da je bila taka korist pridobljena za drugega ali nanj prenesena.

V preglednici 17 so prikazani podatki v zvezi z odvzgom premoženjske koristi in premoženja v (pred)kazenskem postopku. Pri tem je treba pripomniti, da je izračun v preglednicah narejen na

dogodkih na ravni obdolženca ter da so poimenovanja stolpcev preglednice, kot jih je pripravilo ministrstvo za pravosodje, neustrezna. V prvem stolpcu so tako prikazane pobude policije za zavarovanje odvzema premoženjske koristi (ne odvzem), v drugem stolpcu so vsi predlogi tožilstev za začasno zavarovanje odvzema premoženjskopravne koristi, tretji stolpec pa prikazuje vse odločitve o začasnih zavarovanjih, v okviru katerih je bilo odrejeno začasno zavarovanje.

Glede vrednosti pravnomočnih sodnih odločb o odvzemu premoženjske koristi (četrti, peti in šesti stolpec) pojasnujemo, da se podatki v teh stolpcih ne nanašajo le na zadeve, kjer je bil uporabljen institut zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi, temveč na vse zadeve, v katerih so sodišča s pravnomočno sodno odločbo odvzela premoženjsko korist (v Vpisnikih sta na dogodku sodba prve stopnje knjiženi vrednost odvzema premoženja in pravnomočnost sodne odločbe).

Tožilstva so v letu 2023 prejela skupaj 224 pobud za začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi (v nadaljevanju: pobuda). Največ pobud sta prejela ODT v Mariboru (55) in ODT v Celju (34).

Tožilstva so vložila skupaj 134 predlogov za zavarovanje odvzema premoženjske koristi (v nadaljevanju: predlog), sodišča pa so odredila začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi v 125 primerih, kar pomeni, da je bilo predlogom tožilstev ugodeno v 93,3 odstotka vseh tovrstnih zadev. Največ predlogov sta vložila ODT v Novem mestu (36, od tega 36 odrejenih) in ODT v Mariboru (30, od tega 30 odrejenih).

V primerjavi z letom 2022, ko je bilo skupaj prejetih 204 pobud in je bilo vloženih 134 predlogov, sodišče pa je odredilo začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi v 115 primerih, se je leta 2023 število prejetih pobud, vloženih predlogov in odrejenih začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi rahlo povečalo. Prav tako se je v primerjavi s prejšnjimi leti zvišal tudi odstotek uspešnosti glede na število vloženih predlogov in odrejenih začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi – v obravnavanem letu je ta znašal 93 odstotkov (87 odstotkov leta 2022, 72 odstotkov leta 2021) in tako ostaja relativno visok, tj. upoštevajoč visoke standarde pri izkazovanju in dokazovanju objektivne in subjektivne nevarnosti kot pogojev za odreditev začasnega zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi. Po poročanju posameznih tožilstev je bilo (podobno kot v prejšnjih letih) največ pobud oziroma predlogov podanih v zadevah, ki se nanašajo na storitve kaznivih dejanj zoper premoženje in gospodarstvo.

Podatki v preglednici kažejo, da je bila leta 2023 pravnomočno odvzeta premoženjska korist v skupaj 56 primerih, pri čemer je bilo največ tovrstnih primerov na območju ODT v Celju (15) in ODT v Mariboru (11). V primerjavi z letom 2022 (pravnomočno odvzeta premoženjska korist v 65 primerih) je glede navedenega zaznati rahlo zmanjšanje, a kot je bilo opozarjano že v prejšnjih letih, je treba te statistične podatke (in še bolj morebitne ugotovitve na podlagi teh podatkov) upoštevati z določeno zadržanostjo. Sodišča namreč o pravnomočnosti sodb o odvzemu koristi državnega tožilstva pogosto ne obveščajo (oziroma so obvestila prejeta s precejšnjo zamudo).

Za leto 2023 (kot že v letih od 2015 do 2022) ni evidentiranih pravnomočnih sodnih odločb o odvzemu premoženja po 77.a členu KZ-1, medtem ko so bile izdane štiri pravnomočne sodne odločbe o odvzemu premoženja po 77.b členu KZ-1 (leta 2022 ena, leta 2021 dve).

Strokovno-informacijski center pri VDT RS v skladu z določbami 206. člena Zakona o državnem tožilstvu (ZDT-1) vodi posebno evidenco o vseh aktualnih postopkih (v katerih je odrejen in še veljaven ukrep) po 502. členu ZKP – začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi, 20. členu Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI) – začasno zavarovanje odvzema premoženja nezakonitega izvora in 24. členu ZOPNI – začasni odvzem premoženja ali dela premoženja nezakonitega

izvora (v nadaljevanju: začasna zavarovanja). Evidenca zajema podatke o začasnih zavarovanjih od leta 2013, pri čemer je treba posebej opozoriti, da so se glede premoženja do vključno leta 2018 zbirali (le) podatki o višini protipravne premoženjske koristi v zadevah, v katerih so bila odrejena začasna zavarovanja. VDT RS je zato v letih 2018 in 2019 izvedel nadgradnjo informacijskega sistema državnega tožilstva, na podlagi katere se od leta 2019 v okviru zajema statističnih podatkov glede izdanih odredb o začasnem zavarovanju beležita tudi vrsta in ocenjena vrednost začasno zavarovanega premoženja. Navedeno odpravlja eno od večjih pomanjkljivosti glede zbiranja podatkov, ki so ključni za oceno rezultatov dela.

Iz evidence, ki zajema vse aktualne postopke začasnih zavarovanj (začasnih zavarovanj zahtevkov za odvzem premoženjske koristi, zavarovanj odvzema premoženja nezakonitega izvora in začasno odvzetega premoženja) v letu 2023 tako izhaja, da je bilo na dan 31. december 2023 (konec dne) skupno odrejenih 224 začasnih zavarovanj, tj. zoper 186 fizičnih oseb in 38 pravnih oseb.

Skupna ocenjena vrednost premoženja, ki je predmet začasnih zavarovanj v navedenih zadevah, znaša 290.875.312 evrov, skupna višina premoženjske koristi, v zvezi s katero so odrejena začasna zavarovanja, pa 252.759.539 evrov. Premoženje, na katerem je odrejeno začasno zavarovanje, je ocenjeno po javno dostopnih podatkih in cenitvah GURS.

Poleg zgoraj navedenega je treba za celovito oceno in realni pregled stanja nujno vzpostaviti centralizirano evidenco na državni ravni, ki bi vključevala tudi podatke o stroških hrambe in upravljanja ter morebitnih odškodninah; glede sodb in sklepov o odvzemu – o vrednosti (dejansko) odvzetega premoženja; iztržku od prodaje odvzetega premoženja; glede odvzemov po 75. do 77.b člena KZ-1 (o storilcu, prejemniku in načinih odvzemov), kar vse je že bilo izpostavljeno v skupnih poročilih o delu državnih tožilstev v prejšnjih letih.

Kot je državno tožilstvo že večkrat poudarilo, sta za uspešno obravnavanje področja zavarovanja, odvzema in upravljanja premoženjske koristi ključna ustanovitev in delovanje državnega urada (oziroma drugega funkcionalno samostojnega organa) za odvzem (odkrivanje, sledenje in zavarovanje odvzema) premoženjske koristi, tj. t. i. Asset Recovery Office (ARO), in urada (oziroma drugega funkcionalno samostojnega organa) za upravljanje zavarovanega in odvzetega premoženja, tj. t. i. Asset Management Office (AMO).

3.2.6 PREVERITEV, PRIMERJAVA, ANALIZA IN OCENA PODATKOV

Za uspešni pregon storilcev kaznivih dejanj je bistveno, da se jim odvzame tudi premoženje nezakonitega izvora, saj storilci izvršujejo kazniva dejanja z namenom, pridobiti čim večje premoženje, pridobljeno premoženje pa uporabljajo tudi za izvrševanje novih kaznivih dejanj. ZOPNI omogoča zaplembo premoženja, ki izvira iz kriminalne dejavnosti, tudi brez pravnomočne kazenske obsodbe. Za učinkovit odvzem premoženja nezakonitega izvora pa sta ključna njegovo pravočasno zavarovanje in začasni odvzem.

Delovanje tožilstev po določilih ZOPNI poteka od sredine leta 2012. V slovenski pravni red je bil s tem zakonom uveden nova možnost odvzema premoženja, ki izvira iz kriminalne dejavnosti, a ni vezan na pravnomočno obsodilno sodbo.

Finančne preiskave vodi državno tožilstvo, ki je pristojno za predkazenski ali kazenski postopek zaradi kataloškega kaznivega dejanja iz 4. člena ZOPNI, torej bodisi okrožno državno tožilstvo bodisi SDT RS. V okviru finančnih preiskovalnih skupin poteka tudi intenzivno sodelovanje z drugimi organi, ki lahko prispevajo k uspešnemu odkrivanju premoženja nezakonitega izvora, zlasti s Finančno upravo Republike Slovenije (FURS), policijo, Uradom za preprečevanje pranja denarja (UPPD) ter Komisijo za preprečevanje korupcije (KPK).

Državni tožilci Civilno finančnega oddelka SDT RS nudijo asistenco drugim tožilcem SDT RS in tožilcem okrožnih državnih tožilstev pri vodenju finančnih preiskav. Opazne so razlike v številu odrejenih finančnih preiskav med posameznimi okrožnimi državnimi tožilstvi.

Na pobudo VDT RS in SDT RS so bili že v letih 2015 in 2016 vzpostavljeni mehanizmi za povečevanje števila odrejenih finančnih preiskav na okrožnih državnih tožilstvih. Dodatno pa je v podkrepitev pomembnosti delovanja državnih tožilcev na tem področju generalni državni tožilec septembra 2016 izdal Splošno navodilo o finančnih preiskavah, ki tudi državne tožilce opredeljuje kot tiste, ki so aktivni pri iskanju, zavarovanju in odvzemu premoženja nezakonitega izvora. S splošnim navodilom so bili uvedeni nekateri koristni organizacijski ukrepi, vse s ciljem, da se olajša uspešno prepoznavanje zadev, primernih za postopke po ZOPNI. Gre za primere, ko državni tožilec nima na voljo predloga za odreditev finančne preiskave po ZOPNI s strani drugih predlagateljev (policije, FURS, UPPD, KPK).

Generalni državni tožilec je bil novembra 2017 sopodpisnik Usmeritev za izvajanje izmenjave podatkov, potrebnih za ugotovitev razlogov za sum, da posamezne osebe razpolagajo s premoženjem nezakonitega izvora in njegova skupna vrednost presega 50.000,00 evrov, druga podpisnika sta bila najvišja predstavnik policije in FURS, sprejeti dokument pa je podlaga za učinkovitejšo izmenjavo informacij zaradi prepoznavanja in uvedbe postopkov po ZOPNI.

Od uveljavitve ZOPNI v maju 2012 je bilo do konca leta poročanja skupno odrejenih 73 finančnih preiskav zoper 212 fizičnih in 90 pravnih oseb. Na SDT RS je bilo skupno odrejenih 38 finančnih preiskav zoper 131 fizičnih in 82 pravnih oseb, na okrožnih državnih tožilstvih pa je bilo odrejenih 35 finančnih preiskav zoper 78 fizičnih in osem pravnih oseb.

V letu poročanja se je število odrejenih finančnih preiskav glede na leto 2022 povečalo, predvsem zaradi povečanja števila finančnih preiskav na SDT RS, število odrejenih finančnih preiskav na okrožnih državnih tožilstvih pa se ni spremenilo. Tako je bilo v letu poročanja na vseh tožilstvih na novo odrejenih pet finančnih preiskav, skupno obravnavanih je bilo 11 fizičnih oseb (v letu 2022 je bilo v treh finančnih preiskavah obravnavanih sedem pravnih subjektov; v letu 2021 je bilo v štirih finančnih preiskavah obravnavanih 18 pravnih subjektov). Od tega je bilo v letu poročanja na SDT RS obravnavanih devet fizičnih oseb, na okrožnih državnih tožilstvih pa sta bili obravnavani dve fizični osebi.

Začasna zavarovanja premoženja nezakonitega izvora so bila v fazi finančne preiskave ali tožbe ob koncu leta poročanja odrejena v 13 primerih v skupni vrednosti 2.902.162,40 evra, od tega je sedem začasnih zavarovanj premoženja nezakonitega izvora v skupni vrednosti 1.410.651,54 evra odrejenih na SDT RS, sedem začasnih zavarovanj v skupni vrednosti 1.491.510,86 evra je odrejenih na drugih tožilstvih (v eni zadevi je začasno zavarovanje odrejeno tako na SDT RS kot tudi na okrožnem državnem tožilstvu). Začasni odvzem premoženja nezakonitega izvora v fazi finančne preiskave ali tožbe v letu poročanja ni bil odrejen.

Pravdni postopek za odvzem premoženja nezakonitega izvora po ZOPNI se začne s tožbo, ki jo SDT RS vloži zoper lastnika premoženja oziroma z njim povezano osebo. Skupno je bilo od začetka uveljavitve ZOPNI do konca leta poročanja vloženi 39 tožb, od tega 19 tožb na podlagi finančnih preiskav, odrejenih na SDT RS, in 20 tožb na podlagi finančnih preiskav, odrejenih na okrožnih državnih tožilstvih. Tožbe so bile vložene zoper skupno 93 pravnih subjektov, od tega 81 fizičnih in 12 pravnih oseb. Skupna vrednost tožbenih zahtevkov je znašala 35.259.139,28 evra.

Na ZOPNI je močno vplivala odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-6/15-25, Up-33/15-34 in Up-1003/15-29 z dne 5. 7. 2018. V odločbi je ustavno sodišče presojalo ustavno skladnost prvega odstavka 57. člena ZOPNI, ki je določal, da se ZOPNI uporablja tudi za zadeve, v katerih se je predkazenski ali kazenski postopek začel pred njegovo uveljavitvijo (torej pred 29. novembrom 2011 in po 1. januarju 1990). Presodilo je, da je navedena določba v neskladju s prepovedjo povratne veljave

zakona iz 155. člena ustave, saj se je zakon uporabljal tudi za zadeve, v katerih se je predkazenski ali kazenski postopek začel pred njegovo uveljavitvijo oziroma po 1. januarju 1990, in je zato določbo razveljavilo.

Opisana ugotovitev retroaktivnosti je imela drastične učinke na odprte zadeve po ZOPNI, saj je bilo v veliki večini odprtih pravnomožnih kaznivih dejanj storjenih oziroma premoženje pridobljeno pred 29. novembrom 2011. V 12 pravnomožnih kaznivih dejanjih storjenih pred navedenim datumom, so državni tožilci SDT RS že vložili umike tožb oziroma v eni pravnomožni kaznivi sodbi umik pritožbe zoper zavrnilno sodbo.

V letu poročanja so državni tožilci SDT RS vložili eno tožbo za odvzem premoženja nezakonitega izvora, in sicer zoper dve fizični osebi v znesku 432.470,00 evra.

Število vloženih tožb ostaja enako kot v letu 2022, ko je bila prav tako vložena ena tožba za odvzem premoženja nezakonitega izvora zoper eno fizično osebo, višina tožbe je znašala 81.741,21 evra (v letu 2021 so državni tožilci SDT RS vložili pet tožb za odvzem premoženja nezakonitega izvora zoper skupno sedem oseb, skupna višina tožbenih zahtevkov je znašala 1.725.947,18 evra, v letu 2020 so bile vložene štiri tožbe zoper skupno deset oseb, skupna višina tožbenih zahtevkov je znašala 2.158.984,22 evra).

Tudi v letu poročanja so bile sklenjene sodne poravnave (dve pravnomožni sodni poravnavi), ki omogočajo ekonomsko učinkovito izvedbo postopka in hiter odvzem premoženja nezakonitega izvora.

Za učinkovit odvzem premoženja nezakonitega izvora sta ključna njegovo odkritje in zavarovanje v zgodnji fazi postopka. Na podlagi tega je finančna preiskava po ZOPNI najmočnejše orodje, ki ga ima država na voljo za odkrivanje in zavarovanje nezakonitega premoženja. Pozornost vseh organov, ki zaznavajo premoženje nezakonitega izvora, mora biti usmerjena tudi na premoženje, ki ni razvidno iz javnih zbirk, s katerim pa določena oseba in z njo povezane osebe dejansko razpolagajo ali pa so razpolagale.

Pogoj za uvedbo postopkov po določbah ZOPNI so razlogi za sum, da je oseba storila kataloško kaznivo dejanje iz 4. člena ZOPNI in da ima sama ali skupaj s povezanimi osebami premoženje nezakonitega izvora, katerega skupna vrednost presega 50.000 evrov, ki pa ne sme pomeniti premoženjske koristi, pridobljene s kataloškim kaznivim dejanjem. Ovire pri povečanju števila civilno finančnih zadev pomeni ugotavljanje premoženja nezakonitega izvora, ki je velikokrat odvisno od faze kazenskega postopka, ki se nanaša na kataloško kaznivo dejanje. Kazenski postopek mora biti namreč v takšni fazi, da državnemu tožilcu omogoča natančno razmejitev premoženjske pravne koristi in premoženja nezakonitega izvora. Navedeno je pomembno, saj se finančna preiskava v skladu z 10. členom ZOPNI lahko odredi le, če je izpolnjen tudi pogoj, da premoženje nezakonitega izvora ne pomeni premoženjske koristi, pridobljene s kataloškim kaznivim dejanjem ali zaradi njega. Predvsem so kot posledica epidemije okrnjeni tudi neposredni stiki tako v okviru posameznega tožilstva kot tudi med različnimi organi, kar vpliva na ažurno komuniciranje in odkrivanje zadev, primernih za finančno preiskavo po ZOPNI.

Število vloženih tožb po ZOPNI je odvisno tako od aktivnosti državnih tožilcev SDT RS kot tudi aktivnosti državnih tožilcev na okrožnih državnih tožilstvih. V primeru kaznivih dejanj, ki spadajo v pristojnost okrožnih državnih tožilstev, je vložitev tožbe odvisna od dela okrožnih državnih tožilstev. V prejšnjih letih je največ finančnih preiskav SDT RS, v manjšem delu pa okrožna državna tožilstva. V zadnjih letih se je sicer število finančnih preiskav na določenih okrožnih državnih tožilstvih začelo povečevati, vendar v vseh primerih po koncu finančne preiskave niso izpolnjeni pogoji za vložitev tožbe. Če se število odrejenih finančnih preiskav ne bo povečalo na vseh okrožnih tožilstvih, se tudi ne bo povečalo število vloženih tožb na SDT RS. V okviru Kazenskega oddelka Vrhovnega državnega tožilstva aktivno deluje finančna sekcija, ki povezuje skrbnike finančnih preiskav, to pa omogoča izmenjavo izkušenj pri odrejanju in vodenju finančnih preiskav.

Tako državni tožilci SDT RS kot tudi državni tožilci okrožnih državnih tožilstev so pri uvedbi finančnih preiskav odvisni od aktivnosti organov predlagateljev finančne preiskave, ki bi prvi morali zaznati in okvirno ugotoviti obseg premoženja nezakonitega izvora. Sploh pri slednjih organih bi bilo treba povečati aktivnosti na tem področju.

Dejstvo je, da je policija tista, ki lahko ob izvedbi povezanih finančnih preiskav (ZKP – za ugotavljanje višine PPK) prva prepozna primere za ZOPNI in lahko objektivno predloga največ odreditev finančnih preiskav. Policija je med vsemi morebitnimi predlagatelji finančnih preiskav tista, ki je predloga največ odreditev finančnih preiskav, a ocenjujemo, da bi bilo ob iskanju novih možnih načinov in aktivnejšemu pristopu tudi drugih institucij mogoče število odrejenih finančnih preiskav še povečati. Smiselno bi bilo okrepiti ali pa vsaj nadaljevati ozaveščanje tudi na regijski ravni. Dobrodošli sta vsakršna spodbuda in nadaljnja krepitev sodelovanja, tudi z vključitvijo in povezovanjem med regijsko policijo in tožilstvom. Pri policiji imajo vzpostavljeno mrežo koordinatorjev in nosilcev za potrebe finančnih preiskav, nosilca nalog sta tudi s področja organizirane kriminalitete, na tožilstvih pa imamo skrbnike finančnih preiskav (njihove namestnike in strokovne sodelavce, pristojne za to področje), Civilno finančni oddelek na SDT in Finančno sekcijo na VDT.

V prihodnje bi bilo smiselno na ravni institucije izvesti skupno srečanje regijskih predstavnikov tožilcev in policije, na tak način bi lahko izmenjali izkušnje in se seznanili z ovirami, predvsem s ciljem, spodbuditi delo z vidika finančnih preiskav predvsem že v predkazenskem postopku, ki lahko vodi v postopek po ZOPNI. V »vstopni – predlagalni« fazi je treba vztrajati in krepiti aktivnosti, še posebej policije (pa tudi drugih institucij). Ker pa je »veriga institucij ZOPNI« nujna, to pomeni smiselnost sočasne krepitev vseh vpetih in za odrejene finančne preiskave soodgovornih institucij (policija, FURS, KPK, UPPD in tožilstvo – drugi odstavek 10. člena ZOPNI). Tožilstvo ideje za izboljšavo ZOPNI vseskozi zbira, saj je vsebinsko ustrezen, pravno pravilen in ustavno skladen ter nomotehnično urejen predpis nepogrešljiv pogoj za učinkovitost prava in dobro delovanje države kot pravne države. S tem zavedanjem je tožilstvo (delovna skupina) v letu 2020 tudi pripravilo predloge sprememb ZOPNI, ob katerih je opozorilo na zaznane težave v praksi ter predlagalo spremembe, potrebne za učinkovito izvajanje ZOPNI v praksi. Predlogi so bili v septembru 2020 poslani ministrstvu za pravosodje. V letu poročanja pa je nadaljnji predlog za spremembo ZOPNI poslal tudi VDT.

3.3 INSTITUT PRIZNANJA KRIVDE

3.3.1 UVODNO POJASNILO

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 91/11 – ZKP-K) je v naš kazenski postopek uvedel sporazum o priznanju krivde in predobravnavni narok kot dve novosti, ki sta temeljito spremenili strukturo in naravo kontinentalnega pravnega sistema. Uvedeno je bilo pravilo, da se sodni postopek zoper obdolženca, ki prizna krivdo, ne vodi več v celoti. Na opisani način se (deloma) odstopa od temeljnega načela iskanja materialne resnice in uveljavlja rešitev, preneseno iz adversarnih sistemov, da lahko obdolženec sam razpolaga z nekaterimi svojimi procesnimi jamstvi, tem jamstvom pa se lahko v primeru priznanja krivde tudi odpove. Tako se spor na adversarni način reši s pogajanjem med državnim tožilcem in obdolžencem oziroma njegovim zagovornikom.

Države, ki so v svoj kazenski postopek uvedle institut priznanja krivde, imajo za cilj zlasti večjo učinkovitost kazenskega postopka in s tem zmanjšanje sodnih zaostankov ter skrajševanje kazenskih postopkov oziroma je tako potek obravnave gospodarnejši. Ob tem se institut kaže kot učinkovito orodje v boju proti težje pregonljivim oblikam kriminalitete. Možnost sojenja v kazenskih zadevah na podlagi predhodnega dogovora med državnim tožilcem in obdolžencem je sprejeta tudi v številnih drugih evropskih državah (Franciji, Nemčiji, Italiji, Španiji, Švici, državah na območju nekdanje Jugoslavije).

3.3.2 SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVDE
Preglednica 21: Sporazum o priznanju krivde in predobravnavni narok oziroma narok za izrek kazenske sankcije

Državno tožilstvo	Pogajanja	Sporazum o priznanju krivde	Izjava o priznanju krivde	Predobravnavni narok			Narok za izrek kazenske sankcije		
				Okrajna sodišča	Okrožna sodišča	Skupaj	Okrajna sodišča	Okrožna sodišča	Skupaj
ODT CE	72	57	222	86	312	398	104	117	221
ODT KK	166	150	199	22	264	286	26	152	178
ODT KP	22	21	97	21	240	261	27	85	112
ODT KR	22	20	122	57	154	211	16	53	69
ODT LJ	39	38	603	712	1.058	1.770	206	256	462
ODT MB	15	14	85	160	185	345	70	71	141
ODT MS	3	3	124	141	171	312	37	77	114
ODT NG	3	2	59	41	105	146	26	39	65
ODT NM	40	40	151	140	228	368	49	90	139
ODT PT	23	21	56	30	91	121	11	43	54
ODT SG	8	8	39	42	41	83	25	22	47
OPP	6	5	3	7	22	29	2	7	9
SDT	22	22	17	0	58	58	0	3	3
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	441	401	1.777	1.459	2.929	4.388	599	1.015	1.614
Povprečje ODT	37,55	34	159,73	132	259	391	54,27	91,36	145,64
Povprečje ODT STD OPP	33,92	30,85	136,69	112,23	225,31	337,54	46,08	78,08	124,15

Statistični podatki v zvezi s pogajanjem in sklepanjem sporazumov o priznanju krivde tudi za leto 2023 potrjujejo, da gre za institut, ki se je uspešno uveljavil v državnotožilski praksi. Izvedenih je bilo 441 pogajanj, kar pomeni 43-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022, ko jih je bilo izvedenih 308. Pogajanja so se v 401 primeru končala s sporazumom o priznanju krivde, kar pomeni 90-odstotno uspešnost.

V letu poročanja izjemno odstopa ODT v Krškem, ki je na državni ravni izvedel 37 odstotkov vseh pogajanj ter sklenilo 37,25 odstotka vseh sporazumov, zlasti v zvezi s kaznivimi dejanji prepovedanega prehajanja meje ali države. Zaradi kaznivih dejanj, povezanih z mejnimi kaznivimi dejanji, ima podobne rezultate tudi ODT v Novem mestu, ki je v primerjavi z letom 2022 izvedlo skoraj šestkrat več pogajanj ter jih v vseh 40 primerih uspešno končalo s sklenitvijo sporazuma o priznanju krivde. Pozitivni trend v primerjavi s prejšnjim letom poročanja prav tako zaznava ODT v Ljubljani, na katerem so v letu 2023 kljub slabemu kadrovskemu stanju izvedli 39 pogajanj ter sklenili 38 sporazumov o priznanju krivde, kar je največ doslej. Gre za izreden dosežek ob upoštevanju okoliščine, da gre na ODT v Ljubljani za posebno razpisovanje predobravnavnih narokov na Okrožnem sodišču v Ljubljani, po katerem se ti praviloma v skoraj vseh zadevah izvedejo v manj kot enem mesecu po pravnomočnosti obtožnice, kar bistveno onemogoča izvajanje pogajanj. Večletno uspešnost v zvezi s temi procesnimi aktivnostmi tudi v letu 2023 nadaljuje ODT v Celju z vodenjem postopkov pogajanj za sklenitev sporazuma o priznanju krivde s sodelovanjem državnega tožilca z Oddelka za pritožbe in pogajanja, ki redno spremlja sodno prakso in kaznovalno politiko Višjega sodišča v Celju z namenom vzpostavitve enotne kaznovalne politike pri istovrstnih kaznivih dejanjih. Več državnih tožilcev sicer poroča, da bi bili sporazumi lahko sklenjeni še z več obdolženci, vendar se zaradi kadrovske stiske Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij in zato težje zagotovitve spremstva pravosodnih policistov, pogajanja niti niso mogla izvesti.

Statistično je bila aktivnost državnih tožilcev na SDT pri izvedbi pogajanj in sklenitvi sporazumov o priznanju krivde na primerljivi ravni kot v prejšnjem letu. V večini primerov so obdolženci in zagovorniki tisti, ki so v zadevah s stvarne pristojnosti SDT predlagali izvedbo pogajanj z namenom sklenitve sporazuma o priznanju krivde, in sicer predvsem na področju gospodarskih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala. Po zaznavah tožilcev SDT pa nekatera sodišča sporazumom še vedno niso naklonjena in pogosto dalj časa odločajo o njihovem sprejemu oziroma zavrnitvi in o njih odločijo šele po koncu glavne obravnave. Tak način je značilen predvsem pri obravnavi kaznivih dejanj trgovine z ljudmi in nekaterih gospodarskih kaznivih dejanj.

Največ pogajanj je bilo tudi leta 2023 izvedenih s storilci težjih kaznivih dejanj v zadevah iz pristojnosti okrožnega sodišča, v katerih je bilo obtoženih več storilcev in je bila pričakovan obsežen dokazni postopek. V zadevah iz pristojnosti okrajnega sodišča pa se je večinoma uporabil institut kaznovalnega naloga in priznanja krivde. Največ sporazumov je bilo sklenjenih v zadevah v zvezi s kaznivim dejanjem prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1, kaznivim dejanjem neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1, kaznivimi dejanji zoper varnost javnega prometa ter kaznivimi dejanji s področja premoženjske kriminalitete.

S sporazumi o priznanju krivde se pomembno prispeva k oblikovanju kaznovalne politike, saj je predlog glede vrste in višine kazenske sankcije zavezujoč, s čimer državni tožilec aktivno vpliva na kaznovalno politiko. Zaradi poenotenja uporabe državnotožilskih pooblastil in zagotovitve enotne kaznovalne politike so opredeljene zavezujoče usmeritve in napotki za delo državnih tožilcev v Splošnih navodilih o pogajanjih ter o predlaganju sankcij v primeru priznanja krivde in sporazuma o krivdi in v aktu o politiki pregona. Po poročanju državnih tožilstev se pri pogajanjih upošteva čim večja enotnost pri oblikovanju kaznovalne politike.

3.3.3 PREDOBRAVNAVNI NAROK IN NAROK ZA IZREK KAZENSKE SANKCIJE

Predobravnavni narok je faza kazenskega postopka pred razpisom glavne obravnave. Na tem naroku lahko obtoženec krivdo prizna in se nato izvede le še narok za izrek kazenske sankcije. Če obtoženec krivde ne prizna, se v tej fazi navedejo dokazni predlogi, odloči se o predlogih za izločitev nedovoljenih dokazov in o sodniku posamezniku oziroma senatu ter drugih procesnih predlogih strank.

Statistični podatki kažejo, da je število izvedenih predobravnavnih narokov v letu poročanja popolnoma primerljivo z ravno iz leta 2022. Na okrožnih sodiščih je bilo tako opravljenih skupno 2.929 predobravnavnih narokov (3.061 leta 2022), pri čemer jih je bilo na okrajnih sodiščih opravljenih skupno 1.459 (1.447 leta 2022). Pri udeležbi državnih tožilcev na predobravnavnih narokih v relativnem pogledu bistveno odstopa ODT v Ljubljani, saj so se državni tožilci s tega tožilstva leta 2023 ob okrnjeni kadrovske zasedenosti udeležili 1.770 predobravnavnih narokov, medtem ko je povprečje brez upoštevanja ODT v Ljubljani 218.

V skupni vrednosti je primerljivo tudi izvajanje narokov za izrek kazenske sankcije. Okrajna in okrožna sodišča so jih leta 2023 izvedla 1.614, kar je zelo podobno kot prejšnje leto, ko jih je bilo opravljenih 1.599.

3.4 ALTERNATIVNE OBLIKE KAZENSKEGA PREGONA IN DRUGE POENOSTAVITVE KAZENSKEGA POSTOPKA

3.4.1 UVODNO POJASNILO

Državni tožilec se lahko pod pogoji, ki morajo biti izpolnjeni tako na zakonski (ZKP) kot tudi podzakonski ravni (Splošno navodilo za enotno uporabo določb 162. člena ZKP o odložitvi kazenskega pregona in Splošno navodilo o pogojih in okoliščinah za odstopanje zadev v postopek poravnavanja) namesto za

kazenski pregon odloči za izvedbo alternativnega postopka reševanja. V ta namen ima državni tožilec na voljo institut poravnavanja, urejen v 161.a členu ZKP, in odloženi pregon, urejen v 162. členu ZKP. Institut poravnavanja in odloženi pregon lahko državni tožilec uporabi proti osumljencem kaznivih dejanj iz pristojnosti okrajnega sodišča ter za nekatera taksativno naštetá kazniva dejanja, za katera zakon sicer predpisuje kazen, višjo od treh let zopora, pri čemer institut poravnavanja lahko uporabi tako v fazi odločanja o kazenski ovadbi kot tudi v fazi glavne obravnave. Poenostavitev kazenskega postopka pomeni postopek za izdajo kaznovalnega naloga po 445.a členu ZKP. Ta nalog državni tožilec lahko vloží ob obtožnem predlogu za kazniva dejanja iz pristojnosti okrajnega sodišča in v njem predlaga izrek kazenske sankcije ali ukrep brez opravljanja glavne obravnave pred sodiščem.

Z izvajanjem alternativnih oblik kazenskega pregona se število zadel, ki jih prejme v delo sodišče, občutno zmanjša, zmanjša se tudi finančna obremenitev sodišč.

3.4.2 OBSEG IN USPEŠNOST UPORABE INSTITUTA ALTERNATIVNEGA PREGONA

Preglednica 22: Obseg in uspešnost alternativnega pregona

Državno tožilstvo	Število narokov po drugem odstavku 163.a čl.	Skupno število vseh alternativno obravnavanih	Število zavrženih ovadb	Odstotek zavrženih od vseh alternativno obravnavanih
ODT CE	102	501	325	65
ODT KK	4	94	56	60
ODT KP	0	231	134	58
ODT KR	0	254	178	70
ODT LJ	0	646	364	56
ODT MB	9	360	212	59
ODT MS	7	328	175	53
ODT NG	3	130	87	67
ODT NM	1	169	94	56
ODT PT	73	155	81	52
ODT SG	3	123	82	67
OPP	0	9	7	78
SDT	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0
Skupaj	202	3.000	1.795	60
Povprečje ODT	18,36	271,91	162,55	60,27
Povprečje ODT STD OPP	15,54	230,77	138,08	57

Leta 2023 so državni tožilci na posameznih okrožnih državnih tožilstvih rešili nekoliko manj kazenskih ovadb z alternativnimi oblikami kazenskega pregona kot leta 2022. Tako so v letu poročanja alternativno obravnavali kazenske ovadbe zoper 3.000 oseb, leta 2022 pa zoper 3.133 oseb. V 1.795 primerih se je kazenski pregon končal z zavrženjem kazenske ovadbe, kar je 60 odstotkov vseh alternativno obravnavanih kazenskih ovadb, kar je tri odstotne točke manj kot leta 2022, ko je bilo tako končanih 63 odstotkov zadel. Pri tem je treba poudariti, da podatek o številu oziroma odstotku zavrženih ovadb od vseh alternativno obravnavanih ne upošteva primerov, ko je šlo za poravnavanje po vloženem obtožnem aktu, saj se uspešno izvedeni postopek poravnavanja v takšnem primeru ne konča s sklepom o zavrženju ovadbe, temveč s sklepom o ustavitvi postopka.

Kot je razvidno iz zgornje preglednice, sta bila v letu poročanja opravljena 202 naroka po drugem odstavku 163.a člena ZKP, kar je več kot prejšnje leto, ko je bilo takih narokov 175. To določilo državnemu tožilcu dopušča uporabo alternativnih oblik reševanja, potem ko predhodno pridobi dodatne podatke neposredno od osumljenca ali oškodovanca. Tako število navedenih narokov kaže

veliko zavzetost državnih tožilcev, ki v postopkih sprejemanja odločitve o ovadbi iščejo najprimernejše in najučinkovitejše načine, razjasnijo pa lahko tudi nekatere vrzeli v dejanskem stanju.

Rezultati dela, prikazani s statističnimi podatki, kažejo na zavedanje državnih tožilcev, da odložitev kazenskega pregona tako za osumljence kot tudi oškodovance ostaja prijazen, hiter in funkcionalen način odločanja o kazenskih ovadbah, pri čemer je cilj gospodarno in uspešno končati postopek, zato se praviloma odločajo za odloženi kazenski pregon.

3.4.3 ODLOŽENI KAZENSKI PREGON

Preglednica 23(p): Odloženi kazenski pregon zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Zadeve, v katerih se DT odloči za odloženi pregon (prvi odstavek 162. čl.)	Ni soglasja strank za odložitev	Pregon odložen (število sklepov)	Zavržena ovadba v postopku odloženega pregona			Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
				Naloga izvršena	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku odloženega pregona	Skupaj zavrženo	
ODT CE	333	108	205	180	52	232	70
ODT KK	56	11	34	24	10	34	61
ODT KP	166	48	86	81	28	109	66
ODT KR	197	53	125	112	27	139	71
ODT LJ	394	100	256	222	33	255	65
ODT MB	227	63	149	126	30	156	69
ODT MS	256	97	140	113	28	141	55
ODT NG	79	24	46	44	16	60	76
ODT NM	117	32	71	62	15	77	66
ODT PT	114	27	72	63	15	78	68
ODT SG	101	28	61	56	12	68	67
OPP	8	2	6	5	1	6	75
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	2.048	593	1.251	1.088	267	1.355	66
Povprečje ODT	185,45	53,73	113,18	98,45	24,18	122,64	66,73
Povprečje ODT STD OPP	157,54	45,62	96,23	83,69	20,54	104,23	62,23

Leta 2023 so se državni tožilci odločili za postopek odloženega pregona zoper 2.048 polnoletnih storilcev, kar je nekoliko manj kot leta 2022, ko so se tako odločili zoper 2.331 polnoletnih storilcev. V 593 zadevah državni tožilci za uporabo instituta odloženega pregona niso pridobili soglasja storilca oziroma oškodovanca.

V letu poročanja je bil s sklepom kazenski pregon odložen zoper 1.251 oseb, 1.088 polnoletnih oseb je izpolnilo naloženo nalogo, v 267 zadevah so obstajali drugi razlogi za zavrženje kazenske ovadbe, ovadbe so bile zavržene zoper skupno 1.355 oseb (leta 2022 zoper 1.565 oseb).

Uspešnost – odstotek izpolnitve naloženih nalog (87 odstotkov) je primerljiv z odstotkom zadnjih dveh let in hkrati občutno boljši kot v prejšnjem obdobju (80 odstotkov leta 2020), kar je zelo visok odstotek in potrjuje dobro izbiro primernih zadev za obravnavanje v okviru navedenega instituta, pa tudi prilagoditev osumljenčevim možnostim izvršitve oziroma odplačevanja določenih plačil na obroke, kar osumljencem bistveno olajša izpolnitev nalog.

Pokazalo se je, da so oškodovanci, tudi kadar ne pridejo na državno tožilstvo, v resnici pripravljeni na odložitev kazenskega postopka, saj vrnejo izpolnjeno pisno izjavo o strinjanju z izvedbo takega

postopka z morebitnimi zahtevami v zvezi z zaščito svojih interesov. Zaradi slabšega finančnega položaja osumljencev se dostikrat določajo daljši roki za izpolnitev in obročno plačevanje. Čedalje več osumljencev je brez osebnih dohodkov ali pa so ti minimalni, kar tudi pripelje do nekoliko manjše uspešnosti pri izpolnitvi nalog, določenih v postopku odloženega pregona.

Razlike v obsegu uporabe instituta odloženega pregona med različnimi državnimi tožilstvi so v letih postale stalnica, kar odraža naravo in posebnosti kriminalitete območja posameznega okrožnega državnega tožilstva.

Preglednica 23(m): Odloženi kazenski pregon proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Zadeve, v katerih se DT odloči za odloženi pregon (prvi odstavek 162. čl.)	Ni soglasja strank za odložitev	Pregon odložen (število sklepov)	Zavržena ovadba v postopku odloženega pregona			Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
				Naloga izvršena	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku odloženega pregona	Skupaj zavrženo	
ODT CE	43	15	25	24	7	31	72
ODT KK	14	2	9	8	4	12	86
ODT KP	20	6	5	5	1	6	30
ODT KR	23	4	18	18	2	20	87
ODT LJ	21	9	10	10	2	12	57
ODT MB	27	4	20	12	2	14	52
ODT MS	9	2	6	6	0	6	67
ODT NG	7	2	4	3	2	5	71
ODT NM	4	0	3	3	1	4	100
ODT PT	10	7	1	0	1	1	10
ODT SG	12	2	9	9	1	10	83
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	190	53	110	98	23	121	64
Povprečje ODT	17,27	4,82	10	8,91	2,09	11	65
Povprečje ODT STD OPP	14,62	4,08	8,46	7,54	1,77	9,31	55

Leta 2023 so državni tožilci odložili kazenski pregon proti 190 mladoletnikom, kar je več kot v prejšnjih letih (135 leta 2022, 143 leta 2021, 142 leta 2020 in 183 leta 2019). Soglasja strank niso bila pridobljena v 53 primerih, z izpolnitvijo naloge, naložene mladoletniku, pa se je postopek končal proti 98 mladoletnikom.

Preglednica 24(p): Pregled nalog pri odloženem pregonu zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Naloge						
	Skupaj odloženih pregonov	Vplačilo v korist javnih ustanov	Vplačilo v dobrodelnostne namene	Poravnava prežिवninskih obveznosti	Splošno koristno delo	Poravnava škode	Drugo
ODT CE	205	34	32	1	9	67	52
ODT KK	34	6	19	0	0	9	6
ODT KP	86	22	27	0	5	18	4
ODT KR	125	77	1	1	3	35	8
ODT LJ	256	92	72	0	3	62	9
ODT MB	149	25	33	0	13	41	25

Državno tožilstvo	Naloge						
	Skupaj odloženih pregonov	Vplačilo v korist javnih ustanov	Vplačilo v dobrotelne namene	Poravnava preživalskih obveznosti	Splošno koristno delo	Poravnava škode	Drugo
ODT MS	140	25	2	9	2	84	9
ODT NG	46	24	5	1	1	18	3
ODT NM	71	30	31	0	0	21	1
ODT PT	72	26	7	0	4	18	0
ODT SG	61	19	0	0	4	21	17
OPP	6	4	1	0	0	1	0
SDT	0	0	1	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.251	384	231	12	44	395	134
Povprečje ODT	113,18	34,55	20,82	1,09	4	35,82	12,18
Povprečje ODT STD OPP	96,23	29,54	17,77	0,92	3,38	30,38	10,31

Pri polnoletnih storilcih kaznivih dejanj so se državni tožilci v okviru odloženega pregona leta 2023 najpogosteje odločali za nalogo poravnava škode, in sicer v 395 primerih, nato vplačilo v korist javnih ustanov v 384 primerih, na tretjem mestu vplačilo v dobrotelne namene z 231 primeri. Opravljanje splošno koristnega dela je bilo storilcem naloženo v 44 primerih, kar je primerljivo z letom 2022, ko je bilo takih primerov 39. V letu poročanja je bila poravnava preživalskih obveznosti naložena 12 storilcem, medtem ko prejšnje leto ta obveznost ni bila naložena nobenemu storilcu.

Preglednica 24(m): Pregled nalog pri odloženem pregonu proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Naloge						
	Skupaj odloženih pregonov	Vplačilo v korist javnih ustanov	Vplačilo v dobrotelne namene	Poravnava preživalskih obveznosti	Splošno koristno delo	Poravnava škode	Drugo
ODT CE	25	1	0	0	5	23	4
ODT KK	9	0	1	0	1	5	0
ODT KP	5	0	1	0	2	1	0
ODT KR	18	5	0	0	9	8	0
ODT LJ	10	4	2	0	2	1	1
ODT MB	20	3	0	0	6	4	3
ODT MS	6	1	0	0	1	6	0
ODT NG	4	0	0	0	2	1	0
ODT NM	3	0	0	0	2	1	0
ODT PT	1	0	0	0	0	0	0
ODT SG	9	0	0	0	0	8	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	110	14	4	0	30	58	8
Povprečje ODT	10	1,27	0,36	0	2,73	5,27	0,73
Povprečje ODT STD OPP	8,46	1,08	0,31	0	2,31	4,46	0,62

Pri mladoletnikih, pri katerih je namen kazenskega postopka usmerjen v ozaveščanje mladoletnika o neprimernosti njegovega dejanja in s tem v vzgojni pomen in njegovo največjo korist, se je to odražalo pri izbiri nalog, ki so jim bile naložene kot mladoletnim storilcem. Tako je bila 58 mladoletnikom

naložena naloga poravnava škode, kar pomeni znatno povečanje glede na prejšnje leto, ko je bila ta naloga naložena 34 mladoletnikom, 30 mladoletnikom pa splošno koristno delo. Glede na prejšnje leto je bilo manj vplačil v korist javnih ustanov s 14 primeri (17 leta 2022) in vplačil v dobrodne namene, ki je bilo v letu poročanja naloženo le štirim mladoletnikom (15 leta 2022).

Preglednica 25: Skupna višina vplačil pri odloženem pregonu

Državno tožilstvo	Višina vplačil polnoletnih storilcev v evrih	Višina vplačil mladoletnikov v evrih
ODT CE	29.132	300
ODT KK	9.900	32
ODT KP	25.450	300
ODT KR	38.578	850
ODT LJ	52.871	2.100
ODT MB	29.880	1.000
ODT MS	14.150	250
ODT NG	11.670	0
ODT NM	18.053	0
ODT PT	18.140	0
ODT SG	8.750	0
OPP	1.700	0
SDT	500	0
VDT	0	0
Skupaj	258.774	4.832
Povprečje ODT	23.324,91	439,27
Povprečje ODT STD OPP	19.905,69	371,69

Iz naslova odloženega pregona za polnoletne storilce je bilo v korist prejemnikov vplačil nakazanih 258.774 evrov, za mladoletne pa 4.832 evrov, kar je občutno manj kot leta 2022 (za polnoletne 382.293 evrov, za mladoletne pa 12.850 evrov). To je logična posledica manjšega števila zadev, ki so jih tožilci odstopili v postopek odloženega pregona, in manjšega števila uspešno končanih postopkov odloženega pregona. Državni tožilci so višino določenega prispevka vedno oblikovali upoštevaje naravo kaznivega dejanja, odnos storilca do dejanja in njegovo premoženjsko stanje.

3.4.4 PORAVNAVANJE

Preglednica 26(p): Uspešnost poravnavanja v postopkih zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Število vseh odstopljenih v poravnavanje, o katerih je bilo odločeno	Uspešno poravnavanje	Odstotek uspešno poravnanih od vseh odstopljenih	Zavržene ovadbe v postopku poravnavanja			
				Sporazum izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe	Skupaj zavrženih	Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
ODT CE	111	62	56	51	4	55	50
ODT KK	24	20	83	9	1	10	42
ODT KP	43	25	58	14	4	18	42
ODT KR	31	19	61	12	4	16	52
ODT LJ	206	143	69	63	17	80	39
ODT MB	97	69	71	26	14	40	41
ODT MS	56	32	57	19	3	22	39
ODT NG	44	22	50	16	6	22	50

Državno tožilstvo	Število vseh odstopljenih v poravnavanje, o katerih je bilo odločeno	Uspešno poravnavanje	Odstotek uspešno poravnanih od vseh odstopljenih	Zavržene ovadbe v postopku poravnavanja			
				Sporazum izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe	Skupaj zavrženih	Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
ODT NM	45	27	60	6	4	10	22
ODT PT	28	15	54	1	0	1	4
ODT SG	7	6	86	1	0	1	14
OPP	1	1	100	0	1	1	100
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	693	441	64	218	58	276	40
Povprečje ODT	62,91	40	64,09	19,82	5,18	25	35,91
Povprečje ODT STD OPP	53,31	33,92	61,92	16,77	4,46	21,23	38,08

V letu poročanja je bilo zaznano povečanje števila postopkov poravnavanja, saj so državni tožilci v postopek poravnavanja odstopili 693 kazenskih ovadb zoper polnoletne storilce (610 leta 2022, 631 leta 2021, 655 leta 2020 in 828 leta 2019). Iz poročil okrožnih tožilstev je mogoče povzeti, da so pogostnost uporabe tega instituta prilagodili vrstam zadev (ki so po objektivnih in subjektivnih okoliščinah iz spisa primerne za postopek poravnavanja).

Uspešnost končanih poravnjav je bila 64-odstotna, kar je primerljiv odstotek kot leta 2022, ko je bila uspešnost 63-odstotna. Sporazume, ki sta jih sklenila storilec kaznivega dejanja in oškodovanec v navzočnosti poravnalca, je izpolnilo 218 polnoletnih storilcev. Med razlogi za zavrženje kazenske ovadbe po začetem postopku poravnavanja so pogosto umiki kazenskih ovadb s strani oškodovancev, ki z odmikom časa štejejo dejanje, storjeno na njihovo škodo, za dejanje majhnega pomena.

Preglednica 26(m): Uspešnost poravnavanja v postopkih proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Število vseh odstopljenih v poravnavanje, o katerih je bilo odločeno	Uspešno poravnavanje	Odstotek uspešno poravnanih od vseh odstopljenih	Zavržene ovadbe v postopku poravnavanja			
				Sporazum izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe	Skupaj zavrženih	Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
ODT CE	9	5	56	5	0	5	56
ODT KK	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	2	2	100	1	1	2	100
ODT KR	2	2	100	2	0	2	100
ODT LJ	9	8	89	8	0	8	89
ODT MB	0	0	0	0	0	0	0
ODT MS	3	2	67	0	2	2	67
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0	0
ODT PT	1	1	100	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	26	20	77	16	3	19	73
Povprečje ODT	2,36	1,82	46,55	1,45	0,27	1,73	37,45

Državno tožilstvo	Število vseh odstopljenih v poravnavanje, o katerih je bilo odločeno	Uspešno poravnavanje	Odstotek uspešno poravnanih od vseh odstopljenih	Zavržene ovadbe v postopku poravnavanja			
				Sporazum izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe	Skupaj zavrženih	Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
Povprečje ODT STD OPP	2	1,54	39,38	1,23	0,23	1,46	31,69

Institut poravnavanja proti mladoletnim storilcem so državni tožilci leta 2023 uporabljali redkeje, saj je bila kazenska ovadba le v 26 primerih odstopljena v postopek poravnavanja (29 leta 2022, 23 leta 2021, 17 leta 2020 in 32 leta 2019). V letu poročanja pa se je glede na prejšnje leto zmanjšala uspešnost poravnavanja, saj je bilo to uspešno v 20 primerih oziroma v 77 odstotkih (leta 2022 v 26 primerih oziroma 90 odstotkov, leta 2021 v 14 primerih oziroma 61 odstotkov). Sporazum je bil izpolnjen v 16 primerih (leta 2022 v 20 primerih, leta 2021 v 11 primerih).

Preglednica 27(p): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Vse odstopljene v poravnavanje, o katerih je bilo odločeno	Stranka se ne odzove na vabilo	Stranka ne da soglasja	Sporazum ni sklenjen	Sporazum ni izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku poravnavanja	Skupaj neuspešnih
ODT CE	111	11	33	5	2	4	51
ODT KK	24	0	1	0	3	1	4
ODT KP	43	10	7	2	3	4	22
ODT KR	31	2	12	1	2	4	17
ODT LJ	206	19	42	3	19	17	83
ODT MB	97	14	20	2	2	14	38
ODT MS	56	4	18	0	2	3	24
ODT NG	44	6	17	2	0	6	25
ODT NM	45	11	9	0	2	4	22
ODT PT	28	1	7	0	5	0	13
ODT SG	7	0	1	0	0	0	1
OPP	1	0	1	0	0	1	1
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	693	78	168	15	40	58	301
Povprečje ODT	62,91	7,09	15,18	1,36	3,64	5,18	27,27
Povprečje ODT STD OPP	53,31	6	12,92	1,15	3,08	4,46	23,15

Razloge za neuspešno poravnavanje v postopkih za polnoletne storilce je treba večinoma iskati v odločitvi ene od strank, da ne da soglasja k poravnavanju (v 168 primerih), ter v izostanku volje, sodelovati v postopku ene od strank, kar je izraženo s tem, da se stranka na vabilo poravnalca ni odzvala (v 78 primerih). V 15 primerih poravnalca ni uspelo doseči sporazuma med strankami, 40 storilcev kaznivih dejanj pa sprejetega sporazuma ni izpolnilo.

Preglednica 27(m): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Vse odstopljene v poravnavanje, o katerih je bilo odločeno	Stranka se ne odzove na vabilo	Stranka ne da soglasja	Sporazum ni sklenjen	Sporazum ni izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku poravnavanja	Skupaj neuspešnih
ODT CE	9	1	3	0	0	0	4
ODT KK	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	2	0	1	0	0	1	1
ODT KR	2	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	9	1	0	0	0	0	1
ODT MB	0	0	0	0	0	0	0
ODT MS	3	1	1	0	0	2	2
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0	0
ODT PT	1	0	0	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	26	3	5	0	0	3	8
Povprečje ODT	2,36	0,27	0,45	0	0	0,27	0,73
Povprečje ODT STD OPP	2	0,23	0,38	0	0	0,23	0,62

Pri mladoletnih storilcih je bil leta 2023 enako kot prejšnje leto najpogostejši razlog za neuspešnost poravnavanja ta, da stranka ni dala soglasja k poravnavanju (pet primerov), v treh primerih pa se stranka vabilu poravnalca ni odzvala. V letu poročanja tako kot leta 2022 ni bilo primera, ko poravnalcu ne bi uspelo doseči sporazuma med strankama, mladoletni storilci pa so v vseh primerih sklenjeni sporazum tudi izpolnili.

Preglednica 28(p): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Opravičilo	Plačilo škode	Odprava škode	Vrnitev predmetov	Delo v korist oškodovanca	Delo v korist drugih	Drugo	Skupaj
ODT CE	50	16	5	0	0	0	2	73
ODT KK	7	12	1	0	0	0	2	22
ODT KP	8	6	4	1	0	0	4	23
ODT KR	4	2	2	1	0	0	5	14
ODT LJ	71	39	16	0	0	0	28	154
ODT MB	22	27	0	0	0	1	35	85
ODT MS	18	9	1	0	0	1	3	32
ODT NG	13	1	1	0	0	0	6	21
ODT NM	10	17	3	0	0	0	7	37
ODT PT	8	4	5	0	0	1	7	25
ODT SG	3	2	2	0	0	0	1	8
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	214	135	40	2	0	3	100	494
Povprečje ODT	19,45	12,27	3,64	0,18	0	0,27	9,09	44,91
Povprečje ODT STD OPP	16,46	10,38	3,08	0,15	0	0,23	7,69	38

Preglednica 28(m): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Opravičilo	Plačilo škode	Odprava škode	Vrnitev predmetov	Delo v korist oškodovanca	Delo v korist drugih	Drugo	Skupaj
ODT CE	5	1	3	0	0	0	0	9
ODT KK	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	0	0	1	0	0	0	0	1
ODT KR	1	0	0	0	0	0	1	2
ODT LJ	3	4	1	0	0	1	0	9
ODT MB	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT MS	0	0	0	0	0	0	1	1
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT PT	1	0	0	0	0	0	0	1
ODT SG	0	0	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	10	5	5	0	0	1	2	23
Povprečje ODT	0,91	0,45	0,45	0	0	0,09	0,18	2,09
Povprečje ODT STD OPP	0,77	0,38	0,38	0	0	0,08	0,15	1,77

Naloga, ki jo državni tožilci najpogosteje naložijo tako polnoletnim kot tudi mladoletnim storilcem, je opravičilo (214 za polnoletne storilce in 10 za mladoletne storilce), pri polnoletnih storilcih je na drugem mestu plačilo škode (v 135 primerih), pri mladoletnih pa nalogi plačilo škode in odprava škode (pet primerov), sledijo druge naloge (dva primera) in delo v korist drugih (en primer). Polnoletnim storilcem so bile druge naloge naložene v 100 primerih, odprava škode v 40 primerih, delo v korist drugih v treh primerih in vrnitev predmetov v dveh primerih.

Preglednica 29: Pregled skupnih in povprečnih stroškov za delo poravnalcev po okrožnih državnih tožilstvih

Državno tožilstvo	Število odstopljenih zadev, o katerih je odločeno	Stroški bruto v evrih	Stroški povprečno na zadevo v evrih
ODT CE	102	19.023,64	187
ODT KK	19	3.979	209
ODT KP	38	7.720	203
ODT KR	40	6.516	163
ODT LJ	201	39.551,47	197
ODT MB	74	11.267	152
ODT MS	57	9.136	160
ODT NG	56	6.677	119
ODT NM	43	6.926,05	161
ODT PT	23	5.363	233
ODT SG	7	1.239,04	177
OPP	0	0	0
SDT	0	0	0
VDT	0	0	0
Skupaj	660	117.398,2	178
Povprečje ODT	60	10.672,56	178,27
Povprečje ODT STD OPP	50,77	9.030,63	150,85

V pregledu stroškov za delo poravnalcev je prikazanih 660 nagrad. Te pomenijo število odstopljenih zadev v poravnavanje, o katerih je bilo tudi odločeno. Povprečni strošek na posamezno poravnalno zadevo na vseh okrožnih državnih tožilstvih je znašal 178 evrov, pri čemer je treba opozoriti, da je v tem znesku upoštevan prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki ga računovodstvo pri izplačilu prišteje k nagradi, ki se odmeri poravnalcu v skladu s Splošnim navodilom o pogojih in okoliščinah za odstopanje zadev v postopek poravnavanja. Skupni bruto stroški so bili 117.398,2 evra, kar je več kot lani, ko so znašali 85.218,92 evra.

3.4.5 KAZNOVALNI NALOG

Preglednica 30: Kaznovalni nalogi

Državno tožilstvo	Število predlaganih kaznovalnih nalogov	Število izdanih kaznovalnih nalogov	Odstotek izdanih od predlaganih	Število pravnomočnih kaznovalnih nalogov	Odstotek pravnomočnih kaznovalnih nalogov od izdanih	Izrečene kazenske sankcije in ukrepi		
						Denarna kazen	Pogojna obsodba	Drugo
ODT CE	313	300	96	202	67	35	170	28
ODT KK	111	110	99	100	91	15	85	1
ODT KP	267	258	97	80	31	9	70	3
ODT KR	252	256	102	131	51	34	97	18
ODT LJ	662	600	91	305	51	8	295	13
ODT MB	218	208	95	144	69	22	121	2
ODT MS	211	196	93	140	71	19	122	19
ODT NG	68	70	103	41	59	7	30	6
ODT NM	263	275	105	205	75	17	186	7
ODT PT	141	130	92	96	74	6	90	11
ODT SG	51	46	90	38	83	9	28	1
OPP	10	12	120	5	42	1	4	1
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	2.567	2.461	96	1.487	60	182	1.298	110
Povprečje ODT	232,45	222,64	96,64	134,73	65,64	16,45	117,64	9,91
Povprečje ODT STD OPP	197,46	189,31	91	114,38	58,77	14	99,85	8,46

Kaznovalne naloge državni tožilci predlagajo vselej, kadar kakovost ovadb in zbrani dokazi to omogočajo.

Leta 2023 so državni tožilci predlagali kaznovalne naloge proti 2.567 osebam (lani proti 2.756 osebam). Sodišča so jih izdala 2.461, kar pomeni 96 odstotkov predlaganih (leta 2022 pa 2.609, kar pomeni 95 odstotkov predlaganih), pravnomočnih je postalo 1.487 ali 60 odstotkov izdanih kaznovalnih nalogov.

S pravnomočnimi sodbami o kaznovalnih nalogih je bilo izrečenih 1.298 pogojnih obsodb, 182 denarnih kazni, 110 osebam pa so bili izrečeni drugi ukrepi oziroma kazenske sankcije.

Tudi v letu poročanja je število predlaganih denarnih kazni v okviru kaznovalnih nalogov majhno, razlog za to je treba iskati v tem, da državni tožilci ob predlaganju kaznovalnega naloga nimajo na voljo podatkov o premoženjskem stanju obdolženca, ali pa gre za številne udeležence, za katere je že iz podatkov v ovadbi mogoče razbrati, da denarnih kazni ne bodo sposobni poravnati, oziroma zlasti za tujce, od katerih jih ne bi bilo mogoče izterjati.

3.5 PRITOŽBENI POSTOPEK

3.5.1 UVODNO POJASNILO

Pomen pritožbenih postopkov je velik, ker ti v večini primerov zagotovijo pravnomočnost sodnih odločb in s tem vplivajo na enotno kaznovalno politiko. V skladu s Politiko pregona se prednostno obravnavajo kazniva dejanja gospodarske in korupcijske kriminalitete ter organizirana kriminaliteta in huda nasilna kazniva dejanja.

Po trendu zmanjševanja števila pritožbenih zadev v prejšnjih letih je tako v prejšnjem kot tudi v obravnavanem letu prišlo do rahlega povečanja, in sicer je bila v letu 2023 vložena pritožba zoper končno odločbo v 1.105 kazenskih zadevah zoper 1.298 obdolžencev (leta 2022 v 981 zadevah zoper 1.181 obdolžencev). Pri tem je bila vložena pritožba državnih tožilcev v 426 primerih (leta 2022 467), medtem ko so obdolženci vložili pritožbo v 1.023 primerih (leta 2022 841), oškodovanci pa v 40 primerih (leta 2022 51).

Upoštevajoč pritožbe državnih tožilcev je v primerjavi z letom 2022 število pritožb, s katerimi tožilci izpodbijajo odločbe o kazni, rahlo večje, in sicer 141 (leta 2022 133), kar pomeni 12,8 odstotni (leta 2022 9,8-odstotni) delež glede na skupno število vseh vloženi pritožb. Hkrati se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo tudi število pritožb obdolžencev zaradi kazni, in sicer jih je bilo 657 (489 v letu 2022).

Pritožb iz drugih razlogov (zaradi kršitve materialnega ali procesnega prava ali zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja) so tožilci vložili manj kot v letu 2022 (285 v primerjavi s 334), medtem ko se je število tovrstnih pritožb obdolžencev nekoliko povečalo (366; 352 v letu 2022).

Primerjava navedenih podatkov s prejšnjimi leti kljub rahlim nihanjem v absolutnih številkah kaže, da so aktivnosti državnih tožilcev glede vlaganja pritožb vseskozi stabilne. Tožilci ustrezno spremljajo dogajanja v kazenskih postopkih in se odzivajo s pritožbami, če presodijo, da je to potrebno, kar je del njihove zaveze za strokovno delo ter zakonito in učinkovito odločanje.

V zvezi z oceno splošne pritožbene aktivnosti med okrožnimi državnimi tožilstvi je treba ugotoviti, da glede tega v obravnavanem letu ni bilo večjih sprememb. Razumljivo je namreč, da imajo večja okrožna tožilstva več pritožb kot manjša.

Preglednica 31: Pritožbe v letu poročanja

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Vlagatelj pritožbe			Pritožba zaradi kazni			Pritožba iz drugih razlogov		
			Odt.	Obd.	Ošk.	Odt.	Obd.	Ošk.	Odt.	Obd.	Ošk.
ODT CE	103	113	23	101	6	7	53	0	16	48	6
ODT KK	64	68	7	66	1	4	51	1	3	15	0
ODT KP	137	159	38	145	2	22	84	2	16	61	0
ODT KR	77	84	23	75	1	11	55	1	12	20	0
ODT LJ	245	286	110	206	11	47	133	2	63	73	9
ODT MB	111	126	34	100	6	5	54	1	29	46	5
ODT MS	88	95	29	75	8	11	48	1	18	27	7
ODT NG	47	60	34	36	1	8	28	1	26	8	0
ODT NM	113	135	44	99	2	5	77	0	39	22	2
ODT PT	45	55	20	44	0	6	19	0	14	25	0
ODT SG	32	34	5	33	1	4	27	1	1	6	0
OPP	7	9	6	7	0	3	5	0	3	2	0

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Vlagatelj pritožbe			Pritožba zaradi kazni			Pritožba iz drugih razlogov		
			Odt.	Obd.	Ošk.	Odt.	Obd.	Ošk.	Odt.	Obd.	Ošk.
SDT	36	74	53	36	1	8	23	0	45	13	1
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.105	1.298	426	1.023	40	141	657	10	285	366	30
Povprečje ODT	96,55	110,45	33,36	89,09	3,55	11,82	57,18	0,91	21,55	31,91	2,64
Povprečje ODT STD OPP	85	99,85	32,77	78,69	3,08	10,85	50,54	0,77	21,92	28,15	2,31

3.5.2 PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA

Podatki o številu, gibanju in vsebini tožilskih pritožb za posamezno leto poročanja so najpomembnejša postavka za konkretno analizo in spremljanje dela državnih tožilcev na pritožbenem področju.

Izpostavljeno je bilo, da je skupno število tožilskih pritožb v obravnavanem letu nekoliko večje, glede uspešnosti v okviru pritožb zaradi kazni pa je razvidno, da je bilo tem ugodeno v 46 primerih, medtem ko 85 tožilskih pritožb ostaja še nerešenih, kar pomeni, da je uspešnost tožilskih pritožb znašala 82,1 odstotka (46 ugodenih od 56 rešenih).

Na področju tožilskih pritožb iz drugih razlogov je razvidno, da so v obravnavanem letu tožilci vložili skupno 285 pritožb, pri čemer je bilo tem ugodeno v 138 primerih, medtem ko 185 tožilskih pritožb ostaja nerešenih.

Pri tem je treba opozoriti, da so navedeni podatki lahko zavajajoči, saj je pritožb, o katerih sodišča še niso odločila, razmeroma veliko. Prav tako navedeni statistični podatki zajemajo ne le odločitve o pritožbah, ki so bile vložene v letu poročanja, ampak tudi o pritožbah, ki so bile vložene v prejšnjih letih. Zaradi navedenega je obravnavane podatke težko smiselno povezati v celoto na letni ravni, neposredna primerjava s prejšnjimi leti pa niti ni smiselna.

Preglednica 32: Uspešnosti pritožb državnih tožilcev v letu poročanja

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Pritožba zaradi kazni			Pritožba iz drugih razlogov			Pritožbe
			Število pritožb	Število ugodenih	Še nerešeno	Število pritožb	Število ugodenih	Še nerešeno	Neugodeno
ODT CE	19	23	7	1	2	16	15	7	8
ODT KK	7	7	4	0	12	3	4	4	6
ODT KP	33	38	22	6	10	16	2	12	31
ODT KR	23	23	11	4	11	12	3	8	13
ODT LJ	92	107	47	20	22	63	46	57	43
ODT MB	30	34	5	4	9	29	15	4	22
ODT MS	28	29	11	3	2	18	5	5	21
ODT NG	22	34	8	2	2	26	12	21	15
ODT NM	31	43	5	0	5	39	13	19	20
ODT PT	16	20	6	4	3	14	5	8	3
ODT SG	5	5	4	0	1	1	0	0	4
OPP	4	6	3	0	1	3	0	3	0
SDT	26	53	8	2	5	45	18	37	21
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	336	422	141	46	85	285	138	185	207

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Pritožba zaradi kazni			Pritožba iz drugih razlogov			Pritožbe Neugodeno
			Število pritožb	Število ugodenih	Še nerešeno	Število pritožb	Število ugodenih	Še nerešeno	
Povprečje ODT	27,82	33	11,82	4	7,18	21,55	10,91	13,18	16,91
Povprečje ODT STD OPP	25,85	32,46	10,85	3,54	6,54	21,92	10,62	14,23	15,92

3.5.3 PRIPORNE ZADEVE

Zadev, ko je bil obdolženec ob izreku sodbe v priporu, je bilo v letu 2023 več kot v letu pred tem (103 v primerjavi s 85 v letu 2022), pri čemer je tožilec vložil pritožbo v 78 primerih (63 v letu 2022).

Tudi sicer je tovrstnih zadev v nekoliko več predvsem pri nekaterih državnih tožilstvih (največja tožilstva v državi, nekatera obmejna državna tožilstva), medtem ko se druga tožilstva obravnavajo le posamezne primere. Primerjave s prejšnjimi leti v okviru obravnavane preglednice tudi sicer niso posebej smiselne, saj je število takšnih zadev odvisno od trenda obravnavanja zadev na sodišču v posameznem letu, na kar tožilstvo nima posebnega vpliva.

Preglednica 33: Pritožbe v zadevah, v katerih so bili obdolženci ob izreku sodbe v priporu

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Vlagatelj pritožbe	
			Državno tožilstvo	Obd.
ODT CE	6	7	5	4
ODT KK	5	5	3	2
ODT KP	32	37	14	24
ODT KR	9	9	6	3
ODT LJ	29	35	27	14
ODT MB	4	4	4	0
ODT MS	7	7	6	2
ODT NG	3	6	5	2
ODT NM	3	3	3	0
ODT PT	4	4	4	0
ODT SG	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0
SDT	1	1	1	0
VDT	0	0	0	0
Skupaj	103	118	78	51
Povprečje ODT	9,27	10,64	7	4,64
Povprečje ODT STD OPP	7,92	9,08	6	3,92

3.5.4 PRITOŽBE OBDOŽENCEV IN NJIHOVIH ZAGOVORNIKOV

Število pritožb, ki so jih vložili obdolženci in njihovi zagovorniki, se je v primerjavi z letom 2022 povečalo (1.023 v letu 2023 in 841 v letu 2022), kar nasprotuje doslejšnjemu trendu, tj. gibanju v prejšnjih letih (razen v letih 2021 in 2023 je bilo mogoče opaziti postopno zmanjševanje števila pritožb obrambe v prejšnjih letih).

Državni tožilci statističnemu gibanju pritožb obrambe namenjajo manj pozornosti, saj gre za spreminjanje, ki ni odvisno od tožilskih aktivnosti.

Drugače pa je s pritožbami obrambe v posamičnih zadevah. Tedaj se morajo tožilci glede na stanje stvari angažirati in po potrebi odgovarjati na pritožbe obrambe, kadar presodijo, da je to potrebno. Državni tožilci se pogosteje odločajo za pritožbe zoper oprostilne sodbe, medtem ko se obdolženci in njihovi zagovorniki pritožujejo zoper obsodilne sodbe, običajno iz vseh pritožbenih razlogov.

3.5.5 PRITOŽBE OŠKODOVANECV

Pritožbe oškodovancev v kazenskih zadevah, kadar teče postopek po uradni dolžnosti, so (bile v prejšnjih letih praviloma) redke. V letu 2022 jih je bilo vloženi 40, kar kaže na rahlo zmanjšanje pritožb v primerjavi z letom 2021, a še vedno pomeni povečanje glede na prejšnja leta (v letu 2022 jih je bilo 51, v letu 2021 46, v letu 2020 26, v letu 2019 14).

Povečanje števila tovrstnih zadev gre pripisati predvsem spremembi zakonodaje. Oškodovanec je bil namreč v pritožbenem postopku omejen glede pravice do vložitve pritožbe vse do spremembe kazensko procesne zakonodaje (z novelo ZKP-N), ki je začela veljati oktobra 2019. Oškodovanec je lahko do te spremembe pritožbo vložil samo glede odločbe sodišča o stroških postopka. Če pa je državni tožilec prevzel pregon od oškodovanca kot tožilca, se je smel oškodovanec pritožiti iz vseh razlogov, zaradi katerih se sodba lahko izpodbija. S spremenjeno kazensko procesno zakonodajo je oškodovanec dobil pomembnejšo procesno vlogo, saj sme po noveli ZKP-N izpodbijati sodbo, s katero je sodišče zavrnilo obtožbo oziroma oprostilo obtoženca. Sodbo, s katero je obtoženca spoznalo za krivega, pa sme izpodbijati le glede odločb o premoženjsko pravnem zahtevku, objavi pravnomočne sodbe in odločbe o stroških. Če je državni tožilec prevzel pregon od oškodovanca kot tožilca, se sme oškodovanec pritožiti iz vseh razlogov, zaradi katerih se lahko sodba izpodbija.

3.5.6 PRITOŽBENI POSTOPKI V MLADOLETNIŠKIH ZADEVAH

V kazenskih postopkih proti mladoletnikom so pritožbe običajno redke. V letu 2023 jih je bilo vloženi skupaj 24, to je minimalno povečanje glede na leto 2022, ko jih je bilo vloženi skupaj 23.

Kot je razvidno iz preglednice, so bile vse pritožbe vložene iz drugih razlogov, in ne, ker tožilci ne bi bili zadovoljni z vrsto vzgojnega ukrepa oziroma kazenske sankcije. To kaže na uspešno vodenje postopkov in predvsem, da so sodišča pri sprejemanju odločitev na prvi stopnji upoštevala tožilske predloge.

Preglednica 34: Pritožbe v postopkih proti mladoletnikom v letu poročanja

Državno tožilstvo	Število zadev	Število mladoletnikov	Pritožba zaradi vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije	Pritožba iz drugih razlogov
ODT CE	3	4	0	4
ODT KK	1	1	0	1
ODT KP	1	1	0	1
ODT KR	4	5	0	5
ODT LJ	8	8	0	9
ODT MB	3	4	0	4
ODT MS	1	1	0	1
ODT NG	1	1	0	1
ODT NM	2	2	0	2
ODT PT	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0

Državno tožilstvo	Število zadev	Število mladoletnikov	Pritožba zaradi vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije	Pritožba iz drugih razlogov
VDT	0	0	0	0
Skupaj	24	27	0	28
Povprečje ODT	2,18	2,45	0	2,55
Povprečje ODT STD OPP	1,85	2,08	0	2,15

3.5.7 UDELEŽBA NA SEJAH

Udeležba državnega tožilca na sejah pritožbenih sodišč je pomembna možnost, ki jo ima organ pregona, da še dodatno vpliva na odločitev pritožbenega sodišča s svojo neposredno intervencijo na pritožbeni seji. S tem poudari interes, ki ga ima kot organ pregona za uspešnost obtožbe v kazenski zadevi. Seveda pa je vselej omejen s pritožbo, ki jo je vložil tožilec, ki je zadevo obravnaval na nižji stopnji.

V letu 2023 je bilo število zadev z udeležbo državnih tožilcev na pritožbenih sejah nekoliko manjše kot v prejšnjem letu (55 v primerjavi s 64 v letu 2022), te pa so bile precej neenakomerno razporejene med tožilstvi. Državnim tožilstvom daje zakon nadalje možnost, da se poleg višjega državnega tožilca seje pritožbenega sodišča udeležuje tudi državni tožilec, ki se je z zadevo ukvarjal na nižji stopnji. V letu 2023 je bilo takšnih udeležb osem (dve v letu 2022).

Preglednica 35: Pregled dela pred pritožbenim sodiščem

Državno tožilstvo	Število zadev z ugotovljenimi pomanjkljivostmi pri delu	Število zadev z udeležbo državnega tožilca na sejah pritožbenega sodišča	Število zadev, v katerih je okrajni oziroma okrožni državni tožilec nastopal na sejah pritožbenega sodišča skupaj z višjim državnim tožilcem
ODT CE	0	2	1
ODT KK	0	0	0
ODT KP	0	3	0
ODT KR	0	0	0
ODT LJ	0	6	5
ODT MB	0	27	0
ODT MS	0	0	0
ODT NG	0	1	0
ODT NM	0	0	0
ODT PT	0	1	0
ODT SG	0	0	0
OPP	0	0	0
SDT	0	15	2
VDT	0	0	0
Skupaj	0	55	8
Povprečje ODT	0	3,64	0,55
Povprečje ODT STD OPP	0	4,23	0,62

3.6 ODVEZA NADALJNJEGA DELA IN PREVZEM ZADEV

Poročilo v skladu s prvim odstavkom 8. člena pravilnika zajema tudi podatke o številu zadev, v katerih je prišlo do odveze nadaljnjega dela in prevzem zadeve. To je eno izmed meril v okviru zakonskega merila učinkovitosti. Po določbah 14. člena pravilnika mora državno tožilstvo na podlagi spremljanja, ugotavljanja in analiziranja kazalnikov učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti dela državnih tožilcev

na državnem tožilstvu tudi oceniti doseganje ciljev na posameznih področjih dela, primerjave med podatki za posamezna državna tožilstva, vzroke za morebitne razlike ter opredeliti ukrepe za izboljšanje stanja. Navedeno velja tudi za ukrepe odveze nadaljnega dela in prevzema zadev.

Preglednica 36: Pregled zadev, v katerih je prišlo do odveze nadaljnega dela in prevzema zadeve

Državno tožilstvo	Število zadev, kjer je prišlo do prevzema					Število zadev, kjer je prišlo do odveze
	Vsebinsko nestrinjanje z odločitvijo (prva alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Hujše nepravilnosti / nezakonnosti (druga alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Nevestno, nepravočasno, neustrezno, malomarno reševanje (tretja alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Ravnanja v nasprotju s splošnimi navodili (četrti alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Druga ravnanja (peta alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	
ODT CE	0	0	0	0	0	0
ODT KK	0	0	0	0	0	0
ODT KP	0	0	0	0	0	0
ODT KR	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	0	0	0	0	0	0
ODT MB	0	0	0	0	0	0
ODT MS	0	0	0	0	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0
ODT PT	0	0	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0
Povprečje ODT	0	0	0	0	0	0
Povprečje ODT STD	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0

O odvezi nadaljnega dela in prevzemu zadeve poročamo na podlagi preglednice 36, v kateri so navedeni tudi posamezni zakonski razlogi za prevzem zadeve, ki so natančneje določeni v 170. členu ZDT-1. V skladu z navedeno določbo sme vodja državnega tožilstva sam prevzeti ali (pre)dodeliti drugemu državnemu tožilcu v reševanje posamezno zadevo ali opravilo, ki je dodeljeno posameznemu državnemu tožilcu na državnem tožilstvu. Ob tem morajo obstajati razlogi, ki utemeljujejo prevzem zadeve.

Iz prejetih poročil okrožnih državnih tožilstev, SDT RS in Posebnega oddelka izhaja, da v letu 2023 ni prišlo do odveze nadaljnega dela in prevzema zadeve (pregona) v nobenem primeru. Iz pridobljenega podatka torej izhaja, da ni bilo vsebinskega nestrinjanja vodje državnega tožilstva z odločitvijo državnega tožilca glede na uveljavljeno politiko pregona.

Navedeno kaže na ustreznost dela državnih tožilcev, saj ni bilo potrebe po uporabi navedenih skrajnih institutov za zagotovitev zakonitosti in strokovne pravilnosti tožilskih odločitev.

4 TRAJANJE POSTOPKOV

4.1 UVODNO POJASNILO

V preglednicah od 37 do 43 so prikazani podatki o trajanju postopkov. Prvih šest preglednic kaže podatke o trajanju postopkov na ravni glavnega kaznivega dejanja na obdolžencu, medtem ko zadnja preglednica kaže podatke na ravni glavnega kaznivega dejanja na spisu. Upošteva se dejanski čas trajanja postopkov, ki preteče med dvema dejanjema v (pred)kazenskem postopku, tj. bruto čas, ki zajema tudi čas, ko je ovadba na policiji, sodišču ali drugem organu.

Prikazano trajanje postopka tako ne pomeni, da se v vmesnem času zadeva ni obravnavala, saj se v tem obdobju lahko izvede več procesnih dejanj pri različnih naslovniki. Pri bruto času trajanja postopka namreč ne gre (samo) za čas trajanja postopka na državnem tožilstvu, temveč tudi za čas, ko je zadeva – na podlagi zahteve za dopolnitev kazenske ovadbe – na Policiji, pri drugem državnem organu (FURS, Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja, Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Računsko sodišče Republike Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Komisija za preprečevanje korupcije Republike Slovenije, različne inšpekcije in tako dalje), pri pravni ali fizični osebi ali pa je zaradi opravljanja preiskave ali posameznih preiskovalnih dejanj na sodišču. Všteva se tudi čas, ko je zadeva v postopku poravnavanja, in čas odložitve kazenskega pregona.

Čas reševanja zadeve je tako odvisen tudi od številnih drugih udeležencev predkazenskega postopka, ki sodelujejo pri zbiranju procesnega gradiva, saj tožilske odločitve brez ustrezne dejanske in dokazne podlage ter celovite informacije, pridobljene v predkazenskem postopku, ni mogoče sprejeti.

Na trajanje predkazenskega postopka vplivajo tudi drugi objektivni dejavniki, kot so mednarodno sodelovanje (s prevajanjem in zaprosili), pridobivanje dokazov iz tujine, pridobivanje in analiziranje obsežne bančne ali davčne dokumentacije, zavarovanje in analiziranje večjega števila računalniških ter drugih elektronskih naprav in tako dalje.

V vseh navedenih primerih državni tožilec pogosto nima na voljo dovolj učinkovitega vpliva na čas, ko je zadeva pri drugem organu ali osebi, da pridobi zahtevane podatke in nadaljuje obravnavo spisa. Čas reševanja zadeve je tako odvisen tudi od pravočasnosti, vestnosti in skrbnosti drugih udeležencev in sodelujočih v predkazenskem postopku. Obravnavo spisa lahko nadaljuje šele, ko dobi celovito in kakovostno zaproseno informacijo. Državnemu tožilcu, ki mu je zadeva zaupana v obravnavo, zato ni mogoče v celoti pripisati odgovornosti za morebitno dolgotrajnost postopka, odstopanja od časovnih standardov glede pričakovanega reševanja zadeve ali za prekoračenje zakonskega roka reševanja zadeve.

Trajanje postopka je torej odvisno tudi od časa, v katerem državni tožilec prejme zahtevano

informacijo, pa tudi od zahtevnosti posameznega primera, stopnje nujnosti reševanja zadeve in obremenjenosti posameznega državnega tožilca, pri čemer je pomembna tudi dejanska kadrovska zasedba državnega tožilstva. Za daljši čas reševanja gre največkrat v zadevah, ki so v pravem in dejanskem pogledu zapletene, obsežne in zato zahtevne.

Statistični podatki tako prikazujejo dejanski čas trajanja postopkov s seštevkom celotnega porabljenega časa pri vseh sodelujočih državnih organih in (pravnih) osebah v času med dvema procesnima dogodkoma ali dejanjema na državnem tožilstvu, ki ju posamezne preglednice jemljejo kot začetno točko na eni strani tako opredeljenega časovnega obdobja in končno točko na drugi. Pri tem seštevki podatkov niso primerljivi s podatki iz drugih preglednic, ker je lahko ista zadeva navedena v več skupinah.

Preglednica 37: Dejanski čas trajanja postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj

Trajanje postopka	Število zadev	Podatek za prejšnje leto
do 2 dni	1.682	1.566
od 3 do 5 dni	378	315
od 6 do 10 dni	182	135
nad 10 dni	286	228

Za nujna preiskovalna dejanja se štejejo vsi prikriti preiskovalni ukrepi, stvarni omejevalni ukrepi in drugi ukrepi (na primer hišna in osebna preiskava), zlasti:

1. dovoljenje za prikrito evidentiranje, prirejeno identiteto – 23., 24. in 45. člen ZNPPoL,
2. tajno opazovanje – 149.a člen ZKP,
3. pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju – 149.b člen ZKP,
4. ukrepi po 150. členu ZKP,
5. prisluškovanje in opazovanje v tujem stanovanju – 151. člen ZKP,
6. navidezni odkup – 155. člen ZKP,
7. tajno delovanje – 155.a člen ZKP,
8. pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računih – 156. člen ZKP,
9. dovoljenje za odložitev izvajanja ukrepov – 159. člen ZKP,
10. hišna in osebna preiskava – 214. in 215. člen ZKP,
11. preiskava elektronskih naprav – 219.a člen ZKP,
12. začasno zavarovanje – 502. člen ZKP.

Seznam prikazuje vsak ukrep posebej: če je bilo glede istega glavnega kaznivega dejanja pri obdolžencu obravnavanih več predlogov za opravljanje nujnih preiskovalnih dejanj, so v preglednici prikazani vsi predlogi. Čas se izračuna za vsak ukrep posebej, tudi če jih je v istem spisu več. Število zadev je število vseh knjiženih tožilskih predlogov za opravljanje nujnih preiskovalnih dejanj.

V preglednici so zajeti podatki tako za zadeve, v katerih je nujna takojšnja aktivnost državnega tožilca (na primer hišna in osebna preiskava, kjer je že po naravi stvari pomemben takojšnji odziv državnega tožilca), kot tudi za zadeve, pri katerih ta potreba ni tako izrazita (na primer pridobitev podatkov po 156. členu ZKP).

Na čas reševanja zadev vplivata tudi čas prejema pobude (če je, na primer, pobuda pri državnem tožilstvu vložena v petek, odločitev o njej pa se sprejme v ponedeljek, čas reševanja znaša štiri dni), in dejstvo, da je v čas trajanja postopka všteti tudi čas dopolnjevanja pobude.

V primerjavi z letom 2022 se je število zadev, v katerih so bili pri sodišču vloženi predlogi za opravljanje nujnih preiskovalnih dejanj, povečalo, in sicer za 284 (z 2.244 na 2.528), torej za 13 odstotkov. Časi reševanja leta 2023 se gledano celostno niso bistveno spremenili, in to kljub večjemu številu zadev. Tako je bilo leta 2023 rešenih 1.682 zadev v roku do dveh dni, kar je 67 odstotkov zadev, leta 2022 pa 1.566 oziroma 70 odstotkov. V roku od treh do petih dni je bilo leta 2023 rešenih 378 zadev (15 odstotkov zadev), leta 2022 pa 315 (14 odstotkov). V roku od šestih do desetih dni je bilo leta 2023 rešenih 182 (7 odstotkov), kar je za eno odstotno točko več kot leta 2022, ko je bilo takih zadev 135 (ali 6 odstotkov vseh zadev). Število zadev, za katere je bilo potrebnih več kot deset dni za rešitev, je leta 2023 znašalo 286 (11 odstotkov), podobno kot leta 2022, ko jih je bilo 228 (kar je 10 odstotkov).

Preglednica 38: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do zavrženja ovadbe

Trajanje postopka	Število zadev				Podatek za prejšnje leto			
	Bagatelne zadeve	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Bagatelne zadeve	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 30 dni	1.853	5.073	469	1	1.511	4.643	502	0
od 31 do 60 dni	322	1.307	360	0	299	1.426	275	0
od 61 do 120 dni	464	2.727	803	1	369	2.409	768	1
nad 120 dni	149	3.646	2.034	48	209	3.801	1.875	36

Preglednica prikazuje število zadev glede na dejanski čas od prejema kazenske ovadbe do njenega zavrženja.

Podatki so prikazani ločeno za posamezne skupine zadev: bagatelne zadeve (to so zadeve, v katerih je bila kazenska ovadba zavržena zaradi nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon), zadeve Kt iz okrajne in okrožne pristojnosti ter zadeve posebnega pomena. Pri tem je glede na določbe pravilnika kot zgornja časovna meja določen rok 120 (in ne 90) dni.

Leta 2023 je bilo, kot to kaže preglednica 38 (ki za potrebe prikaza trajanja postopkov ločeno prikazuje bagatelne zadeve in zadeve posebnega pomena, poleg vključenosti teh zadev tudi pri zadevah Kt iz okrajne in okrožne pristojnosti), zavrženih skupno 19.257 kazenskih ovadb. Od tega je bilo 7.396 (38 odstotkov) kazenskih ovadb zavrženih v 30 dneh po prejemu. Gre predvsem za zadeve, o katerih je bilo mogoče odločiti že na podlagi prejete ovadbe, brez dopolnjevanja pri policiji ali pri drugih organih, oziroma za zadeve, pri katerih se državni tožilec ni odločil za izvajanje postopka poravnavanja ali odloženega pregona. Zato je večina zadev, ki so bile rešene z zavrženjem kazenske ovadbe v 30 dneh, bagatelnih (1.853 oziroma 25 odstotkov ovadb) in iz okrajne pristojnosti (5.073 oziroma 69 odstotkov ovadb).

V času od 31 do 60 dni po prejemu je bilo zavrženih 1.989 kazenskih ovadb ali 10 odstotkov, v času od 61 do 120 dni po prejemu 3.995 ali 21 odstotkov ter v času nad 120 dni 5.877 ali slabih 31 odstotkov kazenskih ovadb.

Bruto čas reševanja je daljši pri zadevah iz okrožne pristojnosti (2.034 ali slabih 56 odstotkov zadev iz okrožne pristojnosti je zavrženih v času nad 120 dni po prejemu) in pri zadevah posebnega pomena (48 ali 96 odstotkov zadev posebnega pomena je zavrženih več kot 120 dni po prejemu), kar je tudi posledica narave teh zadev, ki zahtevajo izčrpnější predkazenski postopek.

Pri zadevah iz okrajne pristojnosti trajanje postopka podaljšujejo alternativni postopki reševanja kazenskih zadev, kot je postopek poravnavanja (v katerem ima poravnalec za izvedbo postopka na voljo trimesečni rok), in odložitev kazenskega pregona (pri katerem se kazenska ovadba zavrže šele, ko osumljenec izpolni določeno nalogo, za kar ima lahko na voljo šestmesečni ali enoletni rok).

Leta 2023 se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo število zavrženih kazenskih ovadb, in sicer za 1.133 oziroma približno 6 odstotkov (z 18.124 leta 2022 na 19.257 leta 2023). Pri tem se je število zadev, katerih bruto čas reševanja je presegel 120 dni, nekoliko zmanjšalo (s 5.921 ali 33 odstotkov leta 2022 na 5.877 ali 31 odstotkov leta 2023). Manj zadev z najdaljšim trajanjem postopka je opaziti pri zadevah iz okrajne pristojnosti in pri bagatelnih zadevah, v drugih dveh skupinah pa so vrednosti v letu poročanja nekoliko višje. Pri trajanju postopka do 30 dni se je tudi letos rezultat izboljšal (s 7.396 zadevami leta 2023 v primerjavi s 6.656 leta 2022), in sicer za okoli 11 odstotkov, pri trajanju postopka od 31 do 60 dni (s 1.989 zadevami leta 2023 v primerjavi z 2.000 zadevami leta 2022), pa je ta skoraj povsem enak kot lansko leto.

Preglednica 39: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja

Trajanje postopka	Število zadev			Podatek za prejšnje leto		
	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 30 dni	248	913	19	292	735	1
od 31 do 60 dni	268	420	0	310	332	0
od 61 do 120 dni	751	926	0	639	835	4
nad 120 dni	1.072	1.252	100	832	1.012	22

Zgornja preglednica prikazuje dejanski čas trajanja postopkov od prejema kazenske ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja, pri čemer je prikazano bruto trajanje postopka, v katero je všteti tudi čas, ko so zadeve v dopolnitvah pri policiji ali drugih organih oziroma v postopkih poravnavanja in odloženega pregona.

Leta 2023 je bila zahteva za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja vložena v 5.969 zadevah, kar je 911 oziroma 18 odstotkov več kot leta 2022, ko jih je bilo vloženih 5.058. V 20 odstotkih (1.180 zadev) je postopek trajal do 30 dni, v 40 odstotkih (2.424 zadev) pa nad 120 dni. Med zadevami posebnega pomena je bilo 19 zadev (16 odstotkov) rešenih v 30 dneh, 100 (84 odstotkov) pa v času nad 120 dni. V času do 30 dni je bilo med okrajnimi rešenih 248 ali 11 odstotkov zadev, med okrožnimi pa 913 ali 26 odstotkov zadev. V času nad 120 dni pa je bilo med okrajnimi zadevami rešenih 1.072 ali 46 odstotkov in med okrožnimi 1.252 ali 36 odstotkov zadev.

Primerjava med trajanjem postopka do 30 dni kaže, da je bilo leta 2022 v tem roku končanih 1.288 zadev, kar je 24 odstotkov glede na vse rešene zadeve, leta 2023 pa 1.180, kar je 20 odstotkov glede na vse rešene zadeve v tem obdobju. Zmanjšalo pa se je tudi število zadev, pri katerih je postopek trajal več kot 120 dni, in sicer z 1.867 zadev leta 2022 na 1.072 zadev leta 2023. Prav tako je bil nižji odstotek rešenih zadev nad 120 dni, saj je leta 2023 znašal 18 odstotkov, medtem ko je leta 2022 znašal 37 odstotkov.

Preglednica 40: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta

Trajanje postopka	Število zadev			Podatek za prejšnje leto		
	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 30 dni	790	461	0	942	268	0
od 31 do 60 dni	612	76	0	592	79	0
od 61 do 120 dni	1.259	190	1	1.125	186	1
nad 120 dni	1.403	263	2	1.296	261	1

Zgornja preglednica prikazuje dejanski bruto čas trajanja postopkov od prejema kazenske ovadbe do vložitve neposrednega obtožnega akta. Prikazuje torej zadeve, v katerih ni bila vložena zahteva za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja.

Leta 2023 je bilo vloženih 5.057 neposrednih obtožnih aktov, kar je slaba 2 odstotka manj kot leto prej, ko jih je bilo vloženih 4.842. V 25 odstotkih (1.251 zadev) je postopek trajal do 30 dni, v 33 odstotkih (1.668 zadev) pa več kakor 120 dni.

V zadevah iz okrajne pristojnosti je bilo v roku 30 dni, ki ga določa 433. člen ZKP, vloženi 790 obtožnih predlogov, kar pomeni 19 odstotkov vseh neposrednih obtožnih predlogov, vloženi leta 2023. To je manj kot leta 2022, ko je bilo v roku 30 dni vloženi 976 obtožnih predlogov, kar je 20 odstotkov vseh takrat neposredno vloženi obtožnih predlogov.

V primerjavi z letom 2022 je bil leta 2023 delež zadev, pri katerih postopek traja do 30 dni, nekoliko manjši, saj je znašal 25 odstotkov, medtem ko je v letu 2022 znašal 26 odstotkov. Skoraj enak pa je ostal delež zadev, pri katerih postopek traja več kot 120 dni, saj je ta v letu 2022 znašal 33 odstotkov, v letu 2023 pa 32 odstotkov

Preglednica 41: Dejanski čas trajanja postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta

Trajanje postopka	Število zadev			Podatek za prejšnje leto		
	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 15 dni	179	865	0	204	900	0
od 16 do 30 dni	133	594	0	116	576	8
nad 30 dni	342	336	1	319	295	2

V preglednici so prikazani le obtožni akti, vloženi po končani preiskavi oziroma opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih. Tudi v tej preglednici je prikazan bruto čas trajanja postopka.

Leta 2023 je bilo po preiskavi oziroma opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih vloženi 2.450 obtožnih aktov, kar je za 30 ali dober odstotek več kot leta 2022 (ko jih je bilo vloženi 2420).

V 15 dneh po končani preiskavi oziroma posameznih preiskovalnih dejanjih je bilo leta 2023 vloženi 1.044 ali 43 odstotkov vseh obtožnih aktov, kar je nekoliko manj kot leta 2022, ko je bilo v enakem roku vloženi 1.104 ali 46 odstotkov vseh obtožnih aktov. Hkrati se je povečal delež obtožnih aktov s časom vložitve nad 30 dni, saj je bilo leta 2023 takih 679 oziroma 28 odstotkov (leta 2022 pa 616 oziroma 26 odstotkov).

Preglednica 42: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativnih oblik kazenskega pregona (odloženi pregon in poravnavanje)

Trajanje postopka	Število zadev		Podatek za prejšnje leto	
	Odložen pregon	Poravnavanje	Odložen pregon	Poravnavanje
do 30 dni	620	158	745	199
od 31 do 60 dni	437	67	459	73
od 61 do 120 dni	682	167	793	127
nad 120 dni	566	373	560	287

Preglednica prikazuje bruto čas trajanja postopka od prejema kazenske ovadbe do izdaje sklepa, s katerim se kazenski pregon odloži, oziroma do izdaje sklepa o določitvi poravnalca.

V primeru odložitve kazenskega pregona zajema čas trajanja postopka tudi čas dopolnjevanja kazenske ovadbe, saj mora biti zadeva razjasnjena do stopnje, ki omogoča vložitev obtožnega akta v primeru neuspešnega alternativnega postopka. Všteva se tudi čas, potreben za razpis naroka, vročanje vabil strankam in izvedbo naroka.

Pri zadevah, odstopljenih v postopek poravnavanja, je treba upoštevati, da se zadeve lahko v

poravnavanje odstopijo tudi v fazi glavne obravnave ali po opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih, kar vpliva na število zadev, pri katerih je čas trajanja postopka daljši od 120 dni. To namreč pomeni, da se v primeru, ko se tožilec odloči za poravnavanje po vložnem obtožnem aktu, šteje bruto čas vse od vložitve ovadbe do te tožilčeve odločitve.

Leta 2023 se je število zadev, v katerih je bila sprejeta odločitev v roku do 120 dni po prejemu kazenske ovadbe, pri odloženem pregonu zmanjšalo s 1.997 ali 78 odstotkov v letu 2022 na 1.739 ali 75 odstotkov. Podobno je bilo pri postopkih poravnavanja, kjer je leta 2022 to število znašalo 399 ali 58 odstotkov, leta 2023 pa 392 ali 51 odstotkov.

Po drugi strani pa se je nekoliko povečal delež zadev, pri katerih je do odločitve o katerem od alternativnih načinov reševanja kazenskih zadev preteklo več kot 120 dni, saj je ta pri odloženem pregonu v letu 2023 obsegal 566 zadev (oziroma 25 odstotkov), leta 2022 pa 560 zadev (oziroma 22 odstotkov). Pri postopkih poravnavanja se je število zadev povečalo z 287 zadev (42 odstotkov) leta 2022 na 373 zadev (49 odstotkov) leta 2023.

Preglednica 43: Število vseh zadev, ki jih v letu poročanja niso rešili v pričakovanem času glede na časovni standard, in seštevek vseh dni prekoračitve

Kategorizacija zadev	Faza postopka	Časovni standard oziroma pričakovani čas	Prekoračitev v dneh	Povprečni dejanski čas trajanja	Podatek za prejšnje leto
Bagatelne zadeve	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	2.172	24	24
Zadeve iz okrajne pristojnosti	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	29.179	34	31
Zadeve iz okrožne pristojnosti	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	22.115	43	37
Posebej pomembne zadeve	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	112	27	40
Zadeve iz okrajne pristojnosti	Od vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta	90 dni	765	38	35
Zadeve iz okrožne pristojnosti	Od vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta	15 dni	17.573	22	22
Posebej pomembne zadeve	Od vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta	15 dni	0	0	25

Preglednica prikazuje skupno število dni prekoračitve časovnega standarda in povprečno trajanje prekoračitve. Za izračun je drugače kot pri preglednicah od 37 do 42 uporabljena metoda glavnega kaznivega dejanja na spisu, in ne glavnega kaznivega dejanja na obdolžencu, saj bi se sicer seštevale prekoračitve na istem spisu. Utemeljeno je pričakovati, da je seštevek dni prekoračitev na večjih državnih tožilstvih višji kot na manjših, ker je tam več spisov, ki so lahko daljši čas v reševanju.

V prvih vrsticah preglednice se šteje čas po sistemu od zadnje bremenitve do tožilske odločitve. Kot časovni standard se upošteva 90-dnevni rok, določen v Merilih za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe (v nadaljevanju: akt o merilih), od začetka uporabe novele ZKP-O pa enak rok, določen v 147. členu ZKP, pri čemer se kot začetek roka šteje datum zadnje bremenitve (na primer vrnitev spisa s policije, premik s koledarja, vrnitev spisa po opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih in podobno). Državni tožilec lahko na podlagi 12. člena akta o merilih v utemeljenih primerih predlaga podaljšanje roka reševanja zadeve, ki pa je kljub morebitnemu podaljšanju zajet v zgornji preglednici.

V zadnjih dveh vrsticah preglednice se šteje čas od zadnje vrnitve spisa po preiskavi ali posameznih preiskovalnih dejanjih do vložitve obtožnega akta. Kot časovni standard se upošteva 15-dnevni rok za vložitev obtožnice po končani preiskavi, določen v drugem odstavku 184. člena ZKP, ki je po noveli ZKP-O 30 dni. Upoštevan je dejanski bruto čas trajanja postopka, saj gre za objektivni procesni zakonski rok.

Prekoračitev v dnevih je seštevek dni prekoračitve na glavnem kaznivem dejanju na spisu, ki je bil rešen v daljšem obdobju, kot je časovni standard (torej se pri standardu 90 dni, če je število dni reševanja zadeve 91, upošteva za ta spis prekoračitev za en dan).

Podatek v zadnjem stolpcu Podatek za prejšnje leto izkazuje povprečni dejanski čas trajanja postopkov za prejšnje leto.

Pri zadevah iz okrožne pristojnosti je zaznati, da se je povprečni dejanski čas trajanja prekoračitve v letu 2023 podaljšal s 37 dni v letu 2022 na 43 dni. Poleg tega je bil rok 90 dni leta 2023 prekoračen skupno za 22.115 dni, kar je več kot v prejšnjem letu (18.836 dni).

Bistveno skrajšanje povprečnega dejanskega časa trajanja prekoračitve pa je zaznati pri posebej pomembnih zadevah, in sicer s 40 dni v letu 2022 na 27 v letu poročanja. Enak trend je opazen pri posebej pomembnih zadevah, kjer je za vložitev obtožnega akta po vrnitvi spisa iz preiskave določen 15-dnevni oziroma po noveli ZKP-O 30-dnevni instrukcijski rok. Ta rok leta 2023 ni bil prekoračen pri nobeni posebej pomembni zadevi, za razliko od leta 2022, ko je bil ta rok prekoračen povprečno za 25 dni na zadevo.

V praksi 15- oziroma 30-dnevnega roka ni mogoče vedno upoštevati. Sodišča namreč po končani preiskavi pogosto vračajo več zadev hkrati, zaradi česar posamezni državni tožilci dobijo hkrati vrnjenih več spisov po preiskavi, ki imajo isti datum vrnitve. Upošteva pogosto obsežnost tako vrnjenih spisov in druge, tekoče obveznosti tožilcev, zlasti v pripornih zadevah, ki imajo absolutno prednost, dejansko ni mogoče vseh tovrstnih zadev rešiti v zakonskem 15- oziroma zdaj 30-dnevnom roku, kljub povečanemu trudu in doslednejšemu nadzoru nad spoštovanjem tega zakonskega roka.

5 SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE

5.1 UVODNO POJASNILO

Sodelovanje državnega tožilstva z državnimi organi in drugimi organizacijami je izjemnega pomena za opravljanje njegovih normativno opredeljenih pristojnosti. Na področju izvajanja temeljne funkcije državnega tožilstva, ki se odraža v konkretnih zadevah in pod okriljem zakonskih procesnih pooblastil, so poglobitni vidiki sodelovanja z drugimi državnimi organi opisani v podpoglavju 5.2.3, v podpoglavjih 5.2.1, 5.2.4, 5.2.5 in 5.2.6 pa so prikazani načini sodelovanja državnega tožilstva v postopkih drugih organov in njegova strokovna udeležba v raznih delovnih skupinah, projektih in podobno.

Najpomembnejši vidik sodelovanja državnega tožilstva z drugimi organi je v konkretnih zadevah sodelovanje s policijo z usmerjanjem in udeležbo v specializiranih preiskovalnih skupinah. Poleg navedenega državno tožilstvo največ sodeluje s predstavniki FURS, pa tudi z drugimi organi, zlasti centri za socialno delo, probacijskimi enotami in pristojnimi inšpekcijskimi službami. Upoštevajoč pristojnost Posebnega oddelka je izvajanje njegovih nalog povezan z Vojaško policijo, Obveščevalno varnostno službo ministrstva za obrambo in Slovensko obveščevalno varnostno agencijo. V fazi odkrivanja in pregona storilcev kaznivih dejanj se državno tožilstvo pri izmenjavi kazenskopravno pomembnih podatkov v okviru instituta mednarodne pravne pomoči povezuje tudi s tujimi pravosodnimi organi in drugimi mednarodnimi institucijami (Eurojust, EUROJUSTICE, SEEPAG, OLAF, AFCOSS, IAP in druge).

Tudi na področju splošnih vidikov sodelovanja (ki ne spadajo v segment reševanja konkretnih kazenskih zadev) državno tožilstvo deli skupna prizadevanja s policijo, FURS, Agencijo za trg vrednostnih papirjev, Uradom za preprečevanje pranja denarja in drugimi organi. Uspešno sodeluje z Ministrstvom za pravosodje Republike Slovenije, z Državnim odvetništvom Republike Slovenije, Državnim zborom Republike Slovenije, Varuhom človekovih pravic Republike Slovenije, Komisijo za preprečevanje korupcije Republike Slovenije, z Računskim sodiščem Republike Slovenije in Vlado Republike Slovenije.

Pri zagotavljanju tvornega in sodelujočega odnosa Slovenije z različnimi mednarodnimi organizacijami državno tožilstvo nastopa kot član posameznih medresorskih delovnih skupin (Moneyval, GRECO, OECD) oziroma prek svojih predstavnikov kot kontaktnih točk (ARO / CARIN, IAP, CCPE, EJCN).

Uspešno medsebojno sodelovanje Oddelka za izobraževanje in strokovni nadzor pri VDT RS, Društva državnih tožilcev Republike Slovenije in Centra za izobraževanje (CIP) kot organizacijske enote Ministrstva za pravosodje Republike Slovenije so temelj za izvajanje nalog strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja za uspešno in kakovostno delovanje državnih tožilcev, državnih tožilcev in državnotožilskega osebja. V letu poročanja so bila posamezna izobraževanja organizirana tudi v samostojni izvedbi VDT RS. Izobraževanja v tujini so bila pripravljena po okriljem izobraževanj Evropske mreže centrov za izobraževanje v pravosodju (EJTN) v sodelovanju s CIP.

5.2 SODELOVANJE DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

5.2.1 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI

5.2.1.1 SODELOVANJE S POLICIJO IN MINISTRSTVOM ZA NOTRANJE ZADEVE

Sodelovanje med državnim tožilstvom in policijo poteka v skladu z Uredbo o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin.

Redne delovne sestanke imajo vodje državnih tožilcev in sektorji kriminalistične policije (v nadaljevanju: SKP) običajno na mesečni ravni s SKP ter kot občasne delovne sestanke s policijskimi postajami na ravni pomočnikov, zadoženih za kazniva dejanja. Za učinkovit kazenski pregon je izjemnega pomena dobro sodelovanje tožilstva in policije že v predkazenskem postopku, ne le v poznejših fazah, zato imajo državna tožilstva tudi skupne delovne sestanke s policisti, ki preiskujejo kazniva dejanja, na katerih razrešijo morebitna odprta vprašanja. Taki delovni sestanki prispevajo k izboljšanju kakovosti kazenskih ovadb, policisti pa se tako seznanjajo tudi s spremenjeno sodno prakso na posameznih kazenskih področjih. ODT na Ptuju poroča, da sta vodja državnega tožilstva in načelnik Policijske postaje Ptuj na delovnem posvetu sprejela več ukrepov za zmanjšanje števila poizvedb in števila urgenc. Državni tožilci policistom največkrat dajo ustne usmeritve, kar se je pri preiskovanju manj zahtevnih kaznivih dejanj izkazalo za najhitrejšo in najučinkovitejšo obliko sodelovanja. Aktivno sodelovanje je potekalo tudi pri izvajanju vseh prikritih preiskovalnih ukrepov.

Državna tožilstva opozarjajo, da zaradi kadrovske težave na policiji, predvsem na gospodarskih oddelkih nekaterih policijskih uprav, še vedno obstajajo zaostanki pri preiskovanju težje gospodarske kriminalitete. Policija si postavlja svoje prednostne naloge, preveritve in dopolnitve drugih ovaditeljev trajajo predolgo, lahko tudi po več let. Policija v posamičnih zadevah zaproša za podaljšan rok reševanja, pri čemer v zaprosilih jasno navede, da je začetek reševanja odložen za več mesecev, kar državnemu tožilstvu močno podaljšuje čas reševanja.

V lanskem letu so se predstavniki VDT skupaj s uslužbenci FURS-a na GPU udeležili sestanka glede možnosti kazenskopravne obravnave nezakonite proizvodnje tobačnih izdelkov ter glede izboljšanja prakse pri kazenskih ovadbah za kaznivo dejanje davčne zatajitve. Predstavniki VDT so se udeležili delovnega sestanka, ki ga je organizirala Uprava kriminalistične policije Generalne policijske uprave, v zvezi z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I 144/19-51 z dne 6. 7. 2023 o skupnih izhodiščih policije in tožilstva pri uporabi ukrepov po 149.b, 149.c in petem odstavku 156. člena ZKP.

5.2.1.2 SODELOVANJE S SODIŠČI

Kazenski pregon in sojenje morata biti zaradi zagotavljanja človekove pravice do nepristranskega sodišča ločeni, zato državno tožilstvo ne sme imeti v razmerju do sodišča večjega vpliva kot kateri koli drug subjekt, ki nastopa pred njim. Svoje pristojnosti lahko tožilci izvajajo samo v uradnem okviru

postopka, ki jim daje enak položaj kot nasprotni stranki – obdolžencu. Navedeno ne pomeni, da se v odnosih med sodstvom in tožilstvi ne bi mogli urejati določeni splošni vidiki organizacije dela, ki prispevajo k boljšemu delovanju kazenskega pravosodja kot celote.

Nekatera državna tožilstva poročajo, da so sodišča opozarjali na večjo gospodarnost postopka, dosledno pošiljanje pridobljenih dokazov in prepisov zvočnih posnetkov, gospodarnost razpisovanja glavnih obravnav, rešitve nerešenih starejših kazenskih zadev, v katerih v treh letih od vložitve obtožnega akta na sodišče še ni bila sprejeta sodna odločba na prvi stopnji. Sodišča so opozorili tudi na zadeve, ki jih je bilo treba obravnavati prednostno, ker je grozilo zastaranje kazenskega pregona ali iztek dopustnega trajanja začasnega zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi in na zadeve na škodo ranljive skupine oškodovancev. Tožilstva se na vodstveni ravni s sodišči dogovarjajo o načinu razpisovanja narokov v zahtevnejših in odmevnejših zadevah, da bi omogočili tožilcu, ki je zadevo obravnaval, udeležbo na naroku. ODT v Kopru poroča, da so tožilci na pobudo Okrožnega sodišča v Kopru sodelovali pri izvedbi dneva odprtih vrat. Na tem dogodku so učencem in dijakom pojasnili delo sodnika in tožilca, njuno vlogo v kazenskem postopku, tudi s simulacijo poteka glavne obravnave.

SDT ponovno opozarja na problematičnost spremenjenega 33.a člena ZKP-N, ki je uredil možnost, da specializirani oddelki sodišč zaradi preobremenjenosti zadeve, v katerih je tožilski akt vložilo SDT RS na podlagi odločbe vrhovnega sodišča, odstopijo v reševanje drugim kazenskim oddelkom okrožnih sodišč. Ta sprememba v praksi pomembno vpliva na organizacijo dela državnih tožilcev SDT RS, saj določbe tega člena omogočajo, da se naroki namesto na dosedanjih štirih specializiranih oddelkih (Ljubljana, Maribor, Celje, Koper) izvajajo na vseh okrožnih sodiščih v Sloveniji (Celje, Koper, Nova Gorica, Kranj, Krško, Ljubljana, Novo mesto, Maribor, Murska Sobota, Ptuj, Slovenj Gradec). Taka ureditev ne omogoča učinkovitega sodnega postopka, ki poteka zoper storilce najzahtevnejših kaznivih dejanj, saj so za obravnavo teh kaznivih dejanj potrebna posebna znanja na najvišji ravni. Taka ureditev omogoča, da lahko zadeve iz pristojnosti SDT RS obravnavajo sodniki, ki so že zdaj obremenjeni s številnimi sojenji v zadevah, ki se po kompleksnosti in zahtevnosti ne morejo primerjati z zadevami SDT RS.

VDT RS je tudi v letu poročanja sodelovalo z Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije, in sicer s Službo za razvoj sodne uprave kot korespondentom Evropske komisije za učinkovitost pravosodja za presojo pravosodnih sistemov pri Svetu Evrope pri pripravi odgovora na njihovo zaprosilo za pošiljanje podatkov za vprašalnik delovne skupine glede učinkovitosti pravosodja CEPEJ za predprejšnje leto.

5.2.1.3 SODELOVANJE S CENTRI ZA SOCIALNO DELO

Državna tožilstva kot pomemben dejavnik pri obravnavi mladoletnih storilcev kaznivih dejanj ter tudi žrtev nasilja v družini in spolnih deliktov poudarjajo sodelovanje s centri za socialno delo. Neposredno usklajevanje dela in sodelovanje s centri običajno vodijo vodje oddelkov za mladoletniško prestopništvo, družinsko nasilje in spolne zlorabe oziroma državni tožilci, specializirani za ta področja, ki se redno udeležujejo sestankov kriznih timov pri centrih za socialno delo. V mladoletniških zadevah se državni tožilci, zadolženi za to področje ali rešitev posamezne zadeve, udeležujejo sestankov kriznih timov, kadar so ti ustanovljeni, ali se po potrebi sestajajo tudi s predstavniki teh organov, ki sestavljajo krizne time.

Državni tožilci so se aktivno udeležili medresorskega posveta oziroma okrogle mize z naslovom Vpliv nasilja v družini na duševno zdravje žrtev nasilja, ki sta ga organizirala CSD Južna Primorska in Nacionalni inštitut za javno zdravje Območne enote Koper. S prispevkom je državna tožilka sodelovala na strokovnem posvetu o medvrstniškem nasilju, kjer je opisala vlogo in sodelovanje strokovnih služb v okviru podpore, pomoči in zaščite mladih, ter na strokovnem posvetu ob mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, ki ju je organiziral Center za socialno delo Spodnje Podravje.

Državna tožilstva ohranjajo dobro sodelovanje s probacijsko službo, ki se kaže v dobrih rezultatih dela v postopkih odloženega pregonu, alternativnega načina izvrševanja kazni zapora in pri izvedbi nalog, določenih v sporazumih o priznanjih krivde.

5.2.1.4 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI

Aktivno sodelovanje VDT RS z drugimi državnimi organi se je izvajalo tudi v letu 2023. Njegov prispevek je pomembno pripomogel k vzpostavljanju in opravljanju pomembnih nalog na državni ravni ter k izvajanju mednarodnih strokovnih projektov v zvezi s pristojnostmi državnega tožilstva.

VDT RS je na podlagi 132. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma (ZPPDFT-2) poslal Uradu za preprečevanje pranja denarja (UPPD) podatke o kaznivem dejanju pranja denarja po 245. členu KZ-1 in o kaznivem dejanju financiranja terorizma po 109. členu KZ-1 za prejšnje leto. V letu poročanja se je sestala tudi stalna medresorska delovna skupina za izvedbo nacionalne ocene tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma (NOT) za pripravo aktivnosti za novo nacionalno oceno. V tem segmentu je VDT RS imenoval svojega predstavnika za koordinacijo dela prve skupine »ocena grožnje« in njegovega namestnika. Tožilstva prejema obvestila o sumljivih transakcijah z Urada za preprečevanje pranja denarja, ki lahko, če ima za to dovoljenje, sporoči tudi podatke, prejete od tuje finančne obveščevalne enote, kar je veliko hitrejše pridobivanje podatkov kot z zaprosili za mednarodno pomoč. Urad je lahko udeležen tudi v postopkih po ZOPNI.

Medinstitucionalni projekt, namenjen učinkovitemu pregonu kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, se je v letu poročanja končal z usklajenim dokumentom z naslovom Združeni zapis poteka razpravljanja med državnim tožilstvom, Finančno upravo RS in Policijo na temo izboljšanja obstoječih praks pri obravnavi kazenskih ovadb za navedeno kaznivo dejanje. Glede na dogovorjene aktivnosti za medinstitucionalno poglobljanje davčnega strokovnega znanja je bil na pobudo državnotožilske organizacije velik del izvedenega foruma o finančni in gospodarski kriminaliteti namenjen davčnim vprašanjem, na katerem so aktivno sodelovali tudi predstavniki FURS-a. Zaradi aktualnosti in pomembnosti tobačnega področja so se predstavniki FURS-a, državnega tožilstva in finančne sekcije udeležili posameznih sestankov na finančni upravi, prav tako je bila z udeležbo predstavnika finančne sekcije izvedena medinstitucionalna in mednarodna konferenca o preiskovanju kaznivih dejanj na področju tobaka in tobačnih izdelkov. Finančno sekcijo je VDT RS pozval tudi k pripravi stališča glede primerjave objekta varstva pri kaznivem dejanju kršitve temeljnih pravic delavcev in kaznivem dejanju davčne zatajitve ter glede možnosti steka obeh kaznivih dejanj.

Sodelovanje se je ohranilo tudi s Sektorjem za nadzor javnih financ pri Uradu za nadzor proračuna pod okriljem Ministrstva za finance Republike Slovenije, kateremu je VDT RS kot nacionalni kontaktni točki za sodelovanje z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF) v zvezi z vprašalnikom glede zaščite finančnih interesov EU in boja proti goljufijam, vezan na izvajanje člena 325 TFEU v državah članicah (vprašalnik OLAF), poslal kratko analizo statističnih podatkov o zadevah, kjer gre za kazniva dejanja goljufije na škodo EU po 229. členu KZ-1, ki so jih v obdobju od 1. decembra 2022 do 30. novembra 2022 obravnavali državni tožilci, ter pojasnilo določenih dilem in vprašanj, s katerimi se pri obravnavi tega kaznivega dejanja ukvarjajo posamezna tožilstva. Predstavniki VDT RS se je z namenom delitve izkušenj in vsebin skupnega dela na področju zaščite finančnih interesov EU udeležil sestanka medresorske delovne skupine za sodelovanje z OLAF, na katerem so bili izpostavljeni sprejetje resolucije Evropskega parlamenta o zaščiti finančnih interesov EU v letu 2023, proces sprejemanja prenovljene finančne uredbe EU in sprejetje protikorupcijskega svežnja s strani Evropske komisije.

Z ministrstvom za zunanje zadeve je potekalo sodelovanje pri pripravi poročila o pravni državi za leto 2023, ki je zajemalo zagotavljanje podatkov o razvoju dogodkov v zvezi z zadevami, ki so bile izpostavljene v prejšnjem poročilu o pravni državi, zlasti glede nadaljnjih ukrepov v zvezi s priporočili, izdanimi v poročilu za prejšnje leto, in glede vseh drugih pomembnih dogodkov od izdaje poročila. S tem namenom je bil z udeležbo predstavnikov VDT RS izveden sestanek s predstavnikom Evropske komisije. Prav tako se je VDT RS odzval na zaprosilo ministrstva za pripravo poročila o mednarodnem

razvojnem sodelovanju Republike Slovenije za leto 2022 s poročanjem o aktivnostih glede uradne razvojne pomoči.

Pristojnosti VDT RS se raztezajo tudi na področje spremljanja sodelovanja med Varuhom človekovih pravic Republike Slovenije ter posameznimi okrožnimi državnimi tožilstvi in SDT RS, s čimer je poudarjen pomen varuha pri transparentnosti delovanja sistema državnega tožilstva v Sloveniji. Pri spremljanju odgovorov posameznih okrožnih državnih tožilstev in SDT RS gre za izvajanje pristojnosti VDT RS na področju državnotožilske uprave (186. člen ZDT-1). V letu poročanja so bile poizvedbe varuha poslana na Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, na Ptuju in v Celju ter na SDT RS in Posebni oddelek pri SDT RS, na katera so imenovana državna tožilstva pravočasno odgovorila z vsebinsko opredelitvijo do konkretno izpostavljenih vprašanj.

VDT RS se je odzvalo na povabilo Ministrstva za naravne vire in prostor Republike Slovenije z udeležbo predstavnika na sestanku medresorske skupine za preprečevanje nezakonite trgovine z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, na katerem predstavniki običajno na kratko poročajo o zasegih, izzivih in drugih aktualnih zadevah, ministrstvo kot organ upravljanja pa seznanjen z morebitno pripravo sprememb v zakonodaji EU (spremembe Uredbe o ravnanju in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami, Uredba Sveta (ES) št. 338/97). Medresorska skupina se osredotoča na krepitev izvajanja revidiranega akcijskega načrta EU za boj proti nezakoniti trgovini s prosto živečimi vrstami (ENVIRONMENT – Revised EU Action Plan against Wildlife Trafficking). Prav tako se je v letu poročanja predstavnik VDT RS udeležil seje medresorske delovne skupine za pripravo Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami na ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Tudi v letu 2023 je VDT RS izpolnilo zavezo iz 53. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntKP) s poročanjem Komisiji za preprečevanje korupcije o izvajanju dejavnosti za v Republiki Sloveniji na področjih, za katera je neposredno odgovorno državno tožilstvo Republike Slovenije.

Sodelovanje z državnim zborom je obsegalo pripravo oziroma spremljanje odgovorov na poslanska vprašanja, ki jih zagotavlja ministrstvo za pravosodje in so bila v letu poročanja poslana na VDT RS, Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, SDT RS in Posebni oddelek pri SDT RS.

Pri nadzoru javne porabe Računsko sodišče Republike Slovenije odkriva dejstva, ki so lahko pomembna z vidika kazenskega pregona, kar velja na njihovih posebnih področjih delovanja tudi za sistemske regulatorje: Komisijo za preprečevanje korupcije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Javno agencijo Republike Slovenije za varstvo konkurence. Tožilstva sodelujejo tudi z upravnimi enotami, ministrstvom za notranje zadeve in ministrstvom za obrambo na področju določenih upravnih zadev. Posebni oddelek SDT RS sodeluje tudi z Vojaško policijo, Obveščevalno varnostno službo Ministrstva za obrambo, Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo in Informacijskim pooblaščenecem v zvezi s kaznivimi dejanji zlorabe osebnih podatkov po 143. členu KZ-1, kadar so obstajali tudi znaki prekrška po Zakonu o varstvu osebnih podatkov.

5.2.2 PREVZEM PREGONA OD OŠKODOVANCEV KOT TOŽILCEV

Po drugem odstavku 63. člena ZKP ima državni tožilec v postopku, ki teče na zahtevo oškodovanca kot tožilca, pravico, da do konca glavne obravnave sam prevzame pregon in zastopanje obtožbe. V letu poročanja je bil en tovrstni primer, in sicer na ODT v Mariboru, kar je manj kot v letih 2022 (tri) in 2021 (sedem).

Na podlagi teh statističnih podatkov bi lahko sklepali na obstoj ustreznih meril državnih tožilcev, ki jih ti upoštevajo pri odločitvi, ali bodo ta pravni institut uporabili ali ne, pri čemer se ta v praksi redko uporablja. Običajno gre za primere, ko sodišče pošlje na vpogled posamezno zadevo, za katero meni, da bi lahko do prevzema prišlo, ali na prevzem pregona pozovejo oškodovanci sami. Prav tako podatki

lahko kažejo na vsebinsko prepričljive argumente državnih tožilcev v aktih o zavrženju kazenskih ovadb za oškodovance, ki v takem primeru niso prevzeli pregona, pri čemer se statistični podatki o številu prevzemov pregona s strani oškodovancev na državnem tožilstvu ne vodijo. Nedvomno pa so motivi, ki pri oškodovancih vzbudijo odločitev o prevzemu kazenskega pregona, izjemno kompleksni, kar onemogoča enoznačni sklep o njihovem soglašanju z odločitvijo državnega tožilca.

Preglednica 43 a: Prevzem pregona od oškodovanca s strani državnega tožilca

Državno tožilstvo	Prevzem pregona od oškodovanca s strani DT
ODT CE	0
ODT KK	0
ODT KP	0
ODT KR	0
ODT LJ	0
ODT MB	1
ODT MS	0
ODT NG	0
ODT NM	0
ODT PT	0
ODT SG	0
OPP	0
SDT	0
VDT	0
Skupaj	1
Povprečje ODT	0,1
Povprečje ODT SDT OPP	0,08

5.2.3 SODELOVANJE Z MEDSEBOJNIM OBVEŠČANJEM, USMERJANJEM DELA POLICISTOV TER DRUGIH PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANOV IN INSTITUCIJ

5.2.3.1 SODELOVANJE S POLICIJO

Policija in državno tožilstvo imata skupni cilj, to je zagotavljanje občutka varnosti v družbi. Ta se ustvarja z izpolnitvijo pričakovanj družbe, da bodo vsa dejanja, ki so bila z zakonom prepoznana kot odklonska, odkrita, storilci ustrezno obravnavani in da bo dosežen sodni epilog. Na poti do uresnitve tega cilja pa ima vsak organ svojo zakonsko določeno vlogo. Policija je organ preiskovanja, katerega namen je odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, zaradi česar je kadrovsko številčno in raznoliko podkrepljena. Poleg tega ima na voljo višja finančna sredstva, boljšo logistiko in tehnično opremo ter ima dostop do večjega števila zbirk informacij na državni in mednarodni ravni kot državno tožilstvo. Državno tožilstvo je na drugi strani organ pregona, katerega osnovna naloga je odločanje o kazenskem pregonu, zato ima na voljo manjše kadrovske, finančne in tehnične vire. Zaradi dopolnjujočih se vlog organa ne delujeta vsak zase, temveč povezano v okviru določil ZKP in Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih skupin in skupnih preiskovalnih skupin (uredba).

Sodelovanje je leta 2023 potekalo na več ravneh. V predkazenskem postopku so se policisti večinoma še vedno neposredno obračali na državne tožilce, ki so jim usmeritve dali večinoma v ustni obliki, v zahtevnejših primerih so bili organizirani tudi sestanki. Natančneje ODT v Ljubljani poroča, da v medijsko odmevnejših zadevah poteka komunikacija v pisni obliki. V skladu s poročanjem celjskega okrožja pa je bila lanskoletna praksa taka, da so v manj pomembnih zadevah policisti obveščali dežurne

tožilce s SMS-sporočili, v pomembnejših zadevah pa po telefonu. Tak način usmerjanja predkazenskega postopka v praksi še vedno velja za najhitrejšega in najučinkovitejšega.

Sodelovanje je po drugi strani potekalo tudi z izvedbo delovnih posvetov s policijo in srečanj vodilnih predstavnikov policijskih uprav oziroma postaj ter državnih tožilstev za obravnavo posebnih vprašanj. Ob tem je treba ponovno izpostaviti ODT Celje, ki je pregledalo rezultate dela prejšnjega leta, kakovost in čas reševanja kazenskih ovadb. Obravnavali so tudi aktualna strokovna vprašanja, ki je vezana predvsem na izvajanje 149. člena ZKP, prisilni odvzem krvi in urina osumljencu, preverjanje upravičenosti podatkov v biometričnih evidencah policije ter kazniva dejanja iz 308. člena KZ-1. Tudi ljubljansko okrožje se je udeležilo strokovnega posveta z vsemi načelniki 23 policijskih postaj s področja PU Ljubljana in SKP PU Ljubljana, kjer so obravnavali konkretne nedoslednosti in težave. V lanskem letu so številna srečanja med vodstvom PU Ljubljana in ODT Ljubljana potekala zaradi ilegalne migracije in umestitve azilnega doma v središče prestolnice.

Pri sodelovanju sta med drugim odločilna dejavnika tudi velikost državnega tožilstva in policijske uprave in vrsta kriminalitete v nekem kraju. Državni tožilci se pri zahtevnejših kaznivih dejanjih udeležujejo tudi ogleda kraja kaznivih dejanj in razgovorov, ki jih opravljajo kriminalisti v predkazenskem postopku. Najizrazitejša aktivnost v obliki ustnega in pisnega usmerjanja policije v predkazenskem postopku je bila v zadevah, pri katerih so se izvajali prikriti preiskovalni ukrepi, v katerih morajo biti državni tožilci policiji na voljo 24 ur na dan in sedem dni v tednu.

Državni tožilci so bili organu preiskovanja stalno dosegljivi tudi v najzahtevnejših zadevah gospodarskega in korupcijskega kriminala. To vrsto kriminalitete, ki se preiskuje s posebnimi metodami z izmenjavo ugotovitev na dnevni ravni, s konkretnimi in pravočasnimi usmeritvami, vključevanjem posameznih strokovnjakov, na primer finančnih, bančnih, že na začetku preiskovanja, je največkrat obravnaval SDT RS. Med kazenskim postopkom se državni tožilci SDT RS in preiskovalci večkrat usklajujejo na skupnih sestankih, kjer določijo ustne usmeritve. Te so zagotavljali tudi po telefonu, če neposredni stik ni bil mogoč, v nujnih primerih so bili državni tožilci SDT RS dosegljivi tudi izven poslovnega časa tožilstva. Iz poročila SDT RS velja izpostaviti tudi dejstvo, da so državni tožilci SDT RS usmerjali delo NPU, GPU in posameznih SKP. Zaznati je bilo, da je pri nekaterih izmed njih predkazenski postopek trajal predolgo, in to kljub številnim urgencam. Kot razlog navajajo bodisi preobremenjenost bodisi dela na drugih, prednostnih zadevah. SDT RS tako lahko na nekatere dopolnitve kazenske ovadbe (na primer pridobitev dokazne dokumentacije) čaka tudi več kot eno leto. Brez dokumentacije pa tožilska odločitev ne more biti sprejeta. Težavo vidijo v tem, da v skladu z 22. členom Zakona o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol) direktor NPU samostojno odloča o tem, katere zadeve bo v reševanje prevzel NPU, katere pa bo kljub predlogu vodje SDT RS prepustil GPU ali posameznim SKP. Smotno bi bilo, da bi NPU obravnaval primerljivi katalog kaznivih dejanj, kot ga ima SDT RS.

Sodelovanje med policijo in državnimi tožilstvi je posebno v postopkih, ki jih ureja ZOPNI, predvsem zaradi narave snovi, ki jo obravnava zakon. Še vedno je mogoče zaznati prostor za izboljšave na področju hitrejše in številčneje opredelitve zadev, kjer bi bilo smiselno odrediti finančne preiskave, in to na strani vseh institucij, ki jih ZOPNI določa kot tiste, ki lahko predlagajo finančne preiskave v skladu z drugim odstavkom 10. člena ZOPNI (Policija, FURS, Komisija za preprečevanje korupcije Republike Slovenije in Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja).

5.2.3.2 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI

Državna tožilstva poleg policije največ sodelujejo s predstavniki FURS, ki je osrednji organ pri izvedbi finančnih preiskav, in z Uradom Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja. S tem poteka usklajeno sodelovanje pri obravnavi zadev, kjer obstaja sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Sodelovanje poteka tudi z Ministrstvom za pravosodje Republike Slovenije, v okvir katerega je uvrščeno tudi državno tožilstvo. Poudariti je treba vlogo FURS-a, ki poleg zaznavanja in naznanjanja kaznivih dejanj z davčnega področja aktivno sodeluje tudi pri preiskovanju drugih kriminalnih ravnanj, najpomembnejšo vlogo pa ima tudi pri ugotavljanju premoženja nezakonitega izvora.

Leta 2023 je bilo sodelovanje na področju pregona gospodarskega in korupcijskega kriminala tvorno tudi z Računskim sodiščem Republike Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev, z Javno agencijo Republike Slovenije za varstvo konkurence, s Komisijo za preprečevanje korupcije Republike Slovenije in z Banko Slovenije, pri pregonu organiziranega kriminala ter posebnih kaznivih dejanj tudi s centri za socialno delo, z upravnimi enotami, Zavodom za zaposlovanje Republike Slovenije, z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter z inšpekcijskimi službami.

Za izboljšanje sodelovanja in komuniciranja z drugimi državnimi organi so izjemnega pomena skupna izobraževanja in izmenjava strokovnega znanja. Predstavniki zgoraj navedenih državnih organov se tako udeležujejo seminarjev in izobraževanj, ki jih organizirajo državni tožilci. Državni tožilci pa se udeležujejo izobraževanj, ki jih organizirajo drugi državni organi.

5.2.4 SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI INSTITUCIJAMI NA PODROČJU ODKRIVANJA IN PREGONA

Članstvo v institucijah EU, Svetu Evrope in drugih mednarodnih organizacijah za državno tožilstvo pomeni tudi določene obveznosti in izvedbo različnih aktivnosti, pomembnih za delovanje državnega tožilstva. Tudi v letu 2023 so državni tožilci uspešno zastopali slovensko tožilstvo pred več mednarodnimi institucijami. Aktivnosti so izvajali tako v okviru dela na konkretnih zadevah kot tudi v primerih, ko jih je na dogodke pod okriljem mednarodnih organizacij napotil VDT RS.

5.2.4.1 EVROPSKA UNIJA

V letu 2023 se je nadaljevalo tesno sodelovanje VDT RS in Eurojusta, ki poleg podpore operativnemu delu posameznim tožilstvom obsega tudi zagotavljanje udeležbe na strokovnih sestankih v organizaciji Eurojusta.

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije sodeluje pri projektu Eurojusta EuroMed Justice Programme. Projekt, namenjen praktikom, je osredotočen na krepitev sodelovanja v kazenskih zadevah med državami članicami EU ter t. i. južnimi partnerskimi državami (Alžirija, Egipt, Izrael, Jordanija, Libanon, Libija, Maroko, Palestina, Sirija).

Glede na obveznosti iz evropskih predpisov, ki so vključene v ZDT-1, je generalni državni tožilec Republike Slovenije z obveznim splošnim navodilom ustanovil nacionalni sistem za usklajevanje dejavnosti Eurojusta in nacionalnih korespondentov Eurojusta. V okviru tega sistema delujejo kot kontaktne točke nacionalni korespondent Eurojusta, nacionalni korespondent za vprašanja, povezana s pristojnostmi Evropskega javnega tožilstva (v nadaljevanju besedila: EJT), nacionalni korespondent za področje terorizma, nacionalni korespondent Evropske pravosodne mreže, kontaktna točka Evropske mreže v zvezi z osebami, odgovornimi za genocid, hudodelstva zoper človečnost in vojna hudodelstva, kontaktni točki Mreže skupnih preiskovalnih skupin, kontaktna točka Mreže uradov za odvzem premoženjske koristi (ARO) in kontaktna točka Mreže za boj proti korupciji. Del sistema za usklajevanje dejavnosti z Eurojustom so tudi predstavniki oziroma predstavnice Evropske pravosodne mreže za sodelovanje (EJN). V mreži imamo pet predstavnikov iz okrožnih državnih tožilstev in SDT RS, ki so aktivno vključeni v vse oblike delovanja EJN.

Višja državna tožilka, ki deluje kot kontaktna točka Mreže za skupne preiskovalne skupine, se je marca 2023 v Haagu udeležila delovnega sestanka Mreže za skupne preiskovalne skupine. Tema sestanka so bile sodelovanje Mednarodnega kazenskega sodišča v skupni preiskovalni skupini, predstavitev projektov sekretariata Mreže za skupne preiskovalne skupine, novosti glede financiranja skupnih preiskovalnih skupin in projektov sodelovanja Eurojusta s tretjimi državami ter projekta SIRIUS. Kontaktna točka je tudi nudila pomoč tožilcem, ki so bili vključeni v skupne preiskovalne skupine in odgovarjala na zaprosila Sekretariata Mreže za skupne preiskovalne skupine.

Okrožni državni tožilec, ki je kontaktna točka Evropske mreže za preiskovanje in pregon genocida, hudodelstev zoper človečnost in vojnih hudodelstev (Genocide Network), se je aprila v Haagu udeležil

delavnice na temo mednarodnega humanitarnega prava in protiterorizma ter 33. zasedanja kontaktnih točk Evropske mreže, ki je bilo namenjeno predvsem vprašanjem kazenske odgovornosti pravnih oseb za temeljna mednarodna hudodelstva, predstavitvi konkretnih primerov uspešnih preiskav in pregona gospodarskih družb za mednarodna hudodelstva s strani tujih tožilcev in preiskovalcev ter izmenjavi dobrih praks in aktualnih informacij pri pregonu tovrstnih kaznivih dejanj. Predstavljena je bila tudi aktualna sodna praksa pri pregonu teh kaznivih dejanj v drugih državah. Kot kontaktna točka je spremljal aktualne novice na področju mednarodne sodne prakse, problematiko preiskovanja in pregona mednarodnih hudodelstev ter odgovarjal na mednarodna zaprosila in vprašalnike glede mednarodnih hudodelstev.

V marcu sta se vrhovni državni tožilec, član Mreže komunikatorjev OLAF za boj proti goljufijam (OAFCN), ki je tudi član medresorske delovne skupine za OLAF, in pravosodna svetnica udeležila 32. letnega srečanja Mreže komunikatorjev OLAF za boj proti goljufijam v Bruslju.

Okrožna državna tožilka, ki je kontaktna točka za kibernetски kriminal, je odgovarjala na vprašanja v vprašalnikih glede obvezne hrambe podatkov, elektronskih dokazov in Budimpeštanske konvencije. V okviru Mreže za kibernetски kriminal (EJCN) vodi delovno skupino za kripto premoženje, ki je v letu 2023 začela prenovo starega vodiča za tožilce in sodnike za delo v zadevah z virtualnimi valutami. Kontaktna točka se je novembra udeležila zasedanja Mreže. Razprave so se osredotočile na zlorabo umetne inteligence, metode prikrivanja premoženja nezakonitega izvora, izkušnje in dobre prakse z upravljanjem zaseženega kripto premoženja, zasegom kripto premoženja/stabilnih kovancev, ki temeljijo na pametnih pogodbah, ter na vprašanja, povezana s pravicami žrtev, in na preprečevanje kibernetске kriminalitete s predstavitvijo oddelka nizozemske nacionalne policije za preprečevanje kibernetских kaznivih dejanj. Del zasedanja je bil namenjen razpravam o fenomenu »Going Dark«, s poudarkom na čedalje večjih težavah pravosodnih organov in organov pregona pri zagotavljanju javne varnosti in zaščiti žrtev kaznivih dejanj zaradi pomanjkanja dostopa do ključnih podatkov.

Predstavnica VDT RS se je novembra udeležila srečanja o boju proti terorizmu, ki ga je organiziral Eurojust. Tema srečanja so bile žrtve terorizma, izkušnje z obsežnimi sodnimi postopki s poudarkom na pravicah žrtev, zanimive sodbe in dobre prakse ter teroristična vsebina na spletu.

Kontaktne točke EJM so se poleg svoje osnovne naloge, ki je pomoč tožilskim kolegom v konkretnih zadevah z mednarodnim elementom, udeleževale tudi srečanj in seminarjev, kjer so s prispevki o praktičnih izkušnjah pri nujenju mednarodne pravne pomoči tudi aktivno sodelovale. Državni tožilci so se udeleževali sestankov slovenskih kontaktnih točk EJM, na katerih so obravnavali aktualne teme v zvezi z mednarodnim sodelovanjem in se seznanili s pomembnimi odločitvami sodišč in delovanjem v praksi.

Višji državni tožilec je kot kontaktna točka EJM sodeloval pri 10. krogu ocenjevanja Sveta EU, kjer so ocenjevali delovanje instituta evropskega preiskovalnega naloga v Republiki Hrvaški.

Kontaktne točke so sodelovale tudi pri organizaciji in izvedbi regionalnega zasedanja kontaktnih točk Evropske pravosodne mreže, ki je potekalo septembra v Gozdu Martuljku. Organizirana je bila okrogla miza o novih oblikah mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, ki jih prinaša digitalizacija, predstavljen je bil sistem za elektronsko izmenjavo zaprosil in dokazov. Predstavljene so bile izkušnje navzočih držav z digitalizacijo, dobre prakse pri zagotavljanju učinkovitega mednarodnega sodelovanja v konkretnih primerih, pridobivanje dokazov na podlagi evropskega preiskovalnega naloga in integriteta v mednarodnem pravosodnem sodelovanju, izkušnje in dobre prakse pri sodelovanju med EJM in Eurojustom ter novosti in spremembe glede orodij na spletni strani mreže EJM. Na zasedanju je imel višji državni tožilec, kontaktna točka EJM, predstavitev portala e-EDES.

Višji državni tožilec, kontaktna točka EJM, se je v februarju udeležil jezikovnega tečaja EJM za kontaktne točke, ki je potekal v Rimu, na temo trgovine z ljudmi. Okrožna državna tožilka, kontaktna točka EJM,

se je v marcu udeležila izobraževanja na daljavo "Gathering of Digital Evidence in Cooperation with the Private Sector-Microsoft" v organizaciji EJM Master class, v juniju pa 60. plenarnega zasedanja EJM v Stockholmu. Novembra sta se kontaktne točki EJM, višji in okrožni državni tožilec, udeležila 61. plenarnega zasedanja EJM v Madridu, na katerem je bil višji državni tožilec poročevalec na eni izmed na delavnic.

VDT RS sodeluje tudi z Uradom Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO), kjer imamo predstavnike v Mreži tožilcev za intelektualno lastnino (EIPPN).

Okrajni državni tožilec je nacionalna kontaktna točka delovne skupine Directorate – General Migration and Home Affairs (DG HOME) za boj proti korupciji v okviru Evropske unije – DG HOME Anti-Corruption Team.

Okrožna državna tožilka je članica posvetovalne skupine pri Evropski agenciji za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov na področju svobode, varnosti in pravice (eu-LISA) in predstavnica Slovenije v Joint investigation teams collaboration platform Committee.

Okrožna državna tožilka sodeluje v delovni skupini za izvedbo izobraževanj in kot predavateljica v projektu vzpostavitve Centra za kibernetiko na Zahodnem Balkanu, v katerem sodeluje Slovenija skupaj s Francijo in Črno goro.

Okrožno državno tožilstvo v Kopru kot pridruženi partner sodeluje v projektu Evropske komisije OSINT RADAR (prej INTERCEPTED), v katerem je vodilni partner italijansko tožilstvo, v projektu pa sodeluje tudi slovenska policija.

5.2.4.2 EUROJUST

V pretežnem delu leta, na katero se nanaša to poročilo, je slovensko predstavništvo pri Eurojustu poslovalo v sestavi, kot jo predvideva Uredba o Eurojustu. Ta sestava pa se je med letom nekoliko spremenila. V predstavništvu, ki ga tvorijo nacionalni predstavnik, namestnik nacionalnega predstavnika in njegov pomočnik oziroma pomočnica, je namreč prišlo do zamenjav. Maja je predstavništvo zapustila dotedanja pomočnica nacionalnega predstavnika, okrožna državna tožilka, in oktobra je bil za pomočnika nacionalnega predstavnika imenovan okrožni državni tožilec. Administrativno delo predstavništva je urejala administrativna asistentka.

Poslanstvo predstavništva sta razvijanje in nadgradnja aktivnosti za hitro, učinkovito in usklajeno pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah, v katerih Slovenija nastopa bodisi kot država prosilka bodisi kot država izvršiteljica, in ki se nanašajo na najmanj še eno državo članico EU oziroma državo nečlanico.

Nacionalni predstavnik in njegov namestnik sta imela v skladu z Uredbo o Eurojustu stalno delovno mesto na sedežu Eurojusta v Haagu, pomočnica in pozneje pomočnik nacionalnega predstavnika pa sta naloge Eurojusta opravljala na stalnem delovnem mestu v Sloveniji, in sicer na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije.

Naloge Eurojusta so razdeljene na dve vsebinski področji. Prvo predstavlja operativno delo na zadevah in z njimi povezanimi vprašanji, drugo področje pa zajema izvajanje pristojnosti v okviru kolegija kot formalnega nosilca odločanja znotraj Eurojusta. Posledično je v teh dveh smereh potekalo tudi delo predstavništva. Delo na operativnem področju je podrobneje opisano v razdelku Mednarodna pravna pomoč.

Poleg nalog nacionalnega predstavnika ter nalog, povezanih z vodenjem in delovanjem predstavništva, je nacionalni predstavnik v navedenem obdobju opravljal tudi funkcijo podpredsednika Eurojusta. Ta funkcija vključuje obveznosti pri nalogah, povezanih z zastopanjem te agencije, predvsem pa vključuje članstvo v izvršnem odboru Eurojusta. To šestčlansko telo, ki poleg predsedstva Eurojusta in še dveh

nacionalnih predstavnikov vključuje tudi predstavnika Evropske komisije, je pristojno za sprejemanje upravnih odločitev za zagotovitev pravnega delovanja Eurojusta in zagotavlja potrebno pripravljalo delo upravnega direktorja v zvezi z drugimi upravnimi zadevami, ki jih sprejme kolegij. Izvršni odbor obravnava vse zadeve Eurojusta, razen tistih, ki so neposredno povezane z operativnim delom. To pomeni, da pripravlja skoraj vsa gradiva za kolegij, večletne strateške dokumente in proračun ter nadzira kadrovsko in materialno poslovanje, ki ga izvaja administrativni direktor. V obravnavanem obdobju je navedeni odbor poleg rednih nalog izvedel tudi izredno zahteven postopek oblikovanja in podaje predloga za imenovanje novega administrativnega direktorja.

Kot predstavnik predsedstva je nacionalni predstavnik ostal član Posvetovalne skupine za organizacijski razvoj, katere naloga sta zagotavljanje pripravljenosti organizacije na potrebne spremembe v hitro spreminjajočem se okolju ter izboljševanje organizacijske učinkovitosti in zmogljivosti. V ta namen skupina pripravlja predloge, povezane s položajem Eurojusta glede na zakonodajo EU, in razvoja politik v EU ter spremlja odzive institucije nanje.

Nacionalni predstavnik je tudi v navedenem obdobju sodeloval v Odboru za sodelovanje s partnerji, ki je pristojen za vzpostavljanje stikov in razvoj odnosov s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami v skladu s prednostnimi nalogami Eurojusta.

V tem okviru je bil tudi v tem obdobju pristojen za aktivnosti z najpomembnejšimi partnerskimi institucijami oziroma agencijami v EU:

- Evropska komisija: udeležba na posvetih na visoki ravni o aktualnih izzivih na področju pravosodja in varnosti ter redni stiki z različnimi predstavniki Evropske komisije na področju medsebojnih odnosov med obema organizacijama in o aktualnih zakonodajnih aktivnosti v okviru EU;
- udeležba na rednih zasedanjih Stalnega odbora za operativno sodelovanje na področju notranje varnosti (COSI), ki zagotavlja učinkovito operativno sodelovanje na področju notranjih varnostnih vprašanj EU;
- Evropska agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA); nacionalni predstavnik je kot član Eurojustovega odbora za informacijsko tehnologijo in kontaktna točka za to agencijo vzdrževal stike na visoki ravni med obema agencijama, zlasti glede projekta EU Criminal Digital Justice, v katerem bosta obe agenciji pod okriljem Evropske komisije imeli ključno vlogo.

Nacionalni predstavnik je v navedenem obdobju prevzel vodenje odbora za informacijsko podporo operativnim procesom, katere član je bil že pred tem. V tej vlogi je med drugim prevzel vodstvene naloge v okviru programa digitalizacije, ki poteka v okviru Eurojusta, vključno s sodelovanjem pri nadzoru razvoja in vzpostavitve novega informacijskega sistema (vpisnika).

Namestnik nacionalnega predstavnika je v obravnavanem obdobju predsedoval Eurojustovi delovni podskupini za drogo in delovni podskupini za korupcijo, ki sta praktikom svetovali pri uporabi mednarodnih pravnih instrumentov pri odkrivanju in pregonu težje čezmejne kriminalitete, povezane z neupravičenim prometom z drogami in korupcijo. Opravljal je tudi naloge podpredsednika delovne skupine za finančni in gospodarski kriminal in podpredsednika Skupine za preprečevanje trgovine z ljudmi in povezanimi kaznivimi dejanji, v katerih deluje že več let. Namestnik nacionalnega predstavnika je tudi kontaktna točka Europolu za strokovna vprašanja, povezana s prepovedano drogo heroin, korupcijo in problematiko ponarejanja denarja, ter kontaktna točka evropske mreže proti korupciji. Prav tako se je kot predavatelj udeležil več mednarodnih konferenc na temo korupcije in mednarodne pravne pomoči.

Pomočnica nacionalnega predstavnika je do konca svojega mandata naloge opravljala na stalnem delovnem mestu v Sloveniji. Na sedežu Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije je

zagotavljal nemoten dostop predstavništva do domačih zbirk podatkov in učinkovito izmenjavo vseh potrebnih tehničnih informacij med predstavništvom in Vrhovnim državnim tožilstvom Republike Slovenije. Kot nacionalna korespondentka za Eurojust je vodila nacionalni sistem za usklajevanje dejavnosti Eurojusta. Pri Eurojustu je bila članica delovne skupine za instrumente pravosodnega sodelovanja, v okviru katere je sodelovala pri ocenjevanju izvajanja direktive o evropskem preiskovalnem nalogu v Bolgariji, ter članica Evropske pravosodne mreže za kibernetični kriminal. Kot predavateljica je v okviru CEPOL imela predavanje na temo e-dokazov in mednarodnega sodelovanja.

5.2.4.3 OECD

Višja državna tožilka, pooblaščenka za izvajanje aktivnosti z zvezi z OECD, se je v decembru udeležila Srečanja organov odkrivanja in pregona (LEO), katerega podpredsednica je. Aktivno je sodelovala pri pripravi vsebine srečanj v juniju in decembru ter decembra vodila del srečanja in moderirala dve delavnici, organizirani v sklopu srečanj. Decembra se je udeležila tudi petega srečanja Globalne mreže organov pregona za boj proti mednarodnemu podkupovanju (GLEN).

Okrožni državni tožilec je v letu poročanja kot eden izmed glavnih ocenjevalcev za fazo 3 sodeloval pri ocenjevanju Litve glede izvajanja OECD Konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (Konvencija OECD). V juniju se je udeležil on-site obiska v Litvi ter v decembru sprejema poročila na zasedanju Delovne skupine OECD za boj proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (OECD WGB). V septembru se je udeležil trinajstega sestanka Protikorupcijske mreže organov odkrivanja in pregona za vzhodno Evropo in centralno Azijo (ACN LEN).

Okrožna državna tožilka je sodelovala na okrogli mizi OECD z naslovom "OECD Global Roundtable on Equal Access to Justice", ki je potekala decembra v Ljubljani v organizaciji Vlade Republike Slovenije.

V letu 2023 se je preverjalo izpolnjevanje priporočil OECD WGB iz 3. in 4. faze ocenjevanja Slovenije glede izvajanja Konvencije OECD. V okviru pregleda je sodelovalo tudi Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, ki je prispevalo poročilo glede stanja zadev s področja tujega podkupovanja.

5.2.4.4 SVET EVROPE

VDT RS je bil tudi v letu 2023 dejaven v okviru Sveta Evrope.

Višji državni tožilec svetnik je koordinator skupine za ilegalne migracije pri Svetu Evrope. V aprilu se je udeležil sestanka delovne skupine v Strasbourgu na temo ilegalnih migracij in delu na tem področju v prihodnje.

Za državne tožilce je zelo pomembno tudi delovanje Posvetovalnega sveta evropskih tožilcev (CCPE). V letu poročanja sta se predstavnika VDT RS udeležila osemnajstega zasedanja Posvetovalnega sveta evropskih tožilcev, na katerem je bilo sprejeto mnenje št. 18 (2023) o tožilskih svetih kot ključnih organih tožilske samouprave.

Pravosodna svetnica se je maja udeležila 65. plenarnega zasedanja Moneyval v Strasbourgu. Predstavniki VDT RS so se v decembru po videokonferenci udeležili sestanka FATF. Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije je prispevalo odgovore, ki se nanašajo na državno tožilstvo, za peto poročilo o napredku Slovenije v petem krogu ocenjevanja Moneyval in odgovore na zaprosila sekretariata za potrebe ocenjevanja drugih držav.

Okrajni državni tožilec je vključen v projekt »Practice of Using Cryptocurrency Platforms in the Laundering of Proceeds from Illicit Drug Trade«, ki poteka pod okriljem MONEYVAL-a. V letu 2023 je projektna skupina pripravila poročilo ("Typologies Report"), kar je bil tudi cilj projekta. Poročilo je v maju MONEYVAL sprejel na plenarnem zasedanju.

Višja državna tožilka je sodelovala v primerjalni študiji Sveta Evrope »Mechanisms for Harmonisation of Prosecutorial Practice and Prevention of Conflicting Case Law«.

5.2.4.5 OBISKI IZ TUJINE

Del mednarodne aktivnosti VDT RS je usmerjen tudi v krepitev odnosov z najvišjimi tožilstvi tujih držav tako članic EU kot tudi tretjih držav.

Generalni državni tožilec je v maju na letnem delovnem obisku gostil generalnega prokuratorja Republike Avstrije prof. dr. Franza Plöchlja in njegovo delegacijo. V okviru delovnega obiska sta izmenjala izkušnje glede kibernetске kriminalitete in mednarodne pravne pomoči. Čezmejno sodelovanje obeh tožilstev pri odkrivanju in pregonu kaznivih dejanj sta ocenila kot odlično. Delegacija se je skupaj z vodjo tožilstva v Gradcu in njihovo delegacijo sestala z vodjo Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru in s sodelavci na njihovem sedežu. Obisk je bil namenjen krepitevi sodelovanja med mejnima državnima tožilstvoma, seznanili pa so se tudi s projektom elektronskega spisa, ki so ga pred kratkim uvedli v Republiki Avstriji.

V septembru je VDT RS in SDT RS obiskala delegacija Visokega protikorupcijskega sodišča Ukrajine. Ukrajinski gostje so se seznanili z ustrojem in delovanjem obeh institucij s poudarkom na protikorupcijski problematiki. Obisk delegacije Visokega protikorupcijskega sodišča Ukrajine na VDT RS in SDT RS je izjemnega pomena tudi zaradi izmenjave mnenj in seznanitve z aktualnimi težavami obeh držav na področju boja proti korupciji.

5.2.4.6 OBISKI V TUJINI

V septembru je bil generalni državni tožilec z delegacijo na uradnem obisku Tožilstva Bosne in Hercegovine. Sestali so se z glavnim tožilcem Tožilstva Bosne in Hercegovine Milenkom Kajganićem in njegovimi najožjimi sodelavci ter se udeležili pete mednarodne konference z naslovom "Trideset let od ustanovitve Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo (ICTY) – zapuščina in prihodnji izzivi".

5.2.4.7 DRUGE DEJAVNOSTI

Višja državna tožilka svétnica se je januarja v Tirani udeležila srečanja na temo krepitev prepoznavanja in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi, zlasti tistih z namenom prisilnega izvrševanja kaznivih dejanj, vključno s programi usposabljanja v jugovzhodni Evropi v organizaciji UNODC.

Višja državna tožilka se je februarja v Atenah udeležila seminarja »Joint Training for EU Member States and South Partner Countries with a focus on Trafficking of Drugs, Humans and Smuggling of Migrants« v organizaciji EuroMed.

Okrožni državni tožilec se je od februarja do aprila udeležil spletnega jezikovnega tečaja angleške konverzacije za sodnike in tožilce (»Language Training: Supporting 2nd Language Acquisition in the Judiciary«) v organizaciji Evropske mreže institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN).

Višja državna tožilka svétnica je v februarju v Beogradu sodelovala na Stalni konferenci tožilstev za pregon organiziranega kriminala v zvezi z uveljavitvijo v maju 2016 v Beogradu podpisane Deklaracije o nameri (Declaration of intent).

Okrožna državna tožilka se je v marcu v Veroni udeležila izobraževanja o mednarodnopravnem sodelovanju v boju proti okoljski kriminaliteti v organizaciji projekta EUROMED.

Pravosodna svetnica in predstavnica VDT RS sta se marca udeležili spletnega seminarja o uporabi videokonference v kazenskih postopkih, ki ga je organizirala ERA.

Generalna direktorica VDT RS se je marca v Talinu udeležila seminarja »Personal Leadership« v organizaciji EJTN.

Vrhovna državna tožilka in namestnica generalnega državnega tožilca sta se v aprilu kot članici medresorske delovne skupine za izvajanje projekta Hiša za otroke udeležili študijskega obiska v Trontheimu na Norveškem v organizaciji Ministrstva za pravosodje Republike Slovenije.

Generalni državni tožilec se je v maju udeležil konference generalnih državnih tožilcev držav Zahodnega Balkana v Črni gori, v sklopu katere je bil podpisan Memorandum o sodelovanju na področju odnosov z javnostmi. Memorandum predvideva možnost neposredne izmenjave informacij med službami za odnose z javnostmi na državnih tožilstvih.

Prav tako v maju je predstavnik državnega tožilstva, okrožni državni tožilec s SDT RS, kot član slovenske delegacije sodeloval na diplomatski konferenci za sprejetje Konvencije o mednarodnem sodelovanju pri preiskavah in pregonu genocida, hudodelstev zoper človečnost, vojnih hudodelstev in drugih mednarodnih hudodelstev (Konvencija MLA), ki je potekala v Ljubljani. Na konferenci je imel nagovor tudi generalni državni tožilec. Pravosodna svetnica je po spletu spremljala 8. dan EU proti nekaznovanosti za genocid, hudodelstva zoper človečnost in vojna hudodelstva, ki je potekal v sklopu diplomatske konference.

Generalni državni tožilec se je v maju na povabilo generalne državne tožilke Republike Hrvaške Zlate Hrvoj-Šipek z delegacijo VDT RS v Poreču udeležil okrogle mize in regionalnega sestanka državnih tožilcev Republike Slovenije in Republike Hrvaške. Sestanek je bil namenjen razpravi o možnostih izboljšave pregona kaznivih dejanj s področja okoljske kriminalitete, o možnostih zaščite ogroženih živalskih vrst ter kazenskoopravni zaščiti ter pregledu dela inšpekcijskih služb, policije in tožilstva.

Okrožna državna tožilka in predstavnici VDT RS so se v maju v Rimu udeležile ustanovne konference Združenja za raziskave na področju pravosodne uprave. Predstavnica VDT je sodelovala na delavnici o izvajanju projekta EXEC II (vzpostavitev platforme za elektronsko izmenjavo zahtevkov za mednarodno pravno pomoč in evropski preiskovalni nalog).

Višja državna tožilka se je v maju udeležila konference »EuroMed Justice Conference on Joint Investigations«, ki je potekala v Trierju.

Policist Posebnega oddelka SDT se je maja v Haagu udeležil Konference o korupciji v organih pregona v organizaciji Europol.

Višja državna tožilka se je v juniju v Bariju udeležila otvoritvenega sestanka projekta OSINT RADAR.

Okrajni državni tožilec se je v juniju v Talinu udeležil izobraževanja »Regional Workshop to Address Technology-Facilitated Trafficking in Human Beings« v organizaciji OVSE.

Višja državna tožilka svetnica je v juniju v Budvi sodelovala na usposabljanju varnostnih organov Črne gore s področja izvajanja prikritih preiskovalnih ukrepov.

Okrožna državna tožilka se je junija v Haagu udeležila konference Eurojusta »Meeting on Money Laundering and Asset Recovery«.

Pravosodna svetnica se je junija v Neaplju udeležila poletne šole »Legal language training in cooperation in Criminal Matters« v organizaciji EJTN.

Višja pravosodna svetnica se je v juliju v Stockholmu udeležila skupnega sestanka Delovne skupine za poročanje, evidentiranje in zbiranje podatkov o kaznivih dejanjih iz sovraštva in Delovne skupine za usposabljanje organov pregona na področju kaznivih dejanj iz sovraštva.

Višja pravosodna svetovalka se je septembra v Luksemburgu udeležila seminarja o evropskem preiskovalnem nalogu, ki ga je organiziral Evropski inštitut za javno upravo (EIPA).

Predstavnica VDT RS se je septembra na povabilo češke nevladne organizacije CENTRUM LOCIKA, ki uvaja sistem obravnave otrok v kazenskih postopkih po vzoru Hiše za otroke, udeležila sestankov z deležniki v postopku ter na okrogli mizi v češkem parlamentu imela predstavitev Zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v hiši za otroke.

Vrhovna državna tožilka se je v oktobru v okviru projekta Izboljšanje mladoletniškega kazenskopravnega sistema in okrepitev izobraževanja ter usposabljanja zaporskega osebja udeležila študijskega obiska na Švedskem v organizaciji Sveta Evrope.

Generalni državni tožilec se je v oktobru udeležil 17. Posvetovalnega foruma generalnih državnih tožilcev in direktorjev državnih tožilstev držav članic EU v Haagu. Središčne teme foruma so bile pravosodni odgovor na vojno v Ukrajini, okoljska kriminaliteta in vloga tožilcev v EMPACT-u.

Okrožni državni tožilec svétnik se je oktobra na Dunaju udeležil seminarja »Cultural Diversity in the Courtroom«, ki ga je organizirala Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN), v sodelovanju z Antropološkim inštitutom Max Planck iz Leipziga.

Okrožni državni tožilec se je oktobra v Helsinkih udeležil izobraževanja z naslovom EMPACT MTIC FRAUD OPERATIONAL ACTION (OA) 2.3 MEETING, ki so ga organizirali Europol, Švedska uprava za pregon gospodarskega kriminala (SECA) in Finska carina (TULLI).

Okrajni državni tožilec se je v oktobru udeležil izobraževanja »Capacity-building training course in the preservation, voluntary disclosure, emergency disclosure and mutual legal assistance (MLA) for XRIRB related cases for countries of South-Eastern Europe and neighbouring countries«, v organizaciji OZN na Dunaju.

V oktobru je višja državna tožilka svétnica v Sarajevu sodelovala na Sestanku s tožilci iz tožilstev za boj proti organiziranemu kriminalu iz Črne gore, BiH, Republike Srbije in Republike Hrvaške.

Višja pravosodna svetovalka se je oktobra udeležila seminarja »Hate crime and hate speech (CP/2023/35)«, ki je potekal v Splitu v organizaciji EJTN.

Vodja Posebnega oddelka SDT in policist Posebnega oddelka sta se novembra na povabilo pisarne Sveta Evrope v Podgorici udeležila okrogle mize o sodelovanju med policijo in državnim tožilstvom v zadevah zlorabe prisilnih sredstev policije (Ill-treatment), kjer sta predstavila delo in organiziranost Posebnega oddelka SDT.

Pravosodna svetnica se je v novembru po videokonferenci udeležila četrtega ad hoc srečanja Evropske mreže za preiskovanje in pregon genocida na temo vojne v Ukrajini.

Predstavnica VDT RS se je novembra v Haaleju udeležila praznovanja evropskega dneva pravosodja, ki sta ga organizirala Nemško zvezno ministrstvo za pravosodje in nemški Zvezni urad za pravosodje v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje in varstvo potrošnikov dežele Saška – Anhalt ter z Deželnim sodiščem Haale v deželi Saška – Anhalt. Sodelovala je v zaključni vrhunski panelni razpravi o uporabi umetne inteligence v pravosodju.

Okrajni državni tožilec se je v decembru udeležil uvodnega seminarja izobraževanja »Course on Cybercrime and Electronic Evidence«, ki je bilo izvedeno v sklopu izobraževalnih programov HELP (Svet Evrope).

V decembru je okrožna državna tožilka s predstavitvijo sodelovala na regionalni konferenci »Criminal use of cryptocurrencies – WB/EU threats and response« v Budvi.

Okrožna državna tožilka se je decembra v Madridu udeležila mednarodne konference na temo kibernetnega kriminala in elektronskih dokazov, na kateri je predstavila izzive, s katerimi se srečujejo tožilci pri obravnavi kaznivih dejanj, povezanih s kriptovalutami, in vodila sekcijo.

Pravosodna svetnika sta se v letu poročanja v maju in septembru udeležila dolgoročne izmenjave v okviru programov izmenjave EJTN na Eurojustu.

Mednarodne aktivnosti VDT RS segajo na različna področja; poudarek je na aktualnih temah in izzivih, pozornost pa je namenjena tudi ohranjanju oziroma krepitvi prijateljskih in strokovnih stikov s tujimi tožilstvi. V aktivnosti redno vključujemo tudi državne tožilce z okrožnih državnih tožilstev in SDT RS, s čimer na mednarodni ravni zagotavljamo udeležbo in sodelovanje strokovnjakov, ki so dobro seznanjeni s težavami in izzivi v praksi, na ta način pa omogočamo seznanitev z novostmi in trendi na različnih strokovnih področjih. Pridobljeno znanje in izkušnje kolegov iz tujine lahko znatno olajšajo tožilstvo delo.

5.2.5 MEDNARODNA PRAVNA POMOČ

Pravosodni organi čedalje pogosteje obravnavajo kazniva dejanja s čezmejnimi elementi, zaradi česar se razvija tudi pravno področje, ki ureja instrumente, postopke in sodelovanje med različnimi organi različnih držav, s katerimi se skušajo premostiti razlike v nacionalnih pravnih sistemih z namenom, da bi državni organi lahko izvajali svoje temeljne naloge. Pri mednarodni pravni pomoči gre za izvedbo določenega procesnega dejanja, za katero država prosilka uradno zaprosi tujo državo oziroma njen organ, ki je za izvedbo takšnega procesnega dejanja pristojen.

Postopek in pravne podlage za izvajanje mednarodne pravne pomoči so različni in dokaj številni; dvo- ali večstranske mednarodne pogodbe, pravni red Evropske unije in seveda domača zakonodaja. Podlaga za mednarodno pravno pomoč in izvajanje mednarodnih pogodb v kazenskoopravnih zadevah v Republiki Sloveniji je določena v XXX. poglavju ZKP, kjer so urejeni t. i. mala kazenskoopravna pomoč, izvršitev kazenske sodbe tujega sodišča ter odstop in prevzem kazenskega pregona. V posebnem, XXXI. poglavju, pa je urejen postopek izročitve. Določbe zakona so subsidiarne narave in se uporabljajo le, če ni z mednarodno pogodbo in zakonom določeno drugače. Republika Slovenija je namreč zavezana na podlagi dvostranskih in večstranskih pogodb, pri čemer je številne sklenila že nekdanja SFRJ, Slovenijo pa zavezujejo na podlagi notifikacije nasledstva sporazumov. Za države članice EU je mednarodna pravna pomoč urejena posebej in temelji na dveh temeljnih načelih, ki jih je podrobneje opredelila Lizbonska pogodba: na vzajemnem priznavanju sodnih odločb in približevanju zakonodaj na področju kazenskega materialnega prava. To velja za vse oblike mednarodne pravne pomoči. To področje je urejeno v Zakonu o sodelovanju v kazenskih zadevah med državami članicami EU (ZSKZDČEU-1).

Glede na poročila okrožnih državnih tožilstev in Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije je mednarodna pravna pomoč v letu 2023 večinoma potekala utečeno in brez večjih težav. Glede na povečanje kriminalitete z mednarodnim elementom je opaziti tudi povečanje mednarodnega sodelovanja, tožilstva poročajo o trendu povečanja števila zaprosil za mednarodno pravno pomoč.

Mednarodna pravna pomoč obsega najrazličnejše institute mednarodne pravne pomoči in instrumente mednarodnega sodelovanja (odstop kazenskega pregona, prevzem kazenskega pregona, izročitev, predaja, prenos izvršitve kazni, obravnavanje evropskega pripornega naloga in evropskega preiskovalnega naloga) kot tudi malo mednarodno pravno pomoč, pri čemer je seveda ravnanje tožilca različno glede na posamezni institut. Način postopanja državnega tožilca je odvisen tudi od faze postopka, procesnega dejanja, ki naj bi se opravilo, načina posredovanja zaprosila, pa tudi od tega, ali je bila zaprosena država članica EU ali tretja država. Mednarodna pravna pomoč je potekala z različnimi državami tako v okviru Evropske unije kot tudi izven nje.

Institut evropski preiskovalni nalog (v nadaljevanju: EPN) je zelo učinkovit način pridobivanja oziroma posredovanja dokazov iz tujine oziroma v tujino. Na tem področju je prišlo do pomembne spremembe, saj je generalni državni tožilec v letu poročanja odredil uporabo portala za elektronsko izmenjavo dokazov z državami EU, ki so pristopile k projektu eEDES, digitalnem sistemu za izmenjavo e-dokazov. Zaposila na podlagi EPN so se nanašala predvsem na posredovanje dokumentacije, pridobivanje podatkov iz evidenc, na pridobivanje bančnih podatkov, izvedbo prikritih preiskovalnih ukrepov v tuji državi, na opravo razgovorov z osumljenci ter na zaslisanja prič. Tožilstva prejmejo tudi veliko EPN v izvršitev, ki jih v okviru njihovih pooblastil vselej izvršijo, če pa se nanašajo na pristojnost sodišča ali policije, jih posredujejo v izvršitev pristojnemu organu.

Izpostaviti je tudi institut evropskega naloga za prijetje in predajo, kjer so tožilstva vodila postopke kot izvršitveni pravosodni organ.

Državni tožilci najpogosteje pošiljajo zaprosila z namenom, da pridobijo dokaze, za katere se pričakuje, da bodo potrebni za izvedbo kazenskega postopka v Sloveniji. Zaradi različnih nacionalnih ureditev se lahko med državami razlikuje tudi način pridobitve dokazov, zaradi česar se njihova zakonitost pogosto na zahtevo obrambe posebej presoja pred slovenskimi sodišči. Da bi zagotovili kar največ možnosti za njihovo zakonitost, v teh primerih državni tožilci zaradi spoštovanja suverenosti zaprosene države lahko le opozorijo na predpisani način pridobivanja dokazov v slovenskem pravnem redu, ne morejo pa zahtevati, da zaprosena država dokaze pridobiva po naših predpisih. Glede na prakso, ki se je doslej oblikovala pred slovenskimi sodišči, so dokazi lahko uporabljani in dopustni, če je ocenjeno, da so bili pridobljeni na način, ki bistveno ne odstopa od pogojev, ki jih z vidika varstva človekovih temeljnih pravic predpisuje Ustava Republike Slovenije.

Državni tožilci so se z zaprosili za mednarodno pravno pomoč v konkretnih kazenskih zadevah praviloma obračali neposredno na pravosodne organe drugih držav. Kadar je šlo za izvršitev preiskovalnih ukrepov, ki jih odreja sodišče, so zaprosila pošiljali prek slovenskih sodišč. V določenih primerih med slovenskimi in tujimi pravosodnimi organi posreduje Ministrstvo za pravosodje Republike Slovenije, konkretno Sektor za mednarodno pravno pomoč. Državni tožilci so zaprosila pošiljali po tej poti v zadevah, kjer so potrebovali pomoč tretje države.

V predkazenskem postopku se podatki v sodelovanju s policijo pridobivajo tudi prek mednarodnih policijskih organizacij INTERPOL in EUROPOL. Pri obravnavanju kaznivih dejanj na škodo Evropske skupnosti državni tožilci sodelujejo tudi z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF).

Kljub prizadevanjem EU, da bi postopke mednarodne pravne pomoči pospešili, je pridobivanje dokazov po klasični poti v nekaterih primerih še vedno dolgotrajno. Zaradi pospešitve postopkov poleg Eurojusta, ki pogosto tudi posreduje pri izvršitvi EPN, državni tožilci občasno uporabljajo evropske kontaktne točke Evropske pravosodne mreže (EJN), na katere se obračajo tako državni tožilci drugih evropskih držav, kadar potrebujejo pomoč pri izvršitvi zaprosila v Sloveniji oziroma nasvet glede slovenskega pravnega reda, kot tudi slovenski tožilci, kadar potrebujejo pomoč pri izvršitvi zaprosila v tujini. Kontaktne točke pomagajo pri sestavi zaprosil, evropskih preiskovalnih nalogih, evropskih nalogih za prijetje in predajo, pri iskanju pristojnih organov in pravnih podlag za pošiljanje zaprosil, pri oblikovanju predlogov za odreditev hišnih preiskav v tujini ter pri izvrševanju tujih evropskih preiskovalnih nalogov. Kontaktne točke pripomorejo k aktivnemu posredovanju in vzpostavljanju neposrednih stikov s pristojnimi organi v državah članicah EU, še posebej v primerih, kadar je potrebno usklajeno pravosodno sodelovanje.

Pregon kibernetске kriminalitete, ki je v porastu, od tožilcev zahteva hitro ukrepanje, velikokrat pa gre za zadeve z mednarodnim elementom, kar predpostavlja tudi učinkovito mednarodno pravno pomoč. Po naravi stvari gre za zadeve, v katerih se pridobivajo elektronski dokazi, ki bodo kasneje uporabljeni v kazenskem postopku. Policija lahko določene podatke pridobi sama neposredno, od določenih ponudnikov in za določeno vrsto podatkov ali dokazov pa je potreben predlog državnega tožilca in

posledično izdaja odredbe s strani sodišča. Največkrat se za podatke zaproša ZDA, kar je pričakovano glede na to, da večina ponudnikov telekomunikacijskih storitev prihaja ravno od tam, v nekaterih primerih pa tudi Irsko.

Čeprav ob pomoči Europola ter dodatnem izobraževanju policije postajajo telekomunikacijski in drugi podatki multinacionalk na področju elektronskega poslovanja (na primer Google, Meta) dostopnejši, je zaradi zapletov pri izvrševanju odredb, potrebe po prevodih, omejenega časa hrambe podatkov in podobno pogosto težko pridobiti potrebne podatke za odkritje storilcev. Če je storilce mogoče izslediti, pa pogosto delujejo v državah, s katerimi ni vzpostavljeno mednarodno pravno sodelovanje in tako kazenski pregon storilcev ni mogoč.

Pri odločitvi o odstopu pregona tuji državi državni tožilec upošteva okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da bo tuja država pregon zoper tujca lažje izvedla. Tožilstva poročajo, da se v nekaterih primerih na podatke o dejanskem prevzemu čaka dlje časa. Odstop pregona je vedno fakultativen. Tudi kadar tuja država predlaga, da pregon prevzame slovenski državni tožilec, je končna odločitev v diskreciji tožilca.

V zvezi z izročitvami državni tožilec v teh postopkih nima statusa stranke; vloga državnega tožilca v teh postopkih je, da štiti interese zaprosene države in je zato njegova vloga kot organa pregona omejena. Kljub temu pa je razlika med predvidenimi aktivnostmi tožilca po ZSKZDČEU-1 in ZKP, saj je vloga tožilca v postopku po prvem zakonu nekoliko močnejša. V praksi tožilci v teh postopkih sodelujejo na narokih za zaslišanje oseb, kjer se lahko izrečejo o prošnji za izročitev, lahko pa podajo tudi predlog, da se oseba pripre za čas trajanja postopka oziroma da se zoper njo odredijo drugi nadomestni ukrepi.

Iz poročila o delovanju Eurojusta je razvidno, da je v letu poročanja Eurojust kot celota prejel v obravnavanje skupaj 5710 zadev, kar ponovno pomeni 9-odstotno povečanje v primerjavi s prejšnjim letom. Nadaljeval se je tudi trend povečevanja števila zadev, ki jih je obravnavalo slovensko predstavništvo. V primerjavi s 316 zadevami iz prejšnjega leta so jih letos obravnavali skupno 331, kar pomeni povečanje za 5 odstotkov. Največji delež tega povečanja pomenijo zadeve, v katerih so pristojni slovenski pravosodni organi svoja zaprosila poslali organom drugih držav. Ta delež se je v tem letu ponovno povečal, in sicer z dosedanjih 250 na 265. Povečanje števila tovrstnih zadev je sicer nekoliko manjše od rekordnega povečanja v prejšnjem letu, še vedno pa gre za 6-odstotno povečanje števila zadev, v katerih so slovenski pravosodni organi potrebovali pomoč Eurojusta. Delež zadev, v katerih je predstavništvo nudilo podporo organom drugih držav, ki so iskali pomoč pri slovenskih pravosodnih organih, se ni spremenil. Tudi v tem letu je bilo takih zadev 66.

Zadeve, ki so jih slovenskemu predstavništvu predložili domači pravosodni organi, so se nanašale na različne države članice, največ zaprosil pa se je nanašalo na Nemčijo in Francijo (v obeh primerih po 33 zadev) ter nato na Italijo (27 zadev) ter Avstrijo in Hrvaško (v obeh primerih po 23 zadev).

Predstavništvo je nudilo podporo tudi v 32 zadevah, nanašajočih se na osem različnih držav nečlanic. Podpora je bila zagotovljena na podlagi Eurojustovih sporazumov o sodelovanju oziroma na podlagi odločitve kolegija o posebnem interesu za sodelovanje v zadevi. Med državami nečlanicami so bile največkrat udeležene Združeno kraljestvo (9 zadev) Bosna in Hercegovina (8 zadev) ter Srbija in Švica (vsaka 7 zadev).

V strukturi najpogosteje obravnavanih kaznivih dejanj v zadevah, ki jih je registriralo slovensko predstavništvo, so kot posamezna vrsta kaznivih dejanj še vedno na prvem mestu goljufije, vključno s poslovnimi in davčnimi, ter z njimi povezana druga kazniva dejanja (skupno 113 zadev). Na naslednjih mestih so različna druga kazniva dejanja (skupno 883 zadev), kazniva dejanja pranja denarja (35 zadev) ter tihotapljenja prepovedanih drog (34 zadev) in organiziranega kriminala (23 zadev).

Pravosodnim organom so pomoč zagotavljali tako v zadevah, v katerih je potekal predkazenski postopek, kot tudi v zadevah v različnih fazah kazenskega postopka.

Od domačih pravosodnih organov so tudi v tem obdobju največ zaprosil predložila sodišča (skupno 168 zadev). Med temi je ponovno daleč največji delež prispevalo Okrožno sodišče v Ljubljani (87 zadev). Državna tožilstva so predložila skupno 97 zadev. Med temi ima največji delež Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (18 zadev), ki je po številu zaprosil tokrat preseglo Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani (11 zadev).

Tudi v obravnavanem obdobju je predstavništvo poleg podpore pri pospeševanju in usklajevanju mednarodnega sodelovanja, kar je stalna in osrednja naloga Eurojusta, pravosodnim organom svetovalo glede učinkovitega sodelovanja na področju medsebojne pravne pomoči.

Državnim tožilstvom in sodiščem so zagotavljali podatke o povezanih postopkih in njihovi vsebini, osumljencih ter pravnih osebah, dokaze iz spisov drugih držav ter pravosodne odločitve. Ob daljši neodzivnosti zaprosenega organa so posredovali za pospešitev izvršitve zaprosil za medsebojno pravno pomoč. Tovrstno podporo so zagotavljali tudi v primerih, ki so zahtevali hitro postopanje, in tako med drugim omogočili pravočasno zaslišanje prič, izvedbo zaslišanj z videokonferenco, vročitev procesnih aktov in vabil, pridobitev bančnih podatkov ter začasno zavarovanje odvzema premoženjske koristi. Pri obravnavanju zaprosil so s ciljem iskanja najboljših možnosti za pravosodno sodelovanje zagotavljali tudi pojasnila tujih zakonodaj, kazenskih postopkov, zahtev za izvršitev zaprosil za medsebojno pravno pomoč in pogojev za opravo posameznih procesnih opravil.

V obravnavanem letu je bilo v zadevah nudenja raznih vrst pomoči registriranih skupno 59 tako imenovanih začasnih delovnih zadev (TWF). Poleg dela na rednih zadevah, opisanih v preji, pomenijo te zadeve dodatno obliko podpore domačim organom. V okviru kolegija Eurojusta je predstavništvo domačim organom nudilo pomoč pri zbiranju podatkov o obstoju smernic oziroma centraliziranih zbirk podatkov za potrebe odločanja o kazenskih sankcijah po državah članicah. Predstavništvo je s prispevki sodelovalo pri 33 tovrstnih temah, ki so jih odprla druga predstavništva, in s prispevki sodelovalo pri 18 drugih postopkih zbiranja podatkov o posameznih strokovnih vprašanjih drugih predstavništev.

Organizacija in strokovna podpora koordinacijskim sestankom pravosodnih organov in organov odkrivanja iz držav članic in nečlanic sta med najpomembnejšimi oblikami pomoči, ki jo Eurojust nudi pravosodnim organom. Ta oblika sodelovanja temelji na neposrednem srečevanju praktikov iz posameznih držav, ki potekajo v varnem okolju in ob zagotovljenem simultanjem tolmačenju, kar omogoča optimalno usklajevanje ter izmenjavo operativnih informacij in dokazov.

V obravnavanem obdobju so se slovenski pravosodni organi tako udeležili skupno osmih koordinacijskih sestankov, kar je primerljivo s prejšnjim obdobjem (10). Sestanki so potekali tako v živo kot tudi na daljavo in v hibridni obliki, na njih pa so predstavniki organov pregona iz različnih držav izmenjevali podatke in dokaze v povezanih zadevah, načrtovali usklajeno nadaljnje postopanje in sočasna preiskovalna dejanja, razpravljali o skupnih preiskovalnih skupinah, sporih o pristojnosti in rešitvah ter odločali o odstopih in prevzemih zadev. Slovensko predstavništvo je organiziralo dva koordinacijska sestanka.

Sodelovali so tudi v dveh koordinacijskih centrih, v okviru katerih so potekale sočasne izvedbe preiskovalnih ukrepov (hišne preiskave in zasegi predmetov) v več državah članicah. V eni zadevi so na tak način sodelovali organi treh držav, v drugi pa osmih držav in Europola.

Eurojust zagotavlja domačim pravosodnim organom podporo pri ustanavljanju in delovanju skupnih preiskovalnih skupin (JIT). Gre za orodje, ki je namenjeno preiskovanju in pregonu najzahtevnejših oblik čezmejne kriminalitete. V obravnavanem obdobju je slovensko predstavništvo nudilo podporo trem tovrstnim preiskovalnim skupinam. V vseh primerih je šlo za skupine, ki so bile vzpostavljene v prejšnjem obdobju in so delo nadaljevale tudi v letu 2023.

V letu 2023 je mednarodna pravna pomoč potekala utečeno, državni tožilci pa so pri delu uporabljali različne institute, ki jim jih daje na voljo zakonodaja. Mednarodno sodelovanje uspešno poteka s

številnimi državami, članicami Evropske unije in tudi drugimi na podlagi različnih pravnih podlag (sprejetih v okviru EU, Sveta Evrope, Združenih narodov ter OECD), ki zavezujejo Republiko Slovenijo. Dodano vrednost pomenijo tudi neposredni stiki med tožilstvi (še posebej iz sosednjih držav), ki so se vzpostavili na podlagi uspešnega sodelovanja v prejšnjih letih. K vzpostavitvi neposrednih stikov in aktivnemu sodelovanju pa pripomorejo tudi druge dejavnosti državnih tožilcev na mednarodnem področju, predvsem sodelovanje v mednarodnih mrežah in institucijah.

5.2.6 MEDNARODNO (DVOSTRANSKO) STROKOVNO SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Mednarodno strokovno sodelovanje in izobraževanje na državnih tožilstvih poteka večinoma v oblikah, ki so opisane v podpoglavju o sodelovanju z mednarodnimi institucijami na področju odkrivanja in pregona (5.2.4).

Razen že omenjenih oblik, ki jih usklajuje VDT RS, državni tožilci sodelujejo s kolegi iz drugih držav v okviru Evropske pravosodne mreže za sodelovanje (EJN) ter na koordinacijskih sestankih, ki potekajo v organizaciji Eurojusta.

Leta 2018 je bil na VDT RS ukinjen Oddelek za mednarodno sodelovanje. Usklajevanje mednarodnih aktivnosti VDT RS je v celoti prešlo pod okrilje SIC. Ta je na podlagi drugega odstavka 205. člena ZDT-1 prevzel tudi odgovornost za del mednarodnih aktivnosti na področju premoženjskopравnih ukrepov z mednarodnim elementom. V drugi polovici leta 2020 je pristojnost usklajevanja mednarodnih aktivnosti Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije prešla na Urad generalnega državnega tožilca Republike Slovenije. V Uradu generalnega državnega tožilca Republike Slovenije med drugim zagotavljajo usklajevanje mednarodnih aktivnosti Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije tako v odnosih z državnimi tožilstvi drugih držav kot tudi v okviru mednarodnih organizacij in izpolnjevanja obveznosti v njih. Za vodenje, usklajevanje in izvajanje aktivnosti na mednarodnem področju je določen vrhovni državni tožilec, za usklajevanje in izvajanje nalog na mednarodnem področju pa višja državna tožilka. VDT RS opravlja veliko aktivnosti, ki so pomembne za vse tožilce in vsa tožilstva v državi. Teh aktivnosti ne opravljajo le vrhovni ali višji državni tožilci ter strokovni sodelavci na VDT RS, ampak tudi drugi tožilci in strokovni sodelavci, ki jih VDT RS določi za opravljanje nalog mednarodnega sodelovanja.

VDT RS ima zaradi razporeditve nalog, zagotavljanja pravočasnega odziva in strokovnih prispevkov z letnim razporedom dela določene nosilce za posamezna področja mednarodnega sodelovanja: kontaktno osebo v Skupini držav za boj proti korupciji GRECO v Svetu Evrope in za sodelovanje v aktivnostih OECD, kontaktno osebo za sodelovanje z Uradom za boj proti goljufijam na škodo Evropske unije (OLAF), kontaktno točko v zadevah mednarodnega sodelovanja zaradi začasnega zavarovanja, zasega in odvzema predmetov in premoženjske koristi ter premoženja nezakonitega izvora, predstavnika v Posvetovalnem odboru evropskih tožilcev v Svetu Evrope (CCPE), vrhovnega državnega tožilca, ki je nacionalni korespondent za področje terorizma, višjo državno tožilko, ki spremlja in koordinira delo s področja delovanja odbora Moneyval pri Svetu Evrope, ter okrožno državno tožilko, ki spremlja, usmerja in koordinira delo na področju kibernetске kriminalitete.

VDT RS ima svojega predstavnika tudi med strokovnjaki za oceno skladnosti izvajanja Konvencije Združenih narodov proti podkupovanju. Višji državni tožilec je kontaktna točka Mednarodnega združenja tožilcev (International Association of Prosecutors/IAP) za področje korupcije (Network of Anti-Corruption Prosecutors / NACP).

V okviru institucij EU poteka največ aktivnosti z Eurojustom. Ta intenzivno sodeluje z VDT RS, SDT RS ter okrožnimi tožilstvi in tožilci.

Nadaljevalo se je odlično sodelovanje predstavništva s kontaktnimi točkami evropske pravosodne mreže. Poleg redne udeležbe predstavništva na sestankih kontaktnih točk, na katerih so bila

obravnavana vsa tekoča vprašanja mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah in predstavljene novosti s tega področja, je predstavništvo aktivno sodelovalo tudi pri izvedbi regionalnega zasedanja mreže, ki je potekalo v Sloveniji.

Člani predstavništva so na izobraževalnih dogodkih za državne tožilce, ki so potekali v soorganizaciji ministrstva za pravosodje, predstavili novosti s področja mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah tako v organizacijskem kot tudi v vsebinskem smislu.

Dejavnosti kontaktne točke za zadeve mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah zaradi začasnega zavarovanja, zasega in odvzema predmetov in premoženjske koristi ter premoženja nezakonitega izvora (205. člen ZDT-1) so zajete v delu, kjer je opisano delo SIC.

Dodeljeni državni tožilec je redno opravljal naloge kontaktne točke ARO in sodeloval pri delu organov oziroma institucij, ki obravnavajo to področje, in sicer v okviru mreže – t. i. urad(ov) za odvzem premoženjske koristi držav članic EU na področju sledenja in identifikacije premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, ali drugega premoženja, povezanega s kaznivimi dejanji – ARO (Asset Recovery Office) in Camdenske mreže uradov za odvzem premoženjske koristi – CARIN (Camden Assets Recovery Inter – Agency Network). Udeležil se je tudi letnega srečanja mreže CARIN v Bruslju.

5.3 AKTIVNOSTI NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA

5.3.1 IZOBRAŽEVANJE DRŽAVNIH TOŽILCEV IN DRŽAVNOTOŽILSKEGA OSEBJA

Izobraževanje državnih tožilcev in državnotožilskega osebja je kot vsako leto doslej tudi v letu 2023 potekalo predvsem s sodelovanjem Centra za izobraževanje v pravosodju (CIP), ki deluje kot organizacijska enota Ministrstva za pravosodje Republike Slovenije. V njem ima nosilno vlogo strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja za potrebe državnih tožilcev, sodnikov ter državnotožilskega in sodniškega osebja.

Okvirni program izobraževanja, ki ga Oddelek za izobraževanje in strokovni nadzor pri VDT RS vsako leto posebej pripravi in nato z njim seznanjeni na seji Centra za izobraževanje v pravosodju, je bil tudi za leto 2023 vsebinsko prilagojen izobraževanjem, ki so jih organizirale tudi druge institucije.

Tudi v tem letu se je izkazalo, da je prav izobraževanje na vseh področjih, pomembnih za delo državnih tožilcev in državnotožilskega osebja, ključnega pomena za dobro delo v praksi.

V marcu 2023 je bilo izvedeno izobraževanje, ki ga v sodelovanju s CIP že tradicionalno organizira Društvo državnih tožilcev Slovenije in sicer je bila tokrat izvedena strokovna ekskurzija v prevzgojni dom Radeče. Ekskurzije se je udeležilo veliko število državnih tožilcev in višjih pravosodnih svetovalcev iz vseh državnih tožilstev, znova pa predvsem tisti, ki se ukvarjajo z zadevami na področju mladoletniškega prestopništva, pa tudi sodniki, ki sodijo v t. i. mladoletniških zadevah. V okviru strokovne ekskurzije so si udeleženci med drugim ogledali prevzgojni dom, se seznanili z delom prevzgojnega doma na podlagi predstavitve, ki so jo pripravili zaposleni doma, ter poslušali predavanje znanstvene sodelavke Inštituta za kriminologijo in docentke na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani.

V aprilu 2023 je bil v Ljubljani izveden tradicionalni dvodnevni izobraževalni posvet o nasilju nad otroki z naslovom Otrok – dokazno sredstvo?! v izvedbi Društva državnih tožilcev Slovenije in Generalne policijske uprave ter v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju.

Večina državnih tožilcev in višjih pravosodnih svetovalcev se vsako leto udeleži predvsem osrednjih tožilskih izobraževalnih dni v juniju, ki jih vrhovno državno tožilstvo organizira skupaj z Društvom državnih tožilcev Slovenije ter ob sodelovanju Centra za izobraževanje v pravosodju, in osrednjega dvodnevnega izobraževalnega dogodka Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije v decembru.

Junjski izobraževalni tožilski dnevi so v letu 2023 potekali v Moravskih Toplicah, težišče predavanj pa je bilo tokrat predvsem izobraževanje o kibernetnem kriminalu, SKY-komunikaciji, še vedno tudi o korupcijskih kaznivih dejanjih, skupnih preiskovalnih skupinah kot orodju za učinkovito mednarodno sodelovanje, k sodelovanju pa so bili s prispevki povabljeni tudi tuji strokovnjaki.

Na tradicionalnem izobraževanju državnih tožilcev v decembru 2023, ki je osrednji tožilski izobraževalni dogodek in je letos potekal v živo v Portorožu, so najprej govorili o položaju državnih tožilcev v pravosodju, predavanje je izvedla kolegica, ki je v tem letu tudi doktorirala s to vsebino. Predavanja je nadaljeval upokojeni kolega s predstavitvijo objektivne odgovornosti pri kaznivih dejanjih, spremljali smo predloge državnih tožilcev med letom, zato je izkušena kolegica predavala o poteku in izvajanju pogajanj, prvi dan izobraževanj pa se je končal s predavanjem specialistke psihiatrije o stresu na delovnem mestu. V jutranjem delu drugega dne izobraževanj sta bili izvedeni predavanja s področja nasilja nad ženskami, predavali sta predsednica Društva za nenasilno komunikacijo ter profesorica s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Nadaljevali smo s predavanji na področju kibernetne kriminalitete, poslušali pa smo tudi predavanje o projektu Sirius, podpori pri čezmejnem zbiranju elektronskih dokazov v kazenskih postopkih.

V letu 2022 zaradi predlagane izvedbe v času jesenskih počitnic ni bil izveden izobraževalni forum o finančni in gospodarski kriminaliteti, ki ga sicer organizira Društvo državnih tožilcev Slovenije v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju, zato pa je bil v letu 2023 v Ljubljani organiziran tridnevni dogodek v zvezi s tem izobraževanjem. Teme izobraževanja so bile v skladu z naslovom foruma le s področja gospodarske kriminalitete, kot predavatelji pa so nastopili tudi tuji strokovnjaki. Tako smo o odvzemu, upravljanju in namembnem kraju premoženja nezakonitega izvora v Italiji poslušali namestnico nacionalnega državnega tožilca iz urada generalnega državnega tožilca v Italiji, o kupovanju lobiranja švedskega višjega državnega tožilca ter ameriškega zveznega tožilca o ameriškem pristopu k pregonu korupcije javnih uslužbencev. Med drugim smo poslušali tudi predavanja o davčni kriminaliteti, davčnih zatajitvah, generalna državna odvetnica Republike Slovenije pa je opisala sodelovanje državnega odvetništva in državnega tožilstva. Na koncu tretjega dne sta predavali dve izkušeni državni tožilki s Specializiranega državnega tožilstva, ki sta navedli aktualne primere iz prakse.

Tudi v letu 2023 je uspešno potekalo štiridnevno izobraževanje v zvezi s postopkom proti mladoletnemu storilcu kaznivih dejanj. Izvedene so bile štiri ponovitve tega izobraževanja, katerih so se poleg državnih tožilcev in sodnikov udeležili tudi odvetniki, ki imajo tovrstno izobraževanje sicer organizirano v okviru Odvetniške akademije pri Odvetniški zbornici Slovenije.

Izobraževalna politika državnotožilske organizacije obsega tudi skrb za stalno izobraževanje državnotožilskega kadra, zato so bile tudi v letu 2023 organizirane delavnice z opisi kaznivih dejanj (predvsem za izobraževanje višjih pravosodnih svetovalcev in državnih tožilcev, ki so šele na začetku karijerne poti), ki so bile že v preteklosti prepoznane kot odlična pomoč za uspešno delo državnih tožilcev. Na delavnicah so udeleženci pripravljali osnutke državnotožilskih odločitev v zadevah splošne in gospodarske kriminalitete, nato pa so z vodjema delavnic svoje izdelke pregledali, komentirali svoje odločitve in bili tako seznanjeni s svojimi napakami in pravnimi rešitvami tako s teoretičnega kot tudi praktičnega vidika.

Zaradi vsebine dela na Oddelku za kazenske zadeve Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije je bila tudi v letu 2023 omogočena udeležba za višje pravosodne sodelavce in vrhovne državne tožilce na prekrškovnopravni šoli 2023 v Podčetrtku.

V letu 2023 so se državni tožilci, višji pravosodni svetovalci in drugo državnotožilsko osebje poleg zgoraj naštetih udeležili še teh izobraževanj, konferenc, seminarjev, posvetov in delavnic, na nekaterih so sodelovali tudi kot predavatelji, predvsem:

- delavnice Etika in integriteta za državne tožilce 2023
- državno-tožilski red in poslovanje državnega tožilstva
- izobraževanje – delovna skupina za kibernetiski kriminal
- usposabljanje o odkrivanju, preprečevanju in preiskovanju kaznivih dejanj s področja okoljske kriminalitete
- opisi kaznivih dejanj
- šola za vodje uradov, kadrovsko-pravnih in finančno-računovodskih služb 2022
- strokovno usposabljanje za predsednike in direktorje sodišč ter vodje in direktorje državnih tožilstev
- seminar o obravnavanju nasilja v družini in žrtev nasilja v družini
- 14. strokovno srečanje z naslovom Aktualna vprašanja insolvenčnega prava
- 13. posvet o e-zlorabah otrok
- novi e-postopek na portalu SPOT/pridobitev podatkov za obračun nadomestila plače
- delavnica National dissemination workshop v okviru projekta HOPE
- aktualne teme in dileme v zvezi z Zakonom o kazenskem postopku
- izobraževanje s področja informacijske varnosti in socialnega inženiringa
- 28. posvetovanje z naslovom Gospodarski subjekti na trgu
- izobraževanje OOIKT – kibernetiska kriminaliteta
- e-tečaj HELP Sveta Evrope – obrazložitev sodnih odločb in človekove pravice
- delavnica o etiki in integriteti državnega tožilca
- posvet z naslovom Kakšnega odvetnika potrebuje država
- KPK – resolucija in komisija, danes in jutri
- Društvo kriminalistov – zbiranje in zaslišanje: kriminalistični in kazenskopравни vidiki
- strokovni posvet za izvajanje forenzičnega intervjuja
- medicina, pravo in družba, 32. posvetovanje
- 5. dnevi nepravdnega in izvršilnega prava
- 21. strokovni posvet z naslovom Otrok – dokazno sredstvo
- strokovna ekskurzija v prevzgojni dom Radeče
- MP, Služba za evropska sredstva, zaznavanje korupcije, nasprotij interesov in goljufij
- pravičnost za vse – virtualna regionalna posvetovalna delavnica/Mirovni institut
- 10. konferenca o odvisnostih in projekt Izboljšanje mladostniškega kazenskoprnega sistema in okrepitev izobraževanja ter usposabljanja zaporskega osebja
- projekt INNOCENT – 1. nacionalna delavnica o krepitvi zagotavljanja presumpcije nedolžnosti pri uporabi elektronskih dokazov
- okoljska kriminaliteta/strokovno usposabljanje, preiskovanje kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine
- 18. dnevi prekrškovnega prava
- kriminalistična sreda: forenzične preiskave na Nacionalnem forenzičnem laboratoriju – izzivi in novosti
- usposabljanje s področja forenzičnih preiskav za državne tožilce
- posvet z naslovom Otrok kot žrtev kaznivih dejanj
- konferenca z naslovom Državljeni, enakost, pravice in vrednote (CERV) in pravosodje (JUST) od blizu
- dnevi duševnega zdravja 2023
- 15. konferenca kazenskega prava in kriminologije
- 2. konferenca prava varstva osebnih podatkov
- 13. posvet glede e-zlorabe otrok, spletni prenos
- usposabljanje glede Zakona o zaščiti prijaviteljev
- INNOCENT – 2. nacionalna delavnica – krepitev zagotavljanja presumpcije nedolžnosti pri uporabi elektronskih dokazov

- konferenca notranjih revizorjev javnega sektorja
- nacionalna platforma za Rome (SIFOROMA6)
- strokovno predavanje o prepoznavanju zgodnjih in prisilnih porok v romski skupnosti ter ukrepanje v teh primerih
- e-tečaj programa HELP Sveta Evrope Cybercrime and electronic evidence

V letu 2023, razen v zgodnjepomladanskem delu leta, sicer odlično obiskani enourni petkovi seminarji v organizaciji Centra za izobraževanje v pravosodju žal niso bili izvajani.

Aktivnosti državnih tožilcev in vrhovnega državnega tožilstva na področju mednarodnega izobraževanja in strokovnega izobraževanja so navedene posebej in zato v tem poglavju niso posebej opisno izpostavljene.

Sklepno je treba ugotoviti, da je bilo v poročevalnem letu 2023 organizirano veliko število različnih izobraževanj za državne tožilce in drugo državnotožilsko osebje, tudi za izboljšanje kompetenc posameznih profilov zaposlenih.

Udeležba na notranjih, internih izobraževanjih je bila precejšnja, v tujini pa je bila udeležba sicer nekoliko manjša, so se pa državni tožilci in drugo državnotožilsko osebje nekaterih izobraževanj udeležili tudi na daljavo.

Državni tožilci in državnotožilsko osebje so tudi v letu 2023 na nekaterih izobraževanjih aktivno sodelovali tako organizacijsko kot tudi s prispevki, sodelovali so tudi z znanstvenoraziskovalnimi institucijami, objavljali prispevke v znanstvenih revijah in pripravljali komentarje s področja kazenskega prava. Posebej velja omeniti čedalje več zaprosil pravnih fakultet različnih univerz za strokovni ogled in predstavitev dela državnih tožilcev tako na prvi stopnji kot tudi vrhovnega državnega tožilstva s strani, kar ocenjujemo za zelo dobro, predvsem za predstavitev poklica državnega tožilca in s tem za večjo prepoznavnost njegovega dela.

6 DRŽAVNOTOŽILSKA IN PRAVOSODNA UPRAVA

6.1 UVODNO POJASNILO

ZDT-1 ureja področje državnotožilske uprave v sedmem poglavju. Državnotožilska uprava obsega odločanje in druga opravila, s katerimi so na podlagi ZDT-1, DTR in drugih podzakonskih aktov zagotovljeni pogoji za ustrezno delovanje državnega tožilstva. Za delovanje državnotožilske uprave je na državnem tožilstvu pristojen vodja in, če ga tožilstvo ima, direktor, za izvajanje nadzora pa je poleg vodje pristojen tudi Oddelek za izobraževanje in strokovni nadzor pri VDT RS.

Zadeve državnotožilske uprave se nanašajo zlasti na notranjo organizacijo in organizacijo poslovanja državnih tožilcev, pripravo letnih programov in letnih poročil, organizacijo udeležb na glavnih obravnavah, narokih in drugih dejanjih, zagotavljanje in nadzor nad zakonitostjo, strokovno pravilnostjo in pravočasnostjo poslovanja državnega tožilstva v zadevah državnotožilske uprave, na izdajanje in izpolnjevanje splošnih navodil, obravnavanje nadzorstvenih pritožb, kadrovsko poslovanje in izvajanje predpisov o varnosti in zdravju pri delu, na odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih državnih tožilcev in tožilskega osebja, poročanje o delu državnega tožilstva, na oblikovanje pobud in mnenj o zakonih in podzakonskih aktih, na izobraževanje ter spremljanje sodne in državnotožilske prakse, vpisovanje, evidentiranje in statistično spremljanje zadev, pisarniško in tehnično poslovanje, finančno, računovodsko in materialno poslovanje ter vodenje postopkov javnih naročil, dejavnosti, povezane s stvarnim premoženjem, ki ga ima državno tožilstvo neposredno v uporabi, skrb in ukrepe za varnost oseb, dokumentacije in premoženja na državnem tožilstvu ter druge zadeve, določene v zakonih in drugih predpisih.

Zadeve pravosodne uprave s področja državnega tožilstva opravlja ministrstvo za pravosodje. V zadeve pravosodne uprave spada zagotavljanje splošnih pogojev za uspešno izvajanje državnotožilske funkcije, med drugim skrb za izobraževanje in strokovno usposabljanje, kadrovskih, materialnih in tehničnih pogojev za delo tožilstva ter če zakon ne določa drugače, tudi zagotavljanje prostorskih pogojev, vključno s sredstvi za najemnine za najete prostore državnih tožilstev.

6.2 PROBLEMATIKA S PODROČJA IZVAJANJA ZADEV DRŽAVNOTOŽILSKE IN PRAVOSODNE UPRAVE

Tudi za leto 2023 je veliko državnih tožilstev znova opozarjalo na težave pri razporejanju državnih tožilcev za zastopanje zadev na sodiščih. Večina tožilstev poroča, da so se uskladili glede zastopanja najzahtevnejših zadev, ne pa tudi glede razpisovanja narokov v drugih zadevah. A tudi pri zahtevnejših zadevah prihaja do zapletov. Okrožni državni tožilci imajo v delu več zadev, opravljajo tudi dežurno službo, v katero so razporejeni vnaprej. Kadar sodišče vseh narokov v konkretni zadevi ne načrtuje vnaprej, državna tožilstva ne morejo prilagoditi že razpisanih dežurstev in drugih obveznosti državnih tožilcev na morebitno razpisane glavne obravnave v teh zadevah.

V letu poročanja je pogostejše opozarjanje na preklice narokov s strani sodišč ali na kratke roke za naslednji narok, kar oboje zelo slabo vpliva na organizacijo dela na posameznem tožilstvu in izrabo časa državnih tožilcev. Kadar sodišče prekliče narok, za katerega je posamezni državni tožilec prebral več sto strani gradiva, da se je nanj pripravil, in hkrati ne napove novega naroka za glavno obravnavo, se zgodi, da državno tožilstvo ne more na ponovljeni narok dodeliti državnega tožilca, ki je vso dokumentacijo že pregledal. Če ima državni tožilec, ki je porabil veliko časa za pripravo na narok, takrat, ko je sporočen nov datum za narok, že druge obveznosti, se mora za prihodnjo glavno obravnavo pripravljati drug tožilec. Občasno sodniki prelagajo obravnave le za zelo kratek čas, na primer s petka na ponedeljek. Vsi državni tožilci so praviloma že predhodno razporejeni na naroke za glavne obravnave in tako ni mogoče zagotoviti sodelovanja tožilca na novo razpisani obravnavi.

Snemanje glavnih obravnav, ne da bi se izdeloval tudi zapisnik s povzetki dogajanja, otežuje priprave državnih tožilcev na naslednjo glavno obravnavo. Kadar prepisi zaslišanj na državno tožilstvo pridejo šele ob novem razpisanem naroku, to pomeni, da je priprava na obravnavo otežena, predvsem pa neakovostna. Dogaja se celo, da prepisi zaslišanj do novega naroka glavnih obravnav niso izdelani in jih na tožilstvu ne prejmemo. To v primeru, da tožilec ni bil prisoten že na predhodni obravnavi ob zaslišanju in ni seznanjen z vsebino prejšnje obravnave, onemogoča kakovostno zastopanje obtožnega akta. Prepisi so pogosto obsežni, nepregledni in nerazumljivi, zato jih ni mogoče na hitro pregledati ali prebrati, kadar jih prejmemo tik pred novim razpisom glavne obravnave.

V letu poročanja več državnih tožilstev izpostavlja tudi, da področja, ki spadajo v sklop državnotožilske uprave, postajajo čedalje kompleksnejša in (pre)normirana. Dolgoročno bo glede na čedalje bolj specifično zakonodajo ter posebnosti ureditve na področju kadrovanja, finančnega poslovanja, javnega naročanja, varstva osebnih podatkov, zagotavljanja varnosti prostorov in ljudi, integritete, varstva tajnih podatkov, zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu in podobno nujno zaposliti direktorje ali strokovnjake za posamezna področja, lahko tudi za več tožilstev oziroma za vsa tožilstva skupaj.

V okviru državnotožilske uprave vodje državnih tožilstev redno spremljajo pravočasnost reševanja zadev v okviru zastavljenih rokov. K boljšemu spremljanju poslovanja so prispevala BI-orodja, ki vodjem državnih tožilstev omogočajo, da dostopajo do podatkov, ki jih potrebujejo za redno spremljanje ažurnosti dela državnih tožilcev in celotnega tožilstva, v pregledni elektronski obliki. Izkazala so se kot pomembna orodja za spremljanje stanja in kakovostno podlago za sprejemanje odločitev državnotožilske uprave.

Večina državnih tožilstev sicer deluje v ustreznih prostorih, a na več tožilstvih opozarjajo, da jim že primanjkuje pisarn, zlasti pa arhivskega prostora. Ponekod izpostavljajo tudi potrebo po obnovi

prostorov ali pohoštva, kar se postopno ureja v sodelovanju z ministrstvom za pravosodje. Tožilstva iz Kopra, Celja in Nove Gorice poročajo, da so arhivske prostore v letu 2023 v sodelovanju z ministrstvom uredila. Tožilstvo v Celju je pridobilo tudi nujno potrebne dodatne pisarne.

Na področju voznega parka je ministrstvo za pravosodje v zadnjih letih s sistematičnim in doslednim rednim letnim menjavanjem starih vozil z novimi zagotovilo veliko izboljšanje voznega parka državnih tožilstev.

6.3 PROBLEMATIKA S PODROČJA PRORAČUNSKEGA FINANCIRANJA

Splošni opis finančnega poslovanja državnih tožilstev v letu 2023 je v poglavju 2.3 Finančne in materialno-tehnične podlage, v nadaljevanju so zato opisane le nekatere posebnosti proračunskega financiranja v letu 2023.

Tožilstvo je državni organ in je glede sredstev za svoje delo vezano na državni proračun. Dodeljena sredstva so porabljena izključno za potrebe delovanja tožilstva, predvsem za plače zaposlenih in materialne stroške, nakup manjših osnovnih sredstev ter alternativno reševanje sodnih sporov. Največ materialnih stroškov na državnih tožilstvih je namenjenih za stroške varovanja zgradb in prostorov, čiščenje prostorov, elektriko in ogrevanje ter poštno storitve. V letu 2023 so se na številnih državnih tožilstvih povečali stroški za alternativno reševanje zadev, in sicer za plačilo nagrad poravnalcev, saj se je število zadev, ki se rešijo s poravnavanjem, povečalo.

Negotovo je načrtovanje za potrebe plačila prevodov, saj ni mogoče vnaprej vedeti, koliko zadev, v katerih bo potrebno prevajanje, bo tožilstvo prejelo. Da so potrebovali sredstva za prevode, je poročalo več državnih tožilstev (Kranj, Maribor, Krško, Nova Gorica, Ptuj).

Sredstva za male investicije so že več let načrtovana v zelo majhnem obsegu in dejansko ne zadoščajo za nakup in obnovo osnovnih sredstev, ki naj bi jih zagotavljala državna tožilstva. Vzrok za načrtovanje majhnih sredstev so nizki »limiti«, določeni državnemu tožilstvu ob načrtovanju poračunov za prihodnja leta. Sredstva, dodeljena v okviru »limita«, ki ga določi ministrstvo za finance, se najprej razporedijo za plače in materialne stroške, za male investicije pa se zagotovijo le za najnujnejše potrebe.

Ministrstvo za pravosodje je v letu 2023 za potrebe državnih tožilstev kupilo 40 monitorjev in 126 računalnikov, od tega 59 stacionarnih in 67 prenosnih računalnikov.

6.4 PROBLEMATIKA PRI IZVAJANJU ZAKONODAJE

V letu 2023 je bila v primerjavi s preteklimi leti organizacija dela na državnih tožilstvih lažja, saj ni bilo (tako) pogostih, zelo hitrih ter vsebinsko pomembnih sprememb zakonodaje, ki bi (zelo) vplivale bodisi na obseg dela, način dela ali obremenitev državnega tožilstva pri izvajanju nalog in pristojnosti.

V letu 2023 je na obseg dela državnega tožilstva vplivalo izvajanje pristojnosti na področju azilne zakonodaje. Posamezna državna tožilstva poročajo, da so praktično vsi tujci, ki so ilegalno vstopili v Slovenijo, vložili prošnje za azil. V času postopka so prosilci za azil svobodne osebe in zato lahko takoj po namestitvi v azilni dom iz njega odidejo (in odpotujejo proti ciljni državi). V postopkih, ki se nanašajo na kaznivo dejanje prepovedanega prehajanja meje po 308. členu KZ-1, so osebe, ki jih policija najde na kraju storitve kaznivega dejanja in imajo bivališče v tujini, sočasno tiste osebe, ki bi mogle dati pomembne podatke za kazenski postopek zoper organizatorje ali izvajalce prepovedanih prehodov meje. Zaradi tega jih je potrebno zaslišati pri preiskovalnem sodniku. Šest urni rok, določen v 149. členu ZKP (z maksimalnim podaljšanjem za 12 ur), za izvedbo zaslišanj prič v okviru nujnih preiskovalnih dejanj v navedenih primerih je občutno prekratek. Gre praviloma za tujce, ki govorijo jezike, za katere je v državi zgolj nekaj tolmačev, zato pogosto ni mogoče v tako kratkem roku zagotoviti tolmača niti za

prvi razgovor, še manj za narok pred preiskovalnim sodnikom. Iz navedenega razloga bi bilo smiselno razmisliti o podaljšanju navedenega roka.

Rešitve, ki jih je prinesla novela ZKP-O v maju 2021 in do danes ostaja v veljavi, ostajajo problematične. Novela je za državne tožilce prinesla nepotrebno administriranje s pisanjem dopisov za podaljševanje rokov, obvestil, zaprosil ipd.. Skrajšala je tudi čas za privedbo prič k preiskovalnemu sodniku, kar je še posebej vplivalo na obseg dela v dežurni službi na posameznih državnih tožilstvih. Velika in nepotrebna je obremenitev državnih tožilcev in administratorjev zaradi spremembe 168. člena ZKP, ki tožilstvom nalaga, da s kazensko ovadbo preiskovalnemu sodniku pošlje tudi popis vseh spisov in zapisnikov o opravljenih dejanjih ter predmetov, ki utegnejo biti dokaz v postopku. Slednje pogosto zahteva več ur dela več administratorjev za pripravo popisov, ki jih nato na sodišču ne nadaljujejo, ampak se opravi drugo popisovanje. Na državnem tožilstvu gre pri popisovanju tako za delo, ki je samo sebi v namen. O neustreznosti novele ZKP-O je bilo Ministrstvo za pravosodje opozorjeno in podan predlog za ponovno vzpostavitev delovne skupine, ki bi pripravila strokovno usklajene in izvedljive spremembe ZKP.

Zakonodajna rešitev, da mora državni tožilec v zadevi, ki se vrne iz preiskave, v primeru odstopa od pregona odločiti v 15 dneh, v primeru, da vloži obtožnico pa v 30 dneh, se sistemsko kaže kot nesmiselna. Državni tožilec namreč sprejme odločitev, ko preuči vse v preiskavi zbrane dokaze, ta odločitev pa je lahko odstop od pregona ali vložitev obtožnice. Postavljeni roki so neutemeljeni tudi zato, ker sodišče potem, ko prejme akt državnega tožilca, ni v ničemer zavezano odločiti v nekem kratkem, hitrem roku, kot se to zahteva in pričakuje od državnega tožilstva.

Opozoriti velja še na veliko število pobud za izvedbo preiskovalnih dejanj ter z njimi povezanih zaprosil za mednarodno pravno pomoč, ki jih na državno tožilstvo naslavlja policija v zvezi s preiskovanjem kaznivih dejanj, izvršenih preko spleta (ponudbe kreditiranja, lažne prodaje blaga ali storitev, zlorabe bančnih računov itd.). Iskanje podatkov o uporabnikih spletnih računov pri tujih ponudnikih storitev ostaja praviloma brez uspeha, pri tem pa nastajajo visoki stroški prevodov, pogosto tuji operaterji ali ponudniki spletnih storitev zahtevajo povrnitev stroškov, ki so nastali z iskanjem in posredovanjem podatkov.

Državna tožilstva poročajo tudi, da priče na glavnih obravnavah in tudi že prej, v preiskavi, ne morejo razumeti, zakaj morajo svojo izpoved večkrat ponavljati: med zbiranjem obvestili pri policiji, v preiskavi pri preiskovalnemu sodniku, na glavni obravnavi, včasih še v ponovljenih postopkih.

6.5 DRŽAVNOTOŽILSKI NADZOR IN USMERJANJE

6.5.1 UVODNA POJASNILA

Oddelek za izobraževanje in strokovni nadzor Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu oddelek) je v okviru državnotožilske organizacije na podlagi določil Zakona o državnem tožilstvu, pristojen za pripravo, usklajevanje in evidentiranje izvajanja strokovnega nadzora nad delom okrajnih, okrožnih in višjih državnih tožilcev enajstih okrožnih državnih tožilstev in njihovih zunanjih oddelkov ter Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije in njegovega Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili. Svojo funkcijo izvaja z opravljanjem splošnih strokovnih pregledov dela in poslovanja okrožnih državnih tožilstev in Specializiranega državnega tožilstva, delnih strokovnih pregledov za oceno službe posameznega državnega tožilca, ki so za Državnotožilski svet podlaga za odločanje o oceni državnotožilske službe in napredovanju državnih tožilcev v plačnem razredu, v višji naziv, na višje mesto ali na položaj svetnika, delnih strokovnih pregledov za oceno kakovosti dela in uspešnosti pregona v posameznih vrstah zadev ali za analizo izvajanja oziroma pripravo zakonov ali drugih predpisov (t. i. usmerjeni strokovni pregled), strokovnih pregledov v posameznih zadevah ter za obravnavo in odločanje o vloženi nadzorstvenih pritožbah. S svojimi ugotovitvami glede pravočasnosti, zakonitosti, pravilnosti strokovnih odločitev državnih tožilcev in smotrnosti uporabe procesnih pooblastil in možnosti v kazenskih postopkih oddelek skrbi

za odpravo morebitnih pomanjkljivosti in napak ter za prenašanje državnotožilske prakse, ki se je ob pregledih izkazala kot dobra, na druge državne tožilce. Prav tako tudi organizira in vodi strokovna izobraževanja državnih tožilcev, strokovnih sodelavcev in državnotožilskih pripravnikov.

Enako kot že vsa prejšnja leta je oddelek tudi v letu 2023 opravil splošne, delne strokovne preglede in strokovne preglede v posameznih zadevah ter obravnaval, odločal in odgovarjal na raznovrstne pritožbe, predloge, pobude in druge vloge strank in drugih udeležencev v postopkih pred državnim tožilstvom in sodiščem, oziroma odgovarjal na vprašanja drugih zainteresiranih oseb, organov in institucij. V skladu s predpisi, torej Zakonom o državnem tožilstvu (ZDT-1), Državnotožilskim redom (DTR), Merili za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe (Merila), ki jih je izdal Državnotožilski svet, ter drugimi internimi akti in navodili, ki jih je vsaj delno oblikoval tudi sam, je oddelek s strokovnimi pregledi državnotožilskega poslovanja, dela in odločitev ter pregledi in izdelavo poročil preverjal pravočasnost ukrepanja, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in možnosti ter pravilnost ravnanj, ukrepov in odločitev državnih tožilcev, pa tudi državnotožilskega osebja tako na sistemski ravni kot tudi v konkretnih kazenskih zadevah. Z napotili za odpravo pomanjkljivosti in napak, s prenašanjem dobre prakse posameznih državnih tožilstev tudi na vsa druga tožilstva ter z izobraževanjem državnih tožilcev na področjih, za katera je ocenil, da je to potrebno in koristno zaradi novosti v zakonodaji, spremenjene sodne prakse ali aktualnosti posameznih vprašanj, je skušal poenotiti politiko pregona in prispevati k še kakovostnejšemu tožilskemu delu v prihodnje. Pridobljene povratne informacije v obliki odzivnih poročil in ugotovitev opravljenih kontrolnih pregledov kažejo, da so bila njegova prizadevanja uspešna.

Oddelek se je v letu 2023 delno kadrovsko spremenil in preoblikoval, in sicer se je njegov dolgoletni vodja ob koncu leta upokojil, njegovo vodenje pa je prevzela druga vrhovna državna tožilka. Poleg nje in dodeljene okrožne državne tožilke je bila v oddelek delno dodeljena še ena vrhovna državna tožilka, ki se je tako pridružila vrhovni državni tožilki, ki je v oddelek razporejena za področje izobraževanja, za katero je pristojna. Naloge oddelka pa so v skladu z Letnim razporedom dela VDT RS za leto 2023 opravljali tudi drugi vrhovni in višji državni tožilci VDT RS, predvsem tisti, ki se ukvarjajo s kazenskopravnim področjem, pri čemer so sodelovali pri splošnih in delnih strokovnih pregledih, pri pregledih, ki se nanašajo na področje državnotožilske uprave, pa sta sodelovala tudi tožilca oddelka za civilne in upravne zadeve VDT RS. Pri delnih strokovnih pregledih so jim pomoč nudili še višji državni tožilci okrožnih državnih tožilstev, večinoma vodje in njihovi namestniki ter tudi višji državni tožilci Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, ki so bili, kot to omogoča letni razpored dela VDT RS, z odredbo generalnega državnega tožilca Republike Slovenije začasno in delno dodeljeni na VDT RS in vključeni v oddelek. Vse navedeno je bilo potrebno, ker je število pregledov in njihov obseg (posebej pri tožilcih SDT RS) prevelik, da bi ga lahko opravili vrhovni in višji državni tožilci VDT RS. Poleg tega pa je bila kadrovska sestava VDT RS še vedno okrnjena, in vsi vrhovni državni tožilci svojega dela na kazenskopravnem področju niso opravljali s polno obremenitvijo, temveč so bili vodje ali člani drugih oddelkov in notranjih enot ter tako dodeljeni v oddelek za kazenske zadeve VDT RS le v manjšem obsegu oziroma z manjšo obremenitvijo, kar ni zadostovalo še za zagotovitev izvedbe vseh nalog v okviru oddelka za izobraževanje in strokovni nadzor v obsegu in na način, kot ju predvideva Zakon o državnem tožilstvu.

Dejavnosti oddelka v letu 2023 na področju izobraževanja so navedene v posebnem poglavju tega poročila, v tem delu pa je poudarek predvsem na nadzoru nad zakonitostjo, strokovno pravilnostjo in pravočasnostjo dela državnih tožilcev ter prizadevanju za poenotenje državnotožilske prakse. Glede na zgoraj navedene okoliščine oddelek v letu poročanja sicer ni mogel v celoti izvesti vseh z letnim načrtom predvidenih nalog, kar pa ni v ničemer vplivalo na kakovost opravljenih pregledov in pravilnost pridobljenih ugotovitev strokovnih nadzorov ter zadostno preglednost stanja zadev pri posameznih tožilstvih in na ravni celotne države.

Oddelek je v letu 2023 končal splošni strokovni nadzor nad delom in poslovanjem Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru, o katerem smo delno poročali že v prejšnjem poročilu, izvedel načrtovani pregled

Okrožnega državnega tožilstva v Murski Soboti in začel splošni strokovni pregled Okrožnega državnega tožilstva v Krškem. Upoštevajoč dejstvo, da je mariborsko tožilstvo tako po številu državnih tožilcev kot tudi številu, obsežnosti in zapletenosti obravnavanih zadev drugo največje tožilstvo za ljubljanskim, preostali dve tožilstvi pa sta srednje veliki, je vse navedeno zahtevalo velik angažma pregledovalcev in precej časa za izvedbo. V vseh treh pregledih skupaj je bilo fizično pregledanih kar 1289 kazenskih zadev (spisov), poleg teh pa še številne zadeve državnotožilske uprave in podatki elektronskega vpisnika.

V letu poročanja je bil opravljen tudi delni strokovni pregled zadev v postopkih po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI) ter izdelana analiza izvajanja zakona v praksi z namenom preveritve stanja in priprave podlag za morebitne predloge sprememb zakona. Hkrati je oddelek opravil še vsakoletni (usmerjeni) pregled nad delom poravnalcev in s tem tudi državnih tožilcev v poravnalnih zadevah vseh državnih tožilstev.

Od Državnotožilskega sveta je oddelek v letu poročanja prejel le eno pobudo za izdajo odredbe za izvedbo delnega strokovnega pregleda dela državnega tožilca za oceno državnotožilske službe ter 60 obvestil o začetku postopka priprave ocene državnotožilske službe, od katerih je večina v fazi izbiranja spisov. Oddelek je odpravil večino zaostankov iz prejšnjih obdobj pri izdaji odredb oziroma izdelavi poročil za delni strokovni nadzor državnih tožilcev zaradi morebitnega rednega, hitrejšega ali izjemnega napredovanja v višji plačni razred, višji naziv ali na položaj svétnika.

Oddelek je v letu 2023 odločal tudi o 95 nadzorstvenih in drugih pritožbah nad delom posameznih državnih tožilcev in obravnaval vloge obdolžencev, oškodovancev, drugih fizičnih in pravnih oseb, državnih organov in različnih institucij. Prav tako je preveril reševanje zadev, pri katerih je morebitne nepravilnosti pri delu tožilcev v posamezni kazenski zadevi, ob reševanju zadev iz pristojnosti VDT RS ali o katerih so poročali mediji, zaznal sam.

V treh zadevah je bil opravljen tudi nadzor državnotožilske uprave na področju dodeljevanja zadev, organizacije in izvajanja dežurne službe.

Podrobnejši pregled vseh navedenih aktivnosti oddelka je opisan v nadaljnjih poglavjih tega poročila.

6.5.2 SPLOŠNI STROKOVNI PREGLEDI

V skladu s prvim odstavkom 174. člena ZDT-1 VDT RS najmanj enkrat na tri leta opravi splošni strokovni pregled dela okrožnih državnih tožilstev z neposrednim pregledom spisov, vpisnikov in druge dokumentacije pri državnem tožilstvu. Ob upoštevanju določil DTR se v okviru splošnega strokovnega pregleda preverita strokovno delo vseh državnih tožilcev in delo vodje državnega tožilstva ter njegovega namestnika in direktorja v zadevah državnotožilske uprave po vnaprej določenem vzorcu, ki mora zajeti vse vrste zadev in odločitev ter celotno obdobje od zadnjega opravljenega pregleda, posebna pozornost pa se nameni stanju na področjih ali v zadevah, glede katerih so bile pri prejšnjih pregledih ugotovljene večje pomanjkljivosti ali napake.

Na začetku poročevalnega obdobja je oddelek tako najprej končal v letu 2022 začet splošni strokovni pregled Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru (ODT MB). Ta je po odredbi generalnega državnega tožilca Republike Slovenije obsegal statistično analizo preglednic iz Meril v obdobju od 30. junija 2016 do 31. decembra 2021, zadrževanja Kt zadev nad 0 dni na posamezni dan v pregledovanih letih ter delo vseh 25 državnih tožilcev tega tožilstva v zadevah Kt, Ktm, Ktpp, Ktr, Kti. Pregled je bil izveden tako, da so pregledovalci z neposrednim pregledom kar 781 spisov ocenili zakonitost dela, pravočasnost reševanja zadev, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in možnosti, in sicer poravnavanja, odloženega pregona in kaznovalnega naloga, pravilnost strokovnih odločitev, upoštevanje politike pregona, ustreznost pisnih aktov, urejenost spisov in pisarniškega poslovanja ter primere dobre prakse. Za izvedbo pregleda je bila uporabljena metodologija, po kateri so bila kot podlaga za pregled

uporabljena poročila pregledovalcev, ki so opravili delne strokovne preglede dela tožilcev ODT MB za oceno državnotožilske službe, njihove ugotovitve pa so bile ažurirane še s pregledom podatkov elektronskega vpisnika. Ugotovitve pregledovalcev glede dela posameznih tožilcev so bile nato analizirane, ovrednotene in uporabljene za ugotavljanje strokovne pravilnosti dela in poslovanja državnega tožilstva kot celote ter zaznave in odprave morebitnih sistemskih napak, kar je namen splošnih strokovnih pregledov. Hkrati je bil opravljen tudi pregled dela vodje ODT MB in njegovega namestnika v zadevah državnotožilske uprave v letu 2021, ki je obsegal notranjo organizacijo in organizacijo poslovanja, udeležbo na glavnih obravnavah, narokih in drugih dejanjih, organizacijo dežurne službe, zagotavljanje in nadzor nad zakonitostjo in pravočasnostjo dela, obravnavanje nadzorstvenih pritožb in komuniciranje s strankami, uveljavljanje pravic, obveznosti in odgovornosti državnih tožilcev in tožilskega osebja, poročanje o težavah pri delu državnega tožilstva, izobraževanje, spremljanje pravne prakse, pisarniško-tehnično poslovanje in kadrovsko-personalne zadeve, na podlagi analize ugotovitev na posameznih področjih dela pa je bila nato izdelana ocena načina in primernosti vodenja tega tožilstva. Ugotovitvam pregledovalcev pregledani državni tožilci in tožilsko osebje niso ugovarjali, tako da so postale dokončne.

Pregled je pokazal, da je ODT MB kot drugo največje tožilstvo v državi zelo obremenjeno in da obravnava številne zadeve, ki so tako po obsegu (več obdolžencev, večje število izvršitvenih ali kaznivih dejanj) kot tudi vsebinsko (kompleksna dejanska ali pravna vprašanja, poznavanje različnih strokovnih področij) zahtevnejše in zahtevajo poglobljeno obravnavo in specialna znanja. Ne glede na to je zadeve reševal tekoče brez nepotrebne odlašanja, tako da zaostankov skoraj ni imel. Prav nasprotno, v primerih, ko je bilo to potrebno, so državni tožilci prednostno obravnavo zadev predlagali tudi drugim organom in institucijam, s katerimi so sodelovali, kar so pregledovalci ocenili kot dobro prakso. Pri izbiri najprimernejših ukrepov in postopkov za hitro in učinkovito preiskavo ter rešitev zadeve so ves čas, vse od prejema zadeve, skrbno upoštevali načeli zakonitosti in ekonomičnosti, tako pri odločitvah za zaključek zadeve, če ni bilo zakonskih znakov ali utemeljenega suma kaznivih dejanj, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, in pri odločanju o potrebnosti zbiranja nadaljnjih obvestil po prejemu kazenske ovadbe kot tudi pri izbiri najustreznejše alternativne oblike kazenskega pregona, predlogih sodišču v okviru tožilskih aktov in njihovem zastopanju na narokih in obravnavah. Zakonito in pravilno so pristopali k pogajanju o priznanju krivde, ki so bila izvedena strokovno in v skladu z zakonskimi določili in prakso, sporazume, ki jih je bilo sorazmerno veliko v primerjavi z drugimi tožilstvi, pa so sodišča tudi sprejela. Na naroke in glavne obravnave so državni tožilci prihajali dobro pripravljene in v postopkih aktivno sodelovali, čeprav mnogokrat niso zastopali aktov v zadevah, katerih nosilci so bili. Čeprav si je državno tožilstvo vsaj v pomembnejših zadevah prizadevalo zagotoviti udeležbo državnega tožilca, ki je spis obravnaval že od začetka in tudi izdelal državnotožilske akte, to glede na velikost tožilstva in obremenjenost državnih tožilcev pogosto ni bilo mogoče. Pregledovalci so v nekaterih primerih ocenili, da so bile predlagane kazenske sankcije nekoliko premile, jih je pa sodišče skoraj v celoti upoštevalo. Tudi po izrečni sodbi so državni tožilci preverjali, ali je obdolženec izpolnil dodatni pogoj, ki mu je bil naložen v pogojni obsodbi, in če ni bilo tako, so se na to ustrezno odzvali s predlogom za preklic pogojne obsodbe.

Delo državnih tožilcev ODT MB je torej mogoče oceniti kot ažurno, angažirano, kakovostno in uspešno, je pa pregled pokazal posamezne manjše nepravilnosti, v zvezi s katerimi so bili tožilcem in državnotožilskemu osebju dani napotki za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in napak v vsaki posamezni zadevi posebej ter nato še v obliki napotil.

Podobno in z uporabo enake metodologije je bil v letu poročanja izveden tudi splošni strokovni pregled Okrožnega državnega tožilstva v Murski Soboti (ODT MS), ki je zajel delo desetih državnih tožilcev tega tožilstva v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2022, pa tudi pregled upravnega poslovanja in vodenja ODT MS v letu 2022. Ugotovitve iz 14 poročil pregledovalcev, ki so opravili delne strokovne preglede dela posameznih državnih tožilcev v skupaj 268 zadevah Kt, Ktm, Ktpp, Ktr, Kti in Tu v različnih fazah postopka, so bile nadgrajene še s pregledom zadev v elektronskem vpisniku ter je bil izdelan

osnutek poročila z ugotovitvami, zoper katere državni tožilci in državnotožilske osebe prav tako niso vložili ugovora.

V pregledu se je pokazalo, da ima ODT MS zaradi regijske umestitve in meje z Republiko Madžarsko določene posebnosti, ki so se odrazile tudi v vrsti zadev, ki jih je obravnavalo, in v pristopih k njihovem reševanju. Pri okrajnih zadevah je šlo večinoma za manj zahtevne in manj obsežne zadeve, pri okrožnih zadevah pa je bilo tudi kar nekaj takšnih, ki jih je bilo mogoče označiti za težje, bodisi zaradi večjega števila obdolžencev in kaznivih dejanj, obsežnosti dokumentacije bodisi zaradi pravne in dejanske zapletenosti, so pa državni tožilci tudi pri teh zadevah pokazali dovolj širok spekter znanj, velik angažma in inovativnost, ki so bili potrebni, da so zadeve učinkovito in celovito rešili. Bili so izredno ažurni, saj od prejema zadeve do sprejema tožilskega ukrepa skoraj nikoli ni preteklo več kot le nekaj dni, tudi v najbolj zapletenih zadevah pa je preteklo do največ tri tedne, ker so informacije od državnih organov, drugih institucij in posameznikov pogosto zbirali sami, in ne prek policije, s čimer so znatno skrajšali začetno fazo postopka, kar so pregledovalci pohvalili kot dobro prakso. Zmanjšanje obremenitve sodišča so tožilci zagotovili tudi z dovolj obsežno uporabo alternativnih oblik kazenskega pregona ter v vseh primerih, ko je bilo to utemeljeno, so vložili obtožne predloge skupaj s predlogi za izdajo kaznovalnega naloga ali pa neposredne obtožbe. Pravilno in uspešno so tudi sklepali sporazume o priznanju krivde, bi pa to možnost lahko uporabljali še pogosteje. Na narokih in glavnih obravnavah so bili dobro pripravljene in ustrezno aktivni ter so dajali primerne predloge za izrek kazenske sankcije, še zlasti po vrsti, nekoliko premili pa so pri njihovi višini.

Pregled ni pokazal večjih sistemskih nepravilnosti, glede posameznih pomanjkljivosti pa so pregledovalci državnim tožilcem dali napotila za izboljšanje prakse v prihodnje.

Obe poročili sta bili nato poslani generalnemu državnemu tožilcu Republike Slovenije, ministrici za pravosodje in Državnotožilskemu svetu.

Ob koncu leta 2023 je bil kot zadnji odrejen še splošni strokovni pregled Okrožnega državnega tožilstva v Krškem (ODT KK). Tudi ta je obsegal statistično analizo podatkov iz Meril, analizo zadrževanja zadev Kt nad nič dni na posamezni dan vsakega leta pregledovanega obdobja od 1. januarja 2018 do 30. junija 2023 ter pregled dela državnih tožilcev v zadevah Kt, Ktm, Ktpp, Ktr in Kti na podlagi desetih poročil pregledovalcev, ki so z neposrednim pregledom 240 spisov opravili delne strokovne preglede vseh devetih državnih tožilcev krškega tožilstva. Hkrati je bil odrejen tudi pregled dela vodje ODT KK in njegovega namestnika v zadevah državnotožilske uprave. Pregled v letu poročanja še ni bil končan, zato bomo o njem lahko podrobneje poročali šele v naslednjem poročilu.

6.5.3 DELNI STROKOVNI PREGLEDI ZA OCENO KAKOVOSTI DELA IN USPEŠNOSTI PREGONA V POSAMEZNIH VRSTAH ZADEV ALI ZA ANALIZO IZVAJANJA OZIROMA PRIPRAVO ZAKONOV ALI DRUGIH PREDPISOV (USMERJENI STROKOVNI PREGLEDI)

Navedeni strokovni pregledi so oblika delnih strokovnih pregledov, namenjena oceni kakovosti dela in uspešnosti pregona v posameznih vrstah zadev ali za analizo izvajanja oziroma pripravo zakonov in drugih predpisov. Generalni državni tožilec Republike Slovenije tak pregled odredi v primeru, ko zazna aktualnost problematike določenih kaznivih dejanj ali pravnih institutov, ki zahtevajo bolj poglobljeno analizo ter izdelavo priporočil državnim tožilcem za njihovo zakonito in strokovno pravilno uporabo v praksi.

Tako je bil v letu poročanja opravljen delni strokovni pregled zadev v postopkih po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI) za pripravo analize izvajanja zakona v praksi in za pripravo podlag za morebitne predloge sprememb zakona, ki je bil od sprejetja leta 2011 enkrat noveliran, poleg tega je vanj trikrat poseglo Ustavno sodišče Republike Slovenije, o njegovi uporabi pa se je tudi oblikovala obsežna sodna praksa. Po noveli je kot zakoniti zastopnik države v postopku za odvzem premoženja nezakonitega izvora določen SDT RS oziroma njegova posebna notranja organizacijska

enota Civilno-finančni oddelek. Pregled je bil usmerjen v pridobitev podlag za pripravo priporočil in konkretnih predlogov za čim uspešnejše vodenje postopkov v praksi, pa tudi v morebitno pripravo predlogov za spremembe in dopolnitve zakona, če bi se to izkazalo za potrebno. V ta namen so bile pregledane vse zadeve, in sicer 42 spisov, v katerih je bila vložena tožba za odvzem premoženja nezakonitega izvora, tako v končanih kot tudi še aktivnih spisih, in je bilo opozorjeno na odprta pravna vprašanja sistemske, procesne in materialno pravne narave.

Pregled je pokazal, da glede faze same finančne preiskave ni posebnosti ter da so državni tožilci tožbe vlagali v krajšem oziroma razumno dolgem obdobju po njenem zaključku, pravdne vloge pa so bile izdelane kakovostno, saj so bili tožbeni zahtevki pravilno oblikovani, ustrezn pa je bil tudi trditvena podlaga in podaja dokazni predlogi. Prav zaradi velikega angažmaja državnih tožilcev, ki so v primeru neuspešnosti vztrajali ter vlagali pritožbe in zahteve za varstvo zakonitosti, so se preko sodne prakse razrešila številna odprta pravna vprašanja. Eno izmed njih je bilo, ali je predhodno izvedeni kazenski postopek, ki se zaključuje s pravnomočno sodno odločbo, pogoj za izvedbo finančne preiskave in odvzem premoženja po določbah ZOPNI ali ne. Izkazalo se je, da obsodba za kataloško kaznivo dejanje ni eden od zakonskih pogojev za uvedbo finančne preiskave ali za odvzem premoženja po pravilih ZOPNI. Zavrženje kazenske ovadbe, pravnomočna ustavitev kazenskega postopka ali izdaja oprostilne sodbe na izid postopka po pravilih ZOPNI nima nobenega vpliva. Prav tako je bil pritrdilen odgovor na vprašanje pristojnosti slovenskega sodišča v primerih, ko je nezakonito pridobljeno premoženje nahajav tujini, če je toženec slovenski državljan s stalnim prebivališčem v Sloveniji. Nadalje se je tožilstvo, s tem pa tudi sodišče, ukvarjalo še z vprašanjem, zoper koga je treba vložiti tožbo v primeru, ko je primarni pridobitelj premoženja že odsvojil, pa tudi vprašanjem t. i. nadomestnega odvzema, torej uveljavljanja denarnega povračila vrednosti premoženja nezakonitega izvora, katerega odvzem zaradi okoliščin, ki so nastale pred vložitvijo tožbe, ni mogoč. Po zdajšnji sodni praksi se toženi stranki lahko naloži plačilo denarnega zneska, ki ustreza vrednosti premoženja nezakonitega izvora, le zaradi okoliščin, ki so nastale po vložitvi tožbe, ne pa tudi pred vložitvijo tožbe, kar si bo državno tožilstvo vsekakor prizadevalo spremeniti.

Prav v tem delu so bili v okviru pregleda poleg priporočil tožilcem za še boljše zastopanje države v obravnavanih postopkih pripravljene tudi predlogi za spremembo oziroma dopolnitev zakona tako, da bi ta (dosledno) vključil mediacijo in predvidel možnost uveljavljanja denarnih zahtevkov (ob upoštevanju splošnih določb civilnega prava) glede premoženja nezakonitega izvora, katerega odvzem ni mogoč zaradi okoliščin, ki so nastale do vložitve tožbe.

Da je institut poravnavanja kot metoda odvrčanja kazenskega pregona in alternativni način reševanja kazenskih zadev, ki lahko bistveno razbremeni delo sodišča v kazenskih zadevah, med državnimi tožilci dobro sprejet in učinkovito uporabljen, dokazujejo tudi ugotovitve vsakoletnega nadzora nad delom poravnalcev in pregledi opravljenih postopkov poravnavanja pri vseh okrožnih državnih tožilstvih v Republiki Sloveniji, vključno z zunanjimi oddelki in pri Specializiranem državnem tožilstvu Republike Slovenije, skupaj z njegovim Oddelkom za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili. Nadzorni odbor nad delom poravnalcev v sestavi vrhovne državne tožilke ter predstavnika poravnalcev in ministrstva za pravosodje je imel v letu poročanja nalogo, da preveri vestnost dela, pravočasnost reševanja zadev ter urejenost spisov in pisarniškega poslovanja v poravnalnih zadevah iz obdobja od 1. januarja 2023 do 30. septembra 2023 z neposrednim pregledom treh naključno izbranih spisov različnih poravnalcev vsakega tožilstva oziroma oddelka ter statistično analizo vseh prejetih in rešenih zadev v tem obdobju. Ocenjeno bo delo poravnalcev in državnih tožilcev, ki so postopke predlagali in na podlagi njihovih rezultatov ukrepali z državnotožilskimi akti. Pregled v času poročanja še ni v celoti končan, zato o dokončnih ugotovitvah zdaj še ne moremo poročati.

6.5.4 DELNI STROKOVNI PREGLEDI

Delni strokovni pregledi se v skladu s četrtem odstavkom 174. člena ZDT-1 opravijo zaradi izdelave ocene državnotožilske službe posameznega državnega tožilca, izdelana poročila pa so za

Državnotožilski svet podlaga za odločitev glede tožilčeve ustreznosti ržavnotožilski službe ali/in za morebitno redno, hitrejše oziroma izjemno napredovanje, napredovanje v plačnem razredu, v višji državnotožilski naziv, na višje državnotožilsko mesto ali na položaj svétnika. Pregled zajame delo državnega tožilca v triletnem obdobju od zadnjega pregleda oziroma zadnjega napredovanja, pri državnih tožilcih, ki so zaprisegli na novo, pa se v prvih treh letih pregled opravi za vsako posamezno leto posebej. Pri tem se v skladu z Merili preizkusijo in ocenijo njegovo strokovno znanje, delovne sposobnosti, sposobnost logičnega in analitičnega mišljenja, sposobnost ustnega in pisnega izražanja, opravljeno dodatno delo pri izvrševanju funkcije, osebne lastnosti in socialne veščine, pri državnih tožilcih, ki opravljajo vodstvene funkcije, pa tudi sposobnost opravljanja nalog vodstvenega mesta.

Postopek izdelave ocene državnotožilske službe in izpolnjevanja kriterijev za napredovanje poteka tako, da po prejemu predlogu Državnotožilskega sveta za izdajo odredbe za delni strokovni pregled dela državnega tožilca oddelek od Strokovno-informacijskega centra (SIC) pridobi seznam spisov, ki pridejo v poštev za pregled, pripravi izbor spisov in oboje pošlje pregledovanemu tožilcu, ki ima pravico tudi sam predlagati določeno število spisov, za katere meni, da se je pri njihovem reševanju še posebej izkazal in bi želel, da so pregledani. Oddelek nato pripravi dokončni seznam spisov. Na podlagi vsega navedenega generalni državni tožilec Republike Slovenije izda odredbo za pregled, določi pregledovalca in ga, kadar gre za višjega državnega tožilca, ki svojo funkcijo opravlja na okrožnem ali v Specializiranem državnem tožilstvu, s posebno odločbo začasno (za določeno obdobje) in delno (za konkretni pregled) dodeli na VDT RS. Pregled namreč lahko opravi le vrhovni ali višji državni tožilec, ki ima vsaj eno stopnjo višji naziv kot pregledovani tožilec.

S spremembo Navodila za pripravo ocene državnotožilske službe, ki ga je izdal Državnotožilski svet 7. junija 2022, se je število spisov, ki jih pregledujejo pregledovalci, zmanjšalo, tako da se za izdelavo ocene državnotožilske službe za prvo, drugo in tretje leto njenega opravljanja za vsako leto pregleda po sedem spisov, pri čemer lahko ocenjevani državni tožilec od tega sam predlaga pregled dveh spisov, za izdelavo ocene za triletno ocenjevalno obdobje pa se pregleda 21 spisov, pri čemer lahko ocenjevani državni tožilec od tega sam predlaga pregled šestih spisov, v katerih je bilo v ocenjevalnem obdobju opravljeno vsaj eno tipično procesno dejanje. Državnotožilski svet je v letu 2023 sprejel nova Merila za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe z Navodili za opravo delnega strokovnega pregleda dela državnega tožilca za oceno državnotožilske službe (z začetkom veljavnosti 11. maj 2023). V letu poročanja se ta Merila v praksi še niso uporabljala, ker se bodo uporabljala za postopke izdelav ocen državnotožilske službe, ki so bili začeti po uveljavitvi novih Meril.

Oddelek je v letu 2023 od Državnotožilskega sveta prejel en nov predlog za pregled dela državnega tožilca zaradi ocene državnotožilske službe, izdana je bila odredba in opravljen pregled. Pred spremembo Meril pa je Državnotožilski svet oddelek obvestil o začetku postopka priprave ocene državnotožilske službe, in sicer za 19 okrajnih državnih tožilcev (od tega za tri po prvem in za tri po drugem letu opravljanja funkcije), 24 okrožnih (od tega tri svétnike), 16 višjih in dva vrhovna državna tožilca. Odredbe za pregled bodo lahko izdane in pregled opravljen, ko bo Državnotožilski svet s potrebnimi podatki predlagal generalnemu državnemu tožilcu Republike Slovenije izdajo odredb za delni strokovni pregled.

Iz prejšnjih obdobj je imel oddelek v obravnavi še 66 predlogov, ki so se nanašali na šest okrajnih, 38 okrožnih (od tega 12 svétnikov), 18 višjih in štiri vrhovne državne tožilce. Za 35 izmed njih je bilo treba izdelati oceno državnotožilske službe, od tega za tri tožilce po prvem, za pet tožilcev po drugem in za enega tožilca po tretjem letu opravljanja te. V nadaljnjih 12 primerih so se predlogi nanašali na redno, v štirih pa na hitrejše napredovanje v plačnem razredu. Za sedem državnih tožilcev je bilo predlagano hitrejše napredovanje na položaj svétnika, v treh primerih izjemno napredovanje v plačnem razredu, v petih pa za izjemno napredovanje v višji državnotožilski naziv.

Do dneva poročanja je bilo v celoti dokončanih 49 pregledov za šest okrajnih in 30 okrožnih državnih tožilcev (od tega devet svétnikov) ter 12 višjih in enega vrhovnega državnega tožilca. V 23 primerih je

bila izdelana ocena državnotožilske službe (od tega za tri tožilce po prvem, za pet tožilcev po drugem in za enega tožilca po tretjem letu opravljanja funkcije), v 8 primerih je bila izdelana ocena izpolnjevanja pogojev za redno in v štirih primerih za hitrejše napredovanje v višji plačni razred. V nadaljnjih sedmih primerih je bilo ocenjeno izpolnjevanje pogojev za hitrejše napredovanje na položaj svétnika, v treh primerih za izjemno napredovanje v plačnem razredu, v štirih primerih pa za izjemno napredovanje v višji državnotožilski naziv. Vsi so prejeli pozitivne ocene, pri čemer pa je bilo pri 47 ugotovljeno, da izpolnjujejo tudi pogoje za predlagano napredovanje, pri dveh pa, da sicer ustrezata državnotožilski službi, ne dosegata pa zadostne stopnje uspešnosti, kakovosti in strokovnosti dela, da bi lahko napredovala.

Od preostalih 17 zadev jih je ob pripravi tega poročila 14 v fazi izdelave poročila po izdanih odredbah. V treh zadevah odredba ni bila izdana, temveč je bil Državnotožilski svet zaprosen za pojasnila, ali je pregled še potreben oziroma smiseln glede na to, da so se državni tožilci v vmesnem času že upokojili.

6.5.5 NADZORSTVENE PRITOŽBE IN POSAMEZNI NADZORSTVENI PREGLEDI

V 155. členu ZDT-1 je s pojmom nadzorstvena pritožba opredeljena pravica udeleženca postopka, ki ga vodi državni tožilec, in ki s potrebnimi podatki izkaže pravni interes v svoji zadevi, da v primeru, če meni, da državno tožilstvo neutemeljeno dolgo rešuje zadevo oziroma neutemeljeno dolgo odlaša z delovanjem v postopku in tako onemogoča učinkovito izvrševanje njegove pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, zoper tako ravnanje oziroma opustitev dolžnega ravnanja državnega tožilca vložiti pritožbo. Ta se lahko vložijo neposredno pri državnem tožilstvu ali na ministrstvu za pravosodje, o njej pa odloča vodja državnega tožilstva, pri katerem deluje tožilec, katerega delo naj bi bilo neažurno, v primeru, da je pritožba vložena zoper vodjo tožilstva, pa generalni državni tožilec Republike Slovenije.

Stranke v vlogah največkrat ne opozarjajo le na časovno neustrezno reševanje zadeve ali vodenja postopka, temveč najpogosteje izražajo nezadovoljstvo z delom, sprejetimi ukrepi in odločitvami državnih tožilcev pri obravnavi kazenskih zadev, kar predstavlja velik del aktivnosti oddelka, ki preverja vsebinsko in ne le časovno komponento tožilskega poslovanja, torej zakonitost in strokovno pravilnost njihovega delovanja ter skladnost njihovega ravnanja v skladu z merili Državnotožilskega sveta za kakovost dela državnih tožilcev. Na nepravilnosti poleg strank (obdolžencev in oškodovancev) večkrat opozorijo tudi druge fizične in pravne osebe, organi in institucije, zato se delo tožilcev preveri tudi na podlagi lastnih zaznav pri obravnavi drugovrstnih vlog, zaprosil državnih tožilcev ali medijskih objav, če je to potrebno. V vseh takšnih primerih oddelek po skrbni proučitvi vloge pritožnika potek reševanja sporne zadeve najprej preveri s podatki v elektronskem vpisniku, če ti ne zadostujejo za odločitev o pritožbi, pa državnega tožilca in/ali vodjo tožilstva zaprosi še za pripravo poročila o obravnavi zadeve in izjasnitev glede navedb vlagatelja. Kadar je to potrebno za odločanje o nadzorstveni pritožbi, za poročanje in obveščanje oziroma izvajanje drugih pristojnosti, ki jih ima po ZDT-1, lahko generalni državni tožilec v posamezni zadevi odredi strokovni pregled, ki poteka podobno kot potekata splošni in delni strokovni pregledi, torej s fizičnim pregledom spisa, izdelavo poročila z ugotovitvami pregleda, njegovo vročitvijo tožilcu zaradi možnosti podaje pojasnil ali ugovora ter izdelavo dokončnega poročila z ugotovitvami in morebitnimi napotili.

V letu 2023 je oddelek v proučitev prejel 95 novih zadev, kar je le malenkost več kot v prejšnjem letu, ko jih je bilo 91, še vedno pa pomeni pomembno zmanjšanje števila tovrstnih vlog v primerjavi s prejšnjimi leti, kar upamo, je rezultat dobrega dela državnih tožilcev v zadnjih nekaj letih. Sicer so bile vloge vsebinsko podobne tistim iz prejšnjih let, nekaj vlagateljev pa je vsako leto stalnih, čeprav so od oddelka v svojih zadevah že večkrat prejeli celovite odgovore. Pri teh gre pogosto za opozarjanje na širšo problematiko, ki se na delo državnih tožilcev nanašajo le deloma in jih z ukrepi, ki so na voljo v okviru kazenskega prava, niti ni mogoče rešiti.

Izmed 95 zadev, ki jih je obravnaval oddelek, jih je 93 nastalo na podlagi vlog strank in drugih upravičencev ter zainteresiranih oseb (prejšnje leto 90), dve zadevi pa sta nastali na lastno pobudo ob

obravnavi zadeve na drugem oddelku ter objave v medijih (lani je bila ena taka zadeva). Enako kot že vsa prejšnja leta, so bili z delom državnih tožilcev v letu poročanja najmanj zadovoljni oškodovanci, ki so vložili 56 pritožb, kar pomeni 70 odstotkov vseh vlog (prejšnje leto 79 odstotkov), in sicer so jih 50 vložili sami oziroma zanje njihovi zakoniti zastopniki ali sorodniki, šest pa njihov pooblaščen odvetnik. Vlaganje pritožb v zastopstvu odvetnika je postala praksa zadnjih nekaj let, pri čemer pa je zanimivo, da ni to le praksa obdolžencev, temveč tudi in celo v večjem obsegu oškodovancev. Obdolženci so sicer v letu 2023 vložili 10 pritožb, kar pomeni 12 odstotkov vseh (lani 8 odstotkov), od tega sedem sami, za tri pa jih je vložil njihov zagovornik. V dveh primerih je bil vlagatelj hkrati v vlogi obdolženca in oškodovanca, tudi v enem od teh dveh zadev pa je pritožbo vložil odvetnik. Od ostalih devetih vlagateljev pritožb nad delom državnih tožilcev gre v letu poročanja omeniti delavsko svetovalnico, zdravniško zbornico, ministrstvo za kmetijstvo, komisijo za preprečevanje korupcije in veterinarsko fakulteto. Oddelek pa je obravnaval tudi anonimno vlogo. Za razliko od večine prejšnjih let (z izjemo lanskega leta) med vlagatelji ni bilo nobenega storilca prekrška, ki bi v svoji vlogi izrazil nezadovoljstvo z delom vrhovnih državnih tožilcev, ki ob obravnavi njegove pobude niso našli podlag za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti zoper odločbe o prekrških.

V vlogah so obdolženci večinoma nasprotovali začetemu kazenskemu postopku oziroma vložnemu obtožnemu aktu, saj so menili, da je bil pregon zoper njih sprožen neupravičeno in zlonamerno. Nasprotno so bili oškodovanci največkrat nezadovoljni z dejstvom, da državni tožilci v zvezi z vložnimi ovadbami niso našli podlag za začetek postopka, zaradi česar so zadeve zaključili z izdajo sklepov o zavrženju, v posameznih primerih pa so nasprotovali že obvestilu o nameri za zavrženje kazenske ovadbe. Druge pritožbene navedbe so se nanašale na pomisleke glede pristojnosti določenega državnega tožilstva za reševanje konkretne zadeve, na očitke o pristranskosti državnih tožilcev pri obravnavi zadev, na slabo dostopnost oziroma pomanjkljivo ali neustrezno komuniciranje državnih tožilcev s strankami, pa tudi na nezadovoljstvo s pogajanjem o priznanju krivde, na očitke o neizročitvi dokumentacije oziroma zavrnitvi prošnje za vpogled v državnotožilske spise ter za splošne poizvedbe o stanju konkretnih zadev, glede katerih niso mogli pridobiti ustreznih informacij pri pristojnem državnem tožilstvu.

Domnevno neutemeljeno dolgo trajanje reševanja zadev oziroma odlašanje z delovanjem v postopku so vlagatelji uveljavljali v 15 zadevah oziroma 16 odstotkih vseh vlog. To pomeni kar precejšnje povečanje v primerjavi s prejšnjima dvema letoma, ko je bilo teh le devet odstotkov. To bi bilo lahko zaskrbljujoče, če bi se v obravnavi nadzorstvenih pritožb izkazalo, da so dejansko utemeljene, vendar večinoma ni bilo tako. Iz tega lahko zato sklepamo, da so stranke čedalje zahtevnejše in se zavedajo svojih pravic, ki so jim ob uporabi sodobnih tehnologij tudi vedno bolj lahko dostopne, zato jih tudi pogosteje uporabljajo. Oddelek je sicer nadzorstvene pritožbe, ki so se nanašale na neažurnost državnotožilskega ukrepanja, odstopil v pristojno obravnavo vodjem okrožnih državnih tožilstev in Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, nadzorstveno pritožbo nad delom vodje enega izmed tožilstev pa generalnemu državnemu tožilcu Republike Slovenije. Tudi ta pritožba se je izkazala za v celoti neutemeljeno.

Preostalih 80 zadev (oziroma 84 odstotkov vseh prejetih zadev) je bilo vsebinskih pritožb, v katerih so vlagatelji zatrjevali nezakornost ukrepanja državnih tožilcev ali strokovno nepravilnost državnotožilske odločitve, in sicer v 59 primerih (74 odstotkov tovrstnih zadev), ter druga, že navedena ravnanja, s katerimi naj bi bile kršene njihove pravice, v 21 primerih (26 odstotkov teh zadev).

Kadar je bila zatrjevana strokovna nepravilnost, neustreznost postopanja ali odločitve državnega tožilca jasna in nedvoumna že po proučitvi navedb pritožnika in priložene ali iz podatkov elektronskega vpisnika in poročil državnih tožilstev pridobljene listinske dokumentacije, je oddelek z ugotovitvami prek vodje državnega tožilstva, pri katerem je svojo funkcijo opravljal državni tožilec, ki je napako zagrešil, slednjega seznanil. Če je bilo napako še mogoče odpraviti, mu je bilo tudi predlagano, naj zadevo ponovno prouči in sprejme potrebne nadaljnje ukrepe, če pa na zadevo ni bilo več mogoče vplivati, so bila dana napotila, da se ne bi ponovile podobne napake v prihodnje. Primera, ko je šlo za

take očitne nepravilnosti, sta bila v letu poročanja dva, oba v zadevah Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani. V določenih primerih pa le iz vloge in vpisniških podatkov ni bilo mogoče ugotoviti, ali je očitek o zatrjevani nezakonitosti, nepravilnosti ali pomanjkljivosti dela državnih tožilcev v konkretni zadevi utemeljen, zato je bilo treba odrediti strokovni pregled v posamezni zadevi. Ta je bil odrejen v devetih zadevah iz leta 2023 (v šestih zadevah Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani, v dveh zadevah Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru in eni zadevi Okrožnega državnega tožilstva v Kopru). V sedmih zadevah je bilo to storjeno na podlagi vlog pritožnikov, dva pregleda pa sta bila odrejena na lastno pobudo. Pregledi so pokazali nepravilnosti v petih zadevah, dve pritožbi sta bili v celoti neutemeljeni, v dveh zadevah pa pregled v času priprave poročila še ni končan.

Ob pripravi tega poročila tako ostaja nerešenih še 14 vlog, v katerih so vlagatelji zatrjevali strokovne in druge vsebinske nepravilnosti pri delu državnih tožilcev, ugotovitve že rešenih pritožb pa ponovno potrjujejo ugodno oceno iz prejšnjih let, da je delo državnih tožilcev večinoma kakovostno, zakonito in strokovno pravilno. Izmed obravnavanih zadev je bilo namreč samo sedem pritožb utemeljenih, kar je samo 9 odstotkov vseh prejetih vlog. Stanje se tako z leti izboljšuje (leta 2022 je bilo utemeljenih 10 odstotkov, leta 2021 pa 12 odstotkov vseh vloženih pritožb). V kar 91 odstotkih zadev so se očitki tožilcem izkazali za neutemeljene. Podatek je razveseljav in dokazuje, da sta bila sprotno in kakovostno izobraževanje tožilcev ter učinkovit nadzor nad njihovim delom, pri katerem je posamezne pomanjkljivosti in nepravilnosti mogoče hitro zaznati in odpraviti ter preprečiti njihovo ponavljanje v prihodnje, uspešna tudi v letu 2023.

6.5.6 NADZOR DRŽAVNOTOŽILSKE UPRAVE

Za zagotovitev rednega, pravilnega, vestnega in učinkovitega delovanja državnega tožilstva je v okviru državnotožilske organizacije vzpostavljen še en pomemben mehanizem, in sicer nadzor nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave. Ta obsega zlasti notranjo organizacijo in organizacijo poslovanja državnih tožilcev, organizacijo udeležbe na glavnih obravnavah, narokih in drugih dejanjih, izdajanje in izpolnjevanje splošnih navodil, kadrovsko poslovanje ter izvajanje predpisov o varnosti in zdravju pri delu, odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih državnih tožilcev in državnotožilskega osebja, poročanje o delu državnega tožilstva, oblikovanje pobud in mnenj o zakonih in podzakonskih aktih, izobraževanje ter spremljanje sodne in državnotožilske prakse, vpisovanje, evidentiranje in statistično spremljanje zadev, pisarniško in tehnično poslovanje, finančno, računovodsko in materialno poslovanje ter vodenje postopkov javnih naročil, skrb in ukrepe za varnost oseb, dokumentacije in premoženja na državnem tožilstvu in druge dejavnosti, povezane s stvarnim premoženjem, ki ga ima državno tožilstvo neposredno v uporabi. Na podlagi določil 154. člena ZDT-1 nadzor državnotožilske uprave izvaja generalni državni tožilec Republike Slovenije, na okrožnih državnih tožilstvih pa tudi njihovi vodje. Pri tem lahko zahtevajo pisna pojasnila in poročila o izvajanju posameznih nalog, pa tudi pregledujejo posamezne spise. Generalni državni tožilec Republike Slovenije lahko za nadzor pooblasti vrhovnega ali višjega državnega tožilca.

Generalni državni tožilec Republike Slovenije je v letu 2023 v treh primerih odredil nadzor, ki se je nanašal na dodeljevanje zadev državnim tožilcem, na področje organizacije in izvajanja dežurne službe ter na ustreznost vodenja kolegijskega dela. Dana so bila priporočila in napotila, ugotovitve dokončnih poročil pa so bile obravnavane tudi na kolegiju vodij državnih tožilcev.

Tudi iz poročil okrožnih državnih tožilcev o izvrševanju državnotožilskega nadzora v letu 2023 izhaja, da so vodje v ta namen izvajali številne aktivnosti in stanje na tožilstvih, ki jih vodijo, skrbno spremljali ter v primeru, da se je za izkazalo za potrebno, ustrezno ukrepali. V ta namen so pregledovali in analizirali statistične podatke, ki jim jih je mesečno pošiljal SIC, opravljali vpogled v aplikacijo Vpisniki, uporabljali grafe in preglednice *Power BI report* orodij in lastne evidence, dokumente in spise pa tudi fizično pregledovali.

Tako so nadzorovali ažurnost sprejemanja državnotožilskih ukrepov in odločitev v obravnavanih kazenskih zadevah in v primeru, da so zaznali prekoračenje pričakovanega časa za sprejetje ukrepa (90 dni oziroma 30 dni v primeru zadev po opravljeni preiskavi), na to državnega tožilca opozorili, bodisi v osebnem razgovoru bodisi z opomnikom po elektronski pošti, lahko pa tudi pozvali k pisnim pojasnilom. Večinoma so sicer tožilci v takih primerih že pred iztekom roka vodje zaprosili za odobritev podaljšanja reševanja zadeve, še zlasti, kadar zaradi preobremenjenosti, reševanja prednostnih zadev, večjega števila pripornih zadev ali izrazito obširnih in zapletenih zadev teh niso mogli rešiti v predvidenih rokih. Vodje so prošnjam največkrat ugodili, v posameznih primerih pa nosilec v pomoč dodelili strokovnega sodelavca ali dodatnega tožilca. Izjemoma je prišlo do dodelitve spisov manj obremenjenim tožilcem ali vodjem. V skrajnih primerih so zaprosili za dodelitev določenega števila zadev v obravnavo do sprejetja meritorne odločitve drugim državnim tožilstvom, o čemer je z odredbo odločal generalni državni tožilec Republike Slovenije. Prekoračitve pričakovanega roka reševanja zadev so bile sicer na splošno redke, zamuda pa zanemarljiva (le nekaj dni nad pričakovanim časom) in upravičena.

Posebej se je izvajal tudi nadzor nad zadevami, ki veljajo za starejše, kar pomeni, da v razumnem oziroma običajnem času še niso bile zaključene. Gre za zadeve, v katerih so bili državnotožilski ukrepi že sprejeti (na primer so bile poslane v dopolnitev policiji ali predane v nadaljnji postopek sodišču), niso pa še dobile epiloga. SIC je tako izdelal seznam zadev, ki po podatkih e-vpisnika po desetih letih še vedno niso bile evidentirane kot zaključene in ga poslal vodjem tožilstev, posamezni vodje pa so tovrstne preveritve opravljali tudi za nerešene zadeve v krajšem obdobju (po enem letu, treh letih in podobno) in tožilce spodbujali k pošiljanju urgenc, vlaganju nadzorstvenih pritožb in drugih pospešitvenih sredstev.

Zunanji mehanizem nadzora nad pravočasnostjo reševanja zadev so nadzorstvene pritožbe po 155. členu ZDT-1, s katerimi na neažurnost obravnave zadev ali predolgo neukrepanje lahko vodjo opozorijo stranke, kadar menijo, da tožilec neutemeljeno odlaša z delovanjem v postopku. Teh primerov je bilo po poročanju okrožnih državnih tožilstev sorazmerno malo, so pa vodje reševanje zadev vedno preverili v elektronskem vpisniku in od državnih tožilcev večkrat tudi zahtevali poročilo, nato pa strankam ustrezno odgovorili. Velika večina nadzorstvenih pritožb se je izkazala za neutemeljene, v redkih primerih, ko je bil razlog za daljšo obravnavo zadeve vendarle na strani tožilstva, pa so vodje sprejeli potrebne ukrepe za pospešitev reševanja zadeve. Kot so navedli, je do tega prišlo izključno zaradi daljših bolniških odsotnosti in izrabe letnih dopustov v času sodnih počitnic, v nobenem primeru pa zamuda pri sprejetju nadaljnjega ukrepa ni imela posledic za postopek.

V sklopu nadzorstvenih pritožb je eno izmed tožilstev enako kakor že nekajkrat doslej znova opozorilo na prejete pritožbe zaradi domnevne kršitve roka za odgovor na zaprosilo za informacijo javnega značaja po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja. Ob njihovi obravnavi se je tudi tokrat izkazalo, da je šlo le za nepoznavanje postopka s strani prosilcev, saj se je vsebina vlog nanašala na vpogled v konkretne kazenske spise, kar ni informacija javnega značaja in se o zaprosilih odloča po določbah ZKP in ZDT-1.

Poleg pravočasnosti reševanja zadev so vodje v letu poročanja ob pomoči podatkov v aplikaciji e-Vpisniki, grafov in preglednic *Power BI report* orodij ter poročil, ki jim jih je mesečno pošiljal SIC, sprotno spremljali obremenjenost državnih tožilcev z zadevami in udeležbami na narokih in glavnih obravnavah ter delo in obremenitev strokovnih sodelavcev in zagotovili, da je bila ta kar najbolj enakomerna in da so bili s podatki o obremenjenosti seznanjeni tudi oni. Če se je izkazalo za potrebno, so posamezne zadeve ali del nalog vodje opravili sami ali jih dodelili drugim državnim tožilcem. V nobenem primeru pa ni prišlo do prevzema ali predodelitve zadeve iz razlogov po 170. členu ZDT-1, torej zaradi vsebinskega nestrinjanja z odločitvijo državnega tožilca ali razlogi zanjo glede na uveljavljeno politiko pregona, domnevnih hujših nepravilnosti ali nezakonitosti pri reševanju zadeve, nevestnega, nepravočasnega, neustreznega ali malomarnega reševanja zadeve, ravnanja v nasprotju s

splošnimi navodili, izdanimi po določbah tega zakona, in drugih ravnanj, ki izpolnjujejo znake disciplinskih kršitev po tem zakonu, storjenih pri reševanju zadev.

Nadzor nad delom tožilcev so vodje izvajali tudi s pregledom spisov in dokumentacije. Pri tem je šlo zlasti za pregledovanje vhodne pošte, še posebej dokumentov s sodnimi odločitvami, zapisnikov o glavnih obravnava in zapisov v internih dnevnikih in internih opomnikih glede udeležb na obravnava in narokih, pa tudi za redno pregledovanje zadev, ki so bile po odredbi tožilcev v koledarju, ter za dajanje napotil tožilcem, da pošljejo ustrezne urgence, če do izteka roka odgovorov niso dobili. Obdobno so vodje pregledovali tudi zadeve, ki so bile poslana v zbiranje nadaljnjih obvestil ali v dopolnitev ovadbe policiji, pa tudi tiste, ki so bile v obravnavi na sodišču dlje časa. Nekatera tožilstva so v okviru tega omenila tudi neposredni nadzor nad delom državnih tožilcev v predkazenskem postopku, ki so ga vodje izvrševali s pregledom poročil o izvajanju dežurne službe, spet drugo je poročalo o pregledovanju zadev, v katerih je bil vložen obtožni predlog brez kaznovalnega naloga, in zadev Ktr, v katerih bi posamezna vloga lahko pomenila kazensko ovadbo, o kateri pri zaključevanju zadeve ne bi bilo odločeno. Eno izmed tožilstev je omenilo tudi nadzor nad pravilnostjo pisarniškega poslovanja, knjiženja in odpravljanja pošte. V primeru ugotovljenih napak, pomanjkljivosti in neenotne prakse so vodje opozarjali državne tožilce, bodisi posamično bodisi na skupnih kolegijih, kjer so sprejeli sklepe glede nadaljnje poslovanja in ravnanja državnih tožilcev.

Kolegijsko delo je tudi sicer med pomembnimi mehanizmi državnotožilske uprave za seznanjanje državnih tožilcev, strokovnih sodelavcev, pa tudi drugega državnotožilskega osebja z novostmi v zakonodaji in praksi ter za izmenjavo mnenj in izkušenj ter sprejetje dogovorov, vse z namenom odprave morebitnih napak in pomanjkljivosti, prenosa dobre prakse iz drugih državnih tožilstev in zagotovitve enotne politike kazenskega pregona, torej da se podobni primeri obravnavajo podobno na ravni celotne države. Manjša tožilstva so imela kratke dnevne kolegije, pri večjih, pri katerih to ni mogoče, pa v različnih sestavah (splošne, oddelčne, po posameznih kazenskopravnih področjih in podobno), tedenske, mesečne in po potrebi. Na dnevnih kolegijih so tožilstva oblikovala kaznovalne predloge, še zlasti v zadevah, v katerih je bil razpisan predobravnavni narok. Nekaj tožilstev je tako poročalo, da so državni tožilci na podlagi podatkov poročevalca – nosilca spisa oblikovali enotni predlog za izrek kazenske sankcije obdolžencu, ki bi priznal krivdo. Na pritožbenih kolegijih in na podlagi poslanih sodb z zanimivejšimi strokovnimi odločitvami državnim tožilcem in strokovnim sodelavcem so državna tožilstva primerjala tudi prakso pritožbenih sodišč, pri čemer se je ponovno pokazalo, da imajo različna pritožbena sodišča različne poglede na pravna in dejanska vprašanja ter izrečene kazenske sankcije, zaradi česar sta enotna politika pregona in tožilska praksa pri predlogih za kaznovanje še toliko pomembnejši.

V 169. členu ZDT-1 je prav zaradi enotnosti in učinkovitosti pregona določeno, da lahko vodje v skladu z DTR in splošnimi navodili določijo vrsto zadev in način obveščanja o zadevah, v katerih jim morajo državni tožilci pred odločitvijo predložiti na vpogled osnutek svojega akta (t. i. zadeve OV). Če vodja oceni, da je osnutek strokovno nepravilen, pomanjkljiv ali nerazumljiv, s tem seznanj državne tožilca in mu predlaga možni način odprave pomanjkljivosti ali napak. Eno od državnih tožilstev je tako poročalo o širokem naboru pomembnejših kaznivih dejanj in vrst zadev, ki jih je opredelilo kot zadeve OV, drugo tožilstvo je poročalo o tem, da pregledujejo vse zadeve, v katerih so sklenjeni sporazumi o priznanju krivde, tretje pa o tem, da vodja pred odpravo na sodišče pregleda vse zadeve, v katerih je državni tožilec pripravil obtožni predlog brez kaznovalnega naloga.

Na podoben način je bilo vodjem z določitvijo posameznih zadev kot zadev posebnega pomena (t. i. zadeve PP) omogočeno sprotno spremljanje državnotožilskih aktivnosti, ugotovitev in ukrepov in odločitev v zadevah, za katere velja dolžnost obveščanja po DTR (zadeve posebej hudih kaznivih dejanj, širšega javnega pomena, ki imajo posebno odmevnost ter zadeve, ki vsebujejo zahtevna pravna vprašanja, ki so pomembna za državnotožilsko in sodno prakso) ter tistih, ki so kot take opredeljene s splošnimi navodili. O stanju teh zadev so državni tožilci sprotno obveščali vodje, ti pa v obliki operativnih poročil VDT RS oziroma generalnega državnega tožilca Republike Slovenije.

Vsi zgoraj navedeni ukrepi za zagotovitev kakovostnega in učinkovitega nadzora nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave pomenijo dobro prakso, ki nedvomno omogoča kakovostnejše, enotnejše in učinkovitejše reševanje zadev ter njihovo hitrejše končanje.

6.6 RAZVOJNE AKTIVNOSTI V LETU 2023

V letu poročanja smo v okviru projekta EXEC II končali aktivnosti za odpravo pomanjkljivosti, ki jih je pokazal predhodno izvedeni varnostni test, ter aplikacijo maja 2023 dali v uporabo državnim tožilstvom. Izdelana in na intranetnih straneh državnega tožilstva objavljena so bila natančna navodila za uporabo. V projektu smo pripravili zahtevana poročila, konec leta pa smo od Evropske komisije prejeli oceno končnega poročila, ki je potrdila pravilno upravljanje in izvajanje projekta. S tem se je končal formalni del projekta.

Z izvajalci Evropske komisije smo aplikacijo med letom nadgrajevali in preverjali izmenjave dokumentov s pravosodnimi organi držav članic, ki so se dodatno vključevale v uporabo portala e-EDES. V letu poročanja smo izvedli nekaj sestankov s predstavniki generalne policijske uprave in izvajalci Evropske komisije, da bi našli rešitev za povezavo policije v aplikacijo, o čemer bi sklenili dogovor o skupni uporabi aplikacije. Pogovori se bodo nadaljevali tudi v prihodnje.

Končali smo tudi formalni del projekta CCDB (Criminal Court Database), ki ga je prav tako sofinancirala Evropska komisija, pripravili upravna poročila ter prejeli potrditev, da smo vse aktivnosti izvajali v skladu s pravili črpanja evropskih sredstev. Aplikacija CCDB deluje v zaledju aplikacije e-EDES in zagotavlja imenik organov, ki so v vseh evropskih državah pristojni za prejem evropskih preiskovalnih nalogov (EPN) in obrazcev za mednarodno pravno pomoč (MPP). VDT zagotavlja pravilnost podatkov o okrožnih državnih tožilstvih in specializiranem državnem tožilstvu.

Projekta EXEC II in CCDB sta vzpostavila sistem za elektronsko izmenjavo EPN in MPP s tujimi pravosodnimi organi po varnem elektronskem kanalu e-CODEX. Z začetkom veljavnosti Uredbe (EU) 2022/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o računalniško podprtem sistemu za čezmejno elektronsko izmenjavo podatkov na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah (sistem e-CODEX) ter o spremembi Uredbe (EU) 2018/1726 je bilo upravljanje sistema e-CODEX preneseno na evropsko agencijo eu-LISA. Ta agencija zagotavlja in upravlja vse velike informacijske rešitve za različne potrebe varnega povezovanja in izmenjave dokumentov med različnimi organi v državah članicah in širše. S spremljanjem in sodelovanjem v svetovalnem odboru, ki je nadzoroval prenos upravljanja z e-CODEX-a na eu-LISA, smo zagotovili uspešen prenos in prispevali k načrtu in protokolum nadgradenj sistema, ki je osredotočen na potrebe pravosodja.

Projekt tehnične pomoči Evropske komisije, ki se je izvajal na VDT z naslovom Aktivnosti za krepitev vladavine prava: enakost pred zakonom in enako obravnavanje, se je formalno končal na začetku leta 2023. Pripravljeni sta bili dve zaključni poročili, za vsak del posebej, ki sta vsebovali tudi priporočila za nadaljevanje aktivnosti.

V okviru prvega dela, ki se je osredotočal na poenotenje kazenskih sankcij, je bil na ministrstvu za pravosodje izveden predstaviten sestanek glede rezultatov z razpravo o nadaljnjih korakih. Na sestanku je VDT opisal prihodnji načrt aktivnosti in opozoril na omejitve tožilstva pri izvajanju posameznih priporočenih aktivnosti. Ugotovljeno je bilo, da morajo pri nadaljevanju in izvedbi vseh aktivnosti, ki jih je priporočal izvajalec študije sankcioniranja, sodelovati vsi s področja sankcioniranja, torej tudi sodna in zakonodajna veja oblasti.

V okviru drugega dela je delovna skupina s sodelovanjem tujih strokovnjakov pripravila konkretne predloge za izboljšanje javne podobe državnega tožilstva in obveščanje javnosti, ki bi jih lahko zelo hitro vpeljali na državnem tožilstvu. VDT je v letu poročanja video predstavitev dela državnega tožilca,

ki je bila narejena v okviru projekta in je dostopna na spletu, opremil s podnapisi in tolmačenjem v znakovni jezik.

Evropska komisija je potrdila projekt OSINT-RADAR, pri katerem vrhovno državno tožilstvo po tehtnem premisleku sodeluje kot pridruženi partner. Ugotovljeno je bilo, da večina dela in aktivnosti, ki so zajete v projektu, v Sloveniji spada med naloge policije. Del, kjer bi lahko državni tožilci pripomogli s svojim znanjem in izkušnjami, je minimalen in se nanaša na pregled priročnika, da opozorimo na zakonodajne omejitve ter pristojnosti državnih tožilcev.

Strateško razvojni center je pripravil investicijsko dokumentacijo za projekta Zelena sejna soba in Virtualni pomočnik, ki sta odobrena za sofinanciranje iz sklada za okrevanje in odpornost. Pri tem je bilo potrebno tesno sodelovanje z ministrstvom za pravosodje. Investicijski projekt (IP) za projekt Virtualni pomočnik je konec leta potrdila tudi služba za evropska sredstva ministrstva za pravosodje. Investicijski projekt je podlaga za odprtje NRP-postavke ministrstva za pravosodje, kamor se nakažejo finančna sredstva za izvajanje projektov. Za projekt Zelena sejna soba, za katerega finančna ocena manjša, smo pripravili dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP) in na ministrstvo za pravosodje poslali sovpadajoče tehnične specifikacije. DIIP je bil ob koncu leta še ocenjevala služba za evropska sredstva pri ministrstvu za pravosodje.

Poleg omenjenih projektov je Strateško razvojni center v letu poročanja sodeloval pri izvajanju projekta za vzpostavitev sistema upravljanja varovanja informacij na državnem tožilstvu.

7 PREGLED POSTOPKOV PO POSAMEZNIH SKLOPIH KAZNIVIH DEJANJ

7.1 UVODNO POJASNILO

V skladu z 12. členom pravilnika je v spodnjih poglavjih za leto poročanja opisano stanje kazenskega pregona na določenih področjih, v okviru katerega se poleg zaznanih težav pri pregonu posamezne vrste kriminalitete opozarja tudi na vzroke in okoliščine za nastanek, povečevanje, spreminjanje ali razvoj kriminalitete na določenem področju ter na možne zakonske in druge ustrezne ukrepe za njihovo odpravo ali zmanjševanje. Posamezna področja spremljanja so vezana na kazniva dejanja in skupine kaznivih dejanj, kot so prikazani v preglednici 44 poročil posameznih državnih tožilstev in skupnega poročila o delu državnih tožilstev za leto 2022.

7.2 RAZVOJ KRIMINALITETE NA DOLOČENEM PODROČJU

7.2.1 GOSPODARSKA KRIMINALITETA

Politika pregona državnega tožilstva področju obravnavanja gospodarske kriminalitete namenja osrednjo vlogo med prednostnimi zadevami. Državni tožilci so si v tem okviru zastavili cilj, da se čim bolj učinkovito in s kar najbolj optimalnimi sredstvi, zlasti pa s temu ustreznim znanjem in veščinami ter pridobljenimi izkušnjami spoprimejo s čedalje bolj zapletenimi in nemalokrat pod plaščem zakonitosti zastrtimi pojavnimi oblikami kriminalitete, ki jo kazenskopravna sistematika v okviru tako imenovanih kaznivih dejanj zoper gospodarstvo umešča v 24. poglavje Kazenskega zakonika. Uporaba kazenskopravnih norm naj bi bila učinkovit družbeni instrumentarij, ki pri gospodarskem poslovanju omogoča uporabo kazenskega prava kot *ultima ratio* za pregon najhujših negativnih pojavov na področju gospodarstva, kadar odpovedo vsa druga pravna sredstva.

Pregon storilcev kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete zagotovo spada med najzahtevnejša tožilska opravila, saj je gospodarsko kriminaliteto težko odkriti in preiskovati, ker posledice tovrstnih dejanj pogosto niso neposredno vidne. Ob upoštevanju statističnih podatkov z

vidika škode pomeni gospodarska kriminaliteta veliko nevarnost, saj ima njeno razraščanje dolgoročne posledice v delovanju celotne družbe, povezana pa je tudi s širjenjem neupravičene neenakosti in razslojevanja v družbi. Ustanovitev in delovanje specializiranih enot v okviru policije in pravosodnih organov, specializacija, izobraževanje in učinkovito mednarodno sodelovanje pomembno povečujejo verjetnost odkritja in ustreznega obravnavanja tovrstnih kaznivih dejanj.

V statističnem pregledu so navedena kazniva dejanja iz preglednic, predpisana v skladu s pravilnikom, in sicer v preglednicah 44a(p), 44a(po), 44b(p), 44b(po). Iz njih izhajajo podatki o vseh najpomembnejših gospodarskih kaznivih dejanjih na način, da je mogoča primerjava s prejšnjim obdobjem poročanja, v tem obsegu pa tudi ocena gibanja ter vsebinskih značilnosti in opažanj pri obravnavi tovrstnih kaznivih dejanj.

Čeprav v navedeno poglavje spada 26 dokaj raznolikih kaznivih dejanj, jih je mogoče z vidika kazenskopravnih dobrin oziroma vrednot, ki naj bi jih ta kazniva dejanja vsaj na primarni ravni varovala, povezati bodisi neposredno bodisi vsaj posredno z gospodarstvom kot enim od tistih ključnih človekovih dejavnosti, ki je nujna tako z vidika eksistence oziroma razvoja vsakega posameznika kot tudi z vidika človeške družbe kot celote.

Sestava kaznivih dejanj zoper gospodarstvo se je v letu 2023 nekoliko spremenila. Tako v obdobju poročanja prevladujejo kazniva dejanja poslovne goljufije po 228. členu KZ-1, nato kazniva dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1, kazniva dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1 in kazniva dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1.

Kaznivo dejanje zlorabe položaja ali pravic po 244. členu KZ oziroma kaznivo dejanje zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1 je osrednje in temeljno kaznivo dejanje na področju gospodarske kriminalitete. Državna tožilstva so v letu poročanja zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 294 kaznivih dejanj, kar v primerjavi s prejšnjim letom pomeni zmanjšanje pripada tovrstnih zadev za slaba 2 odstotka. Državni tožilci so zoper fizične osebe vložili obtožne akte za 116 kaznivih dejanj, kar je 13 odstotkov od skupnega števila kazenskih ovadb v obravnavi, v primerjavi z letom 2022 pa gre za povečanje obsega obtoževanja za 39 odstotkov. Zavrženje kazenskih ovadb se v letu poročanja evidentira za 207 kaznivih dejanj, kar je za 41 kaznivih dejanj manj kot v prejšnjem letu. Sodišča so na podlagi obtožnih aktov izrekla obsodilno sodbo za 45 kaznivih dejanj (6 odstotkov manj kot leta 2022), oprostilno sodbo za 23 kaznivih dejanj (za 4 kazniva dejanja več kot leta 2022) in zavrnilno sodbo za sedem kaznivih dejanj, kar je dve več kot v prejšnjem letu. V zadevah za 355 kaznivih dejanj sodišče še ni izreklo prvostopenjske sodbe.

Zoper pravne osebe so državni tožilci v letu poročanja prejeli kazenske ovadbe za 31 kaznivih dejanj, pri čemer so skupno obravnavali ovadbe za 165 kaznivih dejanj oziroma za 10 odstotkov manj kot prejšnje leto. Sklep o zavrženju kazenske ovadbe so izdali za 55 kaznivih dejanj (kar je za 21 kaznivih dejanj manj kot leta 2022). Zoper pravne osebe je bil v lanskem letu vložen obtožni akt za 17 kaznivih dejanj.

Na strani storilcev gospodarskih kaznivih dejanj največkrat prevladujejo osebe, ki imajo znanje s posebnih področij, in sicer s področja delovne zakonodaje, finančnih in davčnih predpisov ter obligacijskega in statusnega prava, kar predpostavlja izobražene in inteligentne udeležence. Njihove osebne značilnosti se pokažejo v okviru izvršitvenih ravnanj, pri katerih gre za praviloma trajajoča in premišljena protipravna ravnanja v primerjavi z drugimi kaznivimi dejanji. Pri tem je njihov namen lastna protipravna ravnanja čim bolj prikriti.

Upoštevajoč raznolikost področij, na katerih delujejo storilci obravnavnega kaznivega dejanja, ni mogoče natančneje opredeliti vzrokov za povečanje ali zmanjšanje števila zaznanih in na državnih tožilstev obravnavanih kaznivih dejanj. Praviloma izvršitvena ravnanja zajemajo kršitev standarda

skrbnosti dobrega gospodarstvenika, katerega posledice se raztezajo tudi na kazenskopravno področje, in sicer gre za storilce, ki v oškodovani družbi zlorabijo svoj položaj zato, da družbi, katere lastnik so ali jo obvladujejo na drug način, pridobijo koristi bodisi z odrejanjem nakazil bodisi s prenosom poslov ali denarnih tokov na družbo, ki jo obvladujejo, ali z brezplačnimi odstopi terjatev in prevzemom dolga oziroma plačilom neobstojećih terjatev. Še vedno pa so izvršitvena oblika pri pridobivanju premoženjske koristi običajno tudi plačila, ki temeljijo na fiktivnih poslih, in finančni tokovi, ki ne temeljijo na opravljenem prometu blaga ali storitev. Tovrstna kazniva dejanja je tudi težje prepoznati in dokazati, težave v zvezi z odkrivanjem in pregonom gospodarskega kriminala pa izvirajo predvsem iz dejstva, da se ta kriminal dogaja pod plaščem legalnega poslovanja. Značilne so na primer svetovalne pogodbe brez dejanske vsebine, izdajanje fiktivnih računov zaradi zmanjšanja davčne osnove, plačila lizinških pogodb ob fiktivnem najemu premoženja ali nepremičnin in podobno.

Poleg zgoraj obravnavanega kaznivega dejanja, ki je del kaznivih dejanj na področju bančnega kriminala in se očita bančnikom, se sem uvrščata še kaznivo dejanje poslovne goljufije po 228. členu KZ-1 in kaznivo dejanje preslepitve pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti po 230. členu KZ-1, pri čemer gre za zelo zahtevne oblike kaznivih dejanj zoper gospodarstvo.

Za preiskovanje, obtoževanje in sojenje v bančnih zadevah je treba pridobiti posebno znanje s področja mikroekonomije, poslovnih financ in bančništva, poleg tega pa poznati bančno subkulturo in posebnosti bančnega okolja (na primer stroga hierarhija, način odrejanja nalog podrejenim). Spoznati je treba praktični potek in posebnosti internih bančnih postopkov v različnih bankah, posebnosti financiranja in delovanja finančnih holdingov, gradbenih podjetij, projektov in projektnih družb, subjektov v tujini (tudi posebnosti pravne ureditve v drugih državah, kjer so banke ustanovile hčerinske družbe ali samo financirale projekte).

Ena od ključnih dilem v zvezi s proučevanimi bančnimi kreditnimi posli, ki so slovenskemu bančnemu sektorju povzročili enormno premoženjsko škodo zlasti v pojavnih oblikah tako imenovane navadne škode z zmanjšanjem njegovega premoženja, se navezuje na vprašanje razmejitev med zgrešeno in škodljivo poslovno odločitvijo, za katero bančnemu osebju, ki je odgovorno zanjo zaradi okoliščin, v katerih jo je sprejelo, ne moremo očitati niti odškodninske niti kazenske odgovornosti, in med tisto odločitvijo, zaradi katere lahko rečemo, da je bila sprejeta na način in v okoliščinah, ki vsebinsko pomeni tako hudo in očitno kršitev standarda skrbnosti vestnega in poštenega gospodarstvenika, da lahko v nadaljevanju ob izpolnitvi dodatnih predpostavk govorimo o izpolnitvi bodisi zakonskih znakov bodisi odškodninske, torej civilnopravne ali celo kazenske odgovornosti. Da bi znali meje med včasih izjemno težko prepoznavnimi modalitetami bančnega poslovanja postaviti na pravo mesto, je treba že v izhodišču upoštevati nekatere posebnosti bančnih poslov, ki zadevajo odločanje o odobritvi bančnih kreditov gospodarskim družbam.

Zaradi zapletenosti zadev s področja bančne kriminalitete preiskave in sojenja trajajo dlje časa, kot povprečno trajajo kazenski postopki zaradi kaznivih dejanj zoper gospodarstvo. Na dinamiko in hitrost obravnavanja tovrstnih zadev ter njihov izid pomembno vplivajo procesna dejanja obdolžencev in njihovih zagovornikov ter način vodenja postopkov na sodiščih. Najpogostejše težave pri pregonu bančnega kriminala so skromna sodna praksa, dolgotrajnost sodnih preiskav, neizdelana merila, kaj je dobra bančna praksa, visoki dokazni standardi in zahtevno dokazovanje obarvanega naklepa, obsežnost dokumentacije, pridobivanje podatkov iz tujine, pridobivanje in analiza obsežnega elektronskega gradiva, pomanjkanje interesa oškodovanih bank za samoiniciativno preiskovanje sumov kaznivih dejanj v okviru svojih zmožnosti, posebnosti strokovnega znanja s področja ekonomije in bančništva ter pomanjkljiva specializacija sodišč glede strokovnih bančnih in ekonomskih vprašanj. Ker sodna praksa na področju bančne kriminalitete še ni v celoti vzpostavljena, referenčnih sodb ni in pomembna pravna vprašanja še niso bila v celoti opredeljena in razrešena, zato ni mogoče govoriti o ustaljeni sodni praksi. Ker se sodi gospodarski in finančni eliti, je sodno prakso tudi izredno težko predvideti.

Obdolženci in njihovi zagovorniki v sodnih postopkih pogosto predložijo pravna mnenja, ki so jih zanje pripravili strokovnjaki pravne ali ekonomske stroke (na primer drugi sodni izvedenci in univerzitetni profesorji), v katerih ugotavljajo zakonitost in strokovno pravilnost ravnanja obdolžencev. Neredko pa si obdolženci »pomoč strokovnjakov« zagotovijo že med izvrševanjem kaznivega dejanja. V primerih, ko osumljeni bančniki niso kršili izrecnih zakonskih, podzakonskih ali internih bančnih pravil, se zastavlja vprašanje, ali so pri svojih odločitvah upoštevali dobro bančno prakso. Zanesljiv referenčni okvir, kaj je dobra bančna praksa, pa ne obstaja. V okviru objektivnih zakonskih znakov je treba dokazati, da je obdolženec opravljal gospodarsko dejavnost, pri kateri je zlorabil svoj položaj ali dano zaupanje ali prekoračil pravice ali opustil dolžnosti, ki jih ima na podlagi zakona, drugega predpisa, akta pravne osebe ali pravnega posla glede razpolaganja s tujim premoženjem ali koristmi, njihovega upravljanja ali zastopanja – torej, da je bilo njegovo delovanje v nasprotju z interesi banke, ki jo zastopa.

Praviloma se za najzahtevnejši del izkaže dokazovanje subjektivnega zakonskega znaka neposrednega in v tem okviru obarvanega naklepa. Za uspešen izid kazenskega postopka je treba dokazati, da se je obdolženec zavedal svojega dejanja (torej, da je deloval v nasprotju s predpisi in dobro bančno prakso ter ni upošteval koristi in interesov banke) in ga je hotel storiti, in sicer z namenom, da sebi ali drugemu pridobi protipravno premoženjsko korist (ali da banki povzroči škodo). V zvezi z dokazovanjem obarvanega naklepa je treba na tem mestu navesti tudi zelo pogosto prakso bančnega menedžmenta. Ta se kaže v tem, da je v fazi odločanja o odobritvi konkretne bančne naložbe (kredita) nekemu komitentu kot po pravilu prezrl vključitev svoje podporne službe, pristojne za strokovno presojo o dejanski in pošteni vrednosti banki zastavljenega premoženja kot zavarovanja njene kreditne izpostavljenosti. S tem se je, v popolnem nasprotju z dobro bančno prakso in internimi pravili o vrednotenju, v zastavo prejetega premoženja zadovoljil že s cenitvami, ki mu jih je v zvezi s tem predložil kar komitent, za katere se je naknadno – za banko žal prepozno – pokazalo, da so bile na škodo banke izdelane le v interesu komitenta.

Upoštevajoč, da zaposleni v bankah poznajo dejansko stanje, imajo strokovno znanje in poznajo notranje poslovne procese ter (primerljive in večinske) primere pravilnega ravnanja drugih zaposlenih in tudi konkretnih osumljenih bančnikov v drugih, neinkriminiranih primerih, bi lahko banke same najbolj določno opredelile konkretna nezakonita ravnanja in možne osumljence. Vendar so tožilske izkušnje z oškodovanimi gospodarskimi subjekti iz nebančnih gospodarskih področij bolj pozitivne. Ti subjekti si praviloma že sami močno prizadevajo, da se izsledijo storilci in se zberejo potrebni dokazi. Banke se večinoma ustrezno odzivajo na zahteve policije in tožilstva za pošiljanje dokumentacije, vendar so pri komuniciranju z organi odkrivanja in pregona zelo zadržane ter ne kažejo samoiniciativnosti za preiskovanje.

Rešitev za dolgotrajnost sodnih postopkov niso pospešitvena pravna sredstva, ki naj bi jih zoper delo sodnikov vlagali državni tožilci, saj gre za sistemsko težavo. Na dolgotrajnost sodnih postopkov vpliva tudi dejstvo, da se poznavanje strokovnih bančnih vprašanj na sodiščih šele vzpostavlja. Rešitev se kaže tudi v ustanovitvi enotnega specializiranega sodišča za gospodarska in korupcijska kazniva dejanja, da sodniki ne bi bili obremenjeni s sojenjem v zadevah z drugih vsebinskih področij, vplivi lokalnega okolja pa bi se čim bolj nevtralizirali.

Zadeve, povezane z domnevnimi zlorabami položaja ali zaupanja v bančništvu, so na državnem tožilstvu še naprej obravnavane prednostno v skladu s sprejeto politiko pregona.

Kaznivo dejanje poslovne goljufije po 234.a členu KZ oziroma 228. členu KZ-1 spada med najpogostejša gospodarska kazniva dejanja. Na tem področju so v letu poročanja državna tožilstva zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 892 kaznivih dejanj oziroma za 65 odstotkov več kot leto pred tem. Skupno so obravnavala kazenske ovadbe za 1.425 kaznivih dejanj oziroma za 39 odstotkov več kot leta 2022, od tega so zavrгла kazenske ovadbe za 446 kaznivih dejanj, kar je 31 odstotkov od skupnega števila obravnavanih dejanj iz ovadb, pri čemer je odstotek zavrženj nekoliko nižji kot prejšnje leto (38

odstotkov). Obseg obtoževanja se kaže v vloženi obtožnih aktih za 121 kaznivih dejanj, kar je za 14 kaznivih dejanj manj kot leta 2022. Zoper polnoletne storilce so sodišča izdala obsodilne sodbe za 84 kaznivih dejanj (kar je za 7 odstotkov manj kot leta 2022), oprostilne sodbe za 16 kaznivih dejanj (za 67 odstotkov manj kot leta 2022) in zavrnilne sodbe za 197 kaznivih dejanj, kar je devetkratno povečanje v primerjavi s prejšnjim letom.

Zmanjševanje števila kaznivih dejanj poslovnih goljufij se pripisuje okoliščini, da so državni tožilci v svojih odločitvah učinkovito upoštevali stališče Vrhovnega sodišča Republike Slovenije iz sodbe I Ips 93283/2010, ki je postavilo strožja merila pri dokazovanju naklepa storilca in preslepitvenega namena, pri čemer se kot najpogostejši razlog za zavrženje kazenskih ovadb kaže odsotnost zakonskih znakov obravnavanega kaznivega dejanja in obstoj tako imenovanega civilnopravnega razmerja med storilcem in oškodovancem. Prav tako še vedno velja, da so ovaditelji premalo skrbni pri sklepanju poslov. Zlasti samostojni podjetniki in majhna podjetja bonitete sopogodbениkov ne preverjajo, pa tudi če jo in boniteta ni najboljša, sprejmejo tveganje s ciljem povečati prihodke ne glede na posledice. Včasih oškodovanci sklenejo pogodbo brez predložitve zahtevane dokumentacije, za katero se neredko pozneje izkaže, da je ponaredek. Premalo skrbni pa so tudi pri izvajanju pogodb, zlasti pri hitri (civilni) izterjavi terjatev.

Državna tožilstva so v zvezi s tovrstnimi kaznivimi dejanji zoper pravne osebe v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 465 kaznivih dejanj oziroma za 77 odstotkov več kot prejšnje leto. Obravnavala so kazenske ovadbe za skupno 727 kaznivih dejanj, kar je 44 odstotkov več kot prejšnje leto, ko so tožilstva obravnavala 505 kaznivih dejanj. Državni tožilci so zavrgli kazenske ovadbe za 378 kaznivih dejanj oziroma za 65 odstotkov več kot v prejšnjem letu. Delež zavrnjenj kazenskih ovadb zoper pravne osebe je bil glede na skupno število ovadb v obravnavi z 52 odstotki primerljiv z letoma 2022 in 2021, ko je znašal 45 oziroma 50 odstotkov, kar kaže na obstoj enotnih meril obravnavanja tega kaznivega dejanja. Obseg obtoževanja zoper pravne osebe se je v primerjavi s prejšnjim letom nekoliko povečal, saj so tožilci vložili obtožne akte za 22 kaznivih dejanj, v prejšnjem letu pa je bilo vloženi obtožni aktov za 18 kaznivih dejanj, pri čemer so bile v letu poročanja izdane le obsodilne sodbe za štiri kazniva dejanja ter nobena oprostilna sodba in zavrnilna sodba.

Pravne osebe so pri očitnem kaznivem dejanju največkrat udeležene tako, da imajo premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem, oziroma da so tako korist pridobile. Med razlogi za zavrženje kazenskih ovadb oziroma odstop od pregona zoper pravne osebe še vedno prevladuje razlog smotnosti iz 28. člena ZOPOKD, saj gre pogosto za pravne osebe brez premoženja oziroma v stečajnem postopku.

Tovrstno kaznivo dejanje je prevladujoče zaradi nezadostne finančne discipline med gospodarskimi objekti na trgu. Izvršitvena ravnanja so se uresničevala na način lažnih obljub o plačilu oziroma prikrivanja, da obveznosti ne bodo izpolnjene, kar je imelo za posledico neizpolnitev dogovorjenih obveznosti v okviru poslovanja med posameznimi strankami (na primer neplačilo dobavljenega blaga oziroma opravljenih storitev, neopravljene plačane storitve ali nedobavljeno plačano blago in tako dalje). V navedenem sklopu so večinski del poslovne goljufije, za katere je značilno, da kazenske ovadbe oškodovanci vlagajo po tem, ko izvršilni postopki niso bili uspešni. Storilci so osebe, ki s svojo prepričljivostjo in zlasti z izkoriščanjem dolgotrajnih poslovnih odnosov prikrijejo, da so zašle v finančne težave, zaradi česar nimajo več objektivnih možnosti, da bi poravnale storitve ali plačale kupljeno blago, pa vendar še vedno prihaja do naročil. Vložene kazenske ovadbe se še vedno uporabljajo predvsem kot dodatni pritisk za plačilo obveznosti, marsikdaj tudi uspešno, čeprav so bile pozneje ovadbe zavrnjene, pri čemer se državno tožilstvo upira vlogi tako imenovanega izvršilnega organa, saj je treba tovrstna vprašanja reševati v okviru civilnega prava.

Kaznivo dejanje poneverbe po 245. členu KZ oziroma kaznivo dejanje poneverbe in neupravičene uporabe tujega premoženja po 209. členu KZ-1 sta med pogostejšimi kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo. Državna tožilstva so v letu poročanja za obravnavano kaznivo dejanje po 209. členu KZ-

1 zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 272 kaznivih dejanj in skupaj z ovadbami iz prejšnjega leta obravnavala 442 kaznivih dejanj. Obseg obravnavanj novih kaznivih dejanj se je v primerjavi s prejšnjim letom prej povečal (prejete ovadbe za 225 kaznivih dejanj leta 2022), pri čemer se je obseg obravnavanj vseh kaznivih dejanj povečal za 10 odstotkov. Državni tožilci so vložili obtožne akte za 68 kaznivih dejanj, pri čemer se kaže osem odstotno zmanjšanje obsega obtoževanja v primerjavi s prejšnjim letom. Zoper polnoletne osebe so sodišča izdala obsodilne sodbe za 55 kaznivih dejanj (27 manj kot leta 2022), oprostilne sodbe za deset kaznivih dejanj, kar je štiri več kot leta 2022, in zavrnilne sodbe za osem kaznivih dejanj, kar je eno manj kot leta 2022.

Državna tožilstva so v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 15 kaznivih dejanj zoper pravne osebe oziroma za 6 odstotkov manj kot v prejšnjem letu, skupno pa so obravnavala ovadbe za 39 kaznivih dejanj, pri čemer je obseg skupnega števila kazenskih ovadb primerljiv s tistim iz leta 2022 (40 kaznivih dejanj leta 2022). V letu poročanja so bili zoper pravno osebo vloženi obtožni akti za štiri kazniva dejanja, pri čemer je bila izdana obsodilna sodba za eno kaznivo dejanje.

Večinoma se izvršitvena ravnanja pri obravnavanem kaznivem dejanju uresničijo v obliki prilaščanja denarja oziroma premičnih stvari. Običajno imajo storilci v gospodarskih družbah dostop do gotovine in premičnih stvari, ki so jim zaupane, na primer vozniki, ki z delodajalčevo kartico točijo gorivo tudi zase, in vozniki, ki si prilastijo blago oziroma proizvode, ki jih vozijo. Prevladujoči izvršitveni način obravnavanega kaznivega dejanja se kaže tudi v nepooblaščenem dvigu sredstev s transakcijskega računa gospodarske družbe, pri čemer niso redki primeri, ko si storilci z dostopom do gotovine prilastijo dnevne izkupičke, upravitelji večstanovanjskih stavb si prilastijo sredstva rezervnega sklada, najemniki si pogosto prilastijo predmete iz najetih prostorov, osebe, ki jim preneha delovno razmerje, pa ne vrnejo njim zaupanih sredstev v zvezi z zaposlitvijo. Kazenske ovadbe v navedenih primerih izvirajo iz skrhanih odnosov med delavci in delodajalci, ki jim delodajalci ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi očitajo, da so si prisvojili posamezne predmete, in običajno vključujejo več očitkov, ki so usmerjeni v kršitev pogodbe o zaposlitvi oziroma delovnopravne zakonodaje in bi lahko bili podlaga le za ugotavljanje disciplinske odgovornosti delavca. Težava pri dokazovanju obravnavanega kaznivega dejanja so nedosledne evidence oškodovanih družb in dejstvo, da je ista stvar zaupana večjemu številu zaposlenih, zaradi česar ni mogoče z gotovostjo dokazati, da si jo je prilastil prav osumljeni.

S področja insolvenčne kriminalitete se kot znatni del večje skupine kaznivih dejanj zoper gospodarstvo zaradi spoznanja, da tovrstna protipravna ravnanja ogrožajo delovanje gospodarskega sistema kot celote, poudarjajo kaznivo dejanje oškodovanja upnikov iz 234. člena KZ oziroma 227. člena KZ-1, kaznivo dejanje oškodovanja upnikov z goljufijo in nevestnim poslovanjem iz 226. člena KZ-1 ter kaznivo dejanje dajanja prednosti upnikom iz 227. člena KZ-1.

Zakonodajalec je z novelo KZ-1I, ki je začela veljati 15. decembra 2021, preimenoval in preoblikoval 226. člen KZ-1 (povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem) ter 227. člen KZ-1 (oškodovanje upnikov) na način, da je oškodovanje upnikov vsebinsko zajel v 226. členu KZ-1I z naslovom oškodovanje upnikov z goljufijo ali nevestnim poslovanjem, v 227. členu KZ-1I z naslovom dajanje prednosti upnikom pa uredil privilegiranje določenih upnikov. V preglednici 44a(p) so pri kaznivem dejanju povzročitve stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem po 226. členu KZ-1 tako zajeti tudi podatki, ki se nanašajo na kaznivo dejanje oškodovanja upnikov z goljufijo ali nevestnim poslovanjem po 226. členu KZ-1I, pri kaznivem dejanju oškodovanja upnikov po 227. členu KZ-1 pa tudi podatki o kaznivem dejanju dajanja prednosti upnikom po 227. členu KZ-1I.

Kot izhaja iz preglednice, so državna tožilstva v letu poročanja zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 55 kaznivih dejanj po 226. členu KZ-1, skupaj z ovadbami iz prejšnjih obdobj pa so obravnavala ovadbe za 160 kaznivih dejanj. Obseg obtoževanja se kaže v vloženi obtožni aktih za dve kaznivi dejanji. Državni tožilci so v letu poročanja prejeli obsodilne sodbe za eno kaznivo dejanje, oprostilnih in zavrnilnih sodb pa v letu poročanja ni bilo.

Zoper pravne osebe je bilo v letu poročanja vloženi kazenskih ovadb za 38 kaznivih dejanj po 226. členu KZ-1. Državni tožilci so vložili dva obtožna akta, medtem ko za šest kaznivih dejanj še ni bila izdana prvostopenjska sodba.

Državna tožilstva so v letu poročanja zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 64 kaznivih dejanj po 227. členu KZ-1, skupaj z ovadbami iz prejšnjih obdobj pa so obravnavala ovadbe za 217 kaznivih dejanj. Obseg obtoževanja se kaže v vloženi obtožnih aktih za 18 kaznivih dejanj. Državni tožilci so v letu poročanja prejeli obsodilne sodbe za štiri kazniva dejanja, oprostilne sodbe za pet kaznivih dejanj in zavrnilne sodbe za devet kaznivih dejanj. Za 65 kaznivih dejanj še ni bila izrečena prvostopenjska sodba.

Zoper pravne osebe je bilo v letu poročanja vloženi kazenskih ovadb za 13 kaznivih dejanj po 227. členu KZ-1. Državni tožilci niso vložili obtožnih aktov, prav tako ni bila izdana nobena sodba.

Izvršitvene oblike obravnavanih kaznivih dejanj se izražajo predvsem v prenosih premoženja na druge (povezane) družbe in v sklepanju lažnih pogodb. Storilci praviloma preusmerijo denarne tokove mimo transakcijskega računa družbe na transakcijske račune povezanih družb, na primer s sklenitvijo fiktivnih kreditnih pogodb in pogodb o odstopu terjatev, s preusmeritvijo plačil naročnikov storitev na račune povezanih družb pa tako prikrajšajo upnike, čakajoče na poplačilo svojih terjatev.

Kaznivo dejanje davčne zatajitve iz 254. člena KZ in 249. člena KZ-1 in kaznivo dejanje goljufije na škodo EU iz 229. člena KZ-1 je mogoče obravnavati skupaj, saj sta obe inkriminaciji usmerjeni v pregon ravnanj, s katerimi storilci oškodujejo proračun – v prvem primeru proračun Republike Slovenije in posredno lahko tudi proračun Evropske unije, v drugem pa splošni proračun Evropske unije ali proračune, ki jih ta upravlja ali se upravlja v njenem imenu.

Poslanstvo inkriminacije iz 249. člena KZ-1 se zrcali predvsem v kazenskopravnem sankcioniranju vseh tistih ravnanj davčnih zavezancev, ki se z naklepno preslepitvijo davčnega organa izčrpajo v zatajivni davčne obveznosti in temu posledični pridobitvi s tem povezane protipravne premoženjske koristi. Že iz tega je razvidno, da je v okviru vseh tistih zakonskih znakov, ki sestavljajo to kaznivo dejanje, središčni prav preslepitveni namen davčnega zavezanca. Odkrivanje, preiskovanje, pregon in dokazovanje kaznivega dejanja pa so za državnega tožilca dodatno oteženi ne le zaradi izjemno obsežne davčne zakonodaje in potrebe po predhodnem temeljitem poznavanju korporacijskega, bilančnega in finančnega prava oziroma drugih s tem povezanih ved, temveč tudi zato, ker so v okviru čedalje bolj uveljavljene in sprejete tristranske sheme davčnega izmikanja meje med kaznivo davčno zatajitvijo, davčnim zaobidenjem in davčnim izogibanjem (optimiranjem) mnogokrat zelo neprepoznave ter kot take vir dolgotrajnih in zahtevnih presoj tako v sklopu upravnih postopkov kot tudi v kazenskih postopkih.

Storilci tovrstnih kaznivih dejanj so običajno odgovorne osebe gospodarskih družb. Pri obravnavanju teh kaznivih dejanj so državni tožilci odvisni tudi od ugotovitev FURS, in sicer tako glede kaznivega dejanja davčne zatajitve kot tudi preverjanja porabe dodeljenih evropskih sredstev. Še vedno je izrazita težava okoliščina, da so gospodarske družbe, ki so se z davčno zatajitvijo okoristile, med potekom kazenskega postopka že izbrisane ali so brez premoženja.

V okviru obravnavanega kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 kot utajene davščine prevladujejo davek na dodano vrednost, davek od dohodka pravnih oseb, davek na motorna vozila in trošarina (na tobačne izdelke). V zvezi z utajitvijo davka na dodano vrednost je treba poudariti, da storilci pogosto delujejo kot člani mednarodnih kriminalnih združb, ki organizirajo davčne vrtiljake, v katerih so udeležene družbe iz več držav Evropske unije. Storilci teh kaznivih dejanj protipravno premoženjsko korist pridobivajo z zlorabo pravice do odbitka vstopnega davka na dodano vrednost, ko nezakonito odbijajo vstopni davek na dodano vrednost in uveljavljajo njegov presežek, čeprav ta nikoli ni bil vplačan v proračun, in lažno prikazujejo, da gre pri poslovanju s tujimi gospodarskimi družbami

za tristranske posle, zaradi česar bi bili oproščeni plačila davka na dodano vrednost. Pogosto se v povezavi z navedenimi kaznivimi dejanji obravnavata tudi kaznivo dejanje ponareditve ali uničenja poslovnih listin po 235. členu KZ-1 in kaznivo dejanje ponarejanja listin po 251. členu KZ-1. Odkrivanje in dokazovanje navedenih kaznivih dejanj dodatno otežuje tudi okoliščina, da zavezanci pogosto ne vodijo dokumentacije o svoji dejavnosti oziroma jo prikrivajo ali jo celo uničijo.

Državna tožilstva so zoper fizične osebe v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 138 kaznivih dejanj oziroma za 5 odstotkov manj kot prejšnje leto. Skupno število kazenskih ovadb v obravnavi se je nanašalo na 664 kaznivih dejanj, kar v primerjavi s prejšnjim letom pomeni zmanjšanje za 19 odstotkov. Obseg obtoževanja se kaže v vloženi obtožni akti za 53 kaznivih dejanj. Zoper polnoletne osebe so državna tožilstva prejela obsodilne sodbe za 23 kaznivih dejanj, oprostilne sodbe pa za 11 kaznivih dejanj (leta 2022 pa obsodilne sodbe za 40 kaznivih dejanj in oprostilne sodbe za 11 kaznivih dejanj), ter zavrnilne sodbe za osem kaznivih dejanj (kar je za tri kazniva dejanja manj kot leta 2022).

Tudi pri pravnih osebah se je trend pripada kazenskih zadev za obravnavani kaznivi dejanji v letu poročanja zmanjšal, in sicer so bile kazenske ovadbe vložene za 67 kaznivih dejanj oziroma za 30 odstotkov manj kot prejšnje leto. Skupno so državni tožilci obravnavali kazenske ovadbe za 373 kaznivih dejanj, kar je 16 odstotkov manj kot leta 2022. Državni tožilci so zavrgli kazenske ovadbe za 113 kaznivih dejanj, pri čemer so prejšnje leto tožilci zavrgli kazenske ovadbe za 164 kaznivih dejanj. Manjša aktivnost obtoževanja se kaže v vloženi obtožni akti za 13 kaznivih dejanj (leta 2022 je bilo vloženi obtožni aktov za 15 kaznivih dejanj). Sodišča so izmed meritornih odločb izdala obsodilne sodbe za sedem kaznivih dejanj, kar je za eno več kot v prejšnjem letu.

Obravnava kaznivih dejanj goljufije na škodo Evropske unije v preteklosti ni bila pogosta, saj je tovrstna inkriminacija postala del slovenskega pravnega reda s Kazenskim zakonikom iz leta 2008.

Zakonodajalec je z novelo KZ-1I spremenil 229. člen KZ-1 tako, da je jasneje in obširneje opredelil inkriminirano ravnanje.

Storilci tega kaznivega dejanja so največkrat odgovorne osebe gospodarskih družb in tudi pravne osebe. Za tovrstna kazniva dejanja je značilno, da so storjena tako v postopku prijave na razpis in dodelitve sredstev (na primer v obliki dajanja neresničnih podatkov in dokumentacije glede izpolnjevanja pogojev za odobritev) kot tudi v fazi vlaganja zahtevkov za izplačila sredstev (v obliki potvarjanja dejanske vrednosti, obsega dobave blaga ali opravljenih storitev in podobno). Kaznivo dejanje se običajno odkrije v postopku revizije oziroma nadzora. Od storitve do odkritja kaznivega dejanja pogosto preteče dalj časa, zato je bistvenega pomena, da je za kvalificirano obliko kaznivega dejanja, ko je pridobljena velika premoženjska korist ali povzročena velika premoženjska škoda, uzakonjen dovolj dolg zastaralni rok, da omogoča pregon teh kaznivih dejanj.

Čeprav imajo obravnavane zadeve razpon od relativno preprostih z enim storilcem do zelo zapletenih, pa vsekakor prevladujejo obsežne in zahtevne oblike tega kaznivega dejanja. V storitev kaznivega dejanja je običajno vključenih več storilcev, med katerimi so tudi uslužbenci institucij, ki odločajo o dodelitvi sredstev. Povzročena škoda oziroma pridobljena korist lahko dosega večmilijonske zneske. Zaradi obsežnosti zadev so praviloma dolgotrajni tudi predkazenski postopki, ki običajno vključujejo pridobitev in pregled ter analizo obsežnega gradiva tako v fizični kot tudi elektronski obliki. Podobno so dolgotrajni tudi sodni postopki, ki vključujejo zaslišanje večjega števila prič in izvedencev.

Pomembne okoliščine na tem področju so imenovanje in nastop funkcije dveh evropskih delegiranih tožilcev iz Republike Slovenije ter ustrezno delovanje Evropskega javnega tožilstva, v stvarno pristojnost katerega se uvršča pregon kaznivih dejanj goljufije na škodo Evropske unije. Ustanovitev in začetek delovanja EJT zato pomembno vplivata na pregon tudi obravnavanega kaznivega dejanja, saj je bilo ustanovljeno z namenom zagotavljanja enotne politike pregona v sodelujočih državah članicah.

VDT RS skupaj z Uradom za nadzor proračuna usklajuje delovanje tožilstev v predkazenskih postopkih, pri čemer kvantitativni kazalci delovanja državnih tožilstev še vedno odražajo stalno prizadevanje za boj proti goljufijam na škodo finančnih sredstev Evropske unije z instrumenti kazenskega prava. Na mednarodni ravni tovrstna kazniva dejanja obravnava Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF).

V letu poročanja so državna tožilstva prejela kazenske ovadbe za pet kaznivih dejanj goljufije na škodo finančnih instrumentov Evropske unije, od skupno 106 kaznivih dejanj v obravnavi pa so državni tožilci zavrgli kazenske ovadbe za 50 kaznivih dejanj. Aktivnost državnih tožilstev se poleg vloženih zahtev za preiskavo za tri kazniva dejanja kaže v vloženih obtožnih aktih za devet kaznivih dejanj, pri čemer je bila izdana sodba o kaznovalnem nalogu za eno kaznivo dejanje in obsodilne sodbe za dve kaznivi dejanji. Pri tem opozarjamo, da na odločitev pred pristojnimi sodišči čakajo vloženi obtožni akti za 101 kaznivo dejanje.

Osnovni namen preprečevanja in odkrivanja kaznivega dejanja pranja denarja iz 252. člena KZ oziroma 245. člena KZ-1 je ohranjanje učinkovitosti pravosodnega sistema, v ožjem pomenu pa tudi ohranjanje temeljnih vrednot zdravega finančnega in gospodarskega sistema. Pogosto so predhodna kazniva dejanja tista s področja splošne kriminalitete, pri čemer se poudarja izredno restriktivna praksa Vrhovnega sodišča Republike Slovenije glede dokazanosti predhodnih kaznivih dejanj. Storiteli tega kaznivega dejanja za izvrševanje pranja denarja posegajo po različnih finančnih instrumentih, od različnih vrednostnih papirjev do uporabe kriptovalut. Te poleg pogoste mednarodne razsežnosti dejanja dodatno otežujejo sledenje denarnim tokovom ter odkrivanje in pregon storilcev.

Sodna praksa za uspešnost pregona kaznivega dejanja pranja denarja zahteva, da to presega samo porabo premoženjske koristi. Tudi v kazenskopravni teoriji se za izpolnitev elementov kaznivega dejanja pranja denarja zahteva izpolnitev treh faz pranja denarja, in sicer plasiranje sredstev, prikrivanje izvora denarja in vključitev opranega denarja nazaj v premoženjsko območje storilca oziroma prejemnika premoženjske koristi. Navedeno pomeni oteženo dokazovanje predvsem v primerih, kadar je že v izvršitev temeljnega kaznivega dejanja vključenih več pravnih oseb, ki za izvrševanje kaznivega dejanja med seboj pretakajo finančna sredstva, in je nato treba izkazati, kdaj sta izvršitev kaznivega dejanja in pridobitev premoženjske koristi prešli že v izvrševanje kaznivega dejanja pranja denarja.

V letu poročanja so bile vložene kazenske ovadbe za 184 kaznivih dejanj zoper polnoletne storilce, pri čemer so državna tožilstva obravnavala ovadbe za skupno 380 kaznivih dejanj. Vloženi so bili obtožni akti za 53 kaznivih dejanj, kar je 12 kaznivih dejanj oziroma za 30 odstotkov več kot v prejšnjem letu, uspešnost obtoževanja pa se kaže v izdanih obsodilnih sodbah za 33 kaznivih dejanj (kar je za 27 odstotkov več kot leta 2021) in v oprostilnih sodbah za 14 kaznivih dejanj (oziroma za 250 odstotkov več kot leta 2022). V zadevah za 127 kaznivih dejanj sodišče še ni izdalo prvostopenjske sodbe.

Za obravnavano kaznivo dejanje so bile zoper pravne osebe vložene kazenske ovadbe za 25 kaznivih dejanj, skupno je bilo obravnavanih 58 kaznivih dejanj, kar je 18 kaznivih dejanj več kot v prejšnjem letu. V letu poročanja ni bilo vloženih obtožnih aktov, za tri kazniva dejanja sodišče še ni izdalo prvostopenjske sodbe.

7.2.1.1 BORZNA KRIMINALITETA

Borzna kriminaliteta zajema dve inkriminaciji zoper gospodarstvo, in sicer kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije po 243. členu KZ oziroma 238. členu KZ-1 in kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov po 239. členu KZ-1.

Za kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije po 243. členu KZ oziroma 238. členu KZ-1 državna tožilstva v letu poročanja niso prejela kazenske ovadbe zoper polnoletne oziroma pravne osebe, prav tako niso skupno obravnavala nobenega kaznivega dejanja. Za štiri kazniva dejanja še ni bila izrečena prvostopenjska sodba. Državna tožilstva so za kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov po

239. členu KZ-1 v letu poročanja prejela zoper polnoletne storilce kazensko ovadbo za dve kaznivi dejanji. Skupno so imela državna tožilstva v obravnavi zoper polnoletne storilce kazensko ovadbo za štiri kazniva dejanja. Sodišča za obravnavano kaznivo dejanje lani niso izdala prvostopenjske sodbe.

7.2.2 KORUPCIJSKA KRIMINALITETA

V skladu z družbenim pojmovanjem se korupcija razume kot zloraba zaupane moči za zasebno korist. V slovenskem pravu je korupcija normativno opredeljena kot vsaka kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju ter ravnanja oseb, ki so pobudniki kršitev, ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo zaradi neposredno ali posredno obljubljenih, ponujenih ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega. V kazenskem pravu je pojem korupcije ožji, saj se nanaša na področje dajanja ali sprejemanja daril zaradi pridobitve ali ohranitve posla, zaradi storitve ali opustitve uradnega dejanja ali za nezakonito posredovanje. Do korupcije pa lahko pride tudi v zvezi s tako imenovanimi volilnimi kaznivimi dejanji zaradi tega, da kdo glasuje ali ne glasuje ali da ne glasuje veljavno.

Korupcija v družbi negativno vpliva na socialne, zakonodajne, politične in ekonomske vidike družbenega razvoja, na zmanjšanje proračunov ter oviranje konkurence, s tem pa vpliva na blaginjo potrošnikov, zaupanje v državne institucije in vladavino prava. Hkrati korupcija zmanjšuje pomen in integriteto družbe in družbenih vrednot, vse v korist zasebnih interesov storilcev koruptivnega dejanja. Objekti varstva korupcijskih kaznivih dejanj so gospodarstvo, uradna dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva ter volilna pravica in volitve, zato se med korupcijsko kriminaliteto uvrščajo ta kazniva dejanja: kršitev proste odločitve volivcev po 151. členu KZ-1 (162. člen KZ), sprejemanje podkupnine pri volitvah po 157. členu KZ-1 (168. člen KZ), nedovoljeno sprejemanje daril po 241. členu KZ-1 (247. člen KZ), nedovoljeno dajanje daril po 242. členu KZ-1 (248. člen KZ), jemanje podkupnine po 261. členu KZ-1 (267. člen KZ), dajanje podkupnine po 262. členu KZ-1 (268. člen KZ), sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje po 263. členu KZ-1 (269. člen KZ) ter dajanje daril za nezakonito posredovanje po 264. členu KZ-1 (269.a člen KZ).

Politika pregona državnega tožilstva obravnava korupcijskih kaznivih dejanj določa kot prednostno, pri čemer se večja pozornost namenja dejanjem v zvezi z velikimi sistemi javnih storitev (zdravstvo, energetika, telekomunikacije, nacionalni projekti in drugi) in poslovanjem lokalnih skupnosti.

Za obravnavo korupcijskih kaznivih dejanj, razen kaznivega dejanja kršitve proste odločitve volivcev po 151. členu KZ-1 in kaznivega dejanja sprejemanja podkupnine pri volitvah po 157. členu KZ-1, je pristojno SDT RS. Lahko pa vodja SDT RS zaradi smotrnosti odredi, da se zadeva s področja korupcijske kriminalitete, za katero je sicer pristojno SDT RS, dodeli krajevno pristojnemu okrožnemu državnemu tožilstvu. Kot izhaja iz poročil okrožnih državnih tožilstev, ta v letu poročanja niso obravnavala nobenega tovrstnega kaznivega dejanja.

Državna tožilstva so leta 2023 prejela kazenske ovadbe za nekoliko manjše število kaznivih dejanj kot leta 2022 (113 leta 2023 in 142 leta 2022), tako zoper fizične kot tudi zoper pravne osebe. O povečanju števila zadev je poročalo samo eno državno tožilstvo, medtem ko so druga državna tožilstva ugotovila bodisi primerljiv pripad bodisi njegovo zmanjšanje. Nekatera državna tožilstva, ki so ugotovila zmanjšani pripad, so vzrok za to pripisovala težavam pri odkrivanju tovrstnih kaznivih dejanj, in sicer pomanjkanju motiviranosti za prijavo zaradi koristi udeležencev. Ti so namreč za prijavo praviloma motivirani šele, ko zaradi morebitnih tveganj ali majhne koristi nimajo več interesa za ukvarjanje s kriminalno dejavnostjo ali ko dejanja zaradi časovnega in vsebinskega obsega postanejo očitna. Na pomanjkanje motivacije pa vpliva tudi strah, da bi se tudi sami znašli v kazenskem pregonu. Ne nazadnje pa je to tudi odraz splošne družbene klime in pravne kulture, v kateri javnost zaradi različnih vzrokov (zdravstvene in gospodarske krize, odnosa politike do tovrstnih kaznivih dejanj ter pravosodnih in preiskovalnih organov, kar vodi v dvom v pravno državo) nekaterih vrst koruptivnih kaznivih dejanj ne označuje za zelo zavržna oziroma jih deloma celo opravičuje.

V letu poročanja je bilo od števila prejetih kazenskih ovadb in tistih v obravnavi iz prejšnjega leta zavrženih skoraj 50 odstotkov tovrstnih kaznivih dejanj, zaradi katerih so bile zoper fizične in pravne osebe vložene kazenske ovadbe. Leta 2021 je bil ta odstotek 27,4 odstotka, leta 2020 pa 29,8 odstotka, kar kaže na povečanje števila kaznivih dejanj, zaradi katerih so bile zavržene kazenske ovadbe.

Leta 2023 je bilo mogoče zaznati nekoliko manjše število sodb v primerjavi s prejšnjim letom, kar je treba pripisati dejstvu, da je v letih 2022 in 2021 veliko število zadev doživelo sodni epilog. Še vedno pa je na sodišču precejšnje število tako imenovanih odprtih zadev (nekoliko več kot leta 2022), v katerih so državni tožilci vložili obtožne akte zoper fizične in pravne osebe zaradi korupcijskih kaznivih dejanj, sodba sodišča prve stopnje pa v njih še ni bila izrečena.

Pri analizi iz preglednice 44a(p) izhajajočih kaznivih dejanj ter zgoraj povzetih statističnih podatkov in njihovi primerjavi s prejšnjimi leti je treba poudariti, da se lahko v posameznem letu obravnava obsežna zadeva (oziroma več njih), v okviru katere je ugotovljenih tudi po nekaj deset ali sto kaznivih dejanj, kar se znatno odraža v statistiki tako s povečanjem števila zadev, ki so v posameznem letu v obravnavi, kot tudi z zmanjšanjem števila takih zadev v prihodnjih letih, ko so te zadeve v fazi glavne obravnave.

Vsem pojavnim oblikam korupcije je skupno, da so kot kazniva dejanja težko dokazljiva. Razlog je v tem, da imata pri teh kaznivih dejanjih korist tako ena kot tudi druga stran, torej dajalec in prejemnik koristi, pri čemer pa tretjih oseb, ki bi lahko nastopale kot priče, praviloma ni. Vsa nezakonita ravnanja so namreč skrita, ravnanja pa so v celoti nepregledna, pri čemer storilci za seboj ne puščajo sledi oziroma so te zabrisane. Največkrat so edini dokazni viri osebe, ki so pri poslu sodelovale. Ker pa so te osebe praviloma tudi same udeležinke ali storilke kaznivih dejanj oziroma so družinsko, socialno ali poslovno povezane s storilci ali udeleženci dejanj, jih je izredno težko pripraviti do tega, da bi v postopkih pričale.

Ker se korupcijskih kaznivih dejanj z listinskimi dokazi ali pričami praviloma ne da dokazati, so se v teh primerih za najučinkovitejši dokazni vir izkazali prikriti preiskovalni ukrepi. Tudi v primeru njihove uporabe pa lahko nastane težava, bodisi ker se za določena nezakonita ravnanja izve prepozno, bodisi ker ni oseb, ki bi bile pripravljene nezakonito ravnanje uradno potrditi tudi na sodišču. Tožilstvo in policija imata v praksi pogosto primere, ko so osebe, ki o korupcijskih dejanjih nekaj vedo, pripravljene to informacijo povedati le »neuradno« ali kot anonimne osebe in se nikakor niso pripravljene izpostaviti kot ovaditelji z imenom in priimkom oziroma niso pripravljene pozneje nastopati kot priče v sodnih postopkih. V okviru predkazenskih in kazenskih postopkov se težava glede pričanj kaže tudi v tem, da je veliko oseb, ki bi imele kaj povedati, ustrahovanih, dodatno podkupljenih oziroma se nanje pritiska, kar pripelje do tega, da na sodišču nočejo izpovedati po resnici ali pa se ničesar več ne spomnijo. Vse navedeno še dodatno otežuje uspešnost dokazovanja že tako težko dokazljivih korupcijskih kaznivih dejanj. V Sloveniji tudi ne obstajajo učinkoviti sistemski mehanizmi, ki bi sistemsko uredili navedene težave in olajšali dokazovanje teh kaznivih dejanj. Za sodišča velikokrat ni dovolj, da določene nezakonnosti potrdi le ena priča ali dve priči, kar pomeni, da so dokazni standardi, ki jih zahtevajo sodišča glede korupcijskih kaznivih dejanj, primerjalno z drugimi državami previsoki.

Iz poročila SDT RS izhaja, da se kot težava še vedno zaznavajo tudi kratki zastaralni roki, ki veljajo za korupcijska kazniva dejanja. Za večino korupcijskih kaznivih dejanj se namreč upošteva desetletni zastaralni rok, kar se pri korupcijskih kaznivih dejanjih izkaže za neustrezno in v kombinaciji s procesno zakonodajo, ki z dodajanjem novih institutov (na primer obligatorni predobravnavni narok za okrožno pristojnost, predlog za izločitev dokazov, sprejetje odločitve o izločitvi dokazov, pritožba zoper odločitev o izločitvi dokazov, pri čemer se postopek ustavi do prejema odločitve pritožbenega sodišča, ob manevrih obrambe v zvezi z vročanjem vabil in izmikanjem narokom sodišča in podobno) daje podlago obrambi, da doseže zastaranje pregona že v pritožbeni fazi, vsekakor pa postopek zaradi zastaranja ne vzdrži ponovljenega sojenja. Novela KZ-1C je sicer zvišala predpisano kazen za večino korupcijskih kaznivih dejanj in s tem podaljšala zastaralni rok na 20 let, vendar se novela ne more uporabljati za kazniva dejanja, storjena pred njeno uveljavitvijo. Poleg tega kazni niso bile zvišane za

vse oblike korupcijskih kaznivih dejanj (na primer, kazen zapora se je zvišala s pet na šest let samo za kazniva dejanja nedovoljenega sprejemanja daril po prvem odstavku 241. člena KZ-1, ne pa za kazniva dejanja po drugem odstavku istega člena).

V okviru korupcijske kriminalitete je velika težava sistemska korupcija, ki hromi učinkovitost delovanja javnega sektorja, delovanja trga in konkurence ter neposredno vpliva na oškodovanje proračuna, ob tem je povezana z neobvladovanjem nasprotij interesov, pomanjkanjem prevzemanja odgovornosti za lastna ravnanja, s prenormiranim sistemom javnega naročanja, nepreglednim lobiranjem, pomanjkanjem občutka za oškodovanje javnih sredstev ter s čezmernim vplivom politike in ozkih interesnih skupin na upravljanje državnega premoženja.

Upoštevajoč zahtevnost in obsežnost tovrstnih zadev in tudi okoliščino, da posamezne faze kazenskega postopka trajajo več mesecev oziroma let, je utemeljena ocena, da je pregon korupcijskih kaznivih dejanj izredno težaven. Dolgotrajnost sodnih postopkov v zvezi s korupcijskimi kaznivimi dejanji je treba pripisati dejstvu, da je kazenski postopek skupaj s fazo predkazenskega postopka oblikovan tako, da je treba dokazati in pričanja prič vsebinsko izvajati tudi do trikrat. Stranke v postopku imajo v okviru celotnega predkazenskega in kazenskega postopka, torej tudi v fazah postopka, ko se dejansko še ne sprejemajo meritorne odločitve, možnost vlagati pravna sredstva. Obramba to možnost pogosto uporabi, odločanje o pravnih sredstvih, ki se praviloma obravnavajo dvostopenjsko, pa še podaljšuje trajanje postopkov. Poleg tega se ves čas spreminja sodna praksa, kar vsekakor ne prispeva k zagotavljanju pravne države. Ne nazadnje, tako sodišča kot tudi tožilstva so obremenjena s količino in obsežnostjo zadev, kar onemogoča kakovostno delo pravosodnih organov. V zvezi s hitrostjo obravnave zadev pa je od leta 2021 kljub temu mogoče opaziti, da nekatere spremembe ZKP pozitivno vplivajo na hitrost obravnave takih zadev tako v fazi preiskave kot tudi glavne obravnave.

Pogosto so korupciji izpostavljena področja, povezana z državnim premoženjem na način, da v teh razmerjih država nastopa kot upravitelj ali odločujoči lastnik (državne banke, državna podjetja, v katerih je država večinski lastnik) oziroma kot subjekt, ki za zadovoljevanje družbenih potreb na določenih področjih iz proračuna zagotavlja ogromna finančna sredstva (zdravstvo, energetika, železnice) ali nastopa kot koncesionar ali podeljevalec dovoljenj za izvajanje javnih ali uradnih dejanj. Iz poročila SDT RS izhaja, da je tveganje za korupcijo veliko večje na področjih, kjer je v ozadju državni in javni denar, saj je državni ali občinski proračun neusahljivi vir premoženjske koristi, pri pridobivanju tega denarja pa tudi ni tako močnega nadzora, kakršen je v zasebnih gospodarskih družbah.

V obravnavanem letu sta po številu izstopali kaznivo dejanje jemanja in dajanja podkupnine po 261. in 262. členu KZ-1. Na naslednjih mestih so kaznivo dejanje sprejemanja koristi za nezakonito posredovanje po 263. členu KZ-1, dajanje daril za nezakonito posredovanje po 264. členu KZ-1, ter nedovoljeno sprejemanje in dajanje daril po 241. in 242. členu KZ-1. Tako kot v letih 2021 in 2022 državna tožilstva tudi leta 2023 niso prejela nobene kazenske ovadbe zaradi kaznivega dejanja sprejemanja podkupnine pri volitvah po 157. členu KZ-1, v letu poročanja pa niso prejela tudi nobene kazenske ovadbe zaradi kaznivega dejanja kršitve proste presoje odločitve volivcev po 151. členu KZ-1.

SDT RS je kot stvarno pristojni organ za obravnavanje širokega kroga korupcijskih kaznivih dejanj tudi leta 2023 obravnavalo največ klasičnih korupcijskih kaznivih dejanj na področjih, povezanih z javnimi naročili in javnimi razpisi ali uradnimi postopki, za katerimi je država ali občina oziroma so državne in občinske institucije ter subjekti, ki upravljajo javni denar. Obravnavane so bile zadeve, ki so povezane s postopki javnih naročil v javnem sektorju (projekti, ki se financirajo iz javnega denarja – proračun države, občin ali javnih subjektov) in z nezakonitimi ravnanji uslužbencev z javnimi in uradnimi pooblastili (državni uradniki, občinski uradniki ali stečajni upravitelji). Posebno poglavje ostajajo koruptivna ravnanja, povezana z izvajanjem zdravstvene dejavnosti (na primer nakup materiala, plačevanje zdravstvenih storitev, dobave hitrih antigenskih testov, respiratorjev, zaščitne opreme in podobno). Večina kazenskih postopkov zaradi kaznivih dejanj, povezanih z nabavo materiala in

plačevanja zdravstvenih storitev, se je na prvi stopnji končala, in sicer večinoma z obsodilnimi sodbami, ki so bile na višjem sodišču tudi potrjene. Kot prednostne se obravnavajo tudi zadeve v povezavi z izvajanjem bančne dejavnosti, kjer se nezakonitost kaže predvsem v obliki izvajanja zlorab s strani bančnih uslužbencev in oškodovanja bank pri dajanju kreditov, ki nato niso odplačani (kredit kot protipravna premoženjska korist), pa tudi v korupcijskih dejanjih bančnih uslužbencev, ki so v povezavi z zunanjimi posredniki, ki so iskali stranke bank, vplivali na odločitev o ugoditvi kreditov ter v ta namen prejeli podkupnine in nezakonite nagrade. Tudi v letu poročanja je večina zgoščena na fazo kazenskega postopka (faza sodne preiskave ali glavne obravnave), čedalje večje število zadev je tudi že končanih na prvi in drugi stopnji. Iz poročila SDT RS izhaja, da je bilo izvrševanje korupcijskih kaznivih dejanj v prejšnjih letih zaznano, odkrito in preganjano tudi v okviru izvajanja nalog in ukrepov na področju stečajev gospodarskih družb, v okviru katerih se klasična korupcija kaže pri ravnanjih subjektov, ki organizirajo, vodijo in odločajo v okviru stečajnih postopkov (stečajni upravitelji), pri čemer gre praviloma tudi v teh primerih za premoženje in koristi velikih vrednosti. V letu poročanja veliko takih ravnanj ni bilo zaznanih, so se pa nadaljevali sodni postopki in tudi končali v preteklih zadevah. SDT RS je v zadnjih letih obravnavalo tudi veliko kaznivih dejanj s področja korupcije na področju varnosti v prometu. Tudi pri tej obliki kaznivih dejanj se je v letu poročanja večina teh zadev zgostila na obravnavo pred sodiščem, tako v okviru kazenskih preiskav kot glavnih obravnav.

Opozoriti je treba tudi na izvršitvena ravnanja storilcev korupcijskih kaznivih dejanj v primeru velikih projektov, katerih predmet so izjemno velika finančna sredstva. Iz poročila SDT RS izhaja, da gre za preiskave in obravnave zadev, povezane s poslovanjem velikih infrastrukturnih sistemov, in sicer za nepravilnosti v okviru poslovanja subjektov, ki se ukvarjajo z železniškim prometom, telekomunikacijami, energetiko, kar vse se kaže predvsem v navideznem poslovanju ter neutemeljeno in nezakonito izplačanih velikih denarnih zneskih. Obravnavana so bila koruptivna ravnanja udeležencev, povezana z njihovim položajem. Gre za posameznike, ki odločajo o ogromnem premoženju in velikih denarnih sredstvih ter jih upravljajo, pri čemer sami hkrati nastopajo kot odločevalci v gospodarskih družbah, katerih obvladujoči, večinski ali 100-odstotni lastnik je država oziroma občina. Pri takih projektih se sklepajo različne pogodbe o sodelovanju, največkrat svetovalne pogodbe oziroma pogodbe o opravljanju storitev, s katerimi je najlažje prikriti navidezne posle. Značilnost teh pogodb so izredno visoke cene za opravljene storitve, pri čemer iz računov, ki so podlaga za taka izplačila, ni jasno razvidno, kdo je sploh opravljal storitev, koliko časa in konkretno kakšne storitve so bile opravljene. Predvsem pa se kot dokazila za opravljene storitve prikazujejo študije in gradivo, ki nimajo nikakršne oziroma velike vrednosti pri projektu, iz njih pa niti ni razvidno, katero dodatno vrednost k pripravi takega gradiva ali študije je prispeval posameznik, ki je nastopal kot izvajalec. Zneski izplačil v primerjavi z vrednostjo projekta, v okviru katerega se navidezno izvedejo, ne pomenijo velikega zneska in se tako lahko prikrijejo, po drugi strani pa taki zneski za povprečno zasebno podjetje ali posameznika pomenijo zelo velik znesek; če pri tem upoštevamo, da je takih projektov na desetine, pa je mogoče skleniti, da gre za izjemno velik znesek oškodovanja. Dokazovanje klasičnih koruptivnih ravnanj (jemanje ali dajanje podkupnin) v teh primerih je najtežje, zato se ravnanja storilcev praviloma obravnavajo kot zloraba položaja v gospodarskih družbah, ki so bili naročniki storitev, saj se je v temelju ravnalo v njihovo škodo (korupcija v širšem pomenu). Čeprav torej ne gre za klasično korupcijo v ožjem pomenu, je tudi tovrstna ravnanja mogoče dejansko šteti med oblike korupcije, saj se pri preiskovanju teh kaznivih dejanj pokaže, da obdolženci za opravo ravnanj prejema nagrade ali protiusluge, ki se lahko kažejo v različnih pojavnih oblikah.

SDT RS je tudi v letu poročanja obravnavalo raznolika korupcijska kazniva dejanja z različnih področij družbenega življenja, pri čemer so ta neločljivo povezana s področji, ki so tako ali drugače povezana z državo. V teh primerih država nastopa kot upravitelj ali odločujoči lastnik (državne banke, telekomunikacijske, železniške in energetske gospodarske družbe v lasti države), bodisi iz proračuna zagotavlja velika denarna sredstva za zadovoljevanje določenih javnih potreb na konkretnih področjih (zdravstvo, energetika, železnice in tako dalje) bodisi podeljuje določene koncesije ali dovoljenja za izvajanje javnih ali uradnih dejanj.

Korupcijska kazniva dejanja so večinoma še vedno storjena oziroma so zaznana v okviru izvajanja javnih naročil, kjer še vedno prihaja do prirejenih javnih naročil za vnaprej znane natančno določene subjekte, kar se kaže predvsem v zdravstvu, pa tudi na drugih področjih, torej v okviru javnih naročil, ki jih razpisuje in financira država, občina ali subjekti, ki jih obvladujeta navedena oblastna subjekta. Dogaja se tudi izvršitveni način, da se razpisujejo javna naročila za izvajanje določenih storitev, namenjena natančno določenim ponudnikom, čeprav bi lahko s kadrovskega in strokovnimi viri državnih organov in javnih ustanov take storitve ali dela opravili državni organi sami.

V zdravstvu se korupcijska kazniva dejanja večinoma dogajajo oziroma so zaznana v okviru izvajanja javnih naročil, kjer velik del trga z medicinskimi pripomočki obvladujejo posredniki. Ti ponujajo blago po znatno višji ceni, kot ga pridobivajo zdravstvene institucije v tujini, oziroma po znatno višji ceni, kot je cena pri proizvajalcu, pri čemer posredniki tesno sodelujejo z zdravstvenimi delavci in zdravniki, ki imajo določeno pristojnost odločati o vrsti kupljenega materiala. Dobavitelji se vedno znova isti subjekti, s čimer je konkurenca onemogočena, s tem pa so povezana tudi visoka preplačila storitev in blaga. V tem primeru subjekti, ki odločajo v okviru javnih razpisov in javnih naročil, od prihodnjih izvajalcev javnih naročil prejmejo tudi nagrade in koristi, ki so lahko v različnih oblikah, ne samo denarju. V praksi se je pri obravnavanju kaznivih dejanjih korupcije v zdravstvu pokazalo, da se zdravstvene ustanove sploh ne čutijo oškodovane, zato tovrstnih protipravnih ravnanj praviloma ne odkrivajo v okviru internih revizij in zoper osumljence sploh ne sprožijo nobenih postopkov. Velika večina osumlencev v obravnavanih korupcijskih zadevah še vedno dela na istih položajih v zdravstvenih ustanovah, zato je tudi oteženo pridobivanje ustrezne dokazne dokumentacije od javnih zavodov. Pri tem SDT RS še posebej opozarja tudi na okoliščino, da zoper osumljence, ki so zdravniki, zdravniška zbornica ni sprožila nobenih postopkov. Iz poročila SDT RS izhaja tudi, da se pri odkrivanju in pregonu tovrstne kriminalitete še vedno spoprijemajo z neodzivnostjo zdravstvenih institucij tako pri preprečevanju kot tudi zaznavanju tovrstnih ravnanj, kar je predvsem posledica neučinkovitosti internih revizijskih postopkov. Opaža se trend zmanjševanja števila prijav (tudi anonimnih) tovrstnih kaznivih dejanj, kar je še vedno predvsem posledica dejansko nedelujočega trga zdravstvenega materiala in storitev, v okviru katerega je običajno že vnaprej določen razrez poslov dobave tako na ravni posamezne bolnišnice kot tudi na ravni celotne države. Da javna naročila za nabavo zdravstvenega materiala v praksi ne delujejo, dokazuje tudi izjemno majhno število ali celo nič pritožb, ki bi se obravnavale v revizijskem postopku pred DKOM, s čimer obtoženci v kazenskem postopku največkrat utemeljujejo neobstoje kakršnih koli nepravilnosti pri javnih naročilih.

Na področju pregona kaznivih dejanj v zdravstvu je bilo do konca leta 2023 na SDT RS obravnavanih osem odprtih zadev. Tri zadeve so na sodiščih. V drugih zadevah predkazenski postopki še niso končani.

V fazi sodne preiskave je bila ob koncu leta poročanja ena zadeva zoper tri fizične osebe. Protipravna premoženjska korist v teh zadevah znaša okoli 18.415,68 evra (zadeve, ki se nanašajo na preiskavo dobav blaga in storitev, med drugim tudi žilnih opornic).

V fazi obtoževanja sta bili ob koncu leta poročanja dve zadevi zoper šest fizičnih oseb in eno pravno osebo. V letu poročanja v eni izmed navedenih zadev teče postopek še zoper tri fizične osebe (za eno pravno in eno fizično osebo je bila v letu poročanja prvostopenjska sodba potrjena na višjem sodišču). V drugi zadevi je bila v letu poročanja vložena obtožnica zoper dve fizični osebi (zoper dve fizični osebi pa se je v letu poročanja le pod eno točko odstopilo od kazenskega pregona). Skupna škoda oziroma protipravna premoženjska korist v teh zadevah znaša vsaj 363.314,40 evrov.

V letu poročanja je pravnomočno odločeno v petih zadevah (od tega so štiri zadeve v celoti pravnomočne, ena pa deloma).

Leta 2023 je v zadevi korupcija v zdravstvu postala pravnomočna ena obsodilna sodba zoper eno fizično in eno pravno osebo, sodišče pa je v enem delu te zadeve zavrnilo vse vložene zahteve za varstvo zakonitosti, v drugem delu predmetne zadeve je višje sodišče v letu poročanja spremenilo obsodbo

tako, da je obsojeni vodji lekarne znižalo izrečeno zaporno in denarno kazen, v preostalem delu pa je pritožbeno sodišče potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. SDT RS v tem delu opaža tudi povečano število ugoditev predlogom za alternativno izvrševanje pravnomočnih obsodilnih sodb, kadar gre za obsojene zdravnike.

Na področju bančne kriminalitete je SDT RS ob koncu leta poročanja obravnavalo 32 odprtih zadev, od katerih je večina (27) na sodiščih. V šestih zadevah so bile v letu poročanja izrečene sodbe, od katerih sta bili ob koncu leta poročanja pravnomočni dve. Pet zadev je v fazi predkazenskega postopka, kjer potekata kriminalistično preiskovanje in zbiranje obvestil. V fazi sodne preiskave je bilo ob koncu leta poročanja šest zadev zoper skupno 33 obdolženih fizičnih oseb, od tega 33 bančnikov. V 21 zadevah so bili vloženi obtožni akti zoper skupno 91 fizičnih oseb, od tega zoper 55 bančnikov. Skupna vrednost škode oziroma premoženjske koristi v zadevah, ki se obravnavajo na sodiščih, znaša okoli 284 milijonov evrov: po vloženi zahtevi za preiskavo več kot 92 milijonov evrov, po vložnem obtožnem aktu pa okoli 191 milijonov evrov.

7.2.3 ORGANIZIRANA KRIMINALITETA

Med organizirani kriminal štejemo te skupine kaznivih dejanj:

- kaznivo dejanje terorizma po šestem odstavku 108. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje financiranja terorizma po tretjem odstavku 388.a člena KZ in tretjem odstavku 109. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje trgovine z ljudmi po tretjem odstavku 387.a člena KZ in tretjem odstavku 113. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje umora po 4. točki drugega odstavka 127. člena KZ in peti točki 116. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje zlorabe prostitucije po drugem odstavku 185. člena KZ ter drugem odstavku 175. člena KZ-1 in tretjem odstavku 175. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva po četrtem odstavku 187. člena KZ in četrtem odstavku 176. člena KZ-1,
- kazniva dejanja, povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu, po drugem odstavku 196. člena KZ in tretjem odstavku 186. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje velike tatvine po tretjem odstavku 205. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje roba po tretjem odstavku 206. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje goljufije po četrtem odstavku 211. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje izsiljevanja po četrtem odstavku 213. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje prikrivanja po petem odstavku 221. člena KZ in petem odstavku 217. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje pranja denarja po četrtem odstavku 252. člena KZ in četrtem odstavku 245. člena KZ -1,
- kaznivo dejanje davčne zatajitve po petem odstavku 249. člena KZ-1 in četrtem odstavku 249. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje tihotapstva po četrtem odstavku 250. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje hudodelskega združevanja po 297. členu KZ in 294. členu KZ-1,
- kaznivo dejanje nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov po drugem odstavku 310. člena KZ in drugem odstavku 307. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po petem odstavku 311. člena KZ in petem odstavku 308. člena KZ-1 ter šestem odstavku 308. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje obremenjevanja in uničevanja okolja po šestem odstavku 332. člena KZ-1 in petem odstavku 322. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi po tretjem odstavku 334. člena KZ-1 in osmem odstavku 334. člena KZ-1B,

- kaznivo dejanje protipravne pridobitve ali uporabe radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi po šestem odstavku 335. člena KZ-1 in
- kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami po drugem odstavku 344. člena KZ-1.

V sklopu kaznivih dejanj organiziranega kriminala so okrožna državna tožilstva in SDT RS leta 2023 polnoletne storilce obravnavala za kazniva dejanja trgovine z ljudmi, zlorabe prostitucije, kazniva dejanja, povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu, kazniva dejanja velike tatvine, goljufije, izsiljevanja, prikrivanja, pranja denarja, davčne zatajitve, hudodelskega združevanja, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov ter prepovedanega prehajanja meja ali ozemlja države. Primerjava z letom 2022 za polnoletne storilce na področju organiziranega kriminala kaže, da so državna tožilstva leta 2023 obravnavala 12 skupin kaznivih dejanj (od 23 skupin kaznivih dejanj), kar je manj kot prejšnje leto, ko so bila obravnavana kazniva dejanja iz 15 skupin.

V sklopu kaznivih dejanj organiziranega kriminala so državna tožilstva leta 2023 tako kot v letih 2022 in 2021 mladoletne storilce obravnavala za kazniva dejanja velike tatvine, prepovedanega prehoda meja ali ozemlja države in za kazniva dejanja, povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu.

V sklopu kaznivih dejanj organiziranega kriminala so državna tožilstva leta 2023 obravnavala pravne osebe kot storilce kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, goljufije, hudodelskega združevanja in prepovedanega prehoda meja ali ozemlja države. Skupno gre za štiri skupine kaznivih dejanj od 23, kar je manj kot prejšnje leto, ko so bile pravne osebe obravnavane za sedem skupin kaznivih dejanj iz navedenega sklopa.

Leta 2023 so državna tožilstva zoper polnoletne storilce obravnavala štiri kazniva dejanja zaradi trgovine z ljudmi, kar je enako število kot v prejšnjem letu poročanja. Tudi v letu 2023 za kazniva dejanja v tem sklopu ni bilo izrečenih obsodilnih sodb, pri čemer za 11 kaznivih dejanj še vedno teče postopek pred sodiščem prve stopnje.

Leta 2023 so državna tožilstva zoper polnoletne storilce obravnavala kazenske ovadbe za 11 kaznivih dejanj zaradi zlorabe prostitucije (leta 2022 tri kazniva dejanja), od tega se dve kaznivi dejanji nanašata na nerešene ovadbe iz prejšnjega leta. Znova je torej zaznati povečanje pripada kazenskih ovadb v tej skupini (leta 2021 štiri kazniva dejanja, leta 2020 šest kaznivih dejanj, leta 2019 17 kaznivih dejanj). Vloženih je bilo devet zahtev za preiskavo. V letu poročanja ni bilo izdanih sodb, pri čemer na prvostopenjsko odločitev čaka 24 kaznivih dejanj. Pripor je bil odrejen za štiri kazniva dejanja.

Pri kaznivih dejanjih trgovine z ljudmi in zlorabe prostitucije gre za mednarodno organizirano kriminalno dejavnost večjega števila ljudi v daljšem obdobju, zato je odkrivanje in dokazovanje teh kaznivih dejanj težavno, dolgotrajno in zapleteno. V letu poročanja je zato potekalo intenzivno sodelovanje z drugimi državami, nujna je tudi uporaba prikritih preiskovalnih ukrepov, pri čemer dokazovanje teh kaznivih dejanj dodatno otežuje tudi razvoj komunikacijske tehnologije, ki jo uporabljajo storilci kaznivih dejanj.

Leta 2023 je bilo zoper polnoletne storilce zaradi kaznivih dejanj, povezanih z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu, prejetih kazenskih ovadb za 67 kaznivih dejanj, kar je primerljivo s prejšnjim letom, ko so bile prejete kazenske ovadbe za 66 kaznivih dejanj (leta 2021 za 141 kaznivih dejanj, leta 2020 za 62 kaznivih dejanj). S 47 kaznivimi dejanji iz prejšnjega leta so državna tožilstva reševala ovadbe za skupaj 114 kaznivih dejanj. Zahteva za preiskavo je bila vložena za 52 kaznivih dejanj (leta 2022 za 31 kaznivih dejanj, leta 2021 za 121 kaznivih dejanj) in po preiskavi vložila obtožne akte za 42 kaznivih dejanj (leta 2022 za 34 kaznivih dejanj, leta 2021 za 106 kaznivih dejanj). V letu poročanja so sodišča izrekla obsodilne sodbe za 26 kaznivih dejanj (leta 2022 za sedem kaznivih dejanj, leta 2021 za 35 kaznivih dejanj) in oprostilne sodbe za šest kaznivih dejanj, pri čemer 202 kaznivi dejanji še čakata na

izrek prvostopenjske sodbe. Vložene so bile pritožbe za osem kaznivih dejanj, ugodeno je bilo štirim pritožbam, štiri pa so bile zavržene. Pripor je bil odrejen v zvezi s 34 kaznivimi dejanji.

Primerljivo z letom 2022 je bilo tudi gibanje pripada kaznivih dejanj velike tatvine. Državna tožilstva so v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 30 kaznivih dejanj (leta 2022 za 24 kaznivih dejanj, leta 2021 za 20 kaznivih dejanj, leta 2020 za 36 kaznivih dejanj). Skupaj s prenesenimi nerešenimi ovadbami za devet kaznivih dejanj iz prejšnjega leta so državna tožilstva reševala kazenske ovadbe za 39 kaznivih dejanj (leta 2022 za 31 kaznivih dejanj, leta 2021 za 24 kaznivih dejanj), pri čemer je bil za štiri kazniva dejanja izdan sklep o zavrženju ovadbe. Zahteve za preiskavo so bile vložene za 22 kaznivih dejanj, neposredne obtožnice za štiri kazniva dejanja in obtožni akti po preiskavi za 15 kaznivih dejanj. V letu poročanja so sodišča izrekla obsodilne sodbe za 13 kaznivih dejanj, pri čemer na izrek prvostopenjske sodbe čaka še 48 kaznivih dejanj (leta 2022 prvostopenjska sodba ni bila izrečena za 50, leta 2021 za 53 kaznivih dejanj). Pripor je bil odrejen v zvezi z 12 kaznivimi dejanji (leta 2022 za osem kaznivih dejanj, leta 2021 za šest kaznivih dejanj). Statistični podatki v tej skupini kažejo, da obravnava tega kaznivega dejanja ostaja na primerljivi ravni kot v prejšnjem letu.

Leta 2023 so državni tožilci zoper polnoletne storilce prejeli kazenske ovadbe za 11 kaznivih dejanj zaradi goljufije. Glede na leto 2022 je zaznati očitno zmanjšanje, pripad pa je primerljiv s prejšnjimi leti (leta 2021 so državna tožilstva prejela kazenske ovadbe za 14 kaznivih dejanj, leta 2020 pa za šest kaznivih dejanj). Skupaj z desetimi ovadbami iz prejšnjega leta so temu sorazmerno državna tožilstva reševala ovadbe za 21 kaznivih dejanj (leta 2022 za 35, leta 2021 za 19 kaznivih dejanj, leta 2020 za 11 kaznivih dejanj). Kazenska ovadba je bila zavržena za osem kaznivih dejanj (leta 2022 za eno kaznivo dejanje, leta 2021 za tri kazniva dejanja, leta 2020 za štiri kazniva dejanja), za eno kaznivo dejanje je bil vložen obtožni predlog, za dve kaznivi dejanji zahteva za preiskavo in za enako število obtožnic po preiskavi (leta 2022 za sedem kaznivih dejanj). Za 18 kaznivih dejanj sodišče še ni izreklo sodbe (leta 2022 za 19, leta 2021 za 12 kaznivih dejanj). Pripor je bil odrejen v zvezi s sedmimi kaznivimi dejanji.

Leta 2023 so državna tožilstva za kaznivo dejanje izsiljevanja prejela eno novo kazensko ovadbo, skupaj s prenesenimi kazenskimi ovadbami so imela v delu kazenske ovadbe za tri kazniva dejanja. V letu poročanja aktivnosti državnega tožilstva v zvezi s kaznivimi dejanji v tej skupini ni bilo, prav tako sodišča niso izrekla nobene sodbe. Upošteva se, da je bila leta 2023 prejeta ena nova kazenska ovadba, prejšnje leto pa nobena, gre za kaznivo dejanje, katerega pojavnost izvrševanja v organizirani obliki je zanemarljiva.

Leta 2023 so državna tožilstva reševala kazenski ovadbi za dve kaznivi dejanji prikrivanja, prejela pa niso nobene nove kazenske ovadbe za tovrstna kazniva dejanja v organizirani obliki.

Leta 2023 so državna tožilstva enako kot prejšnje leto prejela dve ovadbi za kaznivo dejanje pranja denarja (leta 2021 za 11 kaznivih dejanj). Skupaj s prenesenimi nerešenimi ovadbami za 17 kaznivih dejanj so tožilstva v obravnavanem obdobju reševala kazenske ovadbe za 19 kaznivih dejanj (leta 2022 za 12 kaznivih dejanj, leta 2021 za 26 kaznivih dejanj), od katerih so jih za dve kaznivi dejanji zavržla. V letu poročanja so bile vložene tri zahteve za preiskavo in po preiskavi en obtožni akt. Sodišča so izrekla obsodilno sodbo za štiri kazniva dejanja in oprostilno sodbo za eno kaznivo dejanje. Na izrek prvostopenjske sodbe čaka še 10 kaznivih dejanj.

Leta 2023 državna tožilstva niso prejela novih ovadb za kaznivo dejanje davčne zatajitve zoper polnoletne storilce, so pa obravnavala prenesene nerešene ovadbe iz prejšnjega leta za 12 kaznivih dejanj (leta 2022 za 14 kaznivih dejanj). V letu poročanja so bile zavržene kazenske ovadbe za štiri kazniva dejanja, za pet kaznivih dejanj pa je bil izdan sklep o ustavitvi preiskave. Na izrek sodbe v letu poročanja enako kot leta 2022 čaka še 22 kaznivih dejanj (v letu 2021 prvostopenjska sodba ni bila izrečena za 16 kaznivih dejanj).

Leta 2023 so državna tožilstva zaradi kaznivega dejanja hudodelskega združevanja prejela kazenske ovadbe za 23 kaznivih dejanj, pri čemer so skupaj s prenesenimi nerešenimi ovadbami za 11 kaznivih dejanj reševala ovadbe za skupno 34 kaznivih dejanj, kar pomeni povečanje in ni v trendu zmanjševanja v prejšnjih letih (leta 2022 za 13 kaznivih dejanj, leta 2021 za 19 kaznivih dejanj, leta 2020 za 22 kaznivih dejanj). Za tri kazniva dejanja je bil izdan sklep o zavrženju kazenske ovadbe, za sedem kaznivih dejanj je bila vložena zahteva za preiskavo in za dve kaznivi dejanji je bila izdana obsodilna sodba. Na izrek prvostopenjske sodbe so čakala štiri kazniva dejanja (leta 2022 sedem kaznivih dejanj), pripor je bil odrejen za dve kaznivi dejanji.

Leta 2023 so državna tožilstva zoper polnoletne storilce prejela ovadbe za 13 kaznivih dejanj zaradi nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva, kar pomeni bistveno povečanje glede na prejšnja leta (leta 2022 za dve kaznivi dejanji, leta 2021 za 10 kaznivih dejanj in leta 2020 prav tako za dve kaznivi dejanji), skupaj s prenesenimi za eno kaznivo dejanje pa so reševala ovadbe za 14 kaznivih dejanj. Državna tožilstva so vložila neposredno obtožnico za eno kaznivo dejanje, za štiri kazniva dejanja pa so vložila zahtevo za preiskavo (leta 2022 za dve kaznivi dejanji, leta 2021 za sedem kaznivih dejanj). Na izrek prvostopenjske sodbe čakajo štiri kazniva dejanja, pripor je bil odrejen za šest kaznivih dejanj.

Leta 2023 so državna tožilstva zaradi prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države prejela kazenske ovadbe za 320 kaznivih dejanj, kar je znatno več kot v prejšnjih letih (leta 2022 je bilo prejetih kazenskih ovadb za 194 kaznivih dejanj, leta 2021 za 114 kaznivih dejanj in leta 2020 za 178 kaznivih dejanj). Skupaj s 34 kaznivimi dejanji iz prejšnjega obdobja so tako obravnavala kar 354 tovrstnih kaznivih dejanj (203 leta 2021 in 128 leta 2021). Od tega je bilo zavrženih ovadb za 11 kaznivih dejanj (za devet leta 2022, za 17 kaznivih dejanj leta 2021 in za 46 kaznivih dejanj leta 2020). Za eno kaznivo dejanje je bil vložen obtožni predlog. Zahteve za preiskavo so bile vložene za 144 kaznivih dejanj (leta 2022 za 94 kaznivih dejanj, leta 2021 za 85 kaznivih dejanj), pri čemer je bil po končani preiskavi postopek ustavljen za devet kaznivih dejanj (prejšnje leto za 41 kaznivih dejanj, leta 2021 za dve kaznivi dejanji, leta 2020 za eno kaznivo dejanje). Državna tožilstva so v letu poročanja vložila neposredne obtožnice za 163 kaznivih dejanj (leta 2022 za 74 kaznivih dejanj, leta 2021 za 24 kaznivih dejanj in leta 2020 za 47 kaznivih dejanj) in obtožbe po preiskavi za 101 kaznivo dejanja (leta 2022 za 76 kaznivih dejanj, leta 2021 za 118 kaznivih dejanj in leta 2020 za 138 kaznivih dejanj). Sodišča so izrekla obsodilne sodbe za 178 kaznivih dejanj (leta 2022 za 126 kaznivih dejanj, leta 2021 za 114 kaznivih dejanj in leta 2020 za 131 kaznivih dejanj), oprostilno sodbo za eno kaznivo dejanje in zavrnilno sodbo za dve kaznivi dejanji. Vložene so bile pritožbe za 31 kaznivih dejanj, pri čemer je sodišče ugodilo pritožbam za 13 kaznivih dejanj, za 18 kaznivih dejanj pa pritožbam ni bilo ugodeno. Za 230 kaznivih dejanj še ni izrečena pravomočna sodba (leta 2022 za 142, leta 2021 za 142 kaznivih dejanj, leta 2020 za 140 kaznivih dejanj). Pripor je bil odrejen v zvezi z 266 kaznivimi dejanji (prejšnje leto v zvezi s 122 kaznivimi dejanji).

Do povečanja izvrševanja tega kaznivega dejanja je prišlo že leta 2022, v letu poročanja pa je ta trend še bistveno bolj izrazit. ODT v Krškem je v zvezi z navedenimi kaznivimi dejanji poročal, da je trend povečevanja števila kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, ki se je začel leta 2020, leta 2023 dosegel neprimerljive razmere. Razmere z nezakonitimi prehodi državne meje so se na tem območju v takšnem obsegu poslabšale predvsem zaradi vstopa Republike Hrvaške v schengensko območje, saj nadzora na slovensko-hrvaški meji skoraj ni bilo več. To je pripeljalo do spremembe delovanja storilcev tega kaznivega dejanja, saj je večina teh kaznivih dejanj potekala tako, da so ilegalni prebežniki s pomočjo organizatorjev in vodičev prestopili bosansko-hrvaško mejo, tam pa so jih hrvaški policisti napotili v zbirni center v Zagrebu, od koder so neovirano odhajali proti zahodni Evropi. V veliki večini primerov, ki so jih obravnavali na ODT v Krškem, so ilegalni prebežniki v prevozna sredstva svojih voznikov vstopili v Zagrebu in nato brez težav v Republiko Slovenijo.

O povečanju tovrstnih kaznivih dejanj in spremenjenem »modus operandi« storilcev teh kaznivih dejanja so poročali tudi na ODT v Celju. Kot so pojasnili, so v preteklosti obravnavali kazniva dejanja, ki so bila izvršena tako, da je storilec pripeljal tujce čez mejo v Republiko Slovenijo in nato naprej proti

drugim državam EU. V letu poročanja so obravnavali prevoze tujcev, ki so jih slovenski varnostni organi že prijeli in jih namestili v azilni dom, nato pa so pot prek raznih organizatorjev nadaljevali tako, da so jih storilci (večinoma tuji državljani) prevzeli v vozilo v bližini azilnega doma in jih peljali do meje ali čez mejo v Republiko Avstrijo ali Republiko Italijo.

Poudariti je treba, da obravnava tovrstnih kaznivih dejanj močno obremenjuje državna tožilstva, saj se zoper storilce teh kaznivih dejanj v pretežnem delu obravnavanih zadev predlaga odreditev pripora, kar zlasti bremeni dežurno službo. V praksi je zaznati tudi težave pri zagotavljanju prevajalcev za nekatere manj pogoste skupine jezikov, kar otežuje učinkovito izvajanje ukrepov v primeru zaslišanja prič ob uporabi 149. člena ZKP.

Leta 2023 so imela državna tožilstva v sklopu organiziranega kriminala proti mladoletnim storilcem v obravnavi eno preneseno nerešeno kazensko ovadbo za kaznivo dejanje, povezano z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu. Poleg tega so prejela kazensko ovadbo za eno kaznivo dejanje velike tatvine, v zvezi s katerim je bila vložena zahteva za pripravljalni postopek, prvostopenjska sodba pa še ni bila izrečena. Prejete so bile tudi kazenske ovadbe za pet kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. Statistični podatki kažejo, da so bili mladoletniki v okviru organiziranega kriminala obravnavani v zvezi z istovrstnimi kaznivimi dejanji kot v letu 2022, pri čemer je zaznati rahlo povečanje mladoletniškega organiziranega kriminala glede na prejšnje leto, ko so državna tožilstva prejela ovadbo le za eno tovrstno kaznivo dejanje. Ne glede na navedeno je mogoče trditi, da mladoletniške kriminalitete v organizirani obliki skoraj ni. To je treba pripisati zlasti kakovostno vodenim predkazenskim postopkom, pripravljalnemu postopkom ter izrečenim ustreznim vzgojnim ukrepom in kaznim v preteklosti, kar mladoletnike učinkovito odvrača od izvrševanja kaznivih dejanj.

Kot že navedeno, so državna tožilstva v sklopu organiziranega kriminala leta 2023 obravnavala kazenske ovadbe zoper pravne osebe zaradi kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, goljufije, hudodelskega združevanja in prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. Pregled podatkov kaže, da je državno tožilstvo na tem področju leta 2023 prejelo nove kazenske ovadbe za eno kaznivo dejanje hudodelskega združevanja in dve kaznivi dejanji prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. V preostalem delu so državna tožilstva reševala prenesene kazenske ovadbe za pet kaznivih dejanj iz prejšnjega leta poročanja, od tega za dve kaznivi dejanji trgovine z ljudmi in tri kazniva dejanja goljufije.

Primerjava prejetih kazenskih ovadb s področja organiziranega kriminala (za polnoletne in mladoletne storilce ter pravne osebe) kaže, da je bilo leta 2023 prejetih kazenskih ovadb za 485 kaznivih dejanj (od tega 476 kazenskih ovadb zoper polnoletne storilce, šest kazenskih ovadb proti mladoletnikom in tri kazenske ovadbe zoper pravne osebe), kar je več kot leta 2022, ko je bilo prejetih kazenskih ovadb za 333 kaznivih dejanj iz tega sklopa (od tega 332 kazenskih ovadb zoper polnoletne storilce, ena kazenska ovadba proti mladoletnikom in nobene ovadbe zoper pravne osebe), in leta 2021, ko je bilo prejetih kazenskih ovadb za 340 kaznivih dejanj (od tega 332 kazenskih ovadb zoper polnoletne storilce, ena kazenska ovadba proti mladoletnikom in nobene ovadbe zoper pravne osebe). Ob upoštevanju, da so državna tožilstva leta 2023 poleg prejetih ovadb reševala še nerešene prenesene ovadbe iz prejšnjega obdobja za 157 kaznivih dejanj, je bilo v obravnavi ovadb za skupno 642 kaznivih dejanj. Leta 2022 je skupaj s prenesenimi ovadbami število vseh obravnavanih kaznivih dejanj znašalo 436, kar primerjalno glede na leto poročanja pomeni povečanje števila zadev za 47 odstotkov. Skupno povečanje organiziranega kriminala je odraz bistvenega povečanja pojavnosti kaznivih dejanj na področju prepovedanega prehoda meje in ozemlja države, ki se je v primerjavi s prejšnjim letom poročanja povečala za 65 odstotkov.

7.2.4 KAZNIVA DEJANJA ZOPER OKOLJE IN PROSTOR

Izhajajoč iz splošno poznanih okoljskih oziroma ekoloških problemov, ki vedno bolj pestijo sodobno družbo na celotni planetarni ravni ter ob tem upoštevajoč tudi več kot otipljive posledice tako imenovanih vseprisotnih podnebnih sprememb in z njimi povezanih

ekstremnih vremenskih pojavov, ki so v letu poročanja kot še nikdar poprej prizadeli tudi našo državo, je potrebno že na tem mestu izpostaviti uvodno ugotovitev, da bo morala že v bližnji prihodnosti vloga celotnega kazenskopravnega instrumentarija, ki ga imamo na razpolago znotraj nabora vseh tistih inkriminacij, ki jih kazenskopravna sistematika umešča v 32. poglavje posebnega dela KZ-1, zadobiti bistveno večji pomen oziroma težo kot pa ga je bil deležen v preteklih letih oziroma desetletjih.

Sicer pa je iz pravkar omenjenega poglavja posebnega dela KZ-1, ki naj bi bilo povedano mimogrede, deležno predvidoma že v letu 2024 obsežnih sprememb razvidno, da je v njem pod naslovom kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine oziroma pod sintagmo okoljska kriminaliteta, umeščeno skupaj petnajst kaznivih dejanj, in sicer kaznivo dejanje Obremenjevanje in uničevanje okolja po 332. členu KZ-1, Onesnaženje morja in voda s plovil po 333. členu KZ-1, Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi po 334. členu KZ-1, Onesnaženje pitne vode po 336. členu KZ-1, Onesnaženje živil ali krme po 337. členu KZ-1, Protipravno zavzetje nepremičnine po 338. členu KZ-1, Uničenja nasadov s škodljivo snovjo po 339. členu KZ-1, Uničevanje gozdov po 340. členu KZ-1, Mučenje živali po 341. členu KZ-1, Nezakonit lov po 342. členu KZ-1, Nezakoniti ribolov po 343. členu KZ-1, Nezakonito ravnanje z zavarovanimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami po 344. členu KZ-1, Prenašanje kužnih bolezni pri živalih in rastlinah po 345. členu KZ-1, Izdelovanje škodljivih zdravil za zdravljenje živali po 346. členu KZ-1 in Nevestna veterinarska pomoč po 347. členu KZ-1.

Upoštevajoč že zgolj vpogled na tisti del tabele št. 44a(p) v katerem so zajeti in nanizani takšni in drugačni statistični podatki o kazenskih postopkih zoper polnoletne fizične osebe zaradi storitve okoljskih kaznivih dejanj, ni moč spregledati iz leta v leto se ponavljajočo sliko, ko ostaja tudi v letu 2023 niz statističnih rubrik znotraj nabora evidentiranih kaznivih dejanj, ki so zajeta pod točko 17. bolj kot ne popolnoma praznih, točneje pa tozadevna ugotovitev velja nedvomno vsaj za šest tovrstnih inkriminacij iz siceršnjega nabora okoljske kriminalitete, ki so umeščene v že omenjeno 32. poglavje posebnega dela KZ-1. Za takšne, recimo temu pogojno »speče« inkriminacije, veljajo tako še vedno okoljska kazniva dejanja iz 333. člena, 334. člena, 337. člena, 339. člena, 345. člena in 346. člena KZ-1. Ob tako ponavljajoči se statistiki pa ostaja še vedno odprta dilema o tem ali so izpostavljene »speče« okoljske inkriminacije odraz popolne odsotnosti z njimi povezane okoljske kriminalitete v Sloveniji ali pa žal temu ni tako in le-te tudi v letu poročanja morda niso bile aktivirane bodisi zaradi okoliščine, da kot družba tovrstnih kaznivih dejanj sploh še ne zaznavamo ali pa morda zato, ker še vedno ne čutimo potrebe po doslednem sankcioniranju njihovih storilcev.

Sicer pa so v letu 2023 državna tožilstva prejela za okoljska kazniva dejanja skupno 125 novih kazenskih ovadb za polnoletne storilce, kar je za eno kazensko ovadbo več kot v letu 2022, medtem, ko je bilo prejetih tovrstnih kaznivih dejanj za pravne osebe 30, kar je za deset več kot v letu poprej. V kolikor ob tako izkazanih podatkih motrimo konkretna kazniva dejanja, zaradi katerih so bile podane kazenske ovadbe zoper polnoletne storilce, pa ne gre spregledati vsaj okoliščine, da se od 125 na novo prejetih kazenskih ovadb nanaša na kaznivo dejanje obremenjevanje ali uničevanje okolja iz 332. člena KZ-1 kar 69 v preučevanem letu prejetih kazenskih ovadb, na kaznivo dejanje mučenje živali iz 341. člena KZ-1 pa 36 tovrstnih kazenskih ovadb. Povedano to tudi z drugimi besedami pomeni, da je v letu poročanja na omenjena, lahko bi ju topogledno poimenovali tudi kar »nosilna« okoljska kazniva dejanja, odpadlo kar 84 % vseh prejetih kazenskih ovadb. Ob bok pravkar navedenim podatkom pa velja omeniti,

da sodišča v zvezi s pregonom storilcev kaznivega dejanja obremenjevanja in uničevanja okolja iz 332. člena KZ-1, v letu 2023 niso izrekla nobene sodbe, so jih pa toliko več zoper polnoletne storilce kaznivega dejanja mučenje živali iz 341. člena KZ-1, in sicer 12, pri čemer so bile vse izrečene sodbe obsodilne in je bila potemtakem v zvezi z zadevnim kaznivim dejanjem dosežena kar 100 % obsodilnost.

Iz podatkov o siceršnjem obsegu reševanja kazenskih ovadb iz obravnavanega področja je razvidno, da so državna tožilstva prenesla v leto poročanja skupaj 114 iz predhodnega leta še nerešenih kazenskih ovadb kar posledično pomeni, da so imela ob upoštevanju 125 novih kazenskih ovadb, v letu 2023 v reševanju skupaj 239 kazenskih ovadb. Kot je razvidno iz rubrike »rešene ovadbe«, so državna tožilstva v letu poročanja rešila skupno 133 kazenskih ovadb na način, da so jih 73 zavržli, v 18 primerih je bil vložen obtožni predlog, v enem primeru neposredna obtožnica, v 41 primerih pa je bila na sodišče vložena zahteva za preiskavo. V primerjavi z letom 2022, ko so državna tožilstva rešila 108 kazenskih ovadb, je bilo potemtakem v letu 2023 rešenih 25 kazenskih ovadb več kot v predhodnem letu s tem, da je bilo v letu 2023 končanih skupaj tudi 16 sodnih preiskav in na njihovi podlagi v treh primerih kazenski postopek ustavljen, v preostalih 13 primerih pa vložen obtožni akt. Državna tožilstva so v preučevanem letu imela v zvezi z ovadenimi pravnimi osebami - ob upoštevanju 32 iz leta 2022 prenesenih nerešenih ovadb in 30 na novo prejetih – v reševanju skupaj 62 kazenskih ovadb, od katerih je bilo ob koncu leta 2023 rešenih skupaj 28 zadev na način, da je bilo 13 tovrstnih kazenskih ovadb zavrženih, ob eni vloženi neposredni obtožnici pa je bilo v preostalih 14 primerih vložena zahteva za preiskavo.

Kar zadeva samo uspešnost obtoževanja pa je potrebno izpostaviti podatek, da je bilo v zvezi s kazenskim pregonom polnoletnih storilcev okoljskih kaznivih dejanj doseženo v preučevanem letu 23 obsodilnih sodb ter da je bilo v istem časovnem obdobju izrečenih tudi pet oprostilnih in tri zavrnilne sodbe. Glede na povedano so državna tožilstva dosegla tako v letu poročanja 74 % obsodilnost svojih obtožnih aktov. V zvezi s tako doseženim odstotkom obsodilnosti pa je potrebno vendarle izpostaviti tudi podatek, da je bil le-ta v letu poročanja nižji kot v letu 2022, ko so državna tožilstva v okviru 39 izrečenih sodb dosegla kar 34 obsodilnih ter zgolj 5 zavrnilnih sodb in dosegla potemtakem zavidljivo 87 % obsodilnost. Sicer pa je potrebno na tem mestu v zvezi s pravnimi osebami ugotoviti, da v letu poročanja zoper njih ni bila izrečena nobena sodba.

Zoper prvostopenjske sodbe, ki so bile s strani sodišč izrečene v letu poročanja zoper polnoletne storilce okoljskih kaznivih dejanj, so bile s strani državnih tožilstev vložene tri pritožbe, vendar pa iz razpoložljivih podatkov izhaja, da nobeni od teh ni bilo ugodeno.

Sicer pa je potrebno v zvezi s pregonom storilcev okoljske kriminalitete izpostaviti ugotovitev, da so tudi v letu poročanja na vseh državnih tožilstvih nadaljevali z intenzivnimi in kontinuiranimi aktivnostmi v smeri čim boljše specializacije državnih tožilk oziroma tožilcev, ki so bili že pred leti tako na posameznih Okrožnih državnih tožilstvih kot tudi na Specializiranem državnem tožilstvu Republike Slovenije izbrani z namenom, da se kar najhitreje usposobijo za karseda strokovno, promptno in učinkovito delovanje tako v sami fazi usmerjanja policije in drugim pristojnih organov v predkazenskih postopkih kot tudi v fazi obtoževanja in zastopanja obtožnih aktov pred sodišči. V ta namen so se tako selekcionirane državne tožilke oziroma tožilci udeleževali tudi v letu 2023 niz s tem povezanih izobraževanj, delavnic in posvetov, še posebej pa se je krepilo sodelovanje s policijo in inšpekcijsko službo, ki pokriva okoljevarstveno področje. V okviru rednih polletnih srečanj oziroma koordinacij članic oziroma članov že pred

leti osnovane Delovne skupine za okoljsko kriminaliteto, pa so se državne tožilke in tožilci seznanjali še posebej poglobljeno tudi s problematiko, ki se nanaša na vedno bolj razširjena in pereča nezakonita ravnanja z nevarnimi odpadki ter seveda tudi s predvideno občutno spremembo okoljske zakonodaje, vključno seveda tudi tiste, ki bo zadevala niz na novo inkriminiranih kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine iz 32. poglavja KZ-1.

7.2.5 HUDA NASILNA KAZNIVA DEJANJA

Huda nasilna kazniva dejanja, ki jih obravnavamo v tem poglavju poročila, povezuje kazenskopravno varstvo nedotakljivosti človekovega življenja oziroma njegove telesne integritete kot nesporno najpomembnejši in središčni kazenskopravni dobrini vsake sodobne družbe. Inkriminacije, povezane s hudim nasiljem, v Kazenskem zakoniku niso sistematizirane v enem poglavju, temveč so v okviru posebnega dela KZ-1 umeščene v različna poglavja. V tem sklopu obravnavamo kazniva dejanja umorov in ubojev iz 115. do 117. člena KZ-1, ropov po 206. členu KZ-1, izsiljevanja po 213. členu in četrtem odstavku 310. člena KZ-1, hude telesne poškodbe po drugem odstavku 123. člena KZ-1 (in po drugem odstavku 134. člena KZ-1), posebno hude telesne poškodbe po drugem odstavku 124. člena KZ-1 ter poskuse teh kaznivih dejanj. Gre za najhujše oblike nasilnih kaznivih dejanj, torej dejanj, pri katerih je nasilje nosilna značilnost in na katera moramo biti v družbi vselej posebej pozorni ne glede na to, koliko jih je. Huda nasilna kazniva dejanja so določena kot prednostna v Politiki pregona Državnega tožilstva Republike Slovenije. Nasilje se kot znak kaznivega dejanja sicer pojavlja tudi pri drugih kaznivih dejanjih, o katerih poročamo posebej v drugih poglavjih poročila.

Za kazniva dejanja ubojev in umorov, vključno s poskusi, so državna tožilstva leta 2023 prejela ovadbe za 36 kaznivih dejanj, kar je manj v primerjavi z letom 2022, ko so jih prejela 44. V večini primerov so bila tako kot prejšnja leta kazniva dejanja umorov in ubojev (vključno s poskusi) storjena v okviru družinskih skupnosti, nekdanjih družinskih skupnosti oziroma v krogu oseb, ki so med seboj tesneje povezane oziroma so v zaupnem razmerju. Kazniva dejanja storilcev, ki po storitvi dejanja storijo samomor, niso vključena v statistične podatke, saj policija v takšnih primerih ne vloži kazenske ovadbe, temveč pošlje poročilo.

Kazniva dejanja ropa in izsiljevanja so državna tožilstva kot običajno obravnavala v večjem obsegu, kot to velja za huda kazniva dejanja zoper življenje in telo. V primerjavi z letom 2022, ko je bilo za kaznivo dejanje ropa oziroma za poskus tega kaznivega dejanja prejetih 78 kazenskih ovadb, je opazno povečanje števila teh kaznivih dejanj, saj so državna tožilstva leta 2023 prejela ovadbe za 123 kaznivih dejanj, s čimer se je obseg prejetih ovadb vrnil na raven iz prejšnjih let (121 leta 2021 oziroma 111 leta 2020). Prav tako je v poročevalskem obdobju glede na leto 2022 in tudi v primerjavi s prejšnjimi leti zaznati povečanje števila kazenskih ovadb za kaznivo dejanje izsiljevanja oziroma njegov poskus, saj je bilo leta 2023 prejetih ovadb za 237 kaznivih dejanj (leta 2022 159, leta 2021 pa 190).

Pri kaznivih dejanjih ubojev in umorov, vključno s poskusi, je bilo leta 2023 (skupaj s prenesenimi ovadbami iz leta 2022) zavrženih 18 odstotkov ovadb, kar je bistveno manj od skupnega povprečja vseh zavrženih ovadb, ki običajno znaša nad 60 odstotkov. Tudi obsodilnost za ta kazniva dejanja je visoka. Med sodbami za 37 kaznivih dejanj (umorov ali ubojev skupaj s poskusi) so tožilstva dosegla obsodilno sodbo za 32 kaznivih dejanj, oprostilna sodba pa je bila izdana le za pet kaznivih dejanj. Navedena statistika je zelo podobna tisti iz leta 2022, ko je bilo za 30 kaznivih dejanj izdanih 27 obsodilnih sodb in tri oprostilne sodbe. Storilci kaznivih dejanj ubojev in umorov ter njihovih poskusov so bili kot v prejšnjih letih večinoma moški. V teh zadevah so praviloma izrečene visoke prostostne zaporne kazni, leta 2023 so bile v nekaj primerih izrečene tudi zaporne kazni v višini 30 let.

Podobno je tudi pri kaznivih dejanjih ropa. Glede na leto 2022 je bilo sicer izdanih nekoliko več sklepov o zavrženju kazenske ovadbe (14 odstotkov), kar je glede na večje število obravnavanih kaznivih dejanj leta 2023 tudi razumljivo, obsodilnost pa je tako kot v prejšnjih letih visoka. V poročevalskem letu je

bilo med 50 izrečenimi sodbami 41 obsodilnih, sedem oprostilnih in dve zavrnilni sodbi. Storilci tovrstnih kaznivih dejanj so moški, pogosto brezposelni in že predkaznovani.

Nekoliko drugače je stanje pri kaznivem dejanju izsiljevanja. Čeprav tudi to dejanje opredeljuje nasilje, ki je lahko tudi zelo hudo, so na drugi strani v tej skupini tudi dejanja, pri katerih nasilje do ljudi vendarle ni bilo zelo izrazito. Tudi fenomenologija izsiljevanja je veliko bolj zapletena, zato ne preseneča, da se je v teh primerih včasih težko opredeliti, ali gre zares za kriminalno pomembno izsiljevanje ali pa za početje, ki ni prestopilo na kazenskopravno področje. Podatki o postopkih zaradi izsiljevanja so zato drugačni in je delež zavrženj za ta kazniva dejanja večji. Državna tožilstva so leta 2023 od skupno 378 obravnavanih kaznivih dejanj izdala sklep o zavrženju za 206 kaznivih dejanj oziroma 54,5 odstotka, kar je več kot v prejšnjem poročevalskem obdobju (leta 2022 so državna tožilstva zavrгла 33,46 odstotka tovrstnih ovadb). Se je pa ponovno nekoliko povečala obsodilnost, saj je bilo med 45 izrečenimi sodbami 37 obsodilnih (tj. 82 odstotkov, leta 2022 pa 71 odstotkov). Storilci teh kaznivih dejanj so večinoma moški, ženske le izjemoma.

Mladoletniki so redko storilci hudih nasilnih kaznivih dejanj zoper življenje in telo. Leta 2023 sta bili vloženi kazenski ovadbi za dve kaznivi dejanji umora ali uboja, kar je primerljivo s prejšnjimi leti. Nekoliko pogosteje mladoletnike obravnavamo kot storilce ropov, zlasti ko gre za rop, ki je izvršen v skupini, in kot storilce kaznivih dejanj izsiljevanja.

Državna tožilstva so v prejšnjem letu obravnavala tudi kazniva dejanja, ki so v različnih fazah postopka ostala nerešena iz prejšnjih let, in ne samo tista, glede katerih je bila ovadba prejeta leta 2022. Glede na teže obravnavanih kaznivih dejanj in tudi druge okoliščine je razumljivo, da so storilci teh kaznivih dejanj razmeroma pogosto v priporu. Tudi obsodilnost je v teh zadevah praviloma visoka, saj so dejanja večinoma dobro raziskana, predhodni postopek pa skrbno izveden. Kot že pojasnjeno, se kazniva dejanja umorov in ubojev najpogosteje in praviloma zgodijo v ožjem krogu (v družini ali kakšni drugi skupnosti, med sorodniki, znanci in podobno), pogosto zaradi maščevanja ali drugih negativnih motivov. Pri hudih nasilnih kaznivih dejanjih je treba skrbno ugotavljati okoliščine, povezane z duševnostjo storilca (včasih tudi oškodovancev), pri čemer ta ugotavljanja postopek lahko zapletejo in vplivajo na končni izid, saj storilca, ki dejanja ni storil prišteven, ni dopustno kaznovati. Kaznovalno politiko sodišč pri hudih kaznivih dejanjih na načelni ravni ocenjujemo kot primerno, primere morebitnih odstopanj pa skušajo državni tožilci popraviti s pritožbami.

7.2.6 KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO ŽRTVE OTROCI IN MLADOLETNIKI

V tem poglavju navajamo sedmo skupino kaznivih dejanj iz preglednice 44a(p). Statistično so spremljana ta kazniva dejanja: nasilništvo po 299. členu KZ, zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje po 201. členu KZ, spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let, po 183. členu KZ, detomor po 119. členu KZ-1, spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let, po 173. členu KZ-1, pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene po 173.a členu KZ-1, kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja po drugem odstavku 174. člena KZ-1, zloraba prostitucije po drugem odstavku 175. člena KZ-1 in tretjem odstavku 175. člena KZ-1B, prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva po 176. členu KZ-1, sprememba rodbinskega stanja po 189. členu KZ-1, odvzem mladoletne osebe po 190. členu KZ-1, nasilje v družini po 191. členu KZ-1, zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje po 192. členu KZ-1, kršitev družinskih obveznosti po 193. členu KZ-1, neplačevanje preživnine po 194. členu KZ-1 in krvoskrunstvo po 195. členu KZ-1.

V škodo otrok so lahko storjena tudi druga kazniva dejanja, pri katerih pa otrok kot oškodovanec ni značilni objekt kazenskopravnega varstva (na primer kazniva dejanja zoper življenje in telo, čast in dobro ime, človekovo zdravje, premoženje, varnost javnega prometa in druga ter kaznivo dejanje nasilja v družini iz poglavja kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke), zaradi česar ta niso posebej spremljana v okviru obravnavane skupine.

Analiza stanja kriminalitete v škodo otrok s tožilskega vidika v poročevalskem letu ni preprosta in enoznačna. Tudi sicer se z vzroki nastanka tovrstne kriminalitete ukvarjajo druge vede in stroke, zlasti v obliki interdisciplinarne obravnave, ki natančneje in celoviteje spremljajo širša in ožja družbena dogajanja na tem področju. Tožilstvo kot organ pregona nima podatkov, na podlagi katerih bi z gotovostjo lahko zanesljivo sklepali o razlogih za pojavnost tovrstne kriminalitete. Ima pa vpogled v konkretna dejanska stanja posameznih zadev in osebne okoliščine udeležencev kazenskega postopka.

Okrožna državna tožilstva so v letu 2023 prejela kazenske ovadbe za skupno 1.945 kaznivih dejanj (leta 2022 za 1.701, leta 2021 za 1.804, leta 2020 za 2.025, leta 2019 za 1.793) storjenih v škodo otrok, tj. oseb, mlajših od 18 let. Navedeno pomeni 14,3-odstotno povečanje v primerjavi s prejšnjim letom. Številčno se kazniva dejanja iz te skupine tako približujejo letu 2020, kar potrjuje dejstvo, da je bilo zmanjšanje pripada v zadnjih dveh letih deloma tudi posledica epidemioloških ukrepov in s tem povezane manjše možnosti prijavljanja kaznivih dejanj. Prav tako pa je razlog za povečanje števila ovadb tudi večje spodbujanje in ozaveščanje oškodovancev, da se odločijo spregovoriti o kaznivih dejanjih iz te skupine.

Struktura kaznivih dejanj kaže, da je v zadnjem letu bilo več prejetih ovadb v zvezi s kaznivimi dejanji zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu KZ-1 in odvzema mladoletne osebe po 190. členu KZ-1, pri čemer je občutno več zlasti kaznivih dejanj spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, po 173. členu KZ-1, pridobivanja oseb, mlajših od petnajst let, za spolne namene po 173.a členu KZ-1 ter prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva po 176. členu KZ-1. Glede teh je relativno najbolj zaznano povečanje števila kaznivih dejanj po 173.a členu, saj je bilo prijavljenih osemkrat več tovrstnih kaznivih dejanj v primerjavi s prejšnjim letom, pri čemer je bilo naznanjenih za petino več kaznivih dejanj po 173. členu ter za desetino več za kazniva dejanja po 176. členu KZ-1, kar je zaskrbljujoč podatek.

S prenesenimi nerešenimi ovadbami iz prejšnjih let (936 kaznivih dejanj) so državni tožilci odločali o kazenskih ovadbah zaradi skupno 2.881 kaznivih dejanj (leta 2022 skupno 2.474 kaznivih dejanj, leta 2021 skupno 2.659 kaznivih dejanj), kar pomeni 16-odstotno povečanje v primerjavi s prejšnjim letom poročanja in je sorazmerno povečanju pripada tovrstnih kaznivih dejanj.

Velik delež zavrženih ovadb zoper storilce kaznivih dejanj v škodo otrok, ki so jih imeli tožilci v delu, je v zadnjih letih ustaljen in znaša 43 odstotkov oziroma 1.263 kazenskih ovadb (1.138 oziroma 46 odstotkov leta 2022 in 1.401 oziroma 53 odstotkov leta 2021), kar je mogoče pripisati posebnosti teh kaznivih dejanj, predvsem sorodstvenemu razmerju med udeleženci kazenskih postopkov (razen kaznivih dejanj, ki vsebujejo elemente spolnosti). Tožilci se zlasti zaradi upoštevanja največje otrokove koristi in preprečevanja ponavljanja kaznivih dejanj ter ob upoštevanju manjše kriminalne količine, odločijo, da bodo zadeve izpeljali hitreje v obliki alternativnega kazenskega pregona (postopka poravnavanja ali odložitve kazenskega pregona). V alternativnih postopkih je namen hitrejše nudenje ustreznega svetovanja in pomoči storilcem za razrešitev sporne okoliščine med udeleženci. Uspešno izpeljani postopek pomeni opustitev pregona oziroma zavrženje kazenske ovadbe. Pri zavrženju ovadb je treba razloge za zavrženje ovadb delno iskati tudi v težavnosti dokazovanja, povezanega z izpovedbami otrok in njihovim razumevanjem pravne dobrote oziroma odpovedi pričanju zoper sorodnike (236. člen ZKP) ter oceno o tem, kaj aktivno sodelovanje v postopku zanje lahko pomeni. Po eni strani se otrok glede na svojo duševno razvitost pogosto še ni sposoben samostojno odločiti o svojih koristih, po drugi strani pa odločanje o pravni dobroti prinaša tveganje pritiska s strani storilca, na katerega je otrok še vedno lahko čustveno navezan. Utemeljeno se torej zastavlja vprašanje o tem, kaj je (največja) otrokova korist, ki mora biti osnovno vodilo v vseh postopkih, kjer so žrtve kaznivih dejanj otroci. Državno tožilstvo si prizadeva, da bi se načelo največje koristi otroka v primerih, ko je otrok zaslišan v zvezi z dokazovanjem kaznivega dejanja, ki ga je storil otrokov roditelj oziroma druga bližnja oseba, uporabljalo uravnoteženo s pravicami obdolženca (njegova pravna jamstva), na način, da je zaščiten najprej otrok in njegove koristi ter se nesorazmerno ne otežujeta dokazno breme in s tem učinkovitost pregona. Tu je treba navesti spremembo tretjega odstavka 236. člena ZKP-N, po kateri

mladoletna oseba, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ji ni treba pričati, kljub temu lahko priča, če sodišče oceni, da je to v njeno največjo korist.

Na zelo uspešno delo državnega tožilstva v prejšnjem letu poročanja kaže tudi podatek, da je bilo za tovrstna kazniva dejanja izrečenih 87 odstotkov obsodilnih sodb, s tem pa se nadaljuje trend visoke obsodilnosti v zadnjih letih poročanja (leta 2022 je delež znašal 88 odstotkov, leta 2021 in 2020 pa 87 odstotkov). V primerjavi s prejšnjim letom število vloženi pritožb državnih tožilcev ostaja na enaki ravni kot v prejšnjem letu (33), vendar je s 47-odstotnim deležem zaznan večji delež uspešnih pritožb državnih tožilcev (leta 2020 30 odstotkov).

Prostostne kazni državni tožilci predlagajo in sodišča izrekajo praviloma za storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok ter kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva, pri kaznivih dejanjih z elementi dolgotrajnega, neprekinjenega in intenzivnega nasilja (predvsem spolnega) ter za specialne povratnike. Iz poročil posameznih tožilcev je mogoče razbrati, da se je leta 2023 v primerih, ko je bila storilcem izrečena zaporna kazen, ta gibala od najnižje izrečene v trajanju 7 mesecev do najvišje pravnomočno izrečene 7 let in 10 mesecev.

Pri strukturi storilcev tovrstnih kaznivih dejanj ni bistvenih sprememb. Storilci še vedno ostajajo največkrat polnoletni moški vseh starosti in stopenj izobrazbe, večkrat v sorodstvenem razmerju ali drugače tesneje povezani z oškodovanimi otroki, pri čemer so v zadnjih dveh letih poročanja storilke tudi ženske. Te so sicer najpogosteje obravnavane predvsem kot storilke kaznivega dejanja zanemarjanja otrok ter pri kaznivem dejanju odvzema mladoletnih oseb, in sicer v povezavi z onemogočanjem stikov otroka z očetom, saj so otroci v večini primerov zaupani v varstvo in vzgojo materi.

Iz pregleda poročil posameznih tožilcev je mogoče razbrati, da so še vedno najpogostejši razlog za vložitev kazenske ovadbe zaradi kaznivega dejanja odvzema mladoletne osebe po 190. členu KZ-1 prav nerazrešena vprašanja med (nekdanjimi) partnerji, ki se zatekajo k ovadbi že ob prvi kršitvi dogovorov oziroma odločb. Za razliko od prejšnjih let je v letu 2023 zaznati povečanje števila kazenskih ovadb v zvezi z odtujitvijo otroka roditelju, ki mu je otrok zaupan v vzgojo, varstvo in oskrbo, ki trajajo daljše obdobje, in sicer zlasti zaradi zamud pri vrnitvi otroka ali celo pri enkratnem neizvršenem stiku. Prevladujoči očitki o podaljšanju stikov na podlagi izvršljive odločbe o določenem terminu in njegovem neupoštevanju zaradi nagajanja enega od staršev oziroma njihove nepripravljenosti za dogovor in sprotno prilagajanje predvsem dnevnim razmeram in okoliščinam ter dogodkom ali zunajšolskim obveznostim otrok, so značilni za te kazenske ovadbe in razlog za izdajo sklepov o zavrženju kazenske ovadbe za kaznivo dejanje odvzema mladoletne osebe po prvem odstavku 190. člena KZ-1. Razlogi za taka ravnanja so najpogosteje nerazrešena vprašanja partnerskega odnosa staršev in/ali njihovih premoženjskih razmerij, zaradi česar se starša nista zmožna dogovoriti niti o objektivnih razlogih, zaradi katerih stik ne bi bil mogoč (na primer bolezen otroka). Pri zlonamernem onemogočanju stikov storilci praviloma nad otrokom izvajajo psihični pritisk z manipulacijami in izsiljevanjem.

Narava teh kaznivih dejanj, ki jo največkrat določajo družinski odnosi in je pogojena s socialnim okoljem, je razlog, da se izvršitvene oblike kaznivih dejanj v škodo otrok z leti bistveno ne spreminjajo. Pojavljajo se v vseh socialnih okoljih in so večkrat prežeta z občutkom fizične, čustvene in ne nazadnje ekonomske premoči odraslega storilca, ki mu je otrok zaupan v varstvo, nego in vzgojo, nad otrokom kot žrtvijo. Pri tem kot ovaditelji nastopajo predvsem policija, centri za socialno delo, šole in vrtci, pa tudi oškodovanci po svojih zakonitih zastopnikih.

Izvršitvena ravnanja pri skupini teh kaznivih dejanj v škodo otrok so podobna tistim iz več prejšnjih let. V skupini kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost so to otipavanje in lizanje spolovil mladoletnih oškodovancev, prijemanje za zadnjico in prsi, tiščanje prstov v nožnico in zadnjično odprtino, dokončani spolni odnosi z mladoletnimi žrtvami, pa tudi zahteve storilcev, da jih žrtve oralno zadovoljujejo. Storilci tega kaznivega dejanja so bili praviloma moški vseh starosti, najpogosteje

družinsko povezani, otrokovi sorodniki, prijatelji staršev ter bližnji znanci ali osebe, ki so jim otroci zaupani, žrtve pa skoraj vedno deklince. Pri zanje tujih osebah je največ razkazovanja oziroma ekshibicionizma.

V zadevah kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva po tretjem odstavku 176. člena KZ-1 tožilstva poročajo, da storilci v daljšem obdobju dostopajo do različnih pedofilskih spletnih strani, ki prikazujejo gole otroke pri razkazovanju ali otipavanju spolovil s strani odraslih oseb, ali otroke, ki spolno zadovoljujejo odrasle osebe. Take vsebine nato objavljajo in jih prenašajo drugim uporabnikom. Posebej skrb vzbujajoči so primeri dejanj, ko si mladoletne osebe med seboj izmenjujejo fotografije svojih intimnih delov telesa ali celo posnamejo spolni odnos z obojestransko privolitvijo, nato pa eden od sodelujočih to izrabi in te fotografije oziroma posnetke objavi na spletu.

V zvezi s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost na škodo otrok in mladoletnikov bi bil potreben premislek o uvedbi posebnih terapevtskih obravnav, ki bi se izvajale v zavodih za prestajanje kazni zapora, saj je v praksi za tovrstne delikte pogosto zaznan recidiv. Tako kot pri zdravljenju kemične in digitalne odvisnosti, je tudi pri nagnjenjih do spolnega občevanja z otroki terapevtska obravnava usmerjena v učenje obvladovanja tovrstne želje in da se storilci naučijo drugačnega vedenja. Odvisnost od digitalnih naprav se pogosto prepleta z nagnjenji do spolnega občevanja z otroki (na primer pri kaznivemu dejanju prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva po 176. členu KZ-1), zdravljenje spolne težnje pa pogosto zajema tudi zdravljenje odvisnosti od otroške pornografije in digitalne odvisnosti. Programe, ki so tovrstnim obsojencem namenjeni za obvladovanje osebnih tveganj in ki s tem pripomorejo k odpravi oziroma zmanjševanju povratništva, zagotavljata zapornikom že (vsaj) Nemčija in Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, kjer so ti programi ob določenih izrečenih kaznih obvezni. Tudi na Nizozemskem poznajo tovrstne oblike zdravljenja oziroma obravnave, ki se izvajajo ali poleg pogojne obsodbe ali po prestani zaporni kazni. Pri nas je sicer zaznati težave zaradi usposobljenosti za tovrstno obravnavo, ker ni (ali ni dovolj) ustrezno usposobljenega kadra, niti ni za to dovolj posebnih programov, vendar bi bilo zaradi zaščite otrok, potencialnih žrtev, in reintegracije obsojencev treba razmišljati o tovrstnih programih, izobraževanju in usposabljanju kadra, ki bo lahko te programe izvajal.

Pri kaznivih dejanjih nasilja v družini po 191. členu KZ-1 so otroci redkeje žrtev ali pa so redkeje zaznani kot žrtve tega kaznivega dejanja. V večini primerov je nasilje v družini neposredno uperjeno zoper partnerja, otroci pa so večinoma priče temu nasilju in tako nasilju izpostavljeni posredno. Največkrat je nasilje povezano z zlorabo alkohola v povezavi z neizpolnjevanjem partnerskih pričakovanj, vzrok za tovrstno nasilje sta pogosto tudi slabo in neustrezno komuniciranje med partnerjema ter neenotnost pri vzgoji otrok. Otroci, ki so izpostavljeni takšnemu nasilju, so žrtve psihičnega nasilja (kaznivo dejanje po prvem odstavku 192. člena KZ-1).

Glede kaznivega zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu KZ-1 je v prejšnjem letu zaznati povečanje prijav s strani šol in centrov za socialno delo, več je tudi anonimnih prijav. Analiza kazenskih ovadb za tovrstna kazniva dejanja kaže na izvršitvena ravnanja storilcev z opuščanjem skrbi za prehrano, osebno higieno, varstvo, zdravljenje, šolske obveznosti, z grobimi vzgojnimi ukrepi, zapiranjem, izkoriščanjem ter nasiljem, ki je večkrat stopnjevano, od psihičnega prek verbalnega do zelo grobega fizičnega nasilja, lahko tudi v povezavi s spolnimi napadi ali zlorabami. Hujša oblika tega kaznivega dejanja se kaže v uporabi surovega fizičnega nasilja storilcev nad mladoletnimi oškodovanci, otroki in pastorki storilcev z brcami, udarci z roko, usnjenimi hlačnimi pasovi, palicami in drugimi predmeti, ki povzročajo telesne poškodbe v obliki modric po telesu in glavi. Taka ravnanja so običajno podkrepjena še z verbalnim nasiljem v obliki groženj, žaljivk in poniževanja žrtev kaznivih dejanj. Do takih ravnanj včasih prihaja tudi zaradi obrambe napadenega starša v okviru nasilja v družini, lahko pa tudi v povezavi s spolnimi zlorabami. Storilci so tako očetje kot tudi matere (v nekaterih primerih tudi oba starša), žrtve pa vseh starosti in obeh spolov.

Pri reševanju tovrstnih kazenskih ovadb tožilstva zaznavajo, da gre pri ovadenih osebah za posebne osebnostne značilnosti: odvisnost od alkoholnih pijač oziroma njihovo škodljivo uživanje, nekritičnost in minimaliziranje svojih protipravnih ravnanj, osebnostna nezrelost, narcisoidnost in brezposelnost. Izkušnje kažejo, da so starši, ki so nasilni do otroka, praviloma sami kot otroci doživeli različne vrste zlorab svojih staršev.

V zvezi s kaznivim dejanjem neplačevanja preživnine po 194. členu KZ-1 je v letu poročanja opaziti zlasti težavnost dokazovanja zakonskega znaka zmožnosti plačevanja preživnine, saj v primeru zaposlitve in prejema nizke plače ni mogoče dokazati, da je storilec zmožen plačevanja preživnine, pri čemer ta praviloma niti ne vloga tožbe za znižanje preživnine zaradi morebitnih spremenjenih okoliščin.

Za druga kazniva dejanja, ki so predmet spremljanja v tem poglavju poročila (nasilništvo, detomor in krvoskrunstvo), državna tožilstva ne poročajo o obravnavanih zadevah oziroma zadevah, v katerih bi bili žrtve teh kaznivih dejanj otroci.

Državna tožilstva tudi za leto 2023 opozarjajo na težave pri odkrivanju tovrstnih kaznivih dejanj, saj je pridobivanje dokazov odvisno od obstoja utemeljenega suma kot pogoja za izdajo odredbe za hišno preiskavo oziroma preiskavo elektronskih naprav. V tem delu je vprašanje učinkovitosti bistveno povezano z oblikovanjem ustreznih zakonskih podlag za uporabo vseh razpoložljivih načinov hitrega preiskovanja kaznivih dejanj, še posebej na svetovnem spletu, saj so storilci čedalje spretnejši in tehnološko bolj opremljeni pri zakrivanju sledi prenašanja in shranjevanja podatkov. Policija se pri preiskovanju navedenih kaznivih dejanj v predkazenskem postopku spoprijema z zamudnim pregledovanjem velikokrat zelo obsežnega gradiva, iz katerega mora izločiti tiste datoteke, ki po njeni oceni prikazujejo mladoletne osebe. To zaradi kadrovskega primanjkljaja policije na območju nekaterih državnih tožilstev povzroča zamude pri vlaganju kazenskih ovadb.

Težave pri dokazovanju tovrstnih kaznivih dejanj so v zadevah, kjer podatki o uporabniku statičnega IP-naslova niso bili pridobljeni na podlagi odredbe sodišča. Poleg tega pomanjkanje podatkov o dejanskem uporabniku statičnega IP-naslova v primerih, ko na istem naslovu živi več oseb, lahko otežuje pridobitev sodne odredbe. Pri zasliševanju otrok med kazenskim postopkom pa je težava še vedno tudi pomanjkanje ustrezno usposobljenih strokovnih oseb (sodnikov, strokovnih sodelavcev, izvedencev psihologov in pedopsihiatrov).

Pomemben korak k učinkovitejšemu poteku kazenskega postopka v tovrstnih zadevah je novela ZKP-N s spremembami, s katero so se okrepile pravice in procesni položaj oškodovancev (žrtev), o čemer smo že poročali. Še vedno pa v praksi povzroča težavo tretji odstavek 236. člena ZKP glede dajanja pravnega pouka privilegiranim pričam, ki sodišču daje diskrecijo glede odločanja o zasliševanju mladoletne osebe, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ji ni treba pričati.

Kot pozitivne spremembe procesne zakonodaje je treba poudariti novelo ZKP-O, po kateri je dana možnost prekritja podatkov o naslovu prebivališča oškodovanca (66., 128. in 240. člen ZKP), kar je izrednega pomena, da se žrtev počuti varnejše. Dobra sprememba je bila tudi možnost oprave zaslišanja, predobravnavnega naroka in naroka glavne obravnave po videokonferenci (244.a in 304. a člena ZKP), saj to žrtvi še dodatno omogoča določeno distanco od storilca in omogoča hitrejšo izvedbo postopka.

V letu 2023 se je znatno povečala obravnava mladoletnih oškodovancev, ki še niso dopolnili petnajst let, v Hiši za otroke v skladu z določbami Zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v hiši za otroke (ZZOKPOHO). Ob tem je zaznati, da v praksi tovrstne obravnave za zdaj še ne izvajajo zlasti manjša sodišča z območij, ki so bolj oddaljena od sedeža Hiše za otroke v Ljubljani. Hiša za otroke je dobro zaživela v praksi, razgovori z otroki so izvedeni strokovno in v skladu s protokolom za opravo forenzičnega intervjuja, izvedejo se hitro, drugim udeležencem pa je omogočen dostop tudi

po video povezavi. Za zdaj dokazna vrednost takega zaslišanja ni bila vprašljiva za nadaljnji postopek, otroci pa so bili obravnavani celostno. Obravnava otrok v Hiši za otroke bistveno prispeva k odpravi sekundarne viktimizacije otrok ter omogoča kakovostno in učinkovito sodelovanje drugih strank in vključenih deležnikov, izkušnje staršev otrok, ki so bili zaslišani v Hiši za otroke, pa so zelo pozitivne. Zelo pozitivno je tudi, da je bilo v prejšnjem letu pri sojenju opravljenih tudi več zasliševanj mladoletnih oškodovancev po videokonferenci iz varne sobe na sodišču.

Nazadnje pa je treba poudariti, da k uspešno končanim sodnim postopkom, pa tudi k zmanjševanju škodljivih posledic za otroke, ki postanejo žrtve kaznivih dejanj, pomembno vpliva stalno izobraževanje državnih tožilcev na tem področju.

7.2.7 KAZNIVA DEJANJA Z ZELO HUDIMI POSLEDICAMI

Pravilnik v 12. členu kot področje spremljanja določa tudi področje kaznivih dejanj z zelo hudimi posledicami. V to poglavje spadajo kazniva dejanja, pri katerih so opredeljene posledice hujše, kot jih določajo kvalificirane oblike kaznivih dejanj; kot taka niso posebej zakonsko opredeljena, zato informacijski sistem vpisnikov državnega tožilstva ne predvideva posebnega knjiženja takšnih podatkov v vpisniku. Iz tega razloga poročilo temelji na opisih zadev, ki so jih posamezna tožilstva obravnavala leta 2021 in o njih poročala, in ne na statističnih podatkih.

Kot kazniva dejanja, ki spadajo v to poglavje, so opredeljena:

1. kazniva dejanja, pri katerih je kot posledica nastala smrt več kot ene osebe (umor, uboj, prometne, delovne nesreče);
2. kazniva dejanja, pri katerih je bila zasežena velika količina prepovedane droge (najmanj 10 kg trde droge, 50 kg marihuane) ali velika količina orožja in razstreliva;
3. kazniva dejanja, pri katerih je bilo najmanj za 500.000 evrov povzročene škode ali pridobljene koristi;
4. kazniva dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev in zaposlovanja na črno, pri katerih je bilo oškodovanih 50 ali več delavcev;
5. kazniva dejanja spravljanja v suženjsko razmerje in kazniva dejanja trgovine z ljudmi z 20 ali več žrtvami.

Kot primere navajamo nekaj zadev, povzetih iz poročil državnih tožilstev. Gre za zadeve, ki po teži posledic odstopajo, iz njih pa sta razvidna zahtevnost zadev in teža nastalih posledic.

1. Kazniva dejanja, pri katerih je kot posledica nastala smrt več kot ene osebe (umor, uboj, prometne, delovne nesreče)

ODT v Celju je v letu poročanja zoper eno osebo vložilo obtožnico zaradi storitve kaznivega dejanja povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti, v kateri sta življenje izgubili dve osebi, zoper eno osebo je bila izrečena sodba storilcu, ki je iz nizkotnih nagibov vzel življenje pomočnikoma sodnega izvršitelja in mu je bila izrečena enotna kazen 30 let zapora.

Dežurna državna tožilka ODT v Kopru se je udeležila oglada železniške nesreče, v kateri je življenje izgubilo pet delavcev.

ODT v Ljubljani je vložilo zahtevo za opravo preiskave zoper pet fizičnih oseb in pravno osebo zaradi kaznivega dejanja ogrožanja varnosti pri delu, s katerim je bila povzročena smrt sedmih oseb, najmanj 32 oseb je utrpelo telesne poškodbe.

ODT v Novi Gorici je doseglo obsodilno sodbo, ker je v urgentnem bloku zaradi napačnih povezav medicinskih plinov umrlo več oseb. Obdolžencem so bile izrečene zaporne kazni, ki bodo izvršene z delom v splošno korist, dva obtoženca sta bila obsojena na zaporno kazen dveh let zapora, tretji pa je

bil oproščen. Zoper oprostilni del sodbe, ki je v letu poročanja tožilstvo še ni prejelo, bo vložena pritožba.

2. Kazniva dejanja, pri katerih je bila zasežena velika količina prepovedane droge (najmanj 10 kg trde droge, 50 kg marihuane) ali velika količina orožja in razstreliva

Zaradi hrambe z namenom prodaje 14,7 kg kokaina, 9 kg konoplje, 15,9 kg amfetamina in 9.6 kg MDMA je ODT v Celju vložilo zahtevo za preiskavo zoper tri obdolžence.

ODT v Ljubljani je vložilo obtožnico zoper sedeminpetdeset obdolžencev. Osemindvajsetim obdolžencem, ki tvorijo hudodelsko združbo, se očita, da so od septembra 2019 na območju Slovenije, Španije in Italije neupravičeno proizvajali, prodajali in drugače dajali v promet, ponujali naprodaj in zaradi prodaje kupovali, hranili ter prenašali rastline in substance, ki so razvrščene kot prepovedana droga, in sicer konopljo, kokain in heroin. V Španiji je bilo prevzetih 569 kilogramov konoplje v vrednosti najmanj 1.639.000 evrov, ki je bila namenjena v Slovenijo in bodisi zasežena s strani tujih organov, bodisi pripeljana v Slovenijo. V hišnih preiskavah je bilo obdolžencem zaseženih še 2.248 sadik rastline konoplje, 1,9 kg kokaina in 3,72 kg heroina ter več kosov orožja.

3. Kazniva dejanja, pri katerih je bilo najmanj za 500.000 evrov povzročene škode ali pridobljene koristi

ODT v Celju je zaradi kaznivih dejanj velike tatvine zoper 27 oseb vložilo zahtevo za preiskavo zaradi storitve 20 kaznivih dejanj, s katerimi so si na škodo več oškodovancev protipravno prilastili za 585.298,71 evra kovinskih predmetov, zoper eno osebo je vložilo obtožnico zaradi odtujitve 174 ETH (kriptovaluta ether), ki je bila v času odtujitve vredna najmanj 590.871,27 evra. V zadevi je bilo odrejeno začasno zavarovanje, tožilstvo je pridobilo odredbo za zaseg zavarovane kriptovalute in njeno vrnitev oškodovancu. To tožilstvo je obravnavalo tudi kaznivo dejanje goljufije in poslovne goljufije, s katerim so si storilci pridobili protipravno premoženjsko korist v vrednosti več kakor 500.000 evrov. Obravnavali so še tri kazniva dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, s katerimi je bila gospodarskim družbam povzročena škoda v višini 584.292,04 evra, 1.297.000 evrov in 1.026.000 evrov.

ODT v Kopru je vložilo zahtevo za opravo preiskave zaradi kaznivega dejanja poneverbe, ko se storilki očita, da je v letih 2014 in 2015 z računa družbe na svoj in sorodničin račun nakazala več kakor 900.000 evrov in si denar prilastila. Tožilci so zahtevali opravo preiskave zoper tri storilce, ki so v letu 2020 izigrali in oškodovali upnike insolvenčne družbe za več kot 750.00 evrov. Vložilo je tudi dve zahtevi za uvedbo preiskave v dveh zadevah zaradi kaznivega dejanja davčne zatajitve, ko se storilec očita, da so ponaredili poslovno dokumentacijo in v obdobju 2015–2017 zatajili več kakor 700.00 evrov, v drugi zadevi pa v obdobju 2017–2018 zatajili za več kakor 600.000 evrov davkov.

Na predlog ODT v Novi Gorici je sodišče izdalo odredbo o začasnem zavarovanju premoženjskopravnega zahtevka zaradi kaznivega dejanja goljufije, ko je bilo z računa fizične osebe na račun banke v tujini nakazano 1.500.100 evrov, v dveh primerih pa poskus nakazila na banko v Veliki Britaniji v višini 1.285.000 evrov.

ODT v Novem mestu obravnava ovadbo zoper tri državljane Severne Makedonije zaradi kaznivega zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, pri katerem je višina pridobljene koristi znašala nekaj manj kot milijon evrov.

ODT v Murski Soboti obravnava 13 fizičnih in šest pravnih oseb zaradi več različnih kaznivih dejanj zoper gospodarstvo, prometa s prepovedanimi drogami, orožja ali eksploziva, s katerimi je bila povzročena škoda v višini več kakor 363.000 evrov.

4. Kazniva dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev in zaposlovanja na črno, pri katerih je bilo oškodovanih 50 ali več delavcev

Zoper pet oseb je ODT v Celju vložilo obtožnice zaradi kaznivih dejanj kršitve temeljnih pravic delavcev, izvršenih na škodo 377 delavcev.

ODT v Mariboru obravnava storilca, ki je kaznivo dejanje kršitve temeljnih pravic delavcev izvršil na škodo 96 delavcev, in storilca, ki je to kaznivo dejanje izvršil na škodo 116 delavcev.

5. Kazniva dejanja spravljanja v suženjsko razmerje in kazniva dejanja trgovine z ljudmi z 20 ali več žrtvami

Na podlagi 19. člena ZDT-1 je SDT RS edino državno tožilstvo, ki je pristojno za pregon storilcev kaznivih dejanj spravljanja v suženjsko razmerje in trgovine z ljudmi.

V letu poročanja SDT RS ni prejel novih kazenskih ovadb zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi, prejel pa je eno kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije zoper devet osumljencev in na škodo 31 oškodovank.

Zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi so v sodni preiskavi štiri zadeve. Glede storitve kaznivih dejanj spravljanja v suženjsko razmerje in trgovine z ljudmi v različnih fazah postopka sodišče obravnava še šest zadev.

7.2.8 KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO HUDO KRŠENE PRAVICE DELAVCEV IN RANLJIVIH SKUPIN LJUDI

V okviru obravnavanega poglavja poudarjamo in komentiramo vse tiste najpomembnejše podatke, ki se v proučevanem letu nanašajo na državnotožilsko obravnavo storilcev kaznivih dejanj iz dvaindvajsetega poglavja posebnega dela KZ-1, ki obsega osem kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost. Vse s kazenskopravnim instrumentarijem varovane dobrine in vrednote obsegajo sistem socialnega in delovnopravnega varstva v ožjem pomenu tega izraza, ki se nato z institutom varnosti pri delu in delojemalčevega dostojanstva razteza v celotnem nizu s tem povezanih pravic, in sicer tako brezposelnih oseb kot tudi pravic drugih ranljivih skupin pri zaposlovanju na črno, kot so mladoletniki, tujci in žrtve trgovine z ljudmi, vključno z varovanjem tako delavčevih pravic, sodelovanja pri upravljanju kot tudi njegovih siceršnjih sindikalnih pravic (tako in več o tem glej v Katja Filipčič, Luka Tičar in Grega Strban, Kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost, v: Veliki znanstveni komentar Posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1) {urednik Damjan Korošec in ostali}, 2. knjiga, Uradni list Republike Slovenije in Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 2019, str. 327–415).

Glede na zgoraj navedeno so torej v okviru dvaindvajsetega poglavja inkriminirana ta kazniva dejanja: kršitev temeljnih pravic delavcev (196. člen KZ-1, prej 205. člen KZ), šikaniranje na delovnem mestu (197. člen KZ-1), kršitev pravic pri zaposlovanju ali brezposelnosti (198. člen KZ-1, prej 206. člen KZ), zaposlovanje na črno (199. člen KZ-1), kršitev pravic do sodelovanja pri upravljanju in kršitev sindikalnih pravic (200. člen KZ-1, prej 207. člen KZ), ogrožanje varnosti pri delu (201. člen KZ-1, prej 208. člen KZ), kršitev pravic iz socialnega zavarovanja (202. člen KZ-1, prej 209. člen KZ) in zloraba pravic iz socialnega zavarovanja (203. člen KZ-1, prej 210. člen KZ).

Iz podatkov, ki so v preglednici 44a(p) pod zbirnim izrazom »kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost« navedeni na začetku preglednice pod zaporedno št. 24 in ki kot taki opredeljujejo številčno stanje kaznivih dejanj, pri katerih so bile v proučevanem letu hudo kršene pravice delavcev in ranljivih skupin ljudi, je razvidno, da so državna tožilstva v letu poročanja prejela kazenske ovadbe zoper fizične osebe za skupno 519 kaznivih dejanj ter zoper pravne osebe za 170 kaznivih dejanj. Glede

na prejšnje poročevalsko leto je torej zaznati rahlo povečanje števila kaznivih dejanj, za katera so državna tožilstva prejela kazenske ovadbe.

Do leta poročanja je bil sicer nekaj let precej opazen trend zmanjševanja kazenskih ovadb. Državna tožilstva so namreč zoper polnoletne storilce še leta 2017 prejela novih kazenskih ovadb za kar 1.158 kaznivih dejanj, leta 2018 je bilo teh že bistveno manj, in sicer 847. Leta 2019 se je njihovo število zmanjšalo na 825, leta 2020 na 656, leta 2021 pa že na 491, pri čemer se je trend njihovega občutnega zmanjševanja nadaljeval tudi leta 2022, ko je bilo prejetih kazenskih ovadb samo še za 491 kaznivih dejanj. Smiselno podoben trend zmanjševanja števila kazenskih ovadb pa je bilo mogoče zaznati tudi pri spremljanju števila kaznivih dejanj, pri katerih so ovadene pravne osebe, saj so državna tožilstva leta 2017 prejela kazenske ovadbe za 623 tovrstnih kaznivih dejanj, leta 2018 se je njihovo število zmanjšalo na 337, leta 2019 na 306, leta 2020 na 257, leta 2021 na 200, leta 2022 pa na 167.

V letu 2023 zaznana rahlo povečanje števila kazenskih ovadb zaradi v tem poglavju obravnavanih kaznivih dejanj se odraža tudi v ugotovitvah nekaterih državnih tožilstev, in sicer ODT v Ljubljani, ODT v Mariboru, ODT v Murski Soboti in Posebnega oddelka.

Razloge za v predhodnih letih ugotovljeni trend zmanjševanja števila kazenskih ovadb za tovrstna kazniva dejanja na ravni celotnega državnega tožilstva je morda iskati med drugim tudi v uspešno zastopanih in vodenih kazenskih pregonih zoper storilce obravnavanih kaznivih dejanj, s čimer se je v medijih pošiljalo sporočilo oziroma opozorilo delodajalcem, da naklepne kršitve njihovih delovnopравниh obveznosti lahko pomenijo tudi kaznivo dejanje, ki ga je država s svojimi pristojnimi organov sposobna tudi pravočasno prepoznati in čedalje bolj dosledno tudi sankcionirati, pa tudi sporočilo delavcem v poduk, da morajo tovrstna deviantna ravnanja delodajalcev brezpogojno prijavljati.

Že v prejšnjih letih smo poudarjali, da je treba dopustiti tudi verjetnost, da bi bil lahko pretirani optimizem, da takšen trend odraža tudi dejansko zmanjševanje tovrstne kriminalitete in da se status delavcev kot ene najbolj ranljivih skupin postmoderne družbe vendarle izboljšuje, prezgoden. Ker povečevanje ni preveč izrazito, je tudi za konkretnejše ugotovitve o razlogih za njegov nastanek še prezgodnje, bi pa bilo mogoče spremembe pripisati dejstvu, da je po epidemiji covida-19 gospodarstvo spet zaživelo, kar je morda pripeljalo tudi do več kršitev pravic delavcev. Prav tako ne gre spregledati tudi slabšanja gospodarskega položaja v nekaterih drugih državah v Evropi.

Sicer pa tako kot v prejšnjem letu tudi v letu poročanja ugotavljamo trend nadaljnjega zmanjševanja števila rešenih kazenskih ovadb, ki so bile vložene zoper polnoletne storilce kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost, in sicer je bilo rešenih kazenskih ovadb za 539 kaznivih dejanj zoper polnoletne storilce (leta 2022 za 523, leto pred tem za 591, leta 2020 za 775, leta 2019 za 747, leta 2018 pa za 854 kaznivih dejanj), je konec leta 2023 ostalo nerešenih še skupno kazenskih ovadb za 551 kaznivih dejanj, torej za 15 manj kaznivih dejanj kot leta 2022, ko je bilo to število 536. Je pa bilo leta 2023 rešenih tudi kazenskih ovadb za 169 kaznivih dejanj zoper pravne osebe, kar pomeni, da je bilo v proučevanem letu rešenih kazenskih ovadb za 30 tovrstnih kaznivih dejanj manj kot leta 2022, ko je bilo sprejetih s tem povezanih državnotožilskih odločitev za 199 kaznivih dejanj. Naj ob tem za primerjavo navedemo tudi podatke, da je bilo leta 2021 to število 200 tovrstnih kazenskih ovadb, leta 2020 275, leta 2019 314, leta 2018 pa 275. Tako je konec leta 2023 ostalo nerešenih kazenskih ovadb za 188 kaznivih dejanj, kar je 29 kaznivih dejanj manj kot ob koncu leta 2022, ko je bilo število nerešenih ovadb za 217 tovrstnih kaznivih dejanj.

V letu poročanja je bilo zoper polnoletne storilce kaznivih dejanj iz dvaindvajsetega poglavja KZ-1 vloženi zahtev za preiskavo na sodišče za 42 kaznivih dejanj, kar je za 25 kaznivih dejanj manj kot v prejšnjem letu. Zoper pravne osebe je bilo leta 2023 vloženi zahtev za preiskavo za devet kaznivih dejanj, kar je za eno kaznivo dejanje manj kot prejšnje leto.

Leta 2023 je bilo obtoženih polnoletnih oseb za skupno 133 kaznivih dejanj (obtožnih predlogov za 74 kaznivih dejanj, neposrednih obtožnic za 10 kaznivih dejanj in vloženih obtožnih aktov po preiskavi za 49 kaznivih dejanj), pravnih oseb je bilo obtoženih za skupno 22 kaznivih dejanj (obtožnih predlogov za 16 kaznivih dejanj, neposredna obtožnica za eno kaznivo dejanje in vloženih obtožnih aktov po preiskavi za pet kaznivih dejanj). Nekoliko manj je bilo torej kaznivih dejanj, za katera so bile obtožene polnoletne osebe (leta 2022 jih je bilo skupno 128), število kaznivih dejanj, za katera so bile obtožene pravne osebe, pa je ostalo enako.

Leta 2023 je bilo zavrženih kazenskih ovadb za 365 kaznivih dejanj, ki naj bi jih storili polnoletni storilci, ter za 141 kaznivih dejanj, ki naj bi jih storile pravne osebe. Tako pri polnoletnih storilcih kot tudi pri pravnih osebah pomeni to 34 odstotkov vseh kaznivih dejanj, ki so jih imeli državni tožilci leta 2023 v delu. Leta 2022 je bil pri polnoletnih storilcih ta delež 63 odstotkov, pri pravnih osebah pa 84 odstotkov. Glede pravnih oseb velja tudi letos opozoriti, da so tovrstna zavrženja pogosto povezana z okoliščino, da je veliko pravnih oseb že ob vložitvi tovrstnih kazenskih ovadb v stečajnem postopku in da so številne med njimi v času več let trajajočih predkazenskih postopkov in sodne preiskave medtem tudi izbrisane iz sodnega registra, zaradi česar je treba kazensko ovadbo zoper tako neobstoječo pravno osebo seveda zavreči.

Državna tožilstva so leta 2023 prejela od sodišč v povezavi s polnoletnimi storilci kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost skupno sodb za 141 kaznivih dejanj, kar je nekoliko manj kot leta 2022, ko jih je bilo 185. Obsodilnih sodb je bilo za 104 kazniva dejanja, kar glede na število kaznivih dejanj, za katera je bil leta 2023 vložen obtožni akt, pomeni 94-odstotno obsodilnost. Leta 2022 je bil ta delež 82 odstotkov. Pri pravnih osebah pa so državna tožilstva v letu poročanja prejela sodb za skupno 19 kaznivih dejanj, od tega obsodilnih za 16 kaznivih dejanj, kar glede na število vloženih obtožnih aktov pomeni 86-odstotno obsodilnost. Leta 2022 je bila uspešnost obtoževanja pri pravnih osebah skoraj 78 odstotkov.

V letu poročanja je bilo skupno vloženih pritožb za 9 kaznivih dejanj, in sicer vse zoper polnoletne storilce, medtem ko v primerih, ko so bile obdolžene pravne osebe, ni bila vložena nobena pritožba. Vsem pritožbam je bilo ugodeno. Leta 2022 je bilo vloženih pritožb za skupno 22 kaznivih dejanj (od katerih sta bili v dveh primerih obdolženi pravni osebi, v drugih pa polnoletne fizične osebe), pri čemer je bila pritožbena uspešnost 50-odstotna.

Konec leta 2023 je ostalo neizrečenih sodb še za 372 kaznivih dejanj v zadevah zoper polnoletne storilce in za 50 kaznivih dejanj v zadevah zoper pravne osebe. Ob koncu leta 2022 je na sodiščih ostalo nerešenih zadev še za 396 kaznivih dejanj zoper poletne storilce in za 49 kaznivih dejanj zoper pravne osebe. Skupno število nerešenih zadev je bilo torej ob koncu leta poročanja nekoliko manjše kot prejšnje leto.

V zvezi z deležem posameznih kaznivih dejanj v siceršnji celotni sestavi obravnavanih inkriminacij iz dvaindvajsetega poglavja posebnega dela KZ-1 je treba tudi v povezavi s proučevanjem letom 2022 opozoriti, da državna tožilstva v sklopu vseh v uvodu navedenih kaznivih dejanj najpogosteje obravnavajo storilce kaznivega dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev iz 196. člena KZ-1. Tem storilcem se v večini primerov očitajo neizplačilo plač ali dela plač, neplačilo ali neobračunavanje predpisanih prispevkov za socialno varnost, neplačilo regresa za letni dopust in stroškov v zvezi z delom, v nekaterih primerih pa tudi nezakonita odpoved delovnega razmerja.

Tudi v letu poročanja ugotavljamo, da je dolgotrajnost predkazenskih in sodnih postopkov pogosto povezana s pomanjkljivo kakovostjo naznanil oziroma prijav, ki jih vlagajo oškodovani delavci, kar seveda vodi v dodatno zbiranje podatkov za potrebe dopolnjevanja pomanjkljivih naznanil tako s strani policije kot tudi davčnega organa oziroma drugih pristojnih organov. Tudi v letu poročanja je opazno, da se z dodatnim zbiranjem obvestil oziroma listinske dokumentacije ter opravljanjem poizvedb pri pristojnih organih odkrijeta dodatni obseg kršitev in tudi večje število oškodovanih delavcev glede na

sicer prvotno naznanjeno stanje, zaradi česar se preiskovanje v nadaljevanju praviloma temu ustrezno tudi razširi in časovno podaljša.

Tudi v letu poročanja so s ciljem izboljšati učinkovitost in poenotiti pregon storilcev obravnavanih kaznivih dejanj, sproti seznanjati javnost s sodno prakso ter odpraviti navedene ovire in vse druge težave, s katerimi se državni tožilci in državne tožilke na splošno spoprijemajo pri pregonu, potekale številne aktivnosti pod okriljem posebne delovne skupine, ki jo vodi VDT RS. Za uresničevanje navedenih ciljev se je zato tudi v proučevanem letu nadaljevala praksa nadaljnega usposabljanja in specializacije vseh tistih državnih tožilcev oziroma državnih tožilk, ki so bili oziroma bile že pred leti na vsakem od okrožnih državnih tožilstev kot člani oziroma članice te skupine določeni oziroma določene za karseda sprotno, strokovno pravilno in učinkovito državnotožilsko obravnavo ter odločanje v vseh tovrstnih kazenskih zadevah. Člani delovne skupine so se na kolegijih ukvarjali z vprašanji, ki so se odprla pri obravnavi tovrstnih kaznivih dejanj v praksi, kot na primer vprašanje steka med kaznivim dejanjem kršitve temeljnih pravic delavcev po 196. členu KZ-1 in davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, seznanjali pa so se tudi z množičnimi kršitvami pravic delavcev, ki kot tujci sodelujejo pri nekaterih največjih gradbenih projektih v Sloveniji.

7.2.9 KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO STORILCI NOSILCI JAVNIH FUNKCIJ

Kazniva dejanja, pri katerih so storilci nosilci javnih funkcij, so predpisana v 26. poglavju KZ-1 z naslovom Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva. Gre za kazniva dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1, oškodovanja javnih sredstev po 257.a členu KZ-1 in nevestnega dela v službi po 258. členu KZ-1 ter za korupcijska kazniva dejanja, kot so jemanje podkupnine po 261. členu KZ-1, dajanje podkupnine po 262. členu KZ-1, sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje po 263. členu KZ-1 in dajanje daril za nezakonito posredovanje po 264. členu KZ-1.

Kazniva dejanja iz 261., 262., 263. in 264. člena KZ-1 so že zajeta v poglavju o korupcijskih kaznivih dejanjih, zato jih v tem poglavju ne analiziramo. Prav tako pojasnjujemo, da statistično ni mogoče ločevati kaznivih dejanj, ki jih izvršijo le storilci kot voljeni ali imenovani funkcionarji, temveč je treba za nosilce javnih funkcij v kazenskopravnem pomenu šteti vse osebe, ki delujejo v javnem interesu in imajo tako možnost razpolagati z javnimi sredstvi ali pri izvajanju oblastvenih funkcij delujejo v nasprotju s svojimi dolžnostmi in s tem kršijo pravice oškodovancev ali delujejo izključno v lastnem interesu.

Med kaznivimi dejanji, ki so predmet ovadb zoper nosilce javnih funkcij, je bilo za razliko od prejšnjih let največ kazenskih ovadb zoper polnoletne osebe in pravne osebe vloženi zaradi kaznivega dejanja nevestnega dela v službi po 258. členu KZ-1. Glede na lansko leto je opazno precejšnje povečanje števila prejetih kazenskih ovadb za navedeno kaznivo dejanje, hkrati pa je zaznati zmanjšanje števila prejetih kazenskih ovadb zaradi kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1.

Pri kaznivem dejanju oškodovanja javnih sredstev po 257.a členu KZ-1 je v prejšnjem letu pri polnoletnih storilcih opaziti zmanjšanje števila kaznivih dejanj v prejetih kazenskih ovadbah glede na prejšnje leto, pri pravnih osebah pa se je to število povečalo.

Skupaj s prenesenimi kazenskimi ovadbami iz prejšnjih let so državna tožilstva v letu poročanja obravnavala skupaj 1.412 vseh v tem poglavju obravnavanih kaznivih dejanj (zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic, oškodovanja javnih sredstev in nevestnega dela v službi), kar je 14 odstotkov manj kot leta 2022 (ko so obravnavali skupaj 1.640 teh kaznivih dejanj). Na to je vplivalo predvsem veliko zmanjšanje števila prejetih ovadb za kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja ali pravic po 257. členu KZ-1 na ODT v Ljubljani, hkrati pa so zaradi manjšega pripada državna tožilstva rešila več kazenskih ovadb za to kaznivo dejanje. Za vsa navedena kazniva dejanja je načeloma značilen velik delež zavrženj,

vendar pa ta odločitev v poročevalskem letu pri kaznivem dejanje zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic ni prevladovala.

Velik delež zavrženih kazenskih ovadb je sicer še posebej značilen za kaznivo dejanje nevestnega dela v službi, ki je ostal na ravni prejšnjih let tudi v poročevalskem obdobju. Ovadbe za navedeno kaznivo

dejanje namreč v večini primerov vlagajo posamezniki zaradi lastnega nezadovoljstva z odločitvami predstavnikov državnih organov (sodnikov, državnih tožilcev, delavcev CSD in podobno) in lokalnih samoupravnih skupnosti. Značilnost večine takih ovadb je, da ovaditelji očitajo uradni osebi, da je pri izdaji odločbe v konkretni zadevi namenoma kršila določbe zakonov in tako zainteresirani osebi onemogočila uveljavljati svojo pravico; pogosto se očitajo tudi osebne in poklicne povezave s tistimi, ki naj bi po mnenju ovaditeljev na njihovo škodo s protipravnim ravnanjem uradne osebe pridobili kakšno korist. Gre torej predvsem za vsebinsko izražanje nestrinjanja z odločitvami in lastnega razumevanja obravnavanih zadev, pogosto pa tudi za splošne in šikanozne ovadbe. Na podlagi zbranih podatkov in ugotovljenih dejstev praviloma ni mogoče potrditi suma izvršitve katerega od uradno pregonljivih kaznivih dejanj oziroma se izkaže, da so uradne osebe oziroma javni uslužbenci ravnali v skladu s svojimi pooblastili. Večina takšnih ovadb zato ostane dokazno nepodprtih in tudi po izvedenih obsežnih predkazenskih postopkih se zato zavržejo.

V zvezi z ovadbami zoper sodnike in državne tožilce je treba posebej opozoriti na družbeno škodljiv pojav, ko številne osebe, ki so bile v kazenskih postopkih obsojene, na tak način izražajo svoje nezadovoljstvo s končnimi odločitvami. To pomeni, da brez kakršnih koli pomislekov vlagajo ovadbe zoper tožilce in sodnike. Pojav je le na prvi pogled manjšega pomena, a kaže na stanje v družbi, ki preveč pogosto dopušča in celo poudarja uveljavljanje osebnih interesov v nasprotju z načeli in pravili pravne države, ki je tako lahko tudi ogrožena zaradi nespoštovanja oblastnih organov in neupoštevanja pravnomočnih odločitev.

Iz vseh opisanih razlogov dobi sodni epilog nižji odstotek zadev, pri katerih so storilci nosilci javnih funkcij.

Iz poročil posameznih okrožnih državnih tožilstev, SDT RS in Posebnega oddelka je mogoče povzeti značilne skupine storilcev, ki so nosilci javnih funkcij, v letu 2023 (župani, direktorji javnih zavodov in občinskih uprav, različni uradniki in javni uslužbenci, državni tožilci in sodniki) in so bili obravnavani v različnih fazah kazenskega postopka, v katerih so bili v vseh fazah aktivni tudi državni tožilci.

Kazniva dejanja, katerih storilci so nosilci javnih funkcij, večinoma ne spadajo v okvir stvarne pristojnosti SDT RS, razen korupcijskih kaznivih dejanj, ki se v poročilu obravnavajo ločeno.

Ne glede na navedeno SDT RS lahko obravnava tudi ta kazniva dejanja. V skladu s 192. členom ZDT-1 do tega pride zlasti, kadar se predkazenski postopek začne zaradi prijave korupcijskega kaznivega dejanja, pa se pozneje po izvedenem predkazenskem oziroma kazenskem postopku ugotovi, da gre za drugo kaznivo dejanje iz 26. poglavja KZ-1. Enako velja, če se navedena dejanja obravnavajo skupaj s kaznivimi dejanji, ki so sicer v pristojnosti SDT RS, pa tudi v primerih, ko pregon storilcev kaznivih dejanj zahteva posebno organiziranost in usposobljenost državnih tožilcev ter najvišjo raven učinkovitosti, zaradi česar generalni državni tožilec Republike Slovenije zadevo z odredbo dodeli v obravnavo SDT RS.

V zadevah, v katerih so za obravnavana kazniva dejanja že v teku kazenski postopki, so kot storilci kaznivih dejanj obravnavani predvsem župani in osebe, ki so odgovorne za zakonitost dela visokošolskih zavodov, in se obtožbe v večini primerov nanašajo na nezakonita izplačila dodatkov za stalno pripravljenost. Prav tako so v letu poročanja v sklopu navedenih dejanj obravnavali tudi več zadev, ki se nanašajo na sum kaznivih dejanj, storjenih pri nakupu medicinske opreme in zaščitnih sredstev v zvezi z epidemijo covid-19, pri čemer se v večini primerov vodi predkazenski postopek zaradi kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1 oziroma kaznivega dejanja oškodovanja javnih sredstev po 257.a členu KZ-1.

Na podlagi statističnih podatkov, prikazane strukture obravnavanih kaznivih dejanj, njihovih značilnosti glede področja, na katerem se odkrivajo, najpogostejših storilcev ter okoliščin, od katerih je odvisna možnost učinkovitega pregona, ocenjujemo, da delo državnih tožilcev pri pregonu kaznivih dejanj nosilcev javnih funkcij po uspešnosti dosega postavljene strokovne standarde. Ti ves čas ostajajo v okviru realnih pričakovanj glede na zakonodajne podlage, postopkovna pravila in uveljavljeno sodno prakso.

7.2.10 VZROKI IN OKOLIŠČINE ZA NASTANEK, POVEČANJE, SPREMINJANJE ALI RAZVOJ KRIMINALITETE NA PODROČJU PRIMEROV, KJER SO IZKAZANI POGOJI ZA ZAČASNO ZAVAROVANJE IN ODVZEM PREMOŽENJA NEZAKONITEGA IZVORA

Za uspešni odvzem premoženja nezakonitega izvora je pomembna aktivnost državnih organov, ki so taksativno naštetih v 10. členu ZOPNI in ki pri delu lahko najprej zaznajo obstoj premoženja nezakonitega izvora. Nadalje pa sta pomembni tudi proaktivnost in aktivno sodelovanje med državnimi organi v finančnih preiskovalnih skupinah.

Vsi državni organi, tudi državno tožilstvo, morajo biti aktivni pri iskanju, zavarovanju in odvzemu premoženja nezakonitega izvora. Prav tako je potrebna pozornost glede sprožilnih informacij in kazalnikov, predvsem podatkov in okoliščin, ki kažejo na obstoj morebitnega premoženja nezakonitega izvora v predkazenskih in kazenskih postopkih zaradi kataloških kaznivih dejanj.

V okviru finančnih preiskovalnih skupin poteka intenzivno sodelovanje z organi, ki lahko prispevajo k uspešnemu odkrivanju premoženja nezakonitega izvora tako v Sloveniji kot tudi v tujini, sodelovanje pa poteka zlasti s FURS, policijo, UPPD in KPK. Tako pri zaznavanju kataloških kaznivih dejanj kot tudi premoženja nezakonitega izvora je pomembna prisotnost preiskovalcev na terenu.

Kadar je premoženje v tujini, je uspešnost odkritja in odvzema premoženja nezakonitega izvora omejena z učinkovitostjo razpoložljivih instrumentov mednarodnega sodelovanja in mednarodne pravne pomoči. Pomembno je, da se v okviru finančnih preiskovalnih skupin ustrezno uporabijo vse možnosti mednarodnega sodelovanja, ki so posameznim organom na voljo.

V praksi so težave predvsem pri aktivni zaznavi premoženja nezakonitega izvora kot vstopnega pogoja za uvedbo postopka. Tožilstva so pri zaznavi premoženja večinoma odvisna od aktivnosti organov predlagateljev finančne preiskave.

Prav tako so državni tožilci SDT RS v praksi zaznali, da sodna praksa višjih sodišč ni enotna pri razlagi drugega odstavka 34. člena ZOPNI, ki se nanaša na dopustnost nadomestnega odvzema premoženja v pravnem postopu, medtem ko sodne prakse vrhovnega sodišča na tem področju ni. SDT RS je zaradi poenotenja sodne prakse v enem izmed postopkov vložilo predlog za prekinitev postopka zaradi izdaje svetovalnega mnenja vrhovnega sodišča, vendar sodišče ni upoštevalo predloga za prekinitev postopka. V neki drugi zadevi je bila zaradi enakega vprašanja vložena zahteva za varstvo zakonitosti na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ki je zahtevo za varstvo zakonitosti zavrglo iz razloga, ker je imelo državno tožilstvo po mnenju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije v konkretni zadevi na voljo učinkovitejše, »močnejše« pravno sredstvo, in sicer predlog za dopustitev revizije, in je to možnost tudi že izkoristilo. Vrhovno sodišče Republike Slovenije torej vsebinsko ni odločalo o tem vprašanju.

Tudi v zvezi z dokaznim standardom, ki ga mora doseči tožena stranka za izpodbitje domneve o nezakonnosti premoženja, so v praksi težave. ZOPNI vsebuje domnevo, da je storila kataloško kaznivo dejanje, nezakonitega izvora, razen če ta dokaže, da je bilo pridobljeno na zakonit način (prvi odstavek 5. člena), s čimer uvaja t. i. obrnjeno dokazno breme, saj je lastnik premoženja (kot toženec v pravnem postopku) tisti, ki mora dokazovati njegov zakoniti izvor, in ne državno tožilstvo (kot tožnik). Sodišče pri tem vztraja pri vzpostavljeni praksi in v nekaterih primerih prehitro upošteva navedbe toženih strank o izvoru določenega premoženja

kljub odločitvi višjega sodišča, da je za izpodbitje zakonske domneve treba zatrjevana dejstva dokazati s stopnjo prepričanja, torej tako, da je izključen vsak razumen dvom oziroma da o resničnosti trditev ne bi dvomil noben razumen, v življenjskih zadevah izkušen človek.

Vsebinsko ustrezen, pravno pravilen in ustavno skladen ter nomotehnično urejen predpis je nepogrešljiv pogoj za učinkovitost prava in dobro delovanje države kot pravne države. Dosedanja praksa ter posegi v ZOPNI kažejo precejšnjo nepredvidljivost končnega izida, stalno negotovostjo, kakšen bo končni uspeh tožilskih prizadevanj, procesnih opravil in razpolaganj v postopkih po tožbah za odvzem nezakonitega izvora, kot se je to pokazalo zaradi razveljavitve prvega odstavka 57. člena ZOPNI na podlagi odločitve Ustavnega sodišča Republike Slovenije o njegovi neskladnosti z Ustavo Republike Slovenije.

ZOPNI s finančnimi preiskavami pomeni izjemno močno orodje za odkrivanje premoženja nezakonitega izvora, in sicer idejno ponuja učinkovite ukrepe, ki skupaj s tistimi v kazenskem in davčnem postopku tvorijo smiselni, celoviti in angažirani sistem odzivanja na premoženjske učinke kriminalne dejavnosti. Ob zdajšnji zasnovi ZOPNI gre zaradi začetne nujne povezave s kataloškim kaznivim dejanjem za dopolnilno orodje klasičnemu odvzemu po ZKP, saj premoženje, ki je predmet odvzema po ZOPNI, ne sme pomeniti premoženjske koristi, pridobljene s kataloškim kaznivim dejanjem ali zaradi njega.

Vsekakor je na tem področju nujno stalno ukrepanje, ki ga je treba ves čas krepiti, izboljševati in prilagajati, ga mednarodno primerljivo nadgrajevati in razvijati, po potrebi tudi z nadgradnjo ali spremembo obstoječe zakonodaje. Tovrstno premoženje je treba neprestano zaznavati, iskati, zavarovati, odzemat, pri čemer se lahko odkrijejo še druge kriminalne mreže in razne povezave.

7.2.11 KAZNIVO DEJANJE JAVNEGA SPODBUJANJA SOVRAŠTVA, NASILJA ALI NESTRPNOSTI

Aktivna politika pregona umešča kazenskopravne instrumente, ki so usmerjeni v pregon kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti iz 297. člena KZ-1, med prednostne naloge. Ob tem se pojavnost instituta »sovražnega govora« razteza tudi izven okvirov kaznovalnega prava. Imenovani institut kot širši družbeni pojem je treba ločiti od kaznivega dejanja, saj ni nujno, da vsaka oblika sovražnega govora, širjenja predsodkov in diskriminacije (čeprav v nasprotju s prvim odstavkom 63. člena Ustave Republike Slovenije) že pomeni izpolnitev biti inkriminacije kaznivega dejanja iz 297. člena KZ-1. Zato je pomembno razlikovanje med različnimi mehanizmi v odzivanju na tako imenovani sovražni govor in med (zadržano) uporabo represivnih instrumentov, temelječih na Kazenskem zakoniku. Praksa ESČP, ustavnosodna praksa in praksa rednih sodišč se na tem področju spoprijema z najpomembnejšim vprašanjem razmejitve med svobodo izražanja kot temeljno pridobitvijo demokratičnih družb na eni strani in tistimi izvršitvenimi ravnanji, ki samo navidezno uresničujejo navedene človekove pravice, *de facto* pa z njeno zlorabo izpolnjujejo vse zakonske znake konkretnega kaznivega dejanja.

Na prakso sodišč in presojo državnih tožilcev je glede obravnave predmetnega kaznivega dejanja pomembno vplivala sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije I Ips 65803/2012 z dne 4. 7. 2019, izdana na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti vrhovnega državnega tožilca. S stališčem, da je storitev obravnavanega kaznivega dejanja z uporabo groženj, zmerjanja ali žalitev z vidika ogrožanja varovanih dobrin enakovredna ravnanjem, ki so storjena na način, s katerim se lahko ogrozita javni red in mir, je jasno odgovorilo na zaznano dilemo v praksi glede razlage zakonskega besedila, pri čemer se je pri opredelitvi intenzivnosti ogrožanja konkretne kazenskopravno varovane dobrine zavzelo za izkaz abstraktno-konkretne nevarnosti. Inkriminacija iz 297. člena KZ-1 obravnava predvsem zaščito ranljivih, deprivilegiranih skupin ljudi oziroma skupin, ki so izpostavljene družbeni in institucionalni diskriminaciji, njen »domet« pa se ne razteza na varstvo pripadnikov posameznih političnih skupin, kar je še vedno prevladujoče prepričanje v slovenskem političnem prostoru.

Na razsežnost kriminalitete javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti iz 297. člena KZ-1 vpliva povečevanje števila uporabnikov svetovnega spleta, kar pojasni povečanje števila tovrstnih protipravnih ravnanj na spletnih omrežjih (na primer na platformi X in Facebooku), kjer se ne zahteva neposredna izpostavljenost njihovih avtorjev.

Preglednica 43 b: Pregled prejetih ovadb in odločitev

Leto	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		Dobd e o k.n.	SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
				Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vloženi obtožni akti po preiskavi		Osodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
2023	6	33	39	24	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6	0
2022	13	37	50	41	3	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0	1	4	0
2021	12	72	84	68	3	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	4	0

Delež prejetih ovadb se je v letu poročanja še nekoliko bolj zmanjšal kot prejšnje leto. V primerjavi z letom 2021 pa se je v letu poročanja število prejetih kazenskih ovadb prepolovilo. Leta 2021 je bilo nesorazmerno večji delež prejetih kazenskih ovadb mogoče pripisati vloženi kazenski ovadbi zoper 30 ovadenih oseb zaradi suma izvršitve obravnavanega kaznivega dejanja.

Lani sicer ni bila izdana nobena sodba sodišča prve stopnje, čeprav sta bila vložena dva obtožna akta. Izdana pa je bila sodba drugostopenjskega sodišča, ki je potrdila obsodilno sodbo prvostopenjskega sodišča iz leta 2022 zaradi izvršitve obravnavanega kaznivega dejanja. S prvostopenjsko sodbo je bil odgovorni urednik obsojen na pogojno obsodbo z določeno kaznijo pet mesecev zapora s preizkusno dobo dve leti, prav tako je bil za dejanje po tretjem v zvezi z drugim in prvim odstavkom 297. člena pogojno obsojen avtor zapisa z določeno kaznijo šest mesecev zapora in s preizkusno dobo dve leti. Iz navedene sodbe drugostopenjskega sodišča izhaja, da se vsebine presojuje v skladu z merili ESČP za presojo upravičenosti posega v uresničevanje pravice do svobode izražanja avtorjev ali založnikov, in sicer upošteva konkretni kontekst besedila, pri čemer je pritožbeno sodišče pritrdilo stališču sodišča prve stopnje, da pod stilistično pretvezo ni mogoče objavljati prepovedanih sovražnih vsebin.

Večina kazenskih ovadb se nanaša na dejanja, storjena na spletu (komentiranje na različnih spletnih platformah, forumih in podobno). Pogosto sta vzrok zavrženja kazenske ovadbe neizkazanost nevarnosti za javni red in mi ter dejstvo, da dejanje ni uperjeno zoper neko ogroženo ali deprivilegirano skupino, ki je praviloma predmet zaščite predmetnega kaznivega dejanja, nemalokrat pa so sporne objave napisane tako dvoumno, da njihove vsebine ni mogoče enoznačno razlagati. Pri številnih dejanjih ostaja storilec neznan, kar je mogoče pripisati okoliščini, da imajo številni spletni portali, ki omogočajo komentiranje, strežnike na območju ZDA, kjer njihovi organi svobodo govora pojmujejo širše in v luči ustavno varovane svobode izražanja prošnjam za mednarodnopravno pomoč, vezano na javno objavo komentarjev, ki pomenijo žalitev oziroma grožnjo, ne ugodijo.

Organi pregona v vsakem primeru skrbno opravijo tehtanje med svobodo izražanja kot eno najpomembnejših človekovih pravic iz 39. člena ustave ter med možnostjo uporabe instrumentov kazenskega prava, ki so predvideni kot zadnja možnost (*ultima* ali *extrema ratio*) družbe pri odzivanju na tista družbeno nevarna dejanja, ki dosegajo prag kaznivosti. Ko izjave presežejo mejo dopustne svobode izražanja, vendar še ne vstopijo v polje kaznivega dejanja, je treba primarno poseči po vzvodih prekrškovnega prava. Drugi mehanizmi, katerih uporaba je ustrežnejša od kazenskega pregona, na primer civilna odgovornost avtorjev »sovražnega govora« ter tudi odgovornost upravljavcev in skrbnikov spletnih strani za komentarje pod prispevki, so še vedno premalokrat izkoriščeni. Potrebna bi bila tudi ustrežnejša in jasnejša ureditev prekrškovne zakonodaje, ki bi sankcionirala blažje kršitve s

področja tako imenovanega sovražnega govora, s čimer bi bil določen jasen prag, do kam sega ustavno zagotovljena svoboda izražanja. Kazenskoppravna obravnava tako imenovanega sovražnega govora pa nikakor ne sme biti orodje, s katerim bi se funkcija državnih tožilcev izkoriščala za politične potrebe.

Tudi v letu poročanja je na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije (VDT RS) potekala razprava o tako imenovanem sovražnem govoru. Na podlagi zaprosila Strateškega sveta za preprečevanje sovražnega govora je bila v okviru delovne skupine za kazniva dejanja, storjena s sovražnim motivom, kot stalne strokovne, kontaktne in posvetovalne točke za obravnavo tega kaznivega dejanja opravljena analiza državnotožilske prakse pregona storilcev kaznivega dejanja po 297. členu KZ-1. V ta namen je bilo pregledanih 107 državnotožilskih spisov v obdobju od sredine leta 2019 do leta 2022. Analiza spisov je bila usmerjena tako v trajanje postopkov na državnih tožilstvih kot tudi v pregled vsebine kazenskih ovadb, državnotožilskih odločitev in odločitev sodišč. Po opravljeni analizi je bilo ugotovljeno, da državni tožilci odločitev, vezano na kazensko ovadbo, povprečno sprejmejo prej kot v pol leta. Poleg tega je bilo zaznati vpliv t. i. migrantske krize in pandemije ter z njo povezanih ukrepov. Zaradi tega se je občutno povečalo sovražno izražanje proti posameznim etničnim, narodnostnim, rasnim ali verskim skupinam oziroma proti drugače mislečim.

VDT RS je še naprej aktivno sodeloval s področnimi domačimi in mednarodnimi organizacijami. Tako se je VDT RS aprila udeležil delavnice, ki jo je organiziralo ministrstvo za pravosodje na podlagi leta 2022 sprejetega dogovora za izvedbo nacionalne diagnostične delavnice v sodelovanju z Agencijo EU za temeljne pravice (FRA) in ODIHR, in sicer o spremljanju in evidentiranju deliktov iz sovražnosti, ter dogovora o sodelovanju oziroma članstvu v delovnih skupinah. Z državnega tožilstva so bili poleg predstavnice z VDT RS prisotni tudi člani delovne skupine za kazniva dejanja, storjena s sovražnim motivom. Na podlagi ugotovitev bosta ODIHR in FRA izdelala priporočila glede učinkovitejše prepoznave in zbiranja podatkov o kaznivih dejanjih z elementom sovražnosti, vključno z zbiranjem značilnih nagibov storilcev teh kaznivih dejanj, temelječih na posebnih osebnih okoliščinah žrtve (t. i. »bias motives«). V letu 2023 se je VDT RS udeležil študijskega obiska švedskega Ministrstva za pravosodje in skupnega sestanka delovnih skupin »Working group on hate crime reporting, recording and data collection« ter »Working group on hate crime training« v Stockholmu, ki ga je organizirala Evropska komisija v sodelovanju s FRA. Nazadnje se je oktobra 2023 VDT RS udeležil seminarja EJTN z naslovom »Hate crime and hate speech« v Splitu.

V skladu s priporočili mednarodnih organizacij velja poudariti tudi celovitejše evidentiranje tovrstnih kaznivih dejanj, ki ga izvajajo na državnih tožilstvih od leta 2020 na podlagi odredbe generalnega državnega tožilca. Obravnavano kaznivo dejanje se na državnih tožilstvih namreč obravnava kot vrsta kaznivega dejanja s sovražnim motivom in se tudi označuje s posebno zaznambo spisa, in sicer s kratico »SOV«. Oznaka je namenjena poenotenju tožilske prakse pri reševanju tovrstnih kaznivih dejanj, kar naj bi pripomoglo k učinkovitejšemu pregonu kaznivih dejanj z elementom sovražnosti.

Tabela 44a(p): pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – polnoletni storilci

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vloženi obtožni akti po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
1. UMORI	127 128	115 116 117	2	12	14	2	0	0	10	0	10	9	4	0	5	0	5	13	12
2. POSKUSI UMOROV			5	24	29	5	0	0	23	1	13	23	1	0	10	7	3	13	18
3. ROPI	213	206	24	107	131	9	0	1	86	12	56	35	5	2	11	6	5	147	37
4. POSKUSI ROPOV			2	16	18	2	0	0	13	1	10	6	2	0	0	0	0	23	7
5. IZSILJEVANJE	218	213 310/4	64	237	301	189	2	2	38	12	24	16	0	6	0	0	0	101	5
6. POSKUSI IZSILJEVANJA			29	48	77	17	9	4	23	6	21	21	2	0	3	0	3	89	4
7. KAZNIVA DEJANJA NA ŠKODO OTROK	299 201 183	119 173 173.a 174/2 175/2 175/3 (KZ-18) 176 189 do 195	936	1.945	2.881	1.263	162	33	417	82	255	286	21	19	33	14	19	818	84
8. KAZNIVA DEJANJA POVEZANA Z DROGO IN NEDOVOLJENIMI SNOVNI V ŠPORTU	196 197	186 187	281	743	1.024	174	1	31	481	81	351	296	43	42	48	21	27	1.151	129
9. PRANJE DENARJA	252	245	196	184	380	75	24	7	61	0	22	33	14	4	13	11	2	127	15
10. KORUPCIJSKA KAZNIVA DEJANJA – SKUPAJ			399	113	512	56	0	2	287	15	33	20	3	4	7	5	2	172	1
Kršitev proste odločitve volivcev	162	151	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprejemanje podkupnine pri volitvah	168	157	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljeno sprejemanje daril	247	241	60	7	67	7	0	0	0	1	2	8	1	0	3	2	1	56	0
Nedovoljeno dajanje daril	248	242	10	5	15	3	0	1	0	1	2	3	1	1	3	2	1	52	0
Jemanje podkupnine	267	261	152	23	175	20	0	0	130	1	9	4	1	1	0	0	0	33	0
Dajanje podkupnine	268	262	142	52	194	16	0	1	126	2	11	5	0	2	1	1	0	18	1
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	269	263	13	15	28	7	0	0	11	9	9	0	0	0	0	0	0	10	0
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	269a	264	21	11	32	2	0	0	20	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0
11. KORUPCIJA - POSKUSI			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. ZATAJITVE DAVČNIH IN DRUGIH FINANČNIH OBVEZNOSTI	254	229 249	526	138	664	173	4	3	70	27	46	23	11	8	34	7	27	262	1
13. ZLORABE V JAVNEM IN ZASEBNEM SEKTORJU – SKUPAJ			1.648	1.161	2.809	990	429	7	125	66	163	108	44	53	35	24	11	963	3
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	/	209	170	272	442	141	57	0	14	8	11	55	10	8	3	0	3	114	0
Preslepitev pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti	235	230	44	20	64	11	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	29	0
Preslepitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji	236	231	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor	
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno			
Zloraba notranje informacije	243	238	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Zloraba trga finančnih instrumentov	/	239	2	2	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	244	240	593	294	887	207	0	5	103	30	111	45	23	7	21	17	4	355	3	
Poneverba	245	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	2	0	0	0	1	0	
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	261	257	654	248	902	326	369	2	8	28	39	3	8	34	8	6	2	457	0	
Oškodovanje javnih sredstev	/	257.a	41	24	65	33	0	0	0	0	1	0	0	2	2	1	1	1	0	
Nevestno delo v službi	262	258	144	301	445	271	0	0	0	0	1	3	0	0	1	0	1	2	0	
Poneverba v službi	263	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
14. ZLORABE - POSKUSI			6	4	10	1	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	0	12	0	
15. OŠKODOVANJA UPNIKOV – SKUPAJ			812	1.021	1.833	569	10	26	353	31	108	90	21	206	29	16	13	701	7	
Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	232 233	226	105	55	160	51	0	1	5	2	4	1	0	0	1	0	1	25	1	
Oškodovanje upnikov	234	227	153	64	217	64	0	1	10	5	17	4	5	9	0	0	0	65	0	
Poslovna goljufija	234a	228	533	892	1.425	446	10	24	333	24	87	84	16	197	28	16	12	608	6	
Organiziranje denarnih verig in nedovoljeno prirejanje iger na srečo	234b	212	9	7	16	3	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	
Preslepitev kupcev	237	232	12	3	15	5	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	
16. OŠKODOVANJA UPNIKOV - POSKUSI			0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	
17. OKOLJE IN PROSTOR - SKUPAJ			114	125	239	73	18	1	41	3	13	23	5	3	3	0	3	35	0	
Obremenjevanje in uničevanje okolja	333	332	67	69	136	16	2	1	41	3	13	6	1	0	0	0	0	17	0	
Onesnaženja morja in voda s plovili	/	333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Razvrednotenje okolja z motornim vozilom	334	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi	335	334	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi	336	335	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Onesnaženje pitne vode	337	336	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	
Onesnaženje živil ali krme	338	337	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Protipravno zavzetje nepremičnine	339	338	10	4	14	9	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	1	0	
Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	340	339	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Uničevanje gozdov	341	340	4	5	9	4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
Mučenje živali	342	341	22	36	58	29	14	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	10	0	
Nezakonit lov	343	342	6	6	12	9	0	0	0	0	0	1	3	0	3	0	3	4	0	

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene narešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akti po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Nezakonit ribolov	344	343	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami	/	344	4	3	7	4	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0
Prenašanje kužnih boleznih pri živalih in rastlinah	345	345	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Izdelovanje škodljivih zdravil za zdravljenje živali	346	346	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevestna veterinarska pomoč	347	347	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tatvina – naravna vrednota	212/2	205/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverzija	356	356	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. OKOLJE IN PROSTOR - POSKUSI			0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. KAZNIVA DEJANJA ZOPER ČLOVEČNOST	373 do 380, 382 do 388.a	100 do 114, 250/4	46	53	99	31	0	0	6	0	7	0	6	0	4	0	4	29	5
20. TRGOVINA Z LJUDMI	387.a	113	8	7	15	2	0	0	5	0	7	0	6	0	4	0	4	28	4
21. KAZNIVA DEJANJA ZOPER MEDNARODNO PRAVO	381, 389 do 391	371 do 374	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. PREPOVEDANO PREHAJANJE MEJE ALI OZEMLJA DRŽAVE	311	308	60	656	716	32	1	361	242	12	173	388	4	2	40	14	26	401	525
23. NEDOVOLJENA PROIZVODNJA IN PROMET OROŽJA ALI EKSPLOZIVOV	310	307	20	67	87	18	14	8	17	6	9	25	5	3	3	3	0	49	10
24. KAZNIVA DEJANJA ZOPER DELOVNO RAZMERNJE IN SOCIALNO VARNOST	205 do 210	196 do 203	551	519	1.070	365	74	10	42	13	49	104	10	27	9	9	0	372	1

Tabela 44b(p): pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – polnoletni storilci, organiziran kriminal

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prijete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE			KONČANE PREISKAVE			SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obratni predloži	Neopredna obratna	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obratni akti po preiskavi	Obratne sodbe	Oprostine sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Terorizem	/	108/6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiranje terorizma	388.a/3	109/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trgovina z ljudmi	387.a/3	113/3	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	11	0	0
Umor	127/2 tč.4	116 tč.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Poskus umora			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Zloraba prostitucije	185/2	175/2 (KZ-1) 175/3 (KZ-1B)	2	9	11	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	24	4
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	187/4	176/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazniva dejanja povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu	196/2	186/3	47	67	114	0	0	0	52	0	42	26	6	0	8	4	4	202	34
Velika tatvina		205/3	9	30	39	4	0	4	22	0	15	13	0	0	2	1	1	48	12
Rop		206/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goljufija		211/4	10	11	21	8	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	18	7
Izsiljevanje		213/4	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prikrivanje	221/5	217/5	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pranje denarja	252/4	245/4	17	2	19	2	0	0	3	0	1	4	1	0	0	0	0	10	0
Davčna zatajitev		249/5 (KZ-1) 249/4 (KZ-1B)	12	0	12	4	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	22	0
Tihotapstvo		250/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	4	0	0	0	0	4	0
Hudodelsko združevanje	297	294	11	23	34	3	0	0	7	0	0	2	0	0	0	0	0	4	2
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	310/2	307/2	1	13	14	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	6
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	311/5	308/5 (KZ-1) 308/6 (KZ-1B)	34	320	354	11	1	163	144	9	101	178	1	2	31	13	18	230	266
Obremenjevanje in uničevanje okolja		332/6 (KZ-1) 332/5 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi		334/3 (KZ-1) 334/8 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi		335/6 (KZ-1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami		344/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 44a(m): pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – mladoletniki

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene neresene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE		KONČANE PREISKAVE			ODLOČBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Zahteva za pripravljalni postopek	Ustavitev	Predlog za izrek	Predlog za kaznovanje	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečenih sankcijah	Sklep o ustavitvi postopka	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
1. UMORI	127 128	115 116 117	1	2	3	1	2	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0
2. POSKUSI UMOROV			1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
3. ROPI	213	206	11	25	36	3	27	14	7	1	4	0	23	2	2	0	26	0
4. POSKUSI ROPOV			1	2	3	0	3	2	6	0	3	0	5	0	0	0	4	0
5. IZSILJEVANJE	218	213 310/4	10	32	42	8	19	1	15	0	6	0	3	0	0	0	18	0
6. POSKUSI IZSILJEVANJA			0	10	10	5	5	1	4	0	0	0	3	0	0	0	3	0
8. KAZNIVA DEJANJA POVEZANA Z DROGO IN NEDOVOLJENIMI SNOVNI V ŠPORTU	196 197	186 187	17	87	104	7	72	11	45	1	34	0	4	1	0	1	30	0

Tabela 44b(m): pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – mladoletniki, organiziran kriminal

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene neresene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE		KONČANE PREISKAVE			ODLOČBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Zahteva za pripravljalni postopek	Ustavitev	Predlog za izrek	Predlog za kaznovanje	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečenih sankcijah	Sklep o ustavitvi postopka	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Terorizem			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiranje terorizma	388.a/3	109/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trgovina z ljudmi	387.a/3	113/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Umor	127/2 tč.4	116 tč.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poskus umora			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba prostitucije	185/2	175/2 (KZ-1) 175/3 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	187/4	176/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazniva dejanja povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu	196/2	186/3	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velika tatvina		205/3	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Rop		206/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goljufija		211/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izsiljevanje		213/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prikrivanje	221/5	217/5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pranje denarja	252/4	245/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Davčna zatajitev		249/5 (KZ-1) 249/4 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tihotapstvo		250/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hudodelsko združevanje	297	294	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	310/2	307/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	311/5	308/5 (KZ-1) 308/6 (KZ-1B)	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE			KONČANE PREISKAVE			ODLOČBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Zahteva za pripravljali postopek	Zahteva za ustavitve	Predlog za izrek	Predlog za kaznovanje	Predlog za izrečen vzgojnih ukrepi	Sklep o izrečenih sankcij	Sodba o izrečenih sankcij	Sklep o ustavitvi postopka	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Obremenjevanje in uničevanje okolja		332/6 (KZ-1) 332/5 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi		334/3 (KZ-1) 334/8 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi		335/6 (KZ-1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami		344/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Tabela 44a(po): pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – pravne osebe

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akti po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
9. PRANJE DENARJA	252	245	33	25	58	21	0	0	14	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3
10. KORUPCIJSKA KAZNIVA DEJANJA - SKUPAJ			7	4	11	2	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Kršitev proste odločitve volivcev	162	151	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprejemanje podkupnine pri volitvah	168	157	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljeno sprejemanje daril	247	241	5	1	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljeno dajanje daril	248	242	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Jemanje podkupnine	267	261	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dajanje podkupnine	268	262	2	2	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	269	263	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	269a	264	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. KORUPCIJA - POSKUSI			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. ZATAJITVE DAVČNIH IN DRUGIH FINANČNIH OBVEZNOSTI	254	229 249	306	67	373	113	1	3	15	8	9	7	0	1	0	0	0	0	51
13. ZLORABE V JAVNEM IN ZASEBNEM SEKTORJU – SKUPAJ			188	73	261	72	5	3	6	3	14	2	0	1	0	0	0	0	51
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	/	209	24	15	39	14	4	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Preslepitev pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti	235	230	23	11	34	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Preslepitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji	236	231	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba notranje informacije	243	238	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Zloraba trga finančnih instrumentov	/	239	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	244	240	134	31	165	44	0	3	4	3	14	1	0	1	0	0	0	0	30
Poneverba	245	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	261	257	4	4	8	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oškodovanje javnih sredstev	/	257.a	2	3	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevestno delo v službi	262	258	0	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poneverba v službi	263	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. ZLORABE - POSKUSI			0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	2
15. OŠKODOVANJA UPNIKOV – SKUPAJ			348	488	836	415	2	2	30	5	20	4	0	0	2	2	0	0	83
Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	232 233	226	29	9	38	10	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	6
Oškodovanje upnikov	234	227	49	13	62	23	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	4

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Se ni izrekeno prvostopna sodba
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitiv	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno	
Poslovna goljufija	234a	228	262	465	727	378	2	2	29	5	18	4	0	0	1	1	0	72
Organiziranje denarnih verig in nedovoljeno prirjevanje iger na srečo	234b	212	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Preslepitev kupcev	237	232	6	1	7	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
16. OŠKODAVANJA UPNIKOV - POSKUSI			1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. OKOLJE IN PROSTOR - SKUPAJ			32	30	62	13	0	1	14	1	3	0	0	0	0	0	0	4
Obremenjevanje in uničevanje okolja	333	332	27	25	52	6	0	1	14	1	3	0	0	0	0	0	0	4
Onesnaženje morja in voda s plovil	/	333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razvrednotenje okolja z motornim vozilom	334	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi	335	334	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi	336	335	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onesnaženje pitne vode	337	336	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onesnaženje živil ali krme	338	337	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno zavzetje nepremičnine	339	338	3	1	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	340	339	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničevanje gozdov	341	340	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mučenje živali	342	341	1	4	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonit lov	343	342	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonit ribolov	344	343	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami	/	344	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prenašanje kužnih boleznih pri živalih in rastlinah	345	345	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izdelovanje škodljivih zdravil za zdravljenje živali	346	346	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevestna veterinarska pomoč	347	347	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tatvina - naravna vrednota	212/2	205/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverzija	356	356	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. OKOLJE IN PROSTOR - POSKUSI			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. KAZNIVA DEJANJA ZOPER DELOVNO RAZMERJE IN SOCIALNO VARNOST	205 do 210	196 do 203	188	170	358	141	16	1	9	2	5	16	1	2	0	0	0	50

Tabela 44b(po): pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – pravne osebe, organiziran kriminal

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba
						Zavrnjenje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitelji	Vložen obtožni akt po preiskavi	Odsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ujgledeno	Neujgledeno	
Terorizem	/	108/6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiranje terorizma	388.a/3	109/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trgovina z ljudmi	387.a/3	113/3	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba prostitucije	185/2	175/2 (KZ-1) 175/3 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	187/4	176/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazniva dejanja povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu	196/2	186/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velika tatvina		205/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rop		206/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goljufija		211/4	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izsiljevanje		213/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prikrivanje	221/5	217/5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pranje denarja	252/4	245/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Davčna zatajevanje		249/5 (KZ-1) 249/4 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tihotapstvo		250/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hudodelsko združevanje	297	294	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	310/2	307/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	311/5	308/5 (KZ-1) 308/6 (KZ-1B)	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Obremenjevanje in uničevanje okolja		332/6 (KZ-1) 332/5 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi		334/3 (KZ-1) 334/8 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi		335/6 (KZ-1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami		344/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

7.3 STAREJŠE NEREŠENE ZADEVE

Državna tožilstva so v skladu z drugim odstavkom 12. člena Pravilnika o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva poročala glede nerešenih zadev, starejših od deset let, oziroma – tisti, ki teh nimajo – glede deset najstarejših zadev na posameznem državnem tožilstvu (starost teh zadev je po državnih tožilstvih različna, le nekaj je zadev, starejših od desetih let, v glavnem so državna tožilstva poročala o desetih najstarejših zadevah). Ob tem je treba poudariti, da se za nerešeno zadevo šteje vsaka zadeva od dneva prejema ovadbe in da to ne pomeni, da državni tožilec glede zadeve nič ne dela ali da je do zastoja prišlo na državnem tožilstvu, temveč gre za spremljanje zadeve v vseh fazah postopka, to je tudi takrat, ko je na primer v dopolnitvi na policiji ali pozneje v obravnavi na sodišču.

V nadaljevanju so obrazloženi razlogi za dolgotrajnost postopkov, vključno s sprejetimi dodatnimi ukrepi za pospešitev reševanja zadev.

7.3.1 RAZLOGI ZA DOLGOTRAJNOST POSTOPKOV

Iz poročil državnih tožilcev izhaja, da gre pri teh zadevah za obsežne zadeve (več osumljencev, veliko oškodovancev) s področja gospodarske kriminalitete in za druga kazniva dejanja, ki so pogosto storjena v hudodelski združbi oziroma se izvajajo v obliki dolgotrajnega, neprekinjenega in dobro organiziranega načina storitve kaznivih dejanj v okviru navidezno zakonite dejavnosti, s katerimi storilci prikrijejo dejansko kriminalno dejavnost. V teh zadevah je zaradi zagotovitve učinkovitega kazenskega pregona in pridobitve podatkov, ki so pomembni za dokazovanje v prihodnjem kazenskem postopku, nujno usmerjanje predkazenskega postopka, ki lahko traja dalj časa.

Med navedenimi aktivnostmi največ težav pomeni pridobivanje dokazov iz tujine. Postopki izvrševanja zaprosil za mednarodno pravno pomoč so zapleteni in dolgotrajni, saj do izvršitve zaprosila običajno preteče več mesecev ali pa celo več let, pogosto pa zaradi različnih pravnih redov zaprosila niso izvršena v celoti. Navedene težave nastajajo tako pri državah članicah Evropske unije kot tudi pri drugih evropskih državah, še bolj pa pri tretjih državah. Čeprav tako državni tožilci kot tudi sodišča za pospešitev izvršitve zaprosil uporabljajo mednarodne institucije, kot so EUROJUST, kontaktne točke EJN in podobno, posredovanje teh institucij še vedno ne pripomore k bistvenemu skrajšanju postopkov.

Državna tožilstva v kar nekaj najstarejših zadevah kot razlog za dolgotrajnost postopkov navajajo vezanost na dokončanje drugih postopkov (civilnih ali kazenskih).

Državna tožilstva poročajo, da je do zastoja večkrat prišlo pri policiji, ki zadev ni reševala v rokih, pri čemer so na državnotožilske pozive odgovarjali, da hitreje ne morejo reševati zadev zaradi lastnega kadrovskega primanjkljaja in zaradi drugih prednostnih zadev. V nekaterih primerih je policija kot razlog za zastoj navajala, da gre za obsežne zadeve z veliko dokumentacije, ki jo morajo analizirati, za kar potrebujejo več časa.

Po sprejetju državnotožilske odločitve pa kazenski postopek v nekaterih primerih zastane oziroma se postopek pred sodiščem sploh ne more začeti, saj so storilci kaznivih dejanj nedosegljivi sodišču. Kadar storilec pobegne v tujino, in čeprav sodišče v teh primerih odredi tiralico oziroma izda evropski priporni nalog, ga pogosto ni mogoče najti tudi po več let od vložitve zahteve za preiskavo oziroma obtožnice. Če se storilec v tujini izsledi, še vedno lahko nastanejo težave z izvrševanjem zahteve za izročitev. Zato lahko ostane kazenska zadeva nerešena, čeprav je državni tožilec sprejel državnotožilsko odločitev in uporabil vsa procesna sredstva za pospešitev kazenskega postopka. Postopki na sodišču zastanejo tudi zaradi pogostih predlogov za izločitev dokazov, po sodnih odločitvah pa so na voljo še pravna sredstva, ki podaljšajo čas reševanja zadeve na sodišču (v fazi preiskave in fazi sojenja).

Državna tožilstva poročajo, da do zastojev v postopkih prihaja tudi zaradi kadrovskega primanjkljaja, s katerim pa se spoprijemajo tudi na sodiščih.

Navedene okoliščine podaljšujejo kazenske postopke in čas reševanja zadev, vendar pa je treba opozoriti, da so državni tožilci kljub temu uspešni pri reševanju kazenskih ovadb, saj je tovrstnih primerov relativno malo.

7.3.2 SPREJETI DODATNI UKREPI ZA POSPEŠITEV REŠEVANJA STAREJŠIH NEREŠENIH ZADEV

Vse zadeve, ki jih obravnava državno tožilstvo, na podlagi mesečnih bremenitev sprotno spremljajo tako pristojni državni tožilec kot tudi vodje, tako da se zadeve v glavnem rešujejo v 90-dnevem roku po merilih DTS, prekoračitev tega roka pa odobri oziroma podaljša vodja okrožnega državnega

tožilstva. Kadar državni tožilec ne zaprosi za podaljšanje roka, mu vodja izda odredbo, s katero mu naloži rešitev zadeve z določitvijo roka.

V letu poročanja smo nadaljevali preverjanje upoštevanja rokov iz politike pregona (torej ne le 90-dnevnega roka od zadnje bremenitve, temveč tudi enoletnega roka od prejema ovadbe do sprejetja državnotožilske odločitve ter triletnega roka od vložitve obtožnega akta do končne odločitve sodišča). S tem smo zagotovili, da so vodje državnih tožilstev po podatkih SIC preverili vse zadeve, pri katerih so bile izkazane prekoračitve teh rokov, ugotovili in popravili morebitna napačna knjiženja ter izvedli potrebne aktivnosti za hitrejše ravnanje. Tako prakso bomo nadaljevali tudi v prihodnje. SIC je pripravil poenostavljeni in pregledni dostop do statističnih podatkov (prek BI-orodij), ki kažejo prekoračitve rokov iz politike pregona ter so tedensko osveženi in poslani vodjem državnih tožilstev, da lahko sproti spremljajo zastoje pri reševanju zadev in ustrezno ukrepajo. Državna tožilstva poročajo, da za hitrejše reševanje zadev izvajajo triažo in manj zahtevne zadeve rešujejo strokovni sodelavci (pod mentorstvom državnega tožilca). V primerih daljših odsotnosti posameznih državnih tožilcev njihove zadeve predodelijo drugim prisotnim državnim tožilcem (najprej nujne – priporne, nato tudi druge).

V zadevah, ki dalj časa niso rešene drugje (policija, sodišče, drugi organi), državna tožilstva kot pospešitvene ukrepe za rešitev zadeve uporabljajo predvsem pozive (tako imenovane urgence), ki jih pošljejo policiji ali sodišču (glede na fazo zadeve) za hitrejšo rešitev zadeve. Reševanje starejših kazenskih ovadb in njihovo prednostno reševanje državna tožilstva skušajo doseči tudi na delovnih sestankih s posameznimi policijskimi upravami (oziroma njihovimi notranjimi organizacijskimi enotami). V primeru zastoja pri delu glede posamezne zadeve, pri kateri pozivi niso uspešni, se o tem obvesti tudi predstojnik policijske enote ali sodišča.

Starejše zadeve, kamor spada tudi ponovno proučevanje zadev in iskanje rešitev (poleg pozivov, na primer, z naknadnim predlogom za pripor, če so izpolnjeni pogoji zanj, z nakladno izdajo kaznovalnih nalogov tudi tam, kjer prvotno niso bili predlagani, a je to zakonsko mogoče), se na državnih tožilstvih obravnavajo prednostno in skrbno.

IZVRŠEVANJE PRISTOJNOSTI VRHOVNEGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA V SODNIH POSTOPKIH

8 IZREDNA PRAVNA SREDSTVA NA PODROČJU KAZNOVALNEGA PRAVA

8.1 UVODNA POJASNILA

VDT RS ima v kazenskih zadevah in zadevah prekrškov temeljne pristojnosti, povezane z vlaganjem pravnih sredstev, in pristojnosti udeležbe v drugih procesnih opravilih, ki jih določata ZKP in ZP-1.

Te pristojnosti so vlaganje zahtev za varstvo zakonitosti (420. in 421. člen ZKP) in odgovorov na zahteve za varstvo zakonitosti v kazenskih postopkih (423. člen ZKP) ter vlaganje zahtev za varstvo zakonitosti v postopkih o prekrških (169. člen ZP-1), v zvezi s tem pa tudi odgovarjanje na pobude za vložitev zahtev za varstvo zakonitosti v t. i. prekrškovnih zadevah.

VDT RS je pristojen tudi za udeležbo na sejah senata v pritožbenih zadevah v kazenskem postopku na tretji stopnji (398. člen v zvezi s 378. členom ZKP).

Omenjena pooblastila dajejo VDT RS pomembno vlogo pri varovanju ustavnosti in zakonitosti ter zagotavljanju pravne varnosti, enotne sodne prakse in pri razvoju prava na podlagi sodne prakse.

Oddelek za kazenske zadeve VDT RS (OKZ VDT RS) poleg navedenih pristojnosti obravnava tudi tiste kazenske zadeve, v katerih reševanje zadeve ali opravila iz pristojnosti nižjega državnega tožilca prevzame državni tožilec z višjim položajem (170. člen ZDT-1). V letu 2023 nismo obravnavali takšne zadeve.

Tudi v letu 2023 je OKZ VDT RS s strokovnimi mnenji usklajeval državnotožilsko prakso in nudil strokovno pomoč državnim tožilcem ter pripravljal stališča na zaprosila drugih organov, predvsem policije. Med njimi je treba izpostaviti stališča, ki jih je OKZ VDT RS izrazil na zaprosilo policije glede odgovornosti mrliškega oglednika ob zahtevi za upepelitev trupla po izvršeni evtanaziji v tujini in glede izvedbe hišne preiskave, ko naj bi s svojim ravnanjem otrok, mlajši od 14 let, izpolnil znake kaznivega dejanja, glede statusa varnostnika kot uradne osebe ter stališče glede izplačila odškodnin žrtvam kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, pripravljeno na podlagi zaprosila Varuha človekovih pravic. Izpostaviti je treba tudi stališča OKZ VDT RS podal na zaprosilo državnih tožilcev, in sicer glede razlage zakonskega znaka »zaradi izkoriščanja« pri kaznivem dejanju zlorabe prostitucije, razmerja med pristojnostmi policije in vojaške policije pri preiskovanju kaznivih dejanj, določbe drugega odstavka 128. člena ZKP ter skladnosti smernic Generalne policijske uprave Republike Slovenije za preiskovanje kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost s sodno prakso.

Poleg tega so bili redno pripravljene in objavljeni pregledi sodne prakse najvišjih sodišč s povzetki kazenskih in prekrškovnih zadev, ki so posebej pomembne za delo državnih tožilcev.

Tudi v letu 2023 je bil OKZ VDT RS aktiven na področju gospodarske kriminalitete, saj je med drugim z vložitvijo zahteve za varstvo zakonitosti, v kateri je zatrjeval, da je bil opis kaznivega dejanja zatajitve davčnih obveznosti zadostno konkretiziran, nadaljeval svoja prizadevanja za ustalitev stališča sodne prakse glede t.i. subjektivnih zakonskih znakov v opisu kaznivih dejanj iz prejšnjih let. Rezultati teh prizadevanj so bili v letu 2023 opazni pri izdaji sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, s katero je to pritrnilo stališču OKZ VDT RS, da je bil v opisu kaznivega dejanja poslovne goljufije zakonski znak preslepitve dovolj konkretiziran.

T.i. priporne zadeve so v letu 2023 pomenile nekoliko več kot polovico vseh kazenskih zadev. V njih je tako kot v prejšnjih letih šlo predvsem za vprašanje ponovitvene nevarnosti in begosumnosti obdolženca ter obstoja utemeljenega suma kot ene izmed predpostavk za odreditev pripora.

OKZ VDT RS se je ukvarjal še s številnimi drugimi kaznivimi dejanji, ki spadajo na področje t. i. klasične kriminalitete, na primer kaznivimi dejanji prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, kaznivimi dejanji s področja prepovedanih drog, varnosti prometa, premoženjskimi kaznivimi dejanji ter kaznivimi dejanji z elementi spolnega nasilja. V zahtevah za varstvo zakonitosti, ki jih je z navedenih področij v letu 2023 vložil OKZ VDT RS, so izpostavljena vprašanja upravičenosti posega v sporazum o priznanju krivde in uporabe omilitvenih določil, razmejitve med temeljno in kvalificirano obliko kaznivih dejanj, steka med premoženjskimi kaznivimi dejanji, obstoja nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon, ter zastaranja. Na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti OKZ VDT RS pa je bilo v letu 2023 pridobljeno stališče Vrhovnega sodišča Republike Slovenije o pravni naravi roka iz tretjega odstavka 186. člena ZKP.

Sicer pa so bile v središču pozornosti VDT RS tudi v prejšnjem letu različne zatrjevane ali ugotovljene kršitve ZKP, zlasti bistvene ali relativno bistvene kršitve in kršitve ustavnih pravic obdolženca.

V prvi polovici leta 2023 (do sprejetja Zakona o ureditvi nekaterih vprašanj v zvezi z določenimi prekrški, storjenimi v času veljavnosti ukrepov zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19 (ZUVPNB)), je bil OKZ VDT RS še naprej aktiven v zadevah prekrškov v zvezi z epidemijo covid-19, saj je še vedno prejemal določeno število pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti oziroma izrednega pravnega sredstva po 171.a členu ZP-1 v postopkih o prekrških zaradi kršitev odlokov Vlade Republike Slovenije, sprejetih za preprečevanje širjenja okužb virusa SARS-CoV-2. V vseh tovrstnih zadevah, kjer so bili za to izpolnjeni pogoji, je uporabil institut izrednega pravnega sredstva po 171.a členu ZP-1. V drugih prekrškovnih zadevah, v katerih je OKZ VDT RS vložil zahteve za varstvo zakonitosti, je v korist posameznih storilcev prekrškov zatrjeval različne kršitve postopkovne in materialne narave. OKZ VDT RS je tako tudi v letu 2023 z vlaganjem zahtev za varstvo zakonitosti pridobil kar nekaj stališč Vrhovnega sodišča Republike Slovenije s prekrškovnega področja prekrškovne.

OKZ VDT RS je večino pomembnejših zadev z vprašanjem glede enotne ali pravilne uporabe zakona v zvezi z vloženimi zahtevami obravnaval tudi na kolegijih OKZ VDT RS. Posamezna lastna stališča ali stališča, ki jih je po uspešno vloženi zahtevi za varstvo zakonitosti sprejelo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, so bila poslana vsem državnim tožilcem v državi bodisi posamično bodisi v obliki rednih zbirov pravnih stališč.

V letu 2023 je bil izveden tudi pritožbeni kolegij glede kaznovalne politike za kaznivo dejanje zlorabe negotovinskega plačilnega sredstva po drugem in tretjem odstavku 246. člena KZ-1I, na Vrhovno sodišče Republike Slovenije pa je bila v tej zvezi vložena tudi zahteva za varstvo zakonitosti glede vprašanja steka med tema kaznivima dejanjema, o čemer pa sodišče ni sprejelo svoje odločitve.

OKZ VDT RS je bil tudi v letu 2023 aktiven na zakonodajnem področju. S preučitvijo predlogov in pripravo pripomb je sodeloval v postopku priprave predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, Zakona o sodiščih, Zakona o sodniški službi, Zakona o sodnem svetu, predloga Zakona o ureditvi nekaterih vprašanj v zvezi z določenimi prekrški, storjenimi v času veljavnosti ukrepov zaradi preprečevanja širjenja covid-19, predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih, predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona prekrških ter predloga Direktive o opredelitvi kaznivih dejanj in sankcij za kršitev omejevalnih ukrepov Evropske unije. Sodeloval je tudi pri prenovi ureditve odkrivanja začasnega zavarovanja in odvzema premoženjske koristi in nezakonito pridobljenega premoženja po ZKP in ZOPNI ter hrambe in upravljanja začasnega zavarovanega in odzvetega premoženja (ARO, AMO). Predvsem pa velja poudariti njegove aktivnosti na področju zakonodaje, ki ureja delovanje državnega

tožilstva, saj je poleg vsebinskega prispevka koordiniral zelo intenzivno delovanje delovne skupine za pripravo prenovljenega Zakona o državnem tožilstvu.

OKZ VDT RS je tudi v letu 2023 sodeloval v številnih, tudi medinstitucionalnih delovnih skupinah, in sicer med drugim v delovni skupini za spremljanje izvajanja Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva in policije, v delovni skupini za kazniva dejanja, storjena s sovražnim motivom, v delovni skupini za okoljsko problematiko, v delovni skupini za pravice delavcev, v delovni skupini za izvedbo projekta »Hiše za otroke«, v delovni skupini za obravnavo problematike kaznivih dejanj na področju spolne kriminalitete in trgovine z ljudmi ter v koordinacijski skupini državnih tožilcev, pristojnih za pregon kaznivih dejanj iz XIV. poglavja KZ-1. Delovati so začele tudi delovna skupina za obravnavo kaznivega dejanja prehajanja državne meje po 308. členu KZ-1, delovna skupina vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje) ter delovna skupina za pripravo sprememb družinskega zakonika.

Vrhovni državni tožilci OKZ VDT RS so s svojimi prispevki aktivno sodelovali tudi na izobraževanjih.

Vrhovni državni tožilci OKZ VDT RS so tudi v letu 2023 v okviru Oddelka za izobraževanje in strokovni nadzor na VDT RS opravljali strokovne nadzore nad delom okrožnih državnih tožilcev ter delne strokovne preglede za oceno službe posameznega državnega tožilca ali oceno kakovosti dela in uspešnosti preгона v posameznih vrstah zadev.

Natančnejši statistični podatki o delu oddelka so navedeni v posameznih poglavjih v nadaljevanju poročila.

8.2 IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V KAZENSKIH POSTOPKIH

Preglednica 45: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – zahteve

KTV – ODGOVORI NA ZAHTEVE					
Prenesene nerešene	Prejete	Skupaj v delu	Od tega rešeno	Nerešeno na dan 31. 12. preteklega leta	Odstotek rešenih
6	543	549	543	6	99

Kot je razvidno iz preglednice, je OKZ VDT RS leta 2023 od Vrhovnega sodišča Republike Slovenije prejel v odgovor precej več zadev kot v prejšnjih petih letih, predvsem zaradi povečanja števila vloženih zahtev za varstvo zakonitosti v pripornih zadevah. V letu 2023 je bil rešen izredno visok odstotek zadev, kar je ob upoštevanju, da na OKZ VDT RS mesta vrhovnih državnih tožilcev še vedno niso zapolnjena, zelo dober rezultat.

Na vse vložene zahteve so vrhovni državni tožilci odgovorili tako, da so pojasnili stališče do pravnih vprašanj ter utemeljenosti ali neutemeljenosti zahtev in predlagali odločitve. V pomembnejših zadevah oblikovana stališča so bila vključena v preglede sodne prakse in poslana državnim tožilcem ter strokovnim sodelavcem vseh državnih tožilcev.

Preglednica 46: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – pobude

KTV – POBUDE							KTV – ODLOČITVE SODIŠČA			
Prenesene nerešene	Prejete pobude	Skupaj v delu	Rešeno na VDT		Nerešeno na zadnji dan leta poročanja	Odstotek rešenih	Prejete odločitve o zahtevah	Ugodeno zahtevi	Ni ugodeno zahtevi	Odstotek ugodenih zahtev
			Vložene zahteve	Zavrnjene pobude						
9	54	63	26	26	11	83	30	26	4	87

Kot izhaja iz preglednice, je OKZ VDT RS leta 2023 prejel nekoliko manj pobud kot leta 2022, pri čemer pa se število še vedno giblje v okviru števila prejetih pobud v zadnjih petih letih. Število vloženih zahtev za varstvo zakonitosti na podlagi prejetih pobud je tako kot leta 2022 tudi v letu 2023 pomenilo polovico vseh pobud, o katerih je bilo odločeno, kar pomeni glede na siceršnji trend zadnjega desetletja (ko se je delež vloženih zahtev gibal okoli ene tretjine) odstopanje navzgor, kar smo sicer zaznali že lani, ko smo pojasnili tudi razloge za takšno povečanje. Letos takšnih razlogov nismo zaznali, kar bi lahko pomenilo večjo pozornost pobudnikov pri zaznavanju pravnih vprašanj, kjer je treba vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti. Treba pa je vendarle poudariti, da so merila za vložitev zahtev za varstvo zakonitosti poenotena in se tudi v praksi enotno uporabljajo. Odstotek rešenih pobud je bil v letu 2023 nekoliko nižji kot leta 2022, vendar še vedno zelo visok, kar ob upoštevanju nepopolne kadrovske zasedenosti kaže na velik angažma in visoko učinkovitost vrhovnih državnih tožilcev OKZ VDT RS.

Delež zadev, v katerih je Vrhovno sodišče Republike Slovenije ugodilo zahtevi za varstvo zakonitosti, je za petino večji kot leta 2022 in v pozitivni smeri nasploh odstopa od deleža v prejšnjih petih letih. Kljub navidezno pozitivnemu trendu prejšnjega leta pa je treba opozoriti, da delež ugodenih zadev pri vloženih zahtevah za varstvo zakonitosti ne more in ne sme pomeniti merila uspešnosti delovanja VDT RS. Gre namreč za posebno pravno sredstvo, katerega primarni namen je pridobitev pravnega stališča. Uspeh se tako kaže že v tem, da se vrhovno sodišče o določenem pomembnem pravnem vprašanju izreče, ne glede na to, ali je to stališče enako stališču vrhovnega državnega tožilca in ali je za obdolženca ugodno ali ne. Prav zaradi posebnosti tega izrednega pravnega sredstva ga namreč lahko državni tožilec vložijo tako v korist kot tudi v škodo obsojenca oziroma oproščenega. Pregledi sodne prakse nakazujejo, da vrhovno sodišče večinoma upošteva pravna stališča VDT RS, ki zahteve za varstvo zakonitosti vplaga v interesu varovanja ustavnosti in zakonitosti, zagotavljanja pravne varnosti, enotne uporabe prava ter razvoja prava na podlagi sodne prakse. Posebna pozornost je bila tudi v prejšnjem letu namenjena področjem, kjer se kazenska sodna praksa še vedno oblikuje glede na spremenjeni obseg kazenskopravnega varstva ali spremenjene pojavnosti kriminalitete.

8.3 IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V POSTOPKU O PREKRŠKU

Oddelek za kazenske zadeve Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije je v letu 2023 prejel v odločanje o 175 pobudah za vložitev izrednih pravnih sredstev v zadevah prekrškov, kar pomeni občutno zmanjšanje števila prejetih pobud glede na prejšnja leta (v letu 2022 je bilo vloženih 240 pobud, 333 v letu 2021 in 245 v letu 2020).

Preglednica 47: Izredna pravna sredstva v postopku o prekršku

PTV - POBUDE							PTV - ODLOČITVE SODIŠČA			
Prenesene nerešene	Prejete pobude	Skupaj v delu	Rešeno na VDT		Nerešeno na dan 31.12. prejšnjega leta	Odstotek rešenih	Skupaj prejete odločitve o zahtevah	Ugodeno zahtevi	Ni ugodeno zahtevi	Odstotek ugodenih zahtev
			Vložene zahteve	Zavrjene pobude						
33	175	208	42	127	39	81	38	34	4	89

Razlog za zmanjšanje števila vloženih pobud glede na prejšnja leta je predvsem v odločitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije v odločbi št. U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020, ki je povzročila, da se lahko na višje sodišče iz skoraj vseh pritožbenih razlogov vložijo pritožbe zoper sodbo o zahtevi za sodno varstvo. Možnost pritožbe zoper sodbo o zahtevi za sodno varstvo, ki je bila pred odločitvijo ustavnega sodišča omejena, je tako povzročila večji pripad na višjih sodiščih, s tem pa manjše število vloženih pobud. V zadevah, kjer višja sodišča pritožbam ne bodo ugodila, v prihodnjih letih ponovno pričakujemo nekoliko večje število vloženih pobud zoper takšne sodbe višjih sodišč, vendar ne občutno, saj pričakujemo, da bodo morebitne kršitve odpravila že višja sodišča. Zmanjšanje števila vloženih pobud pripisujemo tudi dejstvu, da pobudniki niso več množično vlagali pobud v zadevah prekrškov, povezanih s kršitvami

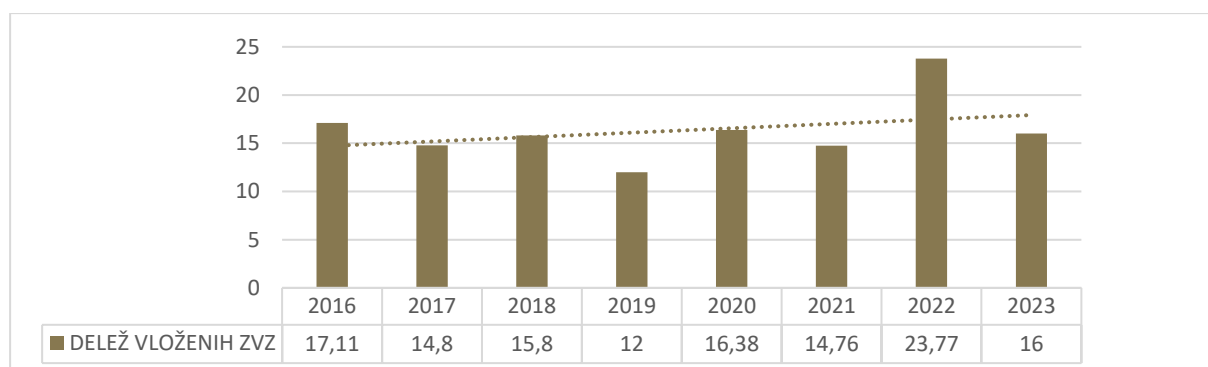
odlokov na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB), povezanih z epidemijo covid-19, ki so pomenile velik delež pobud v letu 2021, nekoliko manjši pa v letu 2022. Napovedano je bilo napreč sprejetje zakona, ki bi sistemsko uredil navedeno vprašanje, 20. septembra 2023 pa je bil za ta namen tudi sprejet Zakon o ureditvi nekaterih vprašanj v zvezi z določenimi prekrški, storjenimi v času veljavnosti ukrepov zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni covid-19 (ZUVPNB). S sprejetjem zakona so se ustavili postopki prisilnih izterjav glob in stroškov prekrškovnih postopkov iz obdobja epidemije covid-19, ki so bili uvedeni na pravnih podlagah, za katere se je izkazalo, da so bile v neskladju z Ustavo Republike Slovenije. Še vedno je bilo sicer vloženi določeno število tovrstnih pobud, v katerih so državni tožilci vložili pravno sredstvo na podlagi 171.a člena ZP-1, ki pa v preglednici niso prikazane posebej.

Zmanjšanje števila pobud glede na prejšnja leta je torej potrdilo naša predvidevanja iz letnih poročil za leti 2021 in 2022, v katerih smo napovedali, da se bo (zaradi končane virusne epidemije, sprejetja sistemskih rešitev za zadeve prekrškov, storjenih na podlagi neustavnih določb ZNB-1, ter sprememb sistema pravnih sredstev v skladu z ustavno odločbo z možnostjo pritožbe kršiteljev na višje sodišče) število prejetih pobud zmanjšalo.

Iz analize vloženi pobud izhaja takšna struktura vlagateljev: 123 pobud (70 odstotkov) so vložili kršitelji oziroma obdolženci ali njihovi zagovorniki; 11 pobud (6,3 odstotka) so vložile druge osebe oziroma (po uradni dolžnosti v zvezi z obvestilom o kršitvi) tudi vrhovni državni tožilci, sodniki okrajnih ali višjih sodišč so vložili 14 (8 odstotkov) pobud in 27 pobud (15 odstotkov) prekrškovni organi. Iz navedenega je razvidno, da še vedno prevladujejo pobude kršiteljev oziroma obdolžencev in njihovih zagovornikov, v primerjavi s prejšnjim letom se je nekoliko povečalo število pobud prekrškovnih organov, število pobud sodišč in drugih oseb pa je ostalo na približno enaki ravni.

Glede na manjše število vloženi pobud se je v primerjavi z letom 2022 zmanjšalo tudi število vloženi zahtev za varstvo zakonitosti (vloženi je bilo 28 zahtev za varstvo zakonitosti), s čimer se je tudi delež glede na število prejetih pobud zmanjšal na raven pred letom 2022. Navedeno je razvidno iz večletnega grafičnega prikaza:

Graf 3: Delež vloženi ZVZ od prejetih pobud v zadevah o prekrških

Vrhovni državni tožilci so se za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti tudi v prejšnjem letu odločali predvsem v primerih, ko je bila prekrškovna oziroma sodna praksa različna, oziroma v primerih, v katerih o določenem vprašanju Vrhovno sodišče Republike Slovenije še ni sprejelo stališča in je zato bilo treba z odločitvijo najvišjega sodišča preveriti, izenačiti, ustaliti pravilno uporabo zakona ali razviti sodno prakso v zvezi z določenimi prekrški, glede katerih razlaga zakonskih znakov ni bila jasna. Da so državni tožilci zahteve vlagali utemeljeno, kaže visok odstotek sodb, s katerimi je Vrhovno sodišče Republike Slovenije zahtevam za varstvo zakonitosti ugodilo.

Vsebinska prekrškovna vprašanja, ki jih je državno tožilstvo v letu 2023 pošiljalo na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, se niso bistveno spremenila. Zahteve za varstvo zakonitosti so se vlagale v različnih

zadevah, med katerimi kot doslej izstopajo tiste s področja varnosti cestnega prometa, predvsem zaradi velikega števila teh zadev, obravnavanih pred pristojnimi prekrškovnimi organi. Še vedno je veliko število zadev povezanih s prenehanjem veljavnosti vozniškega dovoljenja ali prepovedjo uporabe tujega vozniškega dovoljenja, na področju materialnega prava pa je bilo več zahtev vloženih v zvezi s pravilno kvalifikacijo določenih prekrškov (bodisi zaradi pomanjkljivega opisa zakonskih znakov prekrška v plačilnem nalogu bodisi zaradi njihove napačne interpretacije).

Glede na odstotek ugotovljenih kršitev s strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije pri odločitvah o vloženih zahtevah v letu 2023 je bila naloga varstva zakonitosti v prekrškovnih zadevah tudi statistično opravljena zelo uspešno. Pri tem tudi zavrnitve zahteve ne štejejo za strokovno napako, če je le prišlo do oblikovanja pravnega stališča, ki je pomembno za prakso.

9 CIVILNE IN UPRAVNE DRŽAVNOTOŽILSKE PRISTOJNOSTI

9.1 UVODNA POJASNILA

Državni tožilec ima z zakonom določene pristojnosti tudi zunaj področja kaznovalnega prava. Omejene so na vlaganje procesnih aktov in drugih nalog, ki jih določa zakon. Pred Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije in Upravnim sodiščem Republike Slovenije jih izvršujejo vrhovni državni tožilci (tretji odstavek 19. člena in 21. člen ZDT-1).

9.1.1 ZAHTEVA ZA VARSTVO ZAKONITOSTI V CIVILNIH POSTOPKIH

Temeljna pristojnost zunaj kaznovalnega prava, ki jo izvajajo vrhovni državni tožilci, je vlaganje zahtev za varstvo zakonitosti zoper pravnomočne sodne odločbe, izdane v civilnih postopkih (385. do 391. člen Zakona o pravnem postopku – ZPP). Na podlagi predpisov, ki napotujejo na uporabo ZPP, je mogoče zahtevo za varstvo zakonitosti vložiti tudi v postopkih izvršbe in zavarovanja (Zakon o izvršbi in zavarovanju – ZIZ), v postopkih zaradi insolventnosti (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP), v nepravdnih postopkih (Zakon o nepravdnem postopku – ZNP-1), v zapuščinskih zadevah (Zakon o dedovanju – ZD), v zemljiškoknjižnih postopkih (Zakon o zemljiški knjigi – ZZK-1), v postopkih vzpostavitve etažne lastnine in določitvi pripadajočega zemljišča k stavbi (Zakon o vzpostavitvi etažne lastnine na določenih stavbah in o ugotavljanju pripadajočega zemljišča – ZVEtL-1), v postopkih vpisa v sodni register (Zakon o sodnem registru – ZSReg), v postopkih za priznanje in izvršitev tujih sodnih in arbitražnih odločb (Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku – ZMZPP), v postopkih zavarovanja in odvzema premoženja nezakonitega izvora (Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora – ZOPNI) ter v drugih civilnih postopkih, razen v delovnih in socialnih sporih.

Zahteva za varstvo zakonitosti v sistemu izrednih pravnih sredstev v civilnem postopku omogoča intervencijo državnega tožilca v javnem interesu in s tem dopolnjuje revizijo, ki je izredno pravno sredstvo strank postopka. Vrhovnemu sodišču omogoča, da se lahko izreka o pomembnih pravnih vprašanjih in s tem uresničuje svojo ustavno vlogo (127. člen ustave).¹ Državni tožilci pri vlaganju zahtev za varstvo zakonitosti posebno pozornost namenjamo varovanju ranljivih skupin in pravni varnosti. To usmeritev podpira tudi nova zakonska ureditev zahteve za varstvo zakonitosti v nepravdnem postopku, saj vrhovno sodišče lahko poseže v pravnomočno odločbo nižjih sodišč v primeru, ko je zahteva za varstvo zakonitosti vložena v postopku, ki se lahko začne po uradni dolžnosti, in vrhovno sodišče spozna, da je utemeljena (38. člen ZNP-1). Posebna pozornost je namenjena tudi varovanju prisilnih predpisov in morale. Tu intervencija državnega tožilca vrhovnemu sodišču omogoča, da lahko prepreči

¹ Primerjaj II Ips 22/2008 in II Ips 310/2017.

morebitne zlorabe pravic s strani strank postopka, preden pride do škodljivih posledic takih ravnanj. Ko pa se zahteva za varstvo zakonitosti vlaga pod pogoji iz 367.a člena ZPP, je njena vloga nujno omejena in naravnana h krepitvi precedenčne funkcije Vrhovnega sodišča. Zahteva za varstvo zakonitosti se v teh primerih osredotoča na sistemska vprašanja, dolgotrajne razkole v sodni praksi glede določenega pravnega vprašanja, grobe kršitve, pa tudi na razvoj prava, saj gre v teh primerih za področja, kjer je javni interes še posebej poudarjen, zahteva za varstvo zakonitosti pa lahko prispeva k pravni varnosti in ima pozitivno vlogo pri varovanju pravnega reda. Nova ureditev zahteve za varstvo zakonitosti bi se zato po naši oceni morala v prihodnje odraziti v njeni doslednejši omejitvi na precedenčni učinek v civilnih postopkih, vendar ne na škodo učinkovite intervencije državnega tožilca, ko gre za preprečevanje ravnanj strank v nasprotju s prisilnimi predpisi in moralo (četrti odstavek 385. člena ZPP), kjer je v primeru zlorab postopka kakršna koli ureditev omejitve dopustnosti zahteve za varstvo zakonitosti nepotrebna. Prav tako bi se morala nova ureditev odraziti v dopustitvi zahteve za varstvo zakonitosti v delovnih in socialnih sporih, kjer po veljavni ureditvi še vedno ni dovoljena (33. člen Zakona o delovnih in socialnih sodiščih – ZDSS-1).

Izvajanje pristojnosti po 385. členu ZPP zaradi zagotavljanja videza nepristranskosti in verodostojnosti v smislu 7. člena ZDT-1 narekuje funkcionalno in personalno ločenost od izvajanja drugih zakonskih pooblastil, ki jih imajo državni tožilci kot stranke ali zakoniti zastopniki države v civilnih postopkih po drugih zakonih.

9.1.2 DRUGE PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA V CIVILNIH POSTOPKIH

Državni tožilec ima zakonske pristojnosti v postopku za postavitve odrasle osebe pod skrbništvo, v postopkih za varstvo koristi otrok, v postopku o razglasitvi pogrešancev za mrtve ter dokazovanju smrti po Zakonu o nepravdnem postopku (ZNP-1), v postopku za sprejem oseb v oddelek pod posebnim nadzorom oziroma v varovani oddelek na podlagi sklepa sodišča po Zakonu o duševnem zdravju (ZDZdr) in v postopku za ugotovitev neobstoja ali neveljavnosti zakonske zveze po Družinskem zakoniku (DZ). V teh postopkih ima državni tožilec položaj aktivno legitimirane stranke. Procesne akte pred sodišči na prvi stopnji vlagajo okrajni in okrožni državni tožilci. Te pristojnosti so ozke, praviloma vezane na konkretni kazenski postopek, saj državni tožilec s pravnimi sredstvi, ki jih ima na voljo, ne sme ukrepati namesto strank ter namesto njih vlagati pravnih sredstev, ki jih lahko v zavarovanje svojih pravnih koristi vložijo same.

Oddelek za civilne in upravne zadeve na VDT RS v navedenih zadevah nudi strokovno podporo.

9.1.3 PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA NA UPRAVNEM PODROČJU

Po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) lahko državni tožilec zaradi varstva javnih koristi zoper odločbo upravnega organa vložijo pritožbo, predlog za obnovo postopka, predlog za odpravo oziroma razveljavitev odločbe po nadzorstveni pravici in predlog za izrek odločbe za nično (229., 261., 275. in 280. člen ZUP). Enake pristojnosti ima v upravnem postopku tudi državni odvetnik. Pri razmejitvi pristojnosti je zato treba izhajati iz vloge državnega odvetnika kot zastopnika javnega interesa v upravnem sporu (11. člen Zakona o državnem odvetništvu – ZDOdv) in temeljne funkcije državnega tožilca kot organa kazenskega pregona (prvi odstavek 19. člena ZDT-1), kar vse odkazuje na restriktivno ukrepanje državnega tožilca v upravnem postopku, praviloma le v povezavi s konkretnim kazenskim postopkom. V praksi ne zaznavamo težav glede razmejitve pristojnosti med državnim tožilstvom in državnim odvetništvom.

Po Zakonu o društvih (ZDru-1) in Zakonu o verski svobodi (ZVS) ima državni tožilec pooblastilo za vložitev tožbe pri Upravnem sodišču RS za prepoved delovanja društva ali verske skupnosti, če oceni, da društvo oziroma verska skupnost izvaja prepovedano dejavnost. Če imajo nedovoljena ravnanja društva ali njegovega zastopnika znake kaznivih dejanj, je mogoče pravico do zbiranja in združevanja v

okviru društva omejiti le z ukrepi kazenskega prava (41. člen ZDru-1 in 12. člen ZOPOKD). Kadar pa nedopustna ravnanja društva ne dosegajo zakonskih znakov kaznivega dejanja, je po naši oceni zakonito, smotrno in gospodarno postopanje na način, da se odklone na področju delovanja društev primarno preprečuje z instrumenti prekrškovnega prava in izbrisno pristojnostjo registrskega organa. Ukrepanje državnega tožilca po tretjem odstavku 41. člena ZDru-1 je zadnje sredstvo (*ultima ratio*) v javnem interesu kot sankcija za pravnomočno ugotovljeni prekršek.

9.2 PRIPAD IN REŠEVANJE ZADEV

V letu 2023 je Oddelek za civilne in upravne zadeve prejel v delo skupno 155 zadev, od tega 98 pobud za vložitev zahtev za varstvo zakonitosti (Ctz-vpisnik) in štiri predloge za ukrepanje s področja upravnega prava (Utv-vpisnik), ki so bili vsebinsko obravnavani, vendar brez intervencije državnega tožilca. V primerjavi z letom 2022 se je število prejetih pobud povečalo za deset odstotkov. V Ctr in Cr-zb vpisnik je bilo vpisanih skupaj 53 zadev (različne vloge, strokovna mnenja, kolegijsko delo, revizijske odločbe in podobno). Oddelek je prejel 158 odločb vrhovnega sodišča s področja civilnega (61), gospodarskega (24), delovnega in socialnega prava (34) ter upravno-pravnega področja (39), ki so bile strokovno obdelane s pripravo rednih mesečnih pregledov za potrebe oddelka. Število vloženih pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti (124 v letu 2020, 98 v letu 2021, 88 v letu 2022) je glede na novo ureditev izrednih pravnih sredstev v civilnih postopkih in glede na trend postopnega zmanjševanja števila v okviru pričakovanj. Po naši oceni se bo pripad zadev postopoma ustalil pri številu pobud, ki bo primerljivo s številom pobud, vloženih v kazenskih zadevah.

Do 31. decembra 2023 je ostalo nerešenih pet pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti iz tekočega leta, o katerih pa je bilo do izdelave tega poročila že odločeno. Skupaj z nerešenimi pobudami iz prejšnjega leta (štiri zadeve) je oddelek obravnaval 102 pobudi za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti. V štirih zadevah je bila odločitev formalna (zaradi poteka roka), v preostalih zadevah pa je bila opravljena vsebinska državnotožilska presoja. Največ pobud je bilo prejetih v pravnih, izvršilnih in insolvenčnih zadevah. Zahteva za varstvo zakonitosti je bila vložena v osmih zadevah.

Preglednica 48: Izredna pravna sredstva v civilnih in gospodarskih zadevah

Prenesene nerešene	Prejete pobude	Skupaj v delu	Rešeno na VDT					Nerešeno na zadnji dan leta poročanja	Odstotek rešenih	CTZ- ODLOČITVE SODIŠČA				Nerešeno s strani sodišča
			Vložene zahteve	Zavrženo meritorno	Zavrženo potek roka	Prejete odločitve o zahtevah								
						Ugodeno	Zavrženo			Zavrženo	Urnik ZVZ			
4	98	102	8	85	4	5	95	1	3	0	0	7		

Delež vloženih zahtev za varstvo zakonitosti (7,8 odstotka) je višji v primerjavi s prejšnjim letom (ko je znašal štiri odstotke), vendar v okviru deležev iz (celotnega primerjalnega) obdobja 2018–2023, kar je logični odraz širitve dopuščene revizije na vse civilne postopke in hkrati restriktivnega pristopa vrhovnega sodišča do sprejetja zahteve za varstvo zakonitosti v vsebinsko obravnavo.

V vseh zadevah je bila zahteva za varstvo zakonitosti vložena pod pogoji iz prvega odstavka 367.a člena ZPP oziroma zaradi pridobitve odgovora vrhovnega sodišča na pomembno pravno vprašanje za zagotovitev pravne varnosti, enotne uporabe prava in razvoj prava na podlagi sodne prakse.

Zaradi njihovega pomena oziroma strokovne zanimivosti izpostavljam tri vložene zahteve za varstvo zakonitosti.

Kot najbolj pomembno izpostavljam zahtevo, vloženo zoper sodbo, ki pomeni prvo meritorno odločbo naših sodišč pri ugotavljanju odškodninske odgovornosti Verbund GmbH za poplave na Dravi leta 2012,

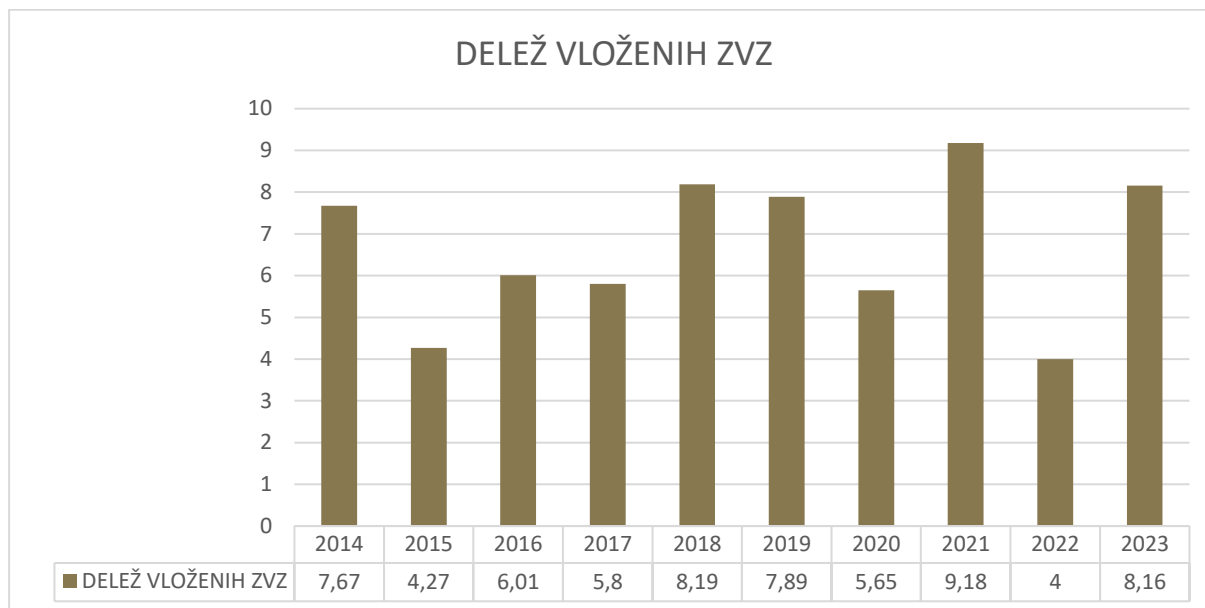

ki so povzročile katastrofalno škodo. Pred slovenskimi sodišči (v Mariboru, na Ptuju in v Slovenj Gradcu; vsa na območju pristojnosti Višjega sodišča v Mariboru) teče še približno 80 istovrstnih postopkov, postopki zaradi istega historičnega dogodka pa se vodijo tudi pred sodiščem v Celovcu. Zaradi posebnih okoliščin škodnega primera (tudi glede omejene možnosti dokazovanja nastanka, obsega in višine škode) bo presoja vrhovnega sodišča pomembna tudi z vidika razvoja prava na podlagi sodne prakse, saj bo odločitev v tej zadevi lahko usmeritev oziroma vodilo sodni praksi za odločanje v podobnih primerih. V zahtevi so bila zastavljena tri vprašanja (glede katerih odločitev pritožbenega sodišča odstopa od sodne prakse Vrhovnega sodišča RS v primerljivih zadevah): 1) ali so bili v okoliščinah konkretnega primera pred sodiščem druge stopnje izpolnjeni pogoji za spremembo sodbe; 2) ali je bilo v zadevi odločeno na podlagi sklepčne tožbe in 3) ali je bila kršena pravica stranke do izvedbe predlaganih dokazov zaradi vnaprejšnje nedovoljene dokazne ocene.

Druga zahteva je bila vložena zaradi pridobitve odgovora na (pomembno) pravno vprašanje, ali narava in pravne posledice pogodbe o ureditvi medsebojnih razmerij z dne 20. 10. 2017, ki sta jo pravdni stranki sklenili poleg pogodbe o zaposlitvi, v okviru presoje veljavnosti njenih posameznih določb zahtevajo tudi uporabo prisilnih določb delovnega prava, konkretno določb Zakona o delovnih razmerjih – ZDR-1, ali le ustreznih določb obligacijskega prava, konkretno določb Obligacijskega zakonika (OZ). Zaradi jasnosti uporabljenih meril za presojo (veljavnosti) posamičnih pogodbenih dogovorov (določb) tudi v drugih podobnih zadevah, zaradi preprečitve kršitve prisilnih predpisov (na področju delovnega prava) oziroma njihovega obida v prihodnje ter zaradi varovanja šibkejše stranke (v tem okviru pa tudi preprečevanja diskriminacije tujih delavcev) nujne urejenosti (predvidljivosti) delovnopравниh razmerij (nasplo) bo morebitna vsebinska odločitev vrhovnega sodišča pomembna za varnost pravnega reda in s tem v splošnem (javnem) interesu.

Zadnja zahteva, ki jo izpostavljamo, je bila vložena v zvezi s postopkom osebnega stečaja, v katerem je sodišče prve stopnje ob odločanju o odpustu obveznosti po 407. členu ZFPPIPP dolžnikov predlog za odpust obveznosti zavrnilo. Ugotovilo je, da je bilo v preizkusni dobi v njegovi kazenski evidenci vpisano novo kaznivo dejanje in mu je bila izrečena enotna kazen s predvidenim koncem preizkusne dobe leta 2024, zaradi česar prvo kaznivo dejanje velike tatvine ob poteku preizkusne dobe ni bilo izbrisano iz kazenske evidence. Višje sodišče v Ljubljani je ob odločanju o pritožbi zoper navedeni sklep zavzelo drugačno stališče in predlogu za odpust ugodilo. Poudarilo je, da je treba pri odločanju o odpustu obveznosti upoštevati razloge, zaradi katerih je v kazenski evidenci še vedno vpisana obsodba za kaznivo dejanje proti premoženju in gospodarstvu. Po mnenju pritožbenega sodišča ima ponavljanje kaznivih dejanj iz utemeljenih razlogov kazenskopravne posledice, ni pa pravilno, da bi imelo ponavljanje katerih koli kaznivih dejanj posledice tudi v stečajnem pravu. Zato neizbris starejše obsodbe za dejanje proti premoženju in gospodarstvu zaradi poznejše obsodbe za povsem drugovrstno kaznivo dejanje z vidika stečajnega postopka ni pravno pomembno. Ker je po našem mnenju to storilo na podlagi posebnih pravil o izbrisu obsodbe, ki jih je civilno (gospodarsko) sodišče oblikovalo samo za potrebe stečajnega postopka (in naj bi po mnenju omenjenega sodišča izhajala iz namena ZFPPIPP), je bilo v zahtevi vrhovnemu sodišču zastavljeno vprašanje, ali lahko sodišče v stečajnem postopku dolžniku odpusti obveznosti po 407. členu ZFPPIPP, če v času odločanja o odpustu obveznosti obsodba za kaznivo dejanje zoper premoženje in gospodarstvo ni izbrisana iz dolžnikove kazenske evidence in stečajni dolžnik tega izbriša ne bi mogel doseči oziroma ne doseže niti pod pogoji iz petega in šestega odstavka 407. člena ZFPPIPP, ki jasno sporočajo, da lahko o izbrisu obsodbe odloča le kazensko sodišče po materialnih in procesnih pravilih kazenskega prava.

Graf 4: Delež vloženih ZVZ od prejetih pobud v civilnih in gospodarskih zadevah

Prejeli smo štiri odločbe vrhovnega sodišča o vloženih zahtevah za varstvo zakonitosti. Ugodeno je bilo eni zahtevi, tri zahteve pa so bile zavrjene. Odločanje o tem, ali zahteva vsebuje za pravni red kot celoto pomembno pravno vprašanje, je v celoti prepuščeno vrhovnemu sodišču, ki v primeru negativne presoje zahtevo zavrže. Delež sprejetih zahtev v vsebinsko obravnavanje se od sprejetja ZPP-E sicer giblje med 70 in 84 odstotki. Dejstvo, da je bilo o vseh štirih zahtevah odločeno vsebinsko, izkazuje, da so bila z naše strani izpostavljena (za pravni red kot celoto) pomembna pravna vprašanja, glede katerih je bilo pridobljeno pravno naziranje vrhovnega sodišča.

V tem okviru kot pomembni, pa tudi strokovno zanimivi, izpostavljamo odločitvi II Ips 27/2023 in II Ips 64/2022. V prvi navedeni zadevi je bila zahteva za varstvo zakonitosti vložena zoper pravnomočni sklep zapuščinskega sodišča iz razloga, ker je to v nasprotju z ustaljeno sodno prakso upoštevalo šele v pritožbi dano dedno izjavo enega od dedičev (in sicer izjavo o odpovedi dedovanju) ter na podlagi prvega odstavka 173. člena Zakona o dedovanju (ZD) spremenilo prvotni sklep o dedovanju. Nadalje je bilo v zahtevi izpostavljeno, da je bila pritožba dedičev zoper prvotni sklep o dedovanju vložena z namenom razpolaganja v nasprotju s prisilnimi predpisi in moralo. Vrhovno sodišče je v sodbi (s katero je naši zahtevi ugodilo, sklep zapuščinskega sodišča razveljavilo in mu zadevo vrnilo v ponovni postopek) izpostavilo, da je treba procesna dejanja obeh dedičev v pritožbenem postopku oziroma njuno razpolaganje šteti za dedni dogovor. Tega pa lahko dediči, enako kot stranke sodno poravnava, sklenejo kadar koli do pravnomočnosti sklepa o dedovanju, in sicer tudi v pritožbenem postopku (prvi odstavek 306. člena ZPP v zvezi s 163. členom ZD). S tem, ko je zapuščinsko sodišče dopustilo, da dediča dednopravno razmerje dogovorno uredita v pritožbenem postopku, ni samovoljno odstopilo od sodne prakse. Vendar pa je vrhovno sodišče zaradi obstoja suma (obstoja sumljivih okoliščin), da sta dediča dedni dogovor sklenila z namenom oškodovanja upnikov, da sta torej zlorabila postopek oziroma ravnala v nasprotju s tretjim odstavkom 3. člena ZPP, kar bi (če bi bilo to res) pomenilo zadržek za sklenitev dednega dogovora, zaradi raziskave teh sumljivih okoliščin sklep zapuščinskega sodišča razveljavilo in mu zadevo vrnilo v ponovni postopek.

Zaradi zavarovanja koristi otrok je bila v letu 2022 vložena zahteva, v kateri je bilo izpostavljeno vprašanje, ali je sodišče dolžno načrt pomoči družini in otroku po 170. členu Družinskega zakonika – DZ (načrt), vsaj v delu, ki se nanaša na otroka, vsebinsko preizkusiti, ali pa je predložitev načrta sodišču s strani CSD zgolj formalna predpostavka za izrek ukrepa trajnejšega značaja, in ali mora odločitev sodišča o predlogu za namestitev otroka v zavod poleg imena zavoda, v katerega se otrok namešča, in odločitve o preživitveni obveznosti staršev ter trajanju ukrepa, vsebovati tudi način izvršitve

namestitve (vsaj program pomoči otroku), ki izhaja iz vsakokratnega načrta, ki bi moral biti v tem primeru sestavni del izreka, da bi bil ta določen in izvršljiv. Vrhovno sodišče je v sklepu II Ips 64/2022 z dne 18. 1. 2023, s katerim je zahtevo zavrnilo, pojasnilo, da splošno pooblastilo iz 153. člena DZ sodišču ne omogoča, da k zakonskim ukrepom dodaja še druge ukrepe, prav tako tudi ne, da sme (mimo predvidenih postopkov) posegati v pristojnost drugih državnih organov ali presoja strokovnost ukrepov, ki jih izvajajo za to usposobljeni strokovnjaki v strokovnih centrih in zavodih (da bi torej presojalo primernost strokovnih ravnanj, ki niso pravne narave). Nadalje je poudarilo, da je na obravnavanem delu družinsko-pravnega področja pristojnost razdeljena tako, da o izreku ukrepov po DZ odloča sodišče, o njihovem konkretnem, nadaljnjem izvrševanju pa pristojne strokovne službe v zakonskih procesnih okvirih. Strokovnim službam mora biti glede strokovnih vprašanj, ki se rešujejo v okviru sodno izrečenih ukrepov, prepuščena potrebna strokovna avtonomija. To naj ne bi pomenilo, da ni mogoče ugotavljati in sankcionirati morebitnih kršitev, zlasti, kadar gre za kršitev pravic, tudi tistih, ki jim nasproti stoji pozitivna obveznost države. Načelo pravne države mora na načelni ravni omogočati pot, da se kršitve odpravijo. Vendar se po mnenju omenjenega sodišča pot za morebitno odpravo pomanjkljivosti začne v postopkih, v katerih do njih domnevno prihaja. Ta pot mora biti v ustavni demokraciji takšna, da nazadnje, kadar gre za pravice in obveznosti, nudi tudi sodno varstvo, a hkrati takšna, da spoštuje tako strokovno avtonomijo kot tudi načelo prirejenosti postopkov.

V okviru drugega opravljenega dela na oddelku izpostavljam dve zadevi.

Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI) je začel veljati 29. novembra 2011, uporabljati pa se je začel 30. maja 2012. 31. marca 2014 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS št. 25/2014 z dne 11. 4. 2014 – ZOPNI-A), ki je spremenil (noveliral) ne le postopkovne določbe, ampak je bilo z njim poseženo tudi v nekatere temeljne (uvodne) opredelitve. V zvezi s tem zakonom je ves čas nastajala (zdaj že relativno obširna) sodna praksa rednih sodišč (Vrhovnega sodišča RS in predvsem Višjega sodišča v Ljubljani), prav tako je o ustavnosti njegovih posameznih določb nekajkrat odločalo tudi Ustavno sodišče RS. Zaradi poteka časa in preizkusa, kako je ZOPNI zaživel v praksi (ocena stanja), je bila na podlagi odredbe generalnega državnega tožilca RS VDT-Tu-6-2/1/2023/1 z dne 1. 3. 2023 in s pregledom državnotožilskih spisov (zadev v postopkih po ZOPNI) opravljena celostna analiza izvajanja navedenega zakona v praksi. Namen opravljenega (delnega) strokovnega pregleda je bil raziskovalne narave, njegovi rezultati pa namenjeni tudi pridobitvi strokovnih podlag za pripravo morebitnih predlogov za spremembe in dopolnitve zakona ter v strokovno podporo državnim tožilcem (v obliki priporočil in konkretnih predlogov za čim uspešnejše vodenje postopkov v praksi). Pregled je opravil vrhovni državni tožilec dr. Peter Rudolf, ki je 19. septembra 2023 pripravil Poročilo o delnem strokovnem pregledu zadev v postopkih po ZOPNI. Ugotovitve iz tega poročila so Vrhovnemu državnemu tožilstvu RS omogočile pripravo predloga za spremembo (dopolnitev) ZOPNI.

V letu 2023 je (sedaj upokojena) vrhovna državna tožilka svétnica Barbara Knol Drobnič napisala članek z naslovom »ZAHTEVA ZA VARSTVO ZAKONITOSTI KOT DEL SISTEMA IZREDNIH PRAVNIH SREDSTEV V SODNIH POSTOPKIH ZUNAJ KAZNOVALNEGA PRAVA«, ki je pomemben za razumevanje vloge državnega tožilca zunaj kaznovalnega prava (nasploš), še bolj pa konkretnih ciljev, ki jih državni tožilec uresničuje z vložitvijo zahteve za varstvo zakonitosti na področju civilnega prava (v širšem pomenu), in različnih stališč strokovne javnosti glede predpostavk za njeno uveljavljanje. V članku navedene avtoričine ugotovitve in pravna stališča bodo prav gotovo pomembno vplivala tudi na naše delo v prihodnje.

ANALITIČNI DEL

10 ANALIZA POSLOVANJA IN OCENA DOSEGANJA CILJEV

10.1 OCENJEVANJE POSLOVANJA TOŽILSTVA

V zadnjem delu letnega poročila so navedeni povzetek ključnih statističnih kazalnikov, analiza in ovrednotenje poslovanja državnega tožilstva v letu 2023 ter ukrepi za njegovo izboljšanje. Predmet presoje je delovanje tožilstva kot celote in državnih tožilstev kot enot, v katerih je organizirano izvajanje kazenskega pregona. Izbrani so posamezni vidiki poslovanja, saj interpretacija vseh podatkov iz tega poročila ne bi bila smiselna podlaga za odločitve o upravljanju tožilstva.

Zakonska dikcija določb o letnem poročilu s podrobnimi napotki o vsebini tega dela zakriva dejstvo, da gre pravzaprav za presojo, ki je v temeljnih značilnostih podobna posebni vrsti revizije javnega sektorja, ki se imenuje revizija smotrnosti poslovanja. Ta ugotavlja in ocenjuje, ali institucije delujejo v skladu z načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti in ali so mogoče izboljšave. Delovanje institucije se preuči glede na ustrezna sodila tako, da se analizirajo vzroki za odstopanje od teh sodil ali druge težave.² Opredelitev načel gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti:

- načelo gospodarnosti pomeni zmanjševanje stroška razpoložljivih virov. Viri, ki so porabljeni, morajo biti na voljo pravočasno, v ustrezni količini, kakovosti in po najboljši ceni;
- načelo učinkovitosti pomeni pridobiti največ iz razpoložljivih virov. Nanaša se na razmerje med uporabljenimi viri in ustvarjenim učinkom, in sicer glede količine, kakovosti in časa;
- načelo uspešnosti obravnava uresničevanje zastavljenih ciljev in doseganje načrtovanih rezultatov.³

Z opredelitvijo, da je predmet ocene poslovanje organa, smo hkrati nakazali, da pri tem ne obravnavamo kakovosti izvajanja državnotožilske funkcije, s čimer sta mišljeni zakonitost in strokovna pravilnost dela državnih tožilcev. Ta kakovost se presoja posredno v sodnih postopkih, v katerih nastopajo državni tožilci, ali z neposrednim notranjim nadzorom, ki poteka po posebnih pravilih.

Za presojo poslovanja morajo biti vnaprej določeni njegovi cilji, ki se uporabijo kot sodila. Splošne cilje državnega tožilstva je mogoče izpeljati iz temeljne ustavne vloge državnih tožilcev, da vlagajo in zastopajo kazenske obtožbe. Tožilci morajo to delati pravično, nepristransko in učinkovito. Namen tega delovanja je zagotoviti občutek varnosti v družbi. Tožilci izvajajo tisti del državne oblasti, ki aktivno zagotavlja zaščito človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Iz načela pravne države in enakosti pred zakonom izhaja zahteva, da se kazenski pregon izvaja po predvidljivih in enotnih merilih.

Pri vrednotenju poslovanja tožilstva je treba upoštevati merila, ki se nanašajo na kvantitativne vidike opravljenega dela (količina in čas), in merila, ki izražajo, kako so bile uporabljene procesne možnosti, ki jih tožilcem dopušča zakon. Ker je narava tožilskega dela drugačna od narave sodniškega dela, je treba metode, ki so na splošno uveljavljene pri presoji poslovanja sodstva, dopolniti z metodami, s katerimi se presoja politika pregona, ki ga izvajajo državna tožilstva.

Eno pglavitnih upravljavskih izhodišč, ki omogoča objektivno vrednotenje dela, je načelo merljivosti sredstev in rezultatov. V skladu s tem načelom so okvirne ciljne vrednosti kazalnikov za presojo

² Glej 22. točko standarda 100 Mednarodnih standardov vrhovnih revizijskih institucij (MSVRI 100) – Temeljna načela revidiranja javnega sektorja.

³ 11. točka standarda MSVRI 300 – Temeljna načela revidiranja smotrnosti poslovanja.

uspešnosti poslovanja in izvajanja politike pregona, ki jih morajo pristojni organi državnotožilske uprave upoštevati, določene z merili za uspešnost pregona, ki ga izvajajo državna tožilstva (v nadaljevanju: merila⁴).

Namen tega poglavja je razbrati splošno smer razvoja na področjih tožilskega dela in izstopajoče pojave. Ugotoviti želimo, ali tožilstva dosegajo številčno opredeljene cilje sprejetih meril. Evalvacija je koristna, če se na podlagi ugotovitev sprejmejo ali priporočijo ukrepi za izboljšanje neželenih trendov in popravki večjih odstopanj pri posameznih tožilstvih. Za to je treba natančno poznati njihove vzroke, kar zaradi kompleksnosti normativnega in dejanskega družbenega konteksta delovanja tožilstva ni vedno mogoče.

10.2 GIBANJE ŠTEVILA ZADEV IN TRAJANJE POSTOPKOV

Spremljanje gibanja števila zadev (prejetih, rešenih in nerešenih) in trajanja postopkov, v katerih se te rešujejo, je eden pomembnejših parametrov za vrednotenje opravljenega dela. Zadeva državnega tožilca je procesni položaj, v katerem nastopita njegova pravica in dolžnost, da opravi določeno procesno dejanje. Glede kaznivih dejanj, katerih storilec se preganja po uradni dolžnosti, je to pristojnost, da lahko usmerja predkazenski postopek, zahteva preiskavo, vloži in zastopa obtožni akt (obtožnico ali obtožni predlog) ter vlaga pritožbe in izredna pravna sredstva. Zadeve državnega tožilca so torej raznovrstne, različne so tudi njegove pristojnosti, ki jih v zvezi z njimi izvaja. Poglavitna razlika je med položajem državnega tožilca v predkazenskem postopku, v katerem se zbira gradivo za odločitve o kazenskem pregonu – ta je v njegovi pristojnosti in presoji – in v postopku pred sodiščem, kjer ima položaj stranke, ki vlaga in zastopa kazensko obtožbo.

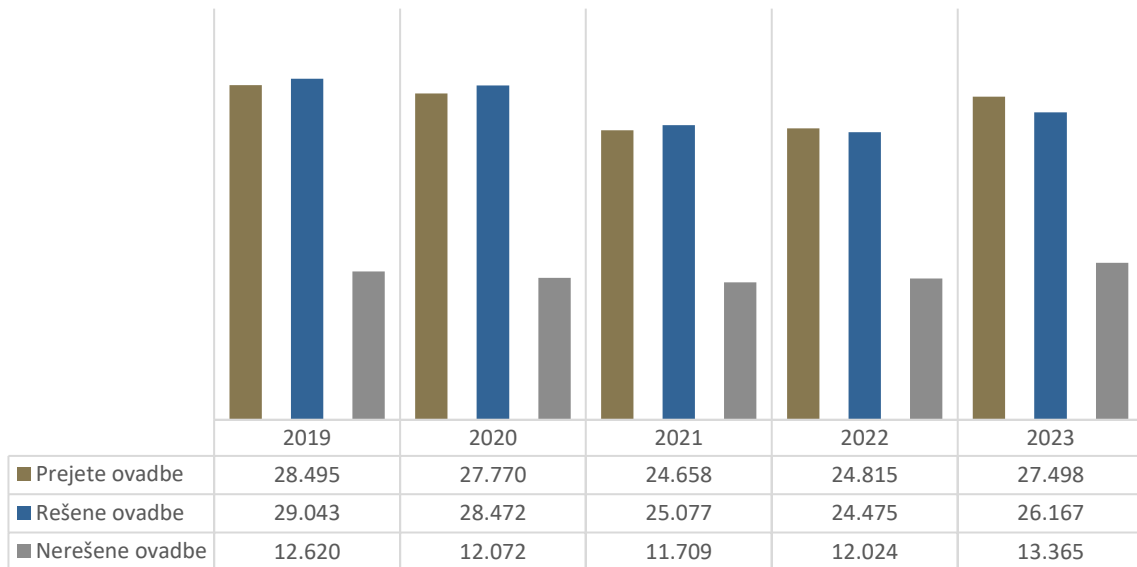
10.2.1 PRIPAD OVADB

Pri vrednotenju poslovanja državnega tožilstva je treba podrobneje spremljati gibanje zadev že v zgodnejših fazah postopka. V veliki večini primerov se državni tožilec seznanja z informacijo o kaznivem dejanju s prejemom kazenske ovadbe. V tožilski statistiki zato poenostavljeno govorimo o prejetih in rešenih ovadbah, čeprav v število teh zadev uvrščamo tudi primere kaznivih dejanj, o katerih je tožilec izvedel na drug način (iz sredstev javnega obveščanja, splošnih govoric, izpovedbe priče v kazenskem postopku in podobno). Evidentiranje informacije o kaznivem dejanju ne glede na vir, iz katerega prihaja, pooblašča in obvezuje državnega tožilca, da začne izvajati svoje pristojnosti.

Tožilstvo na pripad ovadb nima vpliva, saj mu področje dela omejujejo normativni predpisi, na drugi strani pa je pripad močno odvisen od več dejavnikov: dogajanja v družbenem in socialnem okolju, od aktivnosti organov preiskovanja, velikosti populacije, starostne in socialnoekonomske strukture prebivalstva. Zlasti slednje vpliva na razlike v številu in strukturi kazenskih ovadb po posameznih tožilstvih v različnih okrožjih. Spremljanje tega dejavnika je pomembno z vidika ustrezne razporeditve in prilagoditve virov tožilstva, če bi se to izkazalo za potrebno. Statistične podatke je prav tako treba razlagati ob upoštevanju posebnosti prejšnjega leta 2023, katerega so zaznamovala povečanje storilcev kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja državne meje po 308. členu KZ 1 zaradi ukinitve schengenskega režima na naši južni meji.

⁴ Merila določajo te skupine: skupina 1 (ODT v Celju, ODT v Ljubljani in ODT v Mariboru), skupina 2 (ODT v Kopru in ODT v Kranju), skupina 3 (ODT v Krškem, ODT v Murski Soboti in ODT v Novem mestu) in skupina 4 (ODT v Novi Gorici, ODT na Ptuj, ODT v Slovenj Gradcu in OPP – oddelek za preiskovanje in pregon oseb s posebnimi pooblastili). Ker Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije ni uvrščeno v nobeno od štirih skupin, je SDT na mestih, kjer je primerjava utemeljena, prikazan kot samostojna enota.

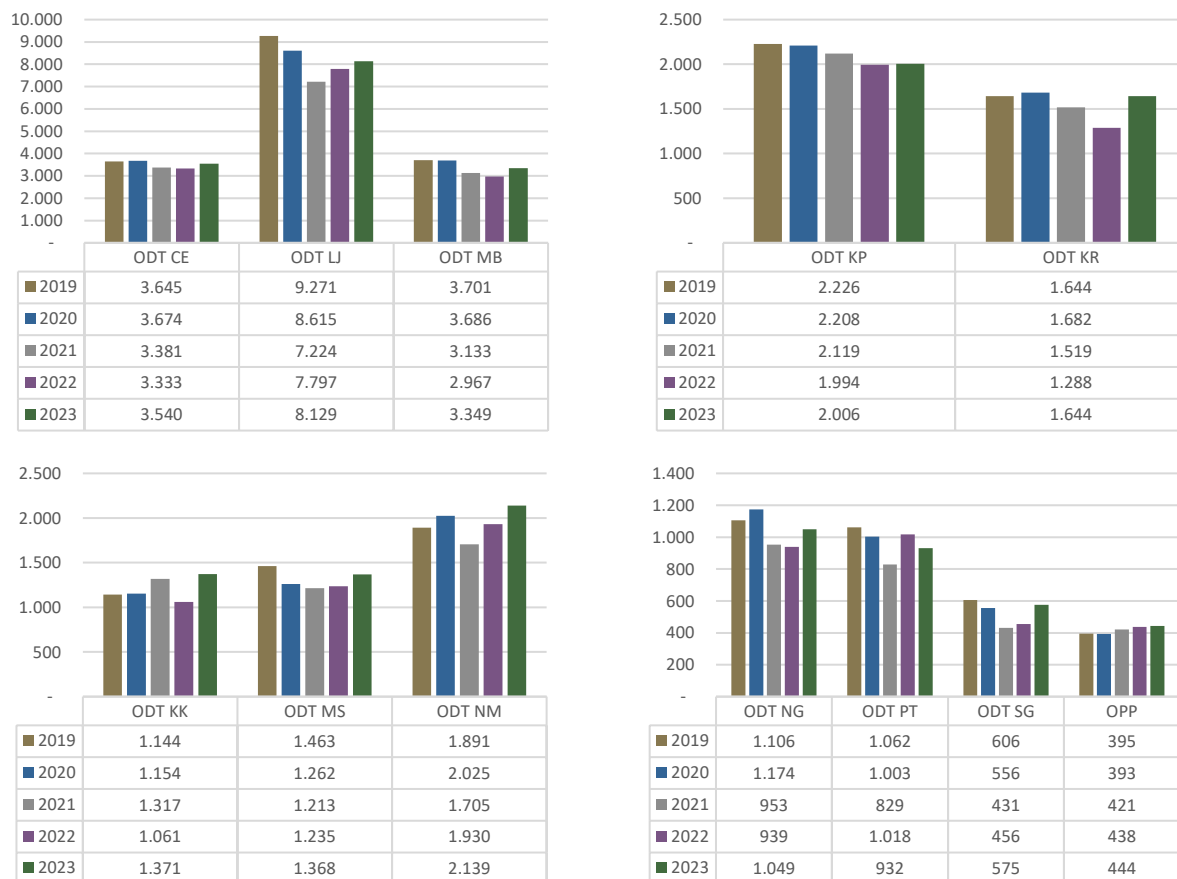
Graf A1: Gibanje števila prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta za znane storilce po letih za vsa tožilstva v Republiki Sloveniji skupaj za obdobje od 2019 do 2023.

Iz grafa A1, ki prikazuje gibanje skupnega števila ovadb zoper polnoletne osebe, proti mladoletnikom in zoper pravne osebe v preglednicah 7 (p), (m) in (po), je po letih 2021 in 2022 razviden večji pripad. Prejetih ovadb je bilo skupaj 27.498 (v letu 2022 24.815). Trend povečevanja pripada je na ravni cele države v primerjavi z letom 2022 večji kar za 10 odstotkov.

Večji pripad ovadb je posledica več dejavnikov, na katere državno tožilstvo nima neposrednega vpliva. Med njimi je treba šteti povečanje določenega segmenta kaznivih dejanj v primerjavi s prejšnjimi leti kot tudi spremembe v sistemu vpisovanja števila kaznivih dejanj v policijske evidence ter pogostejše združevanje zadev v enotno obravnavo tako na ravni policije kot tudi na ravni državnega tožilstva.

Z vidika spremljanja in vrednotenja uspešnosti dela je vsekakor pomembnejša ugotovitev, da je bilo število nerešenih ovadb na koncu obdobja ponovno najvišje od leta 2019, glede na leto 2023 pa se je število nerešenih povečalo za 10 odstotkov. Dinamika pripada in reševanja zadev v poročevalnem letu nadalje izkazuje, da so državna tožilstva rešila manj ovadb, kot so jih prejela, ter s tem dosegla **95-odstotno** obvladovanje pripada (t. i. clearance rate), kar je najmanj v zadnjih petih letih, čeprav so rešila v letu 2023 26.167 ovadb v primerjavi z letom 2022, ko so jih rešila 24.475, torej 1.692 ovadb več.

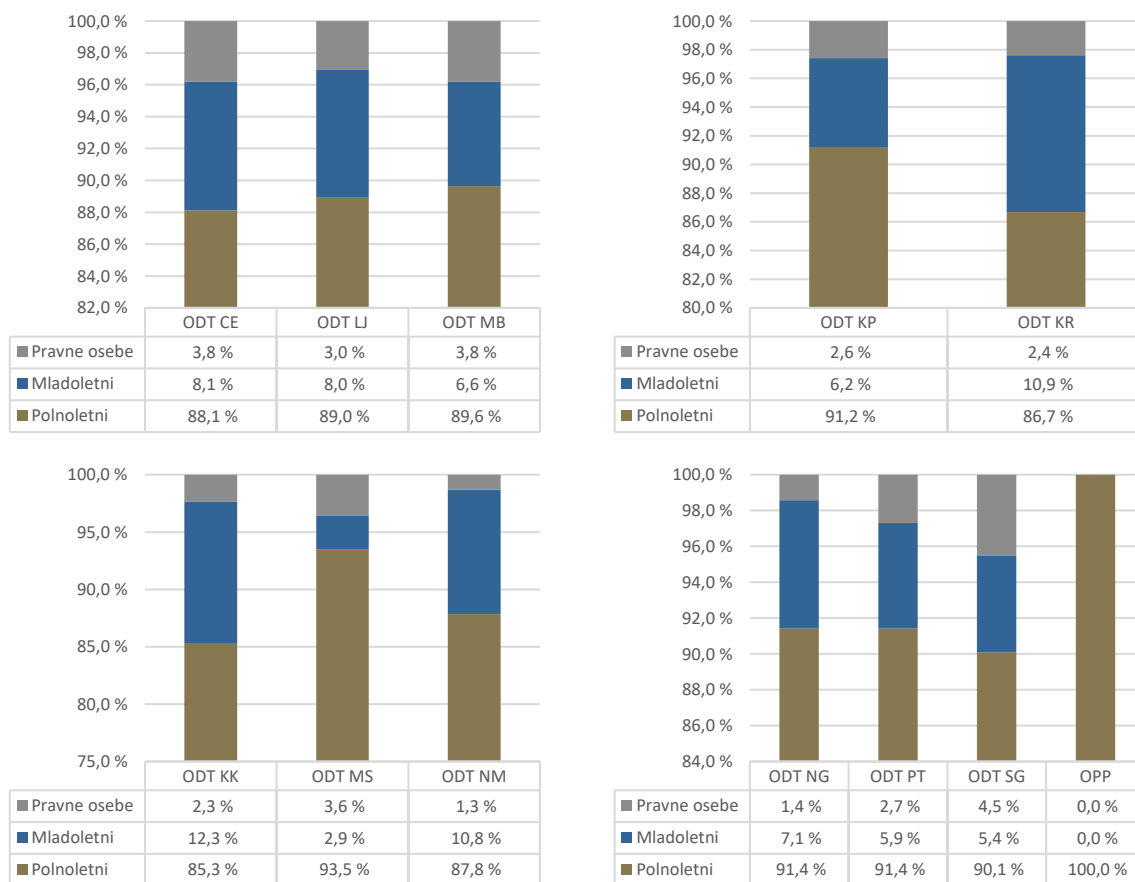

Graf A2: Gibanje števila prejetih ovadb za znane storilce po letih in skupinah tožilstev po merilih za obdobje 2019–2023

Iz grafa A2 je razvidno, da je bil leta 2023 pripad na državna tožilstva povečan, povečanje števila kazenskih ovadb je zaznano na vseh okrožnih državnih tožilstvih, najbolj na ODT v Krškem, ki je prejelo za 23 odstotkov več ovadb glede na prejšnje leto. Večje povečanje pripada je tudi na ODT v Slovenj Gradcu, in sicer za 21 odstotkov, na ODT v Novem mestu za 10 odstotkov in na ODT v Kranju za 22 odstotkov.

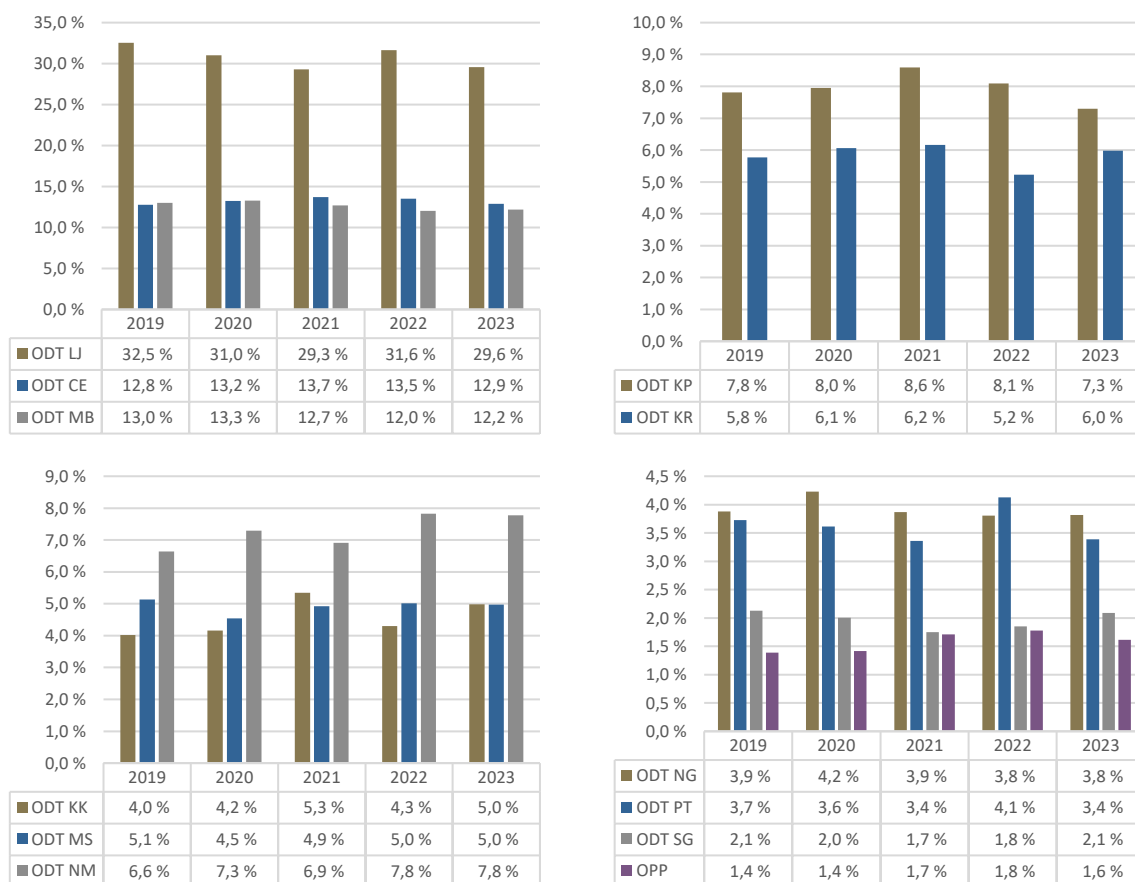
Pripad se v letu 2023 ni nikjer zmanjšal. Trend po državnih tožilstvih je razviden iz grafov, ki prikazujejo med seboj primerljiva tožilstva po merilih.

Graf A3: Struktura prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilcev po merilih za leto 2023

Na ravni celotne države so deleži ovadb zoper polnoletne osebe (89,6 odstotka), proti mladoletnikom (7,5 odstotka) in zoper pravne osebe (2,9 odstotka) v okviru ustaljenih razmerij iz prejšnjih let. Primerjava gibanja števila vseh prejetih ovadb kaže, da je pripad ovadb proti mladoletnikom največji v zadnjih petih letih. Do leta 2019 se je tri leta zapored pripad ovadb proti mladoletnikom povečeval, v letu 2020 se je trend obrnil, nato se je zmanjšal za 6,5 odstotka glede na leto 2019. V letu 2021 se je trend zmanjševanja nadaljeval, in sicer je glede na leto 2020 tožilstvo kot celota prejelo za 22,8 odstotka manj ovadb proti mladoletnikom. Trend bo v prihodnje treba spremljati, v primeru, da se bo število ovadb proti mladoletnikom drastično povečevalo, pa temu primerno prilagoditi razporeditev državnih tožilcev na posameznih oddelkih. V prejšnjem letu je prav tako zaznan manjši pripad ovadb zoper pravne osebe. Ta se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 zmanjšal še za 1,73 odstotka in je najmanjši v zadnjih petih letih.

Graf A4: Gibanje deležev prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilstev po merilih in po letih za obdobje 2019–2023

Primerjava deležev prejetih ovadb po tožilstvih bistvenih odstopanj glede na prejšnja leta v obdobju petih let ne kaže. Največji delež ovadb prejmejo ODT v Ljubljani (29,6 odstotka), kar je slaba tretjina vseh prejetih ovadb, ODT v Celju (12,9 odstotka) in ODT v Mariboru (12,2 odstotka). Ta tri tožilstva, ki so po merilih uvrščena v skupino 1, so v letu 2023 prejela skupaj 54,7 odstotka celotnega pripada na državni ravni. Primerjava s prejšnjimi petimi leti kaže, da je delež nadpolovičnega pripada na navedena tri okrožna tožilstva uvrščena v skupino 1 ustaljena (v letu 2020 so prejela skupaj 57,5 odstotka celotnega pripada, v letu 2019 so prejela 58,3 odstotka).

ODT v Kranju in ODT v Kopru, ki sta po merilih uvrščena v skupino 2, sta prejela skupaj 13,3 odstotka ovadb (v letu 2022 13,3 odstotka ovadb), v skupini 3 so ODT v Krškem, ODT v Murski Soboti in ODT v Novem mestu, so jih prejeli 17,8 odstotka (v letu 2022 17,1 odstotka), pri čemer se je ODT v Krškem pripad kot edinemu v letu poročanja povečal (za 0,7 odstotka), medtem ko je na drugih dveh tožilstvih pripad ostal nespremenjen, in v skupini 4, v kateri so ODT v Novi Gorici, ODT na Ptujju, ODT v Slovenj Gradcu in OPP, so prejeli 10,9 odstotka vseh ovadb zoper znane storilce (v letu 2022 11 odstotkov).

Preostali pripad 3,3 odstotka je pripad SDT RS. V zvezi z njim je treba pojasniti, da SDT RS v skladu s 192. členom ZDT-1 obravnava najzahtevnejša kazniva dejanja, katerih pregon zahteva posebno organiziranost in usposobljenost državnih tožilcev ter najvišjo raven učinkovitosti (gospodarska, korupcijska in organizirana kriminaliteta in podobno). Prav tako državni tožilci SDT RS izvajajo pomembne pristojnosti na podlagi določb ZOPNI, saj vodijo postopke finančnih preiskav, nudijo pomoč drugim okrožnim državnim tožilstvom pri teh postopkih in vlagajo tožbe za odvzem premoženja nezakonitega izvora. Pripad, narava in vrsta kaznivih dejanj se razlikujejo od tistih na okrožnih državnih tožilstvih, zaradi česar so bili za SDT RS na posameznih področjih ocenjevanja uspešnosti pregona

oblikovani drugačni standardi. Zaradi posebnosti področja dela in načina reševanja zadev namreč tega tožilstva ni mogoče na vseh področjih primerjati z drugimi.

10.2.2 REŠEVANJE OVADB

Kot rešitev ovadbe se upošteva vsebinska odločitev tožilca, ali naj zoper ovadeno osebo predlaga kazenski pregon in zahteva sodno preiskavo ali vložiti kazensko obtožbo, ali pa ovadbo zavrže.

Tožilstvo kot celota drugo leto zapored ne obvladuje pripada ovadb – odloči o manj ovadbah, kot jih prejme. Stopnja obvladovanja pripada je znašala 95,2 odstotka. Ob povečanju pripada za 11,1 odstotka in ob skrajni optimizaciji delovnih procesov so tožilci številčno sicer rešili več ovadb kot prejšnje leto, in sicer za 6,94 odstotka, vendar so zaradi povečanja pripada dosegli števila nerešenih zadev na koncu leta za 11,65 odstotka, kar – upošteva je kadrovske težave državnega tožilstva, ocenjujemo kot skrajne napore po obvladovanju povečanega pripada. Kadrovsko stanje in vpliv na delo državnega tožilstva sta podrobneje analizirana v razdelku 10.3.1.

Preglednica A1: Sprememba v številu prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta, obvladovanje pripada in pričakovani čas rešitve, po tožilstvih

OE	2023/2022						2022		2021			
	Prejete ovadbe		Rešene ovadbe		Nerešene ovadbe na koncu leta		Obvladovanje pripada	Pričakovani čas rešitve	Obvladovanje pripada	Pričakovani čas rešitve	Obvladovanje pripada	Pričakovani čas rešitve
	Porast / zmanjšanje	Razlika v številu	Porast / zmanjšanje	Razlika v številu	Porast / zmanjšanje	Razlika v številu						
ODT CE	6.1 %	203	4.6 %	144	2.2 %	39	93.3	6.6	94.6	6.8	93,52	7,11
ODT KK	29.2 %	310	16.3 %	185	1.9 %	5	96.4	2.5	107.2	2.8	101,90	2,77
ODT KP	1.7 %	33	-1.5 %	-30	-9.7 %	-99	100.7	5.5	103.9	6.0	90,66	6,63
ODT KR	27.5 %	355	12.4 %	170	36.9 %	157	93.9	4.5	106.5	3.7	106,78	3,66
ODT LJ	4.2 %	328	6.6 %	474	-0.4 %	-14	94.3	5.8	92.2	6.2	100,36	5,47
ODT MB	12.9 %	382	2.1 %	66	29.8 %	374	94.3	6.2	104.2	4.9	113,15	4,60
ODT MS	10.8 %	133	0.0 %	0	25.6 %	124	98.8	5.4	109.5	4.3	95,80	6,26
ODT NG	11.5 %	108	3.9 %	38	32.2 %	139	96.7	6.8	103.7	5.3	107,45	5,45
ODT NM	13.9 %	261	19.6 %	335	13.1 %	136	95.4	6.9	90.8	7.3	100,59	5,81
ODT PT	-8.4 %	-86	1.7 %	19	4.3 %	22	118.6	5.8	106.7	5.7	119,42	6,53
ODT SG	26.1 %	119	5.0 %	33	14.1 %	36	121.4	5.0	145.8	4.6	153,60	3,88
OPP	1.4 %	6	19.2 %	88	-25.8 %	-61	123.2	3.8	104.8	6.2	110,21	5,38
SDT RS	165.2 %	593	79.4 %	177	101.9 %	537	42.0	31.9	62.1	28.4	52,78	24,33
Skupaj	11.1 %	2,745	6.9 %	1,699	11.7 %	1,395	95.2	6.1	98.8	5.9	101,70	5,60

Iz preglednice A1 razberemo, da se je na vseh okrožnih tožilstvih, razen ODT Ptuj, povečalo število prejetih ovadb in število rešenih ovadb, razen na ODT v Kopru. Razlog za povečanje števila rešenih ovadb je med drugim dejstvo, da je bilo v letu 2023 zaradi povečanja pripada zadev veliko pozornosti namenjene proaktivni organizaciji dela tožilstev. V poročevalnem letu se je število narokov povečalo, s tem pa tudi obremenjenost državnih tožilstev z zagotavljanjem udeležbe kljub kadrovskemu primanjkljaju na državnih tožilstvih.

Podrobnejši pregled poslovanja državnih tožilstev v preglednici A1 kaže, da osem okrožnih državnih tožilstev ni uresničilo priporočila iz kazalnika 2 meril⁵. Nižja stopnja obvladovanja pripada, katerega pričakovana vrednost znaša vsaj 100, se kaže pri ODT v Celju (93,3), pri ODT v Krškem (96,4), pri ODT v Kranju (93,9), pri ODT v Ljubljani (94,3), pri ODT v Mariboru (94,3), pri ODT v Murski Soboti (98,8), pri ODT v Novi Gorici (96,7) in pri ODT v Novem mestu (95,4), kar je posledica povečanega pripada.

Na določenih štirih tožilstvih je prav tako presežen pričakovani čas rešitve⁶, katerega pričakovana vrednost je v merilih določena pod 6. Pri tej vrednosti organ z enako intenzivnostjo dela porabi manj časa za reševanje nerešene zadeve s konca obdobja. Na ODT v Celju je vrednost navedenega kazalnika 6,6, medtem ko je na ODT v Novi Gorici 6,8, na ODT v Mariboru 6,26 in ODT v Novem mestu 6,9. Če bo pripad tudi v prihodnje enak, se bodo nerešene zadeve na teh okrožnih državnih tožilstvih kopičile.

Odločilen dejavnik, ki vpliva na (ne)doseganje pričakovanih vrednosti, določenih v merilih, je pomanjkanje kadrovskih virov. Zasedenost državnotožilskih mest je bila na ODT v Novi Gorici 66,67-odstotna, na ODT v Celju 77,9-odstotna, na ODT v Novem mestu 78,57-odstotna in na ODT v Mariboru 67,74 -odstotna. Na teh štirih tožilstvih je bilo ob koncu poročevalnega leta odprtih petnajst postopkov za imenovanje državnih tožilcev.

S težavami pri zagotavljanju kadrovskih virov za učinkovito opravljanje državnotožilske službe se po pregledu seznama načrtovanih in zasedenih mest državnih tožilcev spoprijema deset okrožnih državnih tožilstev. Pri tem posebej izstopata ODT v Kranju, kjer je zasedenost državnotožilskih mest 58,82-odstotna, in ODT v Ljubljani, kjer je bila zasedenost v poročevalnem letu 61,62-odstotna.⁷ Obe okrožni državni tožilstvi sta z notranjimi organizacijskimi ukrepi in skrajno optimizacijo delovnih procesov kljub kadrovskemu primanjkljaju v letu 2023 povečati število zadev iz pripada.

Kazalnik 1: Število nerešenih zadev na koncu obdobja, primerjava po času (NkL/NkL-1)

Skupina	OE	Vrednost kazalnika NkL	Ciljna vrednost kazalnika NkL-1	Razlika do ciljne vrednosti	Grafični prikaz doseganja kazalnika
1	ODT CE	1.827	1.788	39 2.2 %	✗
	ODT LJ	3.713	3.727	-14 -0.4 %	✓
2	ODT MB	1.629	1.255	374 29.8 %	✗
	ODT KP	923	1.022	-99 -9.7 %	✓
3	ODT KR	582	425	157 36.9 %	✗
	ODT KK	272	267	5 1.9 %	✗
	ODT MS	609	485	124 25.6 %	✗

⁵ Za prikaz natančnejšega podatka o obvladovanju pripada smo pri izračunu upoštevali vse prejete ovadbe, torej ovadbe zoper polnoletne osebe in proti mladoletnikom ter zoper pravne osebe. S to nadgradnjo izračuna dobimo realnejši prikaz obvladovanja pripada, kot z izračunom iz meril, ki upošteva le ovadbe zoper polnoletne storilce.

⁶ Gre za izračun na podlagi podatkov o številu zadev, kazalnik ne odraža dejanskega (izmerjenega) časa reševanja zadev. Izračun se glasi: število nerešenih zadev na koncu obdobja, deljeno s številom rešenih zadev x 12 mesecev. Pričakovana vrednost tega kazalnika je v merilih določena pod 6. Pri tej vrednosti organ ob enaki intenzivnosti dela porabi pol leta, da reši nerešene zadeve s konca obdobja. Če je kazalnik nad 6, to pod nadaljnjim pogojem, da je pripad enak, pomeni, da se nerešene zadeve kopičijo.

⁷ Na ODT v Ljubljani so imeli ob koncu poročevalnega leta odprtih kar 28 postopkov za imenovanje državnih tožilcev, na SDT 10, na ODT v Celju 5, na ODT v Mariboru 5, na ODT v Krškem 4, na ODT v Kranju in Novem mestu po 3, na ODT v Kopru in Novi Gorici po 2 in na ODT v Murski Soboti 1 postopek.

Skupina	OE	Vrednost kazalnika NkL	Ciljna vrednost kazalnika NkL-1	Razlika do ciljne vrednosti	Grafični prikaz doseganja kazalnika
4	ODT NM	1.173	1.037	136 13.1 %	✗
	ODT NG	571	432	139 32.2 %	✗
	ODT PT	535	513	22 4.3 %	✗
	ODT SG	292	256	36 14.1 %	✗
	OPP	175	236	-61 -25.8 %	✓

Kazalnik 1a: Število nerešenih zadev na koncu obdobja, primerjava po času (NkL/NkL-1)

OE	Vrednost kazalnika NkL	Ciljna vrednost kazalnika NkL-1	Razlika do ciljne vrednosti	Grafični prikaz doseganja kazalnika
SDT	1064	527	537 101.9 %	✗
Skupaj	13.365	11.970	1,395 11.7 %	✗

Ciljna vrednost: pričakuje se, da število nerešenih zadev na koncu določenega obdobja ni večje od števila nerešenih zadev na koncu prejšnjega obdobja.

V letu 2023 je bilo po odredbi generalnega državnega tožilca v skladu s 188. členom ZDT1 prenesenih oziroma predodeljenih kar 490 spisov oziroma zadev z najbolj obremenjenih tožilstev na manj obremenjena, kljub temu pa je analiza pokazala, da so obremenjena vsa tožilstva, ena bolj druga nekoliko manj.

Kazalnik 2: Stopnja obvladovanja pripada

Skupina	OE	Vrednost kazalnika NkL	Ciljna vrednost kazalnika NkL-1	Razlika do ciljne vrednosti	Grafični prikaz doseganja kazalnika
1	ODT CE	93	100	-7	✗
	ODT LJ	94	100	-6	✗
	ODT MB	94	100	-6	✗
2	ODT KP	101	100	1	!
	ODT KR	94	100	-6	✗
3	ODT KK	96	100	-4	✗
	ODT MS	99	100	-1	✗
4	ODT NM	95	100	-5	✗
	ODT NG	97	100	-3	✗
	ODT PT	119	100	19	✓
	ODT SG	121	100	21	✓
	OPP	123	100	23	✓

Kazalnik 2a: Stopnja obvladovanja pripada

OE	Vrednost kazalnika NkL	Ciljna vrednost kazalnika NkL-1	Razlika do ciljne vrednosti	Grafični prikaz doseganja kazalnika
SDT	42	100	-58	✗
Skupaj	95	100	-5	✗

Ciljna vrednost: pričakuje se, da je stopnja obvladovanja pripada nad 100.

Dobre rezultate sta v letu 2023 dosegla ODT na Ptuju in ODT v Slovenj Gradcu, kjer so v enem letu povečali obvladovanje pripada na 119 in 121.

ODT v Slovenj Gradcu v letu 2023 izkazuje stopnjo obvladovanja pripada 121 in vztrajno zmanjšuje tudi nerešene zadeve z drugih tožilstev. K tem rezultatom gotovo pripomore polna kadrovska zasedba kljub povečanju pripada pri polnoletnih storilcih za 23,33 odstotka.

Dodati je treba, da so ODT v Slovenj Gradcu, Murski Soboti, na Ptuju, v Mariboru, Novi Gorici, Krškem, Kranju, Kopru in Celju v letu 2023 na podlagi 188. člena ZDT-1 prevzeli v reševanje skupno 490 zadev iz drugih obremenjenih ODT (od leta 2020 skupaj 1528 zadev). Prevzete zadeve se ODT-jem ne štejejo v postavko pripad, temveč v postavko rešitve. Upošteva je navedeno je mogoče pravilneje razumeti izjemno visoko stopnjo obvladovanja pripada. Navedeno potrjuje tudi dejstvo, da se število nerešenih zadev ob koncu leta zmanjšuje z manjšo hitrostjo, kot bi bilo pričakovati glede na visoko stopnjo obvladovanja pripada.

Pripad ovadb na SDT RS je med manjšimi v primerjavi z drugimi tožilstvi (3,46 odstotka) in se primerjalno glede na prejšnja leta močno razlikuje – v letu 2022 je opazno rahlo zmanjšanje, v letu 2023 pa glede na leto 2022 izredno povečanje pripada za 165,18 odstotka. SDT RS je izključno stvarno pristojno za najzahtevnejše oblike kriminala. Ker morajo biti merila poslovanja prilagojena naravi dela organa, je treba za SDT RS dopustiti večja odstopanja od količinskih normativov, ki veljajo za okrožna državna tožilstva.

Kazalnik 3: Pričakovani čas rešitve

Skupina	OE	Vrednost kazalnika NkL	Ciljna vrednost kazalnika NkL-1	Razlika do ciljne vrednosti	Grafični prikaz doseganja kazalnika
1	ODT CE	6.64	6	0.64	✗
	ODT LJ	5.81	6	-0.19	✓
	ODT MB	6.19	6	0.19	✗
2	ODT KP	5.48	6	-0.52	✓
	ODT KR	4.53	6	-1.47	✓
3	ODT KK	2.47	6	-3.53	✓
	ODT MS	5.41	6	-0.59	✓
	ODT NM	6.90	6	0.90	✗
	ODT NG	6.76	6	0.76	✗
4	ODT PT	5.81	6	-0.19	✓
	ODT SG	5.02	6	-0.98	✓
	OPP	3.84	6	-2.16	✓

Kazalnik 3a: Pričakovani čas rešitve

OE	Vrednost kazalnika NkL	Ciljna vrednost kazalnika NkL-1	Razlika do ciljne vrednosti	Grafični prikaz doseganja kazalnika
SDT	31.92	6	25.92	✗
Skupaj	6.13	6	0.13	✗

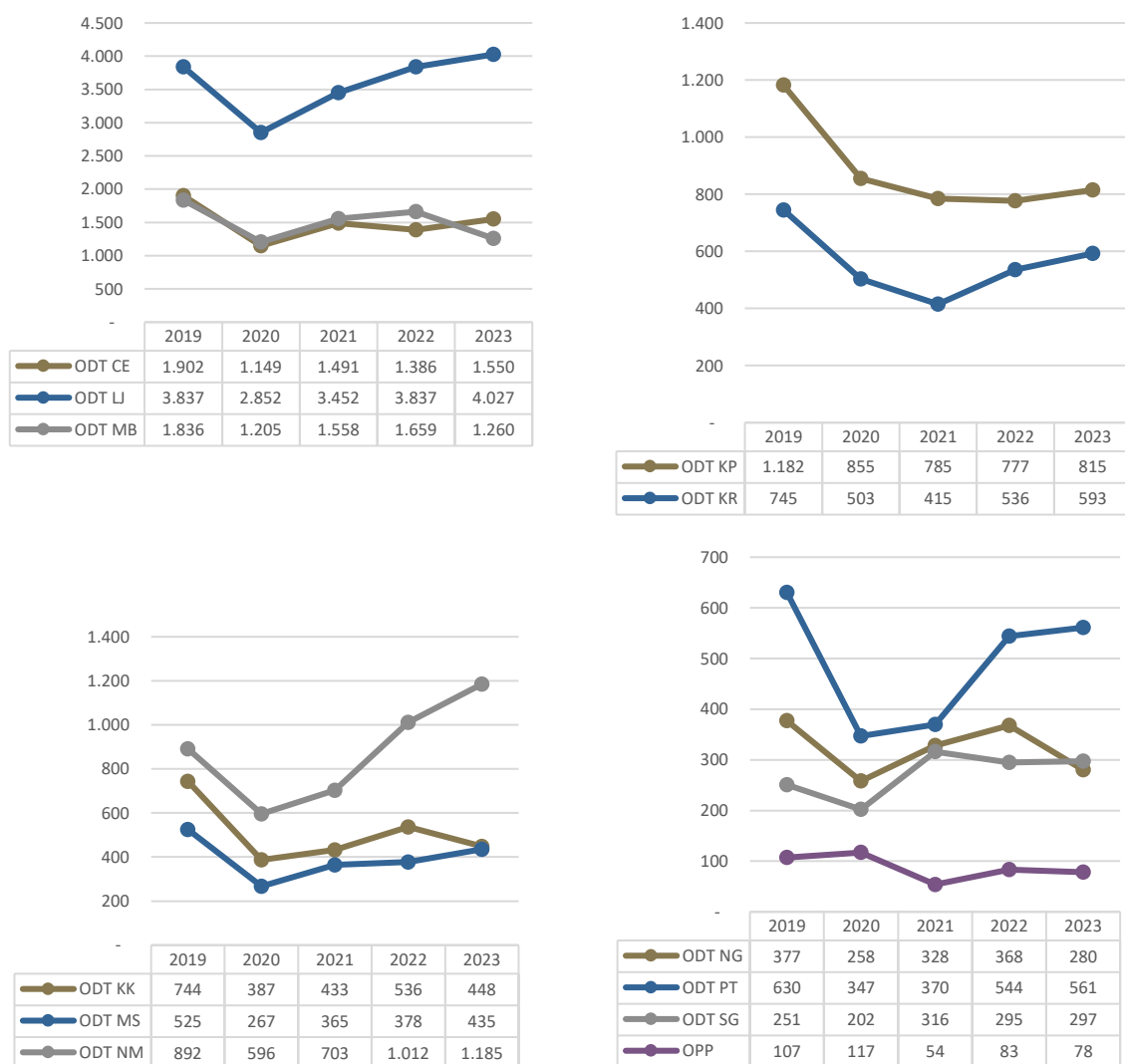
Ciljna vrednost: pričakuje se, da je pričakovani čas rešitve pod 6.

Na določenih štirih tožilstvih je prav tako presežen pričakovani čas rešitve⁸, katerega pričakovana vrednost je v merilih določena pod 6. Pri tej vrednosti organ ob enaki intenzivnosti dela porabi manj časa, da reši nerešene zadeve s konca obdobja. Na ODT v Celju je vrednost navedenega kazalnika 6,6, medtem ko je na ODT v Novi Gorici 6,8, na ODT v Mariboru 6,26 in na ODT v Novem mestu 6,9. Pod nadaljnjim pogojem, da je pripad enak, to pomeni, da se nerešene zadeve na teh okrožnih državnih tožilstvih kopičijo.

10.2.3 UDELEŽBA NA NAROKIH

Pri presoji količine opravljenega dela državnega tožilstva je treba upoštevati zastopanje kazenske obtožbe, kar je najpomembnejša pristojnost državnega tožilca v postopku po rešitvi ovadbe. Med naroke štejemo naroke za glavno obravnavo in vse druge naroke po ZKP. V letu 2023 se je zaradi normalizacije pocovidnega obdobja povečalo število vseh narokov (na ravni države za 4,08 odstotka oziroma 25.063). V letu 2023 je bilo na sodiščih več narokov za glavno obravnavo, ki jih je bilo glede na leto 2022 na ravni cele države za 0,93 odstotka več, drugih narokov po ZKP pa za 7,19 odstotka manj.

⁸ Gre za izračun na podlagi podatkov o številu zadev, kazalnik ne odraža dejanskega (izmerjenega) časa reševanja zadev. Izračun se glasi: število nerešenih zadev na koncu obdobja, deljeno s številom rešenih zadev x 12 mesecev. Pričakovana vrednost tega kazalnika je v merilih določena pod 6. Pri tej vrednosti organ ob enaki intenzivnosti dela porabi pol leta, da reši nerešene zadeve s konca obdobja. Če je kazalnik nad 6, to pod nadaljnjim pogojem, da je pripad enak, pomeni, da se nerešene zadeve kopičijo.

Graf A8: Spremembe v številu narokov za glavno obravnavo po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Preglednica A2: Spremembe v številu narokov za glavne obravnave po tožilstvih

Oznake vrstic	2019	2020	2021	2022	2023
ODT CE	-6,9 %	-39,6 %	29,8 %	-7,0 %	11,8 %
ODT KK	31,0 %	-48,0 %	11,9 %	23,8 %	-16,4 %
ODT KP	-1,4 %	-27,7 %	-8,2 %	-1,0 %	4,9 %
ODT KR	12,7 %	-32,5 %	-17,5 %	29,2 %	10,6 %
ODT LJ	-15,0 %	-25,7 %	21,0 %	11,2 %	5,0 %
ODT MB	-9,4 %	-34,4 %	29,3 %	6,5 %	-24,1 %
ODT MS	-30,1 %	-49,1 %	36,7 %	3,6 %	15,1 %
ODT NG	14,2 %	-31,6 %	27,1 %	12,2 %	-23,9 %
ODT NM	0,3 %	-33,2 %	18,0 %	44,0 %	17,1 %
ODT PT	28,8 %	-44,9 %	6,6 %	47,0 %	3,1 %
ODT SG	-4,2 %	-19,5 %	56,4 %	-6,6 %	0,7 %
OPP	-11,6 %	9,3 %	-53,8 %	53,7 %	-6,0 %
SDT	-19,6 %	-7,1 %	18,8 %	10,0 %	-1,6 %

Na ODT v Ljubljani zahtevnost dežurne službe kaže število pripornih zadev (na ODT v Krškem 288 in na ODT v Kopru 128), ki je izjemno odstopajoče. Za primerjavo: v letu 2023 je bilo na ODT v Ljubljani predlaganih 179 in odrejenih 177 priporov, na ODT v Celju pa predlaganih 64 in odrejenih 60, na ODT v Mariboru je bilo predlaganih 58 in odrejenih 49 in na SDT predlaganih 42 in odrejenih 39 priporov, kar pomeni, da je bilo na ODT v Ljubljani predlaganih in dejansko odrejenih več priporov, kot na drugih treh primerljivo velikih tožilstvih skupaj. Vseh priporov na ravni države je bilo 879.

ODT v Kopru je v letu 2023 sodišču predlagal manj osebnih omejevalnih ukrepov (kot sta pripor in prepoved približevanja) v primerjavi s prejšnjim letom. Predlagali so jih 128, ugodeno pa ni bilo le v enem primeru, torej jih je bilo 127. Po številu odrejenih so na tretjem mestu, takoj za okrožnima državnima tožilstvoma v Krškem in Ljubljani.

Na ODT v Kopru iz skupine 2 je po štirih letih zmanjševanja števila narokov za glavno obravnavo v letu 2023 opazno povečanje tega števila za 4,89 odstotka v primerjavi z letom 2022. Na ODT v Kranju že drugo leto zapored opazamo povečanje števila udeležb na glavnih obravnavah, in sicer se je v primerjavi z letom 2022 to število v letu 2023 povečalo za 10,6 odstotka.

Pri okrožnih državnih tožilstvih v Ljubljani in Celju, uvrščenih v skupino 1, je v letu 2023 opazno povečanje števila udeležb na narokih za glavno obravnavo sodišč, medtem ko je na ODT v Mariboru opazno zmanjšanje, razloge je treba iskati na omenjenem sodišču. V letu 2022 se je tako na ODT v Mariboru povečalo število udeležb za 6,5 odstotka, v letu 2023 pa je bilo kar za 24,1 odstotka manj glavnih obravnav. Na ODT v Celju je bilo v letu 2022 opazno zmanjšanje tega števila za 7,0 odstotka in v letu 2023 povečanje za 11,8 odstotka. Na ODT v Ljubljani se je v letu 2022 povečalo število obravnav za 11,2 odstotka, v letu 2023 pa še za 5,0 odstotka in pomeni izredno obremenjenost tožilcev z obravnavami, kar potrjujejo statistični podatki. Državni tožilci ODT v Ljubljani, ki predstavljajo 21,3 odstotka vseh državnih tožilcev Slovenije, so zastopali obtožne akte na 33,3 odstotka vseh obravnav, ki so bile razpisane v letu 2021.

ODT v Krškem je bilo zaradi večinoma migrantskih zadev najbolj obremenjeno v državi, in sicer s 288 pripori, kar je kar 30 odstotkov vseh obravnavanih priporov v državi.

Pri večini okrožnih državnih tožilstev, uvrščenih v skupini 3 in 4, je glede na leto 2022 opazno povečanje števila udeležb na narokih za glavno obravnavo, razen pri ODT v Krškem, kjer se je število zmanjšalo za 16,4 odstotka, in pri ODT v Novi Gorici, kjer se je število zmanjšalo za 23,9 odstotka. Tema okrožnima državnima tožilstvoma se je glede na leto 2020 v letu 2021 povečalo število udeležb za 11,9 odstotka oziroma za 27,1 odstotka, prav tako se je glede na leto 2021 v letu 2022 povečalo število udeležb za 23,8 odstotka oziroma 12,2 odstotka, zato nekoliko zmanjšanje števila obravnav pomeni le ustalitev števila narokov za glavno obravnavo. Primerljiv trend je tudi na SDT RS, kjer se je v letu 2020 zmanjšalo število narokov za glavno obravnavo le za 7,1 odstotka, ter se v letu 2021 povečalo (glede na leto 2020) za 18,8 odstotka, in sicer je število narokov za glavno obravnavo v letu 2021 tako večje za 10,4 odstotka kot v letu 2019. V letu 2022 se je število narokov za glavno obravnavo še nekoliko povečalo, in sicer za 10,0 odstotka glede na leto 2021. V letu 2023 je na SDT opazno minimalno zmanjšanje števila obravnav, in sicer se je število zmanjšalo za 1,4 odstotka v primerjavi z letom 2022. Izrazitejše nihanje števila narokov za glavno obravnavo je tudi na Oddelku za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili, in sicer se je v letu 2020 število narokov za glavno obravnavo povečalo za 9,3 odstotka, nato pa se je glede na leto 2020 v letu 2021 zmanjšalo za 53,8 odstotka ter v letu 2022 glede na leto 2021 znova povečalo za 53,7 odstotka, torej se je vrnilo na raven iz leta 2020. V letu 2023 v primerjavi z letom 2022 opazamo minimalno zmanjšanje števila narokov, in sicer za 6,0 odstotka.

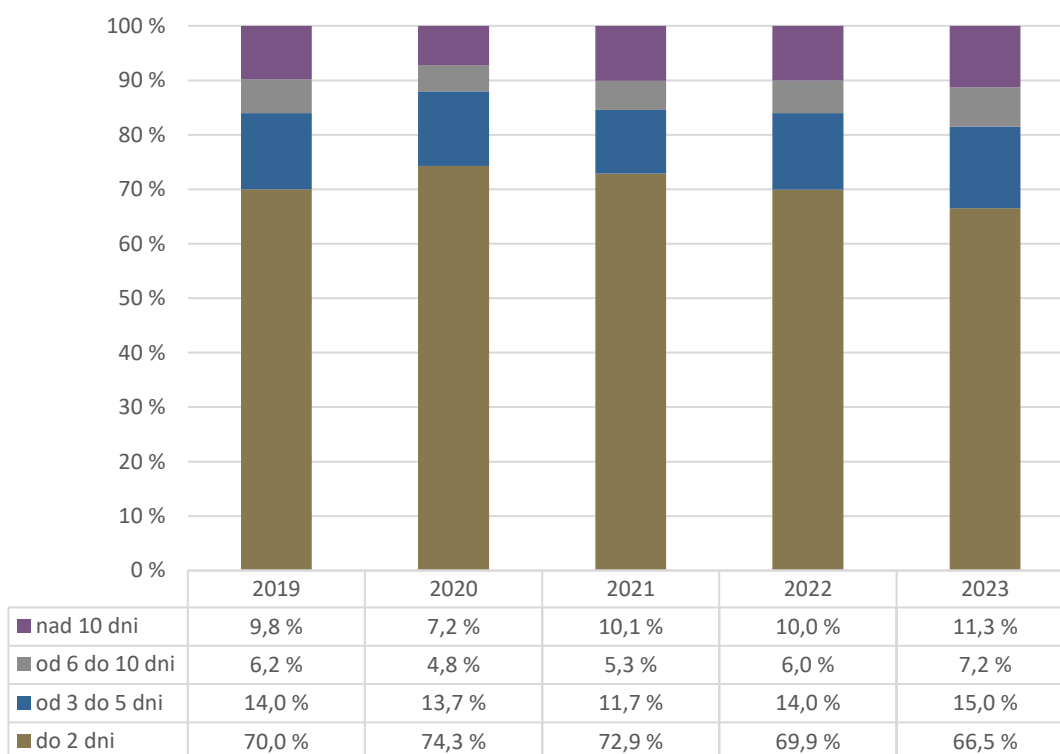
10.2.4 TRAJANJE POSTOPKOV⁹

Predkazenski postopek mora biti časovno omejen, kar je pomembno ne samo zaradi pravočasnega varstva interesov oškodovancev, ki so bili ogroženi oziroma oškodovani s kaznivimi dejanji, temveč tudi zaradi varstva položaja osumljencev, ki ne smejo ostati dlje časa osumljeni, ne da bi o očitkih proti njim odločalo sodišče. Zato mora izvajanje tožilskih pooblastil potekati brez neutemeljenega odlašanja.

Na grafih od A9 do A15 so za leta od leta 2019 podatki iz preglednic od 37 do 42 tega poročila preračunani v deleže glede na vsoto zadev iz vseh skupin časovnih razponov. Ciljne vrednosti v dodanih stolpcih so povzete po časovnih merilih za značilna procesna dejanja kazalnikov od 4 do 9 meril in se uporabljajo le orientacijsko, saj merila določajo neto izračun trajanja, letno poročilo pa temelji na bruto vrednostih.

Upošteva se graf A15 velja, da se povprečni čas reševanja v letu 2023 gledano v celoti ni bistveno spremenil, povprečni čas trajanja postopkov pa se je glede na leto 2022 ponekod podaljšal.

Graf A9: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj, skupaj

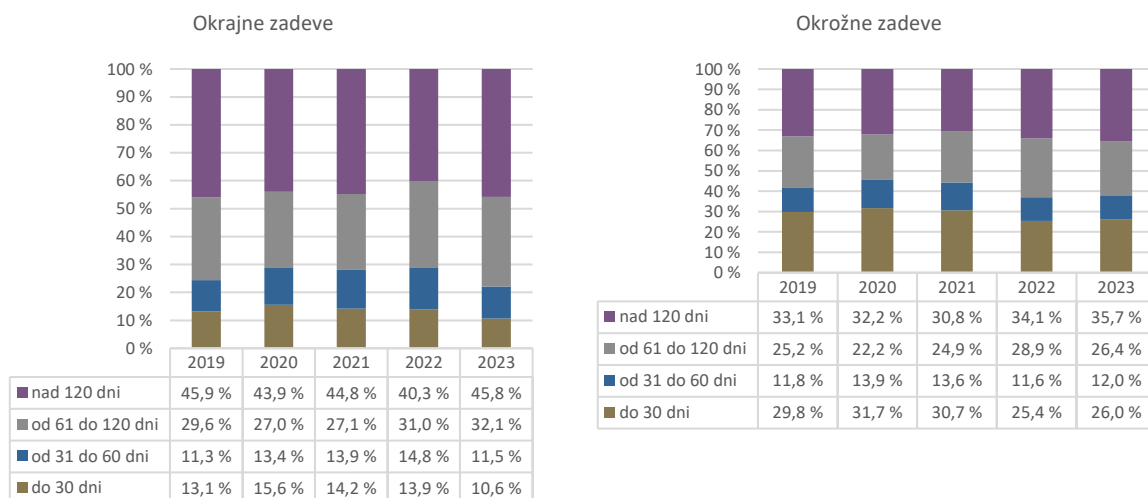

Obravnavanje za nujna preiskovalna dejanja (graf A9) je izredno ažurno, saj je o 81,5 odstotka takšnih zadev odločeno v petih dneh. Priporočila kazalnika 4 meril so s tem upoštevana.

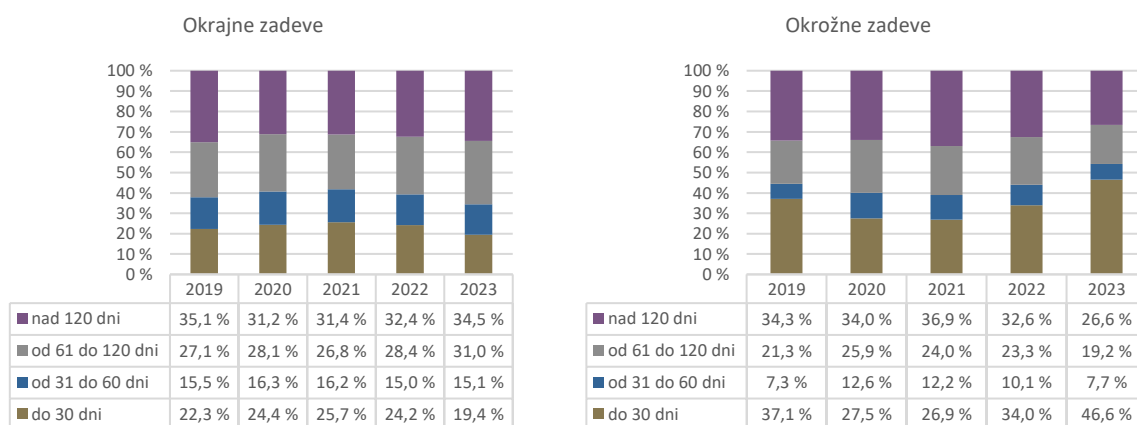
⁹ Deleži so zaokroženi na celo število.

Graf A10: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe, skupaj

Pri ocenjevanju doseganja kazalnika 5 meril, ki določa priporočljive vrednosti za trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja, graf A10 prikazuje stanje v letu 2023. Glede časa trajanja zavrženja bagatelnih zadev ugotavljamo, da se je skrajšal čas do 30 dni in podaljšal od 61 do 120 dni ter da se je na podlagi tega nekoliko zmanjšalo število bagatelnih zadev, ki se rešijo v drugih časovnih okvirih, pri čemer je še vedno opazno odstopanje od ciljnih vrednosti kazalnika 5. Bližje priporočenim vrednostim so deleži zavrženih zadev iz okrajne pristojnosti, pri čemer izstopa podatek, da je še vedno preveč ovadb za zadeve iz okrajne pristojnosti zavrženih šele po 120 dneh (28,6 odstotka vseh zadev iz okrajne pristojnosti). Prav tako podatki kažejo, da je pri več kot polovici okrožnih zadev do zavrženja prišlo v času nad 120 dni. Navedeno je povezano s tem, da je treba pred odločitvijo o tem, da tožilec ne bo uvedel pregona, opraviti neformalna preiskovalna dejanja, za katera je odgovorna policija, ter s kadrovske okrnjenostjo, zaradi katere zmanjkuje tožilcem časa za poglobljeni študij zahtevnejših kazenskih zadev.

Graf A11: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja, skupaj

Graf A11 prikazuje doseganje časovnih meril, opredeljenih v kazalniku 6 meril. Primerjava z letom 2022 kaže, da je čas trajanja postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja ostal primerljiv s prejšnjim letom. Glede na ciljne vrednosti, opredeljene v kazalniku 6, ugotavljamo, da je delež ovadb v okrožnih zadevah, v katerih je bila v trajanju nad 120 dni vložena zahteva za preiskavo (35,7 odstotka), in delež ovadb v okrajnih zadevah, v katerih so bila v trajanju nad 120 dni zahtevana posamezna preiskovalna dejanja (45,8 odstotka), še vedno precejšen v primerjavi s ciljnimi vrednostmi. Ker je vzrok za dolgotrajnost ene in druge faze verjetno čas trajanja predkazenskega postopka, v katerega so vključeni tudi organi odkrivanja, je nadaljnje ukrepe za skrajšanje tega časa treba iskati v sodelovanju z njimi.¹⁰

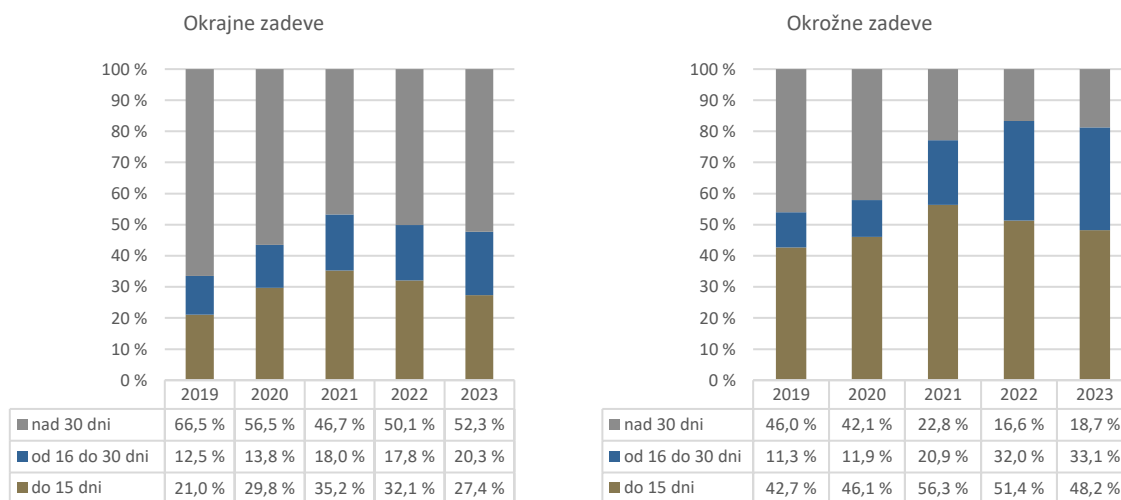
Graf A12: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta, skupaj

Iz grafa A12 so razvidne minimalne spremembe deležev zadev iz okrajne in okrožne pristojnosti v posameznih fazah trajanja postopkov. Še vedno je največji delež zadev iz okrajne pristojnosti, v katerih je vložen obtožni predlog brez posameznih preiskovalnih dejanj, v času nad 120 dni od prejema ovadbe

¹⁰ Na reševanje kazenskih ovadb v poročevalnem letu prav tako vplivajo kadrovske težave policije, kar podaljšuje fazo dopolnjevanja ovadb, pri čemer na delo policije kljub pisnim usmeritvam, koordinacijskim sestankom in urgencam za pospešitev reševanja zadev, državni tožilci nimajo vpliva.

(34,5 odstotka). Pozitivno pa je skrajšanje časa reševanja okrožnih zadev, saj je glede na prejšnje leto manj obtožnic vložnih v časovnem intervalu nad 120 dni (6,0 odstotka manj), ter v časovnem obdobju od 31 do 60 dni ter od 61 do 120 dni. Deleži okrajnih in okrožnih zadev še vedno odstopajo od priporočenih vrednosti, opredeljenih v merilih, in si je zato treba prizadevati za dodatno skrajšanje časa reševanja tovrstnih zadev.

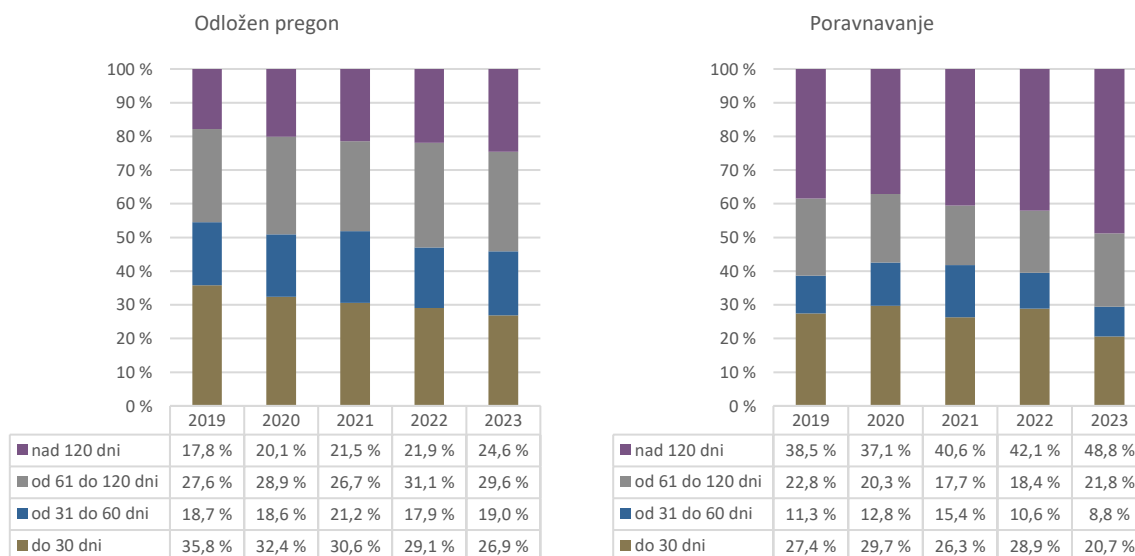
Graf A13: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta, skupaj

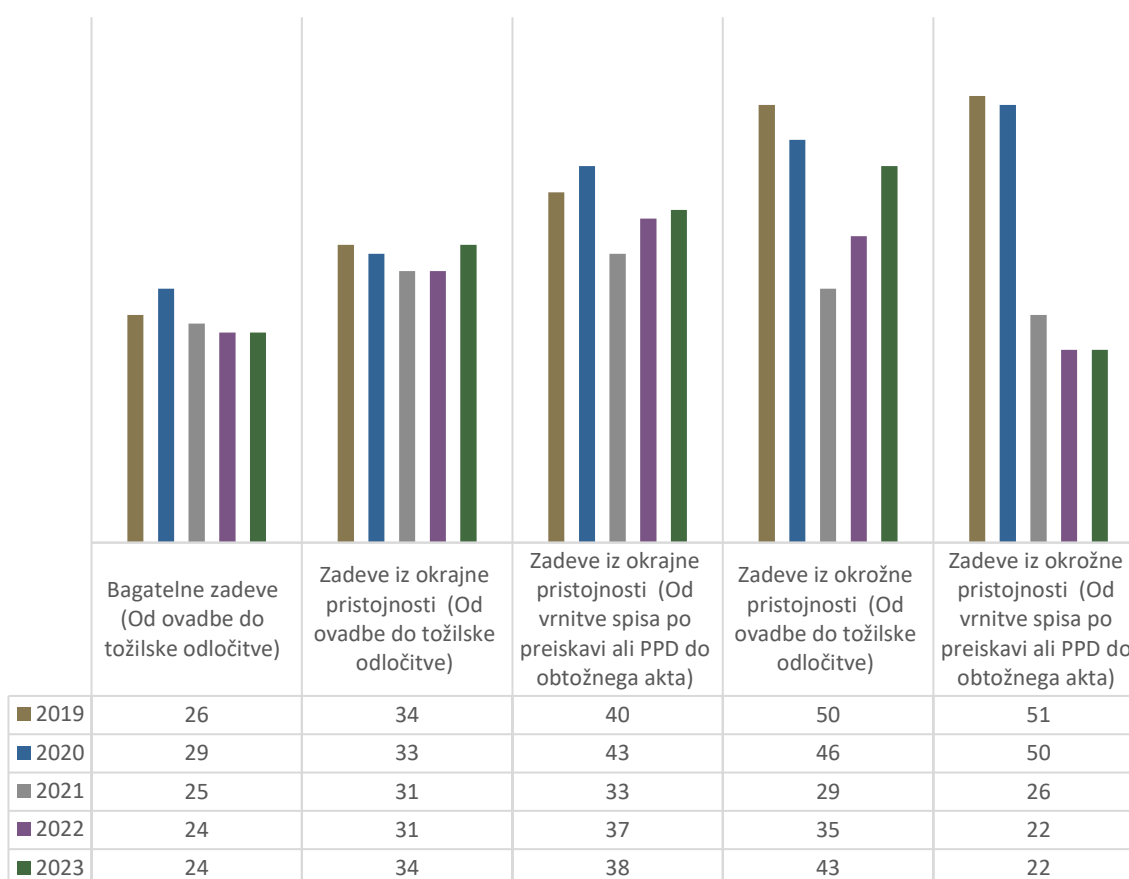
Že drugo leto zapored se je delež obtožnih predlogov, vložnih nad 30 dni po prejemu spisa iz posameznih preiskovalnih dejanj, nekoliko povečal, vendar le za 2,2 odstotka, kar je podobno (2,5 odstotka), kot se je zmanjšal delež obtožnih predlogov, ki so bili vloženi v 16 do 30 dneh. Delež obtožnih predlogov, vložnih v okviru 15 dni, se je v letu 2020 povečal in je znašal 29,8 odstotka, v letu 2021 pa je dosežen skoraj primerljiv rezultat, in sicer 35,2 odstotka, s čimer smo se približali ciljni vrednosti iz meril v tem časovnem segmentu. Nato se je v letu 2022 delež zadev nekoliko zmanjšal in je znašal 32,1 odstotka, v letu 2023 pa 27,4 odstotka. Hitrejše poslovanje je izkazano pri pregledu vložnih obtožnic po koncu preiskave. V časovnem segmentu nad 30 dni se je delež med letoma 2020 in 2021 zmanjšal za 19,3 odstotka, leta 2022 pa še za dodatnih 6,2 odstotka. V letu 2023 je opazno nekolikšno povečanje števila zadev, ki za navedeno leto znaša 18,7 odstotka. Delež obtožnih aktov, vložnih v okviru 16 do 30 dni, se je minimalno povečal, in sicer za 1,1 odstotka. Državna tožilstva so se tako še bolj približala priporočenim vrednostim, opredeljenih s kazalnikom 8. Poudariti je treba, da je trajanje te faze, ki se skrajšuje, v celoti odvisna od aktivnosti državnega tožilstva, kar kaže na to, da tožilstvo v fazah, kjer ni odvisno od zunanjih deležnikov, ažurno rešuje zadeve.

Graf A14: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativ kazenskemu pregonu (odloženi pregon in poravnavanje), skupaj

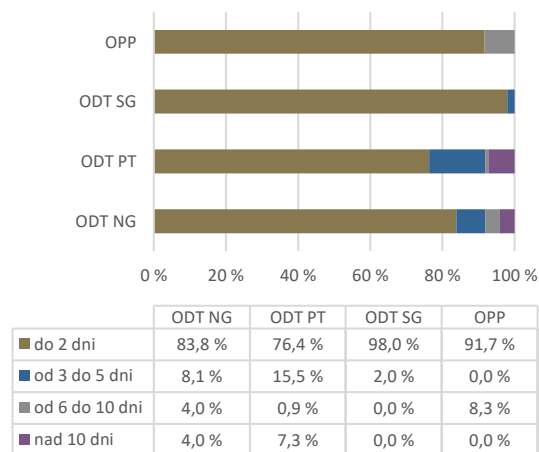
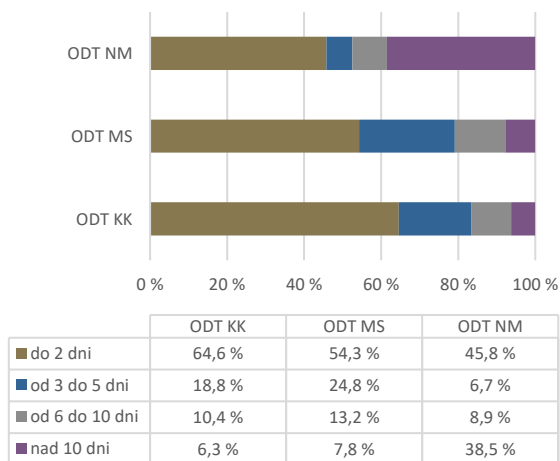
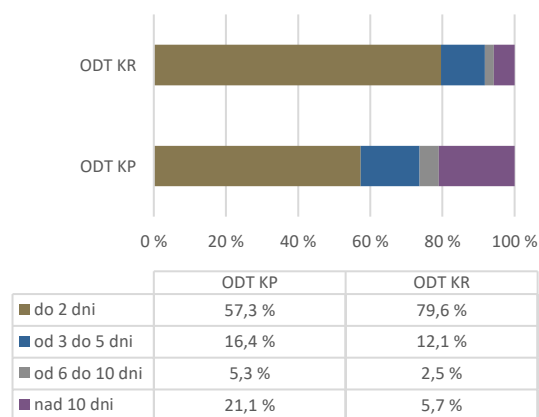
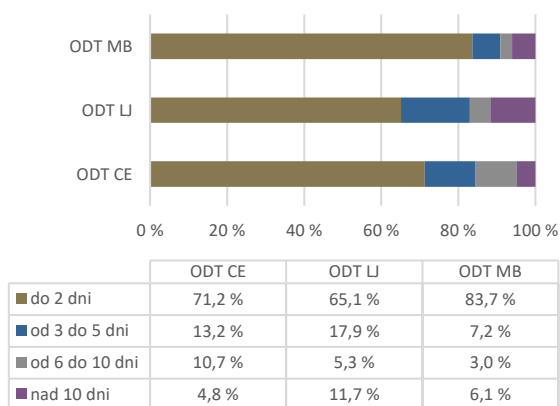
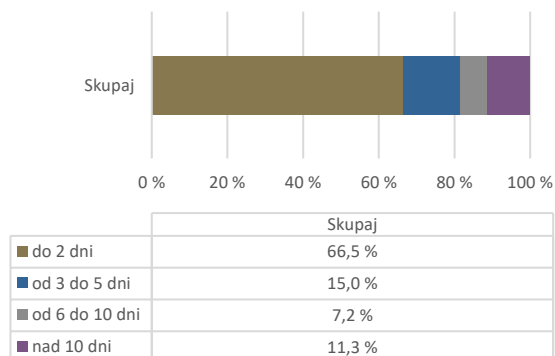

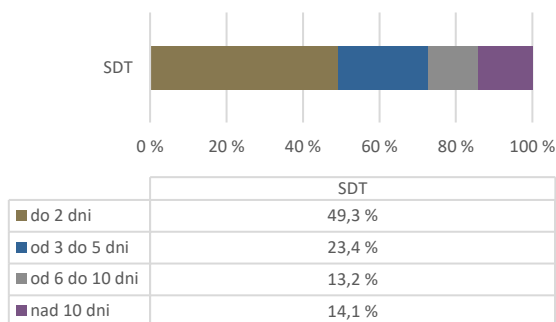
Graf A15: Povprečni čas trajanja postopka, skupaj

Graf A16: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

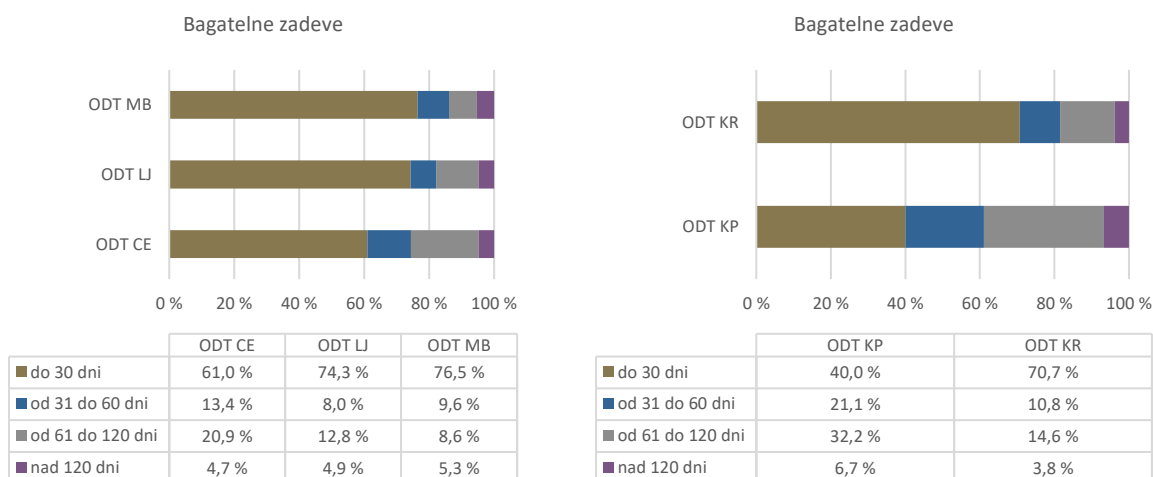

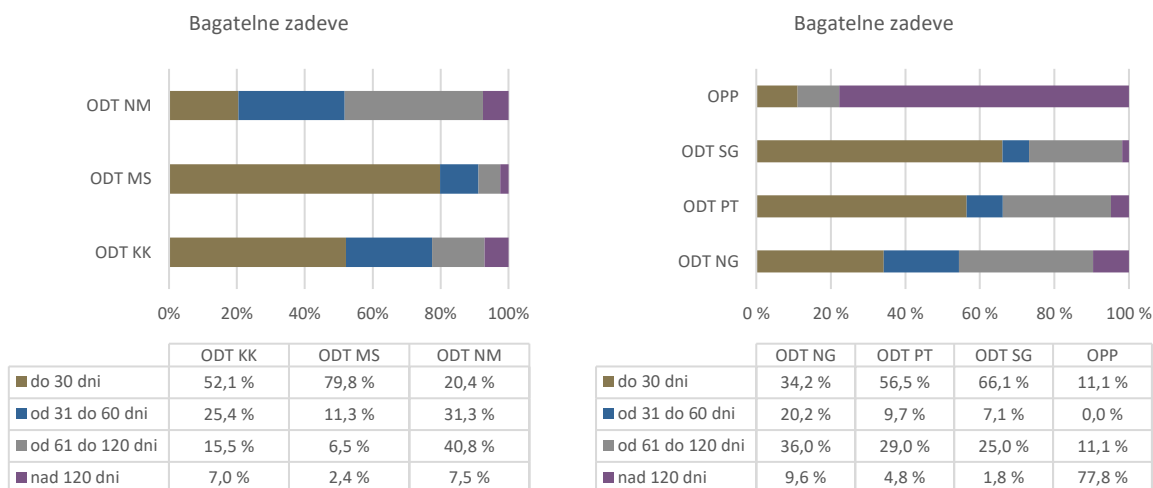
Podatki, ki izhajajo iz grafa A16, potrjujejo, da državna tožilstva strogo upoštevajo kratke roke za predlaganje nujnih preiskovalnih dejanj. Največji delež rešitev v najkrajšem časovnem intervalu dosega tožilstva, uvrščena v skupino 4, ki povprečno 87,35 odstotka pobud policije rešijo v dveh dneh, pa tudi tožilstva v skupini 1 s povprečjem 73,3 odstotka in tožilstva v skupini 2 s povprečjem 68,45 odstotka za njimi ne zaostajajo pretirano. Ob pregledu podatkov tožilstev iz skupine 3 je treba ugotoviti, da se je na ODT v Krškem in ODT v Murski Soboti v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšal delež zadev, v katerih je ta faza trajala več kot deset dni. Tudi na SDT RS so bile v poročevalnem letu večinoma dosežene ciljne vrednosti iz meril. Pri tem opozarjamo, da so ciljne vrednosti za SDT RS določene drugače kot za druga tožilstva.

Na SDT RS so bile vrednosti v letu poročanja do dva dni 49,3 odstotka, od tri do pet dni 23,4 odstotka, od šest do deset dni 13,2 odstotka in nad deset dni 14,1 odstotka, upoštevaje skupno število vseh zadev v preglednici 37 zajetih zadev, ki za leto poročanja znaša 304.

Graf A17: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Bagatelne zadeve

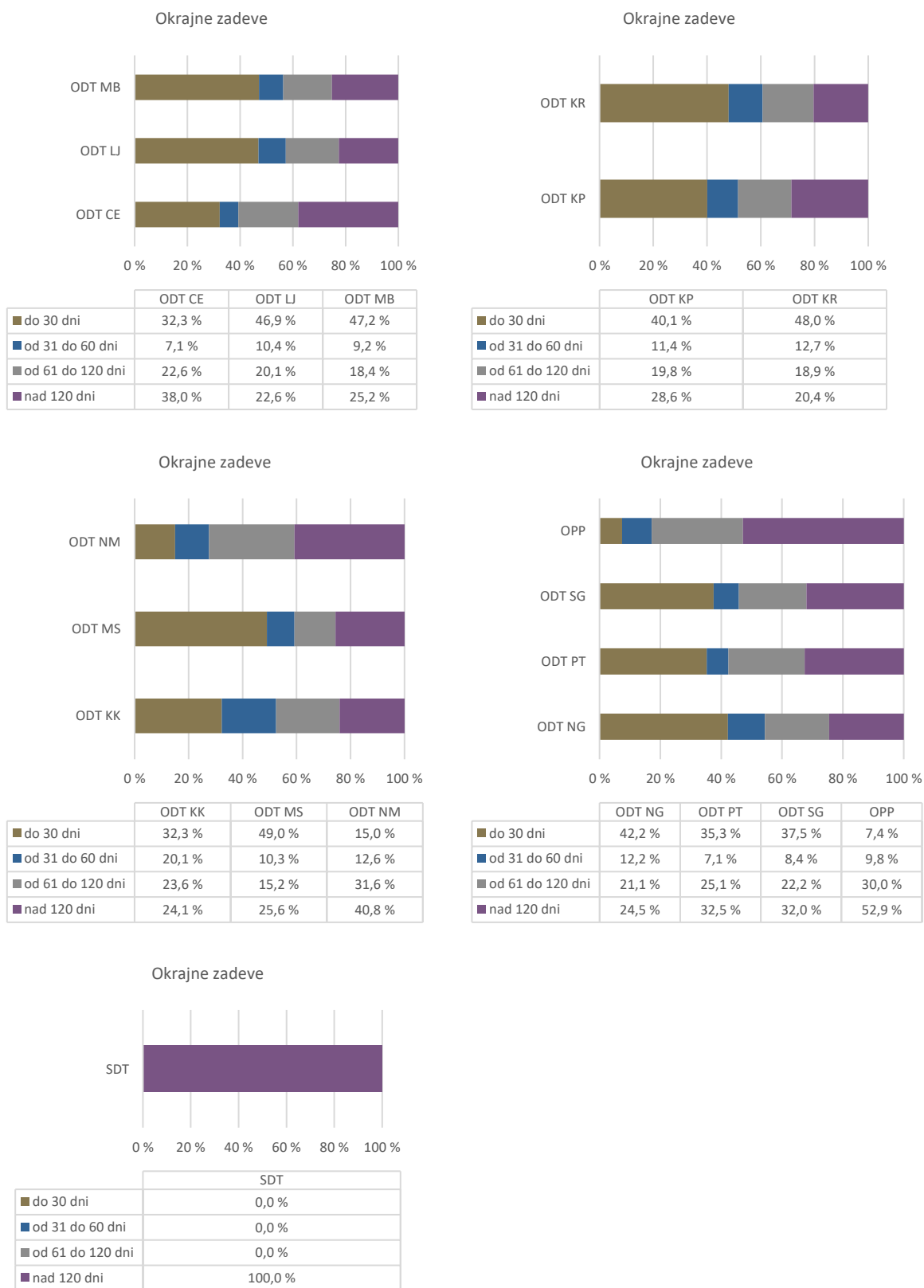
Bagatelne in druge manj zapletene zadeve je, kadar so za to izpolnjeni zakonski pogoji, smotrno čim prej zavreči, s čimer se ustvarijo možnosti za temeljitejšo obravnavo težjih zadev, ki zahtevajo več časa za odločitev. Zato je spremljanje trajanja faze od prejema do zavrženja ovadbe (graf A17) najpomembnejše pri bagatelnih in drugih okrajnih zadevah. Navedeno skupno število ovadb se je znatno povečalo s 1.970 v letu 2021 in z 2.393 v letu 2022 na kar 2.788 v letu 2023.

Tožilstvom v skupni 1 se je povečal delež bagatelnih zadev, ki jih rešijo v obdobju do 30 dni, čeprav navedena tožilstva še vedno zavržejo veliko večino bagatelnih zadev v 30 dneh v primerjavi z drugimi časovnimi intervali, še posebej ODT v Celju, ki zavrže 61,2 odstotka ovadb. V skupini 2 je ODT v Kopru v letu 2022 navedenih 35,4 odstotka bagatelnih zadev zavržlo v roku do 30 dni, medtem ko se je delež v poročevalnem letu povečal na 40 odstotkov. Ker zavržejo manj bagatelnih zadev v roku do 60 dni, je stanje pozitivno. Pozitivno v tej skupini izstopa ODT v Kranju, kjer se je v primerjavi s prejšnjim letom v letu 2022 povečal delež bagatelnih zadev, ki jih rešijo z zavrženjem v roku do 30 dni, za 1,6 odstotka in tako med vsemi okrožnimi tožilstvi rešijo največji delež bagatelnih zadev v roku do 30 dni, in sicer 70,7 odstotka. V skupini 3 izstopa ODT v Novem mestu, ki v primerjavi z drugimi tožilstvi reši zelo majhen delež zadev v času do 30 dni (20,4 odstotka), čeprav se je stanje izboljšalo od leta 2021 z 9,2 odstotka, ter ima največji delež zavrženih bagatelnih zadev v obdobju od 61 do 120 dni (40,8 odstotka), v letu 2022 so imeli teh zadev 45,3 odstotka. V skupini 4 pozitivno izstopa ODT v Slovenj Gradcu, ki je glede na prejšnja leta ponovno skrajšal čas zavrženja bagatelnih zadev, ki jih na ta način rešijo v roku do 30 dni, in povečal delež na 66,1 odstotka (v letu 2021 45,1 odstotka in v letu 2022 61,3 odstotka).

Graf A17: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

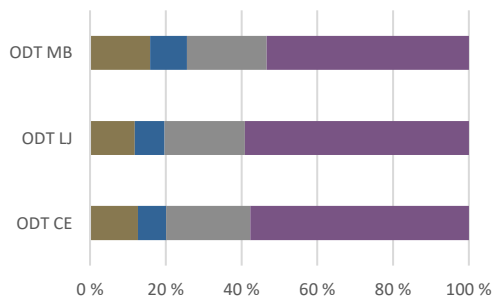
Okrajne zadeve

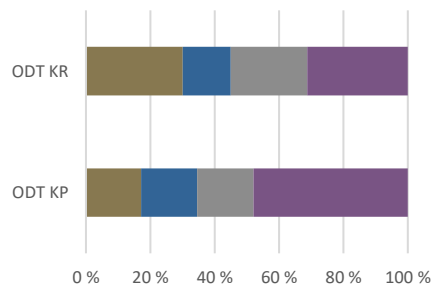
Okrožne zadeve

Okrožne zadeve

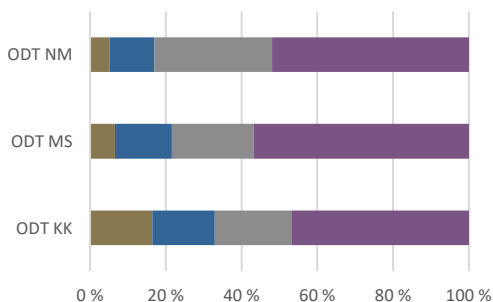
	ODT CE	ODT LJ	ODT MB
do 30 dni	12,6 %	11,8 %	15,9 %
od 31 do 60 dni	7,5 %	7,8 %	9,7 %
od 61 do 120 dni	22,2 %	21,2 %	21,1 %
nad 120 dni	57,7 %	59,1 %	53,3 %

Okrožne zadeve

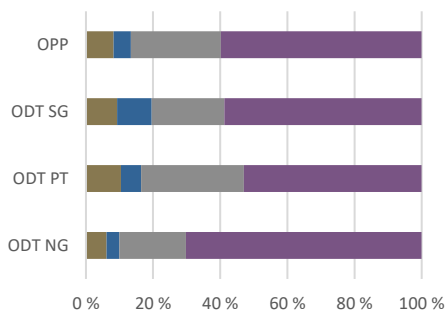
	ODT KP	ODT KR
do 30 dni	17,1 %	30,1 %
od 31 do 60 dni	17,5 %	14,9 %
od 61 do 120 dni	17,5 %	23,8 %
nad 120 dni	47,9 %	31,2 %

Okrožne zadeve

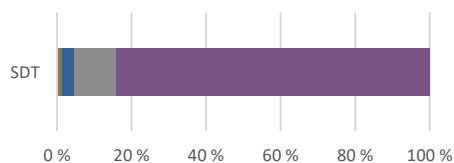
	ODT KK	ODT MS	ODT NM
do 30 dni	16,5 %	6,5 %	5,1 %
od 31 do 60 dni	16,5 %	15,0 %	11,8 %
od 61 do 120 dni	20,3 %	21,6 %	31,1 %
nad 120 dni	46,8 %	56,9 %	52,0 %

Okrožne zadeve

	ODT NG	ODT PT	ODT SG	OPP
do 30 dni	6,1 %	10,4 %	9,3 %	8,2 %
od 31 do 60 dni	3,8 %	6,0 %	10,3 %	5,2 %
od 61 do 120 dni	19,8 %	30,6 %	21,6 %	26,8 %
nad 120 dni	70,2 %	53,0 %	58,8 %	59,8 %

Okrožne zadeve

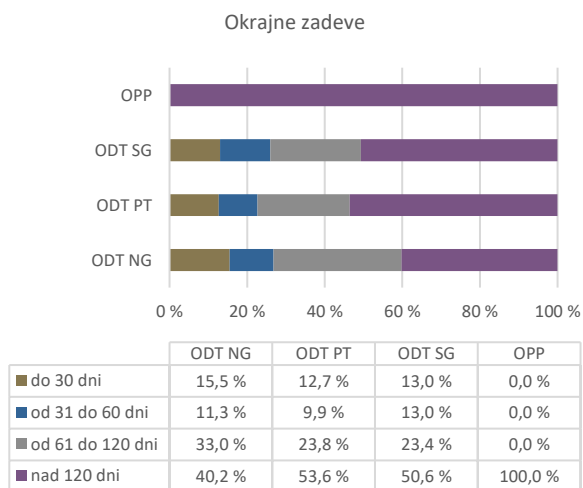
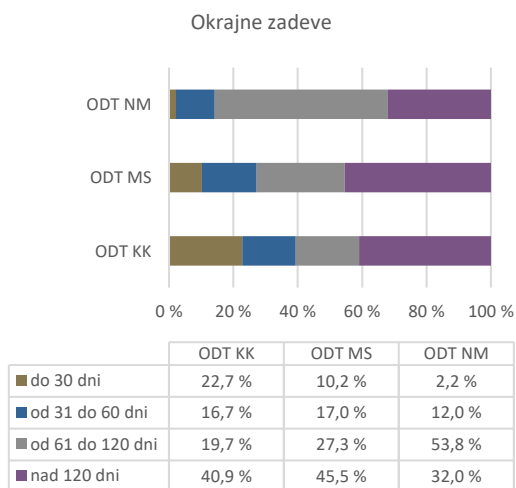
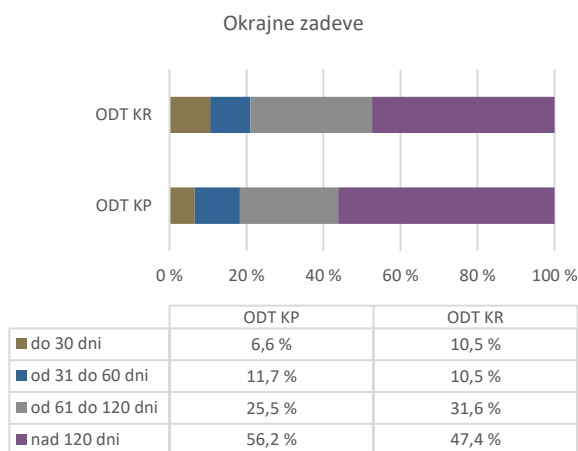
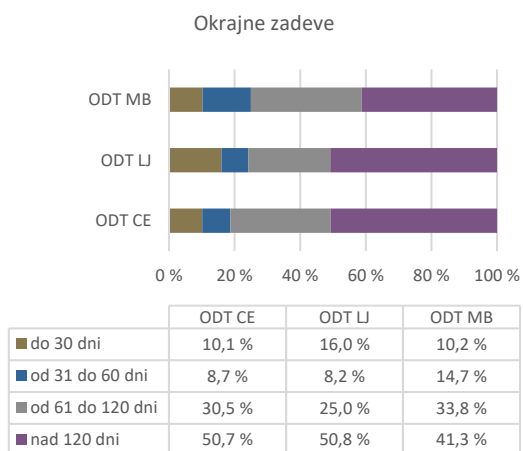

	SDT
do 30 dni	1,3 %
od 31 do 60 dni	3,3 %
od 61 do 120 dni	11,2 %
nad 120 dni	84,2 %

Graf A18: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

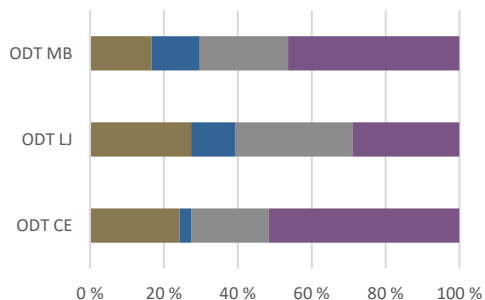
Okrajne zadeve

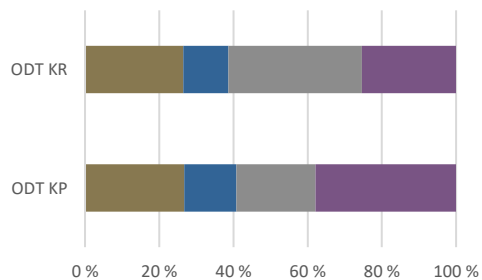
Okrožne zadeve

Okrožne zadeve

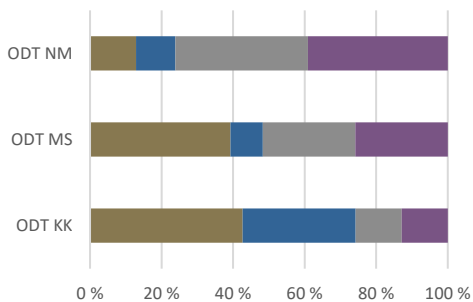
	ODT CE	ODT LJ	ODT MB
do 30 dni	24,2 %	27,3 %	16,7 %
od 31 do 60 dni	3,1 %	11,8 %	13,0 %
od 61 do 120 dni	21,1 %	31,9 %	23,9 %
nad 120 dni	51,6 %	29,0 %	46,4 %

Okrožne zadeve

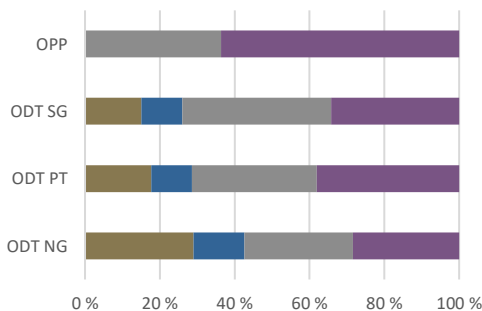
	ODT KP	ODT KR
do 30 dni	26,7 %	26,5 %
od 31 do 60 dni	14,1 %	12,2 %
od 61 do 120 dni	21,4 %	35,9 %
nad 120 dni	37,9 %	25,4 %

Okrožne zadeve

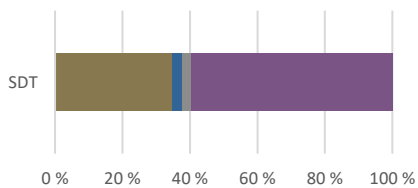
	ODT KK	ODT MS	ODT NM
do 30 dni	42,6 %	39,2 %	12,9 %
od 31 do 60 dni	31,6 %	9,1 %	11,0 %
od 61 do 120 dni	12,9 %	25,8 %	37,0 %
nad 120 dni	12,9 %	25,8 %	39,1 %

Okrožne zadeve

	ODT NG	ODT PT	ODT SG	OPP
do 30 dni	29,0 %	17,7 %	15,1 %	0,0 %
od 31 do 60 dni	13,5 %	10,9 %	11,0 %	0,0 %
od 61 do 120 dni	29,0 %	33,3 %	39,7 %	36,4 %
nad 120 dni	28,4 %	38,1 %	34,2 %	63,6 %

Okrožne zadeve

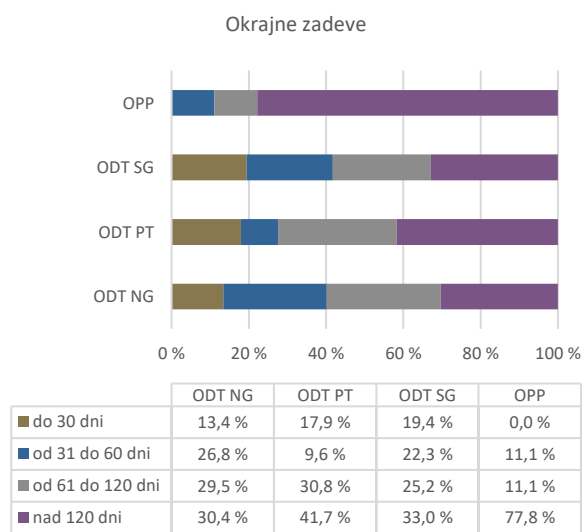
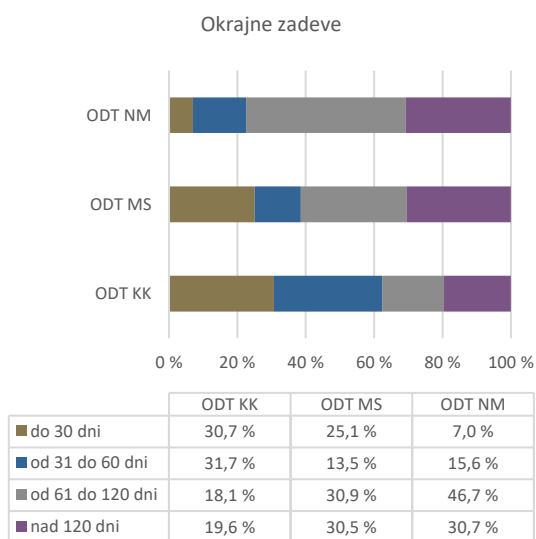
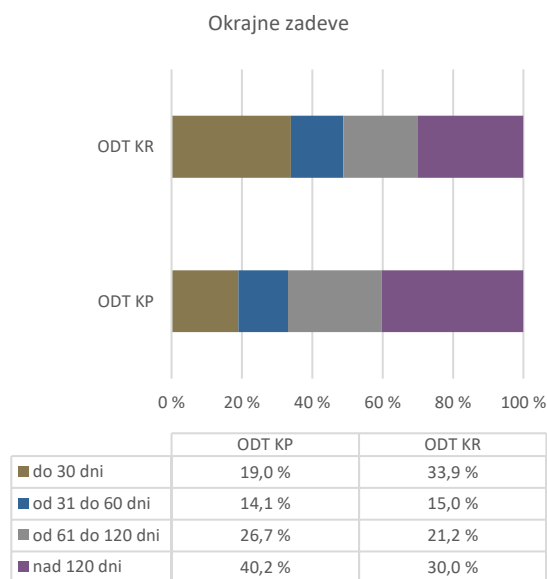
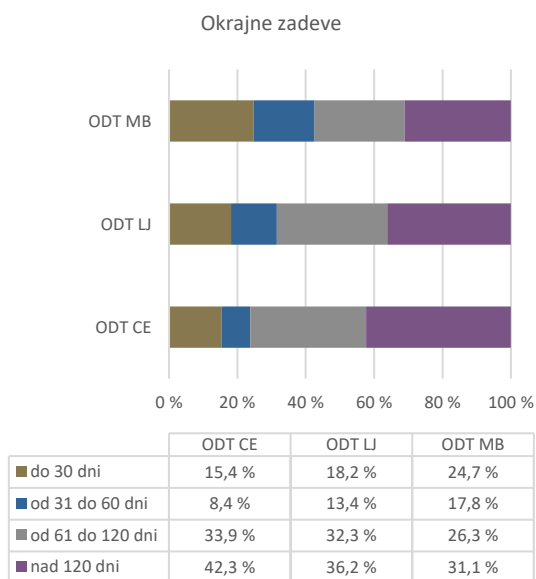

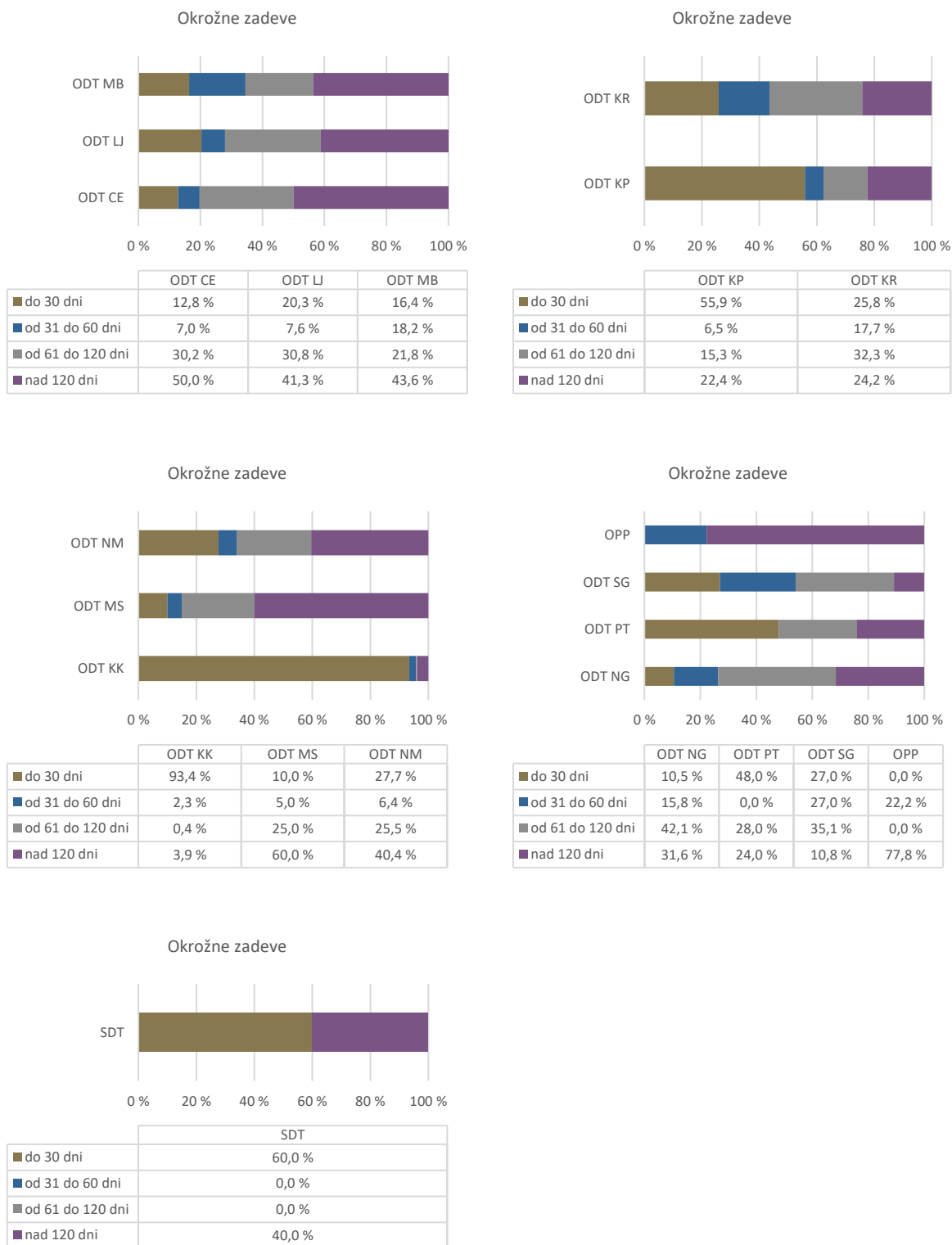
	SDT
do 30 dni	34,7 %
od 31 do 60 dni	3,2 %
od 61 do 120 dni	2,4 %
nad 120 dni	59,7 %

Graf A19: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Okrajne zadeve

Okrožne zadeve

Pri zadevah iz okrajne pristojnosti še vedno izstopa ODT v Novem mestu, kjer je delež zadev, kjer poteče do 30 dni med prejemom ovadbe in vložitvijo obtožnega akta, še vedno premajhen, in sicer 7 odstotkov. Manjši delež zadev v tem časovnem segmentu je v prejšnjem letu izkazoval tudi ODT v Novi Gorici, kjer je ta delež v poročevalnem letu znašal 13,4 odstotka. Tožilstvo, kjer je delež okrajnih zadev v segmentu reševanja ovadbe do vložitve obtožnega akta (brez posameznih preiskovalnih dejanj) do

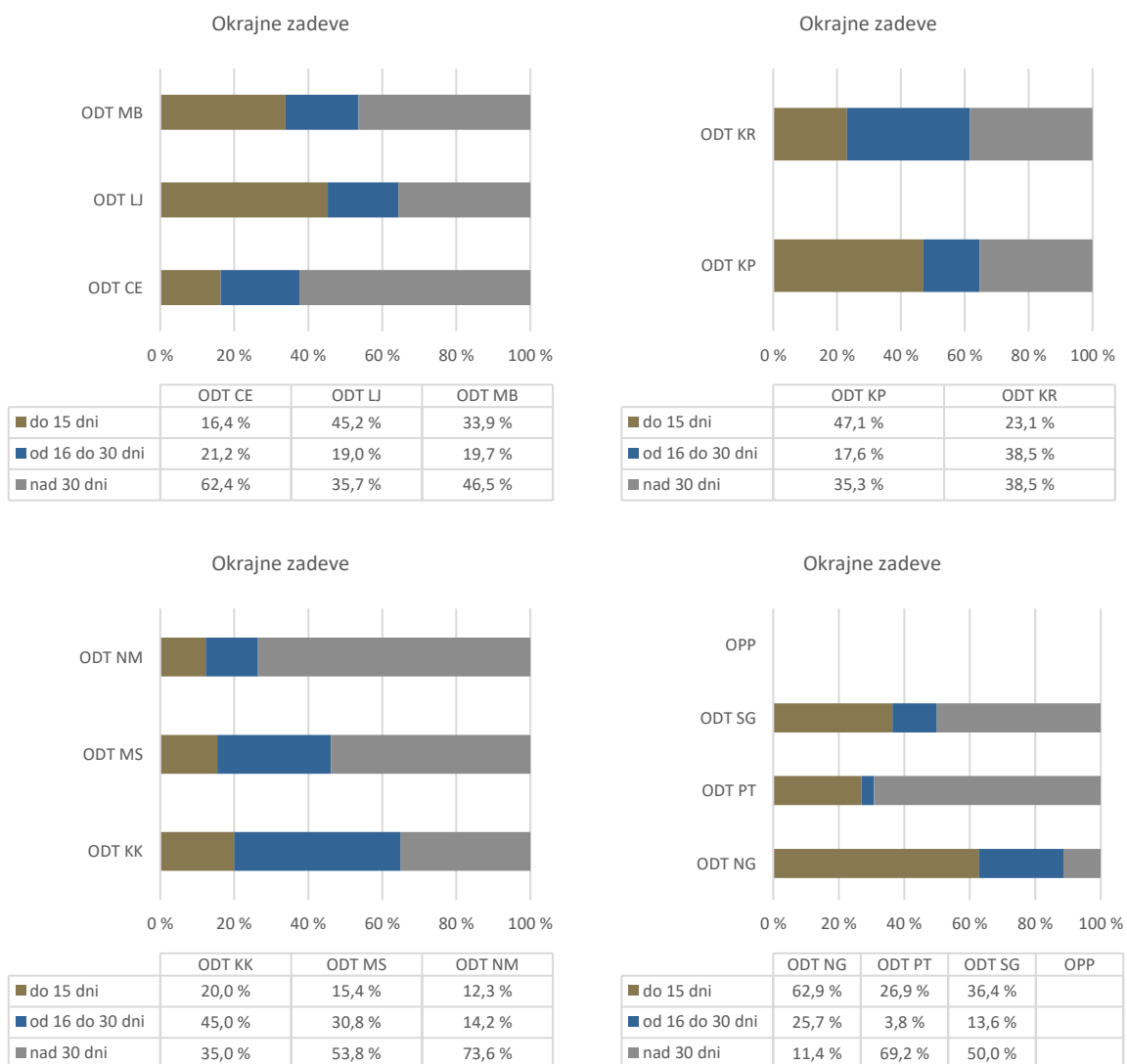

30 dni občutno večji, je ODT v Kopru, in sicer se je ta delež povečal s 13,4 odstotka na 19,01 odstotka. Pri okrajnih zadevah močno izstopa ODT v Krškem, ki ima največji delež zavrženih okrajnih zadev v roku 30 dni, ki znaša 30,7 odstotka v primerjavi z 51,7 odstotka v letu 2022.

Pri okrožnih zadevah pa je pohvalno velika večina, kar 93,4 odstotka, z ODT v Krškem, kar nakazuje na dodatno obremenjenost z zadevami zaradi kaznivih dejanj po 308. členu KZ 1 zaradi nezakonitih migracij in pripornih zadev.

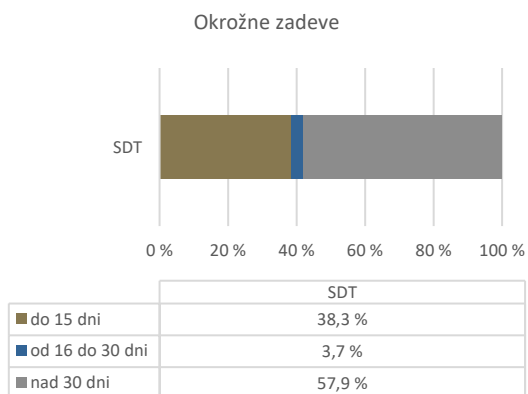
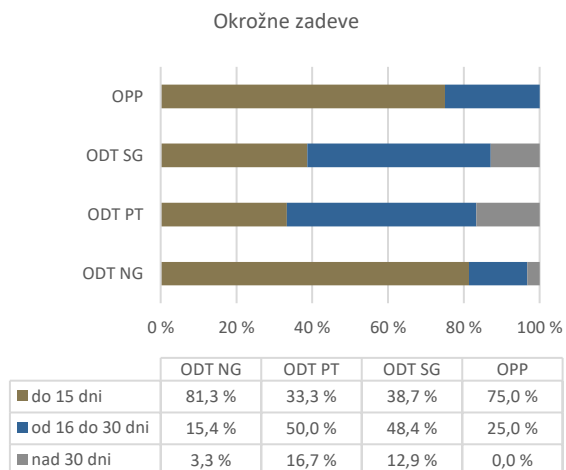
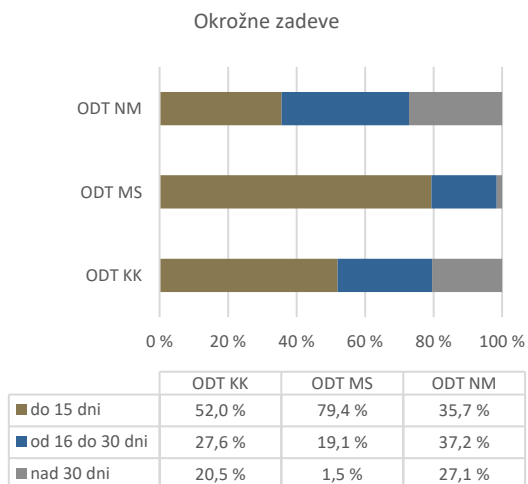
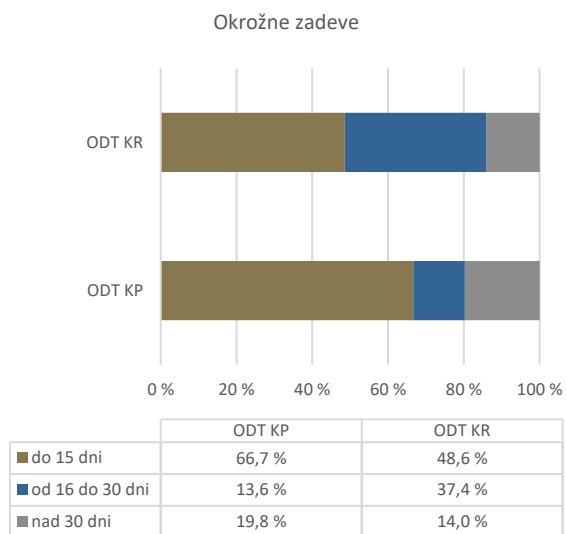
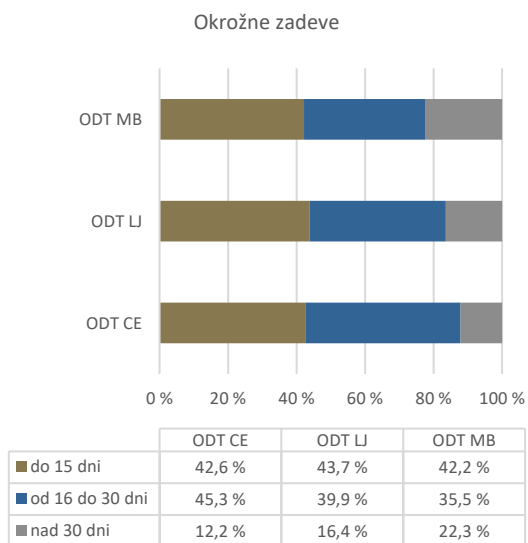
Graf A20: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Okrajne zadeve

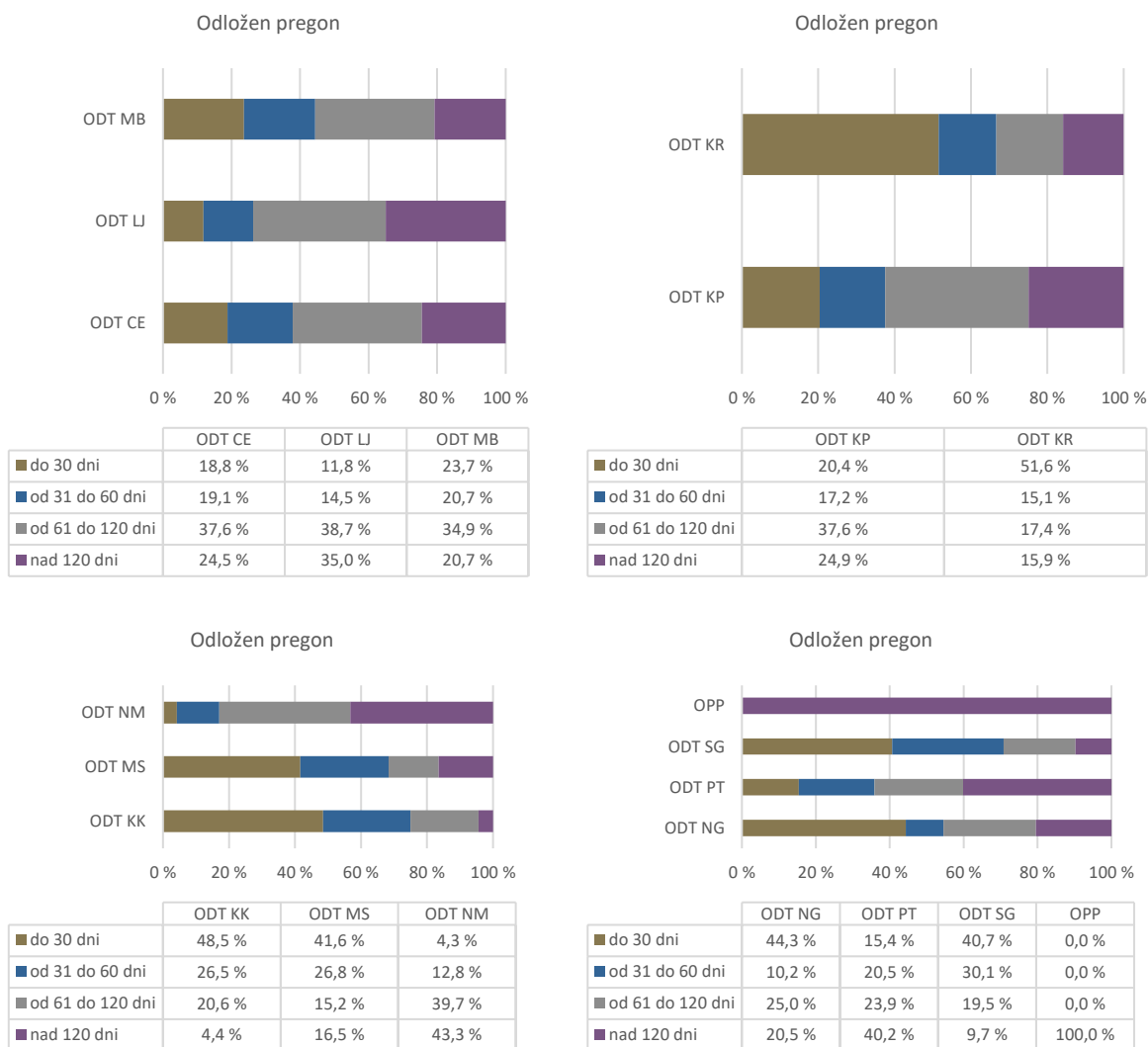

Okrožne zadeve

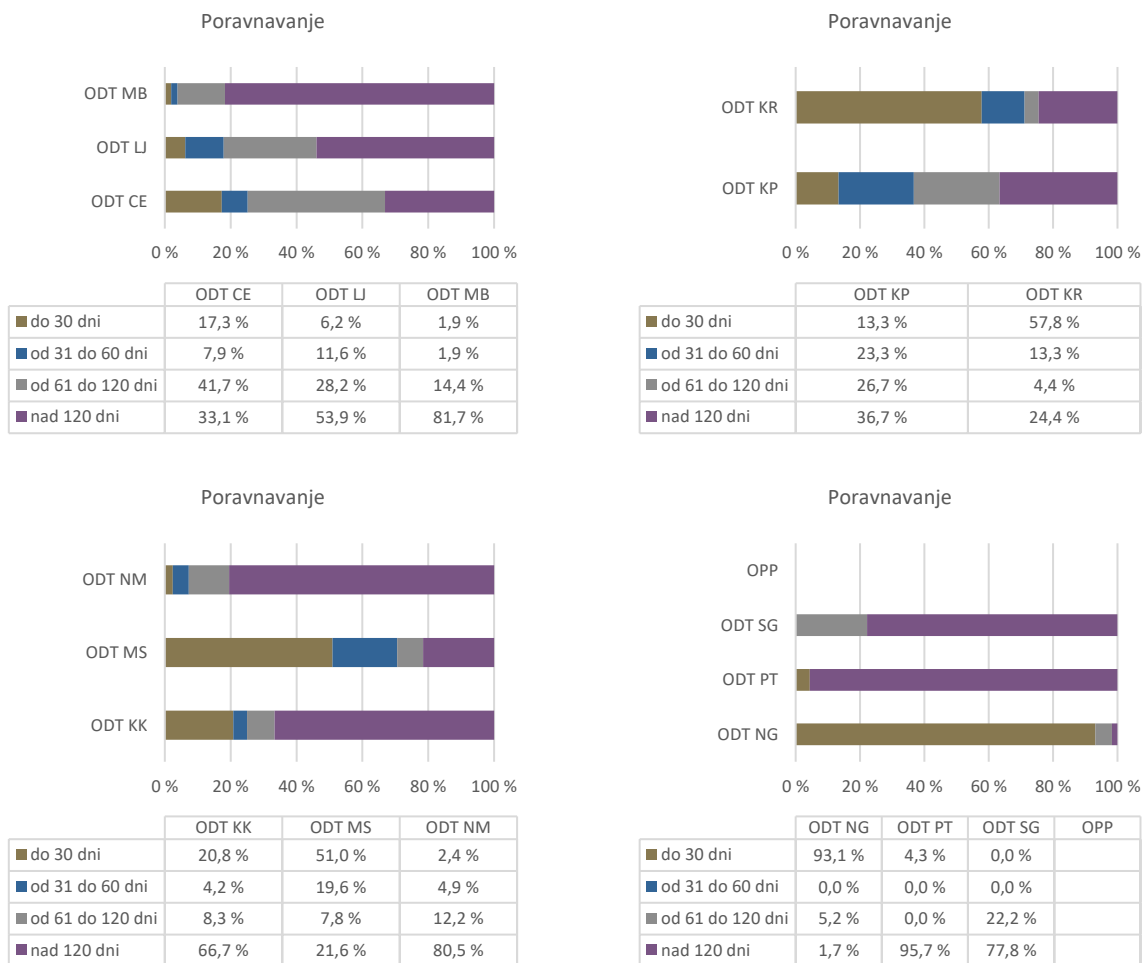

Graf A21: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o odloženem pregonu, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Pri primerjavi podatkov o trajanju postopkov po prejemu ovadbe do odločitve o predložitvi zadeve v odloženi pregon je pri večini državnih tožilstev opazno povečanje deležev zadev v časovnem razponu nad 61 dni. Na primer na ODT v Mariboru se je delež zadev v tem časovnem intervalu povečal na 34,85 odstotka (v letu 2022 23,42 odstotka), na ODT v Kopru z 28,16 odstotka v letu 2022 na 37,56 odstotka v letu 2023, na ODT v Krškem s 6,25 odstotka v letu 2022 na 20,59 odstotka v letu 2023. Tudi primerjava podatkov o trajanju postopkov po prejemu ovadbe do odločitve o predložitvi zadeve v postopek poravnavanja kaže, da se je povečal delež zadev v časovnem intervalu nad 61 dni. Na primer na ODT v Ljubljani z 19,52 odstotka v letu 2022 na 28,22 odstotka v letu 2023, na ODT v Mariboru s 14,29 odstotka v letu 2022 na 14,42 odstotka v letu 2023 in na ODT v Krškem s 4,76 odstotka v letu 2022 na 8,33 odstotka v letu 2023.

Graf A22: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o poravnavanju, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Tudi primerjava podatkov o trajanju postopkov po prejemu ovadbe do odločitve o predložitvi zadeve v postopek poravnavanja kaže, da se je povečal delež zadev v časovnem intervalu nad 61 dni v skupini 1. Na primer na ODT v Ljubljani z 19,5 odstotka v letu 2022 na 28,2 odstotka v letu 2023 (velik kadrovski primanjkljaj na tem tožilstvu), na ODT v Novem mestu je ta delež v primerjavi z letom 2022 enak. Na ODT na Ptujju pa je ponovno velika večina, od 23 ovadb kar 22 ovadb, v časovnem intervalu nad 120 dni). Na ODT v Kranju je bilo zaznано veliko povečanje števila teh postopkov do 30 dni, in sicer s 34,6 odstotka v letu 2022 na 57,7 odstotka v letu 2023.

10.3 VIRI, UČINKOVITOST IN GOSPODARNOST

Učinkovitost je razmerje med uporabljenimi viri in ustvarjenim učinkom. Vire poslovanja državnega tožilstva ugotavljamo na podlagi podatkov o kadrovske zasedbi, delovnih sredstvih in proračunu, ki finančno ovrednoti prej navedena dejavnika. Učinke prikazujemo z rešenimi ovadbami, zastopanjem obtožb pred sodišči ter z drugimi procesnimi in neprocesnimi opravili, od katerih je večina zajeta v preglednicah v tem poročilu. Razpoložljivost državnih tožilcev najbolj verodostojno in primerljivo med tožilstvi prikazujejo podatki o dejanski prisotnosti tožilcev (prikazano v dneh), pri čemer ti podatki upoštevajo odsotnost zaradi različnih (osebnih) razlogov (zdravstvenih, starševskih, invalidskih) in dodelitve drugemu tožilstvu ali organu, zato smo uporabili te podatke. Zaradi raznovrstnosti opravil, ki se lahko štejejo za rezultat tožilčevega dela, celotnega učinka tožilstva ni mogoče preprosto meriti in ovrednotiti.

10.3.1 VIRI

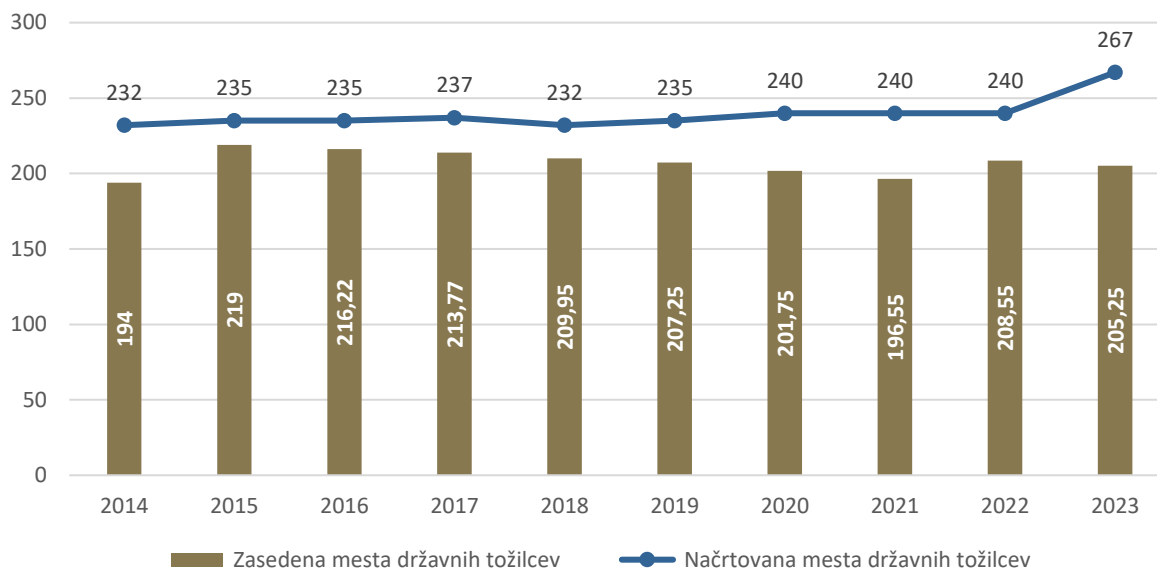
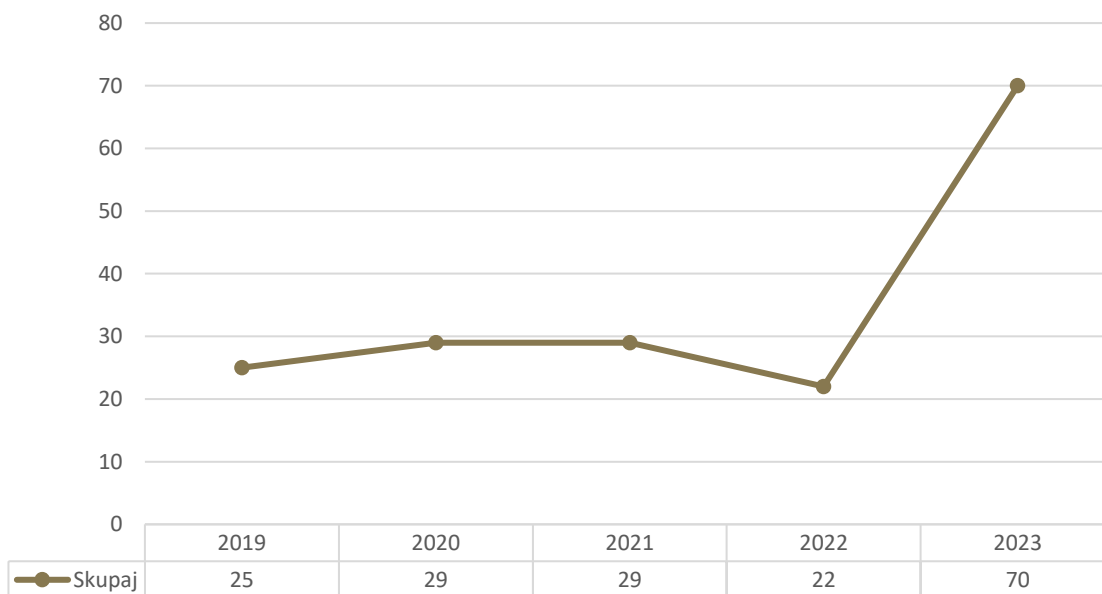
Zasedenost državnotožilskih mest se je od leta 2015 do leta 2022 stalno zmanjševala. V letu 2022 se je zasedenost državnotožilskih mest nekoliko izboljšala, žal pa se je kljub dodatnim imenovanjem državnih tožilcev v letu poročanja znova zmanjšala, in sicer za tri državnotožilska mesta.

Na tem mestu je treba opozoriti, da so v grafu A23 zasedena mesta navedena tudi v decimalnih številih, saj so nekatere državne tožilke in tožilci zaposleni za skrajšani delovni čas, kar zapolni delovno mesto, načeloma pa delo, ki ga opravi določeni državni tožilec s skrajšanim delovnim časom, ne sovпада z nalogami, ki jih opravi državni tožilec, ki delo opravlja s polnim delovnim časom.

Pozitivne spremembe so pri načrtovanju števila delovnih mest državnih tožilcev, ki je načeloma enako, kot ga določa odredba o številu delovnih mest državnih tožilcev, prvič od leta 2014.

Ne glede na navedeno je bilo na dan 31. december 2023 kar 70 odprtih postopkov za imenovanje državnih tožilcev. V primerjavi s prejšnjim letom se je število odprtih postopkov povečalo za 48 imenovanj. V postopke imenovanja spadajo imenovanja okrožnih in drugih višjih državnih tožilcev. Na odprta mesta okrožnih, okrajnih, višjih in vrhovnih državnih tožilcev se prijavijo predvsem okrajni in drugi državni tožilci, ki bi z imenovanjem v višji naziv tudi napredovali. Dejansko državna tožilstva z imenovanjem 48 državnih tožilcev ne bodo pridobila toliko novih državnih tožilcev, ampak se bo večina državnih tožilcev prerazporedila na druga delovna mesta.

Kot smo opažali tudi v prejšnjih letih, organizacija ne zmore nadomeščati odliva tožilskega kadra, eden glavnih razlogov za to pa je dolgotrajnost postopkov. Kritiko sistema izbirnega postopka podpirajo podatki o številu odprtih postopkov za imenovanje državnih tožilcev, ki se očitno povečuje (graf A24).

Graf A23: Zasedena mesta državnih tožilcev, število predvidenih mest državnih tožilcev po kadrovskem načrtu na dan 31. december

Graf A24: Odprti postopki za imenovanje državnih tožilcev na dan 31. december

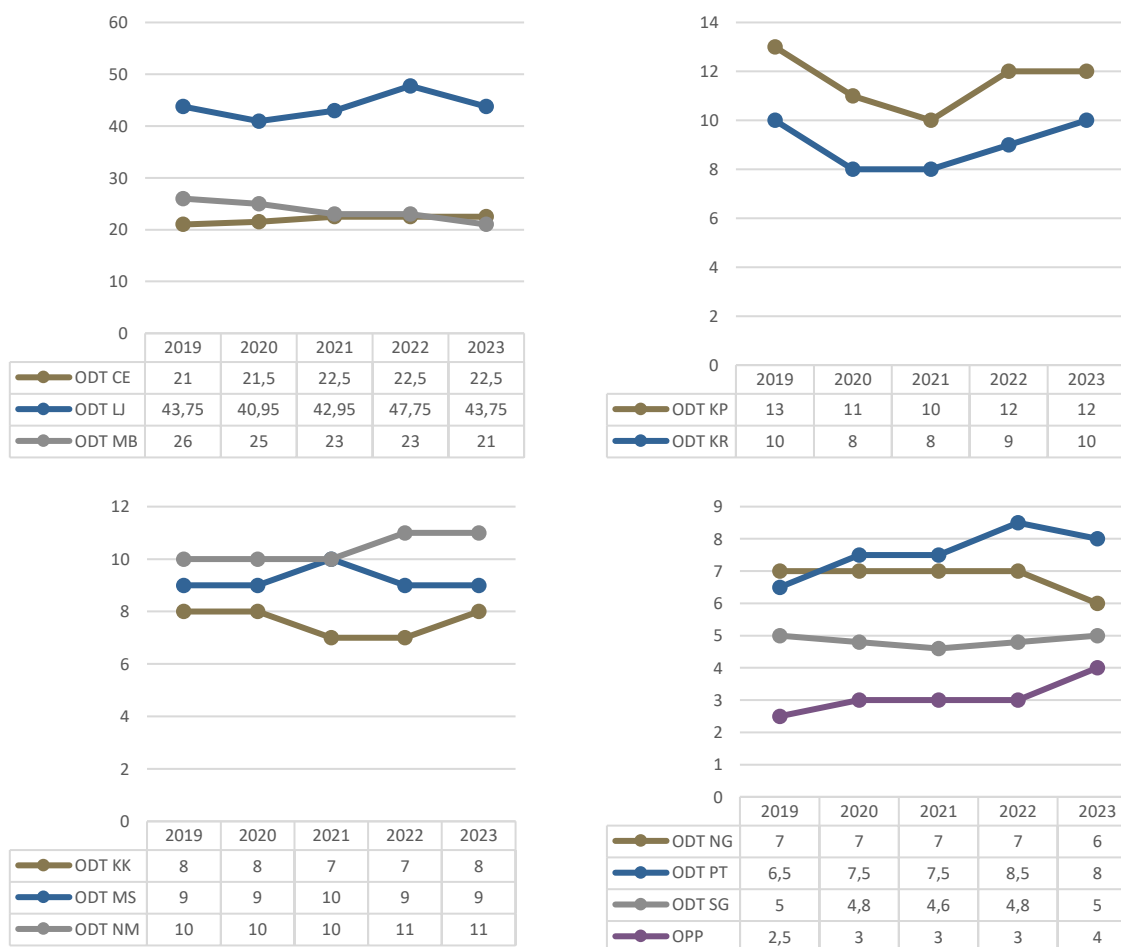
Pri podrobnejši analizi razlike med številom zasedenih mest državnih tožilcev in načrtovanim številom zasedenih mest opazimo primanjkljaj državnih tožilcev predvsem na največjih državnih tožilstvih, na ODT v Ljubljani in ODT v Mariboru. Na velikih državnih tožilstvih, ki se spoprijemajo tudi z največjim številom ovadb in posebej še s povečanjem števila ovadb glede na prejšnje leto, je primanjkljaj posameznega tožilca velik udarec za celotno tožilstvo.

Iz primerjave z letom 2022 je razvidno, da se je število načrtovanih zasedenih mest prvič uskladilo z Odredbo o številu mest državnih tožilcev, število zasedenih mest pa se je kljub temu zmanjšalo za več kot tri državne tožilce s polnim delovnim časom (3,3). Zaradi uskladitve kadrovskega načrta z Odredbo o številu mest državnih tožilcev je v teku veliko več postopkov za imenovanje državnih tožilcev. Največ

odprtih postopkov za imenovanje državnih tožilcev imata ODT v Ljubljani in SDT. Na ODT v Ljubljani je bilo konec leta 2022 odprtih 8 postopkov za imenovanje državnega tožilca, konec leta 2023 jih je bilo 28. SDT je konec leta 2022 imel le dva odprta postopka za imenovanje državnih tožilcev, letos ima odprtih 10 postopkov. Konec leta 2023 je bilo skupaj odprtih postopkov imenovanja državnih tožilcev kar 70. Čeprav je teh postopkov 48 več kot konec leta 2022, kaže, da bo več državnih tožilcev opravljalo funkcijo na državnih tožilstvih in bodo postopoma razbremenjeni že imenovani državni tožilci na posameznih državnih tožilstvih. Glede na ugotovitve večine državnih tožilstev je nujno treba spremeniti postopek imenovanj državnih tožilcev, da bo dejansko omogočil imenovanje 48 novih oseb s funkcijo državnih tožilcev.

Graf A25: Gibanje zasedenosti državnotožilskih mest po tožilstvih

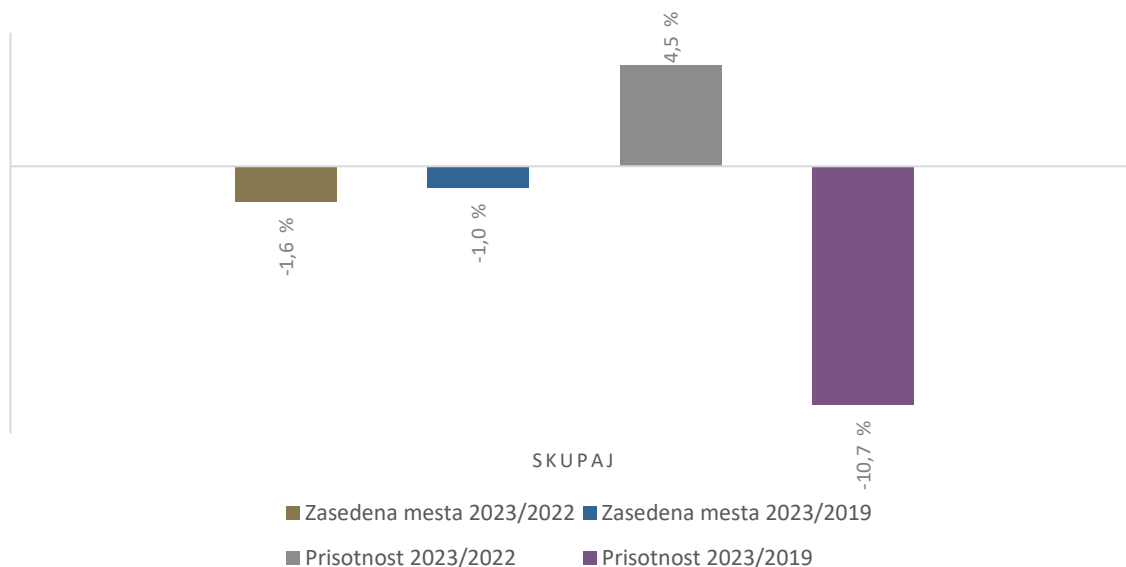

Podatek o zasedenosti mest na zadnji dan v letu kaže trend gibanja zasedenosti mest, ki se med letom spreminja. Iz grafov, v katerih so prikazana po skupinah primerljiva okrožna državna tožilstva, je razvidno, da se stanje zasedenosti državnotožilskih mest skoraj ne spreminja, največji tožilstvi v Ljubljani in Mariboru pa se kljub odprtim postopkom za zasedbo novih državnotožilskih mest spoprijemata z največjim zmanjšanjem števila zaposlenih državnih tožilcev. Na ODT v Mariboru spremljamo trend zmanjševanja števila zasedenih državnotožilskih mest v zadnjih petih letih, na ODT v Ljubljani pa se je zasedenost državnotožilskih mest po rahli okrepitvi v letu 2022 znova precej zmanjšala.

Jasneje gibanje zasedenosti kažeta izračun in analiza spremembe števila zasedenih mest in dejanske prisotnosti glede na prejšnje leto 2022 oziroma glede na leto 2019. Gibanje razmerij prikazuje graf A26. Edini pozitiven rezultat, ki ga opazimo tako v primerjavi zasedenih mest in prisotnosti med letom

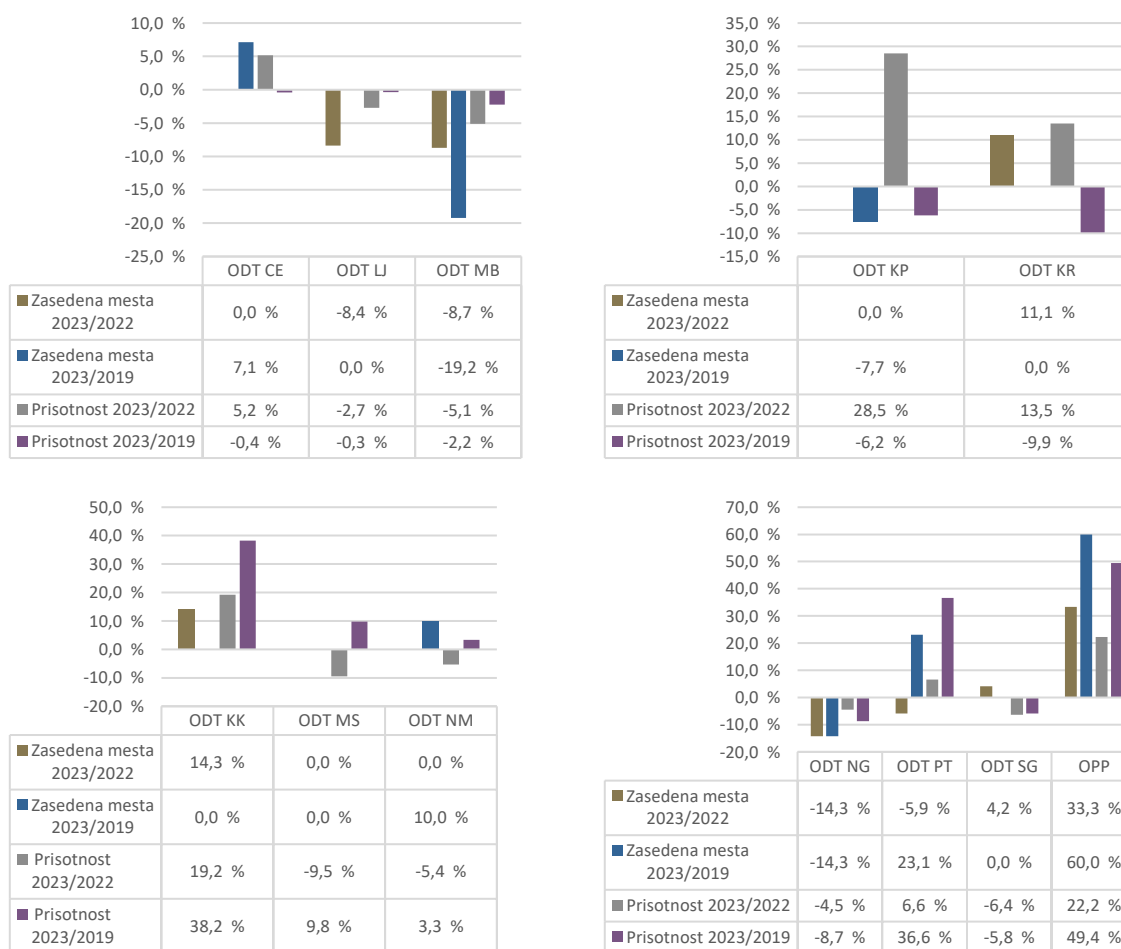
poročanja in prejšnjim letom oziroma pred petimi leti, je sprememba prisotnosti državnih tožilcev v primerjavi s prisotnostjo državnih tožilcev v letih 2022 in 2023.

Graf A26: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti, skupaj

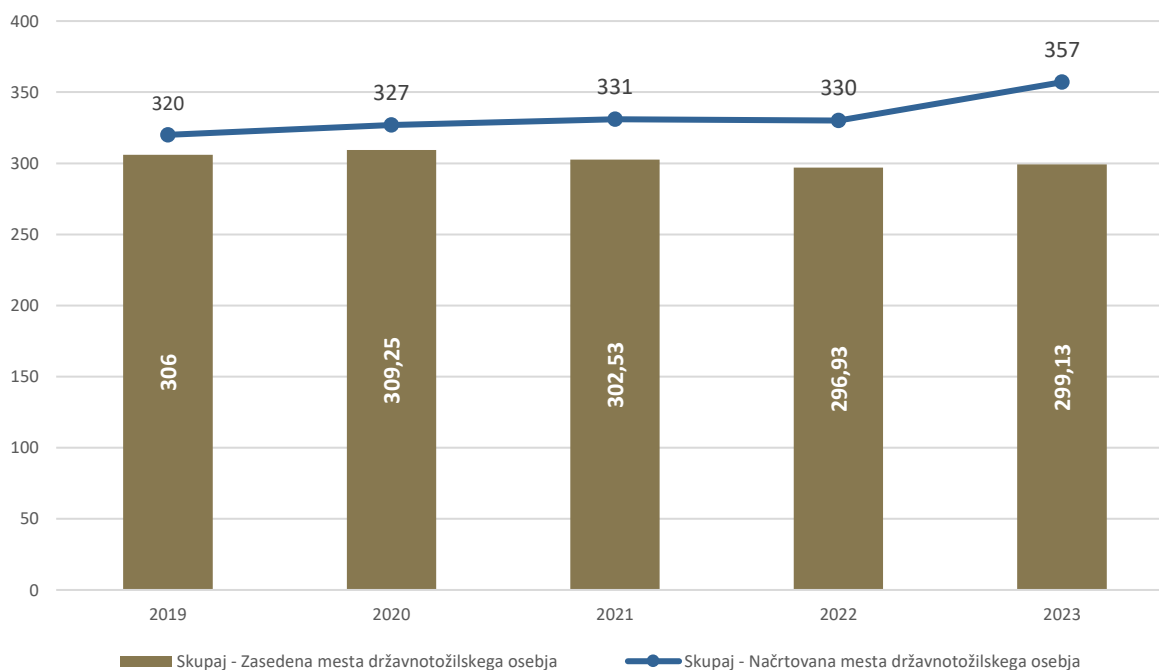

Na razpoložljivost tožilcev, ki so imenovani na določeno tožilstvo, vpliva tudi njihova začasna dodelitev na druga tožilstva (zlasti na SDT RS in VDT RS, dodelitev pa je mogoča tudi na drugo okrožno državno tožilstvo) in v druge organe (Eurojust, Državnotožilski svet) ter mirovanja funkcije državnega tožilca. Ti primeri so v okviru sistema državnega tožilstva upravičeni, če ima tožilstvo zaradi okrepitve enote, pri kateri opravljajo funkcijo ali strokovno delo tožilci z drugega tožilstva, kot celota večjo korist, kot če dodelitve ne bi bilo. Pri tem je treba uravnavati občutljivo ravnovesje med interesi enote, ki prejema zunanje vire, in enote, ki so ji odtegnjeni kadrovske viri. Po eni strani se tako enakomerneje porazdeli obremenjenost, kar tudi povečuje pripravljenost za prihodnje sodelovanje med tožilstvi in krepi solidarnost v organizaciji. Po drugi strani se z večjo rotacijo na mestih za dodeljene tožilce omogoča, da ti nova znanja in način dela, ki so jih pridobili, vnašajo v svoje matično okolje in s tem prispevajo k razvoju. Iz tega izhaja, da je treba dosledno spoštovati določbe zakonodaje o omejeni dobi dodelitve državnega tožilca na drugo tožilstvo ali organ.

Glede SDT RS bo treba preveriti podlage, na katerih je bilo določeno razmerje med dodeljenimi in imenovanimi tožilci ob vzpostavitvi tega tožilstva. Izkazuje se, da so potrebe SDT RS po mestih imenovanih tožilcev večje od predvidenih, na kar kaže tudi praksa večkratnega podaljševanja dodelitev za iste tožilce. Dodeljevanje državnih tožilcev na SDT RS povzroči tudi obremenitev okrožnih državnih tožilstev, ki zato nimajo na voljo celotnega državnega tožilca. Zato je treba kadrovske normative tega tožilstva prilagoditi in s tem sprostiti mesta v kadrovskem načrtu okrožnih državnih tožilstev. Dodeljevanje državnih tožilstev na SDT RS najbolj občuti ODT v Ljubljani, ki ponovno opozarja na s tem povezano realno zasedenost državnotožilskih mest ter nezmožnost nadomestitve manjkajočih dodeljenih državnih tožilcev.

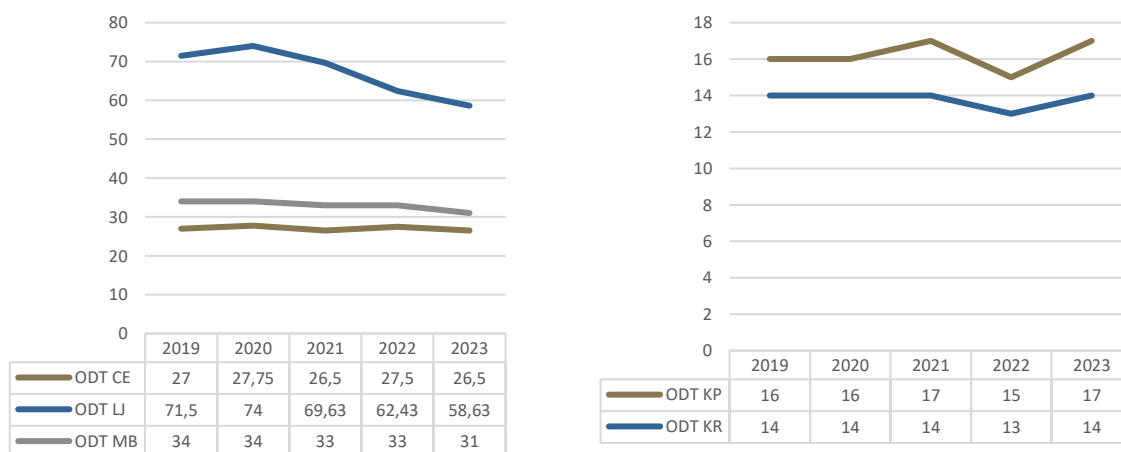

Graf A27: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti po tožilstvih

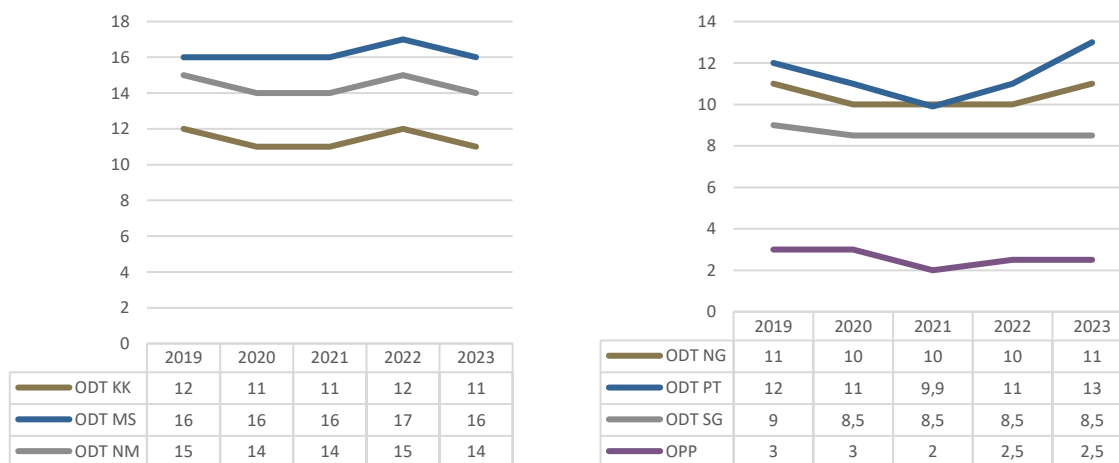
Iz prikazov primerjav so razvidne večje razlike v prisotnosti tožilcev na državnih tožilstvih. Številnih vzrokov za razliko med dejansko prisotnostjo tožilcev in zasedenostjo tožilskih mest, kot so odsotnost zaradi bolezni, starševskega varstva in invalidnosti, z ukrepi državnotožilske uprave ni mogoče neposredno in v celoti odpraviti. Najmanjšo prisotnost v primerjavi z letom 2022 opazimo pri ODT v Murski Soboti, in sicer za 9,5 odstotka. Omeniti pa je treba tudi, da ima v primerjavi z vsemi drugimi okrožnimi državnimi tožilstvi samo ODT v Mariboru negativne rezultate v vseh primerjavah, med letoma 2019 in 2023 pa izstopa primerjava števila zasedenih mest, ki je za 19,2 odstotka manjše kot pred petimi leti.

Graf A28: Zasedena mesta državnotožilskega osebja, skupaj

Glede zasedenosti državnotožilskega osebja se je število na državni ravni rahlo povečalo, in sicer za 2,2 (več kot dve polno zaposleni osebi). Največje zmanjšanje v primerjavi z letom 2022 je ponovno na ODT v Ljubljani, in sicer za 3,8 (več kot tri polno zaposlene osebe). Razlog za pomanjkanje je mogoče delno utemeljiti v veliki fluktuaciji državnotožilskega osebja in zaposlovalni politiki, ki ne omogoča zaposlitev za nedoločen čas pred iztekom dvehletnega obdobja brez izvedenega javnega natečaja. V praksi to pomeni, da se na javne natečaje za zaposlitev za nedoločen čas prijavijo višji pravosodni sodelavci, ki so dejansko po postopku javnega natečaja zasedli delovno mesto za določen čas. Zato okrožno tožilstvo ne dobi dodatnega sodelavca, ampak je isti višji strokovni sodelavec zaposlen na istem tožilstvu na drugem delovnem mestu. Ukrep, ki bi omogočal vsaj delno povečanje zasedenosti, bi bil, da se v praksi izvedeta dva postopka javnega natečaja.

Gibanje skupnega števila zasedenih mest državnotožilskega osebja je prikazano v grafu A28_1 in kaže, da imajo primerljiva tožilstva primerljivo število državnotožilskega osebja.

Graf A29: Zasedena mesta državnotožilskega osebja, po tožilstvih

Državna tožilstva skoraj brez izjeme opozarjajo na težak kadrovski položaj in navajajo različne ukrepe, s katerimi bolj ali manj uspešno blažijo primanjkljaj državnih tožilcev. Deloma je mogoče težave reševati z ukrepi tipizacije poslovanja glede na vrsto opravil, kot jo izvaja ODT v Ljubljani že več let (poseben režim reševanja bagatelnih zadev, pobud za nujna preiskovalna dejanja in začasna zavarovanja ter mednarodno pravno pomoč in podobno), s pomočjo drugih državnih tožilstev pri posameznih procesnih fazah (postopek do sprejetja odločitve o pregonu, zastopanje na glavni obravnavi) ter z intenzivnejšo vključitvijo strokovnih sodelavcev in, seveda, z večjimi prizadevanji državnih tožilcev na vseh prizadetih tožilstvih. Razen uvajanja dobrih praks poslovanja pa so lahko ti ukrepi le prehodni.

Poleg navedenega se v letu poročanja državna tožilstva spoprijemajo tudi z izrazitim pomanjkanjem zainteresiranega kadra, ki bi želel opravljati delo na mestu državnotožilskega osebja. Več tožilstev, med njimi predvsem ODT v Ljubljani in SDT, opozarjajo na neuspele postopke javnih razpisov za zasedbe različnih mest državnotožilskega osebja. Predvsem pri zaposlovanju novih strokovnih sodelavcev prejmejo državna tožilstva malo prijav, od katerih je še manj primernih za zasedbo razpisanih delovnih mest. Delno je razlog nizko plačilo prihodnjih zaposlenih, ki se raje odločijo za bolj plačano delovno mesto, na drugi strani pa Pravna fakulteta v Ljubljani vsako leto razpiše manj vpisnih mest za študij prava.

Nedvomno je treba upoštevati, da bo tudi v prihodnje upokojevanje državnih tožilcev zelo vplivalo na zmanjšanje števila zasedenih državnotožilskih mest, ki jih bo treba zapolniti z novim kadrom. Po podatkih kadrovske službe je bilo na dan 31. december 2023 **10** državnih tožilcev, ki so bili stari med 65 in 70 let, kar pomeni, da verjetno že izpolnjujejo pogoje za upokojitev in bodo zagotovo vsi zapustili tožilstvo v naslednjih petih letih, ko bodo dopolnili starost, ki jo ZDT-1 predvideva za upokojitev (70 let). Na dan 31. december 2023 je bilo kar **57** državnih tožilcev starih med 55 in 65 let. Če upoštevamo trend, da se jih le dobrih pet odstotkov upokoji nad 65. letom starosti, bodo le **trije** državni tožilci iz te skupine po desetih letih še vedno na tožilstvu, drugih **54** državnih tožilcev iz te skupine pa se bo upokojilo v desetih letih. Pri tem ni odveč poudariti, da gre za najbolj izkušen kader, ki ga je nemogoče nadomestiti v kratkem času. To bo dodatno negativno vplivalo tako na kakovost kot tudi količino opravljenega dela.

10.3.2 UČINKOVITOST

Povprečna učinkovitost celotnega tožilstva je izračunana kot razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo tožilcev (kazalnik 10 meril). Zaradi enostavnejše primerjave se v izračunu predvideva, da so zadeve, ki jih državni tožilci v okviru skupin primerljivih državnih tožilstev

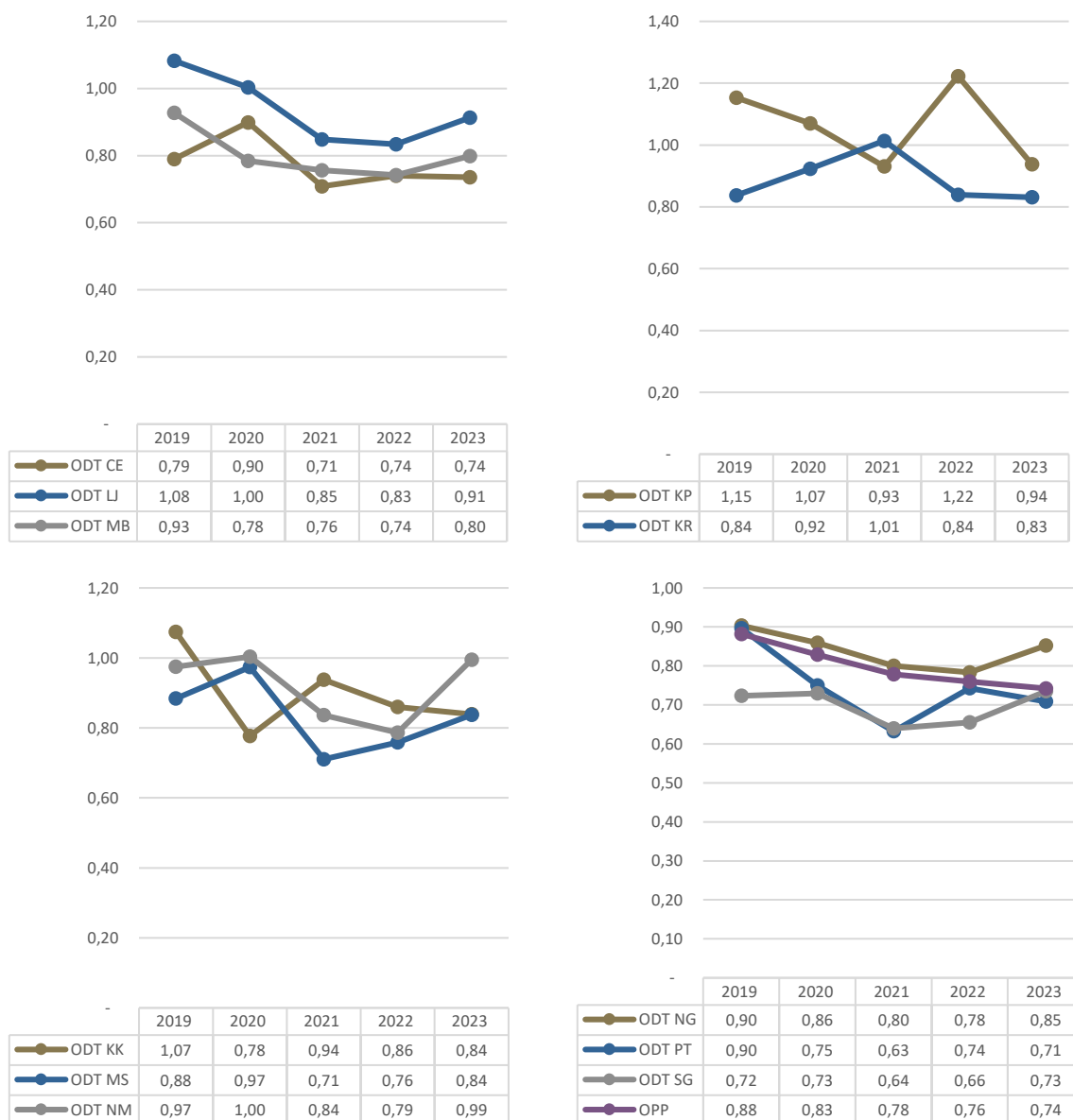
obravnavajo, podobne. Upošteva se primerjava, ali gre za državna tožilstva v večjih urbanih središčih ali na podeželju.

Ker se učinkovitost tožilstev po merilih ocenjuje po doseganju 90-odstotnega deleža glede na tožilstvo z najvišjo vrednostjo v skupini, v nadaljevanju prikazujemo trend gibanja učinkovitosti primerljivih tožilstev po skupinah. Upošteva se število rešenih ovadb zoper polnoletne osebe v razmerju z dejansko prisotnostjo državnih tožilcev.

Graf A30: Razmerje doseganja kazalnika učinkovitosti po primerljivih tožilstvih

Skupina	OE	Vrednost kazalnika učinkovitost	Ciljna vrednost kazalnika	Razlika do ciljne vrednosti	Delež doseganja kazalnika	Grafični prikaz doseganja kazalnika
1	ODT CE	0.74	0.82	-0.09 -10.51 %	89.49 %	
	ODT LJ	0.91	0.82	0.09 11.11 %	111.11 %	
	ODT MB	0.80	0.82	-0.02 -2.85 %	97.15 %	
2	ODT KP	0.94	0.84	0.09 11.11 %	111.11 %	
	ODT KR	0.83	0.84	-0.01 -1.55 %	98.45 %	
	ODT KK	0.84	0.89	-0.06 -6.25 %	93.75 %	
3	ODT MS	0.84	0.89	-0.06 -6.38 %	93.62 %	
	ODT NM	0.99	0.89	0.10 11.11 %	111.11 %	
	ODT NG	0.85	0.77	0.09 11.11 %	111.11 %	
4	ODT PT	0.71	0.77	-0.06 -7.58 %	92.42 %	
	ODT SG	0.73	0.77	-0.03 -4.19 %	95.81 %	
	OPP	0.74	0.77	-0.02 -3.22 %	96.78 %	

Iz grafičnega prikaza deleža doseganja kazalnika vidimo, da se učinkovitost večine okrožnih državnih tožilstev giblje blizu kazalnika. Odstopanja so pri ODT v Novem mestu, Murski Soboti in Krškem, kjer je kazalnik izjemno visok in znaša 0,89. Na drugih okrožnih državnih tožilstvih se kazalnik učinkovitosti giblje med 0,77 in 0,84.

Graf A31: Razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo državnih tožilcev po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih) v obdobju 2019–2023

Iz prikaza posameznih skupin tožilstev je razvidno, da je učinkovitost po skupinah podobna. V skupini 3 izstopajo ODT v Novem mestu s kazalnikom učinkovitosti 0,99, ki je za 0,20 točke višji kot prejšnje leto in je med vsemi tožilstvi v vseh skupinah najučinkovitejše tožilstvo, ter za njim ODT v Kopru z 0,94 in ODT v Ljubljani z 0,91.

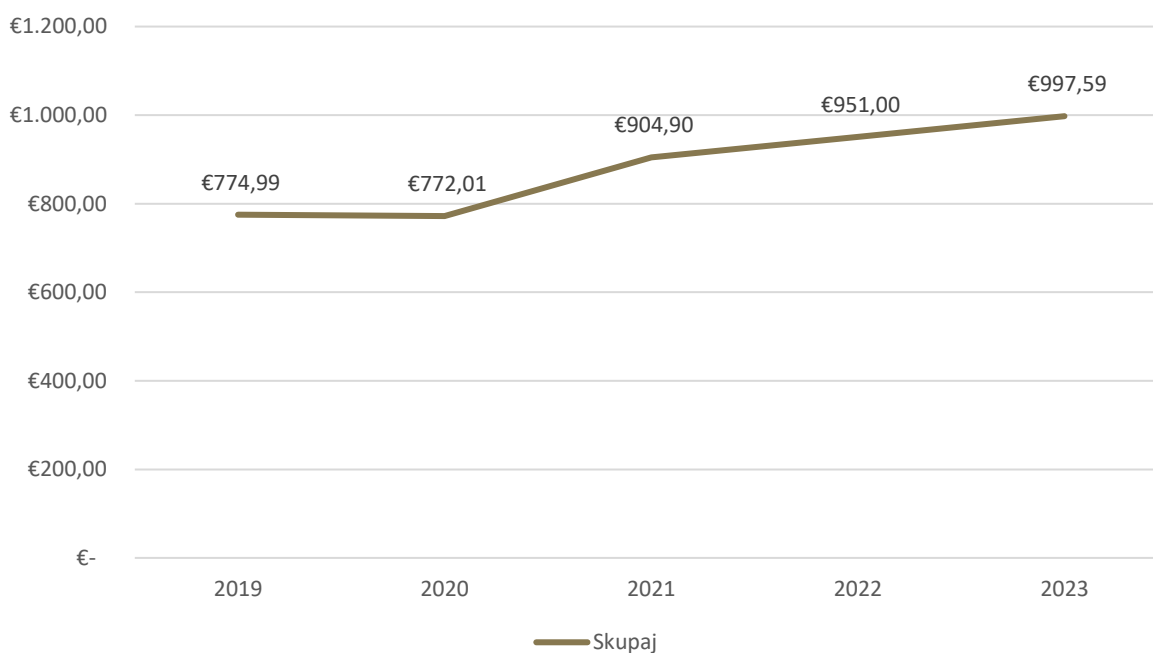
10.3.3 GOSPODARNOST

Gospodarnost tožilstva se določa kot razmerje med porabljenimi proračunskimi sredstvi in številom rešenih zadev ter je izračunano kot strošek na zadevo. Treba je poudariti, da so izračunane vrednosti le orientacijske in da ne gre za absolutni kazalnik, ki bi nujno odražal dejansko stanje. Na dejansko gospodarnost namreč vpliva več dejavnikov, kot so dejanska prisotnost zaposlenih, starostna in položajna struktura državnih tožilcev in končno tudi vsebinska zahtevnost zadev, zato je treba številke ocenjevati tudi z njihovim upoštevanjem. Med porabljenimi proračunskimi sredstvi se štejejo tudi sredstva za materialne in druge stroške poslovanja tožilstva.

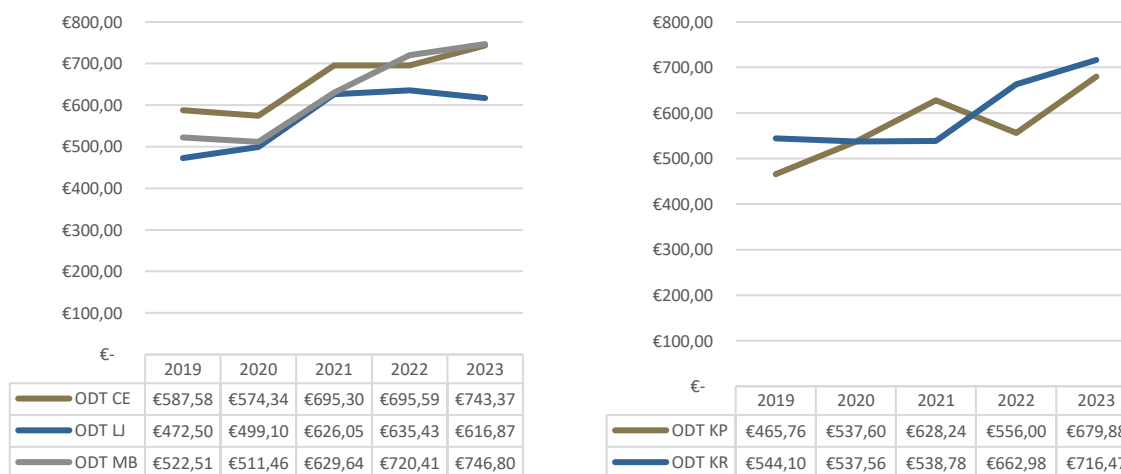
Državna tožilstva so se v letu 2023 spoprijemala z izzivi, kot so spremenjena struktura kaznivih dejanj, kadrovski primanjkljaj, velika obremenjenost državnih tožilcev. Okoliščine, v katerih so državna tožilstva poslovala, so bile nepredvidljive, predvsem zaradi povečanja števila zadev po 308. členu KZ, kar vpliva na število potrebnih prevodov. Poleg tega so državna tožilstva opravila več aktivnega dežurstva. Na koncu moramo upoštevati tudi, da je letna inflacija vplivala tudi na povečanje obratovalnih stroškov državnih tožilstev.

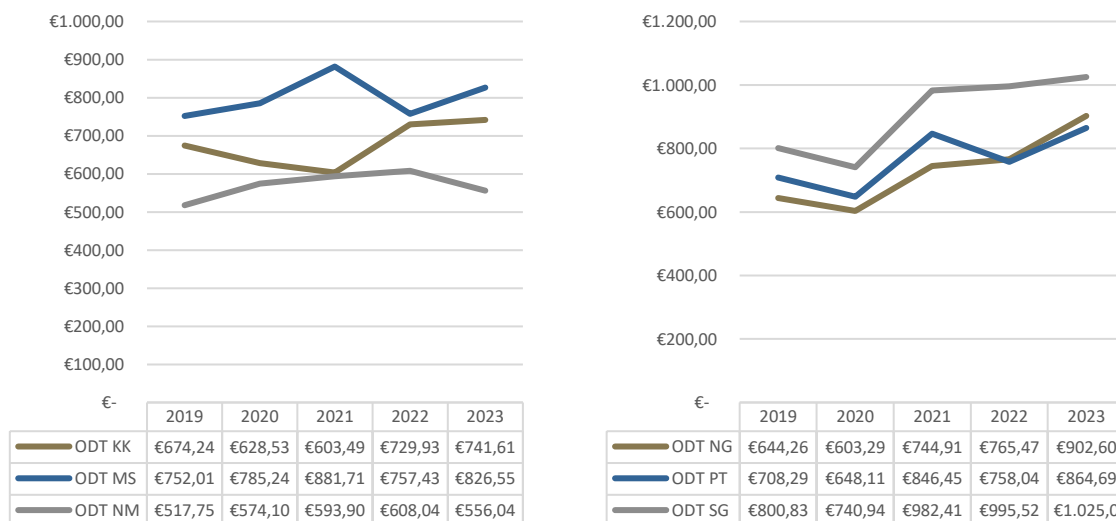
Graf A32: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilstev, skupno (brez sredstev v povezavi s covidom-19)

Za rešitev ene zadeve državna tožilstva v povprečju porabijo več kot prejšnje leto. Trend postopnega draženja opažamo v zadnjih treh letih, ko je ocena gospodarnosti višja za približno 50 evrov na zadevo, kar v povprečju pomeni približno petodstotno zvišanje. Enak odstotek zvišanja je bilo mogoče opaziti tudi med letoma 2021 in 2022.

Graf A33: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilcev, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih) (brez sredstev v povezavi s covidom-19)

Prikaz gospodarnosti po državnih tožilstvih tudi tukaj upošteva merila, zato se gospodarnost in doseganje kazalnika iz meril prikazujeta po skupinah med seboj primerljivih državnih tožilstev. Pričakuje se, da je gospodarnost državnega tožilstva v okviru vrednosti 90 odstotkov glede na rezultat državnega tožilstva z najnižjo vrednostjo v skupini, v katero spada ocenjevano državno tožilstvo. SDT RS ni primerljiv z nobenim državnim tožilstvom, zato ga v prikazu ni. Prav tako v prikazu ne analiziramo OPP, saj ni samostojni proračunski uporabnik, temveč se financira iz proračuna SDT RS.

Iz prikaza gospodarnosti za leto poročanja lahko ugotovimo, da so le štiri okrožna državna tožilstva dosegala kazalnik za gospodarnost v okviru svoje skupine.

V primerjavi s prejšnjim letom ugotavljamo, da je največje odstopanje na ODT v Novi Gorici. V Novi Gorici so poleg že navedenih jasno opazni razlogi zanj, in sicer je to povečanje števila naročil prevodov, za katere so porabili 85 odstotkov več sredstev kot prejšnje leto. Na ODT v Kopru je ocena gospodarnosti višja zaradi odprave škode po poletnih poplavah, saj je bila potrebna sanacija sanitarnih prostorov. Konec leta poročanja je moral ODT v Krškem povečati svoja proračunska sredstva, saj so v novembru ugotovili, da so se zaradi velikega povečanja števila ilegalnih migracij povečale tudi aktivnosti dežurne službe in nadurnega dela. Za izplačilo omenjenega opravljenega dela je bilo treba nameniti skoraj 37 odstotkov več sredstev od načrtovanih. ODT v Krškem je kljub temu doseglo kazalnik gospodarnosti v skupini 3 primerljivih državnih tožilstev.

Pri ODT v Mariboru so pri pripravi predloga spremembe proračuna Republike Slovenije za leto 2023 ocenili, da bi zaradi zvišanja cen energentov, varovanja in čiščenja, ki so predvsem posledica povečanja minimalne plače, splošnega zvišanja cen ter načrtovanega vzdrževanja stavbe (pleskanje sten, zamenjave varnostne razsvetljave in podobno), potrebovali dodatnih 18.000,00 evra, ki so jih ob rebalansu proračuna tudi prejeli.

10.4 IZVAJANJE POLITIKE PREGONA

Politika pregona¹¹ je usmeritev za izvrševanje pristojnosti, nalog in pooblastil državnih tožilcev in državnotožilske uprave, ki so načeloma določeni v zakonu. Poleg tega določa okvirne standarde kakovostnega kazenskega pregona, prednostne naloge pri delu ter prispeva k enotnosti kazenskega pregona. Opisne napotke za izvajanje procesnih aktivnosti daje Politika pregona (v četrtem poglavju),

¹¹ Politiko pregona je sprejel generalni državni tožilec v skladu s 145. členom ZDT-1.

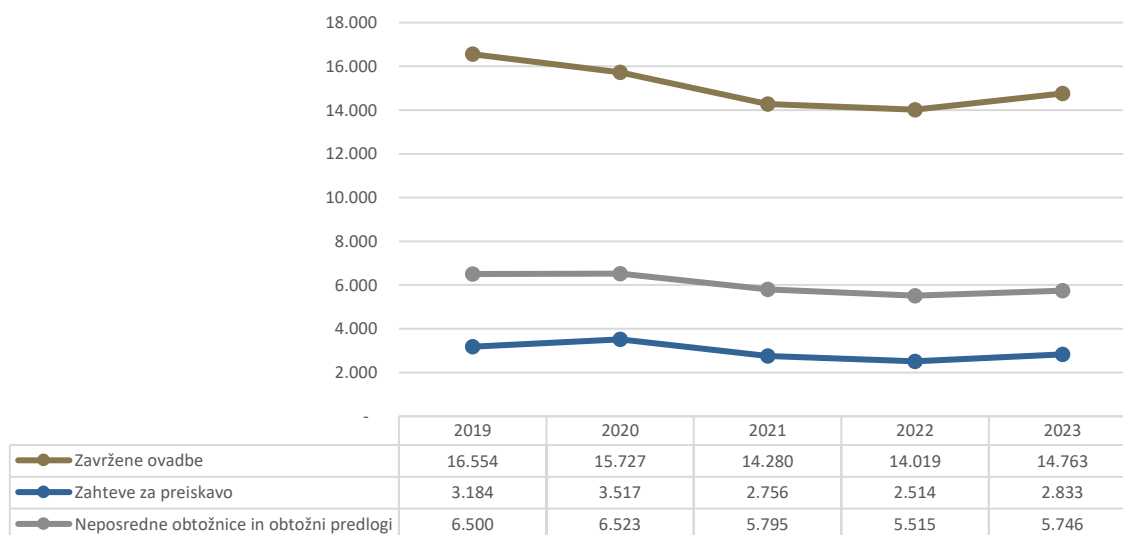
priporočila z navedbo konkretnih ciljnih vrednosti posameznih kazalnikov teh procesnih dejanj pa so določena v merilih¹² (kazalniki 12–17). Pri analizi se upoštevajo le zadeve, v katerih so storilci polnoletne osebe.

10.4.1 ODLOČITVE O PREGONU

Odločitev o pregonu je samostojna odločitev državnega tožilca zaradi zagotavljanja nujnega varstva pravnih dobrin posameznika in družbe. Pri odločitvi o pregonu državni tožilec upošteva vsa znana dejstva in okoliščine, teža kaznivega dejanja, povzročeno škodo, okoliščine storilca kaznivega dejanja ter dolgoročno učinkovitost uspešnega preгона ali alternativnega postopka ter upošteva načelo sorazmernosti in gospodarnosti. Na podlagi preučeni dejstev se lahko državni tožilec tudi odloči, da ne bo sprožil kazenskega preгона (pred sodiščem).

V tem oddelku navajamo odločitve državnih tožilcev o pregonu polnoletnih storilcev kaznivih dejanj. Sem spadajo tako odločitve državnih tožilcev o sprožitvi kazenskega preгона kot tudi odločitve, zakaj državni tožilec ni sprožil kazenskega preгона. V tem poglavju so obravnavane tudi vse zavržene kazenske ovadbe iz vseh razlogov, vključno z uspešno končanimi zadevami na podlagi odloženega preгона ali poravnavanja.

Graf A34: Trend gibanja skupnega števila sprejetih odločitev o pregonu po vrstah odločitev za obdobje 2019–2023

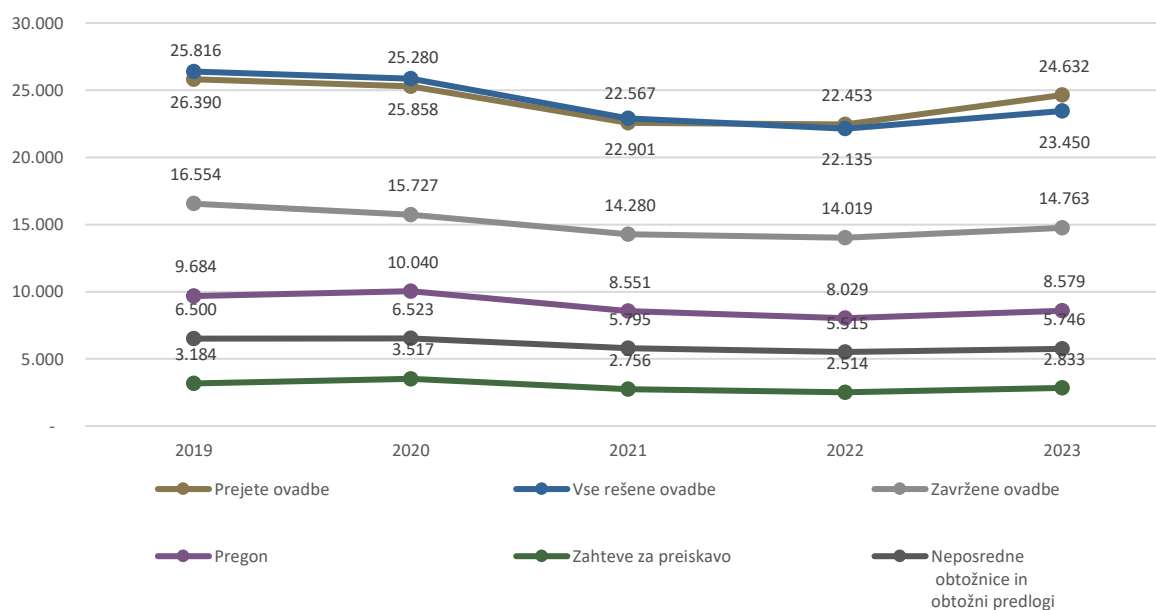

V primerjavi z letoma 2021 in 2022, ko je se trend povečevanja števila zadev, v katerih je bil sprožen kazenski pregon, obrnil navzdol, v letu poročanja opazimo trend povečevanja števila ovadb zoper polnoletne storilce, in sicer za 5,5 odstotka. Zato v primerjavi z letom 2022 zaznavamo povečevanje števila zavrženj kazenskih ovadb (za 5 odstotkov) in tudi povečanje števila odločitev za vložitev zahtev za preiskavo (za 11,3 odstotka) ter neposrednih obtožnic in obtožnih predlogov (za 4 odstotke).

¹²<https://www.drzavnotozilski-svet.si/files/Akti/Merila%20za%20uspesnost%20pregona%20drzavnih%20tozilstev.pdf>

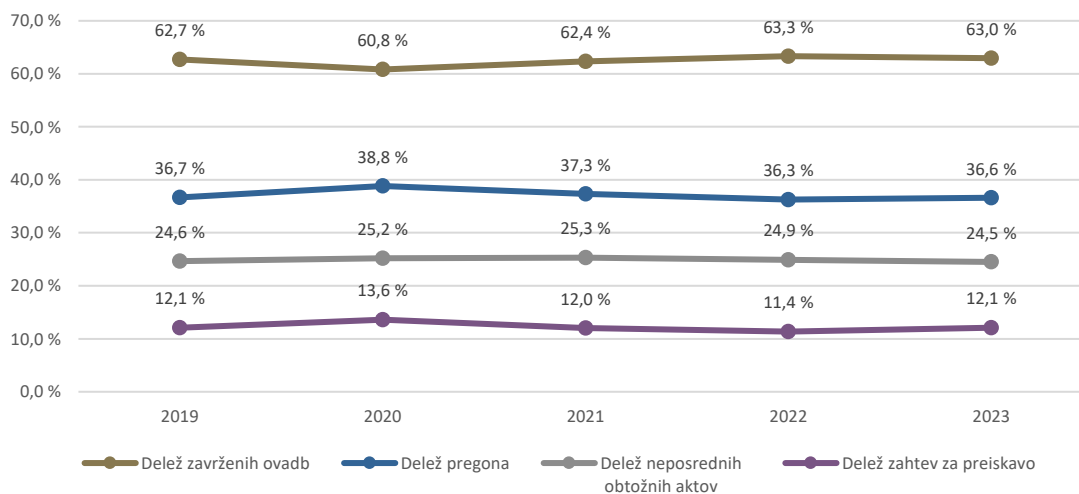

Graf A35: Deleži odločitev o pregonu, skupaj

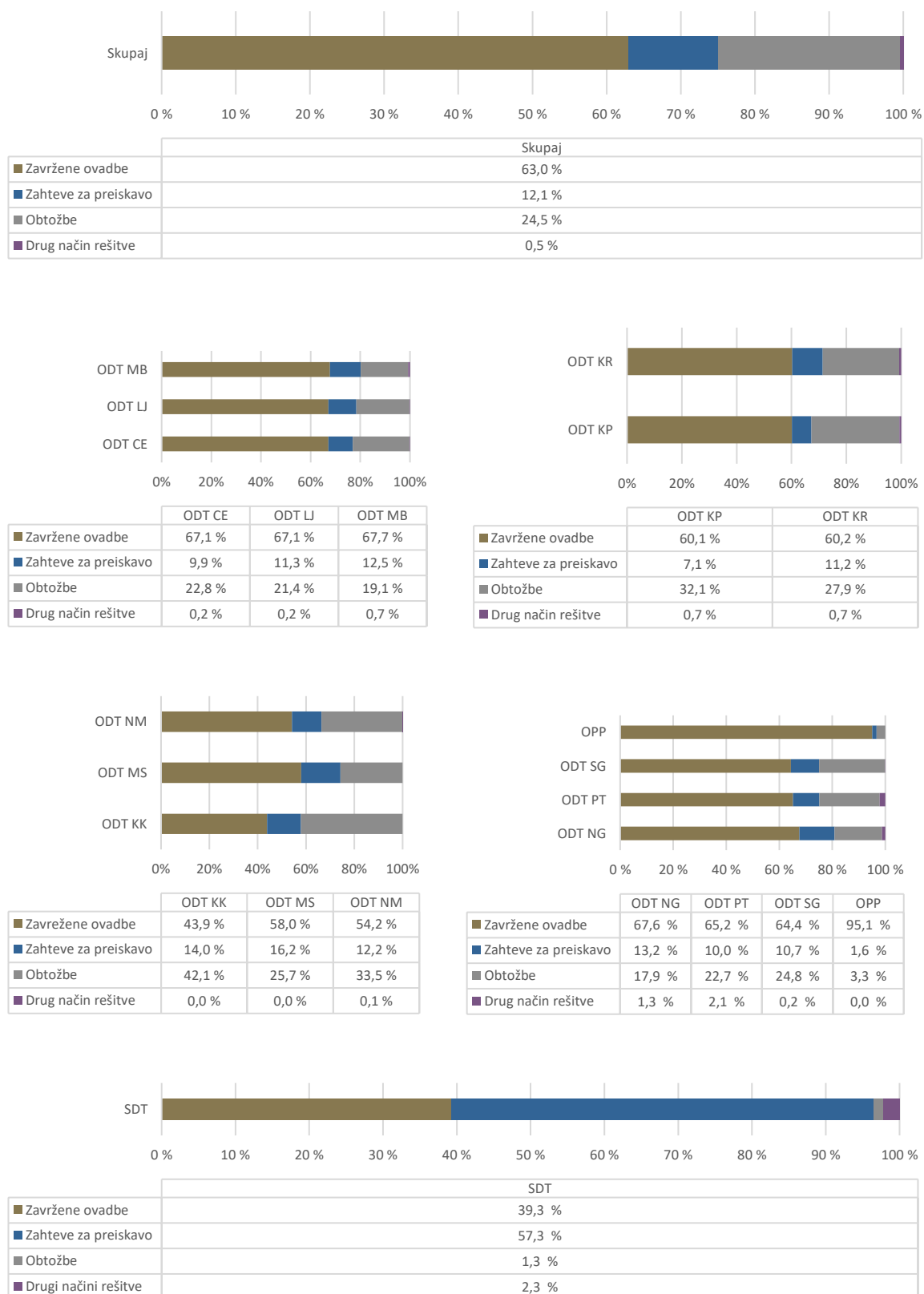

Trend gibanja deležev zavrnjenih ovadb in deležev pregona za obdobje prejšnjih štirih let, kjer v prejšnjih letih ni odklonov od ciljnih vrednosti iz meril, je razviden iz grafa A37. Razmerje med odločitvami o pregonu in zavrnjenimi ovadbami ostaja v okvirih priporočenega kazalnika 12 meril¹³, katerega namen je uporaba najmanjše kazenske represije, ki je še nujna za zagotovitev ciljev kriminalitetne politike.

Graf A36: Deleži zavrnjenih ovadb in deleži pregona, skupaj za vsa tožilstva

¹³ Priporoča se, da je delež neposrednih obtožnih aktov 20–30 odstotkov, delež zahtev za preiskavo 12–17 odstotkov in delež zavrnjen ovadb 55–65 odstotkov.

Graf A38: Deleži odločitev o pregonu, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Za oceno delovanja tožilstva je pomembno razmerje med odločitvami državnih tožilcev, in sicer v koliko zadevah so vložili obtožnico ali obtožni predlog, zahtevali preiskavo ter v koliko primerih so ovadbo zavrgli, kar prikazuje graf A38. Glede na prikaz deležev odločitev o pregonu po skupinah državnih

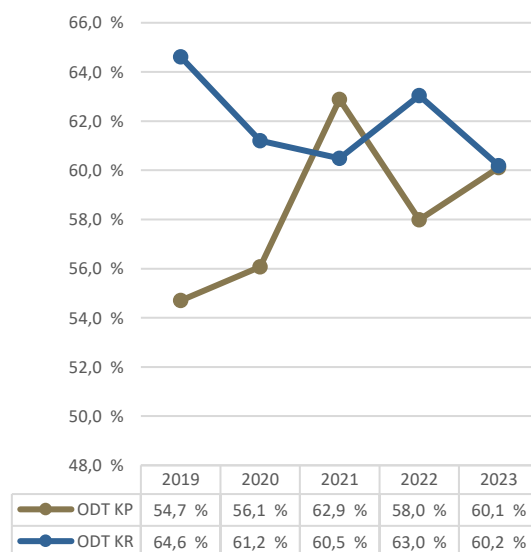
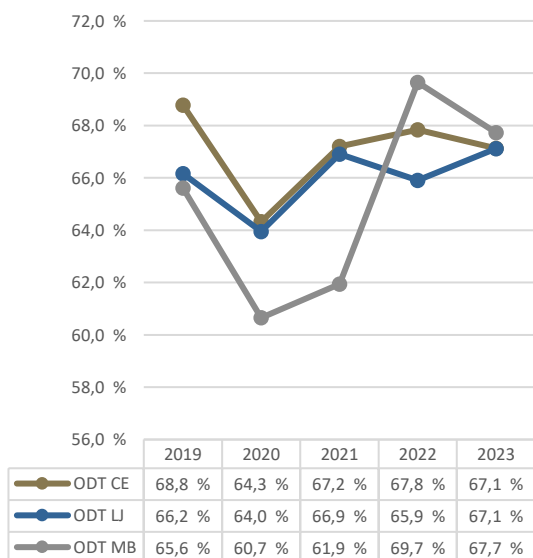
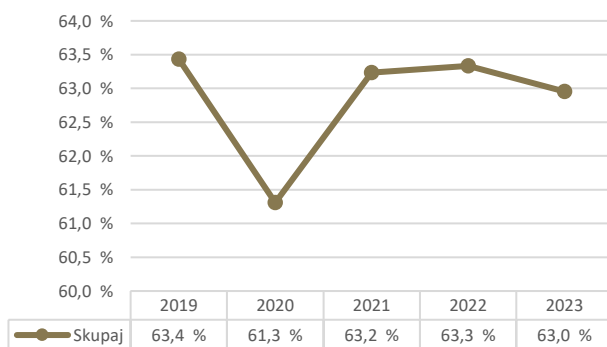

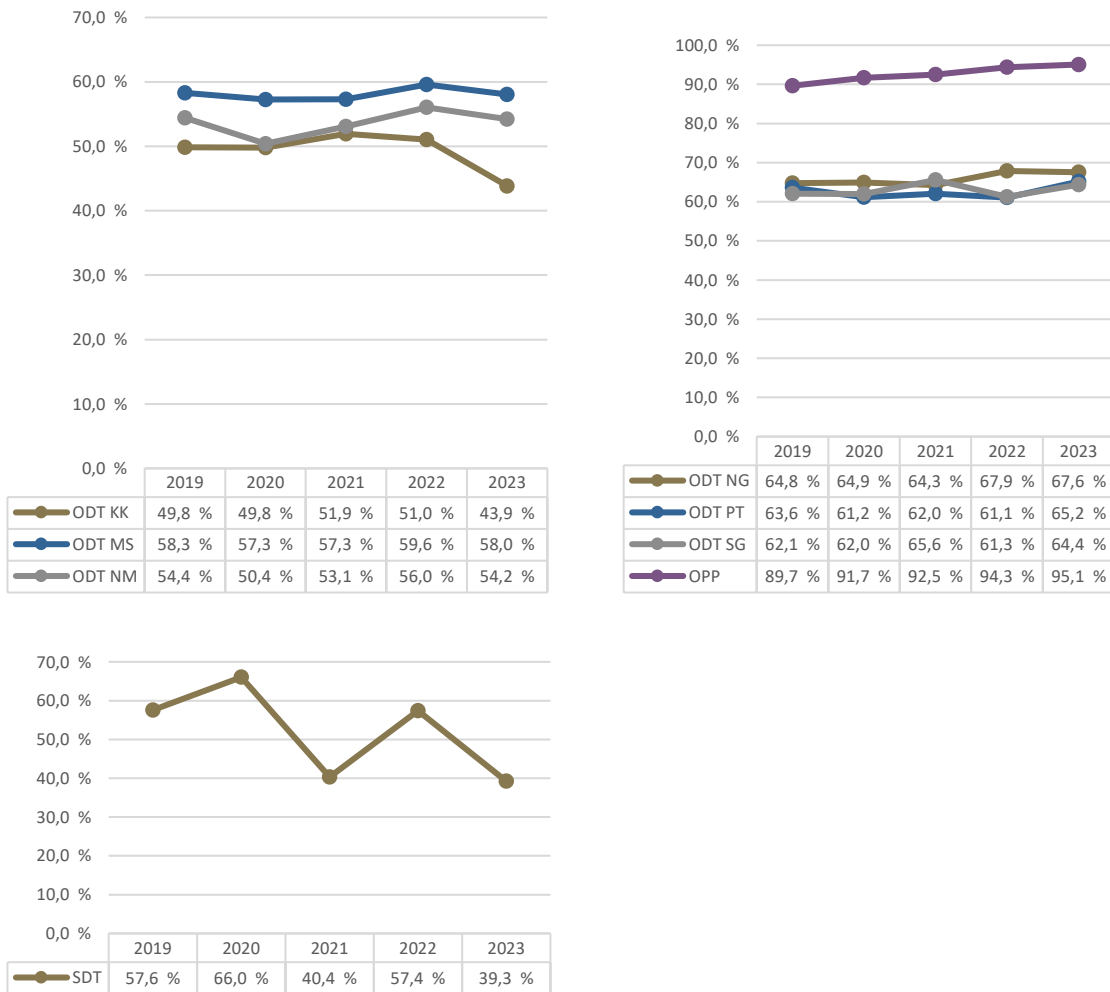
tožiltev je mogoče ugotoviti, da so državna tožilstva zelo uspešna pri doseganju ciljnih vrednosti kazalnika, določenih za delež vloženih neposrednih obtožnih aktov. Razvidna so sicer pogostejša odstopanja od ciljnih vrednosti deleža zahtev za preiskavo (2. in 4. skupina tožilstev), ki pa jih lahko delno utemeljimo z rahlo spremembo strukture ovadb.

Za SDT RS so zaradi svojevrstnosti tožilstva določene drugačne ciljne vrednosti, in sicer 3–5 odstotkov za neposredne obtožnice in obtožne predloge, 60–70 odstotkov za zahteve za preiskavo in 30–40 odstotkov za zavržene ovadbe. V letu poročanja je SDT doseglo kazalnik glede zavrženja, ciljno vrednost kazalnika za zahteve za preiskavo skorajda dosega (57,3 odstotka), kazalnika za neposredne obtožbe pa ne dosega. Razlog za to so med drugim odprti predkazenski postopki, kjer se še zbira dokazno gradivo. S to utemeljitvijo lahko vsaj delno pojasnimo nižji odstotek vloženih neposrednih obtožb, ki jih je bilo v letu poročanja 1,3 odstotka, se je pa ta delež v primerjavi z letom 2022 povečal za 0,9 odstotka, kar pomeni napredek. Pri tem pa moramo opozoriti na hitro spremenljivost načinov storitev kaznivih dejanj in kompleksnost primerov, ki jih obravnava SDT, ki še posebej vplivata na način reševanja zadev.

Spodaj primerjalno prikazujemo deleže zavrženj med primerljivimi tožilstvi, kot so opredeljena v merilih. Razlike med tožilstvi so večinoma stvarno utemeljene v značilnostih pripada, s katerim se ukvarjajo krajevno pristojna tožilstva, in ne pomenijo kršitve načela pravne enakosti.

Graf A39: Deleži zavrženj, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Velik delež zavrženj na okrožnih državnih tožilstvih v Ljubljani, Celju in Mariboru lahko pojasnimo z dejstvom, da pokrivajo območja z večjim številom prebivalstva ter sedežev gospodarskih in upravnih subjektov. Državni tožilec se najpogosteje odloči za zavrženje ovadb zaradi storitve bagatelnih kaznivih dejanj (na primer ovadbe trgovinskih centrov in bencinskih servisov), v katerih se storilci kaznivih dejanj preganjajo po uradni dolžnosti in v katerih ugotovi, da kazenski pregon ni smotr. Prav tako se državni tožilec pogosto odloči za zavrženje ovadbe, kadar oškodovanec sam ugotovi, da kazenski pregon kaznivega dejanja, za katerega je vložil predlog, ni smotr.

V letu poročanja ima najvišji odstotek zavrženih ovadb ODT v Mariboru (67,7 odstotka). V letu 2023 je največ ovadb zavrglo iz drugih razlogov, predvsem zaradi ocene, da ne obstaja utemeljen sum, da je naznanjena osumljena oseba storila kaznivo dejanje, iz razloga, ker naznanjeno kaznivo dejanje ni kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali zaradi drugih okoliščin, ki so izključevale kazenski pregon, kot so smrt osumljenca, *res iudicata* oziroma prepozen predlog za pregon. Odstotek zavrženih ovadb iz drugih razlogov se je na ODT v Mariboru v letu 2023 (56 odstotkov vseh zavrženih ovadb) v primerjavi z letom 2022 (63 odstotkov vseh zavrženih ovadb) zmanjšal.

10.4.2 ZAVRAČANJE PREGONA

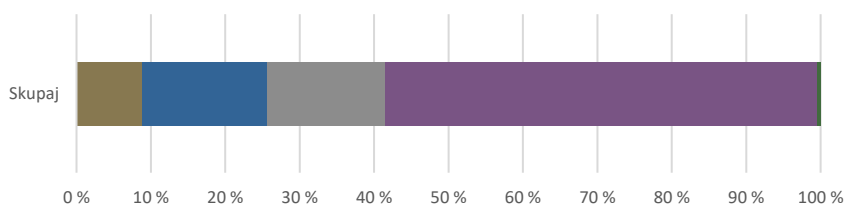
Državni tožilec lahko odloči, da storilca kaznivega dejanja ne bo preganjal. Odločitev temelji na zakonskih določilih ter splošnih navodilih državnim tožilcem o pogojih in okoliščinah za odstopanje zadev v postopek poravnavanja, za enotno uporabo določb 162. člena ZKP o odložitvi kazenskega pregona, o pogojih pri odločanju v primerih nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon. Poleg navedenega na odločitev državnega

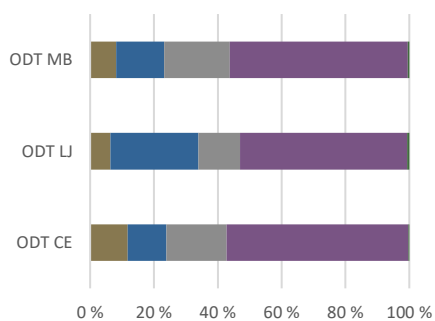
tožilca vplivajo še druge okoliščine. To neposredno vpliva tudi na razbremenitev sodišč, hkrati pa sorazmerno zagotavljajo družbeno varnost in ohranjajo preventivno vlogo kaznovanja.

Deleži zavrženj glede na razloge tudi v letu 2023 niso bistveno odstopali od tistih v prejšnjem letu.

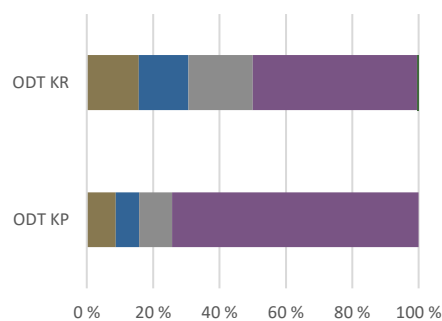
Graf A40: Deleži razlogov za zavrženje, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

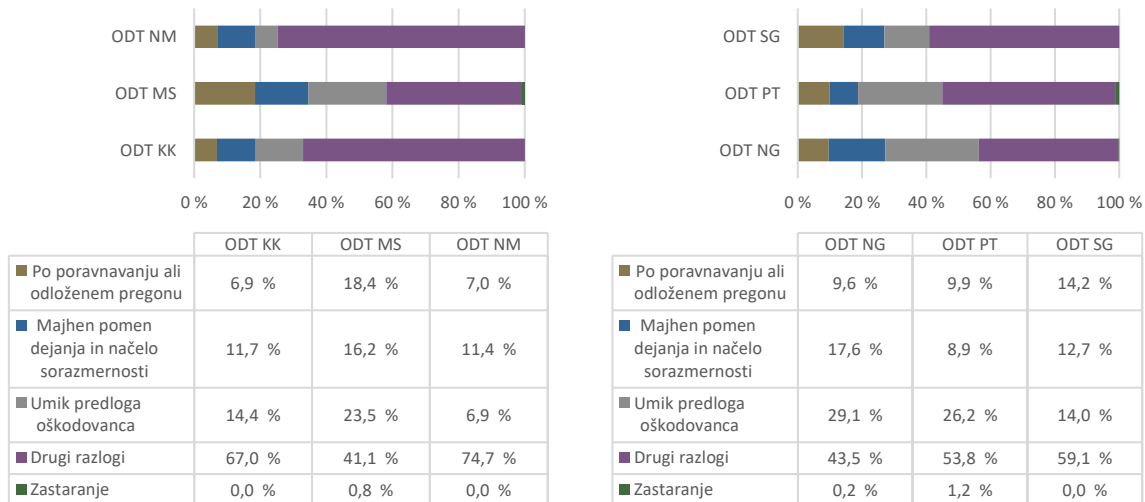
	Skupaj
Po poravnavanju ali odloženem pregonu	8,9 %
Majhen pomen dejanja in načelo sorazmernosti	16,8 %
Umik predloga oškodovanca	15,8 %
Drugi razlogi	58,1 %
Zastaranje	0,4 %

	ODT CE	ODT LJ	ODT MB
Po poravnavanju ali odloženem pregonu	11,8 %	6,3 %	8,1 %
Majhen pomen dejanja in načelo sorazmernosti	12,2 %	27,7 %	15,0 %
Umik predloga oškodovanca	18,8 %	13,1 %	20,6 %
Drugi razlogi	57,0 %	52,3 %	55,7 %
Zastaranje	0,3 %	0,6 %	0,5 %

	ODT KP	ODT KR
Po poravnavanju ali odloženem pregonu	8,8 %	15,7 %
Majhen pomen dejanja in načelo sorazmernosti	7,0 %	14,9 %
Umik predloga oškodovanca	10,0 %	19,3 %
Drugi razlogi	74,3 %	49,5 %
Zastaranje	0,0 %	0,5 %

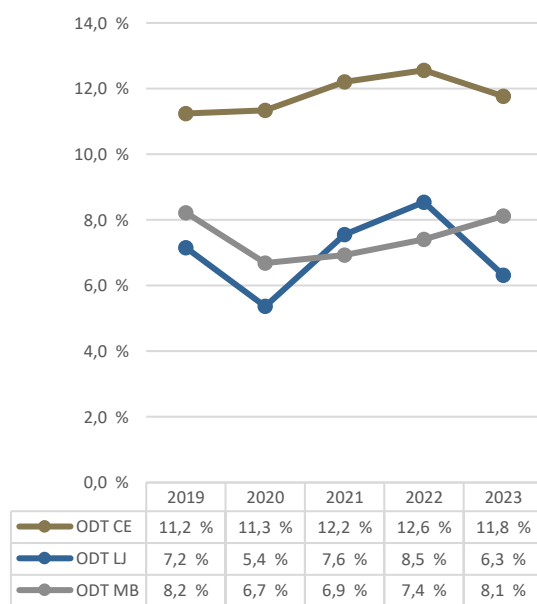
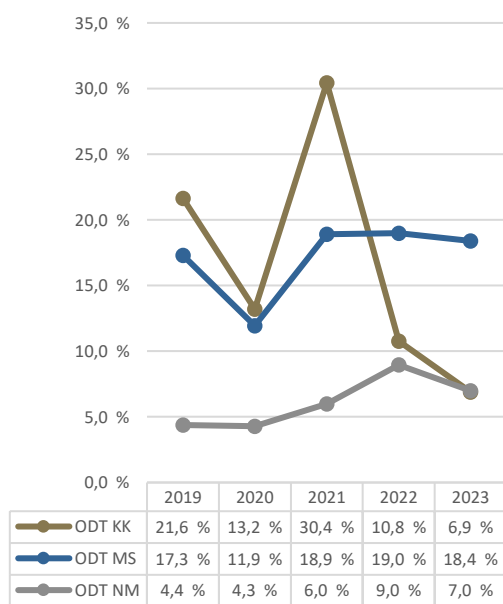
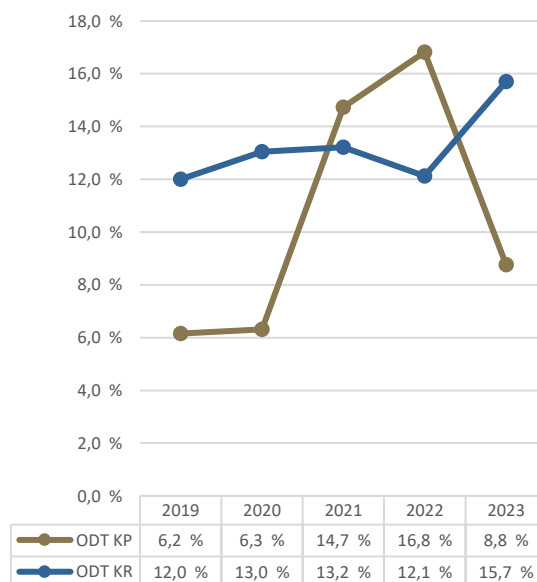
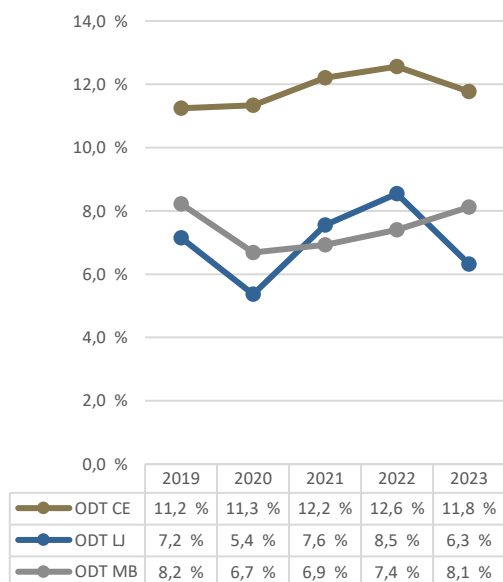
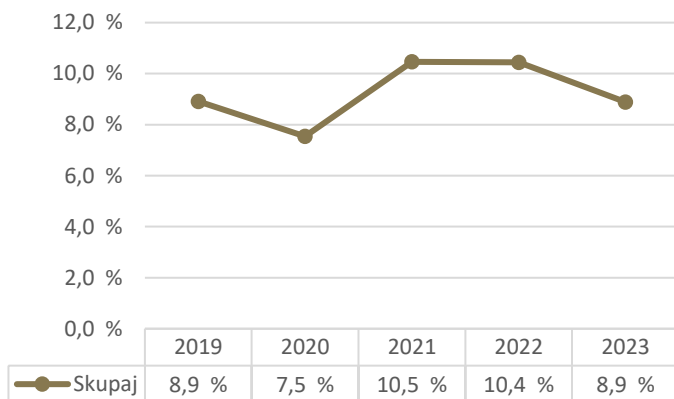
V grafu A40 prikazujemo tudi zastaranje, ki zaradi majhnega deleža pri vseh okrožnih državnih tožilstvih statistično ne vpliva na analizo.

V primerjavi z letom 2022 je največje odstopanje od povprečja pri ODT v Ljubljani, ki je v letu poročanja zaradi dejanja majhnega pomena in načela sorazmernosti zavržlo 27,7 odstotka vseh zavrženih ovadb, kar je 4,2 odstotka več kot v prejšnjem letu in za 10,9 odstotka presega povprečje vseh tožilstev skupaj. Na drugi strani pa se je za 2,2 odstotka zmanjšal odstotek zavrženj kazenskih ovadb po poravnavanju ali odloženem pregonu. Odstotek zavrženj kazenskih ovadb zaradi umika predloga oškodovanca torej v primerih, ko ni procesne predpostavke za kazenski pregon in se zadeva lahko konča z uradnim zaznamkom brez izdanega sklepa o zavrženju kazenske ovadbe, se je v letu 2023 v primerjavi s prejšnjim letom minimalno povečal, in sicer za 0,4 odstotka. Spremembe deležev v primerjavi z letom 2022 so tudi na ODT v Kopru, ki je imel v letu poročanja 8,1 odstotka manj zavrženj po poravnavi ali odloženem pregonu ter 9,2 odstotka več zavrženj kazenskih ovadb zaradi umika predloga oškodovanca.

Ker so deleži zavrženih ovadb iz drugih razlogov veliki, je treba na tem mestu pojasniti, da gre pri tem za razloge po 161. členu ZKP: če iz ovadbe izhaja, da naznanjeno dejanje ni kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pregon zastaran ali je dejanje obseženo z amnestijo ali pomilostitvijo ali če ne obstaja utemeljen sum, da je osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje. V praksi je znatni delež zavrženja ovadb prav zaradi okoliščine, da se z zbranimi dokazi ne potrdi utemeljen sum, da je določena oseba storila očitano kaznivo dejanje.

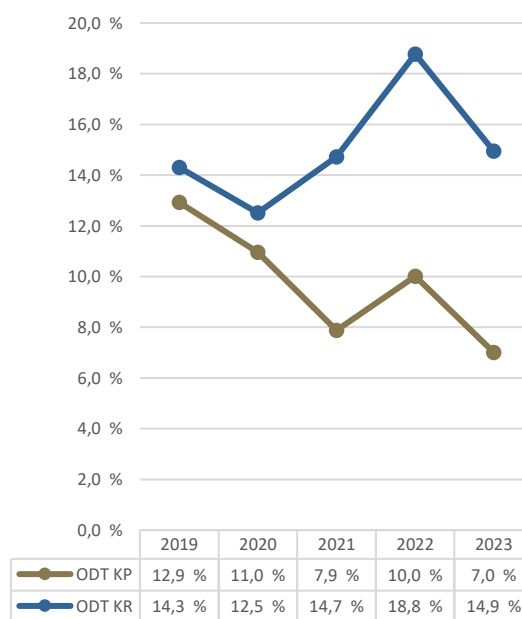
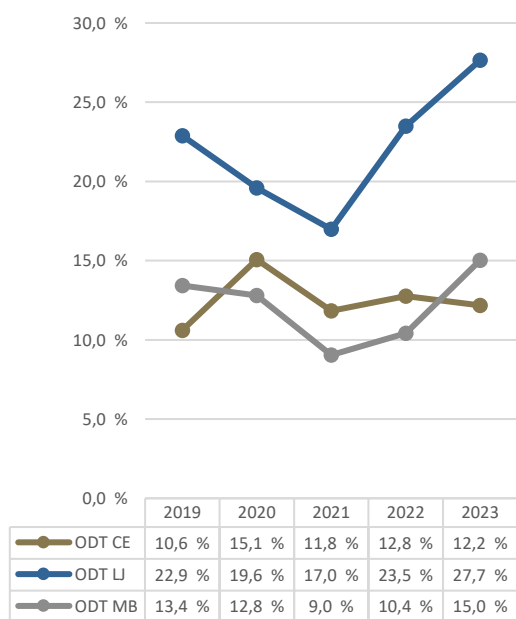
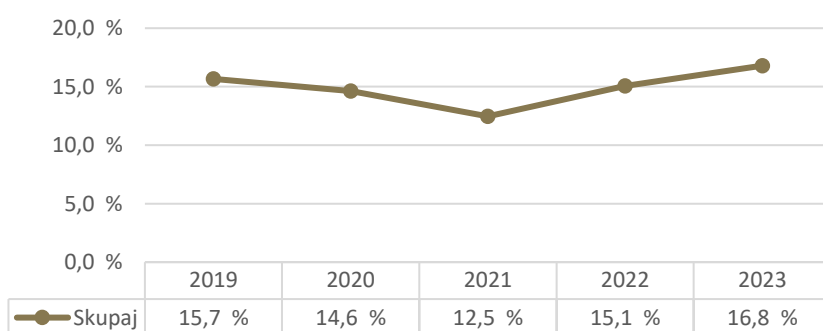
Graf A41: Delež zavrženih ovadb po odloženem pregonu in poravnavanju, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

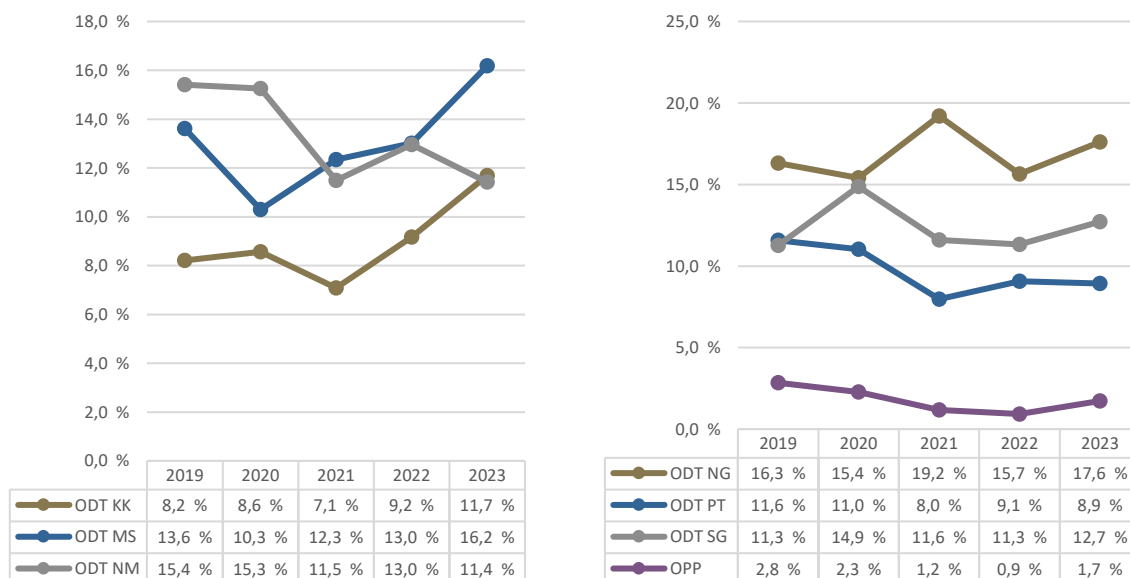

Povprečje deležev zavrženj po končanih postopkih alternativnega pregona je v letu 2022 znašalo 10,44 odstotka, v letu 2023 pa se je ta odstotek minimalno zmanjšal in znaša 8,89 odstotka. Povprečje deležev zavrženj po končanih postopkih alternativnega pregona se je torej v letu poročanja glede na leto 2022 minimalno zmanjšalo, in sicer za 1,6 odstotka. Število zavrženj ovadb po odloženem pregonu in poravnavanju na ravni celotne države tako v letu 2023 minimalno odstopa od ciljnih vrednosti kazalnika 13 meril, kjer je določena ciljna vrednost 10–15 odstotkov.

Kaže, da na povprečje v celotni državi statistično najbolj vpliva odstopanje pri ODT v Kopru in ODT v Krškem. Na ODT v Kopru se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšal delež zavrženj po poravnavanju in odloženem pregonu, in sicer za 8,1 odstotka, na ODT v Krškem pa je odstotek nižji za 3,9 odstotka.

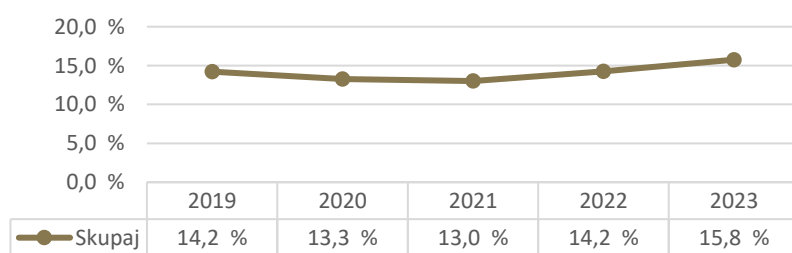
Graf A42: Delež zavrženih ovadb zaradi nesorazmernosti, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

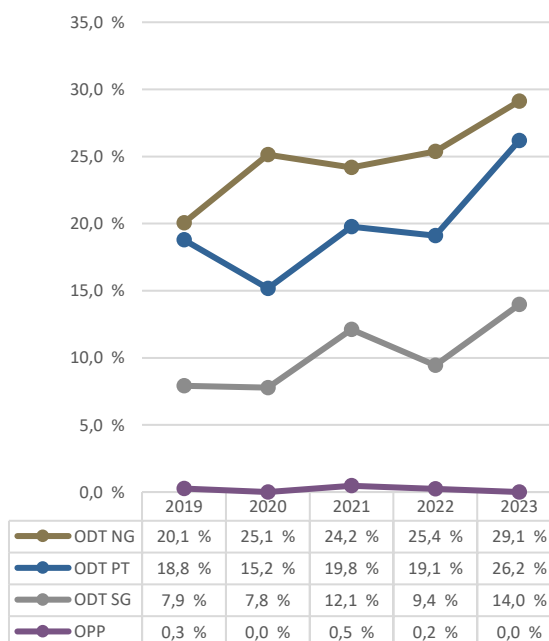
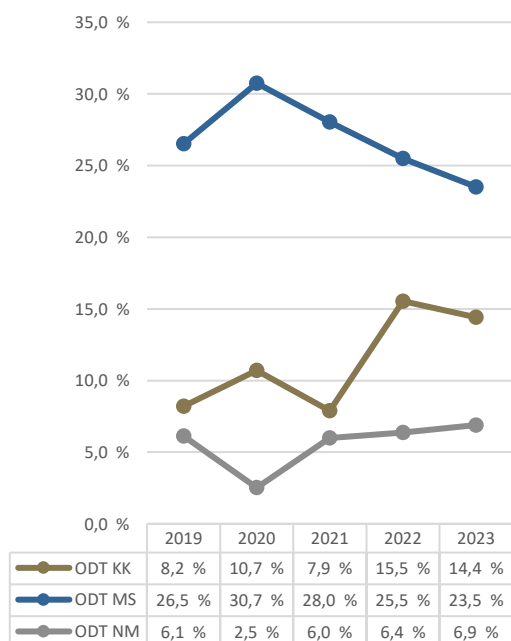
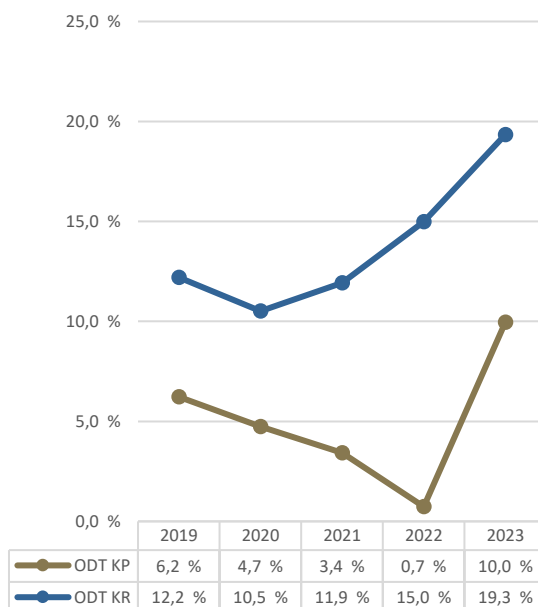
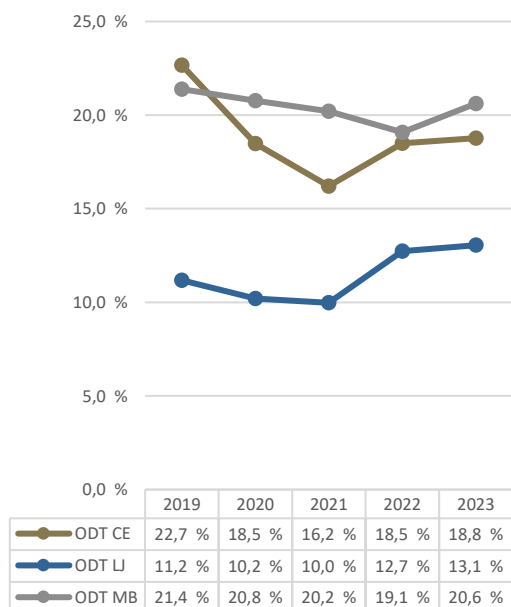

Okrožje ODT v Ljubljani občutno odstopa od okrožij drugih tožilstev glede na število oseb, ki na njem prebivajo in delajo, število sedežev domačih in tujih gospodarskih družb, javnih ustanov in drugih organizacij, kar se nedvomno kaže v velikem deležu bagatelnih kazenskih zadev, za katere je pristojno. Glede na navedeno je sprejemljivo, da je delež zavrženj zaradi nesorazmernosti med dejanjem in posledicami postopka nekoliko večji (graf A42) in v poročevalskem letu znaša 27,65 odstotka. Število zavrženj ovadb je zaradi navedenega razloga torej minimalno večje od vrednosti kazalnika 13 meril, ki za dejanje majhnega pomena oziroma nesorazmernost določa ciljno vrednost 17–22 odstotkov.

Graf A43: Delež zavrženih ovadb zaradi umikov, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

V grafu A43 prikazujemo delež ovadb, kjer so bili predlogi za pregon umaknjeni. Na to okoliščino tožilstva ne morejo vplivati, odločitve o zavrženju zaradi umika predloga pa so načeloma manj delovno zahtevne kot odločitve iz drugih razlogov.¹⁴ Izrazito velik delež umikov bi lahko državno tožilstvo bolj delovno razbremenil, čeprav le številke tega ne bi prikazovale. Najbolj stabilen trend imata ODT v Novi Gorici, kjer se delež zavrženj zaradi umika v zadnjih letih giblje med 24,2 odstotka in 25,4 odstotka, v poročevalskem letu pa je znašal 29,1 odstotka, ter ODT v Ljubljani, kjer je bil delež zavrženj zaradi umika

¹⁴ To seveda ne pomeni, da zavrženje zaradi umika predloga oškodovanca ne velja kot samostojna tožilčeva odločitev, saj mora v vsakem primeru pravno kvalificirati prijavljeno dejanje in oceniti, ali je predlog umaknila upravičena oseba. Tudi ni mogoče na splošno trditi, da v teh zadevah, preden so zavržene zaradi umika predloga, niso tekle nobene preiskovalne aktivnosti policije ali tožilca.

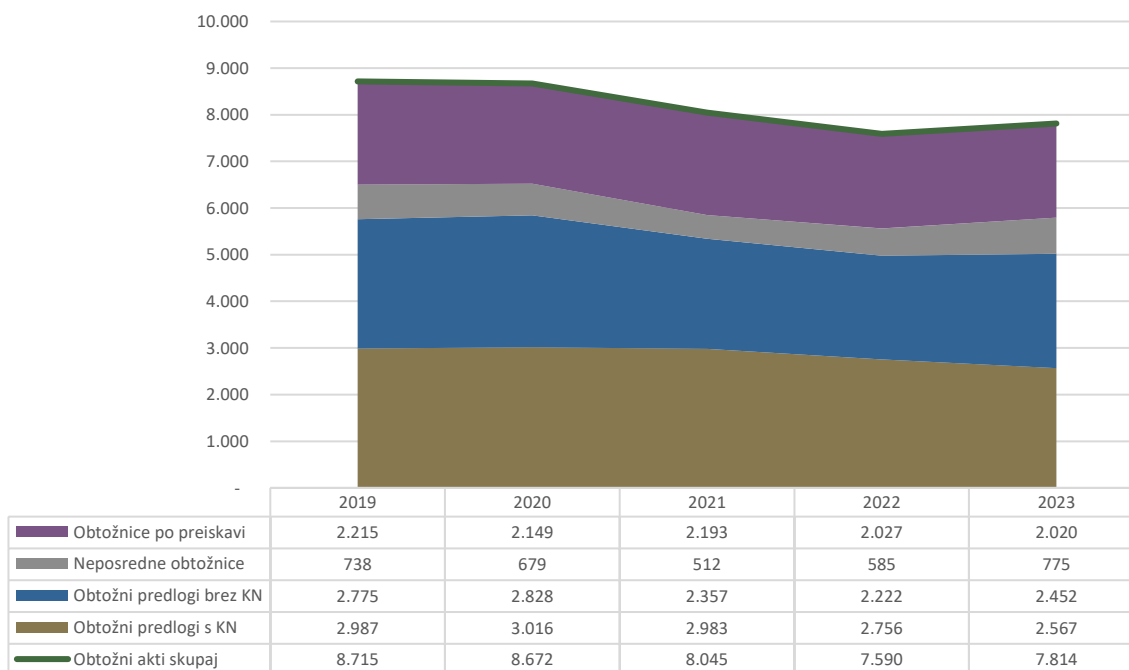

v letu 2021 10 odstotkov, nato pa se je v letu 2022 povečal na 12,7 odstotka, v poročevalskem letu pa je znašal 13,1 odstotka. Po deležu zavrženj glede na leto 2022 izstopa tudi ODT v Kopru, ki je zaradi umika predloga v letu poročanja zavrglo 10,0 odstotka kazenskih ovadb, kar je v primerjavi z letom 2022, ko je ta odstotek znašal 0,7 odstotka, za 9,3 odstotka več.

10.4.3 OBTOŽEVANJE IN ALTERNATIVE OBTOŽBI

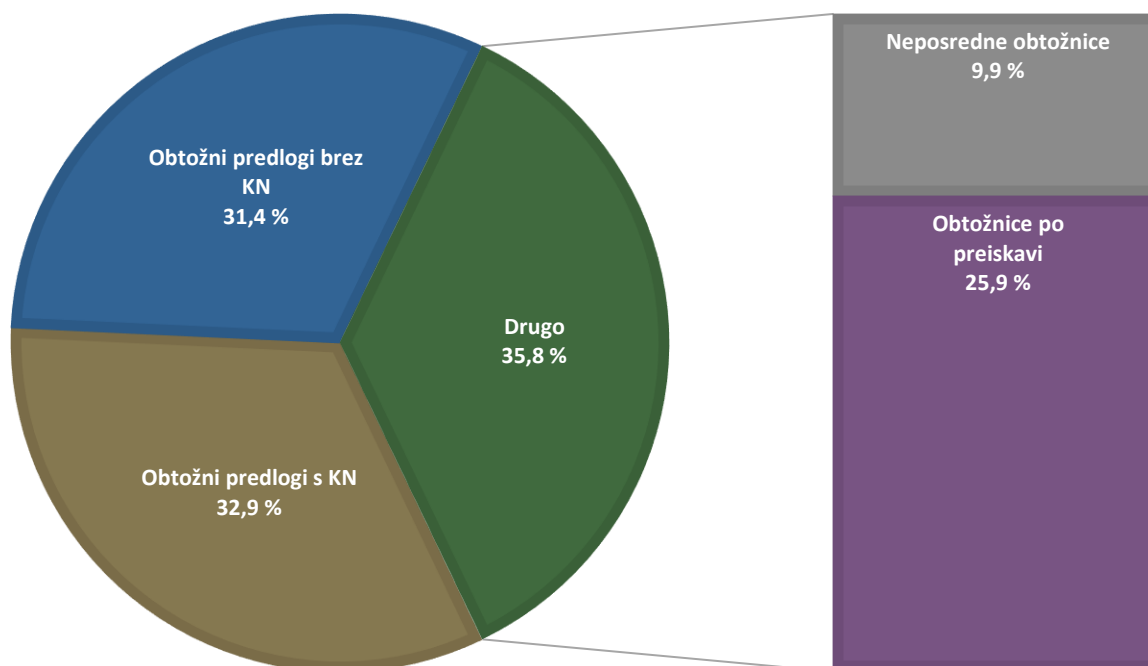
Med obtožne akte štejemo obtožne predloge, obtožne predloge s kaznovalnim nalogom, obtožnice po preiskavi in neposredne obtožnice. Kot prikazuje graf A44, se je število obtožnih aktov v letu 2023 znova povečalo za 2,9 odstotka v primerjavi s prejšnjim letom, in sicer jih je bilo 7.814 (v letu 2022 jih je bilo 7590).

Graf A44: Število aktov pregona, skupaj

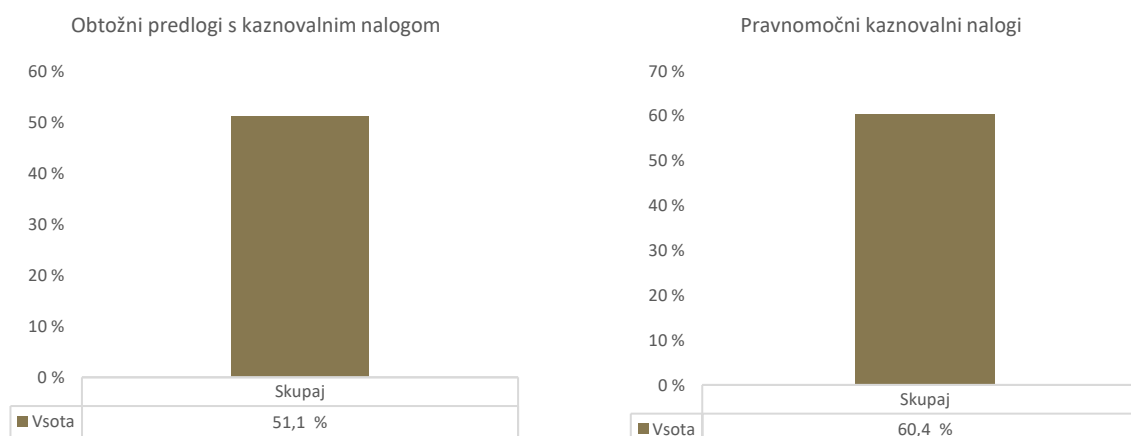

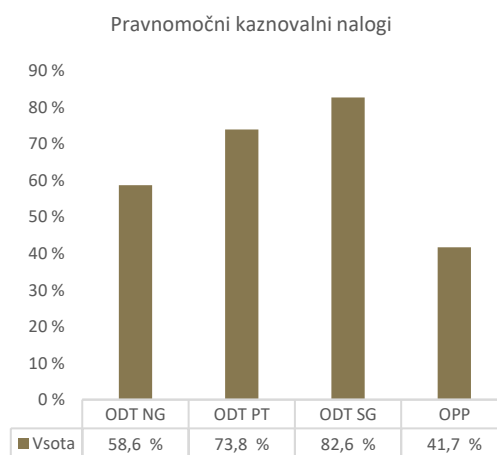
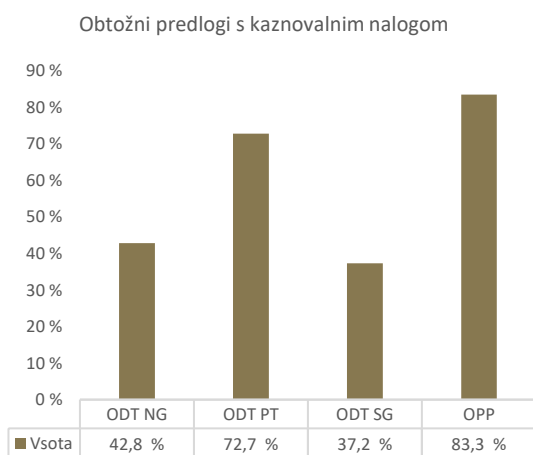
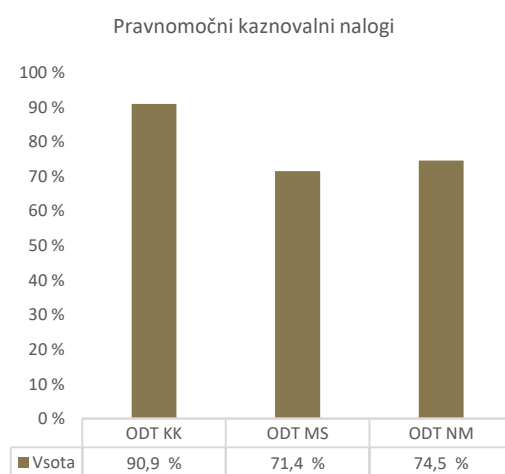
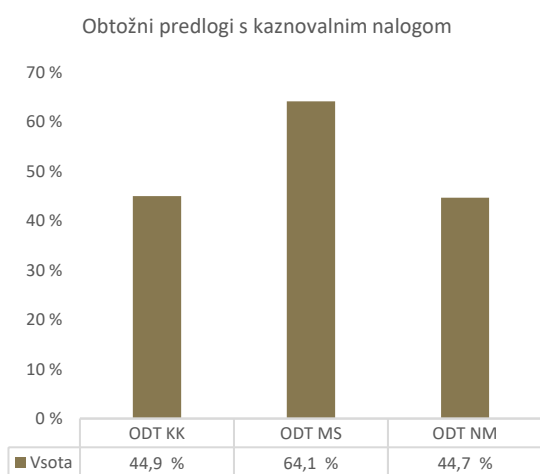
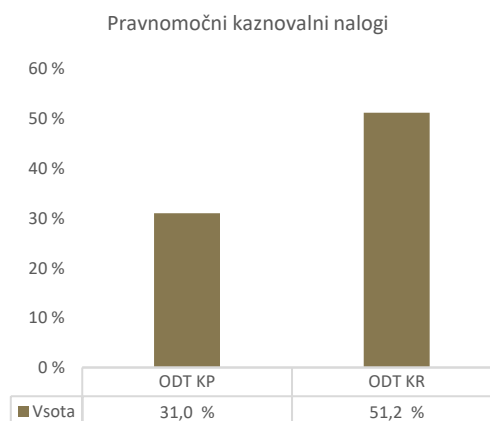
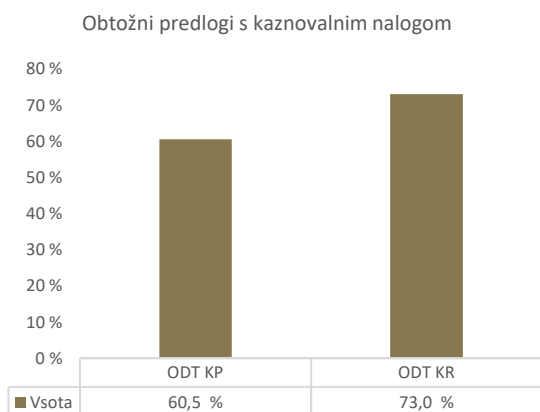
Iz grafa je razvidno, da se je zaradi povečanja števila obtožnih aktov povečalo tudi število v postavkah v grafu A44 oziroma da to število ostaja na primerljivi ravni z letom 2022. V primerjavi z letom 2022 je bilo v poročevalskem letu vloženi le nekaj manj obtožnih predlogov s kaznovalnim nalogom, in sicer 2.567, v letu 2022 pa 2.756. Kljub temu pa na ravni celotne države tožilstvo presega ciljno vrednost kazalnika 15 meril glede vloženi obtožni predlogov s kaznovalnim nalogom, po katerem se pričakuje, da je delež vloženi kaznovalni nalogov nad 45 odstotkov; v letu 2023 namreč delež vloženi kaznovalni nalogov znaša 51,1 odstotka glede na vse vložene obtožne predloge.

Graf A45: Struktura obtožnih aktov, skupaj

Graf A46: Deleži obtožnih predlogov s kaznovalnimi nalogami od vseh vloženih obtožnih predlogov in delež pravnomočnih kaznovalnih nalogov od vseh vloženih obtožnih predlogov, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

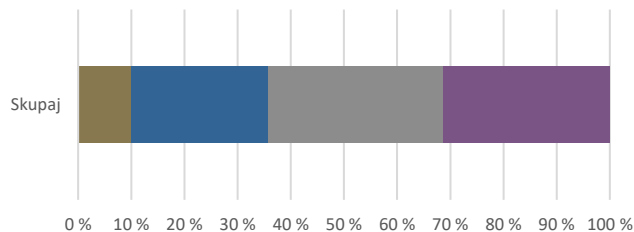

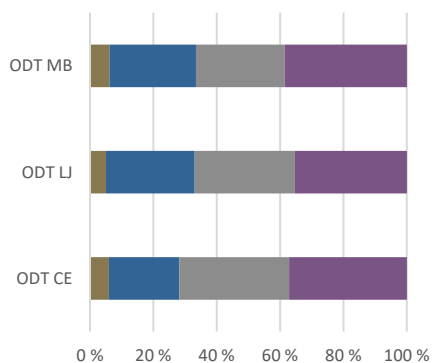
Iz grafa A46 je razvidno, da velika večina tožilstev dosega kazalnik 15 meril, ki določa ciljne vrednosti predlaganih obtožnih predlogov v višini več kot 45 odstotkov vseh vloženih obtožnih predlogov. ODT na Ptuju je bilo pri vlaganju obtožnih predlogov s kaznovalnimi nalogami najuspešnejše med vsemi tožilstvi v Sloveniji z deležem 72,7 odstotka vloženih obtožnih predlogov s kaznovalnimi nalogami od vseh vloženih obtožnih predlogov, hkrati pa ima tudi velik delež pravnomočnih kaznovanih nalogov, in sicer je 73,8 odstotka vseh vloženih obtožnih predlogov s kaznovalnimi nalogami postalo pravnomočnih.

ODT v Slovenj Gradcu odstopa od ciljne vrednosti kazalnika in ima tudi v primerjavi s tožilstvi iste skupine najmanjši delež obtožnih predlogov s kaznovalnim nalogom (37,2 odstotka), zato je uspešnih 82,6 odstotka predlaganih kaznovalnih nalogov.

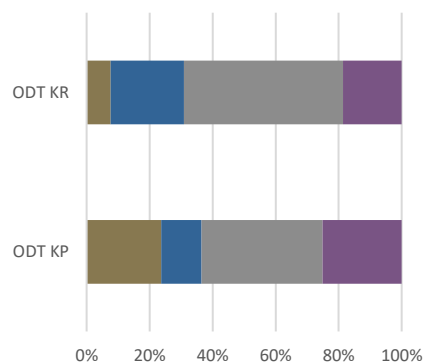
Graf A47: Deleži obtožnih aktov, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

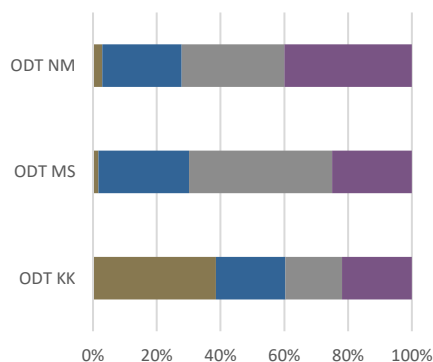
	Skupaj
■ Neposredne obtožnice	9,9 %
■ Obtožnice po preiskavi	25,9 %
■ Obtožni predlogi s KN	32,9 %
■ Obtožni predlogi brez KN	31,4 %

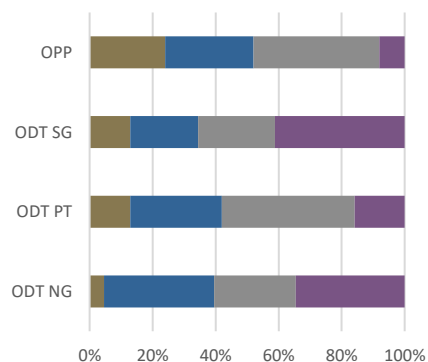
	ODT CE	ODT LJ	ODT MB
■ Neposredne obtožnice	6,0 %	5,1 %	6,2 %
■ Obtožnice po preiskavi	22,2 %	27,9 %	27,3 %
■ Obtožni predlogi s KN	34,7 %	31,7 %	27,9 %
■ Obtožni predlogi brez KN	37,1 %	35,3 %	38,6 %

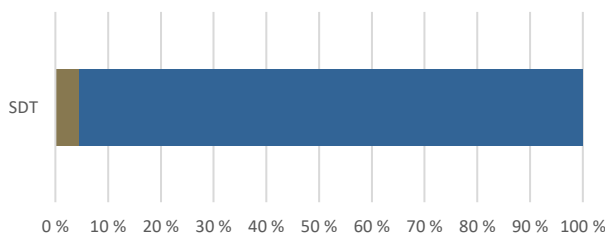
	ODT KP	ODT KR
■ Neposredne obtožnice	23,6 %	7,6 %
■ Obtožnice po preiskavi	12,8 %	23,2 %
■ Obtožni predlogi s KN	38,5 %	50,5 %
■ Obtožni predlogi brez KN	25,1 %	18,6 %

	ODT KK	ODT MS	ODT NM
■ Neposredne obtožnice	38,6 %	1,7 %	2,9 %
■ Obtožnice po preiskavi	21,7 %	28,5 %	24,9 %
■ Obtožni predlogi s KN	17,8 %	44,8 %	32,2 %
■ Obtožni predlogi brez KN	21,9 %	25,1 %	40,0 %

	ODT NG	ODT PT	ODT SG	OPP
■ Neposredne obtožnice	4,6 %	12,9 %	12,9 %	24,0 %
■ Obtožnice po preiskavi	35,0 %	29,0 %	21,5 %	28,0 %
■ Obtožni predlogi s KN	25,9 %	42,2 %	24,4 %	40,0 %
■ Obtožni predlogi brez KN	34,6 %	15,9 %	41,1 %	8,0 %

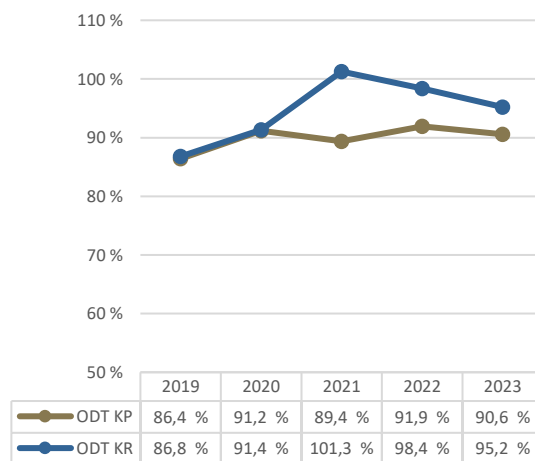
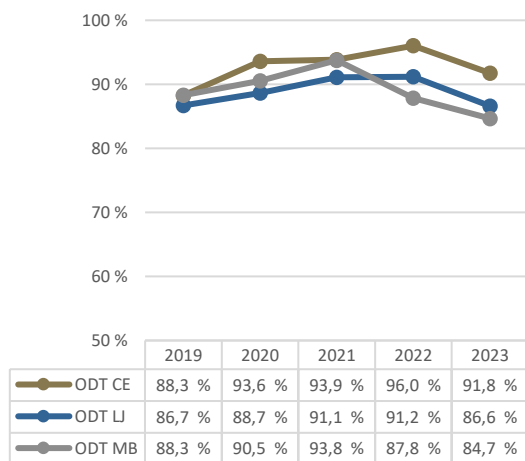
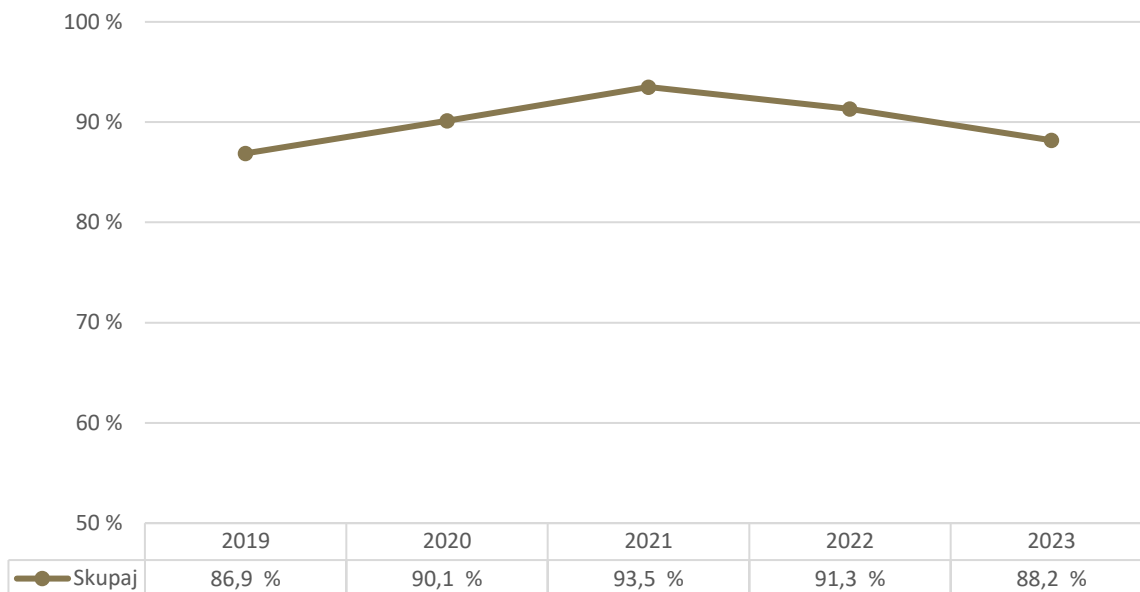
	SDT
■ Neposredne obtožnice	4,5 %
■ Obtožnice po preiskavi	95,5 %
■ Obtožni predlogi s KN	0,0 %
■ Obtožni predlogi brez KN	0,0 %

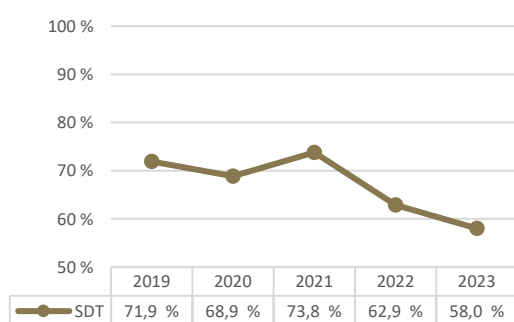
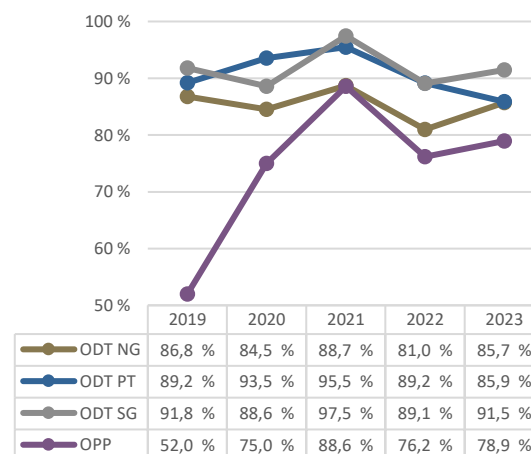
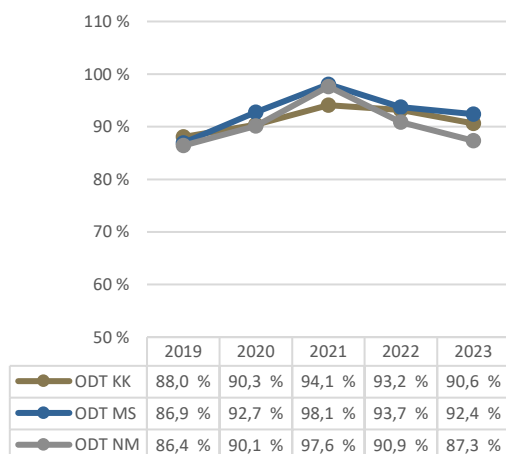
Graf A47 glede vložnih obtožnih predlogov s kaznovalnimi nalogi prikazuje preračun vložnih obtožnih predlogov glede na vse obtožne akte, zato so odstotki nižji kot pri grafu A46, kjer je število vložnih obtožnih predlogov s kaznovalnimi nalogi preračunano glede na vložene obtožne predloge. Najuspešnejši pri vložnih obtožnicah po preiskavi je ODT v Novi Gorici s 35,0 odstotka, pri neposredno vložnih obtožnicah pa je najuspešnejši ODT v Krškem z 38,6 odstotka. Najnižji odstotek vložnih neposrednih obtožnic ima ODT v Murski Soboti, in sicer 1,7 odstotka.

10.4.4 USPEŠNOST OBTOŽEVANJA IN STOPNJA OBSODILNOSTI

Graf A48: Delež obsodilnih sodb, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

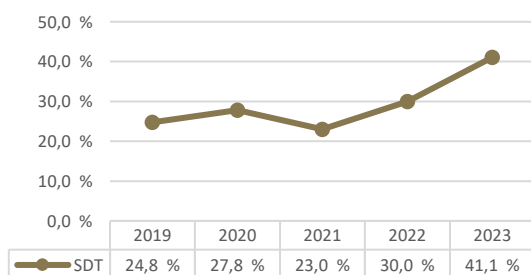
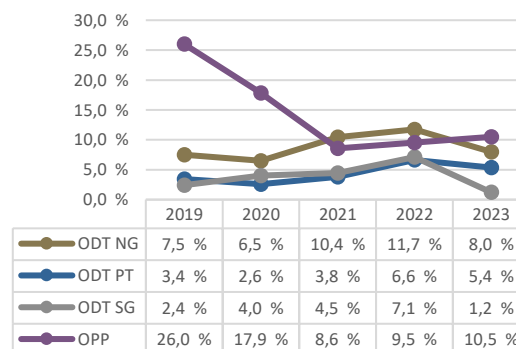
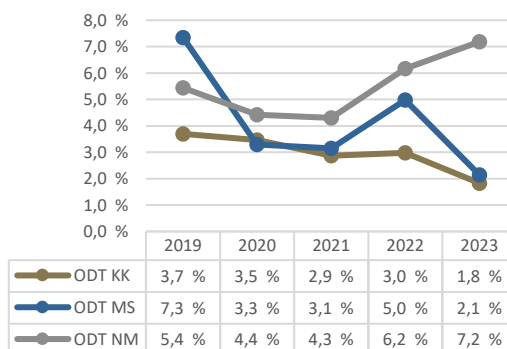
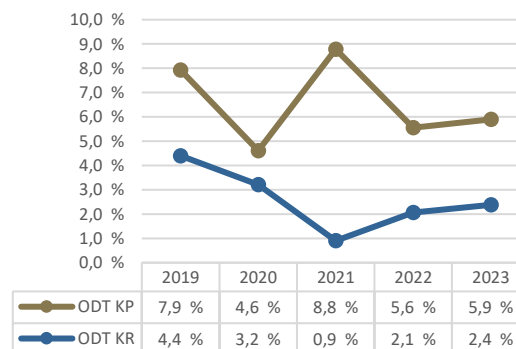
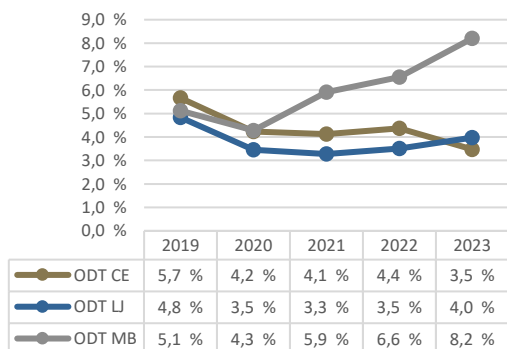
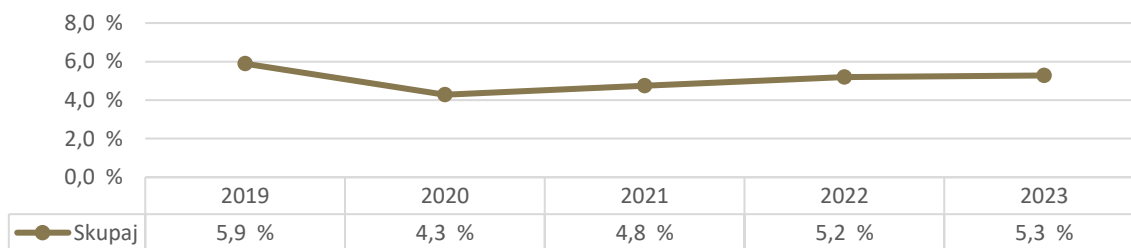

Kar zadeva stopnjo obsodilnosti, je delež obsodilnih sodb, ki se pričakuje po kazalniku 16 meril, nad 80 odstotkov. Treba je poudariti, da na ravni celotne države tožilstvo že četrto leto zapored krepko presega navedeno ciljno vrednost, ta za leto 2023 znaša 88,2 odstotka, kot to prikazuje graf A48. Vsa državna tožilstva, razen SDT, v letu 2023 kot tudi v prejšnjih letih, niso imela težav pri doseganju ciljne vrednosti kazalnika. To pomeni, da državni tožilci ne vlagajo neutemeljenih obtožnih aktov oziroma pri njih ne vztrajajo, če se možnost neuspešnosti pokaže v nadaljnjem poteku postopka¹⁵.

¹⁵ Kazalnik se izračuna kot delež obsodilnih sodb od vseh prejetih sodb, na pa kot delež obsodb glede na vse zadeve, v katerih je bila vložena obtožba. Delež je zato zaradi umikov obtožnic in obtožnih predlogov večji, kot bi bil, če bi se računal po drugi metodi.

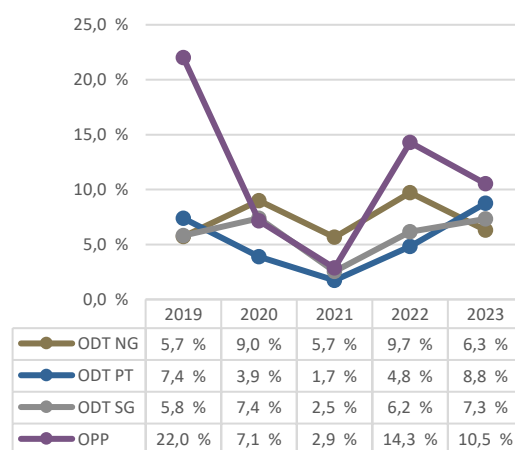
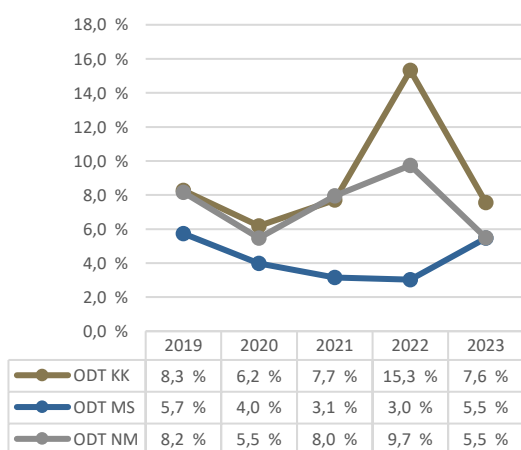
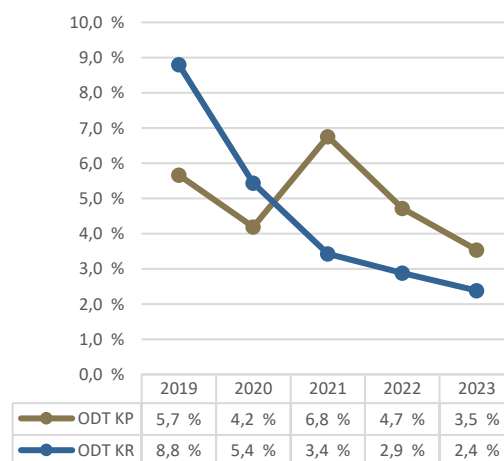
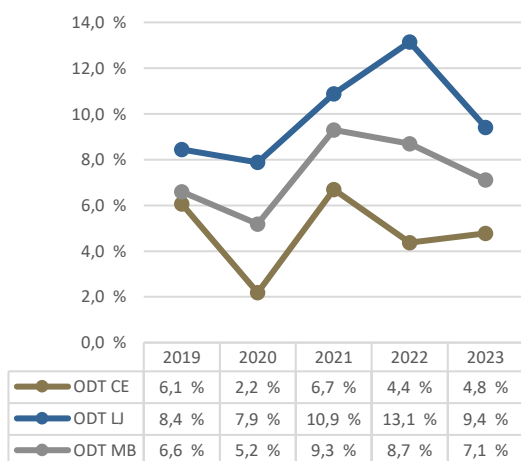
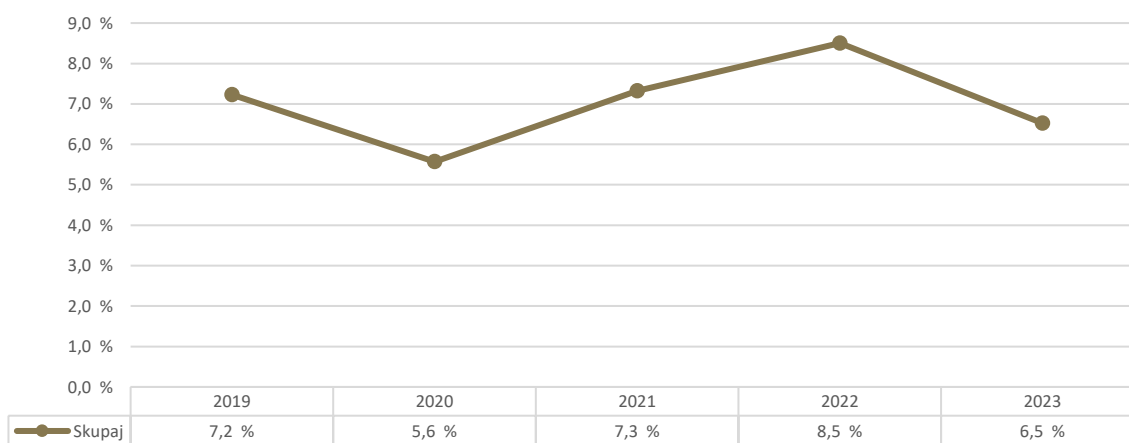

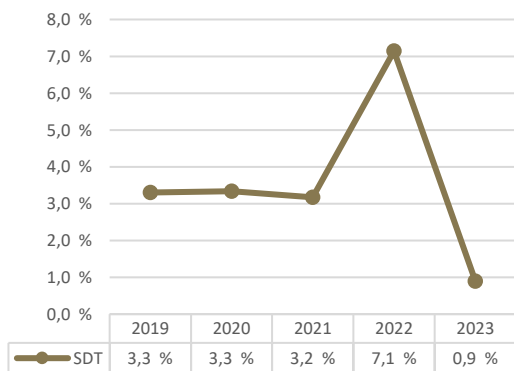
Graf A48_0: Delež oprostilnih sodb, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

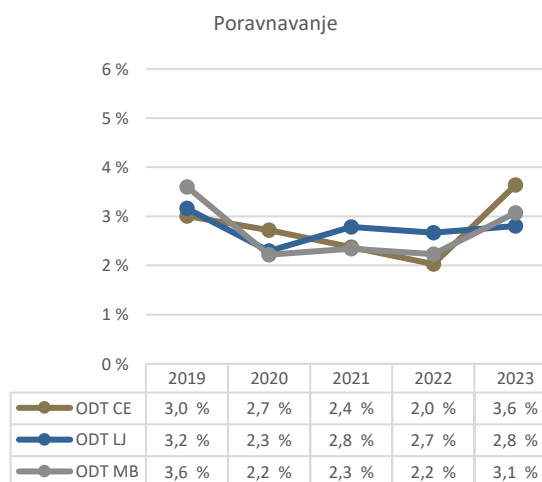
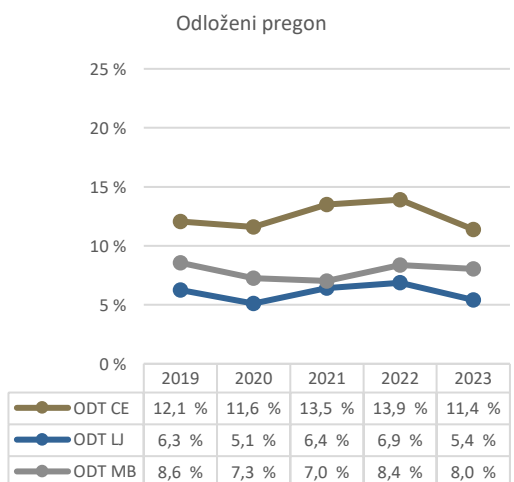
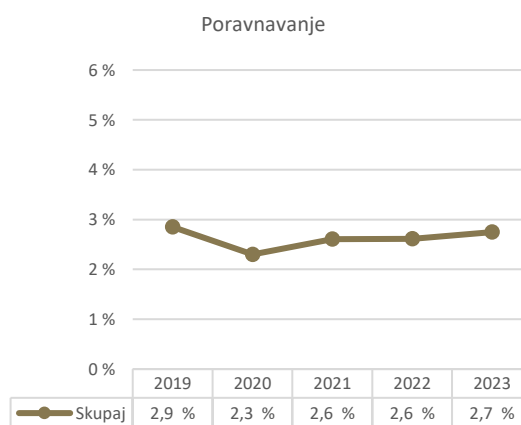
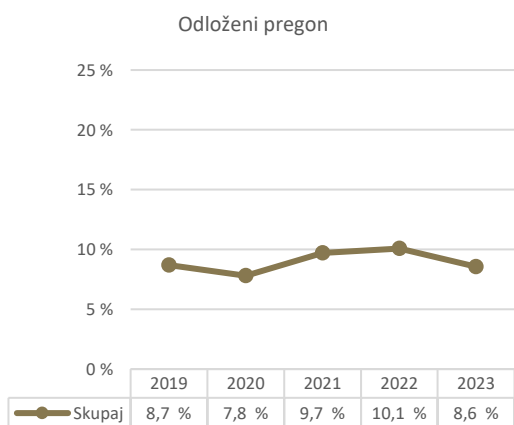
Graf A48_Z: Delež Zavrnjenih sodb, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

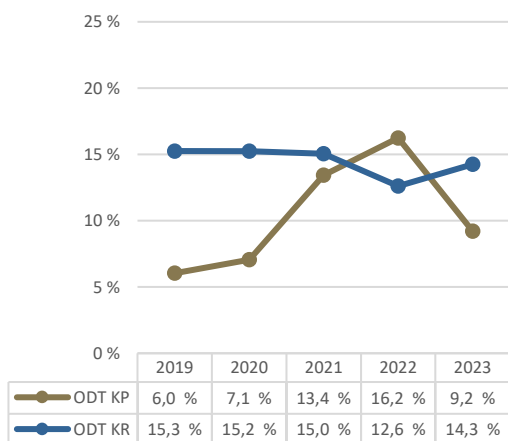
V skladu z visokim odstotkom obsodilnih sodb, ki ga dosegajo okrožna državna tožilstva, pa je odstotek oprostilnih sodb na ravni celotne države precej nižji in za leto 2023 znaša 5,3 odstotka, nizek je tudi odstotek zavrnilnih sodb, ki v letu 2023 znaša 6,5 odstotka.

Graf A49: Primerjava deležev alternative kazenskemu pregonu med letoma 2019 in 2023, po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

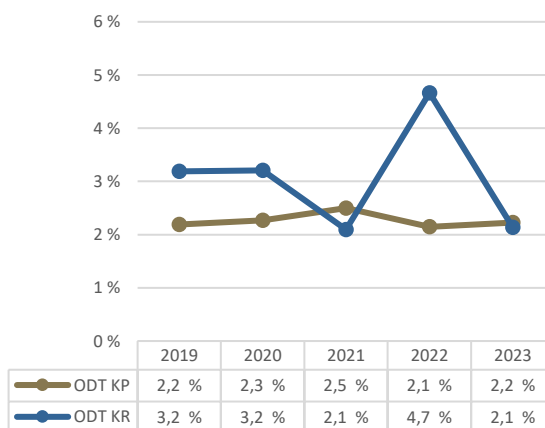

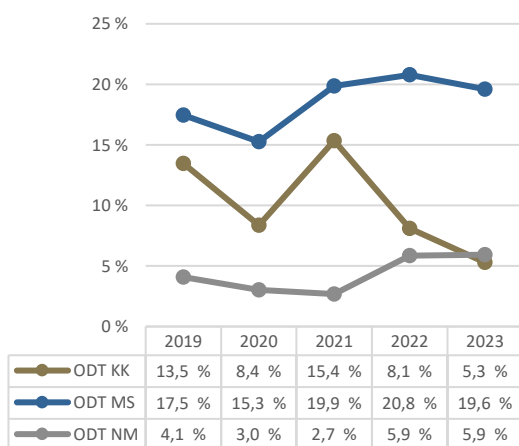
Odloženi pregon

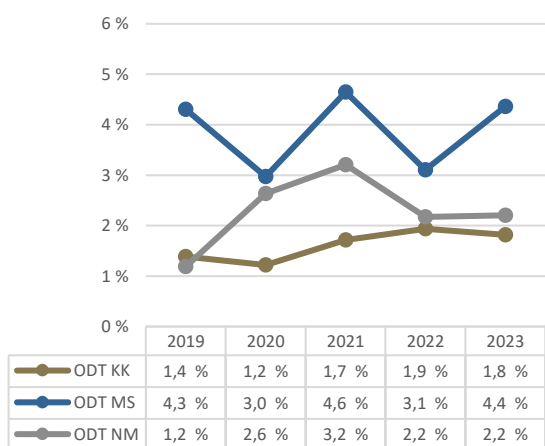
Poravnavanje

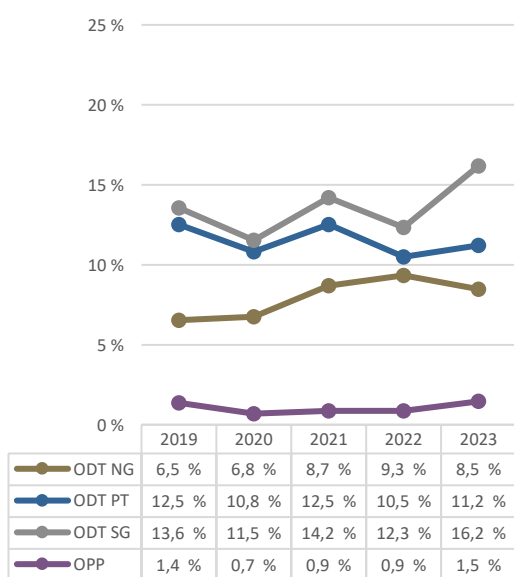
Odloženi pregon

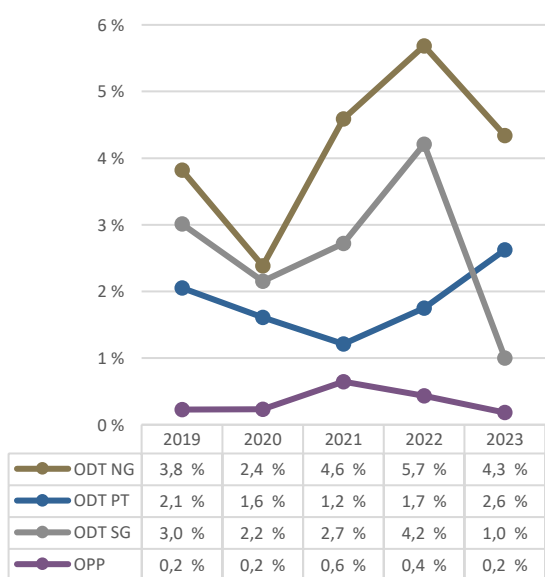
Poravnavanje

Odloženi pregon

Poravnavanje

Med alternative kazenskemu pregonu štejemo postopke odloženega pregona in poravnavanja. Kadar pri lažjih kaznivih dejanjih zavrženje zadeve zaradi nesorazmernosti ne bi bilo dopustno, ob spoštovanju načela, da je kazenski postopek *ultima ratio*, pa njegova uvedba ne bi bila primerna, je primerno uporabiti alternativne možnosti kazenskemu postopku. Alternative pregonu nikakor niso namenjene zadevam, ki ne dosegajo pragu kaznivosti. Kadar obstaja utemeljen interes oškodovanca, da bi bil celovito vključen v reševanje kazenske zadeve, javnopravni razlogi pa temu ne nasprotujejo, je treba dati prednost postopku poravnavanja. Odloženi pregon se uporabi, če z ureditvijo razmerja med oškodovancem in storilcem ne bi bilo zadoščeno kriminalno-političnim potrebam in je primerneje, da v postopku sodeluje državni tožilec z avtoriteto državnega organa.¹⁶

V skladu s kazalnikom 14 meril je delež posamezne alternative kazenskemu pregonu (odloženi pregon, poravnavanje) število ovadb, pri katerih je bila uporabljena ta oblika alternative v določenem obdobju, deljeno s številom vseh rešenih ovadb v tem obdobju. Upoštevajo se začeti postopki ne glede na končni izid (uspešnost) alternativnega pregona. Ciljne vrednosti so nad 13 odstotkov za odloženi pregon in nad 2,5 odstotka za poravnavanje.

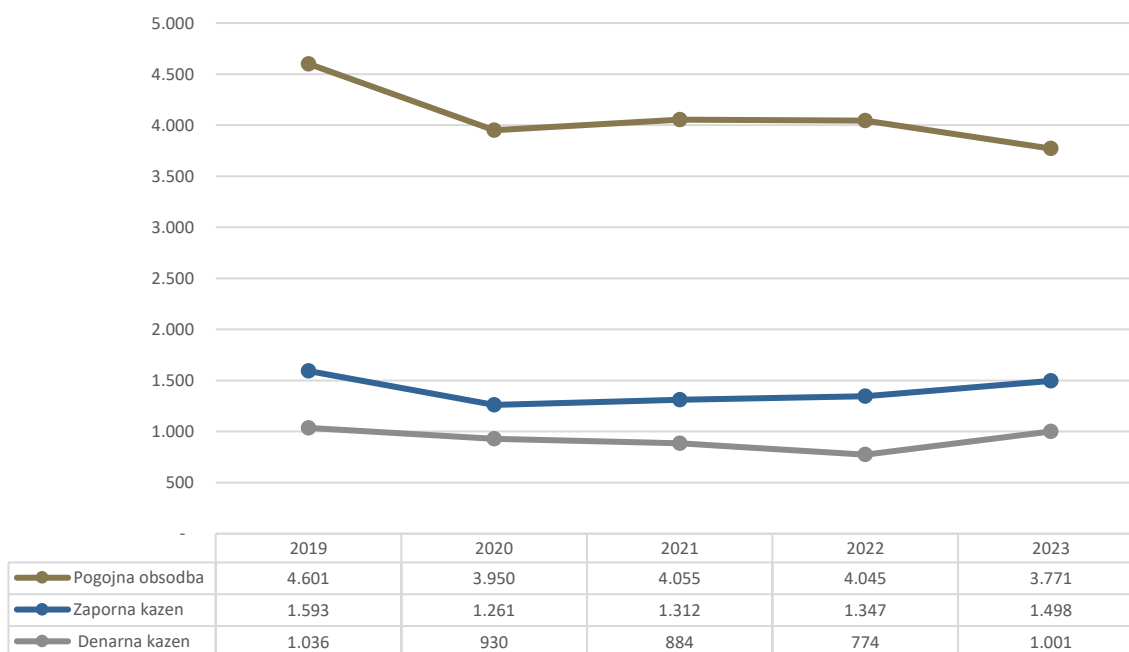
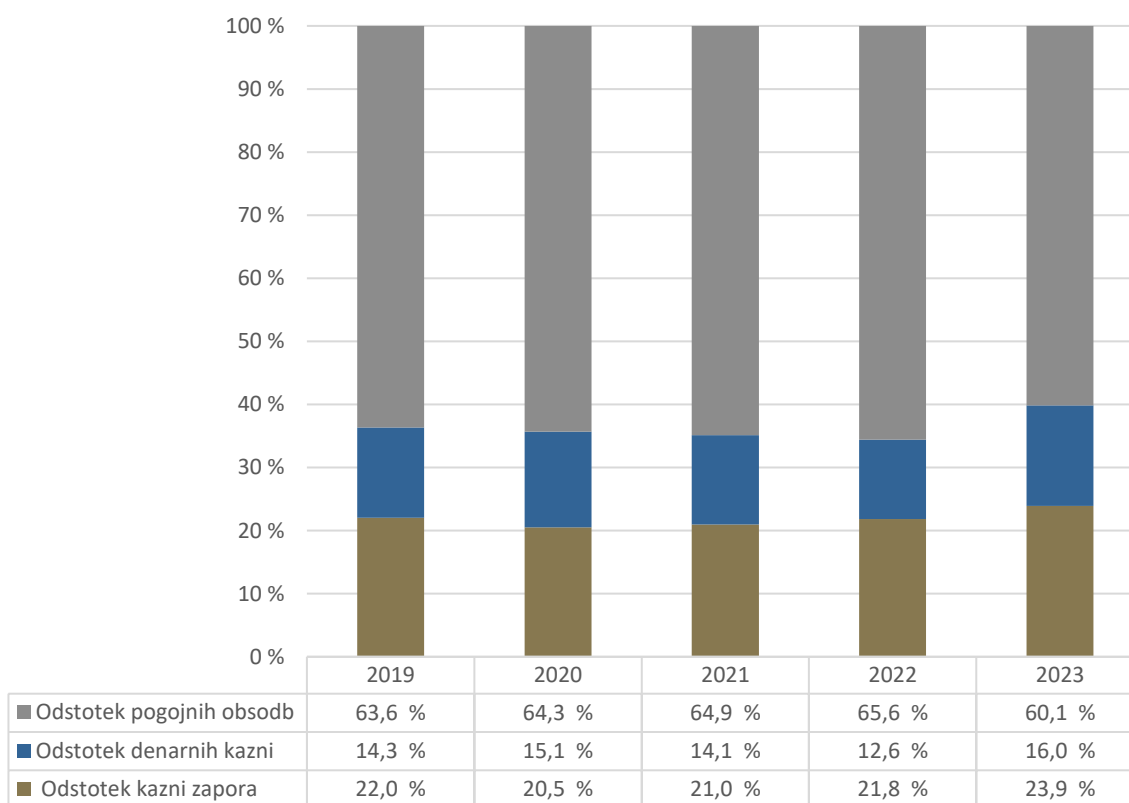
Glede odstopanja zadev v odloženi pregon na ravni celotne države v poročevalskem letu opažamo manjše zmanjšanje števila zadev, ki so jih tožilstva odstopala v to alternativno obliko kazenskemu pregonu. V primerjavi z letom 2022, ko je delež zadev znašal 10,1 odstotka, je delež v letu 2023 znašal 8,6 odstotka, kar pomeni zmanjšanje za 1,5 odstotka. Odstopanje zadev v postopek poravnavanja je že tretje leto zapored skoraj nespremenjeno, v letih 2021 in 2022 je bil odstotek takšnih zadev 2,6 odstotka, v letu 2023 pa znaša 2,7 odstotka. Najvišji odstotek zadev, odstopljenih v odloženi pregon, ima ODT v Murski Soboti (19,6 odstotka), najnižji pa ODT v Krškem (5,3 odstotka). Tudi pri odstopljenih zadevah v postopek poravnavanja ima najvišji odstotek zadev ODT v Murski Soboti (4,4 odstotka), najnižjega pa ODT v Slovenj Gradcu (1,0 odstotka). Odstopanja od kazalnika lahko delno utemeljimo s spremembo strukture prejetih ovadb ter odločitvami storilcev kaznivih dejanj, da želijo zadeve končati v rednih postopkih.

10.4.5 KAZNOVALNA POLITIKA

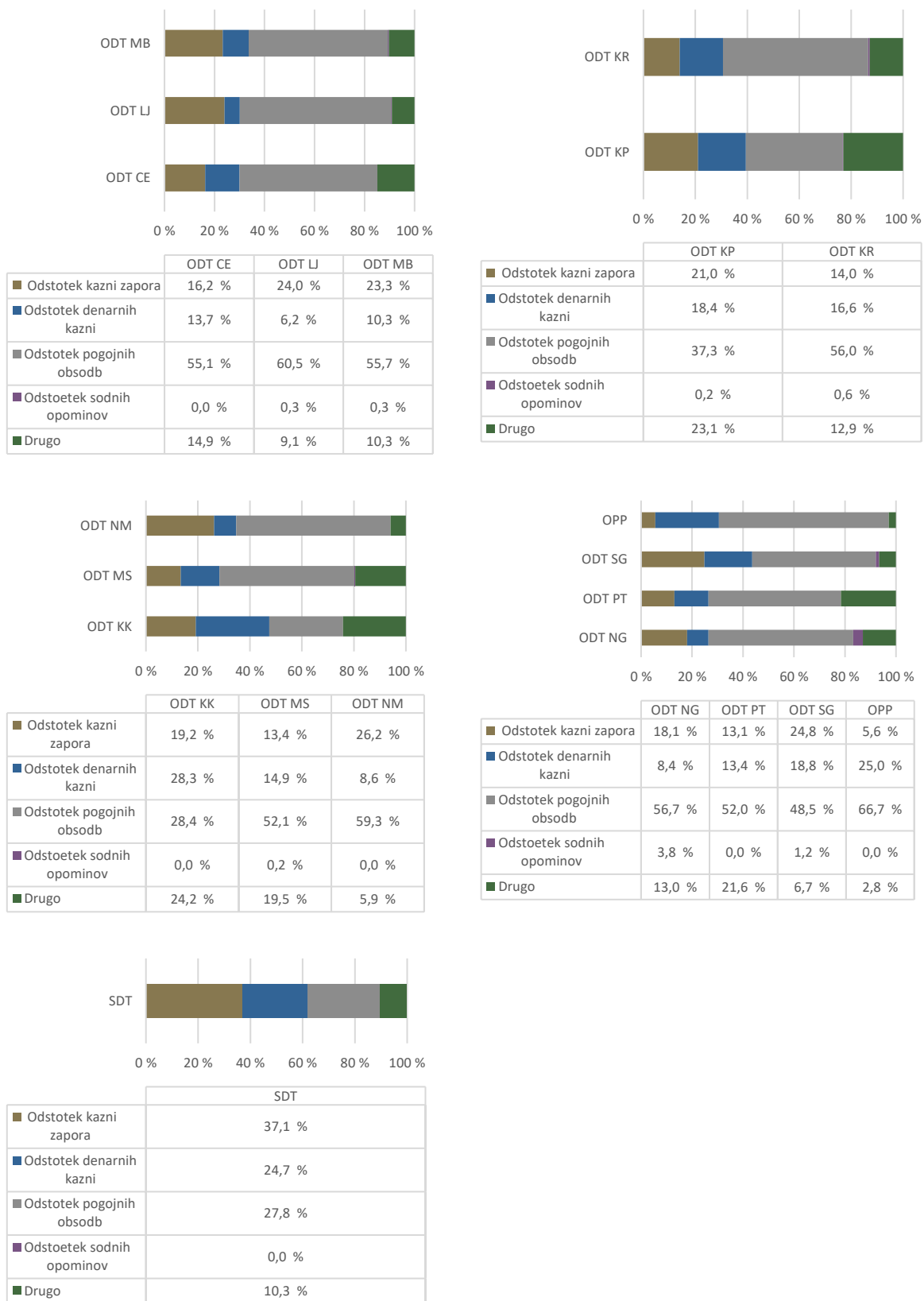
V letu 2023 je opaziti premik k povečanju tudi pri izdajanju sodnih odločb. V letu 2023 je bilo izdanih 1,7 odstotka več sodnih odločb v primerjavi z letom 2022. Skupno število izrečenih kazenskih sankcij je 6270. Primerjava absolutnega števila posameznih vrst sodnih odločb zoper določene skupine kaže, da se je število obsodilnih sodb glede na leto 2022 zmanjšalo za polnoletne za 111 na 5813, za pravne osebe povečalo za 10 na 40 in mladoletne za 26 na 214.

Pri analizi kazenskih sankcij je treba pojasniti, da je seštevek deležev kazenskih sankcij večji od 100 odstotkov, saj v statistiki obravnavamo vse izrečene kazenske sankcije, v posamezni sodbi pa je lahko izrečenih več vrst kazenskih sankcij. Število izrečenih kazenskih sankcij in trend gibanja zadev od leta 2019 je prikazan v grafu.

¹⁶ Politika pregona državnega tožilstva Republike Slovenije z dne 16. 10. 2017, str. 15.

Graf A50: Število kazenskih sankcij, skupaj

Graf A51: Deleži kazenskih sankcij, skupaj za vsa tožilstva in po primerljivih tožilstvih (skupine po merilih)

Struktura kazenskih sankcij je spremenjena kot v letu 2022, pri čemer je odstotek pogojnih obsodb v letu 2023 zelo znižal za 5,46 odstotka (s 65,60 odstotka na 60,14 odstotka), povečal se je delež zapornih kazni za 2,1odstotka (z 21,8 odstotka na 23,9 odstotka) ter zelo povečal delež denarnih kazni 3,4 odstotka (z 12,6 odstotka na 16 odstotkov).

Graf A52: Deleži kazenskih sankcij

Ciljne vrednosti deležev izrečenih kazenskih sankcij opredeljuje kazalnik 17 meril, ki za zaporno kazen določa ciljno vrednost nad 20 odstotkov, za denarno kazen delež nad 7 odstotkov in za pogojno obsodbo delež do 70 odstotkov.

Zgornji prikazi potrjujejo, da več kot 50 odstotkov tožilcev izpolnjuje ciljne vrednosti za zaporne kazni, več kot 95 odstotkov izpolnjuje ciljne vrednosti za denarne, 100 odstotkov pa izpolnjuje ciljne vrednosti za pogojne kazni. V primerjavi z letom 2022 je izkazano izboljšanje vrednosti glede denarnih in pogojnih kazni na vseh državnih tožilstvih.

Na majhen delež kazni zapora vplivata tudi manjše število specialnih povratnikov in manjše število obsojenih storilcev hujših kaznivih dejanj, pri katerih je bila politika kaznovanja ustrezna teži in vrsti storjenega dejanja ter osebnosti storilca. Ne glede na majhen delež po tožilstvih je bilo številčno končanih več zadev z zapornimi kaznimi kot v prejšnjem letu 2022.

Za SDT RS so predvidene drugačne ciljne vrednosti, ki so prilagojene posebnostim obravnavanih kaznivih dejanj. Ciljna vrednost za kazni zapora je tako nad 50 odstotkov, denarne kazni nad 25 odstotkov in pogojne kazni do 25 odstotkov. V letu poročanja je imel SDT RS nekoliko manjši delež kazni zapora, in sicer 37,8 odstotka. Pri izreku pogojne obsodbe z določitvijo kazni zapora in stranske denarne kazni SDT RS dosega ciljne vrednosti iz meril. Državni tožilci SDT RS v primeru izreka pogojne obsodbe z določitvijo kazni zapora in stranske denarne kazni predlagajo, da se določena denarna kazen kljub pogojni obsodbi izvrši. Predlog državnih tožilcev sodišče načeloma upošteva in obsojencem, ki jim izreče pogojno obsodbo, naloži v plačilo denarno kazen.

10.5 IZVAJANJE LETNIH PROGRAMOV DELA

Vodje državnih tožilstev z letnimi programi dela izdelajo načrt dela svojih organizacij, v katerem za prihodnje leto določijo cilje poslovanja tako (številčno) na kvantitativnem področju (število rešenih zadev in trajanje postopkov) kot (opisno) na področju izvajanja Politike pregona. Pri tem so avtonomni v okvirih, ki jih določajo hierarhično nadrejeni akti državnotožilske uprave (Politika pregona in Merila za uspešnost pregona, Pravilnik o obliki in navodilu za pripravo letnega programa dela državnega tožilstva).

V letu 2023 so državna tožilstva pri načrtovanju in pripravi letnih programov dela upoštevala vse ovire, s katerimi so se spoprijemala v letu 2022. Iz letnih poročil o delu posameznih državnih tožilstev je razvidno, da je bil v velikem deležu še vedno prisoten vpliv kadrovskega primanjkljaja državnih tožilcev in državnotožilskega osebja. Vendar pa je velika večina državnih tožilstev podcenila izboljšanje stanja, kot izhaja iz preglednice A2, poleg tega pa tudi glede zasedenosti državnotožilskih mest še ni bilo izboljšanja, čeprav so razpisni postopki večinoma že bili razpisani ter so se vodili pri različnih deležnikih in v različnih fazah.

Iz preglednice A2 izhaja, da so bila odstopanja pri napovedih med tožilstvi večja v primerjavi s prejšnjim letom. Medtem ko so dejanski rezultati prejšnjega obdobja večinoma presegali napovedi, je pri tokratnih rezultatih mogoče opaziti odklone v pozitivno smer. Tožilstva so imela več dejanskega pripada zadev, kot so načrtovala. Edino ODT v Kopru je prejelo za 4,48 odstotka manj zadev in ODT na Ptuj 11,24 odstotka manj, kot so načrtovali, ODT v Krškem, pa je imelo veliko večji pripad od pričakovanega, in sicer za 20,26 odstotka, ki pa ga je z lastnimi prizadevanji tudi z veliko težav obvladalo. Predvidevati je mogoče, da so nezakonite migracije in mladoletniške zadeve v državi imele večji vpliv na gibanje zadev, ki je bilo zato nepredvidljivo. Na odstopanje med ocenjenim pripadom za leto 2022 in med dejanskim pripadom državna tožilstva nimajo vpliva, zato je napovedovanje pripada negotovo, ocene pa so namenjene lažjemu načrtovanju dela in upravljanju tožilstev.

S povečanjem pripada se je pri večjem delu tožilstev povečal tudi dejanski delež rešenih zadev ob koncu leta 2023. Preglednica A2 kaže, da državna tožilstva večinoma niso dobro ocenila števila zadev, ki jih bodo rešila v letu 2023. Napovedi ocen so bile enako kot pri napovedih pripada izračunane na podlagi trendov iz prejšnjih let, vendar je očitno povečanje pripada dodatno negativno vplivalo na število rešenih zadev. Čeprav so tožilstva napovedala več pripada od dejanskega in zato napovedala več rešenih zadev od dejanskih, pa skupno niso obvladovala dejanskega pripada zadev, kar pomeni, da so

bila gledano v celoti številčno manj uspešna pri opravljanju funkcije, čeprav so rešila več pripada kot v primerljivem prejšnjem letu 2022.

Odstopanje od napovedanega števila rešenih zadev, prikazano v preglednici 2, lahko delno utemeljimo z večjim pripadom od pričakovanega in z drugačno dinamiko pojavnih oblik kaznivih dejanj v družbi oziroma na območju naše države.

SDT RS je napoved števila rešenih zadev presegel za 21,6 odstotka. Ob načrtovanju dela ni mogel oceniti vpliva obsežnih zadev, zadev s čezmejnimi elementom ali zadev, v katerih je potrebno pridobivanje podatkov od drugih organov, kar je reševanje zadev znatno podaljšalo. Poleg tega je bilo na SDT prisotnih najmanjše število aktivnih državnih tožilcev in državnotožilskega osebja.

Uspešnost se v letnem programu dela izkazuje s pričakovanim časom trajanja reševanja tožilskih zadev, in sicer razmerjem med načrtovanim številom nerešenih zadev ter številom rešenih zadev ob koncu zadnjega meseca pred izdelavo programa dela, pomnoženo z 12 meseci. Podatki o ocenah pričakovanega časa rešitve zadev kaže, da so samo štiri državna tožilstva dosegla pričakovani čas rešitve zadev, kar lahko podkrepimo tudi z delnim neobvladovanjem povečanega pripada z upoštevanjem vseh spremenljivk, ki jih ob pripravi letnega programa dela državna tožilstva niso poznala.

Preglednica A2: Pričakovano in prejeto število ovadb, ocena doseganja načrtovanega števila rešenih ovadb in pričakovanega časa rešitve, po tožilstvih

OE	Pripad				Rešeno				Pričakovani čas rešitve		
	načrt	rezultat	ocena-rel.	ocena-abs.	načrt	rezultat	ocena-rel.	ocena-abs.	načrt	rezultat	ocena
ODT CE	3.450	3.540	2,61 %	90	3.450	3.302	-4,3 %	-148	6	7	0,6
ODT KK	1.140	1.371	20,26 %	231	1.185	1.322	11,6 %	137	5	2	-2,5
ODT KP	2.100	2.006	-4,48 %	-94	2.300	2.020	-12,2 %	-280	7	5	-1,5
ODT KR	1.356	1.644	21,24 %	288	1.495	1.543	3,2 %	48	3	5	1,5
ODT LJ	7.500	8.129	8,39 %	629	6.800	7.667	12,8 %	867	5	6	0,8
ODT MB	3.300	3.349	1,48 %	49	3.500	3.157	-9,8 %	-343	4	6	2,2
ODT MS	1.200	1.368	14,00 %	168	1.300	1.352	4,0 %	52	5	5	0,4
ODT NG	900	1.049	16,56 %	149	930	1.014	9,0 %	84	6	7	0,8
ODT NM	1.670	2.139	28,08 %	469	1.700	2.040	20,0 %	340	6	7	0,9
ODT PT	1.050	932	-11,24 %	-118	1.275	1.105	-13,3 %	-170	7	6	-1,2
ODT SG	450	575	27,78 %	125	650	698	7,4 %	48	3	5	2,0
OPP	400	444	11,00 %	44	405	547	35,1 %	142	7	4	-3,2
SDT	400	952	138,00 %	552	330	400	21,2 %	70	26	32	5,9

Preglednica A3: Ocena doseganja dejanskega trajanja od pripada do rešitve zadeve, po tožilstvih

OE	Načrt	Rezultat	Ocena
ODT CE	40	34	-6
ODT KK	31	21	-10
ODT KP	28	30	2
ODT KR	25	23	-2
ODT LJ	44	31	-13
ODT MB	45	31	-14
ODT MS	30	20	-10
ODT NG	25	21	-4
ODT NM	45	47	2
ODT PT	35	29	-6
ODT SG	24	17	-7
OPP	60	43	-17
SDT	90	54	-36

Trajanje posameznih faz tožilskega odločanja in čas od pripada do rešitve ovadbe sta bila v večini primerov slabša (preglednici A3 in A4) od napovedanih. Spodaj prikazana primerjava načrtov in rezultatov prikazuje, kako so državna tožilstva ocenila potreben čas za izvedbo značilnih procesnih dejanj. Razvidno je, da so državna tožilstva imela težave pri ocenjevanju posameznih faz, kar lahko pojasnimo s stalno spreminjajočimi okoliščinami zaradi kadrovskih težav ter z občutno povečanim pripadom na vsa tožilstvih. Zaradi teh težav so državna tožilstva v letu 2023 dejansko večino procesnih dejanj rešila v daljšem času, kot je bilo načrtovano. Odklon je zaznati pri ODT v Mariboru, ki je 3 dni oziroma 7 dni počasneje vlagalo obtožne akte brez preiskave oziroma po preiskavi, ter pri SDT RS, ki je 43 dni počasneje vložilo predlog za posamezna preiskovalna dejanja oziroma zahtevo za preiskavo.

Preglednica A4: Ocena doseganja načrtovanega trajanja postopka za značilna procesna dejanja, po tožilstvih

OE	Ovadba - Zavrženje			Ovadba - Predlog za PPD ali zahteva za preiskavo			Ovadba - Obtožni akt brez preiskave			Vrnitev spisa po preiskavi ali ppp - Obtožni akt		
	načrt	rezultat	ocena	načrt	rezultat	ocena	načrt	rezultat	ocena	načrt	rezultat	ocena
ODT CE	32	32	0	51	48	-3	52	52	0	34	33	-1
ODT KK	28	31	3	22	22	0	17	16	-1	22	19	-3
ODT KP	25	20	-5	38	29	-9	30	27	-3	23	19	-4
ODT KR	23	22	-1	37	37	0	29	31	2	15	17	2
ODT LJ	32	33	1	48	48	0	44	46	2	22	24	2
ODT MB	23	27	4	31	32	1	29	36	7	22	25	3
ODT MS	17	18	1	31	27	-4	26	26	0	13	14	1
ODT NG	24	26	2	32	32	0	25	30	5	13	15	2
ODT NM	48	49	1	52	46	-6	51	50	-1	34	34	0
ODT PT	38	36	-2	55	53	-2	45	47	2	25	27	2
ODT SG	20	22	2	43	45	2	18	22	4	17	16	-1
OPP	59	56	-3	52	50	-2	46	41	-5	19	6	-13
SDT	55	54	-1	154	197	43	74	80	6	45	49	4

ODT v Novem mestu in ODT v Ljubljani sta dosegla načrtovano učinkovitost, kar je prikazano v preglednici A5. Enako je glede ocene pričakovane gospodarnosti, ki je prikazana v preglednici A6.

Učinkovitost in gospodarnost sta med seboj povezani. Obe sta odvisni predvsem od števila državnih tožilcev in števila rešenih zadev. Zaradi tega je iz preglednice, ki prikazuje oceno gospodarnosti, razvidno podobno razmerje kot v prikazu ocene učinkovitosti. Kot obrazloženo že na več mestih v poročilu, je na gibanje zadev in delo državnih tožilcev veliko vplivala nezasedenost državnotožilskih mest in mest za državnotožilske osebje. Razmer, v katerih so delovala državna tožilstva v letu 2023, ni bilo mogoče predvideti.

Preglednica A5: Ocena doseganja načrtovane učinkovitosti, po tožilstvih

OE	Načrt			Rezultat			Ocena					
	Državni tožilci	Državni tožilci in strokovni sodelavci	Državno tožilstvo	Državni tožilci	Državni tožilci in strokovni sodelavci	Državno tožilstvo	Državni tožilci - abs.	Državni tožilci - rel.	Državni tožilci in strokovni sodelavci - abs.	Državni tožilci in strokovni sodelavci - rel.	Državno tožilstvo - abs.	Državno tožilstvo - rel.
ODT CE	153	113	70	146,8	104,8	67,4	-6,2	-8,2	-2,6	-4,1 %	-7,2 %	-3,7 %
ODT KK	162	120	63	165,3	110,2	69,6	3,3	-9,8	6,6	2,0 %	-8,2 %	10,4 %
ODT KP	192	144	79	168,3	126,3	69,7	-23,7	-17,8	-9,3	-12,3 %	-12,3 %	-11,8 %
ODT KR	150	100	60	154,3	102,9	64,3	4,3	2,9	4,3	2,9 %	2,9 %	7,2 %
ODT LJ	151	108	58	175,2	120,3	74,9	24,2	12,3	16,9	16,1 %	11,4 %	29,1 %
ODT MB	167	117	62	150,3	105,2	60,7	-16,7	-11,8	-1,3	-10,0 %	-10,1 %	-2,1 %
ODT MS	162	108	54	150,2	104,0	54,1	-11,8	-4,0	0,1	-7,3 %	-3,7 %	0,1 %
ODT NG	155	103	58	169,0	101,4	59,6	14,0	-1,6	1,6	9,0 %	-1,6 %	2,8 %
ODT NM	155	113	68	185,5	136,0	81,6	30,5	23,0	13,6	19,6 %	20,4 %	20,0 %
ODT PT	150	102	62	138,1	92,1	52,6	-11,9	-9,9	-9,4	-7,9 %	-9,7 %	-15,1 %
ODT SG	130	93	48	139,6	99,7	51,7	9,6	6,7	3,7	7,4 %	7,2 %	7,7 %
OPP	135	135	74	136,8	136,8	35,3	1,8	1,8	-38,7	1,3 %	1,3 %	-52,3 %
SDT	14	9	6	16,7	9,5	7,5	2,7	0,5	1,5	19,0 %	5,8 %	25,8 %

V preglednici A6 so prikazane ocene porabe finančnih sredstev na posamezno rešeno zadevo. Podatki v preglednici ne prikažejo dejanskega stanja, poleg tega pa je zaradi raznolikosti teže posameznih zadev, ki jih državna tožilstva obravnavajo, ta težko primerjati med sabo. Ocena gospodarnosti je namenjena predvsem načrtovanju potrebnih finančnih sredstev glede na število zadev v delu ter glede na zasedenih mest državnih tožilcev in državnotožilskega osebja. Kljub temu pa je iz preglednice razvidno, da so državna tožilstva v večini napovedala manjšo gospodarnost, česar pa zaradi stroškov dela in upravljanja, navedenih v tem poročilu, ni bilo mogoče doseči.

Preglednica A6: Ocena doseganja načrtovane gospodarnosti, po tožilstvih

OE	Načrt	Rezultat	Ocena-abs.	Ocena-rel.
ODT CE	702,00 €	743,37 €	41,37 €	5,9%
ODT KK	713,00 €	741,61 €	28,61 €	4%
ODT KP	592,00 €	679,88 €	87,88 €	15%
ODT KR	660,00 €	716,47 €	56,47 €	9%
ODT LJ	722,00 €	616,87 €	-105,13 €	-15%
ODT MB	690,00 €	746,80 €	56,80 €	8%
ODT MS	792,00 €	826,55 €	34,55 €	4%
ODT NG	875,00 €	902,60 €	27,60 €	3%
ODT NM	608,00 €	556,04 €	-51,96 €	-9%
ODT PT	689,00 €	864,69 €	175,69 €	25%
ODT SG	978,00 €	1.025,02 €	47,02 €	5%
SDT in OPP	1.439,00 €		-1.439,00 €	-100%

10.6 SKLEP

Obširna analiza dela okrožnih državnih tožilstev in SDT RS ter državnega tožilstva kot celote je poleg doseganja rezultatov pokazala, da smo naloge izvajali strokovno ter da smo kot državnotožilska organizacija v letu 2023 delovali uspešno in stabilno. Razlog za dobre rezultate poslovanja državnih tožilstev v letu 2023 so angažiranost vodij pri skrajni optimizaciji poslovnih procesov, skrbno premišljeni vodstveni ukrepi ter povečano angažiranje državnih tožilcev in državnotožilskega osebja.

Državni tožilci so v letu 2023 obravnavali 27.498 ovadb. Vse ovadbe tožilci obravnavajo resno in na visoki strokovni ravni. Iz tega poročila so razvidni podatki o uspešnosti državnih tožilcev pri opravljanju posameznih državnotožilskih opravil in dejanj. Posebej izpostavljamo pomembno vlogo državnega tožilca v sistemu kazenskega prava, saj delo državnih tožilcev neposredno vpliva na obremenjenost sodišč in sodnikov v kazenskih postopkih z omejevanjem dotoka zadev na sodišča (saj veliko prejetih zadev rešijo že na tožilstvu ob zakonskih možnostih).

Prejetih ovadb je bilo skupaj 27.498 (v letu 2022 24.815). Pripad zadev se je na ravni države v primerjavi z letom 2022 povečal kar za 10 odstotkov.

Kot izhaja iz grafa A 44, se je število obtožnih aktov v letu 2023 ponovno zvečalo za +2,95 odstotka v primerjavi s prejšnjim letom, in sicer jih je bilo 7.814 (v letu 2022 jih je bilo 7590). (Med obtožne akte štejemo obtožne predloge, obtožne predloge s kaznovalnim nalogom, obtožnice po preiskavi in neposredne obtožnice).

Že samo iz tega (razmerje med ovadbami in vloženimi obtožnimi akti) je razvidno, da je tožilstvo samo brez obremenjevanja sodišča rešilo 71,6 odstotka vseh ovadb. Ta delež je dejansko še večji (ocenjujemo, da se približa celo 90 odstotkom), saj tudi v zadevah, kjer so bili vloženi obtožni akti, ne pride vedno do sojenja (zaradi izdanih kaznovalnih nalogov, ki postanejo pravnomočni, zaradi sklenjenih sporazumov o priznanju krivde, zaradi priznanj krivde obdolženih na predobravnavnih narokih).

Dinamika pripada in reševanja zadev v poročevalnem letu sicer izkazuje, da so državna tožilstva rešila manj ovadb, kot so jih prejela, ter s tem dosegla 95-odstotno obvladovanje pripada. Vendar pa je pri tem treba poudariti, da so tožilstva rešila v letu 2023 za 1.692 več ovadb (26.167 ovadb v letu 2023) kot v letu 2022 (ko so jih rešila 24.475).

Pri delu smo bili uspešni ne le po količini opravljenega dela, temveč tudi po kakovosti, ki jo izkazujemo z uspehom obtoževanja oziroma deležem obsodilnih sodb, ki je v letu 2023 znašal 88,2 odstotka, kar je v skladu s kazalnikom 16 meril, s katerim se pričakuje delež obsodilnih sodb nad 80 odstotkov.

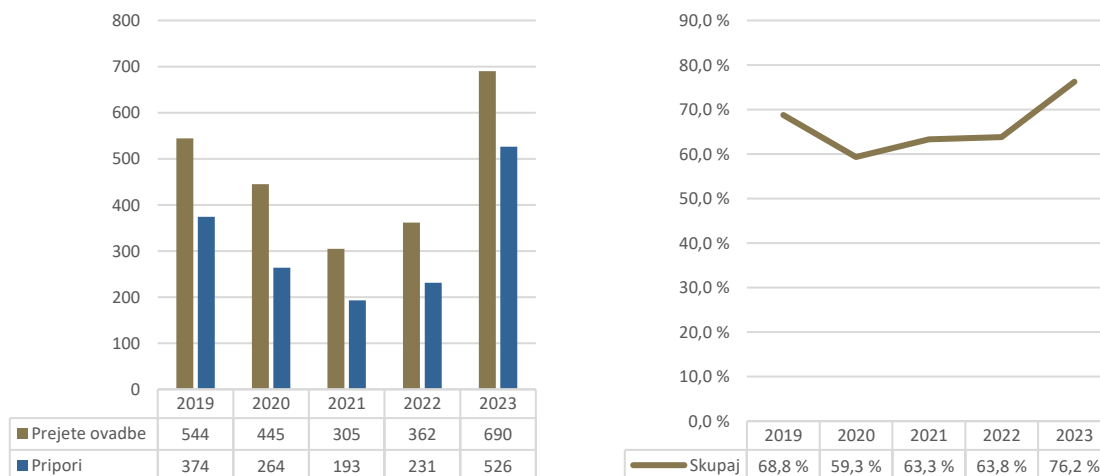
V letu poročanja pa je predvsem na dveh področjih prišlo do izrazitega povečanja obsega dela tožilcev.

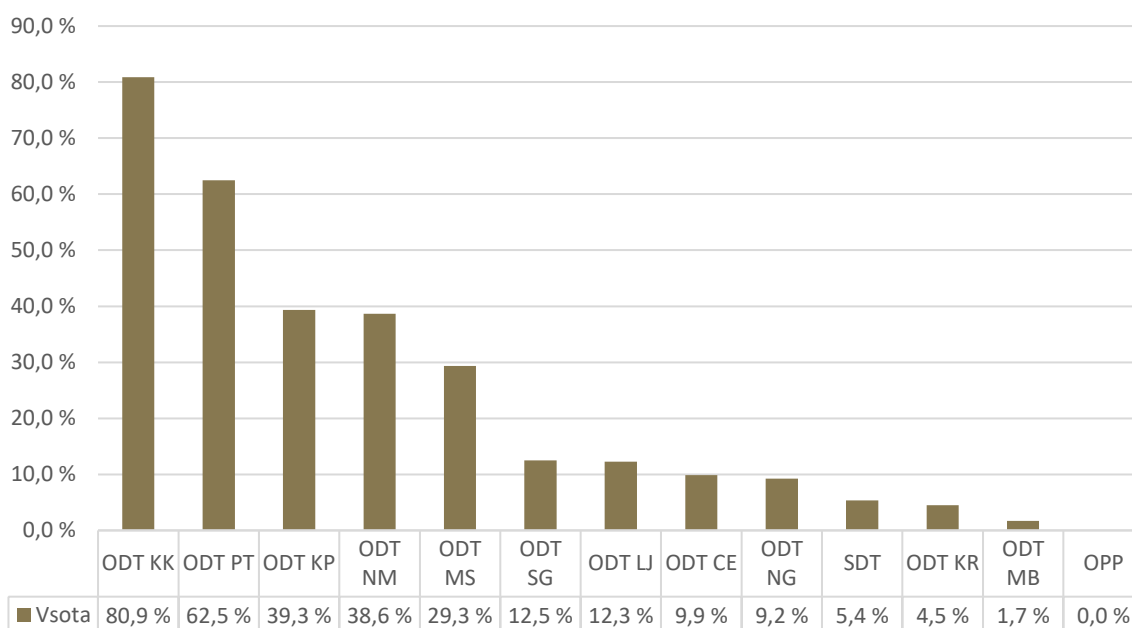
Prvo področje so zagotovo predlagani in odrejeni pripori, ki so večinoma povezani z nezakonitimi migracijami (povečanje ovadb po 308. členu KZ-1). Ne le, da se je povečalo število ovadb, težava je tudi, da so storilci tega kaznivega dejanja v glavnem tujci in je zato v večini primerov v teh zadevah predlagan in nato tudi odrejen pripor. Priporne zadeve pa spadajo med nujne in morajo tožilstva ob vseh drugih zadevah hitro postopati tudi glede teh ovadb, s katerimi so obremenjena predvsem obmejna tožilstva.

Priporne zadeve, povezane z nezakonitimi migracijami in z njimi povezanim izvajanjem dežurne službe, so najbolj vplivale na delo ODT Krško, ODT Ptuj, ODT Koper in ODT Novo mesto.

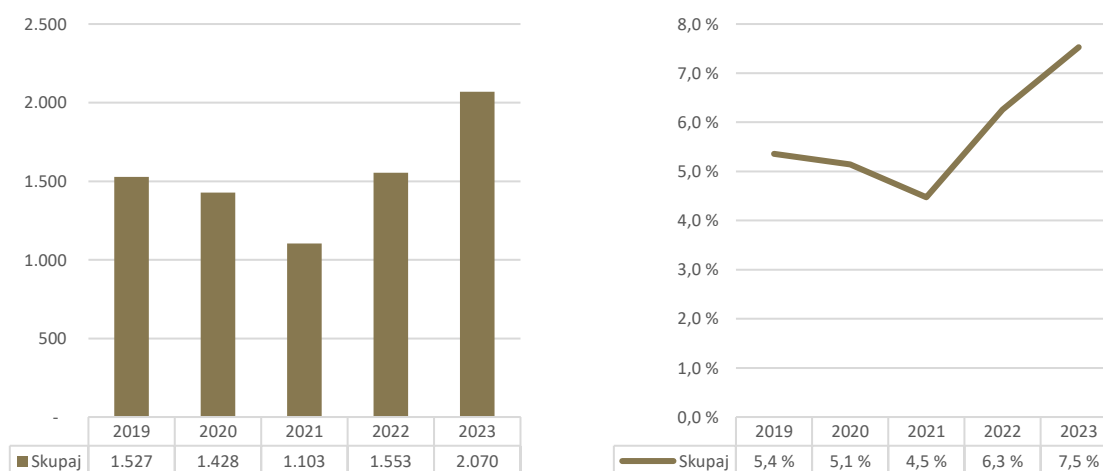
Obseg dela se je zaradi povečanja nezakonitih migracij (in s tem priporov) na prvi stopnji povečal v letu 2023 tudi na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije (v 293 pripornih zadevah je bil vložen odgovor na zahtevo za varstvo zakonitosti, v letu 2022 pa v 181 zadevah, vendar je to podatek za priporne zadeve za vsa kazniva dejanja, ne le za kaznivo dejanje po 308. členu KZ-1).

Graf A58 Ovadbe in priporne zadeve za kaznivo dejanje po 308. členu KZ-1 in delež pripornih zadev od prejetih ovadb

Graf A59 Delež pripornih zadev zaradi kaznivega dejanja po 308. Členu KZ-1 glede na vse priporne zadeve

Drugo področje, kjer se je število zadev v letu poročanja izrazito povečalo, so mladoletniške zadeve, in sicer na vseh tožilstvih in za različna kazniva dejanja. To področje bo treba skrbno spremljati in ugotoviti vzroke za povečevanje števila zadev ter se prilagoditi novim trendom.

Graf A60 Ovadbe zoper mladoletnike

Za konec je treba povedati, da se je kadrovsko stanje v letu poročanja nekoliko ustalilo, čeprav je še vedno precej kritično na posameznih okrožnih državnih tožilstvih (odlivi tožilcev se še vedno počasi nadomeščajo zaradi dolgotrajnosti postopkov). Zato bo treba še vedno stremeti k čim hitrejši zapolnitvi nezasedenih tožilskih mest. V prihodnje bo namreč upokojevanje državnih tožilcev (poleg običajne fluktuacije kadra) povzročilo zmanjšanje števila zasedenih državnotožilskih mest, ki jih bo treba zapolniti z novim kadrom. Po podatkih kadrovske službe je bilo na dan 31. december 2023 10 državnih tožilcev starih med 65 in 70 let, kar pomeni, da verjetno že izpolnjujejo pogoje za upokojevanje in bodo zagotovo vsi zapustili tožilske vrste v naslednjih petih letih, ko bodo dopolnili starost, ki jo ZDT-1 predvideva za upokojevanje (70 let). Na dan 31. december 2023 je bilo kar 57 državnih tožilcev starih med

55 in 65 let. Če upoštevamo trend, da se jih le dobrih pet odstotkov upokoji nad 65. letom starosti, bodo le trije državni tožilci iz te skupine po desetih letih še vedno na tožilstvu, medtem ko se bodo drugi, torej 54 državnih tožilcev iz te skupine, upokojili v naslednjih desetih letih. Pri tem ni odveč poudariti, da gre za najbolj izkušen kader, ki ga je nemogoče nadomestiti v kratkem času. Prepočasno zapolnjevanje izpraznjenih mest bo dodatno negativno vplivalo tako na kakovost kot tudi količino opravljenega dela.